ഐതിഹ്യമാല.

ആറാം ഭാഗം

കൊട്ടാരത്തിൽ ശങ്കുണ്ണി

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഐതിഹ്യമാല

ആറാം ഭാഗം

ഗ്രന്ഥകർത്താ

കവിതിലകൻ കൊട്ടാരത്തിൽ ശങ്കുണ്ണി

പ്രസാധകൻ

വെള്ളാസ്സൂൽ നാരായണമേനോൻ

തൃശ്ശിവപേരൂർ.

കോപ്പി 1000

Printed at the Mangalodayam Press,

Belonging to the Yogakhemam Co., Ltd.

1104

Price Rs All Rights Reserved (under ക.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

സമർപ്പണം

കേരളഭാഷാസാഹിത്യലോകത്തിൽ

കേസരി

എന്ന അപരനാമധേയത്താൽ വിഖ്യാതനായിരുന്ന

വേങ്ങയിൽ കുഞ്ഞിരാമൻനായനാരവർകൾ

ലക്ഷ്മീഭായിമാസികക്കു ചെയ്തിട്ടുള്ള

വിലയേറിയ സഹായങ്ങളേയും

ഐതിഹ്യമാലയുടെ ഒന്നും രണ്ടും ഭാഗങ്ങളെ

സരസങ്ങളായ ആമുഖോപന്യാസങ്ങൾകൊണ്ട്

അലങ്കരിച്ചിട്ടുള്ളതിനേയും അനുസ്മരിച്ചുകൊണ്ടു

യശശ്ശരീരനായിരിക്കുന്ന ആ മഹാനുഭാവന്റെ

സ്മാരകമായി ഈ പുസ്തകത്തെ

അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാദകമലങ്ങളിൽ

ഭക്തിസ്നേഹബഹുമാനപുരസ്സരം

സമർപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

ലക്ഷ്മീഭായി പത്രാധിപരും

ഐതിഹ്യമാലാപ്രസാധകനുമായ

വെള്ളാസ്സൽ നാരായണമേനോൻ.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

സംഗതിവിവരം

മുഖവുര i

അവതാരിക vi

പ്രസ്താവന ix

കവിതിലകൻ കൊട്ടാരത്തിൽ ശങ്കുണ്ണി i 24

൧ പനയന്നാർകാവ് 1

൨ ഉത്രം തിരുനാൾ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടും
കഥകളിയോഗവും 12

൩ കപ്ലിങ്ങാട്ടുനമ്പൂരിയും ദേശമംഗലത്തുവാരിയരും 39

൪ വിജയാദ്രിമാഹാത്മ്യം 42

൫ നടുവിലേപ്പാട്ടു ഭട്ടതിരി 63

൬ ആറന്മുളദേവനും മങ്ങാട്ടുഭട്ടതിരിയും 93

൭ മുണ്ടേമ്പിള്ളി കൃഷ്ണമാരാർ 108

൮ മണ്ണാറശാലമാഹാത്മ്യം 129

൯ ഒരു സ്വാമിയാരുടെ ശാപം 144

൧൦ പുല്ലങ്കോട്ട നമ്പൂരി 156

൧൧ പാറമ്പിക്കാട്ട സരസ്വതി 169

൧൨ വെള്ളാട്ട നമ്പൂരി 178

൧൩ ആറന്മുള വലിയ ബാലകൃഷ്ണൻ 192

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

മുഖവുര

മറെറന്തെല്ലാം ഗുണങ്ങളുണ്ടായാലും മനഃശുദ്ധിയെ ന്നൊന്നില്ലെങ്കിൽ അങ്ങിനെയുള്ളവരുടെ കഥ കുറെ പരുങ്ങൽതന്നെയാണ്. ശ്രീകാളിദാസമഹാകവിയുടെ വാക്കിനുള്ളൊരു വശ്യം അദ്ദേഹത്തിൻെറ മനഃശുദ്ധിയേയും വരപ്രസാദത്തേയും പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്തുന്നു. വരബലവും ഈശ്വരഭക്തിയും ഭവഭൂതിക്കും ഉണ്ടായിരുന്നിട്ടും, 'കവി' എന്ന ബിരുദനാമം ശ്രീകാളിദാസനു സിദ്ധിച്ചതു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ ചിത്തശുദ്ധികൊണ്ടുതന്നെയാണ് ശ്രീ ഗുഞ്ചത്താചാര്യസ്വാമികൾ, മേല്പത്തൂർ നാരായണഭട്ടതിരി, പൂന്താനത്തു നമ്പൂരി മുതലായ ഭക്തശിരോമണികളുടെ നാമധേയങ്ങളും, അവരുടെ പരിശുദ്ധഗ്രന്ഥങ്ങൾക്കുള്ള പ്രചാരവും എതൽകാലപര്യന്തം നിലനിന്നുപോരുന്നതു പാഠ്യപുസ്തകസംഘക്കാരുടെ ആനുകൂല്യംകൊണ്ടോ, പാശ്ചാത്യബിരുദധാരികളുടെ പ്രശംസാപത്രംകൊണ്ടോ, പൊരുത്തുകാരുടെ കരുത്തുകൊണ്ടോ മറെറാ അല്ലെന്നു പാമരന്മാൎക്കുകൂടി അറിയാവുന്നൊരു സംഗതിയാണ്. അചഞ്ചലയായ ഈശ്വരഭക്തിയുള്ളവൎക്ക് എല്ലാം "ഈരാറു പന്ത്രണ്ടാണെ"ന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

ഐതിഹ്യമാല ഒന്നാം ഭാഗം പുസ്തകരൂപേണ പുറത്തിറക്കിയതു വായനക്കാരുടെ രുചിയെ ഒന്നു പരീക്ഷിച്ചുനോക്കുവാനായിട്ടാണ് ഈ പുതിയ പ്രസ്ഥാനം എല്ലാംകൊണ്ടും വിജയമായി പരിണമിച്ചതിനാലാണ് ഈ ആറാം ഭാഗം ആവിർഭവിക്കുന്നതിന്നിടയായതു് ഇവയിൽ അഞ്ചാം ഭാഗത്തിന്നൊഴികെയുള്ളതുകൾക്കെല്ലാം പ്രസാധകൻെറ വകയായി ഓരോന്നെഴുതിച്ചേൎത്തിട്ടുണ്ട് എന്നാൽ ആ ഒരു ഭാഗത്തിനു മാത്രം അതില്ലാതെപോന്നതു പ്രസാധകൻെറ അമാന്തംകൊണ്ടല്ല; 'കുറുപ്പില്ലാക്കളരി'യായിത്തീൎന്നിരിക്കുന്ന ആധുനികഭാ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

മല്ലന്മാരുടെ പയററിന്റെ ഛന്തിയില്ലായ്മയേയും, ഭാഷാഭിമാനികളെന്നു നടിച്ചു നടക്കുന്നവർ മടിശ്ശീല വീക്കുവാൻ കാണിക്കുന്ന കൂട്ടക്കൈകളേയും മററും അഞ്ചാം ഭാഗത്തിന്റെ മുഖവുരയിൽ പ്രതിഫലിച്ചുകാണത്തക്കവണ്ണം പ്രസ്താവിച്ചതു വിശുദ്ധാശയനും വന്ദ്യകവിയും പുസ്തകകർത്താവുമായ കവിതിലകൻ ശ്രീമാൻ കൊട്ടാരത്തിൽ ശങ്കുണ്ണി അവർകൾക്കു ഏതുമായിത്തോന്നാത്തതുമൂലം ആ വന്ദ്യഗുരുഭൂതരുടെ അനുഗ്രഹത്തിന്നു അയവുതട്ടരുതെന്നു കരുതി ആ മുഖവുരയെ മഹാത്മജി വിദേശവസ്തുങ്ങളെ ചെയ്തതുപോലെ പ്രസാധകനും ചെയ്തതുകൊണ്ടാണെന്നുള്ള പരമാത്ഥം പണ്ഡിതസമക്ഷം പ്രസ്താവിച്ചുകൊള്ളുന്നു. വയസ്സായാലും മനസ്സിനിരുത്തം വരാത്ത ഇയ്യുള്ളവന്റെ സാഹസകമ്മം രംഗപ്രവേശം ചെയ്യാതെ തിരശ്ശീലയ്ക്കുള്ളിൽത്തന്നെ തിരിഞ്ഞുകളിക്കുന്നതിന്നിടയാക്കിയ ആ വൃദ്ധകവിയെ —സൽഗുരുവിനെ— സാഷ്ടാംഗം നമസ്കരിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

ചരിത്രത്തിന്റെ സൂത്രമാണ് ഐതിഹ്യം എന്നു അഭിജ്ഞന്മാർ ഐകകണ്ഠ്യേന അഭിപ്രായപ്പെട്ടുപോയിട്ടുള്ളതിനാൽ അവയെ ശേഖരിച്ചു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തേണ്ടതായ സംഗതിയിൽ കാലതാമസം വരുത്തേണ്ടതായ ആവശ്യമേയില്ല. പുതിയ പരിഷ്കാരികളിൽ പലക്കും ഐതിഹ്യങ്ങളിൽ അനാസ്ഥയും അവിശ്വാസവും കാണുന്നതിനാൽ പഴമക്കാരുടെ മനയോലകളിൽ തേഞ്ഞുമാഞ്ഞുകിടക്കുന്നവയെ തേടിപ്പിടിക്കാതെ നിവൃത്തിയില്ല. അങ്ങിനെ കിട്ടുന്നവയെ പ്രമാണയുക്ത്യനുഭവങ്ങളോടുകൂട്ടിയിണക്കി കൂട്ടൽകുറവുചെയ്തു കൊത്തും കോളും ഒപ്പിക്കാഞ്ഞാൽ 'കേരളോൽപത്തി'യെപ്പോലെ അതൊരു അവിശ്വാസപ്രമാണമായി ഗണിച്ചുപോരുവാൻ വഴിയുണ്ടാകാം. ചില മാസികാവ്യാപാരികൾ (പ്രവത്തകന്മാർ) വിചാരിച്ചിരിക്കുന്നതുപോലെ ഐതിഹ്യനിമ്മാണം ചെറുകഥയേക്കാളധികം എളുപ്പമായിട്ടുള്ളതല്ലെന്നു ഇ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

നി പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ഐതിഹ്യങ്ങളുടേയും ചരിത്രങ്ങളുടേയും ഭണ്ഡാഗാരമായിരുന്ന മഹാമഹിമശ്രീ കവിസാർവ്വഭൌമൻ കൊടുങ്ങല്ലൂർ കൊച്ചുണ്ണി(ഇളയ)ത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടും, 'സംസ്കൃതകവികിരീടമണി'യായ കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടും ദിവംഗതരാകയാൽ ഭാഷയ്ക്കുണ്ടായിട്ടുള്ള നഷ്ടവും അനായകത്വവും അപരിഹാര്യമാകുന്നു. "അതീതകാര്യാനുശയേന കിം സ്യാൽ" എന്ന വാക്യത്തെ അനുസ്മരിച്ച് ആ ഭാഗം തള്ളി, ഇപ്പോൾ ജീവിച്ചിരിപ്പുള്ള വൃദ്ധന്മാരെ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചും സഹായിച്ചും സഹകരിച്ചും കിട്ടുന്നിടത്തോളം ഐതിഹ്യങ്ങൾ രേഖപ്പെടുത്തുവാനാണ് ഭാഷാഭിമാനികൾ വേഗം ഉത്സാഹിക്കേണ്ടത്. മഞ്ജരി വാട്ടം, അന്നനട മുടങ്ങും, മാകന്ദമഞ്ജരി ഉരുകിപ്പോകും. എന്നാൽ ഐതിഹ്യത്തിനു തലമുറകൾ കഴിയുംതോറും മാഹാത്മ്യവും മാററും വർദ്ധിച്ചു ദേശാന്തരങ്ങളിലും പ്രചരിക്കുന്നതിന്നാണ് വഴിയുള്ളത്.

വിശിഷ്ടവസ്തുക്കൾ എത്രതന്നെ ശേഖരിച്ചുവെച്ചാലും പ്രദർശിപ്പിക്കപ്പെടുന്നവന്റെ പ്രാഗത്ഭ്യവും കൌശല്യവുമാണ് കാണികളെ വിസ്മയിപ്പിക്കയും രസിപ്പിക്കയും ചെയ്യുന്നത്. വിളമ്പുന്നവനേയും ഈ കൂട്ടത്തിൽ കൂട്ടാവുന്നതാണ്. അതുപോലെ ഐതിഹ്യങ്ങൾ പരത്തിപ്പറയേണ്ടിടത്തു പരത്തിയും, ചുരുക്കിപ്പറയേണ്ടിടത്തു അങ്ങിനെയും, ലളിതകോമളഭാഷയിൽ പണ്ഡിതപാമരാവസ്യന്തം, സ്ത്രീബാലാവധി രസിക്കും മട്ടിൽ രചിക്കുന്നതിനു മലയാളത്തിൽ മറെറാരു ദേഹം ഉണ്ടായിട്ടില്ലെന്ന വാസ്തവത്തെ അപലപിക്കുവാനൊരും ഉണ്ടാകുന്നതല്ല. അതുതന്നെയാണ് ഈ ആറാം ഭാഗം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നതിന്നു പ്രസാധകന്നു പ്രമോദമുണ്ടായതും. എന്നാൽ അപ്രസിദ്ധസംസ്കൃതപദങ്ങളും, മാറിൽകവിഞ്ഞ സമസ്തപദങ്ങളും, 'മണിപ്രവാളത്തി'വർണ്ണനകളും ഈ മാലയിലില്ലാത്തതിനാൽ പാഠ്യപുസ്തകനാംഘക്കാരിൽ ചിലരുടെ അവഹേ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

മനത്തിന്നു് ഇതു പാത്രമായിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതു പൂർവ്വസ്മരണ, മഷിയിട്ടുനോക്കിയാൽകൂടി കാണാത്ത ആ വർഗ്ഗത്തിൽ പെട്ട ഒരുവൻേറതാകാനേ തരമുള്ളു എന്ന അനുമാനം അസ്ഥാനത്തിലാകയില്ലെന്നാണു് പ്രസാധകൻെറ പൂർണ്ണവിശ്വാസം.

കിളിപ്പാട്ടിൽ തുഞ്ചത്താചാർയ്യസ്വാമികൾക്കും, തുള്ളപ്പാട്ടിൽ കുഞ്ചൻനമ്പ്യാർക്കും ഉള്ള സ്ഥാനം ഐതിഹ്യനിർമ്മാണത്തിൽ ഈ ശങ്കുണ്ണി അവർകൾക്കുമുണ്ടെന്നു മുമ്പുതന്നെ പറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലൊ. അനനുകരണീയമായ ഈ രീതി അലഭ്യമായിട്ടുള്ളതിനാൽ ഈ വന്ദ്യകവിയെ ത്രിവിധകരണങ്ങൾകൊണ്ടും സഹായിച്ച് കിട്ടുന്നിടത്തോളം ഐതിഹ്യങ്ങൾ എഴുതിപ്പിക്കേണ്ടതു ഭാഷാഭിമാനികളുടേയും ഭാഷാപരിഷ്കരണസംഘങ്ങളുടേയും ചുമതലയാകുന്നു.

ബ്രിട്ടീഷുമലയാളദേശത്തിൻെറ വൈപുല്യവും, പ്രാമാണികന്മാരുടെ ബാഹുല്യവും നോക്കുമ്പോൾ തദ്ദേശൈതിഹ്യങ്ങളിൽ കൈ വെച്ചിട്ടില്ലെന്നുതന്നെ പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഏഴാം പുസ്തകത്തിലേക്ക് ഇതിഹാസനായകന്മാരെ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതു് ഏതാണ്ടു മുക്കാൽഭാഗവും ബ്രിട്ടീഷ് മലയാളത്തിൽ നിന്നാകുവാനാണു് വിചാരിച്ചിരിക്കുന്നതു് അതിനു പ്രസാധകനും ഏതാണ്ടൊക്കെ പരിശ്രമിച്ചുപോരുന്നുമുണ്ടു്. കേസരിയജമാനൻ അവർകളുടെ അകാലദേഹവിയോഗത്തിൻെറ കോട്ടം തട്ടുന്നതു് ഇപ്പോഴത്തെ ഘട്ടങ്ങളിലാണു്. എങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിൻെറ അനുഗ്രഹം സകലവിഘ്നങ്ങളേയും നിഗ്രഹിക്കുമെന്നാണു് വിശ്വസിച്ചുപോരുന്നതു്

ഹംമ്പോൽ ഭൃജാതന്മായ ശാളൈക്കൊണ്ടു ശക്തിയെ അതിക്രമിച്ചു പണിയെടുപ്പിക്കുന്നതു ശിക്ഷാനിയമപ്രകാരം കുററമാണെന്നിരിക്കിലും ഗത്യന്തരമില്ലാത്തതുമൂലം ഇങ്ങിനെ ചെയ്യിക്കുന്നതിൽ സജ്ജനങ്ങൾ ക്ഷമിക്കുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഭാഷാപോഷണാൎത്ഥം കുടുംബസഹിതം കുട്ടിക്കാലംമുതല്ക്കുതന്നെ പ്രയത്നിച്ചുപോരുന്ന ഒരു നായർതറവാടാണ് തോട്ടെക്കാട്ടെ എന്നു കേട്ടിട്ടില്ലാത്തവർ ഉണ്ടായിരിക്കുമോ എന്നു സംശയമാണ് ആ പ്രസിദ്ധകുടുംബത്തിലെ നടുനായകമായ സാഹിത്യകുശലൻ ശ്രീമാൻ ടി. കെ. കൃഷ്ണമേനോൻ ബി. എ., എം. എൽ. സി. അവർകൾ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ അവതാരികാകൎത്താവായതിൽ പ്രസാധകനുള്ള പ്രസാദവും തൽകൎത്താവിന്റെ പേരിലുള്ള കൃതജ്ഞതയും ഇത്രയെന്നു പരിച്ഛേദിച്ചുപറവാൻ പ്രയാസമാകയാൽ തൽക്കാലം അതിന്നായി ഉദ്യമിക്കുന്നില്ല.

പരമാണുപ്രായമായ പരഗുണങ്ങളെ പൎവ്വതീകരിച്ചു പറയുന്ന ശീലം മഹാന്മാൎക്കെല്ലാമുള്ളതാകയാൽ പ്രസാധകനെ പ്രശംസിക്കുന്നതിൽ പുസ്തകകൎത്താവു് അമാന്തം കാണിക്കാത്തതിൽ അത്ഭുതപ്പെടുവാനില്ലല്ലോ. ഐതിഹ്യമാലയുടെ കഴിഞ്ഞേടത്തോളം ഭാഗങ്ങൾ ഭഗവതിയെ ആറാപ്പുറത്തെഴുന്നള്ളിച്ചു് അവസാനിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതിനാൽ ദേവീപ്രസാദത്തിന്നു് ഒരു വിഘാതം വരുവാൻ വഴിയുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. ഐതിഹ്യമാലയുടെ നാലു ഭാഗങ്ങൾകൂടി ഇതുപോലെതന്നെ അചിരേണ എഴുതിത്തീൎക്കുന്നതിനു വൃദ്ധകവി ശങ്കുണ്ണി അവർകൾക്കും, അവയെ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നതിന്നു പ്രസാധകനാം യോഗം ഉണ്ടാക്കിത്തരുന്നതിനു 'പനക്കുമ്പള്ളി' അയ്യപ്പസ്വാമി അനുഗ്രഹിക്കുമാറാകട്ടെ.

ലക്ഷ്മീഭായിആപ്പീസ്, തൃശ്ശിവപേരൂർ } വെള്ളാസ്സൂൽ നാരായണമേനോൻ,
പ്രസാധകൻ.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

അവതാരിക

ഏതുപ്രകാരം നോക്കിയാലും എത്രയോ പ്രാചീനമായയൊരു കാലംമുതല്ക്കുതന്നെ, കേരളീയക്ക് അഭിമാനകരമായയൊരു ചരിത്രമാണ് ഈ രാജ്യത്തിനുള്ളതു ഇതിനു സംശയമില്ല. ഇതിൽ അഭിപ്രായവ്യത്യാസത്തിനും തരമില്ല. എന്നാൽ ഇത്ര കാലമായിട്ടും, കേരളത്തിന്റെ ശരിയായയൊരു ചരിത്രം എഴുതിക്കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. എന്നല്ല, അങ്ങിനെ ഒന്നെഴുതുന്നതിനു വേണ്ട ഉപകരണങ്ങൾതന്നെ മേലിലും ശേഖരിക്കേണ്ടതായിട്ടാകുന്നു ഇരിക്കുന്നതു്. തേഞ്ഞുമാഞ്ഞുപോയിത്തുടങ്ങിയിട്ടുള്ള താമ്രശാസനങ്ങൾ, ശിലാലിഖിതങ്ങൾ, ചിതലിന് ആഹാരമായിത്തീർന്നിട്ടുള്ള ഗ്രന്ഥവരികൾ എന്നിവയെ പുരാണവസ്തുശാസ്ത്രജ്ഞന്മാർ ഗുണദോഷവിവേചനംചെയ്തു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തേണ്ടതുണ്ട്. പുരാതനകാലങ്ങളിലെ ദേശസഞ്ചാരികളുടേയും, ലന്തപറങ്കിയുമിംഗ്ലീഷുകാരിൽ 'മലയാളക്കര'യെക്കുറിച്ച് എഴുതീട്ടുള്ളവരുടേയും, പുസ്തകങ്ങളിൽനിന്നും നമ്മുടെ പൂർവ്വചരിതത്തെ സംബന്ധിച്ച് അനവധി സംഗതികൾ നമുക്കു ഗ്രഹിക്കുവാനുണ്ട്.

പഴയ കാലംമുതൽ കേരളത്തിൽ നടപ്പുണ്ടായിരുന്ന ആചാരോപചാരങ്ങൾ, വിശ്വാസങ്ങൾ, ചൊല്ലുകൾ, പാട്ടുകൾ, കഥകൾ, കടംകഥകൾ, ഐതിഹ്യങ്ങൾ, കലികൾ, കളികൾ എന്നിവ ലോപിച്ച് ഇല്ലാതായിവരുന്നുണ്ട്. അവയെ ശേഖരിച്ചു, തരംതിരിച്ചു, റിക്കാർട്ടാക്കി സൂക്ഷിക്കേണ്ടതു ചരിത്രാന്വേഷികൾക്ക് ആവശ്യവും ഉപകാരപ്രദവും ആകുന്നു.

ഈവക കാര്യങ്ങൾ നിവൃത്തിക്കണമെങ്കിൽ പണമെടുക്കുവാനും പണിയെടുക്കുവാനും കൊള്ളാവുന്നവർ വേണം. ഓ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ടോ ടങ്ങളിൽനിന്നു മേൽകാണിച്ചവയെ ശേഖരിക്കുന്നതിന്ന് അതിൽ താൽപര്യമുള്ളവർ വേണം. അങ്ങിനെ ശേഖരിച്ചവയെ അച്ചിൽപെടുത്തിയോ വേറെ പ്രകാരത്തിലോ രേഖപ്പെടുത്തി സൂക്ഷിക്കുന്നതിന്നു പണവും വേണം. രണ്ടുവിധത്തിലോ രണ്ടിൽ ഏതെങ്കിലും ഒരു തരത്തിലോ പ്രവർത്തിപ്പാൻ മനസ്സുള്ളവരുടെ തുക വളരെ ചെറിയതായിരിക്കും. വലിയ പിൻബലമൊന്നുമില്ലാത്ത ഒരാൾക്കു തനിച്ച് എത്രമാത്രം ഈവക കാര്യങ്ങളിൽ പ്രവർത്തിപ്പാൻ സാധിക്കുമോ അത്രത്തോളം യത്നിച്ചുപോരുന്ന ചുരുക്കം ചിലരുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഒരു മാന്യനാണ് ശ്രീമാൻ 'കവിതിലകൻ' കൊട്ടാരത്തിൽ ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ എന്നു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഐതിഹ്യമാലകൾ സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നുണ്ട്.

ശങ്കുണ്ണി അവർകളെ കേരളീയൎക്കു പരിചയപ്പെടുത്തികൊടുക്കേണ്ട ഭാരമെനിക്കില്ല. കൈരളീദേവിക്കായിക്കൊണ്ടു് അദ്ദേഹം അർപ്പിച്ചിട്ടുള്ള അമ്പത്തൊന്നു കൃതികളിൽ ഏതെങ്കിലുമൊന്നിനെ വായിക്കാത്തവർ പഠിപ്പുള്ള കേരളീയരുടെ ഇടയിലുണ്ടാകുമോ എന്നു സംശയമാണ്. അവയുടെ അകൃത്രിമമായ ഒരു മനോഹരത അത്രസ്ഥമാത്രമുണ്ട്. ഈശപാദനെ സേവിച്ചും ഗുരുജനങ്ങളെ വഴങ്ങിയുംകൊണ്ടുള്ള അടങ്ങി ഒതുങ്ങിയൊരു ജീവിതസരിണിയെയാണ് എൻെറ സ്നേഹിതൻ കം ലേ കൈക്കൊണ്ടിട്ടുള്ളതു് അതിൻെറ ഹൃദയാകർഷകമായൊരു പ്രതിഛായ അദ്ദേഹത്തിൻെറ കാവ്യങ്ങളിലും നല്ലപോലെ പ്രകാശിച്ചുകാണുന്നുണ്ട്. "കാവ്യച്ഛന്ദയിലന്നന്നു കാണാകുന്ന നിരക്കുകളെ" കാത്തിരുന്നു കച്ചോടം മെച്ചമാക്കുവാൻ അദ്ദേഹം വ്യാപാരം നടത്തുന്ന ഒരാളല്ല. കാവ്യാദ്ധ്വാവിൽ അദ്ദേഹം വഴികാട്ടിയായി കരുതിട്ടുള്ളതു പൂർവ്വകവീന്ദ്രന്മാരുടെ കാൽനഖേന്ദുമരീചികളെ മാത്രമാകുന്നു ആരെന്തു പറഞ്ഞാലും ആരോടും മല്ലിടുവാൻ അദ്ദേഹം പുറപ്പെടാറുമില്ല. അതിൻെറ ഗുണം അദ്ദേഹം അനുഭവിക്കുന്നതുമുണ്ട് വരുന്ന

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

മീനത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന് എഴുപത്തിനാലു വയസ്സു പൂർത്തിയാകും. ശരീരത്തിനു ശേഷിക്കുറവുണ്ടായെങ്കിലും ബുദ്ധിക്കു മാന്ദ്യമോ കവിതയ്ക്കു കോട്ടമോ ഒന്നും തട്ടീട്ടില്ല. ഐതിഹ്യമാലകളുടെ കാര്യം തന്നെ എടുക്കാം. ഭാഷയുടെ ഭംഗികൊണ്ടും വിഷയത്തിന്റെ രസംകൊണ്ടും, അവ ഓരോന്നിനു വേണ്ട സാമഗ്രികളെ ശേഖരിക്കുന്നതിനുള്ള ശ്രമവും യാത്രാക്ലേശവും ആരും ആലോചിക്കുന്നില്ല. അതൊന്നാലോചിച്ചാൽ, ഈ പ്രായത്തിൽ അദ്ദേഹം ഈവക വിലയും കൌതുകവും ഉള്ള മാലകളെക്കൊണ്ടു സാഹിത്യദേവിയെ അലങ്കരിക്കുന്നതിൽ ആർക്കാണ് അത്ഭുതവും അദ്ദേഹത്തിൽ കൃതജ്ഞതയും തോന്നാതിരിക്കുക. അതിന്റെ അനന്തരഫലമായി ആരാണ് അദ്ദേഹത്തിന് ആയുരാരോഗ്യസൌഖ്യങ്ങളെ ആശംസിക്കാതിരിക്കുക?

കുമാരാലയം
എറണാകുളം.
൧൦൯൬-൧൦-൧൫ } ടി. കെ. കൃഷ്ണമേനോൻ ബി. എ.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

പ്രസ്താവന

ഐതിഹ്യമാലയുടെ ഒന്നാം ഭാഗം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ കാലത്ത് അതിന്റെ രണ്ടാം ഭാഗംതന്നെ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തേണ്ടതായി വരുമോ എന്നുള്ള സംശയം എനിക്കും പ്രസാധകനും സാമാന്യത്തിലധികമുണ്ടായിരുന്നു. അതിനാൽ ഞാൻ അതിന്റെ പ്രസ്താവനയിൽ "ഈ ഒന്നാം ഭാഗം ജനങ്ങൾക്കു രുചിക്കുന്നപക്ഷം രണ്ടാം ഭാഗവും താമസിയാതെ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തണമെന്നു വിചാരിക്കുന്നു" എന്നു പറഞ്ഞിരുന്നു. അതു കണ്ടിട്ടു മഹാനായിരുന്ന 'കേസരി'യജമാനനവർകൾ, ആ ഒന്നാം ഭാഗത്തിന് അദ്ദേഹമെഴുതിയ ആമുഖോപന്യാസത്തിൽ പറഞ്ഞത്, "ഒട്ടും സംശയിക്കേണ്ട; നിശ്ചയമായി രുചിക്കും. രണ്ടാം ഭാഗം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്താൻ ക്ഷണത്തിൽ തയ്യാറായിക്കൊള്ളു" എന്നാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആ വാക്കു ദിവ്യന്മാരുടെ അനുഗ്രഹവചനംപോലെ സഫലീഭവിച്ചു എന്നുതന്നെ പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഒന്നാം ഭാഗം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിക്കഴിഞ്ഞിട്ടു രണ്ടാം ഭാഗം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്താൻ അധികം താമസം വേണ്ടിവന്നില്ല. എന്നാൽ പിന്നീടു മൂന്നാം ഭാഗം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്താൻ പത്തു കൊല്ലം കഴിഞ്ഞതിന്റെ ശേഷം മാത്രമേ സാധിച്ചുള്ളു. ആ കാലതാമസത്തിന്റെ കാരണങ്ങൾ അക്കാലത്ത് എനിക്കു കൂടക്കൂടെ ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരുന്ന ദേഹാസ്വാസ്ഥ്യങ്ങളും ആപത്തുകളും മാത്രമല്ല, ഐതിഹ്യങ്ങൾ ശേഖരിക്കുന്നതിൽ എനിക്കുണ്ടായ അസഹായതയും കൂടിയാണ്. "അസഹായസ്സമർത്ഥോപി കാര്യസിദ്ധിം ന വിന്ദതി" എന്നുണ്ടല്ലോ. പിന്നെ പ്രവർത്തകൻ അസമർത്ഥനുംകൂടിയായിരുന്നാൽ പറയാനുമില്ലല്ലോ. പല കാലങ്ങളിലായി പല സ്ഥലങ്ങളിൽ സംഭവിച്ചവയും പല [illegible] [illegible] സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും മററും

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

സംബന്ധിച്ചവയുമായ ഐതിഹ്യങ്ങൾ അന്യസഹായംകൂടാതെയും എളുപ്പത്തിലും ശേഖരിക്കാൻ ആരാലും സാദ്ധ്യമല്ലെന്നുള്ള വാസ്തവം ഒരുവിധം മനുഷ്യരായിട്ടുള്ളവർക്കൊക്കെ അറിയാമായിരിക്കുമെന്നാണ തോന്നുന്നത്. എന്നാൽ ചില പത്രങ്ങളുടേയും പത്രഗ്രന്ഥങ്ങളുടേയും അധിപന്മാരുടെ ചില എഴുത്തുകൾ കാണുമ്പോൾ അവക്ക് ഈ പരമാർത്ഥമൊന്നും ലേശംപോലും അറിഞ്ഞുകൂടെന്നും തോന്നാറുണ്ട്. ചിലർ ലേഖനത്തിനാവശ്യപ്പെട്ടെഴുതുമ്പോൾ "ഒരൈതിഹ്യസംബന്ധമായ ലേഖനമായാലും മതി" എന്നുകൂടി എഴുതുക പതിവായിരിക്കുന്നു. ഇതുകൊണ്ട് ഊഹിക്കേണ്ടത് ഇതു കേവലം നിസ്സാരവും നിഷ്പ്രയാസവും ക്ഷിപ്രസാദ്ധ്യവുമാണെന്നാണ് അവർ ധരിച്ചിരിക്കുന്നതെന്നാണല്ലോ. ഇതിനെക്കുറിച്ച "നഹി വന്ധ്യാ വിജാനാതി ഗുർവ്വീം പ്രസവവേദനാം" എന്നല്ലാതെ മറെറാന്നും പറയാൻ കാണുന്നില്ല.

മൂന്നാം ഭാഗം മുതൽ ഈ ആറാം ഭാഗം വരെ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നതിനു കാലതാമസംകൂടാതെ സാധിച്ചത് ഐതിഹ്യങ്ങൾ ശേഖരിക്കുന്ന വിഷയത്തിൽ എന്നെസ്സഹായിക്കുന്നതിനു ചിലരുണ്ടായിട്ടാണെന്ന് ഇനി വിശേഷിച്ചു പറയണമെന്നില്ലല്ലോ. അനേകം ഐതിഹ്യങ്ങളുടെ ചുരുക്കം കുറിച്ചയച്ചുതന്ന് എന്നെ സഹായിച്ചിട്ടുള്ള ഉദാരമതികളിൽ പ്രഥമഗണനീയന്മാർ, എന്റെ ഒരു പ്രത്യേകബന്ധുവായിരിക്കുന്ന എവൂർ പനവേലി കൃഷ്ണശർമ്മാവവർകളും ഈ പുസ്തകപരമ്പരയുടെ പ്രസാധകനും ലക്ഷ്മീഭായി മാസികയുടെ അധിപരും എന്റെ ഒരാപ്തമിത്രവുമായിരിക്കുന്ന വെള്ളാസ്സൂൽ നാരായണമേനോനവർകളുമാണെന്നു ഞാൻ മുമ്പു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതുപോലെ ഇപ്പോഴും കൃതജ്ഞതാപൂർവ്വം പ്രസ്താവിച്ചുകൊള്ളുന്നു. ഈ വിഷയത്തിൽ ഈ മഹാന്മാരുടെ സഹായവും ഈശ്വരാനുകൂല്യവും ഉണ്ടാകുന്നപക്ഷം ഐതിഹ്യമാലയുടെ ഏഴാം ഭാഗവും അചിരേണ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുവാൻ സാധിച്ചേക്കുമെന്നാണ് എനിക്കിപ്പോൾ തോന്നുന്നത്.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഐതിഹ്യമാലയുടെ ഓരോ ഭാഗവും 'ലക്ഷ്മീഭായിഗ്രന്ഥാവലി'യിൽചേൎത്താണല്ലോ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിവരുന്നതു്. അതിനാൽ ഐതിഹ്യമാലയുടെ അഭിവൃദ്ധിക്കു കാരണം ആ മാന്യമാസികയുടെ മാഹാത്മ്യവും കൂടിയല്ലയോ എന്നും എനിക്കു പ്രബലമായ സംശയമുണ്ടു്. അതുകൊണ്ടു് ആ മാസിക പ്രചുരപ്രചാരത്തോടുകൂടി അപ്രതിഹതമായി എന്നും നിലനില്ക്കുവാൻ സൎവ്വേശ്വരൻ സഹായിക്കുമാറാകട്ടെ എന്നുകൂടി പ്രാൎത്ഥിച്ചുകൊണ്ടു് ഈ പ്രസ്താവനയെ ഇവിടെ സമാപിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

കവിതിലകൻ കൊട്ടാരത്തിൽ ശങ്കുണ്ണി

പുസ്തകകൎത്താ.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ശുദ്ധപത്രം

ഭാഗം	വരി	അശുദ്ധം	ശുദ്ധം
7	8	തിരാതിരക്കില്ലിതിൽ	തിരാതിരിക്കില്ലിതിൽ
11	18	ഉളയതമ്പുരാൻ	ഇളയതമ്പുരാൻ
,,	,,	പഴയന്നൂർ	പയ്യന്നൂർ
19	1	വാസ്തുകം	വാസ്തവം
4	8	ർഭൂതപ്രേത	ഭൂതപ്രേത
8	10	പ്രശ്ശക്കാരൻ	പ്രശ്നക്കാരൻ
9	15	മൂന്നേമുക്കാററം	മൂന്നേമുക്കാൽ
10	30	രണ്ടാമത്ത	രണ്ടാമത്തെ
11	22	പഢിക്കാതെ	പഠിക്കാതെ
12,22	1	ഐതഹ്യമാല	ഐതിഹ്യമാല
14	18	എഴന്നെള്ളി	എഴുന്നള്ളി
21	20	വേലുപിള്ള	വേലുപ്പിള്ള
22	7	ഈശജ്വരഫിള്ള	ഈശ്വരപിള്ള
25	1	കഥകളിയൌഗവും	കഥകളിയോഗവും
35	1	വേണ്ടുന്ന	വേണ്ടുന്ന
,,	2	ചകലാസ	ചകലാസും
37	14	ഗ്ഗുകലം	ഗ്ഗുകളും
,,	22	ഗ്ഗുകററ	ഗ്ഗുകൾ
38	14	കൊണ്ടനടക്കുന്നു	കൊണ്ടുനടക്കുന്നു
39	8	ഭയമാണെങ്കി	ഭയമാണെങ്കിൽ
42	4	പണയ	പട്ടണ
43	30	മററു	മററും
44	23	ആയുങ്ങറം	ആയുധങ്ങറം
47	28	പണിക്കാരോട്ട്	പണിക്കരോട്ട്
48	25	വണ്ണവും വ	വണ്ണവും വൃ
48,51, 54	30,1, 16	പാലൂർ പണിക്കർ	പാലൂർപ്പണിക്കർ
51	3	താമസിച്ചുവ	താമസിച്ചു
76	30	അദ്ദേന്നത്തിനുണ്ടായി	അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായി
88	16	യുണങ്ങിക്കത്തി	യുണക്കിക്കത്തി
98	8	മുഴവനാകാനായിട്ട	മുഴുവനാക്കാനായിട്ട
95	9	വന്നാൽതന്നെ	വന്നാൽ തന്നെ
,,	28	ചോദിക്കും	ചോദിക്ക

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഭാഗം	വരി	അശുദ്ധം	ശുദ്ധം
98,104	21, 1	'കാട്ടൂർ'	'കാട്ടൂർ'
102	8	പ്രശ്നക്കാർ	പ്രശ്നക്കാരൻ
104	1	കട്ടൂർ	കാട്ടൂർ
,,	26	കാ ട്ടൂരേക്കു	കാട്ടൂരേക്കു
109	24	അപമാന	അവമാന
112	16	ഉ ണ്ടാകുന്ന	ഉണ്ടാകുന്ന
,,	18	അതാണമെല്ലൊ	അതാണല്ലൊ
,,	22	അടിതീയനും	അടിരീയനും
114	1,2	അപ്പൊള്ളപ്പോൾ	അപ്പോൾ
117	22	ആൾംബ്ബഭേം	ആൾംബ്ബേഭം
118	11	മാററണമെന്നു	മാററണമെന്നുള്ള
124	22	മൂണ്ടല്ലാതെ	രണ്ടു മൂണ്ടല്ലാതെ
136	26	നമ്പ്യാതിയുടെ	നമ്പ്യാതിരിയുടെ
143	5	ന്നുണ്ടുവിശേഷ	(ആണ്ടുവിശേഷ)
,,	22	ആയല്യം	ആയില്യം
161	7	കൂട്ടകാർ	കൂട്ടുകാർ
178	16	ന്മമ്പെ	ൻമ്പെ
187	17	ഉള്ളി നമ്പൂരി	ഉണ്ണിനമ്പൂരി
188	24	ഷറഞ്ഞു	പറഞ്ഞു
194	8	ഒരടിയന്തിരങ്ങൾക്ക	അടിയന്തിരങ്ങൾക്ക
,,	17	വഴിവാട	വഴിപാട
197	11	തൃക്കണ	തൃക്കൺ
,,	26	ഗ്രന്ഥ	ഗ്രന്ഥ
201	7	അപ	അവ
206,207	5, 16,7,9		
217, 216	20,30	കട്ടിക്കുന്നി	കട്ടിക്കുന്നി
208	25	ഉാണു	ഉണ്ണു
212	5	ലപ	പല
214	26	വലിയെ	വലിയ
220	12	ഒരാഗ്യം	ഒരാംഗ്യം
221	6	ബാലകൃഷ്ണനെ	ബാലകൃഷ്ണനെ ഒന്നടിച്ചു.
,,	7, 8	തല ഒന്നടിച്ചു.	തല ഒന്നു കുടയുകയും

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

കവിതിലകൻ കൊട്ടാരത്തിൽ ശങ്കുണ്ണി.

പുരാതനകാലങ്ങളിൽ ജീവചരിത്രമെഴുതുക എന്നതു വളരെ ചുരുക്കമായിരുന്നുവല്ലൊ. അതിന്റെ കാരണം ഓരോ കാലങ്ങളിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന മഹാന്മാർ എല്ലാവരും എല്ലാംകൊണ്ടും ഏകദേശം തുല്യകക്ഷ്യന്മാരായിരുന്നതിനാൽ അന്യോന്യം അധികബഹുമാനത്തിന്നു ഇടയില്ലാതെയിരുന്നതോ, അഥവാ പരസ്പര ദ്വേഷിതമായ മത്സരമോ അസൂയയോ ആയിരിക്കാം. തങ്ങളുടെ ജീവചരിത്രം തങ്ങൾ തന്നെ എഴുതുകയെന്നുള്ളതു് ലോകർക്കു ലഘുത്വമായിരുന്നതിനാലായിരിക്കാം അവർ അങ്ങിനെയും ചെയ്യാതെയിരുന്നിട്ടുള്ളതെന്നു തോന്നുന്നു.

എല്ലാ അവസ്ഥയിലും കൗതുകവാന്മാരായ അർവ്വാചീനന്മാർക്കാണ് പൂർവ്വന്മാരുടെ ജീവചരിത്രം അറിയണമെന്നുള്ള ആഗ്രഹമുണ്ടാകുന്നതു്. അപ്പോൾ അതിനു തക്കതായ യാതൊരു ലക്ഷ്യവും ഇല്ലാതിരുന്നാൽ അവർക്കുണ്ടാകുന്ന ഇച്ഛാഭംഗം എത്രമാത്രമായിരിക്കുമെന്നുള്ളതു് ഇപ്പോഴുള്ള ചരിത്രവായനക്കാർക്ക് എല്ലാവർക്കും അറിയാവുന്നതാണല്ലൊ.

ചെറുപ്പകാലം മുതൽ ഒരുമിച്ചു കളിക്കുകയും പഠിക്കുകയും മറ്റും ചെയ്തു വളർന്നുവന്ന എനിക്കു പൂർവ്വകവികളെക്കുറിച്ചുള്ളതുപോലെ ഒരു ബഹുമാനം ശങ്കുണ്ണി അവർകളെക്കുറിച്ചു തോന്നുന്നില്ലെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ നല്ല നല്ല പ്രബന്ധങ്ങൾ കാണുമ്പോൾ അവയിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒരു ജീവചരിത്രംകൂടി ചേർത്തിരുന്നുവെങ്കിൽ ഭാവികാലങ്ങളിലുണ്ടാവുന്നവർക്ക് അതു തൃപ്തികരവും സന്തോഷാവഹവുമായിരിക്കും എന്നും ശങ്കുണ്ണി അവർകളുടെ ജീവചരിത്രം എഴുതുന്നതിന്നു

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

എല്ലാംകൊണ്ടും ഇക്കാലത്തുള്ളവരിൽ യോഗ്യൻ ഞാൻതന്നെയാണെന്നും തോന്നാറുണ്ടായിരുന്നു. മററാരുടേയും വിഷയത്തിൽ എനിക്കിങ്ങിനെ തോന്നീട്ടില്ലാത്തതിനാൽ എന്റെ ഈ വിചാരം ശങ്കുണ്ണിഅവർകളുമായി ബാല്യംമുതൽ ഇതുവരെയുള്ള സഹവാസംനിമിത്തം സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ള ദൃഢപരിചയംകൊണ്ടുണ്ടായിട്ടുള്ളതല്ലാതെ ചരിത്രമെഴുതുന്നതിനു എനിക്കുള്ള വൈദഗ്ദ്ധ്യാദിഗുണംകൊണ്ടാണെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ല.

ശങ്കുണ്ണി അവർകളുടെ ജീവചരിത്രം ഒന്നെഴുതേണ്ടതാണെന്നും, അതു ഞാൻതന്നെ വേണ്ടതാണെന്നുമുള്ള വിചാരം എന്റെ മനസ്സിൽ അങ്കുരിച്ചു വളർന്നുതുടങ്ങീട്ടു വളരെക്കാലമായെങ്കിലും ഇതേവരെ ഈ സംഗതിയെപ്പററി ഞാൻ ആരോടും പറഞ്ഞിട്ടില്ല. ഇപ്പോൾ ഇതൊന്നും അറിയാതെ 'ലക്ഷ്മീഭായി' എന്ന മാസികയുടെ മാനേജരും പത്രാധിപരുമായ വെള്ളാട്ടുൽ നാരായണമേനോനവർകൾ ചെയ്ത പ്രേരണ എന്റെ മനോരഥത്തെ സഫലീകരിക്കാൻ കാരണമായിത്തീർന്നതിനാൽ എനിക്കു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേരിലുണ്ടായിരിക്കുന്ന കൃതജ്ഞത സീമാരഹിതയായിരിക്കുന്നു എന്നുള്ള വാസ്തവംകൂടി പ്രസ്താവിച്ചുകൊണ്ടു പ്രകൃതത്തിലേക്കു പ്രവേശിക്കുന്നു.

ശങ്കുണ്ണി അവർകളുടെ കുടുംബം വളരെ പുരാതനവും, കരയിൽ ഗുരുസ്ഥാനവും മന്ത്രവാദവുംകൊണ്ടു് അത്യന്തം പ്രസിദ്ധവുമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. അഖിലശാസ്ത്രപാരാവാരപാരംഗതനും അതിമാനുഷനും 'പൂരാടം തിരുനാൾ' എന്നു പ്രസിദ്ധനുമായിരുന്ന അമ്പലപ്പുഴ രാജാവിന്റെ കാലത്തു് ഈ കുടുംബക്കാർ മന്ത്രവാദവിഷയത്തിലും മററും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രീതിബഹുമാനങ്ങൾക്കു പാത്രീഭവിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുള്ള ഐതിഹ്യംതന്നെ ഈ കുടുംബത്തിന്റെ പുരാതനതാദികളെ സൂചിപ്പിക്കുന്നുണ്ടു്

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ശങ്കുണ്ണി അവർകളുടെ പിതാവായ വാസുദേവൻ ഉണ്ണി അവർകൾ കുലക്രമാഗതമായ മന്ത്രവാദത്തിലെന്നപോലെതന്നെ സംഗീതം, ചതുരംഗം മുതലായ കലാവിദ്യകളിലും അതിസമർത്ഥനും നല്ല കാര്യസ്ഥനുമായിരുന്നതിനാൽ ഏതദ്ദേശ്യന്മാരായ ഒട്ടെല്ലാവരുംതന്നെ അവരവരുടെ കുടുംബസംബന്ധങ്ങളായും സർക്കാർസംബന്ധങ്ങളായുമുള്ള സകല കാര്യങ്ങളിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉപദേശങ്ങളേയും സഹായങ്ങളേയും എല്ലായ്പോഴും അപേക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദ്വിതീയപുത്രനാണു ഈ ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ.

ശങ്കുണ്ണി അവർകളുടെ സാക്ഷാൽ നാമധേയം 'വാസുദേവൻ' എന്നാണ്. അച്ഛന്റെ പേരും അതുതന്നെ ആയിരുന്നതിനാൽ അമ്മ ശൈശവത്തിൽ ഇദ്ദേഹത്തെ 'തങ്കം' എന്നു വിളിച്ചുവന്നു. കാലക്രമേണ ആ ഓമനപ്പേരു 'തങ്കു' എന്നായിത്തീർന്നു. ഈ പേരിന് അർത്ഥമൊന്നുമില്ലല്ലോ എന്നു വിചാരിച്ചു പിന്നീടു 'ശങ്കു' എന്നു വിളിച്ചുവരികയും അതോടുകൂടി ജാതിപ്പേരായ 'ഉണ്ണി' എന്നുകൂടി ചേർത്ത് എല്ലാവരുംകൂടി 'ശങ്കുണ്ണി' എന്നു പറഞ്ഞുതുടങ്ങുകയും ആ പേരു നടപ്പായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. ശങ്കുണ്ണി അവർകൾക്കു ഒരു ജ്യേഷ്ഠനും ഒരനുജനും എല്ലാവരിലും ഇളയവരായി രണ്ടു സഹോദരിമാരും ഉണ്ടായിരുന്നു.

ശങ്കുണ്ണി അവർകളുടെ ജനനം കൊല്ലവർഷം 1030-ാമാണ്ടു മീനമാസം 23-നു വിശാഖം നക്ഷത്രത്തിൽ കോട്ടയത്തു സ്വഭവനമായ കൊട്ടാരത്തിൽതന്നെ ആയിരുന്നു. ഇദ്ദേഹം ചെറുപ്പത്തിൽ നല്ല സാമർത്ഥ്യവും ചുണയുമുള്ള ആളായിരുന്നുവെങ്കിലും വിദ്യാഭ്യാസവിഷയത്തിൽ വലിയ മടിയനായിരുന്നു. അച്ഛന്റെ നിർബന്ധംനിമിത്തം ഇദ്ദേഹം 7 വയസ്സുമുതൽ 10 വയസ്സുവരെ ചില ആശാന്മാരുടെ (എഴുത്തച്ഛന്മാരുടെ) അടുക്കൽ പഠിക്കാൻ പോയിക്കൊ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ബിരുന്നു. അതുതന്നെ ആ സ്ലേട്ടും സംസ്കൃതാക്ഷരത്തോടുകൂടി അല്ലാതിരുന്നതിനാൽ അത്ര്യം കാലംകൊണ്ടു മലയാളം കഷ്ടിച്ചു വായിക്കാനും എഴുതാനും ശരിയായതല്ലാതെ ഗ്രന്ഥങ്ങളിലൊന്നും പഠിക്കാൻ ഇദ്ദേഹത്തിനിടയായില്ല. പാഠശാലകളിൽ ചേർന്നു പഠിക്കയെന്നുള്ളതു് ഇദ്ദേഹം ഉണ്ടായിട്ടില്ലെന്നു മാത്രമല്ല, പള്ളത്തു വയസ്സു തികഞ്ഞതിനോടുകൂടി ആശാന്മാരുടെ അടുക്കൽ പോയിട്ടുള്ള പഠിത്തം മതിയാക്കുകയും ചെയ്തു. അതിന്റെശേഷം 16 വയസ്സു കഴിയുന്നതുവരെ ഇദ്ദേഹം കേവലം മൃഗപ്രായമായി കാലക്ഷേപം ചെയ്തതേയുള്ളു. ഏകദേശം 17 വയസ്സായപ്പോൾ തന്റെ സമപ്രായന്മാരായ ചിലർ പഠിക്കാൻ പോകുന്നതു കാണുകയും പഠിത്തത്തിന്റെ ഫലത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ബഹുമാനം തോന്നുകയും അപ്പോൾ തന്റെ മുമ്പിലത്തെ നടപടിയെപ്പറ്റി ഇദ്ദേഹത്തിനു പശ്ചാത്താപം ഉണ്ടാവുകയും, താനും വല്ലതും പഠിച്ചാൽ കൊള്ളാമെന്നുള്ള ഒരാഗ്രഹം സ്വയമേവ ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സിൽ അങ്കുരിക്കുകയും ചെയ്തു.

അതിന്റെശേഷം മഹാവിദ്വാനായിരുന്ന 'മണക്കാട്ടു ശങ്കുവാര്യർ' (എന്റെ അച്ഛൻ) അവർകളുടെ അടുക്കൽ സിദ്ധരൂപവും ശ്രീകൃഷ്ണവിലാസകാവ്യം ഒന്നാംസർഗ്ഗത്തിൽ ഏതാനും ശ്ലോകങ്ങളും പഠിച്ചു. അപ്പോഴേക്കും ആ ഗുരുനാഥൻ കുറച്ചുകാലത്തേക്കു തമ്പുരാൻ കല്പിച്ചു പന്തളത്തു കോയിക്കലാക്കിയതിനാൽ പിന്നെയും ഏതാനും കാലത്തേക്കു ശങ്കുണ്ണി അവർകൾക്കു ഒന്നും പഠിക്കാൻ തരമായില്ല. 17 വയസ്സു കഴിഞ്ഞതിന്റെശേഷം 1047-ാമാണ്ടു മിഥുനമാസത്തിൽ, വിശ്രുതനും വൈദ്യശ്രേഷ്ഠനും പ്രൗഢകവിയും ഗംഭീരാശയനുമായിരുന്ന 1077-ാമാണ്ടു മീനമാസം 7-ാംനു പരലോകപ്രാപ്തനായ വയസ്കര ആര്യൻ നാരായണൻമൂസ്സ് അവർകളുടെ അടുക്കൽ ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ പിന്നെയും പഠിച്ചുതുടങ്ങി. അതു് 1057-ാമാണ്ടുവരെ നിർവിഘ്നമായി നട

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

നുകൊണ്ടിരുന്നതിനാൽ അത്രയും കാലംകൊണ്ടു ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ രഘുവംശം, മാഘം, നൈഷധം മുതലായ കാവ്യങ്ങളിൽ ഏതാനും സർഗ്ഗങ്ങളും സഹസ്രയോഗം, ഗുണപാഠം, ചികിത്സാക്രമം, അഷ്ടാംഗഹൃദയം മുതലായ വൈദ്യശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങളും പഠിക്കുകയും ഒരുവിധം വ്യുല്പത്തി സമ്പാദിക്കുകയും ചെയ്തു. ആശാൻ നാരായണൻമൂസ്സ് അവർകൾ കൾക്കു പഠിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള വാസനയും സാമർത്ഥ്യവും അനന്യസാധാരണങ്ങളായിരുന്നു. അപ്രകാരംതന്നെ പഠിക്കുന്നതിന്നു ശങ്കുണ്ണി അവർകൾക്കുള്ള മനസ്സും ബുദ്ധിയും ഉത്സാഹവും അന്യാദൃശങ്ങളുമായിരുന്നു. അതിനാൽ ഒരുവിധം ശ്ലോകാർത്ഥം മനസ്സിലാക്കാനുള്ള നൈപുണ്യം സമ്പാദിക്കുന്നതിനു ശങ്കുണ്ണി അവർകൾക്ക് അധികമായ കാലതാമസവും പ്രയാസവും വേണ്ടിവന്നില്ല. ശങ്കുണ്ണി അവർകളെക്കാൾ അധികം കാലവും അധികം ഗ്രന്ഥങ്ങളും പഠിച്ചിട്ടുള്ള ചില സഹപാഠികൾ ചില ശ്ലോകങ്ങളുടെ പദം, വിഭക്തി, അന്വയം, അന്വയാർത്ഥം, പരിഭാഷ, ഭാവം (താല്പര്യാർത്ഥം) മുതലായവ അറിവാൻ പാടില്ലാതെ കുഴങ്ങി വിഷമിക്കുന്ന അവസരങ്ങളിൽ ഗുരുനാഥന്റെ നിയോഗപ്രകാരം ഇദ്ദേഹം അവയെല്ലാം നിഷ്പ്രയാസം പറഞ്ഞുകൊടുക്കുന്നതു കണ്ടും കേട്ടും ഞാൻമുതലായ സഹപാഠികൾ പലപ്പോഴും സന്തോഷിക്കുകയും അത്ഭുതപ്പെടുകയും ചെയ്യാറുണ്ട്. ശങ്കുണ്ണി അവർകളുടെ ബുദ്ധിശക്തിയുടെ സ്ഥിതിക്കു കാവ്യകാലംകൂടി അദ്ദേഹം മുറയ്ക്കു പഠിച്ചിരുന്നുവെങ്കിൽ ഒരു വൈദ്യനെന്നോ വൈയാകരണനെന്നോ താർക്കികനെന്നോ ജ്യോത്സ്യനെന്നോ, അഥവാ ചതുശ്ശാസ്ത്രപണ്ഡിതൻ എന്നുതന്നെയോ ഉള്ള പേർ സമ്പാദിക്കുന്നതിന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്ന് ഒരു പ്രയാസവും ഉണ്ടാകുമായിരുന്നില്ല. പക്ഷേ, അദ്ദേഹത്തിന്ന് അതിനൊന്നിനും ആഗ്രഹവും സംഗതിയും ഉണ്ടായിട്ടില്ലെന്നേ ഉള്ളൂ. എങ്കിലും ആവക സകലശാസ്ത്രങ്ങളിലും അല്പാല്പമായ ജ്ഞാനം ഉദ്ദേ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഹം സമ്പാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. 1056 [illegible] ക്യംകൊണ്ട് അച്ഛനും ഇതരകൃത്യങ്ങളുടെ ബാഹുല്യംകൊണ്ടു ഗൃഹഭരണക്ലേശത്തിലുള്ള വൈമുഖ്യംകൊണ്ടു ജ്യേഷ്ഠനും ഗൃഹകാൎയ്യങ്ങൾ അന്വേഷിക്കുന്നതിനു സൌകൎയ്യമില്ലാതെ വരികയാൽ ആ ഭാരമേറിയ കൃത്യംകൂടി കയ്യേല്ക്കേണ്ടതായി വന്നതുനിമിത്തം ശങ്കുണ്ണി അവർകൾക്കു പൂൎവ്വമുണ്ടായിരുന്ന വിദ്യാഭ്യാസം അക്കാലംമുതൽ നിശ്ശേഷം നിറുത്തേണ്ടതായി വന്നു. അതിനാൽ അഷ്ടാംഗഹൃദയംപോലും മുഴുവൻ പഠിക്കുന്നതിന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്നു സാധിച്ചില്ല. എങ്കിലും അദ്ദേഹം യഥാവസരം പിന്നെയും സംസ്കൃതങ്ങളായ ചമ്പൂപ്രബന്ധങ്ങളും നാടകങ്ങളും അലങ്കാരശാസ്ത്രങ്ങളും മറ്റും സ്വയമേവ നോക്കി തന്റെ വ്യുൽപത്തിയെ വൎദ്ധിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ഇപ്പോഴും അദ്ദേഹം ആവക പരിശ്രമങ്ങൾ കേവലം മതിയാക്കീട്ടില്ല.

ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ കാവ്യങ്ങൾ പഠിച്ചുതുടങ്ങുന്നതിന്നു മുമ്പുതന്നെ കേവലം വിനോദത്തിന്നായി ചില മണിപ്രവാളപദ്യങ്ങളും പാട്ടുകളും ഉണ്ടാക്കിത്തുടങ്ങുകയും അവയിൽ തന്റെ വാസനാബലത്തെ പ്രകടിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നതിനാൽ ഇദ്ദേഹം മേലാൽ ഒരു കവിയായിത്തീരണമെന്നായിരുന്നു ഈശ്വരേച്ഛ എന്നു് ഊഹിക്കാൻ വഴിയുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. ഇദ്ദേഹം പ്രബന്ധരൂപമായി ഒന്നാമതുണ്ടാക്കീട്ടുള്ള കൃതി ശതകത്രയരൂപമായ സുഭദ്രാഹരണമണിപ്രവാളമാണ്. അതു് ഇദ്ദേഹം 1066-ാമാണ്ടു 36-ാമത്തെ വയസ്സിൽ കൊടുങ്ങല്ലൂർ കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാന്റെ തിരുമനസ്സിലെ നിർബ്ബന്ധംകൊണ്ടുണ്ടാക്കീട്ടുള്ളതുമാണ്. കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ കല്പനപ്രകാരമാണ് ഇ[illegible] ഉണ്ടാക്കീട്ടുള്ളതെന്നു് ആ തിരുമനസ്സിലെ [illegible]ശ്ലോകംകൊണ്ടും കവിയുടെ ഒരു പ്രാൎത്ഥനാശ്ലോകംകൊണ്ടും സ്പഷ്ടമാകുന്നുണ്ടു്. ആ ശ്ലോകങ്ങളെ താഴെ പകൎത്തുന്നു.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

കൊട്ടാരത്തിൽ ശങ്കുണ്ണി

"കൊട്ടാരത്തിലെഴും കവീന്ദ്രമണിയാം ശങ്കുണ്ണിയേററം പ്രിയ-
പ്പെട്ടാരൻമൊഴിമകൂട്ടതീർത്ത കൃതിയാമിപ്പുസ്തകം സാദരം
മട്ടറെസ്സരസപ്രമോദകരമായ്ത്തീരാതിരിക്കില്ലിതിൻ
മട്ടോരുമ്പോൾ മുഖത്താം സരസരേ! വാങ്ങിച്ചു വായിക്കുവിൻ."

"ഒട്ടക്കീശലോകമെല്ലാം പുകൾപ്പെറിയരുമവൻ കോടിലിംഗേശകുഞ്ഞി-
ക്കുട്ടാഖ്യക്ഷോണിപാലൻ കനിവിനൊടരുളിച്ചെയ്കയാൽ വൈകിടാതെ
തുഷ്ടിക്കായ്ത്തീർത്തിട്ടുന്നാരാ കൃതിയധുനാ മന്ദനാകുന്ന ഞാനി-
ന്നൊട്ടാക്കെത്തുറന്നുപാടിട്ടുള്ള സകലം സജ്ജനം തീർത്തിടേണം."

ഇതുകൂടാതെ ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ ഉണ്ടാക്കീട്ടുള്ള പ്രധാന കൃതികളുടെ പേരുകൾ താഴെ പറയുന്നു.

മണിപ്രവാളകൃതികൾ.

2 കേശവദാസചരിത്രം. 3. ആസന്നമരണചിന്താശതകം. 4. കേരളവർമ്മശതകം. 5. ലക്ഷ്മീഭായിശതകം. 6. മാട മഹീശശതകം. 7. യാത്രാചരിതം. 8. അത്തച്ചമയസപ്തതി. 9 മുറജപചരിതം. 10. കപോതസന്ദേശകാവ്യം. 11. ഗൌളിശാസ്ത്രം (തർജ്ജമ)

ഭാഷാനാടകങ്ങൾ (തർജ്ജമ)

12. മാലതീമാധവം. 13. വിക്രമോർവ്വശീയം. 14. രവിവർമ്മാ.

ടി. പുരാണകഥകൾ

15. കുചേലഗോപാലം. 16. സീമന്തിനീചരിതം. 17. പാഞ്ചാലധനഞ്ജയം. 18. ഗംഗാവതരണം.

ടി. കല്പിതകഥകൾ.

19. ദേവീവിലാസം. 20. ജാനകീപരിണയം.

ആട്ടക്കഥകൾ.

21. ശ്രീരാമപട്ടാഭിഷേകം. 22. ശ്രീരാമാവതാരം 23. സീതാവിവാഹം. 24. ഭൂസുരഗോഗ്രഹണം. 25. കിരാതസൂനുചരിതം.

കൈകൊട്ടിക്കളിപ്പാട്ടുകൾ.

26. നിവാതകവചകാലകേയവധം (24 വൃത്തം) 27. ശ്രീമൂലരാജവിലാസം (10 വൃത്തം) 28 വിക്ടോറിയാചരി

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

തം (12 വൃത്തം) 29. ധ്രുവചരിതം (16 വൃത്തം) 30. ശോണാ
ദ്രീശപരീമാഹാത്മ്യം (7 വൃത്തം) 31. ആൎദ്രാചരിത്രം (18 വൃ
ത്തം) 32. ഭദ്രോൽപത്തി പാന. 33. രാണപ്പാന.

കിളിപ്പാട്ട്.

34. വിനായകമാഹാത്മ്യം.

ശീതങ്കൻ തുള്ളൽപ്പാട്ടുകൾ

35. ശ്രീഭൂതനാഥോത്ഭവം. 36. ശ്രീമൂലമഹാരാജഷഷ്ടി
പൂൎത്തിമഹോത്സവം. 37. കല്യാണമഹോത്സവം. 38. ശ്രീശ
ങ്കരവിലാസം. 39. തിരുമാടമ്പുമഹോത്സവം.

വഞ്ചിപ്പാട്ടുകൾ

40. കല്യാണോത്സവം 41 സീതാസ്വയംബരം.

ഗദ്യപ്രബന്ധങ്ങൾ

42. നൈഷധം. 43 വിശ്വാമിത്രചരിത്രം 44. വിക്ര
മോൎവ്വശീയനാടകകഥാസംഗ്രഹം. 45. അൎജ്ജുനൻ. 46 ശ്രീ
കൃഷ്ണൻ. 47. ഐതിഹ്യമാല 1-ാം ഭാഗം. 48. ടി. രണ്ടാംഭാ
ഗം. 49. ടി മൂന്നാംഭാഗം. 50 ടി നാലാംഭാഗം. 51. ടി അ
ഞ്ചാംഭാഗം. 52. ക്ഷേത്രമാഹാത്മ്യം ഒന്നാംഭാഗം.

ഇവകൂടാതെ ഇദ്ദേഹം അനേകം ഒറ്റശ്ലോകങ്ങളും ഖണ്ഡകൃതികളും ഉണ്ടാക്കീട്ടുണ്ട്. മേൽപറഞ്ഞവയിൽ 7-ം 8-ം നമ്പർ കൃതികൾ മലയാളമനോരമപത്രത്തിലും, 3-ം 8-ം നമ്പർ കൃതികൾ കവനകൌമുദി മാസികയിലും മാത്രം ചേൎത്തു് അച്ചടിച്ചു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തീട്ടുള്ളവയും 18-ം 3-ം 32-ം നമ്പർ കൃതികൾ അച്ചടിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ലാത്തവയുമാണ്. 2-ാം നമ്പർ 'രാജാകേശവദാസചരിത്ര'വും ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ 1068-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ കല്പനപ്രകാരമുണ്ടാക്കീട്ടുള്ളതാണ്. ഇതിനെസ്സംബന്ധിച്ചു കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു ശങ്കുണ്ണി അവർകളുടെ പേൎക്കയച്ചിട്ടുള്ള ഒരു തിരുവെഴുത്തിലെ ചില ശ്ലോകങ്ങൾ താഴെ ചേൎക്കുന്നു.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

"മുൻപേ നമ്മുടെ കേരളത്തിലധികം കീർത്തികൊണ്ടു മാലോകരിൽ
തൻപേർ കൊണ്ടു നടന്ന യോഗ്യർ ചിലരിങ്ങുണ്ടായിരുന്നില്ലയോ?
അൻപേറുന്നവരിൽ കൃതജ്ഞതയോടൊത്തീ നമ്മളും മാന്യരേ
വൻപേറുന്ന ചരിത്രചിത്രമെഴുതിക്കാണിക്കുവാൻ നോക്കണം.

ചിലരുടെ ചരിതം ഞാൻ തീർത്തിടാം പിന്നെ വേറെ-
ച്ചിലരുടെ കഥ നന്നായ് താങ്കളുണ്ടാക്കി നോക്കൂ
പലരുമൊരുമയോടൊത്തിപ്രകാരം തുനിഞ്ഞാൽ
പലരുടെയ ചരിത്രഗ്രന്ഥവും തീരുമല്ലോ,

പ്രജാനിക്കനുരൂപമന്ത്രിമണിയായ് നാട്ടാരിലിഷ്ടപ്പെട്ടും
രാജാകേശവദാസനെന്നൊരു മഹാനുണ്ടായിരുന്നില്ലയോ?
വ്യാജാപേതമവന്റെ ജീവചരിതം ശ്ലോകപ്പടിക്കുതാൻ
ഹേ! ജാത്യതൊട്ടു വിസ്മരിച്ചെഴുതെടോ! സാരസ്യസാരാംബുധേ!"

12-ാം നമ്പർ 'മാലതീമാധവം' ടി. കെ. കൃഷ്ണമേനോൻ ബി. എ, എം. ആർ. ഏ. എസ്., എഫ് ആർ. എച്ച് എസ്സ്. അവർകൾ 'വിദ്യാവിനോദിനി'യുടെ പത്രാധിപരായിരുന്ന കാലത്തു് ആ മാസികയിൽ ഖണ്ഡശഃ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്താനായി തർജ്ജമ ചെയ്തു കൊടുക്കണമെന്നു അദ്ദേഹം നിർബ്ബന്ധപൂർവ്വം ആവശ്യപ്പെടുകാൽ തർജ്ജമ ചെയ്തിട്ടുള്ളതും അതോടുകൂടി പുസ്തകമായിട്ടുകൂടി അച്ചടിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതുമാണ്. 14-ാം നമ്പർ ടി. ലക്ഷ്മണൻപിള്ള ബി. എ. അവർകൾ തമിഴിൽ എഴുതീട്ടുള്ള നാടകത്തിന്റെ തർജ്ജമയാണ്. 18-ാം നമ്പർ നാടകം ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ 1067 വൃശ്ചികത്തിൽ കോട്ടയത്തുവെച്ചു നടത്തപ്പെട്ട 'ഭാഷാപോഷിണീ' സഭയിൽവെച്ചുണ്ടായ കവിതാപരീക്ഷയിൽ 5 മണിക്കൂർകൊണ്ടു് ഉണ്ടാക്കീട്ടുള്ളതാണ് 16-ാം 17-ാം നമ്പർ നാടകങ്ങൾ 'കവനോദയ'ത്തിൽ ചേർത്തു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്താനായി കടത്തനാട്ടു തിപ്പെട്ടുപോയ ഉദയവർമ്മ ഇളയ തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ കല്പനപ്രകാരവും 19-ാം 20-ാം നമ്പർ നാടകങ്ങളും 8-ാം നമ്പർ ശതകവും 'ഭാഷാപോഷിണീ'സഭയുടെ നോട്ടീസിൻപ്രകാരവും 21-ാം 22-ാം 23-ാം 24-ാം നമ്പർ ആട്ടക്കഥകൾ സംസ്കൃതാരോഹണം ചെയ്തു കീഴിണിപ്പുറത്തു സ്വാ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

മിയാർ തിരുമനസ്സിലെ കല്പനാപ്രകാരവും 22-ാം നമ്പർ ആട്ടക്കഥ കൊച്ചി നാലാംകൂറായിരുന്ന തീപ്പെട്ടുപോയ കുഞ്ഞിക്കിടാവുതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ കല്പനാപ്രകാരവും 29-ാം നമ്പർ ധ്രുവചരിതം ചെങ്ങന്നൂർ വഞ്ഞിപ്പുഴത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ താൽപര്യപ്രകാരവും 10-ാം നമ്പർ സന്ദേശകാവ്യവും 34-ാം നമ്പർ കിളിപ്പാട്ടും 'ലക്ഷ്മീഭായി' മാസികയുടെ ഉടമസ്ഥനായ വെള്ളായ്ക്കൽ നാരായണമേനോനവർകളുടെ താൽപര്യപ്രകാരവും ഉണ്ടാക്കീട്ടുള്ളവയാണ് ഇവയിൽ 12-ം 13 ം നമ്പർ പുസ്തകങ്ങൾ ഓരോ കൊല്ലം ബി. എ., എഫ് എ ക്ലാസ്സിലേയ്ക്കു മദ്രാസ് സർവ്വകലാശാലക്കാരാലും 1-ം 2-ം 34-ം 42-ം 45-ം നമ്പറുകൾ ഒന്നിലധികം കൊല്ലങ്ങളിൽ സർക്കാർ പാഠശാലകളിലേയ്ക്കു തിരുവിതാംകൂർ ഗവർമ്മേണ്ടു വക പുസ്തകക്കമ്മട്ടിക്കാരാലും 47-ം നമ്പർ ബ്രിട്ടീഷിലും കൊച്ചിയിലും സ്കൂൾ ഫൈനൽ പരീക്ഷയ്ക്കും 48 ഇൻറർമീഡിയററു പരീക്ഷയ്ക്കും പാഠപുസ്തകങ്ങളായി സ്വീകരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്

കവിതാവിഷയത്തിൽ ശങ്കുണ്ണി അവർകൾക്കുണ്ടായിട്ടുള്ള പ്രസിദ്ധിയും ബഹുമതിയും ജനസമ്മതവും ഒട്ടും ചില്ലറയായിട്ടുള്ളവയല്ല. 1067 വൃശ്ചികത്തിൽ ആദ്യമായി കോട്ടയത്തു കൂടിയ 'ഭാഷാപോഷിണീ' സഭയിൽവെച്ചു നടത്തപ്പെട്ട മൂന്നു കവിതാപരീക്ഷകളിലും ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ ചേരുകയും ജയിക്കുകയും അവയിൽ ഒന്നിന്നു സമ്മാനവും രണ്ടിന്നു പ്രശംസാപത്രങ്ങളും ലഭിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട് അപ്രകാരംതന്നെ തൃശ്ശിവപേരൂർ കൂടിയ 'ഭാഷാപോഷിണീ' സഭയിൽവെച്ചു നടത്തപ്പെട്ട പദ്യപരീക്ഷയിലും ഗദ്യപരീക്ഷയിലും ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ ചേരുകയും രണ്ടിലും ജയിക്കുകയും സമ്മാനങ്ങൾ ലഭിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. 19-ാം നമ്പർ നാടകത്തിന് ഒന്നാമതായും 3-ാം നമ്പർ ശതകത്തിന്നു രണ്ടാമതായും ഭാഷാപോഷിണീസഭയിൽനിന്നു ശങ്കുണ്ണി അവർകൾക്കു സമ്മാനങ്ങൾ ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട് 1099-ൽ നാട്ടുനീങ്ങി

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

പ്പോയ ശ്രീമൂലം തിരുനാൾ തിരുവിതാംകൂർ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടും 1076_ൽ നാടുനീങ്ങിയ ആറാട്ടുങ്ങൽ മൂത്ത തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടും വള, രത്നഖചിതങ്ങളായും മററുമുള്ള മോതിരങ്ങൾ, കസവുതുപ്പട്ടാവുകൾ, കവണികൾ മുതലായവ പലപ്പോഴും കല്പിച്ചുകൊടുത്തിട്ടുള്ളവ കൂടാതെ ശങ്കുണ്ണി അവർകൾക്ക്, ആണ്ടുതോറും ഒരു സമ്മാനം കല്പന പ്രകാരം നിത്യച്ചെലവു പതിവുകണക്കിൽ ചേർക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. കൊച്ചിയിൽ രാജ്യഭാരമൊഴിഞ്ഞ വലിയ തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു മുതലായി മിക്ക തമ്പുരാക്കന്മാരും കോഴിക്കോട്ടു വിദ്വാൻ മാനവിക്രമഏട്ടൻതമ്പുരാൻ എന്നു പ്രസിദ്ധനായിരുന്നതീപ്പെട്ടുപോയ സാമൂതിരിപ്പാടു തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടും മററും മുണ്ടുകളും കടത്തനാട്ടു തീപ്പെട്ടുപോയ ഉദയവർമ്മ ശ്രതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു പഴയന്നൂർ പവിത്രമോതിരം മുണ്ടുകൾ മുതലായി പലപ്പോഴായിട്ടു പല സമ്മാനങ്ങളും കേരളകാളിദാസനെന്നു പ്രസിദ്ധനായിരുന്ന കേരളവർമ്മ വലിയ കോയിത്തമ്പുരാൻ സി. എസ് ഐ. തിരുമനസ്സുകൊണ്ടും അവിടുത്തെ ജ്യേഷ്ഠനായ മൂത്ത കോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടും വള, രത്നഖചിതങ്ങളായ മോതിരങ്ങൾ, കസവുതുപ്പട്ടാവുകൾ, മുണ്ടുകൾ മുതലായി അനേക സമ്മാനങ്ങളും ശങ്കുണ്ണി അവർകൾക്ക കല്പിച്ചു കൊടുത്തിട്ടുണ്ട് ഇവ കൂടാതെ വഞ്ഞിപ്പുഴത്തമ്പുരാൻ മുതലായ പ്രഭുക്കന്മാരും മററനേകം മാന്യന്മാരും ശങ്കുണ്ണി അവർകൾക്ക പലവിധ സമ്മാനങ്ങൾ കൊടുത്തിട്ടുണ്ട് ഇവയെല്ലാം പുറമെ കൊച്ചിയിൽ ഇപ്പോൾ നാടുവാഴുന്ന മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലെ ഷഷ്ടിപൂർത്തി തിരുനാൾ സംബന്ധിച്ച 1094_ാമാണ്ടു കന്നിമാസം 22_ാംനു- എറണാകുളത്തുവെച്ചു നടത്തിയ ഡർബാറിൽ (മഹാസഭയിൽ) വെച്ച് ആ തിരുമേനിയിൽനിന്നു 'കവിതിലകൻ' എന്നുള്ള സ്ഥാനവും അതിലേയ്ക്കുള്ള സന്നതും മെഡലും ശങ്കുണ്ണി അവർകൾക്ക ലഭി

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ക്കയും ചെയ്തു. തിരുവിതാംകൂർ, കൊച്ചി, ബ്രിട്ടീഷുമലബാർ എന്നീ മൂന്നു സംസ്ഥാനങ്ങളിൽനിന്നുമായി ഇത്ര വളരെ രാജസമ്മാനങ്ങളും മററും ലഭിച്ചിട്ടുള്ള വേറെ ഒരു കവി നമ്മുടെ കേരളത്തിൽ ഇപ്പോൾ ഉണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല.

ശങ്കുണ്ണി അവർകളുടെ കീർത്തി എത്താത്തതായി കേരളഭൂമിയിൽ ഒരു ഭാഗവും അദ്ദേഹത്തെക്കുറിച്ചു കേട്ടിട്ടില്ലാതെ ഭാഷാഭിമാനികളായ കേരളീയരിൽ ഒരാളും ഉണ്ടായിരിക്കയില്ലെന്നു തീർച്ചയായി പറയാവുന്നതാണ്

ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ പ്രവേശിച്ചിട്ടുള്ള സകല കാര്യങ്ങളിലും അദ്ദേഹം നല്ല പേരുതന്നെ സമ്പാദിച്ചിട്ടുണ്ട് 1056-ാമാണ്ടു വിദ്യാഭ്യാസം മതിയാക്കി അദ്ദേഹം ഗൃഹഭരണം ആരംഭിച്ചപ്പോൾ തറവാട്ടിൽ ധനദൌർല്ലഭ്യം സാമാന്യത്തിലധികമുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ അഹോവൃത്തിക്കു വേണ്ടുന്നതിനെ അന്വേഷിച്ചു സമ്പാദിച്ചുകൊണ്ടുവരേണ്ടതായിട്ടുകൂടിവന്നു. അതിനാൽ ഇദ്ദേഹം ഉടനെ ഒരു പാദ്രിസായ്പിനെ മലയാളഭാഷ പഠിപ്പിക്കാനായി ഏറ്റു. അക്കാലംമുതൽ 1068-ാമാണ്ടു മകരമാസംവരെ 12 കൊല്ലം ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ മാറിമാറി അഞ്ചാറു സായ്പന്മാരുടെ മലയാളമുൻഷിയായിട്ടാണിരുന്നിട്ടുള്ളതു് ആ സായ്പന്മാരെല്ലാം സന്തോഷിച്ചു സബഹുമാനം ശങ്കുണ്ണി അവർകൾക്കു സർട്ടിഫിക്കേററുകൾ കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്. 1068-ാമാണ്ടു മകരമാസത്തിൽ കോട്ടയത്തു 'മാർ ദീവന്നാസ്യോസു സിമ്മനാരി' ഹൈസ്ക്കൂൾ ആരംഭിക്കുകയും ആരംഭത്തിൽത്തന്നെ ശങ്കുണ്ണി അവർകളെ അതിൽ മലയാളമുൻഷിയായി നിയമിക്കുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹം അവിടേയും നല്ല പേരോടു കൂടിത്തന്നെയാണ് ആ ജോലി നടത്തിപ്പോന്നതു്. ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ ക്ലാസ്സിൽ പഠിപ്പിക്കുന്നതു കണ്ടാൽ അദ്ദേഹം പാഠശാലകളിൽ ചേൎന്നു വളരെക്കാലം പഠിക്കുകയും പഠിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു പരിചയിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നല്ലാതെ പാഠശാലകളിൽ ചേൎന്നു പഠിച്ചിട്ടില്ലാത്ത ഒരാളാണെന്നു് ആരും തോന്നുകയില്ല. സംഗതികൾ പറഞ്ഞു വിദ്യാ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ത്ഥികളെ ധരിപ്പിക്കയും ക്ലാസ്സു ഭരിച്ചുകൊണ്ടു പോവു കയും ചെയ്യുന്നതിന്നു ശങ്കുണ്ണി അവർകൾക്കുള്ള വാസ നയും സാമത്ഥ്യവും ഒന്നു വേറെത്തന്നെയാണ് ഇംഗ്ലീഷു സ്ക്കൂളുകളിൽ കുട്ടികൾ മലയാളമുൻഷികളെ കരങ്ങാട്ടം ക ളിപ്പിക്കുകയാണല്ലൊ പ്രായേണ എല്ലാ ദിക്കുകളിലെയും പ തിവ് കുട്ടികളുടെ അവക വിദ്യകളൊന്നും ശങ്കുണ്ണി അവർ കളുടെ അടുക്കൽ പറ്റുകയില്ലെന്നു മാത്രമല്ല; അതൊന്നും അദ്ദേഹത്തിൻെറ അടുക്കൽ ആരും പരീക്ഷിച്ചുനോക്കാറുമില്ല. ശങ്കുണ്ണി അവർകളുടെ അടുക്കൽ ഒരു മണിക്കൂറെങ്കിലും പഠി ക്കാനിടയാകുന്ന ഏതൊരുത്തനും അദ്ദേഹത്തിൻെറ പേരിൽ എന്തെന്നില്ലാത്ത ഒരു ഭയവും ഭക്തിയുമുണ്ടാകുമെന്നുള്ളതു തീച്ചയാണ്. അതു ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ തൻെറ അന്തേവാ സികളുമായി പെരുമാറുന്നൊരു രീതിവിശേഷം കൊണ്ടെന്നല്ലാ തെ മറെറാന്നും പറയാൻ കാണുന്നില്ല. ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ തൻെറ അടുക്കൽ പഠിക്കുന്ന വിദ്യാത്ഥികൾക്കു താൻ പഠിപ്പി ക്കുന്ന ഭാഷയിൽ തന്നാൽ കഴിയുന്ന അറിവുണ്ടാക്കിക്കൊടുക്ക ണമെന്നുള്ള വിചാരത്തോടുകൂടിയല്ലാതെ ശമ്പളത്തെ മാ ത്രം വിചാരിച്ചു പഠിപ്പിക്കാറില്ല. പുതിയ പുതിയ അറിവു കൾ ഉണ്ടാക്കിക്കൊടുക്കുന്ന ഗുരുനാഥന്മാരിൽ വിദ്യാത്ഥികൾ ക്കു ഭയഭക്തിബഹുമാനങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്നതു് ഒരത്ഭുതമല്ല ല്ലൊ. ശങ്കുണ്ണി അവർകളുടെ ശിക്ഷാസാമത്ഥ്യത്തിന്നു മാർ ഷീവന്നാസ്യോസു സിമ്മിനാരിയിൽനിന്നു മട്രിക്കുലേഷൻ പ രീക്ഷയ്ക്കു പോകുന്ന വിദ്യാത്ഥികളാരും ഒരിക്കലും മലയാള ത്തിൽ തോൽക്കാറില്ലെന്നുള്ളതുതന്നെ ഒരുത്തമദൃഷ്ടാന്ത മാണ്.

ശങ്കുണ്ണി അവർകളുടെ ഭാഷാകവിതയുടെ മാധുയ്യത്തെ ആസ്വദിക്കാത്തവരായി കേരളനിവാസികളിൽ അധികം പേരുണ്ടായിരിക്കാനിടയില്ലാത്തതിനാൽ അതിനെക്കുറിച്ചു ഞാൻ ഒന്നുംതന്നെ പറയണമെന്നു വിചാരിക്കുന്നില്ല. ഇദ്ദേ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഹം ആട്ടക്കഥകൾ ഉണ്ടാക്കിത്തുടങ്ങിയതുവരെ ഇദ്ദേഹത്തിന്നു സംസ്കൃതശ്ലോകവും ഉണ്ടാക്കാമെന്നുള്ളതുതന്നെ അധികമാരും അറിഞ്ഞിരിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. ഇദ്ദേഹത്തിനു ഭാഷയിലെന്നപോലെതന്നെ ശബ്ദാർത്ഥാലങ്കാരങ്ങൾക്കു യാതൊരു കുറവും കൂടാതെ സംസ്കൃതത്തിലും പദ്യങ്ങൾ രചിക്കുന്നതിനു യാതൊരു പ്രയാസവുമില്ല. അഥവാ സംസ്കൃതത്തിലായാലല്ലയോ ഇദ്ദേഹത്തിനു കുറച്ചധികം എളുപ്പമെന്നുകൂടി വിചാരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ദൃഷ്ടാന്തത്തിന്നായി ചില ശ്ലോകങ്ങൾ താഴെ പകർത്തുന്നു.

ശ്രീമദ്വിഷ്ണുപദോദിതം ശരധരം ശക്രായുധാലംകൃതം
ദുർവ്വാശ്യാമളമാത്മവിഗ്രഹജിതക്രവ്യാദമവ്യാഹതം
നിത്യാനന്ദിതനീലകണ്ഠമമലം വാതോത്ഭവോജ്ജൃംഭിതം
ഭൂജാതാർത്തിഹരം നമാമി സതതം ശ്രീരാമധാരാധരം.

ശംഭോരാദ്യം തനൂജം ഗജവരവദനം പത്മജാതാത്മജായാ-
മംഭോജാക്ഷഞ്ച ഭദ്രാം ഭവനയനഭവാം മൽഗുരൂൻ സൽഗുണാഢ്യാൻ
ഡംഭോപേതാൻ ബുധേന്ദ്രാനഖിലമുനിവരാൻ ഭൂസുരേന്ദ്രാൻ സുരേന്ദ്രാൻ
രംഭാകാന്താരസംസ്ഥം കപികുലവൃഷഭം മാരുതിം ധീരമീഡേ.

അർത്ഥശബ്ദാലങ്കാരപ്രധാനങ്ങളായ ഈ വന്ദനശ്ലോകങ്ങൾ 'ശ്രീരാമപട്ടാഭിഷേക'ത്തിലും 'ഭൂസുരഗോഗ്രഹണ'ത്തിലുമുള്ളവയാണ്. 'ശ്രീരാമപട്ടാഭിഷേകത്തി'ലെ രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾ കൂടി താഴെ പകർത്തുന്നു.

ഇത്ഥം ശ്രുത്വാ ജനകതനയാഭാഷണം ഭീഷണാത്മാ
ക്രുദ്ധസ്സത്വാ സപദി ഹൃദയേ സ്ഥൈര്യം മദ്ധ്യമാംബാം
നത്വാ പാദേ രഘുകുലവരം ലക്ഷ്മണസ്തൽക്ഷണേനാദ്ധ്യൽ-
ബദ്ധാടോപജ്വലിതനയനോ രൂക്ഷമിത്യാചചക്ഷേ.

വൃദ്ധൈസ്സുഗ്രീവവാക്യപ്രചലിതഹൃദയൈർവ്വാനരേന്ദ്രൈരതന്ദ്രൈ-
രാനീതാംഭിത്വാ താഭിഃ കപിവരവനിതാഭിസ്സമം ത്സപ്രഭാവാം
താരാ താരാധിപാസ്യാ ബഹുതരമുപഹാരാദിഭിർമ്മോദയിത്വാ
പ്രീതാം സീതാമവാദീൽ പ്രിയതരമിതി താം ഭൂമിജാം രാമജായാം

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഇനി ശബ്ദാലങ്കാരപ്രധാനമായും അൎത്ഥാലങ്കാരപ്രധാനമായും ഭൂസുരഗോഗ്രഹണത്തിലുള്ള ചില ശ്ലോകങ്ങൾകൂടി ഇവിടെ കാണിക്കാം.

വിഹായസാ വിഹായസാ സമന്തു ഗന്ധമാദനം
വിഹായ സാധ്വസാവഹോ! വിരോധിസാധ്വസാവഹം
മഹാശുഗാശുഗം മുദാഗതം തദാശുഗാത്മജം
സഹാസമാഹ സാഞ്ജലിർവചാൎജ്ജുനം വചോൎജ്ജുനഃ

കാലാനുകൂലമനുഭൂയ സുഖം വസന്തം
ലീലാലയേ ഹരിസുതഃ പ്രിയയാ വസന്ത
ബലാത്മജം പദനതഃ കലയൻ മുദന്തം
ലോലാശയോന്യഗദദേത്യ ഗവാമുദന്തം.

ഇത്ഥം പാൎത്ഥരണോപക്ലുപ്തിമതിഭൃദ്ബോധാന്തപുത്രാനുജഃ
ശ്രുത്വാ ബദ്ധവിരോധമുദ്ധതമതിസ്സ്പൎദ്ധാലുരേത്യാന്തികം
സാൎദ്ധം തസ്കരസാൎത്ഥമിത്രനികരൈൎവൃദ്ധാൎത്ഥമത്യുൽക്കട-
പ്രധ്വാനോദ്ധുതക്ഷുബ്ധവാൎദ്ധിനിവഹഃ പ്രത്യാഹ വൃത്രാരിജം.

ഇനി ഭൂസുരഗോഗ്രഹണത്തിലെ രണ്ടു ശ്ലോകംകൂടി ഇവിടെ പകൎത്താം.

കുസുമേഷുശിലീമുഖപ്രവശാ-
ദസമാനാം നിജപത്മിനീം വിവൎണ്ണാം
പ്രസമീക്ഷ്യ കദാപി ധാൎത്തരാഷ്ട്ര-
സ്സ്വഗൃമാം ഹന്ത! ഭഗാമപുഷ്പവാടീം.

ബാലാം മാധവലാളിതാം കുസുമിതാം പത്രാങ്കുരാലംകൃതാം
പാൎശ്വസ്ഥാം പരമൎജ്ജുനസ്യ കലിതാമോദാം തദാമാധവീം
വീക്ഷ്യാനല്പതരേൎഷ്യയേവ കലുഷോ ഗത്വാ നികുഞ്ജാന്തരം
ഭാക്ഷ്യാദ്രുവസന്നഭാഷത നിജാം ഭാൎയ്യാം സ ദുൎയ്യോധനഃ വ

അൎത്ഥാലങ്കാരസമ്പൂൎണ്ണങ്ങളായിരിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങളിൽക്കൂടിയും ശബ്ദഭംഗികളെ ധാരാളം പ്രയോഗിക്കുന്നതിനു ശങ്കുണ്ണി അവൎകൾക്കു യാതൊരു പ്രയാസവുമില്ലെന്നും കൈരളിയെപ്പോലെതന്നെ ഗൈൎവ്വാണിയും അദ്ദേഹത്തിനു സ്വാധീനയായിട്ടാണിരിക്കുന്നതെന്നും മേൽക്കാണിച്ച ശ്ലോകങ്ങൾകൊണ്ടു സ്പഷ്ടമാകുന്നുണ്ടല്ലോ.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഗൃഹഭരണവും അതോടുകൂടി സ്വന്തമായ ഒരു ദേവസ്വകാര്യവിചാരവും മുൻഷിപ്പണിയും പല വർത്തമാനപത്രങ്ങളേയും മാസികകളേയും പദ്യങ്ങൾകൊണ്ടും ഗദ്യങ്ങൾകൊണ്ടും സഹായിക്കുകയും വിശേഷിച്ചും മ. മനോരമയ്ക്കും ഭാഷാപോഷിണി മാസികയ്ക്കും വേണ്ടുന്ന വിധത്തിലെല്ലാം സഹായിച്ചുകൊടുക്കുകയും മററും നിരന്തരമായി ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ 1066_ാമാണ്ടു മുതൽ ഏകദേശം 24 സംവത്സരകാലംകൊണ്ട് ഇത്ര വളരെ കൃതികൾ ഉണ്ടാക്കിത്തീർത്തതിൽ അത്ഭുതപ്പെടാനല്ലാതെ ഈ കൃതികൾക്ക വല്ല ന്യൂനതയുമുണ്ടെങ്കിൽ അതൊരു കുററമായി പറയാൻ ന്യായം കാണുന്നില്ല. ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ എന്തെങ്കിലും ഒരു കൃതി എഴുതിത്തീർത്താൽ അതുവീണ്ടും നോക്കി തിരുത്തി നന്നാക്കുകയും ആലോചിച്ചിരുന്നു കവിതയുണ്ടാക്കുകയും പതിവില്ല. നന്നായാലും ചീത്തയായാലും അപ്പൊഴപ്പോൾ തോന്നുന്നത് എഴുതിയിടുക മാത്രമേ അദ്ദേഹം പതിവുള്ളു. ഇതു കവിതാവിഷയത്തിൽ ശങ്കുണ്ണി അവർകൾക്ക പ്രധാനമായിട്ടുള്ള ഒരു ദോഷമാണെന്നു പറയാതെയിരിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ല. ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ തൻെറ കൃതികളെ കുറച്ചുകൂടി മനസ്സിരുത്തി ആലോചിച്ചുണ്ടാക്കുകയും ഒന്നു രണ്ടു പ്രാവശ്യം നോക്കിത്തിരുത്തി നന്നാക്കി മാററിയെഴുതുകയും ചെയ്തിരുന്നുവെങ്കിൽ അവയ്ക്ക് ഇപ്പോഴത്തേതിൽ വളരെ കൂടുതലായ ഗുണങ്ങൾ ഉണ്ടാകുമായിരുന്നു. എന്നാൽ എന്തെങ്കിലും ഒരു പ്രബന്ധം എഴുതിത്തുടങ്ങിയാൽ അതു വല്ലവിധവും മുഴുവനാക്കാതെ അതിൽനിന്നു വിരമിക്കുകയില്ലെന്നുള്ളതു ശങ്കുണ്ണി അവർകൾക്ക കവിതാവിഷയത്തിലുള്ള ഒരു പ്രധാനഗുണമാണെന്നുള്ളതും നിസ്സംശയം പറയാവുന്നതാണ് അനേകം കൃതികൾ ആരംഭിക്കുകയും ഒന്നും മുഴുവനാക്കാതെയിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന യോഗ്യന്മാരായ പല കവികൾ നമ്മുടെ കേരളത്തിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നും ഇപ്പോഴും ഉണ്ടെന്നും എല്ലാവക്കും അറിയാവുന്നതാണല്ലൊ. അപ്രകാരം ശങ്കുണ്ണി അവർകളുടെ കൃതികളിൽ അധികമൊന്നും മുഴുവനാകാതെ കിടപ്പുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ശങ്കുണ്ണി അവർകൾക്ക് അത്ഥാലങ്കാരത്തിലുള്ളതിലധികം ശ്രദ്ധയും പ്രതിപത്തിയും ശബ്ദാലങ്കാരത്തിലാണെന്നു ചിലർ വിചാരിക്കുകയും പറയുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ വാസ്തവത്തിൽ അദ്ദേഹം അവ രണ്ടിനായിട്ടും അധികം ക്ലേശിക്കാറില്ലെന്നും അനായാസേന ലഭിക്കുന്നവയെ ഉപേക്ഷിക്കാറില്ലെന്നു മാത്രമേ ഉള്ളു എന്നും പരിചിതന്മാക്കറിയാവുന്നതാണ്

ഇനി ശങ്കുണ്ണി അവർകളുടെ മനോഗുണത്തെപ്പററി വിചാരിക്കുകയാണെങ്കിൽ അത്ര് ഒട്ടും ചില്ലറയല്ല. ഈശ്വരഭക്തി, ഗുരുജനഭക്തി, ഭൂതദയ, പരോപകാരതൽപരത, മതാചാരനിഷ്ഠ, ഹൃദയനിഷ്കളങ്കത മുതലായ അനേകഗുണങ്ങൾ ശങ്കുണ്ണി അവർകൾക്കു പൂർണ്ണമായിട്ടുണ്ട്. ഈശ്വരവിചാരം കൂടാതെ യാതൊന്നും പ്രവൃത്തിക്കുകയില്ലെന്നുള്ളതു ശങ്കുണ്ണി അവർകൾക്കു പ്രത്യേകമുള്ള ഒരു ഗുണമാണ് തനിക്കുണ്ടാകുന്ന എന്തുവിധാപത്തുകളേയും ധൈര്യത്തോടും ക്ഷമയോടും കൂടി സഹിക്കുന്നതിന്നു ശങ്കുണ്ണി അവർകൾക്കു ധാരാളം ശക്തിയുണ്ടെങ്കിലും അന്യന്മാരുടെ സങ്കടങ്ങൾ കണ്ടോ കേട്ടോ അറിഞ്ഞോ സഹിക്കുന്നതിന്ന് അദ്ദേഹം കേവലം അശക്തനാണ്. ആകപ്പാടെ നോക്കിയാൽ ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ ഒരു സൽഗുണനും നിഷ്കളങ്കഹൃദയനും വിശ്വാസപൂർവ്വം സ്നേഹിക്കാൻ കൊള്ളാവുന്ന ഒരാളുമാണെന്നു നിസ്സംശയം പറയാവുന്നതാണ്

വക്രോക്തികളും ഫലിതങ്ങളും പറയുന്നതിന്നു ശങ്കുണ്ണി അവർകൾക്കു പ്രത്യേകമൊരു വാസനയുണ്ട് ഇദ്ദേഹം വെടിപറയുന്നതു കേട്ടാൽ രസിക്കാതെ സഹൃദയന്മാരിൽ ആരുമുണ്ടായിരിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. ആകപ്പാടെ ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ സരസ്വതീപ്രസാദം സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു രസികനും സരസനുമാണെന്നുതന്നെ പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ ഒരു വലിയ കാര്യസ്ഥനും മറ്റുമ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ല്ലെങ്കിലും തൻെറ കാര്യങ്ങൾക്കു ദോഷങ്ങൾ നേരിടാതെ നോക്കി നടത്തിക്കൊണ്ടുപോകുന്നതിന്നു വേണ്ടതാക്ക കാര്യവിവരം അദ്ദേഹത്തിന്നുണ്ട്.

മിതവ്യയം ശങ്കുണ്ണി അവർകൾക്കുള്ള ഒരു പ്രധാനഗുണമാണ് 'ആയം ദൃഷ്ട്വാ വ്യയം കുര്യാദ്യോഗൽപതരോ വ്യയഃ' എന്നുള്ള പ്രമാണപ്രകാരമല്ലാതെ കയ്യിൽ കിട്ടുന്നതു മുഴുവനും പോരെങ്കിൽ കടം മേടിച്ചും ചെലവുചെയ്യുന്ന സ്വഭാവം അദ്ദേഹത്തെ ലേശംപോലും ബാധിച്ചിട്ടില്ല. വരവിന്നു തക്കവണ്ണമല്ലാതെ അദ്ദേഹം ഒരിക്കലും ഒരുവകയ്ക്കും ചെലവുചെയ്യുകയില്ല. 'ദീപാളി' എന്നു കേൾക്കുന്നതിനേക്കാൾ നല്ലതു 'ലുബ്ധൻ' എന്നു കേൾക്കുന്നതാണെന്ന് അദ്ദേഹം പ്രസംഗവശാൽ പലപ്പോഴും എന്നോടുതന്നെ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഇത്രയും പറഞ്ഞതുകൊണ്ടു ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ ലൌകികവും ഔദാര്യവുമില്ലാത്ത ഒരു പിശുക്കനാണെന്ന് ആരും തെററിദ്ധരിച്ചുപോകരുത്. തൻെറ സ്ഥിതിക്കു തക്കവണ്ണം വേണ്ടുന്ന ദിക്കിൽ വേണ്ടതുപോലെ ചെലവു ചെയ്യുന്നതിന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്ന് ഒരു മടിയുമില്ല. അനാവശ്യകമായും അതിരുകവിഞ്ഞും അദ്ദേഹം യാതൊന്നും ചെലവു ചെയ്യുകയില്ലെന്നു മാത്രമേ ഉള്ളൂ. ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ ഗൃഹഭരണം ആരംഭിച്ച കാലത്തു കുടുംബത്തിൽ നിത്യവൃത്തിക്കുതന്നെയും വളരെ ഞെരുക്കമായിരുന്നു എന്നു മുമ്പു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. കുറച്ചുകാലംകൊണ്ട് ആ സ്ഥിതി വിട്ട് അവിടെ അഹോവൃത്തിക്കു വലിയ ബുദ്ധിമുട്ടൊന്നുമില്ലെന്നുള്ള നിലയിലായിട്ടുള്ളതു പരിശ്രമശീലനും സകലകലാകുശലനും ഭാഗ്യവാനുമായിരുന്ന ജ്യേഷ്ഠൻെറ നിരന്തരപരിശ്രമവും സഹായവും ഈശ്വരൻെറ കാരുണ്യസംയുക്തമായ ആനുകൂല്യവും കൊണ്ടാണെന്നാണ് ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ വിചാരിക്കുകയും പറയുകയും ചെയ്യുന്നതെങ്കിലും അതിൻെറ പ്രധാനകാരണങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഗൃഹഭരണനിപുണതയും മിതവ്യയശീലവും കൂടി

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

യാണെന്നുള്ള വാസ്തവം പറയാതെയിരിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ല.

സമയനിശ്ചയം എന്നുള്ളതു ശങ്കുണ്ണി അവർകൾക്കുള്ള ഗുണങ്ങളിൽ മട്ടും അപ്രധാനമല്ലാത്ത വേറൊന്നാണ്. ഇന്നിന്ന സമയങ്ങളിൽ ഇന്നിന്ന പ്രവൃത്തികൾ ചെയ്യുകയെന്നു ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ ഒരു നിശ്ചയം ചെയ്തിട്ടുണ്ട് ആ നിശ്ചയത്തെ മിക്കവാറും തെറ്റിക്കാതെതന്നെ അദ്ദേഹം കഴിച്ചുകൂട്ടി പോരുന്നുണ്ട് "പ്രതിദിനം അനേകകൃത്യങ്ങൾ നിർവ്വഹിക്കേണ്ടുന്നവർക്ക് സമയനിശ്ചയമില്ലെങ്കിൽ ഒരു കാര്യവും ശരിയാംവിട്ടം വേണ്ടുന്ന സമയത്തും വേണ്ടതുപോലെയും നടക്കുകയില്ലെന്നു മാത്രമല്ല; ഒരിക്കലും മനസ്സിന്നു സുഖവും സൈ്വരവും ഉണ്ടായിരിക്കുകയുമില്ല. നേരെ മറിച്ച് അനേകകൃത്യങ്ങൾ പ്രതിദിനം നിർവ്വഹിക്കേണ്ടതായി ഉണ്ടായിരുന്നാലും സമയനിശ്ചയംചെയ്ത് അതിൻപ്രകാരം പ്രവൎത്തിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നവൎക്ക് ഒന്നും ഒരു ഭാരമായിരിക്കയില്ലെന്നു മാത്രമല്ല; അവരുടെ കൃത്യങ്ങൾ കുടിശിക കൂടാതെ നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുകയും തന്നിമിത്തം അവൎക്ക് മനസ്സുഖവും സൈ്വരവും ഉണ്ടായിരിക്കുകയും ചെയ്യും" എന്നൊരു മഹാൻ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു് എത്രയും വാസ്തവമാണെന്നതിന്നു ശങ്കുണ്ണി അവർകളുടെ സ്ഥിതി ഒരുത്തമദൃഷ്ടാന്തമായിട്ടാണിരിക്കുന്നതു്. ദുസ്സഹങ്ങളായ അനേകകൃത്യങ്ങൾ ദിനംപ്രതി നിർവ്വഹിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്ന ശങ്കുണ്ണി അവർകൾക്ക് ഇപ്രകാരം ഒരു സമയനിശ്ചയമില്ലായിരുന്നുവെങ്കിൽ സാഹിത്യവിഷയത്തിലും മറ്റും യാതൊന്നും പ്രവൎത്തിക്കാൻ അദ്ദേഹത്തിന്നു് ഒരിക്കലും സാധിക്കുകയില്ലായിരുന്നു.

മനുഷ്യരുടെ ഇഹലോകജീവിതം സുഖദുഃഖസമ്മിശ്രമായിട്ടല്ലാതെ ഇരിക്കുകയില്ലെന്നുള്ളതു ശങ്കുണ്ണി അവർകളുടെ വിഷയത്തിലും എത്രയും വാസ്തവമായിട്ടാണിരിക്കുന്നതു് ഗൃഹഭരണത്തിന്നു് അത്യന്തം നിപുണയും ഐശ്വൎയ്യവതി

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

യും ഗേഹലക്ഷ്മിയുമായിരുന്ന പ്രിയമാതാവ് 1048-ാമാണ്ടു തുലാമാസത്തിൽ പരലോകപ്രാപ്തയായതിനോടു കൂടിത്തന്നെ ശങ്കുണ്ണി അവർകളുടെ മനസ്സുഖം മിക്കവാറും അസ്തപ്രായമായി. തങ്ങളുടെ മാതാവിനെപ്പോലെ നിരുപാധികമായ വാത്സല്യം പ്രപഞ്ചത്തിൽ മററാക്കുമുണ്ടാകയില്ലെന്നുള്ളത് എല്ലാവക്കും അനുഭവസിദ്ധമായിട്ടുള്ളതാണല്ലൊ.

ജ്യേഷ്ഠൻ വിവാഹം ചെയ്തിട്ടുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിലും അതിൽ സന്താനമുണ്ടാകുന്ന കാര്യം സംശയസ്ഥിതിയിലാകയാൽ പിതൃനിയോഗപ്രകാരം 1056-ാമാണ്ടു മകരമാസത്തിൽ ശങ്കുണ്ണി അവർകളും വിവാഹം ചെയ്യുകയും ആ ആണ്ടു മേടമാസത്തിൽത്തന്നെ ആ യുവതിയെ സ്വഗൃഹത്തിൽ കുടിവെക്കുകയും ചെയ്തു. ആ സ്ത്രീ പഠിപ്പു, ബുദ്ധി, കാര്യശേഷി, ഗൃഹഭരണസാമത്ഥ്യം, ഭർത്തൃഹിതാനുവത്തനം, ഭർത്തൃശുശ്രൂഷാനൈപുണ്യം മുതലായ ഗുണപൌഷ്കല്യംകൊണ്ടു ശങ്കുണ്ണി അവർകളുടെ മാതൃവിയോഗദുഃഖത്തെ കുറച്ചുകാലത്തിനിടയിൽ വിസ്മൃതപ്രായമാക്കിത്തീർത്തു. അക്കാലത്തു ശങ്കുണ്ണി അവർകളുടെ മാതൃവിയോഗാഗ്നിദഗ്ദ്ധമായ ഹൃദയവൃക്ഷം വീണ്ടുമൊന്നു തളിൎത്തു. എങ്കിലും ആ സ്ഥിതി അധികകാലം നീണ്ടുനില്ക്കുന്നതിന്നു ദുഷ്ടനായ ദുർവ്വിധി അനുവദിച്ചില്ല. 1057-ാമാണ്ടു ചിങ്ങമാസം 10-ാംനു- ശങ്കുണ്ണി അവർകളുടെ ആ പ്രിയതമ സന്നിപാതജ്വരത്താൽ ബാധിതയാവുകയും 17-ാംനു- പരലോകം പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്തു.

പ്രഥമപുത്രന്റെ ഭാര്യ വന്ധ്യയായിത്തീരുകയും ദ്വിതീയപുത്രന്റെ പ്രിയപത്നിയായ ഗുണവതി അകാലകാലഗതിയെ പ്രാപിച്ചുപോവുകയും ചെയ്കയാൽ ദുഃഖിതനും വിഗതഭാര്യനും വയോവൃദ്ധനുമായ പിതാവിന്റെ ശുശ്രൂഷ ഒന്നുമാത്രമായിരുന്നു ശങ്കുണ്ണി അവർകൾക്കു മനസ്സമാധാനത്തിന്നു പിന്നീടുണ്ടായിരുന്ന ഉപായം. ആ പിതാവും 1061-ാമാണ്ടു മകരമാസത്തിൽ പരലോകത്തെ പ്രാപിച്ചു.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

തദനന്തരം ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ സന്താനാർത്ഥം 1062-ാ മാണ്ടു മിഥുനമാസത്തിൽ ഒന്നുകൂടി വിവാഹം ചെയ്യുകയും 63 വൃശ്ചികത്തിൽ സ്വഭവനത്തിൽ കുടിവെക്കുകയും ചെയ്തു. ആ യുവതിയും ഗൃഹഭരണനൈപുണ്യം, ഭർത്തൃസ്നേഹം, ക്ഷമ, ക്ലേശസഹനശക്തി മുതലായ സൽഗുണങ്ങളാൽ പ്രശോഭിതയായിരുന്നു. തന്റെ സകലസുഖങ്ങൾക്കും നിദാനമായിട്ടുള്ളതു ഭർത്താവാണെന്നുള്ള ദൃഢവിശ്വാസത്തോടുകൂടിയിരുന്ന ആ ഗുണവതിക്കു ഭർത്താവിന്റെ മനഃശരീരസുഖങ്ങൾക്കായി കൃത്യങ്ങളെ നടത്തുന്ന സംഗതിയിൽ തന്റെ ഊണും ഉറക്കവുംകൂടി അഗണ്യങ്ങളായിരുന്നു. ഇപ്രകാരമുള്ള ധർമ്മപത്നിയുടെ സഹവാസം നിമിത്തം ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ പൂർവ്വകഷ്ടദശകളെ അധികം സ്മരിക്കാതെ ഒരു വിധം സുഖമായിട്ടുതന്നെ കുറച്ചുകാലത്തേക്കു കാലക്ഷേപം ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു.

അതിനിടയ്ക്കു ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ തന്റെ സഹോദരിമാരെ രണ്ടുപേരേയും വിവാഹം ചെയ്തുകൊടുക്കുകയും മൂത്ത സഹോദരി പ്രസവിച്ചു പുരുഷന്മാരും സ്ത്രീകളുമായി പത്തും ഇളയ സഹോദരി പ്രസവിച്ച് അഞ്ചും കുട്ടികൾ ഉണ്ടാവുകയും ചെയ്തു. ആ ഭാഗിനേയന്മാരേയും ഭാഗിനേയികളേയും അവരുടെ മാതാക്കന്മാരോടുകൂടി ഇങ്ങോട്ടു വരുത്തിയും അങ്ങോട്ടു ചെന്നും കൂടക്കൂടെ കണ്ടു ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ ആനന്ദിക്കുകയും തന്റെ അനപത്യതാദുഃഖത്തെ ഒരു വിധം ശാന്തപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു

ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ ഈ സ്ഥിതിയിൽ ഇരിക്കുന്നതിനും ദൈവവിധിഅധികകാലത്തേക്ക് അനുവദിച്ചില്ല. 1068-ാ മാണ്ടു കർക്കടമാസത്തിൽ മസൂരികാബാധിതനായി അദ്ദേഹം അത്യന്തം കഷ്ടപ്പെട്ടു. എങ്കിലും രാത്രിയും പകലും ഒരുപോലെ ഊണും ഉറക്കവുമുപേക്ഷിച്ചു ജ്യേഷ്ഠൻ കൂടെ അടുക്കലിരുന്നു രക്ഷിച്ചതുകൊണ്ടും ഈശ്വരകാരുണ്യംകൊണ്ടും ആയുസ്സി

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ന്റെ ബലംകൊണ്ടു അദ്ദേഹം അതിൽനിന്ന് ഒരുവിധം ര ക്ഷപ്പെട്ടു കേറി. ... ... കലഭാഗ്യമൊക്കെ കാ രണഭൂതനും താൻ തന്റെ അത്യന്ത ... ഭയഭക്തി ബഹുമാനങ്ങളോടുകൂടി ആചരിച്ചും പ്രാണനേക്കാളധികം സ്നേഹിച്ചും വെച്ചിരുന്ന ആളും ഗുണവാനുമായിരുന്ന പ്രിയ ജ്യേഷ്ഠൻ ആ മഹാവ്യാധിയാൽത്തന്നെ ബാധിതനായി ആ കർക്കടകത്തിൽത്തന്നെ പരലോകപ്രാപ്തനായിപ്പോയതിനാൽ ശങ്കുണ്ണിഅവർകൾക്കുണ്ടായ ദുഃഖം അത്യന്തം ദുസ്സഹമായിരു ന്നു. ഇതിനും പുറമേ രണ്ടു സഹോദരിമാരും മൂത്ത സഹോദ രിയിലുണ്ടായ പത്തു കുട്ടികളും ഉളള സഹോദരിയിലുണ്ടായ ഒരു പുത്രിയേയൊഴിച്ച ശേഷം നാലു കുട്ടികളുംകൂടി കറച്ചുകാ ലത്തിനിടയ്ക്കു തുടരെത്തുടരെ അകാലനിര്യാണത്തെ പ്രാപി ച്ചുപോവുകയാൽ ശങ്കുണ്ണി അവർകൾക്കുണ്ടായ മനസ്താപം അവാങ്മനോഗോചരമെന്നല്ലാതെ ഒന്നും പറയാൻ കാണു ന്നില്ല.

മുമ്പുതന്നെ വന്ധ്യയെന്ന് ഏകദേശം നിശ്ചയിക്കപ്പെ ട്ടിരുന്ന പൂർവ്വഭാര്യ വിധവയുംകൂടി ആയിത്തീരുകയും തന്റെ ഭാര്യ വ ... കാലം പ്രസവിക്കാതെയിരിക്കുകയും ചെയ്യുകയാൽ ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ സന്തത്യർത്ഥം 1074-ാമാണ്ട് അനുജനെ ക്കൊണ്ടുകൂടി വിവാഹം ചെയ്യിക്കുകയും ആ സ്ത്രീയെയും സ്വ ഗൃഹത്തിൽ കുടിവെപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. അവരിലും സന്താ നമുണ്ടാകാതെതന്നെ 1077-ാമാണ്ടു മകരമാസത്തിൽ ആ സഹോദരനും 1080-ാമാണ്ട് ഇടവമാസത്തിൽ ആ സഹോ ദരപത്നിയും പരലോക ... പ്രാപിച്ചു. ... പ്രാന്താംകൊ ണ്ടുമാത്രം ഒരു ക ... ഷ്ടവും ... ക്കുകയ ... ല്ലന്നും ... ഈശ്വരേച്ഛ പോലെയല്ലാതെ ഒന്നും ... കയി ... ല്ലന്നും ശങ്കുണ്ണി അ വർകൾക്കു മുമ്പേതന്നെ ഉണ്ടായിരുന്ന വിശ്വാസം അപ്പോൾ ഒന്നുകൂടി ദൃഢീഭവിക്കുകയും അതോടുകൂടി അദ്ദേഹം മിക്കവാ റും ഒരു വിരക്തന്റെ നിലയിലായിത്തീരുകയും സന്തത്യർത്ഥ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

മായി ഇനി ഒന്നും പരിശ്രമിക്കാൻ കഴികയില്ലെന്നും യേൽ ഭാവി തൽ ഫലം എന്നും എന്നേക്കും തീർപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു, എങ്കിലും [illegible] വിചാരിച്ചാൽപ്പോരെന്നും തങ്ങളാൽ കഴിയുന്നതെല്ലാം ഇനിയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കേണ്ടതാണെന്നും മറ്റും ഞാൻ മുതലായ സ്നേഹിതന്മാരുടേയും മറ്റു പല മാന്യസുഹൃത്തുക്കളുടേയും നിർബ്ബന്ധവും ഉപദേശവും നിമിത്തം ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ 1081_മാണ്ടു മിഥുനമാസത്തിൽ മൂന്നാമതായി ഒന്നുകൂടി വിവാഹം ചെയ്തു.

തദനന്തരം ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ അനിർവ്വചനീയമായ ഒരു കഷ്ടംകൂടി അനുഭവിക്കേണ്ടതായി വന്നു. അദ്ദേഹം രണ്ടാമതു വിവാഹം ചെയ്ത സകലസൽഗ്ഗുണസമ്പൂർണ്ണയായ ആ പതിവ്രതഭാര്യ 1083_ാമാണ്ടു മേടമാസത്തിൽ മസൂരികാദീനത്താൽ പരലോകപ്രാപ്തയായി. ഇതു ശങ്കുണ്ണി അവർകൾക്കുണ്ടായിട്ടുള്ള കഷ്ടാനുഭവസൌധങ്ങളുടെ എല്ലാംകൂടിയുള്ള ഒരു താഴികക്കുടമായിട്ടാണു് പരിണമിച്ചതു്. സൽഗ്ഗുണനിധിയായിരുന്ന ആ പ്രിയതമയെക്കുറിച്ചോർത്തു ദിവസത്തിൽ ഒരിക്കലെങ്കിലും കുറെ കണ്ണീർ പൊഴിക്കാതെയിരിക്കാൻ ശങ്കുണ്ണി അവർകൾക്കു് ഇപ്പോഴും കഴിയുന്നുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല.

1084_ാമാണ്ടു കർക്കടകത്തിൽ ജ്യേഷ്ഠത്തിയും പരലോകപ്രാപ്തയായിപ്പോയി. അനന്തരം ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ 1090_മാണ്ടു മിഥുനമാസത്തിൽ ഏവൂർ പരവേലി കൃഷ്ണശർമ്മാ അവർകളുടെ ഭാഗിനേയപുത്രനെ ദശഹസ്തദാനവിധിപ്രകാരം ദത്തെടുത്തു് ഉപനയനം മുതലായവ കഴിച്ചു സ്വപുത്രനാക്കുകയും ആ ദത്തുപുത്രനെക്കൊണ്ടു് 1091 മേടത്തിൽ ഒരു കന്യകയെ വിവാഹം ചെയ്യിച്ചു സ്വഗൃഹത്തിൽ കുടിവെയ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. അതിനാൽ ഇപ്പോൾ ശങ്കുണ്ണി അവർകളുടെ കുടുംബത്തിൽ അദ്ദേഹവും, അദ്ദേഹം മൂന്നാമതു വിവാ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഹം ചെയ്ത ആ ധൎമ്മപത്നിയും ദത്തുപുത്രനും തൽഭാൎയ്യയുമല്ലാതെ വേറെ ആരുമില്ല. എങ്കിലും അദ്ദേഹം സന്തത്യൎത്ഥം വളരെ നാളായിട്ടു ശങ്കിക്ക തക്കവണ്ണവും അതിലധികവും സൽകൎമ്മങ്ങൾ അവിച്ഛിന്നമായി ചെയ്തുകൊണ്ടുവന്നിരിക്കുന്നതു്. അതിനാൽ അനേകസജ്ജനങ്ങളുടെ അനുഗ്രഹവും ആഗ്രഹവും അചിരേണ സഫലീഭവിച്ചു് ആ ദത്തുപുത്രനോടും തൽപത്നിയോടും അവൎക്കുണ്ടാകുന്ന അനേകം ശുഭസന്താനങ്ങളോടും ആയുരാരോഗ്യസമ്പൽസമൃദ്ധിയോടുംകൂടി ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ ഇനിയും വളരെക്കാലം സുഖമായി ജീവിച്ചിരിക്കുന്നതിന്നു സൎവ്വേശ്വരൻ സദയം കടാക്ഷിക്കുമാറാകട്ടെ!

പന്തളം കൃഷ്ണവാരിയർ.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഐതിഹ്യമാല.

ആറാം ഭാഗം.

---

൧. പനയന്നാർകാവു്

കേരളത്തിലുള്ള ഭദ്രകാളീക്ഷേത്രങ്ങളിൽവെച്ചു പ്രാഥമ്യവും പ്രാധാന്യവും തിരുമാന്ധാംകുന്നുകാവു്, കൊടുങ്ങല്ലൂർ ശ്രീകുരുംബക്കാവു്, പനയന്നാർകാവു് എന്നിവയ്ക്കാണെന്നുള്ളതു പ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. ഈ ക്ഷേത്രങ്ങൾ ആകൃതിയിലും മറ്റും ഏകദേശം തുല്യങ്ങളായിട്ടാണു് കാണപ്പെടുന്നതു്. എന്നാൽ ഇവയിൽ പ്രാധാന്യം തിരുമാന്ധാംകുന്നിനാണെന്നു ബ്രിട്ടീഷുമലബാറിലുള്ളവരും അതല്ല, കുരുംബക്കാവിനാണെന്നു കൊച്ചിക്കാരും അതുമല്ല, പനയന്നാർകാവിനാണെന്നു തിരുവിതാംകൂറിലുള്ളവരും വിചാരിക്കുകയും പറയുകയും ചെയ്തുപോരുന്നുണ്ടു്. ഇതു സ്വദേശാഭിമാനംകൊണ്ടല്ലാതെ മറ്റൊന്നും വിചാരിക്കാനുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല.

പനയന്നാർകാവു് സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു തിരുവിതാംകൂർ സംസ്ഥാനത്തു തിരുവല്ലാത്താലൂക്കിൽ പരുമല ദേശത്താണു്.

ഇവിടെ കടപ്രദേശത്തു 'ശ്രായിക്കൾ' (ചിറവായിൽ) എന്നൊരു കോവിലകം (രാജമന്ദിരം) ഉണ്ടു്. അവിടെയ്ക്കു പണ്ടു ദേശാധിപത്യവും നാടുവാഴ്ചയുമുണ്ടായിരുന്നു. ആ കോയിക്കലെ ഒരു തമ്പുരാൻ പണ്ടു പരദേശത്തു പനയന്നൂർ (പനയൂർ) കാവിൽപ്പോയി ഭഗവതിയെ സേവിച്ചു പ്രത്യക്ഷമാക്കി, തന്നോടുകൂടി തന്റെ ദേശത്തുവന്നു തന്റെ കുടുംബപരദേവതയായിക്കുടിയിരിക്കണമെന്നു അപേക്ഷിക്കുകയും അതിനു മറുപടിയായി ഭഗവതി 'നിങ്ങൾ മുമ്പേ പൊയ്ക്കൊള്ളണം.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഞാൻ എന്റെ അച്ഛന്റെ അടുക്കൽ വന്നുകൊള്ളാം. ഞാൻ അവിടെ വരുന്ന സമയം എന്തെങ്കിലും അടയാളം കാണും. അപ്പോൾ എന്നെ അവിടെ യഥാവിധി കുടിയിരുത്തിക്കൊള്ളണം—എന്നരുളിച്ചെയ്യുകയും ചെയ്തു.

കടപ്രദേശത്തു മേല്പറഞ്ഞ ചിറവായിൽക്കോവിലകമിരിക്കുന്ന സ്ഥലത്തിന്റെ കിഴക്കുവശം നദിയാണ്. ആ നദിയുടെ കിഴക്കേക്കരയിൽ നാലുവശവും നദിയായിട്ടുള്ള ഒരു തുരുത്തും അതിന്റെ പടിഞ്ഞാറേ അററത്തു നദീതീരത്തുതന്നെ പശ്ചിമാഭിമുഖമായി പരശുരാമനാൽ പ്രതിഷ്ഠിക്കപ്പെട്ട ശിവന്റെ ഒരു ക്ഷേത്രവുമുണ്ട്. ഭദ്രകാളിയുടെ പിതൃസ്ഥാനം വഹിക്കുന്നതു ശിവനാകയാൽ ദേവി അരുളിച്ചെയ്തതിന്റെ സാരം താൻ ഈ ക്ഷേത്രസന്നിധിയിൽ വന്നുകൊള്ളാമെന്നാണെന്നു മനസ്സിലാക്കിക്കൊണ്ടു തമ്പുരാൻ തിരിച്ചുപോരികയും ശിവന്റെ ക്ഷേത്രത്തിൽ ചുററമ്പലത്തിനകത്തുതന്നെ ദേവിയെ പ്രതിഷ്ഠിക്കുന്നതിനും വേണ്ടുന്ന സ്ഥലങ്ങളൊക്കെ ഉണ്ടാക്കിച്ചുകൊണ്ടു കാത്തിരിക്കുകയും ചെയ്തു.

അങ്ങിനെയിരുന്നപ്പോൾ ഒരു വെള്ളിയാഴ്ചനാൾ അർദ്ധരാത്രി സമയത്തു കിഴക്കുനിന്നു് ഏററവും വലിയതായ ഒരഗ്നിഗോളം ആകാശമാർഗ്ഗേണ പടിഞ്ഞാട്ടു മേല്പറഞ്ഞ ശിവക്ഷേത്രത്തിന്റെ അടുക്കൽ നിന്നിരുന്ന ഒരു കരിമ്പനയുടെ അഗ്രഭാഗംവരെ വരുന്നതും അവിടെ അതു സ്വല്പനേരം ജ്വലിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതും പലരും കണ്ടു. അതു ഭഗവതിയുടെ വരവാണെന്നു വിശ്വസിച്ചു തമ്പുരാൻ അടുത്ത ഒരു ദിവസം ശുഭമുഹൂർത്തത്തിൽ ഭഗവതിയെ സപരിവാരം പ്രതിഷ്ഠിപ്പിച്ചു. ഭഗവതിയെ ആ ക്ഷേത്രത്തിൽ ഒരു സ്ഥലത്തു മാത്രമല്ല പ്രതിഷ്ഠിച്ചതു്. പടിഞ്ഞാട്ടു ദർശനമായി അവിടെ പരശുരാമൻ ഒരു ശിവലിംഗം പ്രതിഷ്ഠിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു മുൻപു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ. ആ ശിവന്റെ ശ്രീകോവിലിനു തെക്കുവശത്തു തിടപ്പള്ളിസ്ഥാനത്തു മാതൃശാലയോടു ചേർത്തുതന്നെ കിഴക്കോട്ടു ദർശനമായിട്ടാണു് ദേവിയെ ആദ്യം പ്രതിഷ്ഠിപ്പിച്ചതു്. ആ പ്ര

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

തിഷ്ഠ, ഭഗവതി ദാരുകവധോദ്യുക്തയായി ഏററവും കോപ ത്തോടുകൂടി യുദ്ധഭൂമിയിൽ നിന്നിരുന്ന ആ ധ്യാനത്തോടു കൂടിയായിരുന്നതിനാൽ ദേവി അവിടെ അത്യുഗ്രമൂർത്തിയായി ത്തീൎന്നു. പിന്നെ ഭഗവതിയുടെ പ്രതിഷ്ഠ വടക്കോട്ടു ദർശനമായി കൂടി നടത്തിച്ചു. അതു ദാരുകവധാനന്തരം ദേവി രക്താഭിഷിക്തശരീരയായി, കോപവേപിതഗാത്രയായി യുദ്ധഭൂമിയിൽ നിന്നിരുന്ന ആ ധ്യാനത്തോടുകൂടിയായിരുന്നു. അതിനാൽ അവിടെയും ദേവി ഏററവും ഭയങ്കരിയായിത്തന്നെയാണ് പരിണമിച്ചതു് ഈ പ്രതിഷ്ഠ മാതൃക്കളുടെ കൂട്ടത്തിൽ വീരഭദ്രൻ, ഗണപതി എന്നീ മൂർത്തികളോടുകൂടിയാണ്. ഈ ബിംബത്തിങ്കലാണ ഭഗവതിക്കു ചാന്താട്ടം മുതലായവ നടത്തുന്നതു്

ഇത്രയും പറഞ്ഞതുകൊണ്ടു് ഈ ക്ഷേത്രത്തിന്റെ ഏകദേശമായ ഒരു സ്വരൂപജ്ഞാനം വായനക്കാൎക്കു സിദ്ധിക്കുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു. തിരുമാന്ധാംകുന്നിലോ കൊടുങ്ങല്ലൂർകാവിലോ പോയിട്ടുള്ളവൎക്കു് ആ രണ്ടു സ്ഥലങ്ങളിലെ ക്ഷേത്രവും ഈ ക്ഷേത്രവും തമ്മിലുള്ള പ്രധാനവ്യത്യാസം ആ രണ്ടു സ്ഥലത്തും ശിവന്റെ പ്രതിഷ്ഠകിഴക്കോട്ടു ദർശനമായിട്ടും ഇവിടെ പടിഞ്ഞാട്ടു ദർശനമായിട്ടുമാണെന്നുള്ളതു മാത്രമാണെന്നു് ഊഹിക്കാവുന്നതുമാണ് ഇവിടെ ശിവന്റെ ശ്രീകോവിലിനു നേരെപടിഞ്ഞാറുവശത്തു് ഒരു ബലിക്കൽപ്പുരയുള്ളതു കൂടാതെ ഭഗവതിയുടെ നടയ്ക്കു നേരേ വടക്കുവശത്തും ഒരു ബലിക്കൽപ്പുരയുണ്ടു് വടക്കുവശത്തുകൂടി ബലിക്കൽപ്പുര ഇവിടെ വിശേഷിച്ചുള്ളതാണ്

വിധിപ്രകാരം പ്രതിഷ്ഠ നടത്തുകയും ക്രമപ്രകാരം പതിവായി പൂജാദികൾ നടത്തിത്തുടങ്ങുകയും ചെയ്യുകയാൽ ഇവിടെ ഭഗവതിയുടെ സാന്നിദ്ധ്യവും ശക്തിയും ക്രമത്തിലധികം വൎദ്ധിക്കുകയാൽ പകൽസ്സമയത്തുപോലും കാവിൽ പ്പോകുവാൻ ജനങ്ങൾക്കു ഭയമായിത്തുടങ്ങി. എന്നു മാത്രമല്ല 'പനയന്നാർകാവ്' എന്നു കേട്ടാൽത്തന്നെ ഒന്നു നടുങ്ങാത്തവർ ഭൂലോകത്തിലെങ്ങുമില്ലെന്നായിത്തീൎന്നു. അവിടത്തോ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

സ്ഥിതി വിചാരിച്ചാൽ ഇതൊരത്ഭുതമല്ലതാനും. വെള്ളിയാഴ്ച, ചൊവ്വാഴ്ച, മുതലായ ദിവസങ്ങളിൽ അൎദ്ധരാത്രിസമയത്തും മററും അവിടെ ചില ഭയങ്കരശബ്ദങ്ങളും മററും കേൾക്കുക കാലക്രമേണ സാധാരണമായിത്തീൎന്നു. ദാരുകനുമായിട്ടുണ്ടായ യുദ്ധസമയത്തു ദേവി യുദ്ധഭൂമിയിങ്കൽ ശോഭിച്ചതിനെ മാൎക്കണ്ഡേയമഹൎഷി വൎണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നതു് —

> "വേതാളീമുഖകന്ദരാദ്രിഗളിതൈരത്യുച്ചഫുല്ലൂൽക്കാവലീ-
> ൎഭൂതപ്രേതപിശാചശാകിനികിലാരാവൈൎമ്മഹാഭൈരവൈഃ
> കോദണ്ഡാസ്ഫാലകടശിഞ്ജിനീനിബിഡനിൎഘോഷപ്രധാനൈഃ കോലാഹലൈൎവ്വ
> ദ്ധീയമാനമിതൈതദ്വൈ സമസ്തജഗച്ചക്രം ബഭൌ ചണ്ഡികാ"

എന്നാണല്ലോ. ഈ സ്ഥിതിയിലാണ് ദേവി അവിടെ വിളയാടിത്തുടങ്ങിയതു്. പിന്നെ മനുഷ്യർ ഭയപ്പെടാതെയിരിക്കുന്നതെങ്ങിനെയാണ്?

പനയന്നാർകാവിലെ സ്ഥിതി ഇപ്രകാരമെല്ലാമായിത്തീൎന്നപ്പോഴേക്കും ദൈവഗത്യാ അവിടെ ഒരു വെളിച്ചപ്പാടുമുണ്ടായിത്തീൎന്നു. അതു ജനങ്ങൾക്കു് ഏററവും ആശ്വാസകാരണമായിത്തന്നെ ഭവിച്ചു. വെളിച്ചപ്പാടുണ്ടായതായി അറിഞ്ഞു ജനങ്ങൾ തങ്ങളുടെ സങ്കടമറിയിക്കുന്നതിനും കല്പന കേൾക്കുന്നതിനുമായി നടയിൽക്കൂടി മുട്ടുപാടിരുന്നു. ഈ ജനങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ അഗ്രേസരനായിരുന്നതു ചിറവായിൽക്കോവിലകത്തു തമ്പുരാനായിരുന്നുവെന്നുള്ളതു വിശേഷിച്ചു പറയണമെന്നില്ലല്ലോ.

ജനങ്ങൾ സ്വല്പനേരം മുട്ടുപാടിരുന്നപ്പോൾ വെളിച്ചപ്പാടു തുള്ളിവന്നു. ഉടനെ തമ്പുരാൻ, "ഈ ദേശത്തുള്ള ജനങ്ങളെ രക്ഷിക്കാനായിട്ടാണ് ദേവിയെ സേവിച്ചുസന്തോഷിപ്പിച്ചു് ഇവിടെ കൊണ്ടുവന്നു മുഖ്യപ്രതിഷ്ഠ മുതലായവ നടത്തിച്ചു പൂജിച്ചു സേവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതു്. എന്നാലിപ്പോൾ ഈ ദിക്കിലുള്ള ജനങ്ങൾക്കു പേടിച്ചിട്ടു പുറത്തിറങ്ങിസ്സഞ്ചരിക്കാനെന്നല്ല രാത്രികാലങ്ങളിൽ അവരവരുടെ ഗൃഹങ്ങളിൽ കിടന്നുറങ്ങാൻപോലും നിവൃത്തിയില്ലാതെയായിരിക്കുന്നു. ഇതി

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ദേഷ്യ് എന്തെങ്കിലും സമാധാനമുണ്ടാക്കിത്തന്ന് ഈ ജനങ്ങളെ രക്ഷിക്കണമെന്നു വിനയപൂർവ്വം അപേക്ഷിച്ചുകൊള്ളുന്നു" എന്നറിയിച്ചു. അതിനു മറുപടിയായി വെളിച്ചപ്പാടു (ഭഗവതിയുടെ നിലയിൽ) "ഇവിടെ നടത്തിച്ച പ്രതിഷ്ഠ, കലശം മുതലായ . കൊണ്ടും പതിവായി നടത്തിവരുന്ന പൂജകൾകൊണ്ടും ഞാൻ അത്യന്തം തൃപ്തയായിരിക്കുന്നു. ഞാൻ ഇവിടെ ജനങ്ങളെ ഉപദ്രവിക്കുകയോ ഭയപ്പെടുത്തുകയോ ചെയ്യുന്നില്ല; ഒരിക്കലും അങ്ങിനെയൊന്നും ഞാൻ ചെയ്യുകയുമില്ല എന്നാൽ ഞാൻ ഇങ്ങോട്ടു പോന്നപ്പോൾ എന്റെ പരിവാരങ്ങളും ഇങ്ങോട്ടുപോന്നു അവരിവിടെ വന്നിട്ട് ഇതുവരെ അവർക്കു യാതൊന്നും ആഹാരം കൊടുത്തില്ല. അതിനാലവർ ക്ഷുത്പിപാസാദികൾകൊണ്ട് ഏററവും പരവശരായിരിക്കുന്നു. വിശപ്പും ദാഹവും സഹിക്കവയ്യാതെയായിട്ട് അവർ കിടന്നു നിലവിളിക്കുന്ന ശബ്ദമാണ് ഇവിടെ ജനങ്ങൾക്കു ഭീതികരമായിരിക്കുന്നത്. അവർ മനുഷ്യരെ ഭയപ്പെടുത്തുകയല്ലാതെ മററുവിധത്തിൽ ഉപദ്രവിക്കാതെ ഇതുവരെ അടങ്ങിപ്പാർത്തിരുത്തു ഞാൻ പിടിച്ചു നിർത്തീട്ടാണ്. ഇനി അവരെ ഞാൻ തടുത്താലും നില്ക്കുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. അവർ അവരുടെ വിശപ്പും ദാഹവും തീക്കുന്നതിനായി ഇവിടെനിന്ന് ഇറങ്ങിപ്പോയാൽ പിന്നെ ഈ ദിക്കിലൊന്നും ഒരുത്തരേയും വെച്ചേയ്ക്കുകയില്ല. അതിനാൽ അവരെ തൃപ്തിപ്പെടുത്താനായി എന്തെങ്കിലും ഉടനേ ചെയ്തുകൊള്ളണം. ഇനിയും അതിനു താമസിക്കുന്നപക്ഷം പിന്നെ എന്നോടു സങ്കടം പറഞ്ഞാലും യാതൊരു ഫലവുമുണ്ടാകുന്നതല്ല" എന്നു കല്പിച്ചു. അപ്പോൾ തമ്പുരാനും ജനങ്ങളും പരിവാരങ്ങളെ തൃപ്തിപ്പെടുത്താനായി ഇവിടെ എന്താണ് ചെയ്യേണ്ടതെന്നുകൂടി കല്പിക്കണം എന്നപേക്ഷിച്ചു. അതിനു മറുപടിയായി വെളിച്ചപ്പാടു കല്പിച്ചത് "ഇവിടെ ആന, ആടു, കോഴി മുതലായവയെ വെട്ടി നല്ലതൊന്നു ദിവസം കുരുതിനടത്തണം. ഒടുവിൽ പന്ത്രണ്ടുദിവസം നരബലികൂടി വേണം. നരബലിക്കു കന്യകമാരായിരിക്കുന്ന സ്ത്രീകളെയാണ് വെട്ടേണ്ട

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ണ്ട്. ഇങ്ങിനെ ആണ്ടുതോറും നാല്പത്തൊന്നു ദിവസം ചെയ്തുകൊണ്ടാൽ എന്റെ പരിവാരങ്ങളായ ഭൂതപ്രേതപിശാചാദികളെല്ലാം തൃപ്തിപ്പെട്ടുകൊള്ളും. പിന്നെ അവർ ആരേയും ഭയപ്പെടുത്തുകയും ഉപദ്രവിക്കുകയും മറ്റും ചെയ്യുകയില്ല" എന്നാണ് അതിനോതമ്പുരാനും ജനങ്ങളും സമ്മതിക്കുകയും അധികം താമസിയാതെ മേല്പറഞ്ഞ പ്രകാരം നാല്പത്തൊന്നു ദിവസത്തേക്കുള്ള തിനടത്തുകയും അങ്ങിനെ ആണ്ടുതോറും നടത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്തു. അതിനാൽ മുമ്പു കേട്ടിരുന്ന ഭയങ്കരശബ്ദങ്ങൾ കേൾക്കാതെയാവുകയും ജനങ്ങളുടെ ഭയം ഒരുവിധം ശമിക്കുകയും ചെയ്തു. അക്കാലംമുതൽ ബാധോപദ്രവമുള്ളവരും രോഗബാധിതന്മാരും സന്താനാർത്ഥികളും മററുമായ ജനങ്ങൾ പനയന്നാർകാവിൽച്ചെന്നു ഭജിക്കുകയും വഴിപാടുകൾ കഴിക്കുകയും സകലാഭീഷ്ടങ്ങളും സാധിക്കുകയും ചെയ്തു തുടങ്ങി. പനയന്നാർകാവിൽച്ചെന്നു ഭജിച്ചാൽ സകലകാര്യങ്ങളും സാധിക്കുമെന്ന് ഒരു വിശ്വാസം ജനങ്ങളുടെയിടയിൽ ഉണ്ടായിത്തീരുകയും അതു ലോകപ്രസിദ്ധമായിത്തീരുകയും ചെയ്തു.

ഇങ്ങിനെയിരുന്ന കാലത്തു ഒരിക്കൽ ഒരു വലിയ കൊമ്പനാന അമ്പലപ്പുഴെ ശ്രീകൃഷ്ണസ്വാമിയുടെ ക്ഷേത്രത്തിന്റെ മതിൽക്കകത്തുവെച്ചു ചരിഞ്ഞു (മരിച്ചു). ആനകൾ ചരിഞ്ഞാൽ ചരിയുന്ന സ്ഥലത്തുതന്നെ കുഴിച്ചുമൂടുകയല്ലാതെ അതിനെ മറെറാരു സ്ഥലത്തു കൊണ്ടുപോയി മറവുചെയ്യുക പതിവില്ലല്ലോ. ആനകളുടെ മൃതശരീരം വെട്ടിമുറിച്ചു ഖണ്ഡങ്ങളാക്കാതെ ഒന്നായി മറെറാരു സ്ഥലത്തേക്കു കൊണ്ടുപോകുവാൻ സാധിക്കുകയുമില്ലല്ലോ. എന്നാൽ ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവിന് ആനയേ ക്ഷേത്രത്തിന്റെ മതിൽക്കകത്തു തന്നെ മറവുചെയ്യുന്നതിനും അതിനെ അവിടെയിട്ടു വെട്ടിമുറിക്കുന്നതിനും സമ്മതമില്ലായിരുന്നു. അതിനാൽ ആനയുടെ മൃതശരീരം അവിടെനിന്നു മാററുന്നതിന് എന്താണ് വേണ്ടതെന്ന് അവിടെ ആലോചനയായി. അപ്പോൾ ഒരാൾ, "പനയന്നാർകാവിൽച്ചെന്നു മുട്ടുപാടിരുന്നാൽ വെളിച്ചപ്പാടു തുള്ളുകയും

ഇതിന്മേക്ക് എന്തെങ്കിലും നിവൃത്തിമാർഗ്ഗമുണ്ടാക്കിത്തരികയും ചെയ്യും" എന്നു രാജസന്നിധിയിലറിയിച്ചു. ഉടനേ രാജാവിൻെറ ആളുകൾ കല്പനാപ്രകാരം പനയന്നാർകാവിൽച്ചെന്നു മുട്ടപാടിരിക്കുകയും വെളിച്ചപ്പാട തുള്ളിവന്നപ്പോൾ സങ്കടമറിയിക്കുകയും ചെയ്തു. അപ്പോൾ വെളിച്ചപ്പാട, "ജനങ്ങൾ എന്നെ പരീക്ഷിച്ചുതുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ആട്ടെ, ഇതും എനിക്കു സന്തോഷംതന്നേ. എന്നാൽപ്പോകാം" എന്നു കല്പിക്കുകയും അമ്പലപ്പുഴെ നിന്നു വന്നിരുന്നവരോടൊരുമിച്ച് ആ സ്ഥലത്തുചെന്ന് ആനയേ വിളിച്ച് എണീപ്പിച്ചു നടത്തി വാടത്തോട്ടിനപ്പുറത്താക്കുകയും ചെയ്തു. ദേവസങ്കേതസ്ഥലത്തിൻെറ അതൃത്തിയായ വാടത്തോട കടന്നുകഴിഞ്ഞപ്പോൾ ആന അവിടെ വീഴുകയും ചെയ്തു. വെളിച്ചപ്പാടിൻെറ ഈ അത്ഭുതപ്രവൃത്തി കണ്ടു രാജാവും ജനങ്ങളും വിസ്മയപരവശന്മാരായിത്തീരുകയും പനയന്നാർകാവിൽ ബ് ഭഗവതിയെക്കുറിച്ച് അവൎക്ക് അളവില്ലാതെ ഭക്തിയും വിശ്വാസവുമുണ്ടായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. അതിനാൽ ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവു പനയന്നാർകാവു ദേവസ്വംവകക്കു നൂറുപറ പുഞ്ചനിലം കരമൊഴിവായി പതിച്ചുകൊടുക്കുകയും സ്വൎണ്ണരചിതങ്ങളും രത്നഖചിതങ്ങളുമായ അനേകം തിരുവാഭരണങ്ങൾ നടയ്ക്കു വെയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. ആ തിരുവാഭരണങ്ങളിലെല്ലാം 'ചെമ്പകശ്ശേരിവക' എന്ന പേരു വെട്ടീട്ടുള്ളത് ഇന്നും കാണ്മാനുണ്ട്. പുഞ്ചക്കണ്ടം ഇന്നും ദേവസ്വംവക കൈവശാനുഭവത്തിൽത്തന്നെ ഇരിക്കുന്നുമുണ്ട്.

അമ്പലപ്പുഴനാട പിടിച്ചടക്കി തിരുവിതാംകൂറിനോട ചേൎത്തതിൻെറ ശേഷം ചെമ്പകശ്ശേരിവക എന്നു പേരുവെട്ടിയ ചില തിരുവാഭരണങ്ങൾ പനയന്നാർകാവിലുണ്ടെന്നു മനസ്സിലാവുകയാൽ രാമയ്യൻദളവ അവകൂടി കൈവശപ്പെടുത്തി തിരുവിതാംകൂർ മഹാരാജാവിൻെറ ഭണ്ഡാരത്തിലാക്കണമെന്നു വിചാരിച്ചു അതിന്മേലേക്കു ചില ശ്രമങ്ങൾ ചെയ്തുതുടങ്ങി. ആ ശ്രമം തുടങ്ങിയപ്പോൾത്തന്നെ രാമയ്യനു പനി ആ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

രംഭിക്കുകയും അത്ര അതികഠിനമായ വസൂരിദീനമായിപ്പരിണമിക്കുകയും ചെയ്തു. ദീനമുള്ള ദിക്കുകളിൽ സഞ്ചരിക്കുകയോ ദീനക്കാരെക്കാണുകയോ യാതൊന്നും ചെയ്യാതെ തനിക്ക് ഈ ദീനം വരാൻ കാരണമെന്തെന്നു രാമയ്യൻ പ്രശ്നം വെപ്പിച്ചുനോക്കിച്ചപ്പോൾ പനയന്നാർകാവിൽ ഭഗവതിയുടെ മുതലെന്തോ അപഹരിക്കണമെന്നു വിചാരിക്കുകയാൽ ഭഗവതിക്കു വിരോധമുണ്ടായിരിക്കുന്നു എന്നും അതിനാലാണ് ഈ രോഗമുണ്ടായിരിക്കുന്നതെന്നും ആ ദേവിയുടെ സന്നിധിയിൽത്തന്നെ അപേക്ഷിച്ചാൽ സമാധാനമുണ്ടാക്കിത്തരുമെന്നും പ്രശ്നക്കാരൻ വിധിച്ചു. അതിനാൽ രാമയ്യൻദളവ തന്റെ തെറ്റിനു ചില പ്രായശ്ചിത്തങ്ങൾ മനസ്സുകൊണ്ടു നിശ്ചയിച്ചിട്ടു പനയന്നാർകാവിലേക്കു ചില ആളുകളെ അയച്ചു. രാമയ്യന്റെ ആളുകൾ ചെന്നപേക്ഷിക്കുകയാൽ പനയന്നാർകാവിലെ വെളിച്ചപ്പാടു തുള്ളി മാവേലിക്കരെ രാമയ്യൻ കിടന്നിരുന്ന സ്ഥലത്തു ചെന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദേഹത്തിൽ ഭസ്മമിട്ടു. രാമയ്യന്റെ ദേഹത്തിൽ ആപാദചൂഡം ഒരുപോലെ പുറപ്പെട്ടിരുന്ന കുരുക്കൾ തൽക്ഷണം മാഞ്ഞുപോവുകയും രണ്ടുമൂന്നു ദിവസംകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിനു പൂർണ്ണസുഖം സിദ്ധിക്കുകയും അദ്ദേഹം കുളിച്ചു പനയന്നാർകാവിൽചെന്നു തൊഴുതു താൻ നിശ്ചയിച്ചിരുന്ന പ്രായശ്ചിത്തവും വഴിപാടുകളുമെല്ലാം നടത്തുകയും ചെയ്തു. മാർത്താണ്ഡവർമ്മ മഹാരാജാവുതിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് ഈ വിവരമറിഞ്ഞു പനയന്നാർകാവുദേവസ്വത്തിലേക്കു നിലവും പുരയിടങ്ങളുമായി ഏതാനും സ്ഥലം (ഇപ്പോഴത്തെ അളവുപ്രകാരം ആറേക്കർ) കരമൊഴിവായി പതിച്ചുകൊടുക്കുന്നതിനു കല്പിച്ചു ചട്ടംകെട്ടുകയും ചെയ്തു. ഇതിലേക്കെഴുതിയ നീട്ടു തുല്യംചാർത്തിയതു കൊല്ലം ൯൨൫-ാമാണ്ടു മീനമാസം ൨൫-ാം തീയതി യാണെന്നു കാണുന്നു.

തദനന്തരം പാർവ്വതിമഹാരാജ്ഞി നാടുവാണിരുന്നപ്പോൾ ദിവാനായിരുന്ന മൺറോസായ്പവർകൾ പനയന്നാർ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

കാവിലെ തിരുവാഭരണങ്ങളെല്ലാമൊന്നു കാണണമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു. അതു് അനാവശ്യമാണെന്നും അതിനു പോയാൽ വല്ലതും ആപത്തുണ്ടായേയ്ക്കാമെന്നും മററും പലർ പറഞ്ഞിട്ടും സമ്മതിക്കാതെ സാഹേബർകൾ സർക്കീട്ടായി മാവേലിക്കരെ ചെന്നിരുന്നപ്പോൾ തിരുവാഭരണങ്ങളെല്ലാം അവിടെ കൊണ്ടുചെല്ലുന്നതിനു പനയന്നാർകാവിലെ ദേവസ്വകാര്യാന്വേഷണക്കാരുടെ പേക്കു് എഴുതിയയച്ചു. ദിവാൻെറ ഉത്തരവിനെ വകവെയ്ക്കാതെയിരിക്കുന്നതു യുക്തമല്ലല്ലോ എന്നു വിചാരിച്ചു ദേവസ്വക്കാർ തിരുവാഭരണങ്ങളെല്ലാം പെട്ടികളിലാക്കി എടുപ്പിച്ചുംകൊണ്ടു മാവേലിക്കരെ സാഹേബർകൾ താമസിച്ചിരുന്ന സ്ഥലത്തു ചെന്നു. ഉടനേ സാഹേബർകൾ പെട്ടികളെല്ലാം തുറക്കാൻ ആജ്ഞാപിച്ചു. ഒരു പെട്ടി തുറക്കുകയും സാഹേബർകൾ അതിനകത്തേക്കു നോക്കുകയും അദ്ദേഹം ബോധംകെട്ടു നിലത്തു വീഴുകയും ഒരുമിച്ചുകഴിഞ്ഞു. പിന്നെ മൂന്നേമുക്കാൽ നാഴികകഴിഞ്ഞതിൻെറ ശേഷമാണു സാഹേബർകൾക്കു ബോധം വീണതു്. ബോധക്ഷയം നീങ്ങി എണീററയുടനെ സാഹേബർകൾ താൻ ചെയ്ത തെററിനു പ്രായശ്ചിത്തമായി ആയിരം പണം കൊടുത്തിട്ടു പെട്ടികളെല്ലാം പൂട്ടി ഉടനേ മടക്കിക്കൊണ്ടു പൊയ്ക്കൊള്ളുന്നതിന് അനുവദിക്കുകയും ദേവസ്വക്കാർ ഉടനേ അപ്രകാരം ചെയ്യുകയും ചെയ്തു.

ഒരാണ്ടിൽ പതിവുപോലെ കാളിസ്സൂക്തം (കുരുതി) നടത്തി നാല്പത്തൊന്നാം ദിവസം നരബലിക്കായിക്കൊണ്ടു ചെന്നിരുന്ന കന്യകയെ വെട്ടാനായി ആയുധമെടുത്തു് ഓങ്ങിയ സമയം അവൾ സന്തോഷഭാവത്തോടുകൂടി ചിരിച്ചു. ഉടനേ വെളിച്ചപ്പാടു തുള്ളിവന്നു "അവളെക്കൊല്ലേണ്ട; അവൾ എൻെറ പരിചാരികയായിപ്പാർത്തുകൊള്ളട്ടെ. അവളിൽനിന്നുണ്ടാകുന്ന സന്താനപരമ്പരകളും എൻെറ പരിചാരികവൃത്തിയിൽത്തന്നെ ജീവിച്ചുകൊള്ളട്ടെ. ഇനി ഇവിടെ ആൾ വെട്ടിക്കുരുതി കഴിക്കേണ്ട" എന്നു കല്പിക്കേ [illegible] ഉടനേ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

അടച്ചുകൊള്ളണം. ആൾവെട്ടിക്കരുതി അവസാനിപ്പിച്ചതിന്റെ അടയാളമായി അടസ്സുന്ന ആ വാതിൽ ഇനിത്തുറക്കണമെങ്കിൽ ആനവെട്ടിക്കരുതി കഴിക്കണം. അല്ലാതെ ആ ട തുറന്നാൽ അത്യാപത്തുണ്ടാകും” എന്നു കല്പിച്ചു. അന്നു അടച്ച ആ കിഴക്കേ നട ഇപ്പോഴും അടച്ചുതന്നെ കിടക്കുന്നു. നരബലിക്കായി കൊണ്ടുവരികയും ദേവിയുടെ കല്പനപ്രകാരം വിട്ടയയ്ക്കുകയും ചെയ്ത കന്യകയിൽനിന്നുണ്ടായി വൎദ്ധിച്ച കുടുംബക്കാർ ആദ്യം ദേവിയുടെ പരിചാരകന്മാരായിരുന്നുവെങ്കിലും ഇപ്പോൾ അവർ ആ ദേവസ്വത്തിൽ സൎവ്വസ്വാതന്ത്ര്യമുള്ള അധികാരികളായിട്ടാണു വൎത്തിക്കുന്നതു. ദേവസ്വത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥന്മാരായിരുന്ന ശ്രായിക്കൂർ (ചിറവായിക്കൽ) കോവിലത്തുകാരും അവരുടെ ശാഖാകുടുംബങ്ങളായ വാക്കം, മടിപ്പുറമ്പു, തുളുശ്ശാല, ഇലഞ്ഞിമഠം എന്നീക്കോവിലകങ്ങളിലുള്ളവരുംകൂടി ദേവസ്വത്തിലേ സകലാധികാരങ്ങളും ആ കുടുംബക്കാൎക്കു ഒഴിഞ്ഞുകൊടുത്തതിനാലാണ് അവൎക്കവിടെ സൎവ്വസ്വാതന്ത്ര്യം സിദ്ധിച്ചതു് ഈ കുടുംബക്കാർ മേല്പറഞ്ഞ കോവിലകങ്ങളിലുള്ളവൎക്കു ദേശാധിപത്യവും നാടുവാഴ്ചയുമുണ്ടായിരുന്ന കാലത്തു് അവരുടെ സേനാനായകന്മാരായിരുന്നതിനാൽ അവരുടെ ഉപജീവനത്തിനായിട്ടാണു ദേവസ്വം അവൎക്കു വിട്ടുകൊടുത്തതെന്നാണു പറയുന്നതു് അന്യാധീനപ്പെടുത്തപ്പെട്ട സ്ഥലത്തു തങ്ങൾ പ്രവേശിക്കുന്നതു യുക്തമല്ലെന്നോ കുറച്ചിലാണെന്നോ മറ്റോ വിചാരിച്ചിട്ടോ എന്തോ ഇപ്പോൾ മേല്പറഞ്ഞ കോവിലകങ്ങളിലുള്ളവർ ആ ക്ഷേത്രത്തിന്റെ ബലിവട്ടത്തിനകത്തു കടക്കാറില്ല. ഇപ്പോൾ ദേവസ്വകാൎയ്യങ്ങൾ സൎവ്വസ്വാതന്ത്ര്യത്തോടുകൂടി അന്വേഷിച്ചുവരുന്ന കുടുംബക്കാരെ 'ആടിശ്ശന്മാർ' എന്നാണു പറഞ്ഞുവരുന്നതു് ഇതു് 'ആൾവെട്ടിശ്ശേഷിച്ചവർ' എന്നുള്ളതിന്റെ ലോപമാണെന്നും അവർ പറയുന്നുണ്ടു് മറ്റു ചിലരുടെ അഭിപ്രായം ആദേശ്യന്മാർ എന്നുള്ളതു ലോപിച്ചു ആടിശ്ശന്മാരെന്നായിത്തീൎന്നതാണെന്നാണ് ഈ രണ്ടാമത്തെ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

അഭിപ്രായമാണ് കുറച്ചുകൂടി യുക്തിയുക്തമായിരിക്കുന്നതെന്നു തോന്നുന്നു.

ഇവിടെ സാക്ഷാൽ ബ്രാഹ്മണർ പൂജാദികഠം നടത്തിയാൽ ഭഗവതിയുടെ ചൈതന്യം അധികം വൎദ്ധിക്കുകയും അതു ജനങ്ങഠംക്കു ഉപദ്രവകരമായിത്തീരുകയും ചെയ്യേക്കുമെന്നു വിചാരിച്ച് ഇവിടെ ശാന്തിക്കു നിയമിച്ചിരിക്കുന്നതു വാസിഷ്ഠബ്രാഹ്മണർ (അടികഠം) എന്നൊരു ജാതിക്കാരേയാണ് കൊടുങ്ങല്ലൂരും അടികളുടെ പൂജയോ പുഷ്പാഞ്ജലിയോ എന്താണ്ടൊക്കെ പതിവായിട്ടുണ്ടല്ലോ.

ഇവിടെ അടികളുടെ പൂജകൂടാതെ പതിവായി ആലിട്ടുന്മാരുടെ പൂജയുമുണ്ട് പക്ഷേ അതു ക്ഷേത്രത്തിനു പുറത്തു പള്ളിയറ എന്ന സ്ഥലത്തുവെച്ചും ശാക്തേയരീതിയിൽ മദ്യനിവേദ്യത്തോടു കൂടിയുമാണ് നടത്തിവരുന്നത്

ഇവിടെ ആഠംവെട്ടിക്കുരുതി വേണ്ടെന്നുവെച്ചുവെങ്കിലും കോഴിവെട്ടിക്കുരുതി ഇപ്പോഴും പതിവായി നടന്നുവരുന്നുണ്ട് അതു നടത്തുന്നതും ആലിട്ടുന്മാർ തന്നെയാണ് ഈ കുടുംബക്കാർ വലിയ മന്ത്രവാദികളുമാണ് ഇവർ മന്ത്രവാദം സംബന്ധിച്ചു പല അത്ഭുതകൎമ്മങ്ങഠം പ്രവൎത്തിച്ചിട്ടുള്ളതായികേഠംവിയുണ്ട് വിസ്തരഭയത്താൽ അവയിലൊന്നും ഇവിടെ വിവരിക്കുന്നില്ല. കാവിലെ വെളിച്ചപ്പാടായിരിക്കുന്നതും ഇവരുടെ കുടുംബത്തിൽ മൂന്നാമതു മൂപ്പായിരിക്കുന്നവരാണത്രെ.

ഭഗവതിയുടെ ശക്തി വൎദ്ധിക്കാതെയിരിക്കാനായി ഇവിടെ പലയേൎപ്പാടുകളും ചെയ്തിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അതു ഖിലസംപ്രതി വൎദ്ധിച്ചുവരുന്നതല്ലാതെ ഒട്ടും കുറയുന്നില്ല. കേരളത്തിലെ ന്നര ഗ്രാമങ്ങളിൽ ന്നമ്പ..രമത്തേതായ 'ഇളിഭ്യം' ഗ്രാമം പനയന്നാർകാവു ക്ഷേത്രത്തിൽനിന്ന് ഏകദേശം ഒരു ഫർലോങ്ങു നേരേ വടക്കാണ് ഭഗവതിയുടെ വടക്കോട്ടുള്ള പ്രതിഷ്ഠ നേരേ അങ്ങോട്ടായതുകൊണ്ട് ആ ഗ്രാമം ക്രമേണ ക്ഷയിച്ച് ഇപ്പോഠം "ഗ്രാമോ നഷ്ടഃ" എന്നതന്നെയായിരിക്കുന്നു. അവിടെയുള്ളവർ യഥാൎത്ഥത്തിൽ 'ഇളിഭ്യ'ന്മാരുമായിട്ടുണ്ട് പണ്ടു

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ധനപുഷ്ടികൊണ്ടും ജനപുഷ്ടികൊണ്ടും പ്രബലപ്പെട്ടിരുന്ന ആ ഗ്രാമം ഇങ്ങിനെയായിത്തീൎന്നതു ദേവിയുടെ ദൃഷ്ടിപാതംകൊണ്ടാണെന്നാണ് ജനങ്ങളുടെ വിശ്വാസം.

കാവിന്റെ കിഴക്കെ നടയും ഇങ്ങിനെതന്നെ ആയിത്തീൎന്നിരിക്കുകയാണ്. അവിടെ ഇപ്പോൾ അരഫർലോങ്ങു വീതിയിൽ ഏകദേശം രണ്ടുമൂന്നു നാഴിക ദൂരംവരെ കിഴക്കോട്ട് ആൾപാൎപ്പും കൃഷിയും യാതൊന്നുമില്ലാതെ വെറും തരിശായിട്ടാണ് കിടക്കുന്നതു് ദേവിയുടെ ദൃഷ്ടിക്കു, നേരേ പാൎത്താലും കൃഷിച്ചെയ്താലും ഒന്നുംഗുണമാവുകയില്ലെന്നും എല്ലാം ദോഷമായിട്ടേ പരിണമിക്കയുള്ളു എന്നുമാണ് ജനങ്ങളുടെ വിശ്വാസം.

ബാധോപദ്രവങ്ങൾ നീങ്ങുന്നതിനായിട്ടും രോഗങ്ങൾ ശമിക്കുന്നതിനായിട്ടും സന്താനാൎത്ഥമായിട്ടും മററും ഇപ്പോഴും പനയന്നാർകാവിൽച്ചെന്ന് അനേകമാളുകൾ ഭജിക്കുകയും അഭീഷ്ടം സാധിക്കുകയും ചെയ്തുപോരുന്നുണ്ട്. ഭജനക്കാരും വഴിപാട്ടുകാരും ആരുമില്ലാതെ അവിടെ ഒരു ദിവസംപോലും ഇപ്പോഴുമുണ്ടായിരിക്കുന്നില്ല. ആകപ്പാടെ വിചാരിച്ചാൽ പനയന്നാർകാവിൽഭഗവതിയുടെ മാഹാത്മ്യം അചിന്തനീയവും വാചാമഗോചരവുമാണെന്നുതന്നെ പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

പനിമതിയണിയും ശ്രീപാൎവ്വതീശന്റെ നെററി-
ക്കനൽ മിഴിയിലുദിച്ചോരീശ്വരീ! വിശ്വനാഥേ!
അനിശവുമയി! യുഷ്മൽത്തൃപ്പദം കുപ്പുമെന്നിൽ-
ക്കനിയുക പനയന്നാർകാവെഴും ദേവി! മായേ!

———

൨. ഉത്രം തിരുനാൾ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടും കഥകളിയോഗവും.

— —

ഗംഭീരാശയനും സംഗീതസാഹിത്യകുശലനെന്നല്ല, സകലകലാവല്ലഭനുമായിരുന്ന സ്വാതി തിരുനാൾ രാമവൎമ്മ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലെ കനിഷ്ഠഭ്രാതാവായ ഉത്രം തിരുനാൾ മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു തിരുവവതാരം ചെയ്തരുളിയതു കൊല്ലം 990_ാമാണ്ടു ചിങ്ങമാസത്തിലായിരുന്നു. ഈ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് അവിടത്തെ ജ്യേഷ്ഠഭ്രാതാവിനെപ്പോലെതന്നെ ഗാംഭീര്യവും, പല ഭാഷകളിൽ പാണ്ഡിത്യവും സംഗീതസാഹിത്യങ്ങളിൽ അസാധാരണമായ നൈപുണ്യവും സമ്പാദിച്ചിരുന്നില്ലെങ്കിലും മലയാളം, സംസ്കൃതം, ഇംഗ്ലീഷ് എന്നീ ഭാഷകളിൽ സാമാന്യജ്ഞാനവും ഒരുവിധം കവിതാവാസനയും അവിടേക്കുമുണ്ടായിരുന്നു. അവിടേക്കു സംസ്കൃതഭാഷാജ്ഞാനവും ഒരുവിധം കവിതാവാസനയുമുണ്ടായിരുന്നു എന്നുള്ളത് അവിടുന്നു കല്പിച്ചുണ്ടാക്കിയ 'സിംഹധ്വജചരിതം' ആട്ടക്കഥകൊണ്ടുതന്നെ സ്പഷ്ടമാകുന്നുണ്ട്.

സ്വാതി തിരുനാൾ രാമവർമ്മമഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലേക്കു കൊല്ലം 1004_ാമാണ്ടു തിരുമുല്പു സിദ്ധിച്ചതിനോടുകൂടി മാർത്താണ്ഡവർമ്മ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ഇളയകൂർസ്ഥാനത്തെ പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്തു. അക്കാലംമുതൽ അവിടുന്നു പൂജപ്പുരക്കൊട്ടാരത്തിലാണ് എഴുന്നള്ളിത്താമസിച്ചിരുന്നത്.

മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലേക്കു കഥകളിയിൽ അസാമാന്യമായ ഭ്രമവും നല്ല ജ്ഞാനവുമുണ്ടായിരുന്നു. അതിനാൽ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു യോഗ്യന്മാരായ ചില ആട്ടക്കാരെ തിരുവനന്തപുരത്തു വരുത്തിത്താമസിപ്പിച്ചും അവരെക്കൊണ്ടു മററു ചില കുട്ടികളെക്കൂടി കഥകളിക്കു കച്ച കെട്ടിച്ച് അഭ്യസിപ്പിച്ചു ചേർത്തും സ്വന്തമായി ഒരു കഥകളിയോഗമുണ്ടാക്കി. അതിന് അന്നു പറഞ്ഞിരുന്ന പേരു പൂജപ്പുരക്കൊട്ടാരംവക കഥകളിയോഗമെന്നായിരുന്നു. കഥകളിയുടെ രീതിയും സമ്പ്രദായവും കല്ലുവഴിച്ചോടൻ, കല്ലടിക്കോടൻ, വെട്ടത്തുനാടൻ ഇങ്ങിനെ മൂന്നു വിധമാണല്ലോ. അവയിൽ ഓരോന്നിനുമുള്ള പ്രാധാന്യവും വിശേഷവും ഓരോ വിഷയ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ങ്ങളിലാണ് കണ്ണിനു കാൽപ്രയോഗത്തിലും മററൊന്നിനു മെയ്യിലും കൈയിലും പിന്നെയൊന്നിനു മുഖത്തു രസംവരുത്തി തന്മയത്വസഹിതം നടിക്കുന്നതിലുമാണ് വിശേഷതയുള്ളതു് തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് ആ വിശേഷഗുണങ്ങളെല്ലാമെടുത്തു ചേർത്താണു സ്വന്തം കഥകളിയോഗക്കാരെ അഭ്യസിപ്പിച്ചു ശീലിപ്പിച്ചതു് അതിനാൽ ആ കഥകളിയോഗത്തിന്റെ രീതി പ്രത്യേകമൊന്നായിരുന്നു അതു് എത്ര ദേശക്കാർക്കും രുചിക്കുന്നതുമായിരുന്നു.

സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു കൊല്ലം 1022-ാമാണ്ടു നാടുനീങ്ങിയതിന്റെശേഷം മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലേക്കു തിരുമൂപ്പു സിദ്ധിക്കുകയും അക്കാലംമുതൽ അവിടുന്നു കോട്ടയ്ക്കകത്തു വലിയ കൊട്ടാരത്തിൽത്തന്നെ എഴുന്നെള്ളിത്താമസിച്ചു തുടങ്ങുകയും ചെയ്തു തിരുമൂപ്പു സിദ്ധിച്ചതിനോടുകൂടി തിരുമനസ്സിലേക്കു രാജ്യഭരണം സംബന്ധിച്ചു് അനേകം ജോലികൾകൂടി വന്നുകൂടിയെങ്കിലും കഥകളിയിൽ അവിടേയ്ക്കുണ്ടായിരുന്ന പ്രതിപത്തി പിന്നെയും കുറഞ്ഞില്ല. അപ്പോഴും അവിടുന്നു കഥകളിയോഗത്തിൽ ആവശ്യംപോലെ ആളുകളെച്ചേർക്കുകയും അഭ്യസിപ്പിക്കുകയും കളി മുറയ്ക്കു നടത്തുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. തിരുമനസ്സിലേക്കു തിരുമൂപ്പു സിദ്ധിക്കുകയും എഴുന്നള്ളിത്താമസം വലിയ കൊട്ടാരത്തിലാവുകയും ചെയ്തതോടുകൂടി കഥകളിയോഗത്തിന്റെ പേരു 'വലിയ കൊട്ടാരംവക കഥകളിയോഗം' എന്നായി. അക്കാലത്തു വലിയ കൊട്ടാരത്തിൽ കഥകളിയില്ലാത്ത ദിവസം വളരെ ച്ചുരുക്കമായിരുന്നു. എന്നാലതു മററുള്ള സ്ഥലങ്ങളിലെപ്പോലെ നേരം വെളുക്കുന്നതുവരെ പതിവില്ല. രാത്രി എട്ടുമണിക്കു കളി ആരംഭിക്കുകയും പന്ത്രണ്ടു മണിക്കു് അവസാനിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യും. അങ്ങിനെയായിരുന്നു അവിടത്തെ പതിവു്.

കഥകളിയോഗത്തിൽ ആളുകളെച്ചേർക്കുന്നതിനും പതിയതായിച്ചേർക്കുന്നവരെ അഭ്യസിപ്പിക്കുന്നതിനും പുത്തൻപു

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ത്തനായി ആട്ടക്കഥകൾ നിൎമ്മിക്കുന്നതിനു കവികളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനും കഥകൾ ശേഖരിച്ചു കഥകളിയോഗത്തിലെ പാട്ടുകാരെ ഏല്പിച്ചു തോന്നിപ്പിക്കുന്നതിനും അരങ്ങേററം കഴിപ്പിക്കുന്നതിനും കഥകളിയോഗക്കാൎക്ക് ആവശ്യമുള്ളതെല്ലാം ചട്ടംകെട്ടിക്കൊടുക്കുന്നതിനും മററും കല്പിച്ചു ചുമതലപ്പെടുത്തിയിരുന്നതു വിളായിക്കോട്ടുനമ്പൂരിയെ ആയിരുന്നു. ആ നമ്പൂരിയുടെ ഇല്ലം കോട്ടയത്തിനു സമീപം കുടമാളൂർ ദേശത്തായിരുന്നുവെങ്കിലും അദ്ദേഹം കഥകളിയിൽ നല്ല ജ്ഞാനമുള്ള ആളും സംഗീതജ്ഞനുമായിരുന്നതിനാൽ തിരുമനസ്സിലെ പ്രീതിക്കു പ്രത്യേകം പാത്രീഭവിക്കുകയാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്ഥിരതാമസം മിക്കവാറും തിരുവനന്തപുരത്തുതന്നെ ആയിത്തീൎന്നിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന് അവിടെത്താമസിക്കുന്നതിൽ ശ്രീകണ്ഠേശ്വരത്തുക്ഷേത്രത്തിനു സമീപം കല്പിച്ച് ഒരു മഠം പണിയിച്ചുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു.

കഥകളിയോഗത്തിൽച്ചേരാൻ മനസ്സും സമ്മതവുമുള്ള കുട്ടികളെ അന്വേഷിച്ചുപിടിച്ചു നമ്പൂരി തിരുമുമ്പാകെ കൊണ്ടുചെന്നാലുടനെ അവരെ മുഖത്തു തേപ്പിച്ചു ചുട്ടികുത്തിച്ചു കൊണ്ടുചെല്ലാൻ കല്പിക്കും. അങ്ങിനെ കൊണ്ടുചെന്നാൽ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു തൃക്കൺപാൎത്തിട്ടു മുഖശ്രീയും വേഷത്തിനു ഭംഗിയുമുള്ളവരെ യോഗത്തിൽച്ചേൎത്തു കച്ചകെട്ടിച്ച് അഭ്യസിപ്പിക്കുന്നതിനും അവ (മുഖശ്രീയും വേഷഭംഗിയും) ഇല്ലാത്തവരെ സ്വല്പം വല്ലതും കൊടുത്തു മടക്കിയയക്കാനും കല്പിച്ചു കൊടുക്കും അങ്ങിനെയായിരുന്നു പതിവ്. ഇങ്ങിനെ കുറച്ചു കാലം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ കൊട്ടാരംവക കളിയോഗത്തിലെ പ്രധാനവേഷക്കാർ ഈശ്വരപിള്ള, പുത്തൻകൊച്ചുകൃഷ്ണപിള്ള, പഴയകൊച്ചുകൃഷ്ണപിള്ള, പഴവങ്ങാടി നാണുപിള്ള, കണ്ടപ്പണിക്കർ, കൊച്ചയ്യപ്പപ്പണിക്കർ, വലിയ കൊച്ചയ്യപ്പപ്പണിക്കർ, ശേഖരവാൎയ്യർ, നളനുണ്ണി, കിട്ടുണ്ണി, കിട്ടപ്പണിക്കർ, മുതലായവരായിത്തീൎന്നു. ഇവരിൽച്ചിലർ ചെറുപ്പത്തിൽത്തന്നെ കൊട്ടാരംവക കളിയോഗത്തിൽച്ചേൎന്ന് അഭ്യസിച്ചി

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ട്ടുള്ളവരും ഏതാനും പേർ ഒരുവിധം പ്രസിദ്ധന്മാരായതിന്റെ ശേഷം ഈ യോഗത്തിൽ വന്നുചേർന്നവരുമായിരുന്നു. ഈ യോഗത്തിലെ വേഷക്കാരെല്ലാവരും എല്ലാ വേഷങ്ങളും കെട്ടിയാടാവുന്നവരായിരുന്നു എങ്കിലും ചിലരുടെ ചില വേഷങ്ങൾക്കു ചില പ്രത്യേകഗുണങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു. ഇതിനെക്കുറിച്ചു കല്പിച്ചുണ്ടാക്കിയ ഒരു ശ്ലോകം കേട്ടിട്ടുണ്ട്. അതിന്റെ പൂർവാർദ്ധം താഴെച്ചേർക്കുന്നു.

“കൊച്ചയ്യപ്പന്റെ കത്തിയും കരിയുമാം പച്ചയ്ക്കിട്ടിച്ചേന്നനും
മെച്ചത്തിൽസ്സരസം പതിഞ്ഞപദമങ്ങാടീടുവാനുണ്ണിയും”

ഇവിടെ ‘ഉണ്ണി’ എന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതു നളനുണ്ണിയെ ഉദ്ദേശിച്ചാണ്. നളനുണ്ണിയുടെ സാക്ഷാൽപ്പേരു വേറെ എന്തോ ആയിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ നളവേഷത്തിന് അനന്യസാധാരണമായ തന്മയത്വവും ഗുണവുമുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ അദ്ദേഹത്തിനു ‘നളനുണ്ണി’ എന്ന പേരു കല്പിച്ചുകൊടുത്തതാണ്.

കൊച്ചയ്യപ്പപ്പണിക്കരുടെ കത്തിയും കരിയും വളരെ പ്രസിദ്ധങ്ങളായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കത്തിയാണ് അധികം നല്ലതെന്നും അതല്ല, കരിയാണ് അധികം നല്ലതെന്നും അക്കാലത്തു ജനങ്ങളുടെയിടയിൽ വലിയ വാദം നടന്നിരുന്നു. കൊച്ചയ്യപ്പപ്പണിക്കരുടെ അലർച്ചതന്നെ വളരെ ഭയങ്കരമായിരുന്നു. അതുപോലെ അലറുന്ന വേഷക്കാർ അക്കാലത്തു വേറെയില്ലായിരുന്നുവെന്നല്ല, അതിനു മുൻപാരുമുണ്ടായിരുന്നുമില്ല, പിന്നെയാരുമുണ്ടായിട്ടുമില്ല. കൊച്ചയ്യപ്പപ്പണിക്കർ ഒരിക്കൽ തിരുമനസ്സറിയിച്ചു അനുവാദം വാങ്ങിക്കൊണ്ടു ഗംഗാസ്നാനത്തിനു പോയിരുന്നു. സ്നാനം കഴിഞ്ഞു മടങ്ങിവന്നു തിരുവനന്തപുരത്തെത്തിയതു് ഒരു ദിവസം സന്ധ്യ കഴിഞ്ഞപ്പോളായിരുന്നു. അദ്ദേഹം അവിടെയെത്തിയ ഉടനെ അണിയറയിൽച്ചെന്നു. അന്നു കാർത്തവീര്യവിജയമായിരുന്നു കഥ നിശ്ചയിച്ചിരുന്നതു്. രാവണന്റെ വേഷത്തിനു് ഒരാൾ മുഖത്തു തേയ്ക്കാൻ ഭാവിച്ചപ്പോളേയ്ക്കും പണിക്കർ അ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ണിയറയിൽച്ചെന്നു ചേൎന്നു്. കൊച്ചയ്യപ്പപ്പണിക്കരാണെ ങ്കിൽപ്പിന്നെ രാവണന്റെ വേഷത്തിനു് ആരാണു വേണ്ടതെ ന്നു് ആൎക്കും സംശയമില്ലാതിരുന്നതിനാൽ മുഖത്തു തേക്കാൻ ഭാവിച്ചയാൾ പണിക്കരെക്കണ്ട ക്ഷണത്തിൽ വിളക്കത്തുനി ന്നെണീററു് അദ്ദേഹത്തെ വന്ദിച്ചിട്ടു മാറിനിന്നു. ഉടനേ പ ണിക്കർ "വേണ്ട വേണ്ട, മാറേണ്ട, താൻതന്നേ തേച്ചു. നി ശ്ചയിച്ചതുപോലെതന്നേ നടക്കട്ടെ. ഇന്നത്തേയ്ക്കു് ഇതിനുത ന്നെയല്ലേ കല്പിച്ചു നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നതു്?" എന്നു പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ മറേറയാൾ "എനിക്കു തൽക്കാലത്തേക്കു മാത്രമുള്ള കല്പനയാണല്ലോ. താങ്കൾക്കു മുൻപേതന്നെയുള്ള കല്പനയ ല്ലേ? പതിവുശാന്തിക്കാരൻ വന്നാൽ മുട്ടുശാന്തിക്കാരനു മാറി ക്കൊടുക്കാൻ പ്രത്യേകകല്പനവാങ്ങേണ്ടല്ലോ. എന്നു മാത്രമ ല്ല, പതിവുശാന്തിക്കാരൻ ഹാജരുള്ളപ്പോൾ മുട്ടുശാന്തിക്കാരൻ പൂജകഴിച്ചാലതു ദേവനു സന്തോഷകരമാകുമെന്നും തോന്നു ന്നില്ല. അതുകൊണ്ടു ഞാനിതാ ഒഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു" എന്നു പറഞ്ഞു് അയാൾ അണിയറയിൽനിന്നു ഇറങ്ങിപ്പോയി. ഉ ടനേ കൊച്ചയ്യപ്പപ്പണിക്കർ മുഖത്തു തേച്ചു ചുട്ടികുത്തി കിടക്കു കയും ക്ഷണത്തിൽ വേഷം തീൎത്തു് അരങ്ങത്തെത്തുകയും രാ വണന്റെ പ്രവേശത്തിനുള്ള "ഇത്ഥം കൃതാ നരേന്ദ്രം" ഇ ത്യാദി ശ്ലോകം ചൊല്ലിത്തീൎന്നപ്പോൾ പതിവുപോലെ അലറു കയും ചെയ്തു. പണിക്കർ മടങ്ങിവന്ന വിവരം തിരുമനസ്സു കൊണ്ടറിഞ്ഞിരുന്നില്ല. അതിനാൽ അലച്ച് കേട്ടപ്പോൾ അടുക്കൽ നിന്നിരുന്ന വിളായിക്കോട്ടു നമ്പൂരിയോടു "ഹേ! കൊച്ചയ്യപ്പൻ വന്നുവോ? ഈ അലച്ച് അവന്റേതു തന്നെയാ ണു് സംശയമില്ല. ഇങ്ങിനെ അലറുന്ന കരാട്ടക്കാരൻ ഇ പ്പോൾ വേറെ ഉണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല! ശ്ലോകം ചൊല്ലിയ വസാനിപ്പിക്കുന്ന ആ ഉച്ചസ്വരത്തിൽത്തന്നെയാണു് അ വൻ അലറുക പതിവു്. അതു മററാരായാലും ഇത്രയും ശരി യാവുകയില്ല. ശൃംഗാരപ്പദം കഴിഞ്ഞാലുടനേ തുംബുരുനാര ദന്മാർ വരുന്നതിനു മുമ്പു് ദേവന്മാരെ ഓടിക്കുന്നതിനു മുമ്പേ തന്നേ അവൻ ന

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

മ്മുടെ അടുക്കൽ വരാൻ ചട്ടംകെട്ടണം'' എന്നു കല്പിച്ചു. ഇങ്ങിനെ ആ യോഗത്തിലുണ്ടായിരുന്ന ഓരോ വേഷക്കാരേക്കുറിച്ചും പല കഥകൾ കേട്ടിട്ടുണ്ട് ലേഖനദൈർഘ്യഭയത്താൽ അവയൊന്നും ഇവിടെ വിസ്തരിക്കുന്നില്ല.

കഥകളിയോഗത്തിലുണ്ടായിരുന്ന എല്ലാവരേയുംകുറിച്ചു തിരുമനസ്സിലേക്കു വളരെ വാത്സല്യവും കരുണയുമുണ്ടായിരുന്നു. വിശേഷിച്ച് അവരിൽ പുത്തൻ കൊച്ചുകൃഷ്ണപിള്ള, പഴയ കൊച്ചുകൃഷ്ണപിള്ള, പഴവങ്ങാടി നാണുപിള്ള, ഈശ്വരൻപിള്ള ഇവർ തിരുമനസ്സിലെ സേവകന്മാരുമായിരുന്നു. അവരിൽ പ്രധാനൻ ഈശ്വരപിള്ളയുമായിരുന്നു. തിരുമനസ്സിലേക്കു വാസ്തവത്തിൽ മററുള്ള സേവന്മാരെക്കുറിച്ചുണ്ടായിരുന്നതിൽ വളരെയധികം കൃപയും വാത്സല്യവും ഈശ്വരപിള്ളയേക്കുറിച്ചുണ്ടായിരുന്നു. അതിന്റെ കാരണങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിനയാദിസൽഗുണങ്ങളും ആട്ടത്തിനും വേഷത്തിനുമുണ്ടായിരുന്ന ഭംഗിയും അനന്യശരണത്വവുമായിരുന്നു. ഈ കാരണങ്ങളാൽ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തെ തന്റെ പള്ളിയറ വിചാരിപ്പുകാരായി നിയമിക്കുകകൂടിച്ചെയ്തു. അക്കാലംമുതൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേരു 'ഈശ്വരപിള്ള വിചാരിപ്പുകാര'നെന്നു പ്രസിദ്ധമായിത്തീർന്നു.

ഈശ്വരപിള്ളവിചാരിപ്പുകാരക്കു തിരുമനസ്സിലെ കരുണയല്ലാതെ മറെറാരു ശരണവുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വീടു വിളവംകോടുതാലൂക്കിലെവിടെയോ ആയിരുന്നുവത്രേ. ആ വീട്ടിൽ അദ്ദേഹവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അമ്മയുമല്ലാതെ വേറെ ആരുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. അവക്കു ദാരിദ്ര്യം സാമാന്യത്തിലധികമുണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അമ്മയ്ക്ക് അവിടെയൊരു ധനവാന്റെ വീട്ടിൽ അടിച്ചുതളിയായിരുന്നു തൊഴിൽ. അതിനു കിട്ടുന്ന ശമ്പളംകൊണ്ട് അമ്മയ്ക്കും മകനുംകൂടി നിത്യവൃത്തിക്കു മതിയാവുകയില്ലായിരുന്നു. താൻ നിമിത്തം അമ്മയുംകൂടി മുറിപ്പട്ടിണി കിടക്കാനിടയാകേണ്ടെന്നു വിചാരിച്ച് ഈശ്വരപിള്ള സ്വദേശം വിട്ടുപോയി അങ്ങി

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

നെ പല സ്ഥലങ്ങളിൽ സഞ്ചരിച്ച് ഒടുക്കം തിരുവനന്തപുരത്തു ചെന്നുചേൎന്നു. അന്നു അദ്ദേഹത്തിനു പത്തുപന്ത്രണ്ടു വയസ്സു മാത്രമേ പ്രായമായിരുന്നുള്ളു. അദ്ദേഹം അവിടെ യഥാശക്തി കൂലിവേലകൾ ചെയ്തു നിത്യവൃത്തി കഴിച്ചുകൊണ്ട് അങ്ങിനെ താമസിച്ചു. അന്നു അദ്ദേഹത്തെ എല്ലാവരും ഈശ്വരൻ എന്നാണു വിളിച്ചിരുന്നത്.

അങ്ങിനെ താമസിച്ചിരുന്ന കാലത്ത് ഒരു ദിവസം ദൈവഗത്യാ വിളായിക്കോട്ടു നമ്പൂരി ഈ ബാലനെ കാണുന്നതിനിടയായി. ആ കൊച്ചന്റെ മുഖശ്രീ കണ്ടപ്പോൾ "ഇവനെക്കഥകളിക്ക് അഭ്യസിപ്പിച്ചാൽ ഇവനൊരു നല്ല വേഷക്കാരനായിത്തീരും" എന്നു തോന്നുകയാൽ നമ്പൂരി അവനെ അടുക്കൽ വിളിച്ച് അവന്റെ സ്ഥിതികളെല്ലാം ചോദിച്ചറിഞ്ഞതിന്റെ ശേഷം അവനെ വിളിച്ചുകൊണ്ടുപോയി മുഖത്തു പച്ചമനയോല തേപ്പിച്ചു ചുട്ടി കുത്തിച്ചു തിരുമുൻപാകെ കൊണ്ടുചെന്നു അവന്റെ മുഖശ്രീയും വേഷഭംഗിയും കണ്ടു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു വളരെസ്സന്തോഷിക്കുകയും അവനെ യോഗത്തിൽചേൎത്തു കച്ചകെട്ടിച്ച് അഭ്യസിപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നതിനു കല്പിച്ചനുവദിക്കുകയും ചെയ്തു. അഞ്ചാറുമാസം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഈശ്വരന്റെ അരങ്ങേററം കഴിപ്പിച്ചു കുട്ടിത്തരം വേഷങ്ങൾ കെട്ടിച്ചുതുടങ്ങി. അക്കാലത്തുതന്നെ ഈശ്വരന്റെ രസവാസനയും ആട്ടത്തിന്റെ തന്മയത്വവും ഭംഗിയും വേഷത്തിന്റെ മനോഹരത്വവും കണ്ടു ജനങ്ങൾ ഈശ്വരനെ പ്രശംസിച്ചുതുടങ്ങുകയും തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു വളരെ സന്തോഷിക്കുകയും ചെയ്തു. അന്നുതന്നേ ഈശ്വരന് ഉണ്ണാനുമുടുക്കാനും തേച്ചുകുളിക്കാനും മററും കൊടുത്തുവന്നിരുന്നതു കൂടാതെ പ്രതിമാസം മൂന്നു രൂപ ശമ്പളം കൊടുത്തുകൊള്ളുന്നതിനും കല്പിച്ചനുവദിച്ചു. തിരുമനസ്സിലേക്കു ഈശ്വരന്റെ പേരിലുള്ള കാരുണ്യവും വാത്സല്യവും ക്രമേണ വൎദ്ധിച്ചു സീമാതീതങ്ങളായിത്തീരുകയാൽ അവന്റെ ആട്ടത്തിന് അനന്യസാധാരണമായ ഗുണസൌഷ്ഠവമുണ്ടാക്കിത്തീൎക്കണമെന്നു നിശ്ച

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

യിച്ച് അക്കാലത്തുണ്ടായിരുന്ന നടവയ്യന്മാരിൽ പ്രസിദ്ധനും പ്രഥമഗണനീയനുമായിരുന്ന അമ്മന്നൂർ പരമേശ്വരച്ചാക്ക്യാരെ കല്പിച്ചു തിരുവനന്തപുരത്തു വരുത്തിത്താമസിപ്പിച്ചു. അദ്ദേഹത്തെക്കൊണ്ടുംകൂടി കുറച്ചുകാലം ഈശ്വരനെ ആട്ടം അഭ്യസിപ്പിച്ചു. അതുകൊണ്ടു വളരെ ഗുണം സിദ്ധിക്കുകയും ചെയ്തു. ഈശ്വരപിള്ളയുടെ ആട്ടത്തിന് അനന്യസാധാരണമായ ഒരു വിശേഷമുണ്ടെന്നുള്ള സർവ്വസമ്മതവും പ്രസിദ്ധിയും സിദ്ധിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രധാന കാരണം ഇതുതന്നെയാണ് ഈശ്വരപിള്ളയുടെ കൈലാസോദ്ധരണം, സ്വർഗ്ഗവർണ്ണന, വനവർണ്ണന, സമുദ്രവർണ്ണന മുതലായ ആട്ടങ്ങൾക്ക് അനന്യസാധാരണമായ ഒരു വിശേഷമുണ്ടെന്ന് എല്ലാവരും സമ്മതിക്കുകയും അതു പ്രസിദ്ധമായിത്തീരുകയും ചെയ്തിരുന്നുവല്ലോ. ഇത്രയുമായതിന്റെ ശേഷം അദ്ദേഹത്തെ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടല്ലാതെ പിന്നെയാരും ഈശ്വരൻ എന്നു വിളിച്ചിരുന്നില്ല. എല്ലാവരും അദ്ദേഹത്തെ ഈശ്വരപിള്ള എന്നും പിന്നീട് ഈശ്വരപിള്ള വിചാരിപ്പുകാരെന്നുമാണ പറഞ്ഞിരുന്നത് ഇതിനിടയ്ക്ക് ഈശ്വരപിള്ള അക്ഷരാഭ്യാസം ചെയ്ത് ഒരുവിധം ലോകവ്യുൽപത്തിയും സമ്പാദിച്ചു.

തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു ക്രമേണ ഈശ്വരപിള്ളയുടെ കുടുംബസ്ഥിതികളെല്ലാം മനസ്സിലാക്കുകയും കോട്ടയ്ക്കകത്തുതന്നേ ഒരു പുരയിടം ഒഴിപ്പിച്ചെടുത്ത് അതിൽ ഒരു പുരയും പണികഴിപ്പിച്ച് അദ്ദേഹത്തിനു കല്പിച്ചുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. അനന്തരം ഈശ്വരപിള്ള കല്പനപ്രകാരം തന്റെ മാതാവിനെയും തിരുവനന്തപുരത്തു വരുത്തി ആ സ്ഥലത്തു താമസിപ്പിച്ചു. അവൎക്കും നിത്യവൃത്തിക്കു വേണ്ടതെല്ലാം കല്പിച്ചു കൊടുത്തിരുന്നു. കുറച്ചുകാലം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ആ അമ്മ കാലധൎമ്മത്തെ പ്രാപിക്കുകയാൽ ഈശ്വരപിള്ള ഏകാകിയായിത്തീൎന്നു. അപ്പോൾ ഈശ്വരപിള്ള ഒരു കുടുംബക്കാരെ കല്പനപ്രകാരം തന്റെ അനന്തരവരാക്കി ദത്തെടുത്തു. ഇപ്പോൾ തിരുവനന്തപുരത്തു കോട്ടയ്ക്കകത്തുള്ള 'പുന്നയ്ക്കൽ' കുടുംബക്കാർ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഈശ്വരപിള്ളയുടെ ആ ഉത്തവകാശികളുടെ സന്താനപരമ്പ രയിലുൾപ്പെട്ടവരാണ്. അവർ താമസിക്കുന്ന ഗൃഹം മുൻപു ഈശ്വരപിള്ള താമസിച്ചിരുന്നതുമാണ്

ഈശ്വരപിള്ളയ്ക്കു പ്രതിമാസം ശമ്പളമായി ആദ്യം മൂ ന്നും, പിന്നെ ഏഴും ഒടുവിൽ പതിന്നാലും രൂപ വീതം മാ ത്രമേ കല്പിച്ചുകൊടുത്തിരുന്നുള്ളു. എങ്കിലും ആവശ്യംപോലെ ധാരാളം പണം കല്പിച്ചുകൊടുത്തിരുന്നതുകൂടാതെ ഒട്ടു വള രെ വസ്തുക്കൾ പതിച്ചുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു.

ഈശ്വരപിള്ള ഒരു സ്ത്രീയെ സംബന്ധം ചെയ്തു ഭാര്യയാ ക്കിയിരുന്നു. അവൾക്കും കല്പനപ്രകാരം കോട്ടയ്ക്കകത്തുതന്നെ ഒരു പുരയിടം വാങ്ങി അതിൽ ഒന്നാംതരത്തിൽ ഒരു പുരയും പ ണിയിച്ചു കൊടുത്തിരുന്നതുകൂടാതെ അവരുടെ പേരിൽ ധാ രാളം വസ്തുക്കൾ പതിച്ചുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ആ സ്ത്രീ യിൽ ഈശ്വരപിള്ളയ്ക്കു് ആണായും പെണ്ണായും ചിലസന്താ നങ്ങളുണ്ടാവുകയും ചെയ്തു. ഈശ്വരപിള്ള തന്റെ ഒരുമകനെ കച്ചകെട്ടിച്ചു കഥകളി അഭ്യസിപ്പിച്ചു. അദ്ദേഹവും ഒരു നല്ല ആട്ടക്കാരൻതന്നെയായിത്തീന്നു. ആ മനുഷ്യന്റെ പേരു വേ ലായുധൻ എന്നായിരുന്നു. അയാളെ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടും ഈശ്വരപിള്ളയും കൊച്ചുവേലു എന്നും മറ്റുള്ളവർ കൊച്ചു വേലുപിള്ളയെന്നുമാണ് പറഞ്ഞു വന്നിരുന്നതു് ഒടുക്കം ക മ്മട്ടം സ്തുപ്രണ്ടായിരുന്ന അദ്ദേഹം പരലോകപ്രാപ്തനായിട്ടു് ഇ പ്പോൾ പന്ത്രണ്ടുപതിനഞ്ചു കൊല്ലത്തിലധികം കാലമായിട്ടു ണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല.

വിചാരിപ്പുകാരദ്ദേഹത്തിനു ഗൌരിക്കുട്ടി എന്നു പേരാ യിട്ടു് ഒരു പുത്രിയുമുണ്ടായിരുന്നു. ആ സ്ത്രീ അസാമാന്യം രൂ പലാവണ്യവും വൈദുഷ്യവുമുള്ള കൂട്ടത്തിലായിരുന്നു. ഈശ്വ രപിള്ളയദ്ദേഹം ആ പുത്രിക്കു തിരുമനസ്സിലെ കല്പനപ്രകാ രം പഴവങ്ങാടി നാണുപിള്ളയെക്കൊണ്ടു സംബന്ധം ചെയ്യി ച്ചു. ആ പുരുഷനെ ആ വിദുഷിക്കു് ഒട്ടുംതന്നെ ബോധി ച്ചില്ല.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

"യസ്യ ഷഷ്ഠീ ചതുർത്ഥീ ച വിഹസ്യ ച വിഹായ ച
അഹം കഥം ദ്വിതീയാ സ്യാദ്ദ്വിതീയാ സ്യാമഹം കഥം?"

എന്നു മനോരമത്തമ്പുരാട്ടി പറഞ്ഞതുപോലെയായിരുന്നു ആ വിദുഷിയുടെ വിചാരം. ആ സ്ത്രീ നാണുപിള്ളയുടെ സംബന്ധം വേണ്ടെന്നു വെപ്പിക്കണമെന്നു നിർബ്ബന്ധപൂർവ്വം പലരോടും പറഞ്ഞ് ഈശ്വരപിള്ളയുടെ അടുക്കൽ പറയിച്ചു. ഈശ്വരപിള്ള ഇക്കാര്യത്തിൽ വല്ലാതെ വിഷമിച്ചു. തന്റെ വാത്സല്യഭാജനമായ പ്രിയപുത്രി മനസ്സിന്നൊത്താത്ത ഭർത്താവോടുകൂടി കാലയാപനം ചെയ്തുകൊള്ളണമെന്നു നിർബ്ബന്ധിക്കുന്നതു കഷ്ടമാണല്ലോ. കല്പനപ്രകാരം ചെയ്യിച്ച സംബന്ധം വേണ്ടെന്നുവെച്ചാൽ തിരുമനസ്സിലേക്കു രസമാകുമോ? "ആട്ടെ എന്തെങ്കിലും സമാധാനമുണ്ടാക്കാം"എന്നു മനസ്സിൽ കരുതിക്കൊണ്ട് അദ്ദേഹം പുത്രിയുടെ സങ്കടം തന്നോടു വന്നുപറഞ്ഞവരോട്, "ഇതിനെന്തെങ്കിലും കൌശലമുണ്ടാക്കാം കുറച്ചുദിവസംകൂടി ക്ഷമിക്കട്ടെ" എന്നു മറുപടി പറഞ്ഞു. അങ്ങിനെയിരുന്നപ്പോൾ ഒരു ദിവസം കൊട്ടാരത്തിൽ കളിക്കു ദക്ഷയാഗം കഥ കല്പിച്ചു നിശ്ചയിച്ചു. അന്നു ദക്ഷൻ ഈശ്വരപിള്ളയും ശിവൻ നാണുപിള്ളയുമായിരുന്നു. ഈശ്വരപിള്ള—"അറിയാതെ മമ പുത്രിയെ നല്കിയതനുചിതമായിതഹോ! പരിപാകവുമഭിമാനവും ലൌകികപദവിയുമില്ലാത്ത ഭർഗ്ഗന്റെ ശീലത്തെ—അറിയാതെ മമ പുത്രിയെ നല്കിയതനുചിതമായിതഹോ!"— എന്നുള്ള പദം തന്മയത്വത്തോടുകൂടി ഭംഗിയായിട്ടാടി. ആട്ടമെല്ലാം തിരുമനസ്സിലെ നേരെ ആയിരുന്നു. തിരുമനസ്സിലേക്ക് ഈ ആട്ടത്തിന്റെ ആന്തരാർത്ഥം മനസ്സിലാവുകയും പിറ്റേദിവസംതന്നെ നാണുപിള്ളയെ തിരുമുമ്പിൽ വരുത്തി "നാണു ഇനി സംബന്ധമുറസ്സു ഗൌരിക്കുട്ടിയുടെ വീട്ടിൽ പോകേണ്ട" എന്നു കല്പിക്കുകയും ചെയ്തു. ആക്കാര്യം ഈശ്വരപിള്ള വാക്കാൽ തിരുമനസ്സറിയിക്കാതെ ആട്ടംകൊണ്ടു സാധിച്ചു.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

കൊട്ടാരത്തിൽ കഥകളിയുള്ള ദിവസങ്ങളിൽ കഥ ഇന്നതെന്നും ഇന്നിന്നവൎക്ക് ഇന്നിന്ന വേഷങ്ങളെന്നും കല്പിച്ചു നിശ്ചയിച്ച് അപ്രകാരം ഒരു പട്ടിക തയ്യാറാക്കി പകലേ കൊട്ടാരത്തിൽനിന്നു കഥകളിയോഗത്തിലേക്കു കല്പിച്ചയച്ചു കൊടുക്കുകയും അതുപ്രകാരം എല്ലാവരും വേഷംകെട്ടി കളി നടത്തുകയുമായിരുന്നു പതിവ്. കഥയേതായാലും പ്രധാനമായ ആദ്യവസാനവേഷം ഈശ്വരപിള്ളയ്ക്കായിരിക്കും. ഈശ്വരപിള്ളയ്ക്ക് അതിനുതക്ക യോഗ്യത ഉണ്ടായിരുന്നിട്ടായിരുന്നു അങ്ങിനെ കല്പിച്ചുനിശ്ചയിച്ചിരുന്നത് എങ്കിലും അതു നിമിത്തം മറ്റുള്ള വലിയ വേഷക്കാൎക്കെല്ലാം വളരെക്കുണ്ഠിതവും ഈശ്വരപിള്ളയെക്കുറിച്ച് അസൂയയുമുണ്ടായിത്തീൎന്നു. ഇതു തിരുമനസ്സിലേയ്ക്കു മനസ്സിലായി. ഇതിനൊരു സമാധാനമുണ്ടാക്കണമെന്നു കല്പിച്ചു നിശ്ചയിച്ചു. ഒരു ദിവസം കളിക്കു കഥ രാവണോത്ഭവമെന്നും വിദ്യുജ്ജിഹ്വന്റെ വേഷം ഈശ്വരപിള്ളയ്ക്കെന്നും കല്പിച്ചുനിശ്ചയിച്ചു പട്ടിക തയ്യാറാക്കി യയച്ചു. ഇതു കണ്ടപ്പോൾ സ്വാൎത്ഥാലുക്കളായിരുന്നവൎക്കെല്ലാം വളരെ സന്തോഷമായി. "എല്ലാദ്ദിവസവും ആദ്യവസാനവേഷം അയാൾക്കുതന്നെ കല്പിച്ചു നിശ്ചയിക്കുന്നതുകൊണ്ട് അയാൾക്ക് അഹംഭാവം കലശലായിട്ടുണ്ട് അതു കുറയണമെങ്കിൽ ചിലപ്പോൾ ഇങ്ങിനെയും വേണം" എന്നും മറ്റും സ്വകാൎയ്യമായിപ്പറഞ്ഞ് അവരെല്ലാവരും രസിച്ചു. എന്നാൽ ഈശ്വരപിള്ളയ്ക്ക് ഇതു കണ്ടിട്ട് ഒട്ടും കുണ്ഠിതമുണ്ടായതുമില്ല. കല്പിച്ചാൽ ഏതു വേഷംകെട്ടാനും അദ്ദേഹം സന്നദ്ധനായിരുന്നു. പിന്നെ കുണ്ഠിതം തോന്നാനൊന്നുമില്ലല്ലോ.

ഈ കഥയിൽ വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ വരുന്നതു ശൂൎപ്പണഖയെ വിവാഹംകഴിക്കാനായിട്ടാണല്ലോ അതിനുള്ള എഴുത്തു വായിച്ചു രസിച്ചുകൊണ്ടു കാലു ദൂരത്തുനിന്നാണല്ലോ വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ അരങ്ങത്തേയ്ക്കു വരിക പതിവ്. അന്നു വിദ്യുജ്ജിഹ്വന്റെ വരവു കിഴക്കേക്കോട്ടവാതില്ക്കൽനിന്നായിരുന്നു. വിദ്യുജ്ജിഹ്വന്റെ വരവായപ്പോഴേക്കും അവിടെ പട്ടാളക്കാർ,

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ബാൻറുവാദ്യക്കാർ, പാണ്ടിവാദ്യക്കാർ, നാഗസ്വരക്കാർ, പന്തക്കുഴകൾ, തീവെട്ടികൾ മുതലായവ നിരക്കുകയും കുടച്ചക്രം, കുഴിപ്പൂവ്വ, ബാണം, കതിനാവെടി മുതലായവ തുടങ്ങുകയും ചെയ്തു. രാക്ഷസചക്രവൎത്തിയായ രാവണന്റെ സഹോദരിയുടെ വിവാഹത്തിനുള്ള മാപ്പിളപ്പുറപ്പാടിന് ആഡംബരങ്ങൾ എത്രയായാലും അത്ര അധികവും അസംബന്ധവുമായിപ്പോയി എന്നു വരികയില്ലല്ലോ. വിചാരിച്ചിരിക്കാതെയുള്ള ഘോഷങ്ങൾ കോട്ടവാതില്ക്കൽ കേട്ടുതുടങ്ങിയപ്പോഴേക്കും അരങ്ങത്തുണ്ടായിരുന്ന കാഴ്ചക്കാരെല്ലാമെണീറ്റ് അങ്ങോട്ടോടി. ആ സമയത്ത് അരങ്ങത്ത് രാവണന്റെ - തരുണാരുണസാരസനയനേ! തരുണീജനമകുടമണേ! കേൾ—ഇത്യാദി പാടിപ്പദം ആരംഭിച്ചിരിക്കയായിരുന്നു. രാവണന്റെ വേഷം ധരിച്ചിരുന്നതു തിരുമനസ്സിലെ സേവന്മാരിൽത്തന്നെ ഒരാളായിരുന്നു. അയാൾ ഒരു നല്ല ആട്ടക്കാരനുമായിരുന്നു. എങ്കിലും അയാളുടെ ആട്ടം കാണാൻ മണ്ഡോദരിയും മേളക്കാരും പാട്ടുകാരും മാത്രമേ അവിടെയുണ്ടായിരുന്നുള്ളു. അതിനാൽ രാവണന്റെ വേഷം കെട്ടിയയാൾ സാമാന്യത്തിലധികം ഇളിഭ്യനായിയെന്നുള്ളതു പറയണമെന്നില്ലല്ലോ. അന്നുമുതൽ ഈശ്വരപിള്ളയോടുള്ള അസൂയയും മത്സരവും ആട്ടക്കാരെല്ലാം വേണ്ടെന്നുവെച്ചു.

അക്കാലത്ത് അമ്പലപ്പുഴ നാരായണപ്പണിക്കരെന്നു പ്രസിദ്ധനായിട്ട് ഒരാട്ടക്കാരനുണ്ടായിരുന്നു. അയാൾക്ക് എല്ലാ വേഷങ്ങളും കെട്ടാമായിരുന്നുവെങ്കിലും ബ്രാഹ്മണൻ, മഹൎഷി മുതലായ മിനുക്കുവേഷങ്ങളായിരുന്നു അധികം നല്ലത്. അയാളും ഒരിടയ്ക്കു തിരുവനന്തപുരത്തു വന്നു കൊട്ടാരംവക കളിയോഗത്തിൽച്ചേൎന്നിരുന്നു. ഈശ്വരപിള്ളയ്ക്കും എല്ലാ വേഷങ്ങളും കെട്ടാമെന്നും എല്ലാമൊന്നാന്തരമാണെന്നും പ്രസിദ്ധമായിരുന്നുവല്ലോ. എങ്കിലും മിനുക്കുവേഷങ്ങൾ പണിക്കരുടേതുതന്നെയാണ് അധികം നല്ലതെന്നും ചിലൎക്ക് അഭിപ്രായമുണ്ടായിരുന്നു. എന്നു മാത്രമല്ല, മിനുക്കുവേഷങ്ങൾക്ക ത

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ന്നെക്കഴിഞ്ഞെല്ലാം ഈ ലോകത്തിലാരുമില്ലെന്നൊരു വിചാരം പണിക്കർക്കുമുണ്ടായിരുന്നു.

അങ്ങിനെയിരുന്നപ്പോൾ ഒരു ദിവസം കളിക്കു കഥ സന്താനഗോപാലമെന്നും അൎജ്ജുനൻ ഈശ്വരപിള്ളയെന്നും ബ്രാഹ്മണൻ നാരായണപ്പണിക്കരെന്നും കല്പിച്ചു നിശ്ചയിച്ചു. അന്നു ബ്രാഹ്മണൻ — മൂഢാ! അതിപ്രൗഢമാം നിന്നുടെ പാടവം കുത്ര ഗതം? — എന്നുള്ള പദം ആടിക്കഴിഞ്ഞതിന്റെ ശേഷം ഇളകിയാട്ടത്തിൽ — അല്ലയോ അൎജ്ജുന! നിന്റെ അഹംഭാവം ഒട്ടും ചില്ലറയല്ല. നിന്റെ അഹമ്മതികൊണ്ടാണ് നീ ചിലപ്പോൾ ഇങ്ങിനെ ഇളിഭ്യനായിത്തീരുന്നത് — എന്നുകൂടി ആടി. ഇതിനു മറുപടിയായി അൎജ്ജുനൻ (ഈശ്വരപിള്ള) ഒന്നും ആടിയതുമില്ല. "നിശമ്യ ഭൂദേവഗിരം സ പാണ്ഡവസ്സമുത്തരം കിഞ്ചന നോക്തവാനസൌ" എന്നാണല്ലോ ശ്ലോകത്തിൽപ്പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതു. അതുകൊണ്ട് അൎജ്ജുനൻ വല്ലതും മറുപടിപറഞ്ഞാൽ അതു് അസംബന്ധമായിത്തീരുകയും ചെയ്യുമല്ലോ. എന്നാൽ ഈശ്വരപിള്ള ഇതിന്റെ പകരംവീട്ടാതെയിരുന്നില്ല. ഒടുക്കം — നമസ്തേ ഭൂസുരമൌലേ! — ഇത്യാദി പദത്തിൽ "അഗ്രജനിതു രണ്ടാമൻ" എന്നു തുടങ്ങി "ഭാഗ്യവാരിധേ! തവ പുത്രന്മാർ പത്തിനേയും വ്യഗ്രത തീൎന്നു പരിഗ്രഹിച്ചാലും തന്നിടുന്നേൻ" എന്നുവരെ ആടി. ബ്രാഹ്മണന്റെ പുത്രന്മാരെയെല്ലാം കൊടുത്തുകഴിഞ്ഞതിന്റെ ശേഷം — അല്ലയോ ശുദ്ധാത്മാവായ ബ്രാഹ്മണ! ഞാൻ വെറുതേ ആത്മപ്രശംസ ചെയ്യുന്നവനല്ലെന്നും ഞാൻ വിചാരിച്ചാൽ ഇതിനേക്കാൾ വലിയ കാൎയ്യങ്ങൾ സാധിക്കാനും കഴിയുമെന്നും ഇനിയെങ്കിലും മനസ്സിലാക്കിക്കൊള്ളുക. എന്നാൽ ഇതൊന്നും എന്റെ വൈഭവംകൊണ്ടല്ലെന്നും എല്ലാം ഈ സ്വാമിയുടെ (ഇവിടെ കൈകൊണ്ടു കൃഷ്ണനേയും കണ്ണുകൊണ്ടു മഹാരാജാവിനേയും കാണിച്ചുകൊണ്ടാണ് ആടിയതു്) കൃപകൊണ്ടാണെന്നുംകൂടി മനസ്സിലാക്കണം. ഇദ്ദേഹം സേവിക്കുന്നവൎക്കു കല്പവൃക്ഷമായിട്ടുള്ള ആളാണ് ഇവ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

സ്വാമിയിൽ അത്യന്തം ഭക്തിയില്ലാത്തതിട്ടാണ് ഇങ്ങിനെയുള്ള ആപത്തുകളൊക്കെയുണ്ടാകുന്നത്. ഇനിയെങ്കിലും ഈ സ്വാമിയിൽ ഭക്തിയോടുകൂടിയിരുന്നുകൊള്ളുക— എന്നുകൂടി ആടി അവസാനിപ്പിച്ചു. ഈ ആട്ടം കണ്ടു കാഴ്ചക്കാരെല്ലാം ഏററവും സന്തോഷിക്കുകയും "ഓഹോ! ധാരാളം മതി, പണിക്കർ കൊടുത്തതു് ഇരട്ടി പലിശയോടുകൂടി മടക്കിക്കൊടുത്തുവല്ലോ" എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു പുറത്തു മന്ദമായി ചിരിച്ചു. തിരുമനസ്സിലെ തിരുമുഖത്തും സ്വല്പമായ ഒരു മന്ദഹാസം കാണപ്പെട്ടു. തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് അരങ്ങത്തു് എഴുന്നള്ളിയിരിക്കുന്നില്ലായിരുന്നുവെങ്കിൽ ഈശ്വരപിള്ളയുടെ ഈ ആട്ടം കണ്ടപ്പോൾ ജനങ്ങൾ കൈകൊട്ടി ആർത്തുവിളിക്കുമായിരുന്നു. അതൊന്നുമുണ്ടായില്ലെങ്കിലും പണിക്കർ സാമാന്യത്തിലധികം ഇളിഭ്യനായി. അതിൽപ്പിന്നെ ഒരിക്കലും നാരായണപ്പണിക്കർ ഈശ്വരപിള്ളയോടു കൊമ്പുവെക്കാൻ പോയിരുന്നില്ല. ഇങ്ങിനെ ആ കഥകളിയോഗത്തിലുൾപ്പെട്ട പ്രധാന വേഷക്കാരെയും വിശേഷിച്ച് ഈശ്വരപിള്ള വിചാരിപ്പുകാരദ്ദേഹത്തെയും കുറിച്ച് ഇനിയും പല സംഗതികൾ പറയാനുണ്ടു് എങ്കിലും ഇപ്പോൾ അതിനായിത്തുനിയുന്നില്ല.

ഈ മഹാരാജാവുതിരുമനസ്സിലെ കഥകളി ഭ്രമംനിമിത്തം നമ്മുടെ മലയാളഭാഷായോഷക്കു് അനേകം കൃതിതല്ലജ സമ്പാദ്യങ്ങളുണ്ടായിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതു് ഒരിക്കലും വിസ്മരിക്കാവുന്നതല്ല. തിരുമനസ്സിലെ കല്പനപ്രകാരവും പ്രീതിക്കായിട്ടും പലരും അക്കാലത്തു പല നാട്യപ്രബന്ധങ്ങൾ (ആട്ടക്കഥകൾ) ഉണ്ടാക്കിത്തീർത്തു. അതു് അവയിലെ ചില ശ്ലോകങ്ങൾകൊണ്ടുതന്നെ സ്പഷ്ടമാകുന്നുമുണ്ടു് ആ ശ്ലോകങ്ങളിൽ ചിലതു താഴെ ചേർക്കുന്നു:—

"ശ്രീരാമവർമ്മകുലശേഖര സോദരസ്യ
മാർത്താണ്ഡവർമ്മ യുവഭൂമിപതേർന്നിദേശാൽ
കേനാപി തൽപദഭജുഷാ കില ദക്ഷയാഗ-
നാട്യപ്രബന്ധമുദിതം സുധിയഃ പുനന്തു"

(ഇരയിമ്മൻതമ്പി)

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

"ന്റേപേന്ദ്ര കുലശേഖരക്ഷിതിപസോദരസ്യോജ്ജ്വല-
പ്രശാന്ത ഗുണശാലിനോ യുവരാജതേരാജ്ഞയാ
കൃതാം കിമപി കേനചിത്തദിനയോചിതാമുർവ്വശീ-
സ്വയംബരകഥാം ബുധാഃ ശ്രവണഗോചരീകുർവ്വതാം".
(അരിപ്പാട്ട കൊച്ചുപിള്ളവാര്യർ)

ഇങ്ങനെ വേറെ ചില കഥകളിലും കാണുന്നുണ്ടു. ഈ തിരുമനസ്സിലെ കല്പനപ്രകാരം കോട്ടയ്ക്കകത്തുതന്നെ ഒരച്ചുകൂടം സ്ഥാപിക്കുകയും അവിടെ ഈശ്വരപിള്ള വിചാരിപ്പുകാരദ്ദേഹം അൻപത്തിനാല് ആട്ടക്കഥകൾ ചേർത്ത് ഒരു പുസ്തകം അച്ചടിപ്പിച്ചു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു.

മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവുതിരുമനസ്സുകൊണ്ടു കൊല്ലം ൧൦൩൬-ാമാണ്ടു നാടുനീങ്ങിയതിന്റെ ശേഷം രാജ്യം വാണിരുന്നതു് ആയില്യംതിരുനാൾ രാമവർമ്മ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടായിരുന്നുവല്ലോ. അവിടേക്കു കഥകളിയിലും മറ്റും അത്ര ഭ്രമമില്ലാതിരുന്നതിനാൽ കഥകളിയോഗം പിരിച്ചുവിട്ടു എങ്കിലും ആ യോഗത്തിലെ വേഷക്കാർക്കും മറ്റും നാടുനീങ്ങിപ്പോയ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു കല്പിച്ചുകൊടുത്തിരുന്ന ശമ്പളം ഈ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടും ആജീവനാന്തം അവർക്കെല്ലാവർക്കും കൊടുത്തിരുന്നു.

മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു നാടുനീങ്ങിയതിന്റെ ശേഷം ഈശ്വരപിള്ള വിചാരിപ്പുകാരദ്ദേഹം മാടത്താനിക്കുഞ്ഞുപിള്ള മുതലായ ചില മഹാന്മാരുടെ കഥകളിയോഗത്തിൽച്ചെന്നു നടന്നിരുന്നു. തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു നാടുനീങ്ങിപ്പോയിട്ടും ഈശ്വരപിള്ളയദ്ദേഹത്തിനു മാന്യതയ്ക്കു് ഒരു കുറവും വന്നിരുന്നില്ല. ചെല്ലുന്ന സ്ഥലങ്ങളിലെല്ലാം അദ്ദേഹത്തെ യഥാപൂർവ്വം എല്ലാവരും മാനിച്ചിരുന്നു.

ഈശ്വരപിള്ള വിചാരിപ്പുകാരദ്ദേഹം ഏതു യോഗത്തിൽച്ചെന്നു വേഷംകെട്ടിയാലും അന്യന്മാരുടെ കോപ്പുകൾ ഉപയോഗിച്ചിരുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തിനു പ്രത്യേകം കിരീടവും മെയ്ക്കോപ്പുകളുമെല്ലാം കല്പിച്ചുണ്ടാക്കിച്ചുകൊടുത്തിരുന്നു.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

അദ്ദേഹം ആജീവനാന്തം ആക്കോപ്പുകൾതന്നെയാണ് ഉപയോഗിച്ചിരുന്നത്. എവിടെപ്പോകുമ്പോഴും അദ്ദേഹം ആക്കോപ്പുകൾക്കൂടി കൊണ്ടുപോവുക പതിവായിരുന്നു.

വിചാരിപ്പുകാരദ്ദേഹം കുമാരനല്ലൂർ കാർത്തികക്കും ഗുരുവായൂരേകാദശിക്കും വൈക്കത്തഷ്ടമിക്കും അവിടെയെല്ലാം ചെന്നു ദർശനംകഴിക്കുക പതിവായിരുന്നു. അദ്ദേഹം ആ സ്ഥലങ്ങളിൽച്ചെല്ലുമ്പോൾ അവിടെയെല്ലാം ആരുടെയെങ്കിലും കഥകളിയോഗവും എത്തീട്ടുണ്ടായിരിക്കും. ആ യോഗത്തിൽച്ചേർന്ന് അവിടെയെല്ലാം ഓരോ വേഷംകെട്ടുകയും പതിവായിരുന്നു. അതു സേവയ്ക്കായിട്ടാണ് അല്ലാതെ പ്രതിഫലേച്ഛയോടുകൂടിയല്ലായിരുന്നു എങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന് എല്ലാസ്ഥലങ്ങളിലും ഓരോരുത്തർ കൊടുത്തിട്ട് അൻപതും അറുപതും ചിലപ്പോൾ അതിലധികവും മുണ്ടുവീതം കിട്ടാറുണ്ട്.

വിചാരിപ്പുകാരദ്ദേഹത്തിനു കൊട്ടാരംവക കഥകളിയോഗത്തിൽച്ചേരുന്നതിനും മഹാരാജാവുതിരുമനസ്സിലെ പ്രീതി സമ്പാദിക്കുന്നതിനും കാരണഭൂതൻ വിളായിക്കോട്ടു നമ്പൂരിയായിരുന്നുവല്ലോ. ആ നമ്പൂരി കഴിഞ്ഞുപോയിട്ടും വിചാരിപ്പുകാരദ്ദേഹം ആ സ്മരണ വിട്ടുകളഞ്ഞില്ല. ആയില്യക്കാരേക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹത്തിന് ആജീവനാന്തം വളരെ സ്നേഹവും ഭക്തിയുമുണ്ടായിരുന്നു. കുമാരനല്ലൂർ കാർത്തിക കഴിഞ്ഞാൽ വിചാരിപ്പുകാരദ്ദേഹം ഏതെങ്കിലും ഒരു കഥകളിയോഗക്കാരെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വിളായിക്കോട്ടില്ലത്തു ചെന്നു അവിടെ ഒരരണ്ടു കളിക്കുകയും അദ്ദേഹം ഒരു വേഷംകെട്ടുകയും പതിവായിരുന്നു. കളിയോഗം ഏതായാലും വിചാരിപ്പുകാരദ്ദേഹം കൂടെയുണ്ടെങ്കിൽ ആയില്യക്കാർ ഒരരണ്ടു കളിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. എന്നാൽ അവിടെ വേഷംകെട്ടുന്നതിനു വിചാരിപ്പുകാരദ്ദേഹം പ്രതിഫലമൊന്നും വാങ്ങാറില്ല. എങ്കിലും ആയില്യക്കാർ അദ്ദേഹത്തിനു നാലു മുണ്ടു കൊടുക്കുക പതിവായിരുന്നു. അവിടെയുള്ള അന്തർജ്ജനങ്ങൾക്കും കിടാങ്ങൾക്കും മറ്റും വിചാരിപ്പുകാരദ്ദേഹം അദ്ദേഹത്തോടു വളരെ പ്പെട

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

വ കൊടുക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. "നഹി കൃതമുപകാരം സാധവോ വിസ്മരന്തി" എന്നുണ്ടല്ലോ.

വിചാരിപ്പുകാരദ്ദേഹത്തിനു മറ്റുള്ള ആട്ടക്കാരെപ്പോലെ പകലുറക്കം പതിവില്ലായിരുന്നു. കഥകളിയുള്ള ദിവസങ്ങളിൽ വേഷമഴിച്ചു മുഖത്തെ തുടച്ചുകഴിഞ്ഞാലുടനെ അദ്ദേഹം പോയി മുങ്ങിക്കുളിക്കും. കളികഴിഞ്ഞു വരുമ്പോഴേക്കും ഭൃത്യന്മാർ ഒരു കോസടി വിരിച്ചു തയ്യാറാക്കിയിരിക്കും. അദ്ദേഹം വന്ന് ഈറൻ പിഴിഞ്ഞുകഴിഞ്ഞാലുടനെ നനച്ചുകുളിച്ച ആ ഈറൻവസ്ത്രമുണ്ടുകൂടി കോസടിയുടെ മീതെ വിരിച്ചു കിടക്കുകയും ഉടനെ ഉറങ്ങിത്തുടങ്ങുകയും ചെയ്യും. ആ ഉറക്കം ഒരു നാലഞ്ചു നാഴികയിലധികം നേരമുണ്ടായിരിക്കയില്ല. പിന്നെ പകലുറങ്ങാറുമില്ല. "അസാത്മ്യജാഗരാദർദ്ധം പ്രാതസ്സ്വപ്യാദഭുക്തവാൻ" എന്നുള്ള പ്രമാണമനുസരിച്ചാണ് അദ്ദേഹം പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നത്. ആജീവനാന്തം അതിനെ ഭേദപ്പെടുത്തിയിരുന്നുമില്ല.

൩൨. കപ്ലിങ്ങാട്ടു നമ്പൂരിയും ദേശമംഗലത്തു വാരിയരും

കപ്ലിങ്ങാട്ടു നമ്പൂരിയുടെ ഇല്ലം കൊച്ചിരാജ്യത്തു തലപ്പിള്ളിത്താലൂക്കിൽ ചെറുതുരുത്തി തീവണ്ടിസ്റ്റേഷന്റെ സമീപത്താണ്. പണ്ടൊരിക്കൽ ആ ഇല്ലത്തെ ഒരന്തർജ്ജനം ഗർഭിണിയായിരുന്ന കാലത്തു പ്രസിദ്ധനായ 'കരിപ്പാലസ്വാമിയാർ' അവിടെയുള്ള ക്ഷേത്രത്തിൽ ഏതാനും ദിവസം എഴുന്നള്ളിത്താമസിച്ചിരുന്നു. ആ വിവരമറിഞ്ഞ് ഈ അന്തർജ്ജനത്തിന്റെ ഭർത്താവായ നമ്പൂരി അമ്പലത്തിൽച്ചെന്നു സ്വാമിയാരെക്കണ്ടു, ഗർഭിണിയായിരിക്കുന്ന തന്റെ അന്തർജ്ജനത്തിനു സൽസന്താനലബ്ധിക്കായി നാല്പത്തൊന്നുദിവസം പതിവാ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

യി കുറേശ്ശ വെണ്ണ ജപിച്ചുകൊടുത്താൽക്കൊള്ളാമെന്നു് അപേക്ഷിക്കുകയും അപ്രകാരം ചെയ്യാമെന്നു സ്വാമിയാർ സമ്മതിക്കുകയും അടുത്തദിവസം മുതല്ക്കുതന്നെ വെണ്ണ ജപിച്ചുകൊടുത്തുതുടങ്ങുകയും ചെയ്തു. അക്കാലത്തു് ആ ക്ഷേത്രത്തിൽ കഴകം 'മണിള്ളൂറിൽ' വാര്യത്തേയ്ക്കായിരുന്നു. അന്നു് ആ വാര്യത്തെ ഒരു വാര്യസ്യാർ(ശ്ശ്യാർ)ക്കും ഗർഭം ധരിച്ചിരുന്നു. കല്പിങ്ങാട്ടില്ലത്തെ അന്തർജ്ജനം സ്വാമിയാരെക്കൊണ്ടു വെണ്ണ ജപിപ്പിച്ചു സേവിക്കുന്നുണ്ടെന്നറിഞ്ഞപ്പോൾ തനിക്കും അങ്ങിനെ ചെയ്താൽക്കൊള്ളാമെന്നൊരു മോഹം വാര്യശ്ശ്യാർക്കുണ്ടാവുകയും അവർ അവരുടെ ഭർത്താവും ക്ഷേത്രത്തിൽ ശാന്തിക്കാരനുമായ നമ്പൂരിമുഖാന്തരം ആ വിവരം സ്വാമിയാരെ ഗ്രഹിപ്പിക്കുകയും സ്വാമിയാർ സമ്മതിച്ചു് അവൾക്കും പതിവായി വെണ്ണ ജപിച്ചുകൊടുത്തുതുടങ്ങുകയും ചെയ്തു.

സ്വാമിയാർ വെണ്ണ പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം ജപിച്ചു രണ്ടു പൊതിയായിക്കെട്ടി, "ഇതു് അന്തർജ്ജനത്തിനു്", "ഇതു വാര്യശ്ശ്യാർക്കു്" എന്നു പറഞ്ഞു ശാന്തിക്കാരനെ ഏല്പിക്കുകയും ശാന്തിക്കാരൻ രണ്ടു പൊതികളുമെടുത്തു സൂക്ഷിച്ചുവെച്ചു, അന്തർജ്ജനവും വാര്യശ്ശ്യാരും ക്ഷേത്രത്തിൽ തൊഴാൻ ചെല്ലുമ്പോൾ അവരവരുടെ വീതം കൊടുക്കുകയുമാണു പതിവു്. സ്വാമിയാർ വെണ്ണ പ്രത്യേകംപ്രത്യേകംജപിക്കുന്നതുകൊണ്ടു് അന്തർജ്ജനത്തിനുള്ളതിൽ വല്ല വിശേഷവുമുണ്ടായിരിക്കുമെന്നും ആ വിശേഷം തന്റെ ഭാര്യയ്ക്കു സിദ്ധിക്കണമെന്നും കരുതി ശാന്തിക്കാരൻ അന്തർജ്ജനത്തിനുള്ള പൊതി വാര്യശ്ശ്യാർക്കും വാര്യശ്ശ്യാർക്കുള്ള പൊതി അന്തർജ്ജനത്തിനുമാണു് കൊടുത്തുവന്നതു്.

ഇങ്ങിനെ അന്തർജ്ജനവും വാര്യശ്ശ്യാരും വെണ്ണ സേവിക്കുകയും യഥാകാലം രണ്ടുപേരും പ്രസവിക്കുകയും ചെയ്തു. രണ്ടുപേർക്കുണ്ടായതും പുത്രപ്രജകളായിരുന്നു. എന്നാൽ ആ ശിശുക്കൾക്കു മാതാപിതാക്കന്മാരുടെ ആനുരൂപ്യം ഒട്ടുംതന്നെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. കല്പിങ്ങാട്ടുനമ്പൂരി നല്ല സുന്ദരനും അന്ത

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ജ്ജനം ഏററവും രൂപവതിയുമായിരുന്നു. അവൎക്കുണ്ടായ പുത്രൻ അത്രതന്നെ തേജസ്വിയായിരുന്നില്ല. നേരേമറിച്ചു ശാന്തിക്കാരൻനമ്പൂരി ഒരു വിരൂപനും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാൎയ്യയായ വാൎയ്യസ്സാരു ഒരുവിധം വിരൂപിണിയുമായിരുന്നു. എങ്കിലും അവൎക്കുണ്ടായ പുത്രൻ ഏററവും തേജസ്വിയായിരുന്നു. ആ കുട്ടികൾ വളൎന്നുവന്നപ്പോൾ അവരുടെ സ്വഭാവവും പ്രവൃത്തികളുമെല്ലാം ഇപ്രകാരംതന്നെ ഭേദപ്പെട്ടിരുന്നു. ആരും പറയുകയും നിൎബ്ബന്ധിക്കുകയും ചെയ്യാതെതന്നെ വാൎയ്യക്കുട്ടി ഏഴര നാഴിക വെളുപ്പാനുള്ളപ്പോൾ ഉണൎന്നെഴുനീററു ദേഹശുദ്ധി വരുത്തി ഭസ്മക്കുറിയിട്ടു ഈശ്വരസ്തോത്രങ്ങളും നാമസങ്കീൎത്തനങ്ങളും ജപിക്കുകയും നേരം വെളുക്കുമ്പോൾ കുളിച്ചു അമ്പലത്തിൽപ്പോയി ദേവദൎശനം കഴിക്കുകയും മററും ചെയ്തുവന്നിരുന്നു. നേരേമറിച്ചു ബ്രാഹ്മണകുമാരൻ ആരെല്ലാം വിളിച്ചാലും നിൎബ്ബന്ധിച്ചാലും അഞ്ചുനാഴിക പുലൎന്നല്ലാതെ ഉണൎന്നെണീക്കുകപോലും ചെയ്തിരുന്നില്ല. കാലത്തേ കുളിച്ചു അമ്പലത്തിൽപ്പോയി തൊഴണമെന്നും സന്ധ്യാസമയത്തു കാലും മുഖവും കഴുകി ഭസ്മക്കുറിയിട്ടു നാമം ജപിക്കണമെന്നും പറഞ്ഞു മാതാപിതാക്കന്മാർ വളരെ നിൎബ്ബന്ധിച്ചിരുന്നു എങ്കിലും ആ ബ്രാഹ്മണകുമാരൻ അങ്ങിനെയൊന്നും ചെയ്തിരുന്നില്ല. ഈ കുമാരന്മാർ ഇപ്രകാരം ഭിന്നബുദ്ധികളായിത്തീൎന്നതു കരിപ്പാലസ്വാമിയാരുടെ മന്ത്രശക്തികൊണ്ടാണെന്നുള്ളതു പറയണമെന്നില്ലല്ലോ. വാൎയ്യക്കുട്ടിക്കു ശുദ്ധവും വൃത്തിയും ശുചിത്വവുമെല്ലാം നല്ലപോലെയുണ്ടായിരുന്നു. ബ്രാഹ്മണകുമാരനു അവയെല്ലാം വളരെ കുറവുമായിരുന്നു. യഥാകാലം ആ ബ്രാഹ്മണകുമാരന്റെ ഉപനയനം, സമാവൎത്തനം മുതലായവയെല്ലാം അദ്ദേഹത്തിന്റെ അച്ഛൻ നടത്തി. എങ്കിലും ആ ബ്രാഹ്മണകുമാരൻ കാലത്തെ കുളിക്കുകയോ നിത്യകൎമ്മാദികൾ യഥാകാലം വേണ്ടതുപോലെ നടത്തുകയോ ചെയ്തിരുന്നില്ല.

ഈ രണ്ടു കുമാരന്മാരെയും യഥാകാലം വിദ്യാഭ്യാസത്തി

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ന് ഒരു ഗുരുവിനെ അടുക്കൽത്തന്നെയാക്കി. കുശാഗ്രബു ദ്ധിയായിരുന്ന വാര്യർ ക്ഷണകാലംകൊണ്ടു കാവ്യനാടകാല ങ്കാരാദികളിൽ അസാമാന്യമായ നൈപുണ്യം സമ്പാദിച്ചു. ആ ഗുരുനാഥനു തർക്കം, വ്യാകരണം മുതലായവ പഠിപ്പി ക്കാൻ തക്കവണ്ണമുള്ള ശാസ്ത്രവ്യുൽപത്തിയില്ലായിരുന്നതിനാൽ ഇത്രയും കഴിഞ്ഞതിന്റെശേഷം വാര്യർ വിദ്യാഭ്യാസം മതി യാക്കി. ബ്രാഹ്മണകുമാരനും നല്ല ബുദ്ധിമാനായിരുന്നു. എ ങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാസന ഈ വിഷയത്തിലല്ലായിരു ന്നതിനാൽ അദ്ദേഹത്തിനു സംസ്കൃതഭാഷയിൽ വാര്യരോ ളം തന്നെ വ്യുൽപത്തി സമ്പാദിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അദ്ദേഹ ത്തിന്റെ വാസന കൊട്ട്, പാട്ട്, മരപ്പണി മുതലായവയിലാ യിരുന്നു.

വാര്യരുടെ ബുദ്ധിസാമർത്ഥ്യത്തെയും കാവ്യവ്യുൽപത്തിയി ലുള്ള ദൃഢതയെയുംകുറിച്ചുകേട്ടറിഞ്ഞ് അക്കാലത്തുദേശമംഗല ത്തുമനയ്ക്കൽ മൂപ്പായിരുന്ന അച്ഛൻ നമ്പൂരിപ്പാടുവാര്യരെമന യ്ക്കലേക്കു ക്ഷണിച്ച് അവിടെയുണ്ടായിരുന്ന ബ്രാഹ്മണകുമാര ന്മാരെ വിദ്യാഭ്യാസം ചെയ്യിക്കുന്നതിനു നിയമിച്ചു. വാര്യർക്ക് വ്യാകരണവ്യുൽപത്തിയില്ലാതിരുന്നതിനാൽ കാവ്യനാടകാല ങ്കാരങ്ങൾ പഠിപ്പിക്കുന്നതിനു മാത്രമാണ് നിയമിച്ചത്. വ്യാ കരണം പഠിപ്പിക്കുന്നതിനു വ്യാകരണവ്യുൽപന്നന്മാരായ ചി ല നമ്പൂരിമാരെയും അവിടെ നിയമിച്ചിരുന്നു. അവർ ചില ചെറിയ നമ്പൂരിപ്പാടന്മാരെ വ്യാകരണം പഠിപ്പിക്കുന്നതു കേ ട്ടുധരിച്ചു വാര്യരും അചിരേണ ഒരു വൈയാകരണനായിത്തീ ന്നു. പക്ഷേ അതു അവിടെയുണ്ടായിരുന്ന വിദ്വാന്മാരാരുംമന സ്സിലാക്കിയില്ല. കുട്ടികളെ കാവ്യം മുതലായവ പഠിപ്പിച്ചുകൊ ണ്ടിരിക്കുന്നതിനിടയ്ക്കു വ്യാകരണം കേട്ടുധരിച്ചു മനസ്സിലുറപ്പി ക്കുമെന്നു വിചാരിപ്പാൻന്യായമില്ലല്ലൊ. താൻവ്യാകരണംകേ ട്ടു മനസ്സിലാക്കി എന്നു അവിടെ ആരും ധരിച്ചിട്ടില്ലാത്തതി നാൽ അതു അവിടെയുണ്ടായിരുന്ന വൈയാകരണന്മാരെ ഒ ന്നു മനസ്സിലാക്കണമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു വാര്യർ അതിനു തരം

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

നോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. അങ്ങിനെയിരുന്നപ്പോൾ ഒരുദിവസം ഉച്ചയ്ക്കു വാര്യർക്ക ഉണ്ണാൻ ചോറു വിളമ്പിയപ്പോൾ അതിൽ ഒരു കറുത്ത വററു കണ്ടിട്ടു വാര്യർ അതെടുത്തു മാററി വെച്ചു. അതു കണ്ടിട്ടു വൈയാകരണനായ ഒരു നമ്പൂരി "എന്താ അതു്?" എന്നു ചോദിച്ചു. അതിനുത്തരമായി വാര്യർ "കറുത്താരിശപ്പ്" എന്നുപറഞ്ഞു. ഇതു കേട്ടപ്പോൾ ബുദ്ധിമാനായ ആ നമ്പൂരി "വാര്യർ വ്യാകരണമെല്ലാം മനസ്സിലാക്കിയിരിക്കുന്നുവെന്നും 'കർത്തരി ശപ്പ്' എന്നുള്ള വ്യാകരണസൂത്രത്തെ ഇവിടെയും അർത്ഥം യോജിക്കത്തക്കവണ്ണം സ്വല്പം ഭേദപ്പെടുത്തി ഉച്ചരിച്ചുവെന്നോ ഉള്ളഎന്നുംതീർച്ചപ്പെടുത്തിയിട്ട് അദ്ദേഹം അർത്ഥദ്വയത്തോടുകൂടിഫലിതമായി "അതൊരുസൂത്രമല്ലേ പറഞ്ഞതു്?"എന്നുചോദിച്ചു. അതിനുവാര്യരുടെമറുപടി "സൂത്രമറിയാവുന്നവക്ക് അങ്ങിനെയുംവിചാരിക്കാം"എന്നായിരുന്നു. ഈ സംഭാഷണംനിമിത്തം വാര്യരും ഒരു വൈയാകരണനായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നുവെന്ന് അവിടെയുണ്ടായിരുന്നവരെല്ലാം മനസ്സിലാക്കുകയും അതു പ്രസിദ്ധമായിത്തീരുകയും ചെയ്തു.

അനന്തരം ദേശമംഗലത്തു നമ്പൂതിരിപ്പാടു വാര്യർക്ക് അവിടെയൊരു ഭവനം പണിയിച്ചുകൊടുക്കുകയും വാര്യരുടെ കുടുംബസഹിതമുള്ള സ്ഥിരവാസം അവിടെയാക്കുകയും ചെയ്തു. ഇപ്പോഴും ഏററവും പ്രസിദ്ധിയോടുകൂടി പ്രശോഭിക്കുന്ന ദേശമംഗലത്തു വാര്യം ഉണ്ടായിത്തീർന്നതു് ഇപ്രകാരമാണ്. ഇത്രയുമായപ്പോഴേയ്ക്കും ദേശമംഗലത്തു വാര്യരെന്നുള്ള പ്രസിദ്ധി സവ്വത്ര പരന്നു. അതിനാൽ അന്നത്തെ സാമൂതിരിപ്പാടുതമ്പുരാൻ വാര്യരെ കോഴിക്കോട്ടേയ്ക്കു ക്ഷണിക്കുകയും അവിടെ കോവിലകത്തു കൊച്ചുതമ്പുരാക്കന്മാരെ വിദ്യാഭ്യാസം ചെയ്യിക്കുന്നതിനു നിയമിക്കുകയും അധികം താമസിയാതെ നെടുവിരിപ്പുസ്വരൂപത്തിലെ ഗുരുസ്ഥാനം ആ വാര്യരുടെ തറവാട്ടേയ്ക്കു കല്പിച്ചുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. ഇപ്പോഴും ആ സ്ഥാനം ദേശമംഗലത്തു വാര്യത്തേക്കുതന്നെയാണിരിക്കുന്നതു്. പ്രസി

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ദ്ധനായ ആ വാര്യരുടെ കാലംമുതൽ അവരുടെ കുടുംബത്തിൽ യോഗ്യന്മാരും വിദ്വാന്മാരും പ്രസിദ്ധന്മാരുമായിട്ടുള്ളവരല്ലാതെ ഉണ്ടായിട്ടില്ല. ഇപ്പോഴും ആ കുടുംബത്തിൽ സംസ്കൃതം, ഇംഗ്ലീഷ മുതലായ ഭാഷകളിലും രസതന്ത്രം മുതലായ ശാസ്ത്രങ്ങളിലും അതിനിപുണന്മാരും വലിയ വലിയ ഗവമ്മേൻറുദ്യോഗങ്ങൾ വഹിക്കുന്നവരുമായി പലരുണ്ട്.

ദേശമംഗലത്തു വാര്യർ രാജഗുരുവായിത്തീർന്നപ്പോഴേയ്ക്കും അദ്ദേഹത്തിൻെറ സതീർത്ഥ്യനായ കല്ലടിക്കോട്ടു നമ്പൂരി ചെണ്ടകൊട്ടു, പാട്ടു മുതലായ വിഷയങ്ങളിൽ അതിനിപുണനും പ്രസിദ്ധനുമായിത്തീർന്നു. അദ്ദേഹത്തിനു അസാമാന്യമായ ശ്രമം കഥകളിയിലായിരുന്നു. കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാൻ മുതലായ ചില മഹാന്മാർ ചില ആട്ടക്കഥകളുണ്ടാക്കുകയും കഥകളി നടപ്പാക്കുകയും ചെയ്തുവെങ്കിലും അതു കേവലം അപരിഷ്കൃതരീതിയിലായിരുന്നു. ആദ്യകാലത്തു വേഷങ്ങൾതന്നെ എല്ലാം ഒരുപോലെയായിരുന്നു. ഒരു വേഷത്തിനും മുഖത്തൊന്നും തേച്ചിരുന്നില്ല. അക്കാലത്ത് ഓരോ കഥാപാത്രങ്ങൾക്കും ആടാനുള്ള പദങ്ങളെല്ലാം (നാടകങ്ങളിലേ ശ്ലോകങ്ങളും വാക്യങ്ങളും ചൊല്ലുന്നതുപോലെ) അവരവർതന്നെയാണ് പാടിയിരുന്നത്. കല്ലടിക്കോട്ടു നമ്പൂരി അതെല്ലാം ഭേദപ്പെടുത്തി. പാട്ടിനു വേറെ ആളുകൾതന്നെ വേണമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു. വേഷങ്ങൾക്കു പച്ച, കത്തി, കരി, വെള്ളത്താടി, ചുവന്ന താടി, മിനുക്ക് (ബ്രാഹ്മണൻ, മഹർഷി മുതലായവ) ഇങ്ങിനെ ഇപ്പോൾ കണ്ടുവരുന്ന വിധത്തിലുള്ള വ്യത്യാസങ്ങളും കല്പിച്ചു. ആട്ടത്തിൻെറ സമ്പ്രദായവും ആകപ്പാടെ മാററി ഇപ്പോൾ കണ്ടുവരുന്ന വിധത്തിലുള്ള ചവിട്ടും ചാട്ടവും കലാശങ്ങളുമെല്ലാമേർപ്പെടുത്തി കിംബഹുനാ കഥകളിയുടെ രീതി ആകപ്പാടെ പരിഷ്കരിച്ച് ഇപ്പോൾ കാണുന്ന രീതിയിലാക്കിത്തീർത്തു. ഇതു നടപ്പാകേണ്ടതിലേയ്ക്കായി അദ്ദേഹം ഈ രീതി ചിലരെ അഭ്യസിപ്പിച്ച് ഒരു കഥകളിയോഗം കൂട്ടി അദ്ദേഹംതന്നെ കുറച്ചുകാലം കൊണ്ടുനടന്നിരുന്നു. വേ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഷങ്ങൾക്ക വേണ്ടുന്ന കിരീടം മുതലായ ഒരക്കോപ്പുകളെല്ലാം പണിതുണ്ടാക്കിയതും അവസ്ഥ ചില്ലും ചകലാസു പതിച്ച തകിടിട്ട നന്നാക്കിയതുമെല്ലാം അദ്ദേഹംതന്നെയായിരുന്നു. കഥകളിയോഗത്തിൽ മേളത്തിനും പാട്ടിനും യോഗ്യന്മാരായ ആളുകളെ നിയമിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിലും പാട്ടിന്റെ പ്രധാന ഭാഗം അദ്ദേഹംതന്നെയാണ നിവ്വഹിച്ചിരുന്നത് അങ്ങിനെയല്ലാഞ്ഞാൽ കളിക്കാക്കും കളിപ്പിക്കുന്നവക്കും മാത്രമല്ല, അദ്ദേഹത്തിനുതന്നെയും തൃപ്തിയാവുകയില്ലായിരുന്നു. ചൊല്ലിയാടിക്കുന്നതിനു കപ്ലിങ്ങാട്ട നമ്പൂരിക്കുണ്ടായിരുന്ന സാമത്ഥ്യം അനന്യസാധാരണംതന്നെയായിരുന്നു.

കപ്ലിങ്ങാട്ട നമ്പൂരി കഥകളിയുടെ രീതി ആകപ്പാടെ പരിഷ്കരിച്ചുവെന്നും അദ്ദേഹംതന്നെ ഒരു കഥകളിയോഗം ഏപ്പെടുത്തി കൊണ്ടുനടന്നു തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നുവെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാട്ട് ഏററവും മനോഹരമാണെന്നും മററും പലരും പറഞ്ഞറിയുകയാൽ പൂമുള്ളിമനയ്ക്കൽ അച്ഛൻനമ്പൂരിപ്പാട് ആ പരിഷ്കരിച്ച രീതിയിലുള്ള കഥകളി കാണുകയും കപ്ലിങ്ങാട്ട നമ്പൂരിയുടെ പാട്ട കേൾക്കുകയും ചെയ്യണമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു കഥകളിക്കു ദിവസം തീച്ചപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടു തലേദിവസംതന്നെ ഒരു കാൎയ്യസ്ഥൻ മുഖാന്തരം വിവരം കപ്ലിങ്ങാട്ട നമ്പൂരിയെ അറിയിച്ചു. അന്നും അടുക്കൽ ഒരു സ്ഥലത്തു കളിയുണ്ടായിരുന്നു. അവിടെച്ചെന്നാണ് കാൎയ്യസ്ഥൻ വിവരം നമ്പൂരിയോടു പറഞ്ഞതു് അടുത്ത ദിവസം രാവിലെ യോഗത്തോടുകൂടി എത്തിക്കൊള്ളാമെന്നു നമ്പൂരി മറുവടി പറഞ്ഞയയ്ക്കുകയും ചെയ്തു അന്നു കളിക്കു കൊട്ടിയപ്പോൾ ചെണ്ട പൊട്ടിപ്പോവുകയാൽ തല്ക്കാലം അവിടെ അടുക്കലുണ്ടായിരുന്ന ഒരു മാരാരുടെ ഗൃഹത്തിൽനിന്നു ഒരു ചെണ്ട വരുത്തി കളി ഒരുവിധം കഴിച്ചുകൂട്ടി. പിറേറദിവസം കാലത്തു കപ്ലിങ്ങാട്ട നമ്പൂരി "നിങ്ങൾ ഇപ്പോൾതന്നെ പൊയ്ക്കോൾവിൻ. ചെണ്ടവട്ടമുണ്ടാക്കിക്കൊണ്ടു ഞാൻ പകലേ അവിടെ എത്തിക്കൊള്ളാം" എന്നു പറഞ്ഞു കഥകളിയോഗ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ക്കാരെ പൂമുള്ളിമനയ്ക്കലേയ്ക്കയയ്ക്കുകയും അപ്രകാരം നമ്പൂരി ചെണ്ടവട്ടവുംകൊണ്ടു പകലേ അവിടെയെത്തുകയും ചെയ്തു.

അവിടെയെത്തിയ ഉടനേ അദ്ദേഹം ചെണ്ടവട്ടം ചെണ്ടക്കാരനെ ഏല്പിച്ചു ക്ഷണത്തിൽ അതു കോത്തു ശരിയാക്കാൻ പറഞ്ഞിട്ടു കുളിക്കാനായി പുറപ്പെട്ടു. അപ്പോഴേയ്ക്കും നേരം വൈകിയിരുന്നതിനാൽ കുളിക്കാനും സന്ധ്യാവന്ദനത്തിനുമായി അച്ഛൻനമ്പൂരിപ്പാടു പുറത്തുവന്നു. അപ്പോൾ അച്ഛൻനമ്പൂരിപ്പാടു കപ്ലിങ്ങാട്ടു നമ്പൂരിയേക്കണ്ടിട്ട്, "ഹേ! കപ്ലിങ്ങാട് വന്നുവോ? സന്തോഷമായി! നമുക്കു കുളിക്കാൻ പോകാം" എന്നു പറഞ്ഞു രണ്ടു പേരുംകൂടി കുളിക്കാൻ പോയി. കുളി കഴിഞ്ഞു കപ്ലിങ്ങാട്ടു നമ്പൂരി സന്ധ്യാവന്ദനത്തിനായി കിഴക്കോട്ടു തിരിഞ്ഞുനിന്നു വെള്ളം കോരിപ്പിടിച്ചു. അതു കണ്ടിട്ട് അച്ഛൻനമ്പൂരിപ്പാട് "കപ്ലിങ്ങാട്! അതല്ല പടിഞ്ഞാറ് അതു കിഴക്കാണ് തിരിഞ്ഞുനിന്നു അർഘ്യം കൊടുക്കു" എന്നു പറഞ്ഞു.

കപ്ലിങ്ങാട്ടു നമ്പൂരി—ഇതു പടിഞ്ഞാറാണെന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചില്ല. കിഴക്കാണെന്നുതന്നെയാണ് എന്റെ വിചാരം. കാലത്തേതു കഴിഞ്ഞിട്ടുവേണമല്ലോ വൈകുന്നേരത്തേതു്, എന്നു വിചാരിച്ചാണ്

അച്ഛൻനമ്പൂരിപ്പാട്—അപ്പോൾ ഇന്നു നേരത്തു സന്ധ്യാവന്ദനമുണ്ടായില്ലന്നോ?

കപ്ലിങ്ങാട—ഉണ്ടായില്ല. ചില ബദ്ധപ്പാടുകൾകൊണ്ട് ഇന്ന ഇതുവരെ കുളിക്കാനും സന്ധ്യാവന്ദനം കഴിക്കാനും ഉണ്ണാനും ഒന്നും തരമായില്ല.

അച്ഛൻ—കഷ്ടം! സന്ധ്യാവന്ദനത്തിനു നേരനീക്കം വരുത്തുന്നതു കഷ്ടമല്ലേ?

കപ്ലി—അതെ. നിവൃത്തിയില്ലാതെ വന്നാൽ എന്തു ചെയ്യും? ഇന്നത്തെ കഥതന്നെ ഞാൻ പറയാം. കളിയോഗംവകയായി ഒരു ചെണ്ടയുള്ളതിന്റെ ഇടന്തലവട്ടം ഇന്നലെത്തന്നെ പൊട്ടിപ്പൊളിഞ്ഞു. ഇന്ന് ഇവിടെയെത്തി ക

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ളി നടത്തിക്കൊള്ളാമെന്നു് ഇന്നലെത്തന്നെ സമ്മതിച്ച പറഞ്ഞയയ്ക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടല്ലോ. ചെണ്ടയില്ലാതെ കളി നടക്കുമോ? ചെണ്ടവട്ടവുംകൊണ്ടു ഞാൻ പകലേ ഇവിടെ എത്തിക്കൊള്ളാമെന്നു പറഞ്ഞാണു യോഗക്കാരെ രാവിലെ ഇങ്ങോട്ടയച്ചതു്.

യോഗക്കാരെ ഇങ്ങോട്ടു പറഞ്ഞയച്ചതിന്റെ ശേഷം ചെണ്ടവട്ടമുണ്ടാക്കാനുള്ള ശ്രമമായി. അവിടെനിന്നു നാലു നാഴിക ദൂരെ ഒരു പറയൻ താമസിക്കുന്നുണ്ടു്. അവന്റെ കയ്യശം എല്ലായ്പോഴും തുകലുണ്ടായിരിക്കുക പതിവാണു്. അവന്റെ അടുക്കൽചെന്നു് ഒരു തുകൽ വിലക്കു വാങ്ങാമെന്നു വിചാരിച്ചു് അങ്ങോട്ടു പോയി. അവിടെ ചെന്നപ്പോൾ അവനെ അവിടെ കണ്ടില്ലെന്നു മാത്രമല്ല, അവന്റെ മാടത്തിൽ ആരുമുണ്ടായിരുന്നുമില്ല. പിന്നെ ആ മാടത്തിനകത്തു കടന്നു് അവിടെയൊക്കെ നോക്കി. അവിടെയെങ്ങും ഒരു തുകലും കണ്ടില്ല. "കാര്യം വലിയ ദുർഘടമായല്ലോ! ഇനി എന്താ നിവൃത്തി?" എന്നു വിചാരിച്ചു ഞാൻ ഏററവും വിഷാദത്തോടുകൂടി അവിടെനിന്നു മടങ്ങി വഴിയിൽ വന്നപ്പോൾ അവിടെ ഒരു പശു നില്ക്കുന്നതുകണ്ടു. അതു പ്രായാധിക്യംനിമിത്തം വളരെ ക്ഷീണിച്ചതും പ്രസവം മാറിയതുമായതുമായിരുന്നു. ഉപയോഗമില്ലാതെയായതുകൊണ്ടു് അതിന്റെ ഉടമസ്ഥൻ ഉപേക്ഷിച്ചതായിരിക്കുമെന്നു വിചാരിച്ചു ഞാൻ ആ പശുവിനെ പിടിച്ചുകെട്ടി അതിന്റെ തുകൽ ഉരിച്ചെടുത്തു.

അച്ഛൻ—(ചെവി പൊത്തിക്കൊണ്ടു) മതി! മതി! എന്റെ കല്ലിങ്ങാട്ടേ! എനിക്കു് ഇനി ഒന്നും കേൾക്കേണ്ട. ഗോഹത്യ. ശിവ! ശിവ!.

കല്ലിങ്ങാട്ട—മുഴുവനും കേൾക്കാതെ കാര്യം മനസ്സിലാവുകയില്ലല്ലോ. പിന്നെ ആ തുകൽ കററിക്കിട്ടു് ഉണക്കി ചേറിനന്നാക്കി ഒരു ചെണ്ടവട്ടം മാടിയുണ്ടാക്കി. അപ്പോഴേയ്ക്കും നേരം വൈകിത്തുടങ്ങി. ഉടനെ ഇങ്ങോട്ടു പോരികയും ചെ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

സ്സ ഈ ജോലികൊണ്ടാണ് ഇന്നു കളിക്കാനും നിത്യകർമ്മം കഴിക്കാനും ഉണ്ണാനും ഒന്നും തരമാകാഞ്ഞത്.

കുളിയും നിത്യകർമ്മാനുഷ്ഠാനവും കഴിഞ്ഞതിന്റെ ശേഷം കല്ലിങ്ങാട്ടുനമ്പൂരി അച്ഛൻനമ്പൂരിപ്പാടിനോടു "നേരു നീക്കംവന്നാലും ഞാൻ തേവാരമൊന്നും മുടക്കാറില്ല. എനിക്കു സാളഗ്രാമപൂജ പതിവുണ്ട്. അതിന്നു ഒരു വിളക്കും കുറച്ചു ചന്ദനവും പൂവും മറ്റും വേണം" എന്നു പറഞ്ഞു. ഉടനെ അച്ഛൻനമ്പൂരിപ്പാട് ഒരു നമ്പൂരിയെ വിളിച്ച് "ഒരു സാളഗ്രാമവും പൂജയ്ക്കു വേണ്ടുന്ന സാധനങ്ങളും കൊണ്ടുവന്നു കൊടുക്കാൻ" പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ കല്ലിങ്ങാട്ടു നമ്പൂരി "സാളഗ്രാമം വേണ്ട. അത് എന്റെ കൈവശമുണ്ട്" എന്നു പറഞ്ഞു. അതു കേട്ട് അച്ഛൻനമ്പൂരിപ്പാടു, സാളഗ്രാമം എവിടെ വെച്ചിരിക്കുന്നു?" എന്നു ചോദിച്ചു. അതിനുത്തരമായി കല്ലിങ്ങാട്ടു നമ്പൂരി "സാളഗ്രാമം മുഴുവനോടെ കൊണ്ടുനടക്കുന്നതു ബുദ്ധിമുട്ടാണെന്നു വിചാരിച്ച് അതുടച്ചു ചെറുതാക്കി മോതിരത്തിന്മേൽ വെച്ചുകെട്ടി കൈവിരലിന്മേലിട്ടുകൊണ്ടാണ് ഞാൻ നടക്കുന്നത്" എന്നു പറഞ്ഞു. അതു കേട്ടപ്പോൾ അച്ഛൻനമ്പൂതിരിപ്പാടു, "സാളഗ്രാമം ഉടയ്ക്കുകയോ? ശിവ! ശിവ! അതും മഹാകഷ്ടം" എന്നു പറഞ്ഞു അകത്തേയ്ക്കു പോയി.

കല്ലിങ്ങാട്ടു നമ്പൂരി സാളഗ്രാമപൂജയും അത്താഴവും കഴിച്ച് അണിയറയിൽ ചെന്നു കളിയോഗക്കാരോടു "വിളക്കുവെച്ചാൽ കളി മുറയ്ക്കു നടത്തിക്കൊള്ളണം. ഇന്നലെ രാത്രിയിൽ ഞാനൊട്ടും ഉറങ്ങിയിട്ടില്ലല്ലോ. ഇന്നു പകലും ഉറങ്ങാൻ എനിക്കു സമയം കിട്ടിയില്ല. അതിനാൽ ഞാനൊന്നു കിടക്കാൻ പോവുകയാണ്. എന്നെ ഉറക്കത്തിൽ വിളിച്ച് ആരും ഉപദ്രവിക്കരുത്. ഉറക്കം മതിയാകുമ്പോൾ ഞാനാണെന്നു എണീറ്റു വന്നുകൊള്ളാം" എന്നു പറഞ്ഞിട്ട് അദ്ദേഹം ഒരു മുറിക്കകത്തു കടന്നു വാതിൽ ചാരിയിട്ടു കിടന്നുറങ്ങിത്തുടങ്ങി. കളി തുടങ്ങി കുറച്ചു നേരം കഴിഞ്ഞിട്ടും പാടാൻ കല്ലി

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ങ്ങാട്ടുനമ്പൂരിയെ കാണാഞ്ഞിട്ട് അച്ഛൻനമ്പൂരിപ്പാട് അ തെന്താണെന്നന്വേഷിച്ചു. അപ്പോൾ ചിലർ അദ്ദേഹം കിട ന്നുറങ്ങുകയാണെന്നു പറയുകയാൽ അച്ഛൻനമ്പൂരിപ്പാട് കളി യോഗത്തിലുള്ളവരിൽ ചിലരെ വിളിച്ചു കല്പിങ്ങാട്ടു നമ്പൂരി യെ വിളിക്കാൻ പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ അവർ "വിളിക്കരുതെ ന്നാണ കല്പിച്ചിരിക്കുന്നത്" എന്നറിയിച്ചു. ഉടനെ അച്ഛൻ നമ്പൂരിപ്പാട്, "കല്പിങ്ങാടിനെ വിളിക്കാൻ നിങ്ങൾക്കൊക്കെ ഭയമാണെങ്കി ഞാൻതന്നെ വിളിക്കാം" എന്നു പറഞ്ഞു ന മ്പൂരി കിടന്നിരുന്ന മുറിയുടെ വാതില്ക്കൽ ചെന്നു വാതിൽ ത ള്ളിത്തുറന്നു. അപ്പോൾ ദുസ്സഹമായ ഒരു തേജസ്സാണ് അ വിടെ കാണപ്പെട്ടത്. ദേഹം സ്തംഭിക്കുകയും കണ്ണു മഞ്ഞളി ക്കുകയും ചെയ്യുകയാൽ ഇളകാൻപോലും ശക്തനല്ലാതെ അ ച്ഛൻനമ്പൂരിപ്പാട് നിന്ന നിലയിൽത്തന്നെ കുറച്ചുനേരം അ വിടെ നിന്നു. അപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിനു കണ്ണു കാണാറായി. ആ സമയം കല്പിങ്ങാട്ടു നമ്പൂരിയെ അദ്ദേഹം കണ്ടതു ച തുർബ്ബാഹുവായ മഹാവിഷ്ണുവിൻെറ രൂപത്തിലാണ്. ഉടനെ അച്ഛൻനമ്പൂരിപ്പാട് ഭയാത്ഭുതഭക്തിവിഹ്വലനായി സാഷ്ടാം ഗം വീണു നമസ്കരിച്ചിട്ട് ഒന്നും മിണ്ടാതെ യഥാപൂർവ്വം വാ തിൽ ചാരിക്കൊണ്ടു മടങ്ങിപ്പോന്നു. താൻ കണ്ട അത്ഭുത ത്തെക്കുറിച്ചു അച്ഛൻനമ്പൂതിരിപ്പാട് അന്ന് ആരോടും ഒന്നും പറഞ്ഞില്ല.

കഥകളി ഏകദേശം പകുതിയായപ്പോഴേയ്ക്കും കല്പിങ്ങാ ട്ടു നമ്പൂരി ഉണർന്നെണീററു അരങ്ങത്തെത്തി പാടിത്തുടങ്ങി. അന്ന് അദ്ദേഹത്തിൻെറ പാട്ടു പതിവിലധികം നന്നായതി നാൽ എല്ലാവരും വളരെ സന്തോഷിച്ചു. അച്ഛൻനമ്പൂതിരി പ്പാട്ടിലേയ്ക്കുണ്ടായ സന്തോഷം സീമാതീതമായിരുന്നു.

കഥകളി കഴിഞ്ഞു വേഷക്കാരെല്ലാവരും വേഷമൊക്കെ യഴിച്ചു മുഖത്തേതു തുടച്ചുവന്നപ്പോഴേയ്ക്കും അച്ഛൻനമ്പൂരിപ്പാ ട്ടും കുളിയും നിത്യകർമ്മാനുഷ്ഠാനവും കഴിഞ്ഞു വന്നു. പ്രധാന വേഷക്കാർ മുതൽ ചെട്ടിക്കാർവരെ എല്ലാവർക്കും യഥായോ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഗ്ര്യം സമ്മാനങ്ങളും പതിവുള്ള പണവും കൊടുത്തതിന്റെ ശേഷം അച്ഛൻനമ്പൂരിപ്പാട കപ്ലിങ്ങാട്ടു നമ്പൂരിയെ അട്ടക്കൽ വിളിച്ച "കപ്ലിങ്ങാടിന്റെ പാട്ടിനെക്കുറിച്ച പലരും പ്രശംസിച്ച കേൾക്കാറുണ്ട് പാട്ടു കേൾക്കാൻ എനിക്ക് ഇന്നലെ മാത്രമെ സംഗിയായുള്ളു. പാട്ടു വളരെ കേമംതന്നെ. ഇത്രയും നന്നായിട്ടുള്ള കഥകളിപ്പാട്ടു ഞാൻ ഇതിനു മുൻപു കേട്ടിട്ടില്ല. വളരെ സന്തോഷമായി. കപ്ലിങ്ങാട സന്ധ്യാവന്ദനത്തിനു നേരനീക്കം വരുത്തുന്നതിനെക്കുറിച്ചും മററും ഇന്നലെ ഞാൻ ഏതാണ്ടൊക്കെ പറഞ്ഞുപോയി. അങ്ങയുടെ യോഗ്യതയറിയാതെ അങ്ങിനെയൊക്കെ ഞാൻ പറഞ്ഞതാണ് അതുകൊണ്ടു മുഷിച്ചൽ തോന്നരുത് കപ്ലിങ്ങാടിന്റെ യോഗ്യത വിചാരിച്ചാൽ ഇങ്ങിനെയൊന്നുമല്ല ബഹുമാനിക്കേണ്ടത് എങ്കിലും ഒരു കഥകളിയുടമസ്ഥന്റെ നിലയിലാണല്ലൊ ഇപ്പോൾ ഇവിടെ വന്നിരിക്കുന്നത് അതുകൊണ്ട് ഇപ്പോൾ ഇതിരിക്കട്ടെ" എന്നു പറഞ്ഞു ഒരു കുത്തു പാവുമുണ്ടു സമ്മാനിച്ച സന്തോഷിപ്പിച്ചയച്ചു.

കഥകളിയോഗക്കാർ അവിടെനിന്നു പോയതിന്റെശേഷം അച്ഛൻനമ്പൂരിപ്പാട് അവിടെയുണ്ടായിരുന്ന ചില നമ്പൂരിമാരോട താൻ തലേദിവസം കണ്ട അത്ഭുതത്തെക്കുറിച്ചു പറഞ്ഞു. കപ്ലിങ്ങാട്ടുനമ്പൂരി ബുദ്ധിമാനും സമത്ഥനുമാണെങ്കിലും ബ്രഹ്മതേജസ്സും ബ്രാഹ്മണവൃത്തിയുമില്ലാത്തയാളാണെന്നു പറഞ്ഞു പുച്ഛിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന നമ്പൂരിമാരും മററും അക്കാലം മുതൽ അദ്ദേഹത്തെക്കണ്ടാൽ സബഹുമാനം വന്ദിച്ചുതുടങ്ങി.

കപ്ലിങ്ങാട്ടു നമ്പൂരി വേഷം പരിഷ്കരിച്ച് ഇന്നിന്നവക്കു പച്ച, ഇന്നിന്നവക്കു കത്തിയെന്നും മററും നിശ്ചയിച്ചപ്പോൾ വിദ്യുജ്ജിഹ്വനും ഒരു രാക്ഷസരാജാവായതുകൊണ്ടു കത്തി എന്നാണു നിശ്ചയിച്ചിരുന്നത് ഒരു സ്ഥലത്തു ഒരു കഥകളിക്കു വിദ്യുജ്ജിഹ്വന്റെ വേഷം കെട്ടുന്നയാൾ കത്തിക്കു തേച്ച ചുട്ടിക്കു കിടന്നു. ചുട്ടി തീൎന്നപ്പോൾ ആ വേഷക്കാരൻ നല്ലയുറക്കമായിരുന്നു അയാളെ ചുട്ടിക്കാരൻ വിളിച്ചുണത്തി. വേഷ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ക്കാരൻ ഉറക്കപ്പിച്ചോടുകൂടി എണീററിരുന്ന് ഓൎമ്മകൂടാതെ കൈകൊണ്ടു മുഖത്തു തേച്ചിരുന്നതും ചുട്ടിയുമെല്ലാം തുത്തു വല്ലാതെയാക്കിത്തീൎത്തു. വീണ്ടും കത്തി തേച്ചു ചുട്ടികുത്തി വേഷംരിക്കാൻ സമയമില്ലാതെയിരുന്നതുകൊണ്ടു കപ്ലിങ്ങാട്ട നമ്പൂരി "ഇനി ആ വേഷം അങ്ങിനെ മതി" എന്നു പറഞ്ഞു കണ്ണിൽക്കണ്ടതെല്ലാം അയാളുടെ തലയിലും ദേഹത്തിലുമെല്ലാം വെച്ചുകെട്ടി വേഷം തീൎത്ത് അയാളെ അരങ്ങത്തേയ്ക്കു തള്ളിയയച്ചു. അന്നുമുതൽ വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻെറ വേഷം ഇപ്പോൾ കണ്ടുവരുന്ന വിധത്തിൽ വികൃതമായിട്ടുതന്നെ നടപ്പായി.

കപ്ലിങ്ങാട്ടു നമ്പൂരി കഥകളി പരിഷ്കരിച്ചതിൻെറ ശേഷം വേറെ രണ്ടു നമ്പൂരിമാരും അല്പാല്പം ഭേദഗതികളോടുകൂടി കഥകളി പരിഷ്കരിച്ചു. അതിനാൽ കഥകളിക്കു കപ്ലിങ്ങാടൻ, കല്ലടിക്കോടൻ, വെട്ടത്തുനാടൻ ഇങ്ങിനെ മൂന്നു രീതി നടപ്പായിത്തീൎന്നു. ഇവയിൽ വെട്ടത്തുനാടൻ രീതിക്കു അധികം പ്രചാരം സിദ്ധിച്ചില്ല. അത് ഇപ്പോഴും വിരളപ്രചാരമായിത്തന്നെ ഇരിക്കുന്നേയുള്ളു. കപ്ലിങ്ങാടൻ, കല്ലടിക്കോടൻ എന്നീ രണ്ടു രീതികൾക്ക് ആദ്യംതന്നെ ധാരാളം പ്രചാരം സിദ്ധിച്ചു. അവ ഇപ്പോഴും പ്രചുരപ്രചാരത്തോടുകൂടിത്തന്നെയാണിരിക്കുന്നത് ഈ മൂന്നു രീതികളും തമ്മിൽ ആട്ടത്തിലും ചാട്ടത്തിലും ചവിട്ടുകൾക്കും കലാശങ്ങൾക്കുമല്ലാതെ വേഷങ്ങൾക്കു വലിയ വ്യത്യാസമൊന്നുമില്ല. തിരുവിതാംകൂർ, കൊച്ചി എന്നീ രാജ്യങ്ങളിൽ ഇപ്പോഴും കപ്ലിങ്ങാടൻരീതിതന്നെയാണ് അധികം പ്രചാരത്തിൽ ഇരിക്കുന്നത് കല്ലടിക്കോടൻരീതിക്കു അധികം പ്രചാരം ബ്രിട്ടീഷുമലബാറിലാണ്

നമ്മുടെ കഥാനായകനായ കപ്ലിങ്ങാട്ടു നമ്പൂരിയുടെ കാലാനന്തരവും ആ ഇല്ലത്തുണ്ടായവരെല്ലാം ബുദ്ധിമാന്മാരും സമൎത്ഥന്മാരുമായിരുന്നുവെന്നും ഇപ്പോഴും അവിടെ അങ്ങിനെതന്നെയാണ ഇരിക്കുന്നതെന്നുമാണ് പലരും പറഞ്ഞു കേട്ടിട്ടുള്ളത്.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

൪. വിജയാദ്രിമാഹാത്മ്യം

'വിജയാദ്രി'യെന്നും അതിൻെറ പരിഭാഷയായി 'വെന്നിമല' എന്നും പറഞ്ഞുവരുന്ന പുണ്യപർവ്വതം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു തിരുവിതാംകൂർ സംസ്ഥാനത്തു ചങ്ങനാശ്ശേരിത്താലൂക്കിലുൾപ്പെട്ട പുതുപ്പള്ളിപ്പകുതിയിലാണ്. കോട്ടയം പട്ടണത്തിൽനിന്ന് ഈ സ്ഥലത്തേക്ക് ഏകദേശം ഏഴു നാഴിക മാത്രമേ ദൂരമുള്ളൂ. ഈ പുണ്യസ്ഥലത്തേയും ഇവിടെയുള്ള 'ഇരവിപുരം' എന്ന ക്ഷേത്രത്തേയും കുറിച്ചു കേട്ടിട്ടില്ലാത്തവരായി കേരളത്തിൽ അധികംപേരുണ്ടായിരിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. എങ്കിലും ഈ സ്ഥലത്തിൻെറ മാഹാത്മ്യത്തേയും ഈ ക്ഷേത്രത്തിൻെറ ആഗമത്തേയും പററി അറിഞ്ഞിട്ടുള്ളവർ ചുരുക്കമാകയാൽ അങ്ങിനെയുള്ള ജനങ്ങളുടെ അറിവിലേക്കായി എൻെറ അറിവിൽപ്പെട്ടിടത്തോളം സംഗതികൾ ചുരുക്കത്തിൽ താഴെക്കുറിക്കുന്നു

പണ്ടു പരദേശങ്ങളിൽനിന്നു ചില പെരുമാൾക്കന്മാർ വന്നു പന്ത്രണ്ടുകൊല്ലം വീതം കേരളരാജ്യത്തെ ഭരിച്ചിരുന്നുവെന്നുള്ളതു ചരിത്രപ്രസിദ്ധമാണല്ലൊ. അങ്ങിനെ വന്നു കേരളചക്രവർത്തികളായി വാണിരുന്ന പെരുമാൾക്കന്മാരിൽ ഒടുവിൽ വന്നയാളും പ്രജാവത്സലനും ഭരണനിപുണനും വലിയ വിദ്വാനും മഹാ കവിയും വിഷ്ണുഭക്തനും തൻെറ കാലാവധി (പന്ത്രണ്ടുകൊല്ലം) കഴിഞ്ഞിട്ടും, ജനങ്ങളുടെ അപേക്ഷപ്രകാരം മുപ്പത്താറു സംവത്സരം കേരളം ഭരിച്ചുകൊണ്ടു കൊടുങ്ങല്ലൂർ തിരുവഞ്ചിക്കുളത്തെന്ന സ്ഥലത്തു താമസിച്ചിരുന്ന മഹാനും 'കുലശേഖരവർമ്മാ'വെന്നു പ്രസിദ്ധനുമായിരുന്ന ചേരമാൻപെരുമാൾ ഒരിക്കൽ തിരുവഞ്ചിക്കുളത്തുനിന്നു ജലമാർഗ്ഗമായി തെക്കൻ ദിക്കുകളിലേക്കു പുറപ്പെട്ടു കോട്ടയത്തിനു പടിഞ്ഞാറുവശം വേമ്പനാട്ടുകായലിൽ എത്തിയപ്പോൾ കിഴക്കുഭാഗത്തായി ഒരു സ്ഥലത്ത് ആകാശത്തിങ്കൽ നക്ഷത്രസ്വരൂപികളായ സപ്തൎഷികൾ നൃത്തംചെയ്തുകൊണ്ടു പ്രദക്ഷിണം

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

വെക്കന്നതായിക്കണ്ടു് അവിടെ ഭൂഭാഗത്തു് എന്തെങ്കിലും ഒരു വിശേഷമുണ്ടായിരിക്കണമെന്നു വിചാരിച്ച വഞ്ചി കൊടുംരാറുവഴി നേരേ കിഴക്കോട്ടു വെക്കാൻ കല്പിക്കുകയും വഞ്ചിക്കാർ അപ്രകാരം ചെയ്യുകയും ചെയ്തു.

അങ്ങിനെ ഏതാനും നാഴിക കിഴക്കോട്ടു ചെന്നപ്പോൾ വഞ്ചി പുതുപ്പള്ളിദേശത്തു പാല്യർപ്പണിക്കർ എന്നു പ്രസിദ്ധനായിരുന്ന നായരുടെ കടവിൽച്ചെന്നടുത്തു. അവിടെ കൊടുംരാറു് അവസാനിക്കുകയും അവിടെനിന്നു കിഴക്കോട്ടുകരപ്രദേശമാകയാൽ വഞ്ചിയിൽപ്പോകുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതെ വരികയുംകൊണ്ടു ചേരമാൻപെരുമാളും അനുചരന്മാരും അവിടെ കരയ്ക്കിറങ്ങി. ആ വിവരമറിഞ്ഞു പാല്യർ മൂത്തപണിക്കർ വീട്ടിൽനിന്നു് ഇറങ്ങിച്ചെന്നു പെരുമാളേക്കണ്ടു വന്ദിച്ചു് അവിടെ എഴുന്നള്ളിയതിന്റെ ഉദ്ദേശ്യമെന്താണെന്നു ചോദിക്കുകയും പെരുമാൾ താൻ നക്ഷത്രങ്ങൾ പ്രദക്ഷിണം വെക്കുന്നതായിക്കണ്ടു് ആ സ്ഥലത്തു് എന്തെങ്കിലുംവിശേഷമുണ്ടായിരിക്കുമെന്നു വിചാരിച്ചു അവിടെയ്ക്കപ്പോയി നോക്കാനായിട്ടു വന്നിരിക്കുകയാണെന്നുള്ള പരമാർത്ഥം പണിക്കരെ ഗ്രഹിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. അപ്പോൾ വിദ്യാവൃദ്ധനും വയോവൃദ്ധനുമായിരുന്ന ആ പണിക്കർ പെരുമാളെ വീണ്ടും വന്ദിച്ചുകൊണ്ടു താഴെ വരുന്നപ്രകാരം പറഞ്ഞു.

"അല്ലയോ എന്റെ തമ്പുരാനേ! ഇവിടെനിന്നു രണ്ടുമൂന്നു നാഴിക കിഴക്കു് ഒരു പുണ്യസ്ഥലമുണ്ടു് അതൊരു മലയാണു് അതിനു സംസ്കൃതപണ്ഡിതന്മാർ 'വിജയാദ്രി' എന്നും സാധാരണജനങ്ങൾ 'വെണ്ണിമല' എന്നും പേർ പറഞ്ഞുവരുന്നു. ആ മലയിൽ പണ്ടു 'കപിലൻ' മുതലായി അനേകം മഹർഷിശ്രേഷ്ഠന്മാർ തപസ്സുചെയ്തു പാർത്തിരുന്നു. ആ മലയുടെ ഉപരിഭാഗത്തായി മഹാവിഷ്ണുവിന്റെ ഒരു ബിംബവുമുണ്ടായിരുന്നു. ആബിംബം അവിടെ ആരും പ്രതിഷ്ഠിച്ചതല്ലായിരുന്നു; സ്വയംഭൂവായിരുന്നു. ആ ബിംബത്തിങ്കൽ ദേവന്മാരും ഋഷീശ്വരന്മാരുമല്ലാതെ മററാരും പൂജയും മററു ചെയ്തിരുന്നില്ല.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ആ വിഷ്ണുഭഗവാനെ സേവിച്ചുകൊണ്ടാണ് കപിലാദികൾ അവിടെത്താമസിച്ചിരുന്നതു.

അങ്ങിനെ ആ താപസന്മാർ അവിടെത്താമസിച്ചിരുന്ന കാലത്ത് എവിടെനിന്നോ ഏതാനും രാക്ഷസന്മാർ അവിടെ ച്ചെന്നു ചേരുകയും ഈ മഹർഷിമാരെ പലവിധത്തിൽ ഉപദ്രവിച്ചുതുടങ്ങുകയും ചെയ്തു. ദുഷ്ടന്മാരായ രാക്ഷസന്മാരുടെ ഉപദ്രവം ദുസ്സഹമായിത്തീരുകയാൽ ആ താപസശ്രേഷ്ഠന്മാർ ആ പുണ്യസ്ഥലം വിട്ടു പ്രാണഭീതിയോടുകൂടി കിഴക്കോട്ടോടി ശബര്യാശ്രമത്തിങ്കൽ ചെന്നെത്തി. അപ്പോൾ ദശരഥപുത്രനായ സാക്ഷാൽ ശ്രീരാമചന്ദ്രൻ അവിടെയെത്തി ശബരിക്കു മോക്ഷം കൊടുത്തിട്ടു തന്റെ സഹോദരനായ ലക്ഷ്മണനോടുകൂടി പമ്പാതീരത്തിങ്കലെത്തിത്താമസിക്കുന്നതായിക്കേട്ട് ഈ മഹർഷിശ്രേഷ്ഠന്മാർ അവിടെച്ചെന്നു ശ്രീരാമനെശ്ശരണം പ്രാപിച്ചു തങ്ങളുടെ സങ്കടമറിയിച്ചു. അക്കാലത്തു സീതാവിരഹദുഃഖാക്രാന്തനായിരുന്നുവെങ്കിലും കരുണാനിധിയും ആശ്രിതവത്സലനുമായ ശ്രീരാമചന്ദ്രൻ മഹർഷിമാരുടെ സങ്കടം കേട്ടക്ഷണത്തിൽ അവരുടെ സങ്കടം തീർത്തുകൊടുക്കുന്നതിനു ലക്ഷ്മണനെ നിയോഗിച്ചു. ഉടനെ ലക്ഷ്മണൻ വില്ലുമമ്പും ധരിച്ചു തന്റെ ജ്യേഷ്ഠന്റെ ആജ്ഞാപുഷ്പത്തെ ശിരസാവഹിച്ചുകൊണ്ടു മഹർഷിമാരോടുകൂടിപ്പോയി ചെറുഞാണൊലിയിട്ടുകൊണ്ട് ആ മലയിൽച്ചെന്നുകയറി. ലക്ഷ്മണന്റെ ചെറുഞാണൊലി കേട്ടക്ഷണത്തിൽ കാലചോദിതന്മാരായ ആ രാക്ഷസന്മാർ ആയുധങ്ങൾ ധരിച്ചുകൊണ്ടു ലക്ഷ്മണനോടു നേരിട്ടു. ക്ഷണനേരംകൊണ്ടു ലക്ഷ്മണൻ ആ രാക്ഷസന്മാരെയെല്ലാം നിഗ്രഹിച്ചു മഹർഷിമാരുടെ സങ്കടം തീർത്തിട്ടു പൂർവ്വജസന്നിധിയിലേക്കുതന്നെ തിരിച്ചുപോവുകയും ചെയ്തു. ലക്ഷ്മണനു വിജയം സിദ്ധിച്ച സ്ഥലമായതിനാലാണ് ആ മലയ്ക്കു 'വിജയാദ്രി' എന്നു നാമം സിദ്ധിച്ചത്. അതിന്റെ പരിഭാഷയായിട്ടാണ് ജനങ്ങൾ 'വെന്നിമല' എന്നു പറയുന്നത്. 'വെന്നി' എന്ന വാക്കിനു ജയം എന്നും അർത്ഥമുണ്ടായിരി

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ക്കാം. 'ജയഭേരി' എന്ന സംസ്കൃതവാക്കിന്റെ പരിഭാഷയാ യിട്ടു മലയാളത്തിൽ 'വെന്നിപ്പറ' എന്നു പറയാറുണ്ടല്ലോ.

ആ മലയിൽ പണ്ടു തപസ്സചെയ്തുകൊണ്ടു താമസിച്ചി രുന്ന മഹർഷിശ്രേഷ്ഠന്മാരെല്ലാവരും ഇപ്പോഴും അവിടെത്ത ന്നെ ഉണ്ടെന്നാണ് ജനങ്ങൾ പറയുകയും വിശ്വസിക്കുകയും ചെയ്തുപോരുന്നത് എന്നാലിപ്പോൾ കലിയുഗമായതുകൊ ണ്ടു് അവരെ മനുഷ്യർക്കു പ്രത്യക്ഷമായി കാണ്മാൻ കഴിയുന്നി ല്ല. എന്നു മാത്രമല്ല, മഹർഷിമാരിപ്പോൾ താമസിക്കുന്നത് അവിടെയുള്ള വലിയ ഗുഹകളിലാണ് ഇപ്പോഴും അവരു ടെ മനസ്സിൽ രാക്ഷസഭയവും ജനോപദ്രവമുണ്ടാകരുതെന്നു ള്ള വിചാരവുമുള്ളതിനാൽ അവർ ഗുഹകളുടെ പ്രവേശന ദ്വാരങ്ങൾ ആരും കണ്ടുപിടിക്കാതെയിരിക്കത്തക്കവണ്ണം ആ ച്ഛാദിച്ചുകൊണ്ടാണ് താമസിക്കുന്നത് എന്നാലവർ പണ്ടു പർണ്ണശാലകൾ കെട്ടി അവിടെത്താമസിച്ചിരുന്ന സ്ഥലങ്ങൾ കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിനു ചില ലക്ഷ്യങ്ങൾ ഇപ്പോഴും അവിടെ ക്കാണ്മാനുണ്ട് ആ മലയിൽ ഏഴു വലിയ സരസ്സുകളും ഏഴു പത്തിരണ്ടു് അല്പസരസ്സുകളുമുണ്ടു് ജനങ്ങൾ ആ വലിയ സ രസ്സുകളെ 'ചിറ'കളെന്നും അല്പസരസ്സുകളെ 'കാലി'കളെന്നു മാണ് പറഞ്ഞുവരുന്നത് അവയെല്ലാം പുണ്യതീർത്ഥങ്ങളാണ് അവയിൽ വേനലെന്നും വർഷമെന്നുമുള്ള വ്യത്യാസം കൂടാതെ സദാ സ്ഫടികസദൃശമായ നിർമ്മലജലം പരിപൂർണ്ണമായിരിക്കു ന്നു മലയിൽനിന്നു തീർത്ഥം ഒലിച്ചുവന്നു സദാ ആ സരസ്സുക ളെ നിറച്ചുകൊണ്ടാണിരിക്കുന്നത് അതിനാൽ ഒരിക്കലുമവ യിൽ ജലം കുറഞ്ഞുപോകുന്നില്ല. എന്നാൽ ഒരുകാലത്തും ക രകവിഞ്ഞ് ഒഴുകുന്നുമില്ല. അവിടെച്ചെന്നു കണ്ടാൽ അവ ദി വ്യങ്ങളായിട്ടുള്ള പുണ്യസരസ്സുകളാണെന്ന് ആരും സമ്മതി ക്കും. ആ പുണ്യതീർത്ഥങ്ങളിൽ സ്നാനതർപ്പണങ്ങളും പിതൃക്രി യകളും ചെയ്താൽ മോക്ഷവും പിതൃപ്രീതിയും സിദ്ധിക്കുമെന്നാ ണ് ജനങ്ങളുടെ വിശ്വാസം

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

"വിജയാചലതീത്ഥേഷു സ്നാത്വാ ഭക്ത്യാ പിതൃക്രിയാം
കരോതി മനുജോ യസ്തു ഗയാശ്രാദ്ധഫലം ലഭേൽ"
എന്നു സ്ഥലപുരാണത്തിൽ പ്പറഞ്ഞിട്ടുമുണ്ട്. അതിനാൽ അ ദ്ധോദയം, മഹോദയം അമാവാസി മുതലായ പുണ്യദിവസങ്ങളിൽ അവിടെ സ്നാനതപ്പണാദികൾക്കായി അസംഖ്യം ജനങ്ങൾ പല സ്ഥലങ്ങളിൽനിന്നുമായി ഇപ്പോഴും അവിടെ വരുന്നുണ്ട്. പുണ്യദിവസങ്ങളിൽ ദേവന്മാരും അവിടെ വരുന്നുണ്ടെന്നാണ് ജനശ്രുതി. ഈ മലയുടെ അന്തർഭാഗത്തും തീത്ഥങ്ങളുണ്ടെന്നും അവിടെയിരിക്കുന്ന താപസശ്രേഷ്ഠന്മാർ പുണ്യദിനങ്ങളിൽ അവയിൽ സ്നാനതപ്പണാദികൾ ചെയ്യുന്നുണ്ടെന്നുമുള്ള കാൎയ്യം തീച്ചയാണ്. എന്തെന്നാൽ, പുണ്യദിനങ്ങളിൽ മലയിൽനിന്ന് ഒലിച്ചുവരുന്ന തീത്ഥത്തോടുകൂടി ദഭപ്പുല്ലും പൂക്കളും അക്ഷതവും മററും ഇപ്പോഴും പതിവായിക്കണ്ടുവരുന്നുണ്ട്. ഇവ ആ മഹഷിമാരുടെ തപ്പണത്തിന്റെവകയായിരിക്കണമല്ലോ.

എന്നാൽ ആ മലയുടെ മുകളിൽ പണ്ടുണ്ടായിരുന്ന വിഷ്ണുവിഗ്രഹം ഇപ്പോൾ അവിടെ പ്രത്യക്ഷമായി കാണ്മാനില്ല. അതു മണ്ണിനടിയിൽ മറഞ്ഞുപോയിരിക്കുന്നു. എങ്കിലും ആ ബിംബമുണ്ടായിരുന്ന സ്ഥലം കണ്ടുപിടിക്കാൻ മാൎഗ്ഗമുണ്ട്. ആ മലയിൽ ഇപ്പോഴും ചില വേടന്മാർ കുടുംബസഹിതം താമസിക്കുന്നുണ്ട്. അവരിൽ പ്രധാനന്റെ പേർ 'ഇരവി' എന്നാണ്. അവൻ ഒരു ദിവസം പാരകൊണ്ടു കാട്ടുകിഴങ്ങുകൾ മാന്തിപ്പറിച്ചപ്പോൾ ഒരു സ്ഥലത്തുനിന്നു രക്തപ്രവാഹമുണ്ടായി. അവൻ അതു കണ്ടു പേടിക്കുകയും അവനു മോഹാലസ്യമുണ്ടാവുകയും ചെയ്തു. പിന്നെ മൂന്നേമുക്കാൽ നാഴിക കഴിഞ്ഞതിന്റെ ശേഷമാണ് അവനു ബോധം വീണത്. അവന്റെ പാര ആ വിഷ്ണുബിംബത്തിൽ കൊണ്ടതിനാലാണ് രക്തപ്രവാഹമുണ്ടായത്. ആ ഇരവിയോടു പറഞ്ഞാൽ അവൻ ആ സ്ഥലം കാണിച്ചുതരും. അവന്റെ കൂട്ടുകാരോ മററാ ഇനിയും ആ സ്ഥലത്തു മാന്തുകയോ കുഴിക്ക

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

കയ്യോ ചെയ്യാനിടയാകാതെ സൂക്ഷിച്ചുകൊണ്ട് അവൻ ആ സ്ഥലത്തിനു സമീപിച്ചുതന്നെയാണ് കുടിൽകെട്ടി താമസിച്ചുവരുന്നതു് ”

ചേരമാൻപെരുമാൾ—എനിക്ക് ആ സ്ഥലംതന്നെയാണ് കാണേണ്ടതു് താഴെയിരിക്കുന്ന വിഷ്ണുവിഗ്രഹത്തെ ഉദ്ദേശിച്ച സർപ്പക്ഷികൾ ആ സ്ഥലത്തിൻെറ ഉപരിഭാഗത്തായിനുതന്നെയായിരിക്കണം പ്രദക്ഷിണം വെക്കുന്നതായി ഞാൻ കണ്ടതു് അതുകൊണ്ടു നമുക്ക് അങ്ങോട്ടു പോകാം. പണിക്കരും ഒരുമിച്ചുതന്നെ വരണം.

പണിക്കർ—എഴുന്നള്ളത്തോടുകൂടി വരുന്നതിനു് അടിയനു വിരോധമൊന്നുമില്ല; സന്തോഷമാണ്. പക്ഷേ എഴുന്നള്ളുന്നകാര്യമാണ് വലിയവിഷമമായിട്ടിരിക്കുന്നതു് ഒറ്റടവഴിമാത്രമേ ഉള്ളു അതുതന്നെ വലിയ കാട്ടിൽക്കൂടിയാണ വാഹനങ്ങളിൽപ്പോകാനും നിവൃത്തിയില്ല. കാൽനടയായിത്തന്നെ പോകേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അമാവാസി ദിവസങ്ങളിലും മററും അടിയങ്ങൾ പോകുന്നതുതന്നെ വളരെ പ്രയാസപ്പെട്ടാണ് പിന്നെത്തിരുമേനി എഴുന്നള്ളുന്നതെങ്ങിനെയാണെന്നാണ് അടിയൻ വിചാരിക്കുന്നതു്

പെരുമാൾ—അതിനെക്കുറിച്ച് വിചാരിക്കേണ്ട. ഞാൻ നടന്നുകൊള്ളാം. എനിക്ക് ഇതൊന്നും പ്രയാസമായിതോന്നുന്നില്ല.

“എന്നാൽ കല്പനപോലെ” എന്നു പറഞ്ഞു പണിക്കർ മാർഗ്ഗദർശിയായിട്ടു മുൻപേയും പെരുമാളും സഹചരന്മാരും പിന്നാലെയുമായിട്ട് അവിടെനിന്നു പുറപ്പെട്ടു.

ഇവർ മലയിലേക്കു പുറപ്പെട്ടതു മരം കോച്ചുന്ന മഞ്ഞുള്ള മകരമാസത്തിലൊരുദിവസം വെളുപ്പാൻ കാലത്തായിരുന്നു. അപ്പോൾ മഞ്ഞിൻെറ തണുപ്പു സാമാന്യത്തിലധികമുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ ചേരമാൻപെരുമാൾ പാല്യർ പണിക്കരോട്, “ഇവിടെത്തന്നെ മഞ്ഞിൻെറ ശൈത്യം. ദുസ്സഹമാ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

യിരിക്കുന്നു. മലയിൽച്ചെല്ലുമ്പോൾ ഇതു് ഇതിലധികമായിരിക്കുമല്ലോ" എന്നു പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ പണിക്കർ, "മലകളിൽ മഞ്ഞു മറ്റുള്ള സ്ഥലങ്ങളിലുള്ളതിൽ അധികമായിരിക്കുന്നതു സാധാരണമാണു. എന്നാൽ ഈ മലയിലങ്ങിനെയല്ല. ഇവിടെ മഞ്ഞും തണുപ്പും ലേശംപോലുമില്ല. അടിയൻ അറിയിച്ചതു പരമാർത്ഥമാണെന്നു് അവിടെച്ചെല്ലുമ്പോൾ തിരുമനസ്സിലേക്കു ബോധപ്പെടും. അവിടെ മരങ്ങളുടെ ഇലകളിൽപ്പോലും മഞ്ഞുവെള്ളം കാണുകയില്ല. പണ്ടു് ഇവിടെയും മഞ്ഞു മറ്റുള്ള മലകളിലെപ്പോലെ ഉണ്ടായിരുന്നുവെന്നും മഹർഷിമാരുടെ അപേക്ഷപ്രകാരം രാക്ഷസനിഗ്രഹത്തിനായി വന്നിരുന്ന ലക്ഷ്മണസ്വാമിക്കു മഞ്ഞിന്റെ ശൈത്യം ദുസ്സഹമായിത്തീരുകയാൽ കപിലമഹർഷി "ഈ മലയിൽ മഞ്ഞില്ലാതെയായിപ്പോകട്ടെ" എന്നു ശപിക്കുകയാലാണു് ഇവിടെ മഞ്ഞില്ലാതെയായിപ്പോയതെന്നുമാണു് ഐതിഹ്യം. അതെങ്ങിനെയായാലും ഇവിടെ മഞ്ഞില്ലെന്നുള്ള കാര്യം വാസ്തവം തന്നെ" എന്നു പറഞ്ഞു.

ഇങ്ങിനെ ഓരോന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു നടന്നു് അവർ വിജയാദ്രിയുടെ ഉപരിഭാഗത്തെത്തി. ആ കാട്ടുവഴിയിൽക്കൂടി കാൽനടയായി കയററം കയറി മലയുടെ മുകളിലെത്തുന്നതിന്നു ചേരമാൻപെരുമാൾക്കു സഹചാരന്മാരോളം തന്നെ പ്രയാസവും ക്ഷീണവുമുണ്ടായില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദേഹം അങ്ങിനെയുള്ളതായിരുന്നുവല്ലോ

> "ഔന്നത്യം ചേന്നു ഭൃക്ഷം പൃഥുഗളവുമുയന്നുള്ളൊരംസങ്ങൾതന്നിൽ-
> ച്ചേന്നിട്ടും പൊൻമണികുണ്ഡലികൾ വിലസിടുമാക്കുന്നപാശങ്ങൾ രണ്ടും
> നന്നായ്മുട്ടോളവും തൂങ്ങിയ കരയുഗവും നല്ല പൊൻവണ്ണവും പു-
> ണ്ടന്യൂനായാമമേവനാടലിലു ജനതസ്സുള്ള കണ്ണുകൾ തീക്ഷ്ണം"

എന്നാണല്ലോ 'സുഭദ്രാധനഞ്ജയം' നാടകത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആകാരത്തെ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നതു്.

അവർ മലയുടെ ഉപരിഭാഗത്തെത്തിയതിന്റെ ശേഷം പാലൂർപണിക്കർ ഇരവിയേ വിളിച്ച് അവൻ കാട്ടുകിഴങ്ങു മാ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ന്തിയസമയം രക്തപ്രവാഹമുണ്ടായ സ്ഥലം കാണിച്ചുകൊടുക്കുവാൻ പറകയും അവൻ കാണിച്ചുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. ചേരമാൻപെരുമാൾ ആ സ്ഥലത്തിന്നു മൂന്നു പ്രദക്ഷിണംവെച്ചു നമസ്കരിച്ചതിന്റെ ശേഷം ഇരവിയേ വിളിച്ച്—ഈ സ്ഥലത്തിന്നു നാം 'കോട്ട' എന്നു പേരിട്ടിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ മേലാൽ ഈ സ്ഥലത്തിന്നു "വെന്നിമലക്കോട്ട" എന്നു നാമമായിരിക്കുന്നതാണ് പണ്ടു സ്വയംഭൂവായ ബിംബമുണ്ടായിരുന്ന സ്ഥലത്ത് ഒരു ക്ഷേത്രം പണിയിച്ചു ദേവപ്രതിഷ്ഠ നടത്തിക്കണമെന്നു നാം വിചാരിക്കുന്നു. അതിനാൽ നീയും നിന്റെ ജാതിക്കാരായ വേടന്മാരിൽ ആരുംതന്നെ മേലാൽ ഈ മലയുടെ ഉപരിഭാഗത്തു താമസിക്കരുത് എന്നാൽ വളരെക്കാലമായി ഇവിടെത്താമസിച്ചുവരുന്ന നിങ്ങൾ ഇവിടം വിട്ടു പോകണമെന്നു നാം ആജ്ഞാപിക്കുന്നില്ല. ഈ മലയുടെ നാലുവശങ്ങളിലും അടിവാരങ്ങളിൽ കുടിൽകെട്ടി ഈ കോട്ടയ്ക്കു കാവലായി നിങ്ങൾ താമസിച്ചുകൊള്ളണം. നിങ്ങളിലാരും ഈ കോട്ടയിലുള്ള പക്ഷിമൃഗാദികളെ ഹിംസിക്കുകയോ കാടുകളും മരങ്ങളും വെട്ടിയഴിക്കുകയോ ചെയ്തുപോകരുതെന്നു മാത്രമല്ല, അന്യന്മാർ വന്ന് അപ്രകാരമൊന്നും ചെയ്യാതെ നിങ്ങൾ സൂക്ഷിക്കുകയും വേണം. ഇതിലേയ്ക്ക് എന്തെങ്കിലും ചെറുതായ ഒരു പ്രതിഫലം നാം നിങ്ങൾക്കു തരികയും ചെയ്യാം. ഈ സ്ഥലം പണ്ടു മഹർഷിമാരുടെ തപോവനമായിരുന്നുവല്ലൊ. ആ സ്ഥിതിയിൽത്തന്നെ ഇവിടം, മേലാൽ ഇവിടെ പ്രതിഷ്ഠിക്കപ്പെടുന്ന ദേവന്റെ സങ്കേതമായിരിക്കണമെന്നാണ് നാം ആഗ്രഹിക്കുന്നത്—എന്നുപറഞ്ഞു. ഇതുകേട്ട് ഇരവി താണുതൊഴുതുകൊണ്ട്—പൊന്നുതമ്പുരാനേ! അടിയങ്ങൾ കല്പനയ്ക്കു വിരോധമായി യാതൊന്നും പ്രവർത്തിക്കുന്നവരല്ല. കല്പനപോലെയെല്ലാം ഇവിടുത്തേ അടിമകളായി അടിയങ്ങൾ കോട്ടയുടെ നാലുവശത്തും അടിവാരങ്ങളിൽ മാടങ്ങൾ കെട്ടിപ്പാർത്തുകൊള്ളാം. ഈ മല തപോവനമായിരുന്നതുകൊണ്ട് ഇവിടെ ദുഷ്ടമൃഗങ്ങ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ളൊന്നുംതന്നെ ഇല്ല. ഇവിടെ മൃഗങ്ങളെന്നു പറയാൻ മരഞ്ചാടികൾ മാത്രമേയുള്ളു. അവർ ശ്രീരാമഭക്തന്മാരാണെന്നുള്ള വിശ്വാസംനിമിത്തം അവരേ ആരും ഹിംസിക്കാറുമില്ല. പിന്നെ, ഇവിടെയുള്ള കാടും മരങ്ങളും ആരും വെട്ടിനശിപ്പിക്കാതെ അടിയങ്ങൾ പ്രത്യേകം സൂക്ഷിച്ചുകൊള്ളുകയും ചെയ്യാം—എന്നുണർത്തിച്ചു.

ഇത്രയും കഴിഞ്ഞപ്പോഴേയ്ക്കും ജനങ്ങൾ കേട്ടുകേൾപ്പിച്ചു ചേരമാൻപെരുമാൾ എഴുന്നള്ളിയിരിക്കുന്ന വിവരമറിയുകയും അരിയും കറിക്കോപ്പുകളും മററും ശേഖരിച്ച് ആ മലയുടെ മുകളിൽ എത്തിക്കുകയും സമീപസ്ഥന്മാരും 'മലമേൽക്കാവുസമൂഹ'ത്തിലുൾപ്പെട്ടവരുമായ ചോഴിയപ്പട്ടന്മാരേ വരുത്തി ചതുർവ്വിധവിഭവങ്ങളോടുകൂടി അമൃതേത്തിനെല്ലാം തയ്യാറാക്കുകയും ചെയ്തു. കേരളചക്രവർത്തിയായിരിക്കുന്ന മഹാരാജാവെഴുന്നള്ളിയിരിക്കുന്നതായി അറിഞ്ഞാൽ അമൃതേത്തിനും മററും തയ്യാറാക്കുന്നതിനും തയ്യാറാക്കുന്നതിനും എല്ലാവരും സന്നദ്ധരായിരിക്കുമല്ലൊ. ഭക്ഷണത്തിനു വേണ്ടുന്നതെല്ലാം തയ്യാറായി എന്നറിഞ്ഞു ചേരമാൻപെരുമാൾ മുതലായവർ ഓരോ ചിറകളിൽപ്പോയി സ്നാനം മുതലായവ കഴിച്ചുവന്നു പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം മാറിമാറിയിരുന്നു യഥാക്രമം ഊണു കഴിച്ചു. ആ വനഭോജനം അവർക്കെല്ലാവർക്കും ഏററവും സന്തോഷപ്രദവും സുഖകരവുമായിയെന്ന് അവരിൽനിന്നുതന്നെ അന്യന്മാർക്കും അറിയാനിടയാവുകയും ചെയ്തു.

പിന്നെ ജനങ്ങൾകൂടി ചേരമാൻപെരുമാളുടെ തൽക്കാലതാമസത്തിനായി ആ മലയുടെ പടിഞ്ഞാറെച്ചരിവിൽ ഒരു പുര അന്നു വൈകുന്നേരത്തേയ്ക്കുതന്നെ കെട്ടിയുണ്ടാക്കി. അപ്പോൾ മുതൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ താമസം അവിടെയാക്കി അവിടെ വേണ്ടുന്ന സകലസാധനങ്ങളും മുറയ്ക്ക് ഇടപ്രഭുക്കന്മാരും നാടുവാഴികളും മററും ശേഖരിച്ചുകൊടുത്തുകൊണ്ടിരുന്നു. പാചകവൃത്തി മലമേൽക്കാവുസമൂഹക്കാർതന്നെ നടത്തി. ഭൃത്യന്മാരും മററും പെരുമാളുടെകൂടെത്തന്നെ ധാരാള

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

മുണ്ടായിരുന്നു. പിന്നെ പാല്യൂർപണിക്കർ മുതലായി മൂന്നു പേർ വിശേഷാൽ ചെന്നുകൂടുകയുംചെയ്തു.

ചേരമാൻപെരുമാൾ ഇങ്ങിനെ അവിടെത്താമസിച്ചതുകൊണ്ടു മൂറസ്സു ക്ഷേത്രംപണി നടത്തിച്ചു. അമ്പലം ഒട്ടും മോശമല്ലായിരുന്നു. നാലമ്പലം ബലിക്കൽപ്പുര, വാതിൽമാടം മുതലായവയോടുകൂടിത്തന്നെയാണ് പണിയിച്ചത്. പശ്ചിമാഭിമുഖമായ ആ ക്ഷേത്രത്തിന്റെ വടക്കേ വലിയമ്പലം കൂത്തമ്പലമായിട്ടും ഉപയോഗിക്കുവാൻ തക്കവണ്ണം അതിൽ അരങ്ങും അണിയറയുംകൂടി ഉണ്ടാക്കിച്ചു. ശ്രീകോവിൽ, മണ്ഡപം, തിടപ്പള്ളി, മുളയറ മുതലായവയെല്ലാം പണിക്കുറതീർന്നപ്പോഴേയ്ക്കും കൃഷ്ണശിലകൊണ്ടു ചതുർബ്ബാഹുവായിട്ടുള്ള ഒരു വിഷ്ണുവിഗ്രഹവുമുണ്ടാക്കിച്ചു ജ്യോത്സ്യന്മാരേ വരുത്തിയാലോചിച്ചു പ്രതിഷ്ഠയ്ക്കു മുഹൂർത്തം നിശ്ചയിക്കുകയും മുഹൂർത്തച്ചാർത്ത് എഴുതിച്ചുവാങ്ങുകയും പ്രസിദ്ധതന്ത്രിയായ താഴമൺപോററിയുടെ അടുക്കൽ ആളയച്ചു വിവരം ഗ്രഹിപ്പിക്കുകയും പ്രതിഷ്ഠ, കലശം ഉത്സവം മുതലായവയ്ക്ക് അദ്ദേഹത്തിന്റെയും ചാർത്തു വരുത്തുകയും സകലസാധനങ്ങളും ശേഖരിക്കുകയും ചെയ്തു പ്രതിഷ്ഠയ്ക്കുള്ള ക്രിയകൾ തുടങ്ങുന്നതിനു രണ്ടു ദിവസം മുൻപേതന്നെ തന്ത്രിയേയും ശാന്തി, പരികർമ്മം, കഴകം വാദ്യഘോഷം മുതലായവയ്ക്കു വേണ്ടുന്ന ബ്രാഹ്മണരേയും വാരിയന്മാരേയും മാരാന്മാരേയും മററും സ്ഥലത്തുവരുത്തി താമസിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു

ഇങ്ങിനെ വേണ്ടുന്ന സാധനങ്ങളെല്ലാം തയ്യാറാക്കിവെയ്ക്കുകയും വരേണ്ടുന്നവരെല്ലാം വന്നുചേരുകയും ചെയ്തതിന്റെ ശേഷം ക്രിയകളാരംഭിക്കുന്നതിന്റെ തലേദിവസം സന്ധ്യ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഒരാൾ അവിടെച്ചെന്നുചേർന്നു. ജടയും താടിയും വളർത്തിയും ദേഹമെല്ലാം ഭസ്മം പൂശിയും കഴുത്തിൽ രുദ്രാക്ഷമാലകളണിഞ്ഞും മരവുരിയുടുത്തുമിരുന്ന ആ ആളെ കണ്ടാൽത്തന്നെ ഒരു സന്യാസിയോ താപസനോ മററൊ ആണെന്നു തോന്നുമായിരുന്നു. അദ്ദേഹം അവിടെച്ചെന്ന്

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

എന്തൊക്കെയോ സംസാരിച്ചു. അതെല്ലാം ഗീൎവ്വാണഭാഷയിലായിരുന്നതിനാൽ അവിടെ നിന്നിരുന്നവൎക്കു കാൎയ്യമൊന്നും മനസ്സിലായില്ല. ഈ വിവരമറിഞ്ഞു ചേരമാൻപെരുമാൾ തന്നെ അവിടെ ചെന്നു് ആ താപസനെ കണ്ടപ്പോൾതന്നെ അദ്ദേഹം ഒരു ദിവ്യനാണെന്നു തോന്നുകയാൽ ചേരമാൻപെരുമാൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാദത്തിങ്കൽ വീണു നമസ്കരിച്ചു. ചേരമാൻപെരുമാളും ഗീൎവ്വാണഭാഷാഭിജ്ഞനായിരുന്നതിനാൽ അവർ തമ്മിൽ സംഭാഷണമാരംഭിച്ചു. അതിന്റെ പരിഭാഷ താഴെച്ചേൎക്കുന്നു.

താപസൻ—ഇവിടെ പ്രതിഷ്ഠിപ്പിക്കാനായി ഒരു ബിംബമുണ്ടാക്കിച്ചുവെച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. അതു കേടുള്ളതാകയാൽ പ്രതിഷ്ഠിപ്പിക്കരുതു്. അതു പ്രതിഷ്ഠിപ്പിച്ചാൽ രാജാവിനു ഗുണത്തിനു പകരം ദോഷമാണുണ്ടാകുന്നതു്.

പെരുമാൾ ആ ബിംബത്തിനു യാതൊരു കേടും ഞങ്ങളാരും കണ്ടില്ല. പിന്നെ അവിടുന്നു ഇങ്ങിനെ പറയുന്നതെന്താണാവോ?

താപസൻ—ആ ബിംബം എനിക്കൊന്നു കാണിച്ചുതന്നാൽ കേടെവിടെയാണെന്നു ഞാൻ കാണിച്ചുതരാം.

ഇതു കേട്ടു ചേരമാൻപെരുമാൾ താപസനെ വിളിച്ചുകൊണ്ടുപോയി ബിംബം കാണിച്ചുകൊടുത്തു. ഉടനെ താപസൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കയ്യിലിരുന്ന ഇരിമ്പുവടികൊണ്ടു് ആ ബിംബത്തിന്റെ ഉദരമദ്ധ്യത്തിങ്കൽ ഒരു കുത്തുകൊടുത്തു. അപ്പോൾ ആ ഭാഗം പൊട്ടിത്തുറക്കുകയും അവിടെനിന്നു ക്രിമികളോടുകൂടിയ വെള്ളമൊലിക്കുകയും ഒരു ചെറിയ തവള പുറത്തേക്കു ചാടുകയും ചെയ്തു. ഇതുകണ്ടു് എല്ലാവരും അത്ഭുതപരവശന്മാരായിത്തീൎന്നു. ചേരമാൻപെരുമാൾക്കു് അത്ഭുതത്തേക്കാളധികം വ്യസനമാണുണ്ടായതു്. വട്ടം കൂട്ടേണ്ടതെല്ലാം കൂട്ടിക്കഴിഞ്ഞു. വരേണ്ടുന്നവരെല്ലാം വന്നുചേരുകയും ചെയ്തു. ഒന്നോ രണ്ടോ ദിവസംകൊണ്ടു് ഒരു വിഷ്ണുവിഗ്രഹമുണ്ടാക്കിച്ചു നിശ്ചിതമുഹൂൎത്തത്തിൽത്തന്നെ പ്രതിഷ്ഠ ന

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ടത്തിക്കാൻ സാധിക്കയില്ലല്ലോ. അതു വിചാരിച്ചിട്ട പെരു മാൾക്കുണ്ടായ ഇച്ഛാഭംഗവും വ്യസനവും സീമാതീതമായിരു ന്നു. അദ്ദേഹം ആ താപസൻെറ പാദത്തിങ്കൽ വീണ്ടും വി ണനമസ്കരിച്ചിട്ട്, "അല്ലയൊ സ്വാമിൻ! കേടുള്ളതായ ഈ ബിംബം പ്രതിഷ്ഠിപ്പിക്കാനിടയാകാത്തതിനെക്കുറിച്ച് അപാ രമായ സന്തോഷമുണ്ട് എങ്കിലും നിശ്ചിതമുഹൂർത്തത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠ നടത്തിക്കാൻ സാധിക്കയില്ലല്ലോ എന്നു വിചാരി ച്ചു ഞങ്ങൾക്ക് അളവററ വ്യസനവുമുണ്ട്. ഇനി മറെറാ ര ണ്ടോ ദിവസംകൊണ്ട് ഒരു വിഗ്രഹമുണ്ടാക്കിച്ചു പ്രതിഷ്ഠ നട ത്തിക്കാൻ സാധിക്കയില്ലല്ലോ" എന്നു പറഞ്ഞു.

താപസൻ—അല്ലയോ രാജാവേ! അങ്ങ് ഇതിനെക്കുറി ച്ച് കട്ടം വ്യസനിക്കേണ്ട. ഇതിലേക്ക് ഒരു നിവൃത്തിമാർഗ്ഗം ഞാൻ പറഞ്ഞുതരാം. ഈ മലയുടെ കിഴക്കേച്ചരുവിലുള്ള ഒരു ചിറയിൽ മഹാവിഷ്ണുകലാസംഭൂതനായ ലക്ഷ്മണസ്വാമി യുടെ ഒരു വിഗ്രഹം കിടക്കുന്നുണ്ട്. അതു ബ്രാഹ്മണരെക്കൊ ണ്ടു മുങ്ങിയെടുപ്പിച്ചു കൊണ്ടുവന്നു നിശ്ചിതമുഹൂർത്തത്തിൽത്ത ന്നെ പ്രതിഷ്ഠ നടത്തിച്ചുകൊള്ളുക. അവിടെ ചിറകളും ഓ ലികളും പലതുണ്ടെങ്കിലും ബിംബം കിടക്കുന്ന ചിറയ്ക്ക് ഒരട യാളംകൂടി പറയാം. ബിംബമെടുക്കാനായിച്ചെല്ലുന്നസമയം ഒരു ചിറയിൽ ഒരു താമരപ്പൂവു വികസിച്ചുനില്ക്കുന്നതായിക്കാ ണാം. ആ സ്ഥലത്തു മുങ്ങിത്തപ്പിയാൽ ബിംബം കണ്ടുകിട്ടും. ആ ബിംബത്തിന് ഇനി ജലാധിവാസം മുതലായ ക്രിയക ളൊന്നും ആവശ്യമില്ല. എടുത്തു കൊണ്ടുവന്നു യഥാവിധി പ്രതിഷ്ഠയും കലശം മുതലായവയും നടത്തിയാൽ മതി.

ഇത്രയും പറഞ്ഞു കഴിഞ്ഞതിൻെറ ശേഷം ആ താപ സൻ അവിടെക്കൂടിനിന്നിരുന്ന ജനങ്ങളുടെ ഇടയിലേക്കു മാ റിമറഞ്ഞു. പിന്നെ അദ്ദേഹത്തെ അവിടെയെങ്ങും ആരും കണ്ടുമില്ല. ആ താപസൻ സാക്ഷാൽ കപിലമഹർഷിതന്നെ യാണെന്നാണ് പിന്നീടെല്ലാവരും തീർച്ചപ്പെടുത്തിയതു്. ആരായാലും ഒരു ദിവ്യനായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ആ താപസൻ പിരിഞ്ഞുപോയപ്പോഴേക്കും രാത്രി വളരെയധികമായിരുന്നതുകൊണ്ടും മലയുടെ കിഴക്കുഭാഗം വലിയ കാടായിരുന്നതിനാലും ബിംബം മുങ്ങിയേടത്തേക്കു മററും അന്ന് ആരും പോയില്ല. പിറേറദിവസം രാവിലെ ചേരമാൻപെരുമാൾ പാല്യർപ്പണിക്കർ മുതലായ ചില നായന്മാരെ നാലഞ്ചുബ്രാഹ്മണരോടു കൂടി കിഴക്കേക്കോട്ടയിലേയ്ക്കയച്ചു. അവർ കാടും മുള്ളുമൊന്നും വകവെയ്ക്കാതെ കിഴക്കേക്കോട്ടയിൽ വളരെനേരം ചുററിനടന്നു നോക്കീട്ടും താമരപ്പൂവുള്ള ചിറ കണ്ടില്ല. അപ്പോൾ ഒരു കൃഷ്ണപ്പരുന്ത് ആകാശമാർഗ്ഗത്തിങ്കൽ ഒരു സ്ഥലത്തു പ്രദക്ഷിണമായി പറന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതു കണ്ടിട്ട് അതിന്റെ അധോഭാഗത്തായിരിക്കണം ബിംബം കിടക്കുന്നതെന്ന് അവൎക്കൊരു ഊഹാതോദയമുണ്ടായി ഉടനേ അവർ ആ പരുന്തു പറന്നുകൊണ്ടിരുന്ന സ്ഥലത്തിനു താഴെച്ചെന്നു. അപ്പോൾ അവിടെ ഒരു ചിറയും അതിന്റെ മദ്ധ്യഭാഗത്തു വികസിച്ചുനില്ക്കുന്നതായ ഒരു ചെന്താമരപ്പൂവും കണ്ടു. ഉടനേ രണ്ടു മൂന്നു ബ്രാഹ്മണർ ചിറയിൽ ഇറങ്ങിമുങ്ങാനായി അടുത്തുചെന്നു. ആ സമയം ചിറയുടെ കിഴക്കുഭാഗത്തുള്ള കൊടുംകാട്ടിൽനിന്ന് അതിഭയങ്കരമായ ഒരട്ടഹാസവും "ചിറയിൽ ആരും ഇറങ്ങിപ്പോകരുത്" എന്ന് ആരോ വിളിച്ചുപറയുന്നതായും കേട്ടു. ഇതു കേട്ടപ്പോൾ പാല്യർപ്പണിക്കർ മുതലായവരെല്ലാവരും ഏററവും ഭയവിഹ്വലന്മാരായിത്തീൎന്നു. പിന്നെ ആ ചിറയിലിറങ്ങാൻ ആ കൂട്ടത്തിലുണ്ടായിരുന്ന ബ്രാഹ്മണൎക്കാൎക്കും ധൈൎയ്യമുണ്ടായില്ല അതിനാൽ പാല്യർപ്പണിക്കർ ഉടനെ ഓടിച്ചെന്ന് ഈ സംഗതികളെല്ലാം ചേരമാൻപെരുമാളുടെ അടുക്കൽ അറിയിച്ചു. ഇതു കേട്ടപ്പോൾ പെരുമാളും ഏററവും വിഷണ്ണനായിത്തീൎന്നു. ബിംബം കൊണ്ടുവരാതെയിരുന്നാൽ നിശ്ചിതമുഹൂൎത്തത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠ നടത്താൻ സാധിക്കയില്ലല്ലൊ. അതിനാൽ ഏതുപ്രകാരമെങ്കിലും ആ ബ്രാഹ്മണരെക്കൊണ്ടുതന്നെ ബിംബമെടുപ്പിച്ചുകൊണ്ടുവരണമെന്നു നിശ്ചയിച്ച് അദ്ദേഹവും ചി

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

റയുടെ സമീപമെത്തി. അപ്പോൾ തലേദിവസം അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടുക്കൽച്ചെന്നിരുന്ന താപസനും അവിടെച്ചെന്നുചേർന്നു. താപസനോക്കണ്ടയുടനെ പെരുമാൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാദത്തിങ്കൽ വീണു നമസ്കരിച്ചിട്ടു ബിംബമെടുക്കുന്നതിൽ നേരിട്ടിരിക്കുന്ന പ്രതിബന്ധത്തേക്കുറിച്ചറിയിച്ചു. ഉടനേ താപസൻ, "അല്ലയോ രാജാവേ! ഒരു സംഗതി ഇന്നലെപ്പറയാൻ ഞാൻ അബദ്ധാളിച്ചുപോയി. അതും കൂടി ഇപ്പോൾ പറഞ്ഞേക്കാം. ഈ ബിംബം പണ്ടു ചില മഹർഷിമാർ ഇവിടെവെച്ചു പൂജിച്ചിരുന്നതാണ്. അവർ ഇവിടെനിന്നു് അന്തർദ്ധാനം ചെയ്ത സമയത്താണ് ഈ ബിംബം ഈ സരസ്സിൽ നിക്ഷേപിച്ചതു്. ആ മഹർഷിമാർ ലക്ഷ്മണസ്വാമിയോടുകൂടി ഒരു ഭഗവതിയേയും വെച്ചുപൂജിച്ചിരുന്നു. ആ ഭഗവതിയുടെ അട്ടഹാസവും കല്പനയുമാണ് മുൻപേ ഇവിടെ കേൾക്കപ്പെട്ടതു്. ആ ദേവി മഹർഷിമാരുടെ അപേക്ഷപ്രകാരം ഈ ബിംബം സൂക്ഷിച്ചുകൊണ്ടു് ഈ സരോവരതീരവനങ്ങളിൽ സഞ്ചരിക്കുന്നുണ്ടു്. ഈ ബിംബത്തിന്റെ സമീപത്തുനിന്നു് ഈ ദേവി വിട്ടുമാറുകയില്ല. ഈ ദേവിയേക്കൂടാതെ ഈ ബിംബം കൊണ്ടുപോകാൻ സാധിക്കുകയുമില്ല. അതിനാൽ തന്ത്രിയെ ഇവിടെ വരുത്തി, ഈ ദേവിയേയും ഇവിടെനിന്നു് ആവാഹിപ്പിച്ചു കൊണ്ടുപോകണം. ഈ ചിറയുടെ കിഴക്കുഭാഗത്തു സ്വല്പം തെക്കോട്ടുമാറി വേറേ ഒരു ചെറിയ ചിറയുണ്ടു്. ആ ചിറയിൽ ഒരു കണ്ണാടിബിംബം കിടക്കുന്നുണ്ടു്. ആദ്യംതന്നെ ആ കണ്ണാടിബിംബമെടുപ്പിച്ചു ദേവിയെ ആ കണ്ണാടിബിംബത്തിന്മേലാവാഹിപ്പിക്കണം. പിന്നെ ബിംബം മുങ്ങിയെടുക്കുന്നതിന് ഒരു വിരോധവും കാണുകില്ല. രണ്ടു ബിംബങ്ങളും ഒരുമിച്ചു കൊണ്ടുപോകണം. ലക്ഷ്മണസ്വാമിയെ പ്രതിഷ്ഠിക്കുന്ന മുഹൂർത്തത്തിൽത്തന്നെ ദേവിയെ കിഴക്കേച്ചുററമ്പലത്തിൽ തെക്കുഭാഗത്തായി കുടിയിരുത്തുകയും വേണം. മുഹൂർത്തം തെറാതെയിരിക്കുന്നതിനു ഞാനൊരു അടയാളം കൂടിപ്പറയാം. മുഹൂർത്തസമയമാകുമ്പോൾ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഒരു കൃഷ്ണപ്പരുന്തു ചുററിപ്പറന്നു ശ്രീകോവിലിന്റെ സ്തൂപാഗ്രത്തിങ്കൽ വന്നിരിക്കും. ഉടനേ പ്രതിഷ്ഠ നടത്തിക്കൊള്ളണം" ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞിട്ടു് ആ താപസൻ കാട്ടിൽക്കയറി മറഞ്ഞുപോവുകയും ചെയ്തു.

അനന്തരം ചേരമാൻപെരുമാൾ ആദ്യംതന്നെ കണ്ണാടിബിംബം എടുപ്പിക്കുകയും തന്ത്രിയെ വരുത്തി ഭഗവതിയെ അതിന്മേൽ ആവാഹിപ്പിക്കുകയും ഉടനേതന്നെ മറേറ ബിംബവും എടുപ്പിക്കുകയും രണ്ടു ബിംബങ്ങളും ബ്രാഹ്മണരേക്കൊണ്ടെടുപ്പിച്ചു ക്ഷേത്രസന്നിധിയിൽ കൊണ്ടുവരികയും ചെയ്തു. അപ്പോഴേയ്ക്കും അവിടെ പ്രതിഷ്ഠയ്ക്കു വേണ്ടുന്ന ആളുകളും ഉപകരണങ്ങളുമെല്ലാം തയ്യാറായിരുന്നതിനാൽ ഉടനേതന്നെ ക്രിയകളാരംഭിച്ചു. മലമേൽക്കാവിൽസ്സമൂഹമെന്നു കൂടിപ്പേരുള്ള ചോഴിയസ്സമൂഹത്തിലെ കിഴിക്കാടനായ പരമേശബ്രാഹ്മണനെ സമുദായമായി നിയമിച്ചു ചേരമാൻപെരുമാൾ അദ്ദേഹത്തെക്കൊണ്ടു തന്ത്രിക്കു കൂറയും പവിത്രവും കൊടുപ്പിച്ചാണു് ക്രിയകൾ തുടങ്ങിച്ചതു്. പ്രതിഷ്ഠയ്ക്കു നിശ്ചയിച്ചിരുന്ന ദിവസമായപ്പോഴേയ്ക്കും അതിനു മുൻപു വേണ്ടുന്ന സകല ക്രിയകളും നടത്തി മുഹൂർത്തം വരാനായി എല്ലാവരും കാത്തുകൊണ്ടിരുന്നു. മുഹൂർത്തം നിശ്ചയിച്ച ജ്യോത്സ്യൻ മുൻകൂട്ടി അവിടെയെത്തുകയും മുഹൂർത്തസമയം തെററാതെ പറഞ്ഞുകൊടുക്കുന്നതിനായി കൂടെക്കൂടെ അടിയളന്നുനോക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്തു. മുഹൂർത്തസമയം ഏകദേശം അടുത്തപ്പോഴേയ്ക്കും ഒരു കൃഷ്ണപ്പരുന്തു വന്നു ശ്രീകോവിലിന്റെ ഉപരിഭാഗത്തു വട്ടത്തിൽ ചുററിപ്പറന്നുകൊണ്ടിരുന്നു. അങ്ങിനെയിരുന്നപ്പോൾ ജ്യോത്സ്യൻ അടിയളന്നുനോക്കീട്ടു് "ഓഹോ! മുഹൂർത്തമായിരിക്കുന്നു. ഇനി പ്രതിഷ്ഠ നടത്തണം. ഇനിയും താമസിച്ചാൽ മുഹൂർത്തം കഴിഞ്ഞുപോകും" എന്നു പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ ചേരമാൻപെരുമാൾ "ആ പരുന്തു സ്തൂപാഗ്രത്തിങ്കൽ വന്നിരുന്നില്ലല്ലോ മുഹൂർത്തമാകുമ്പോൾ കൃഷ്ണപ്പരുന്തു സ്തൂപാഗ്രത്തിങ്കൽ വന്നിരിക്കുമെന്നും ആ സമയത്തു പ്രതി

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഷ്ഠ നടത്തിക്കൊള്ളുന്നമെന്നുമാണല്ലോ ആ താപസൻ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതു്" എന്നു പറഞ്ഞു. "താപസൻ പറഞ്ഞതു നോക്കിയിരുന്നാൽ മുഹൂർത്തം കഴിഞ്ഞുപോകും" എന്നു ജ്യോത്സ്യനും "താപസന്മാരുടെ വാക്കും മററും ഇക്കാലത്തു് ഏകദേശമൊക്കെ കക്കമെന്നല്ലാതെ വല്ല ശരിയായിരിക്കുന്ന കാൎയ്യം സംശയമാണ്. കൃഷ്ണപ്പരുന്തു് ഉപരിഭാഗത്തു വന്നുവല്ലോ. അതുകൊണ്ടു് ഇനി പ്രതിഷ്ഠ നടത്തുകയാണു് വേണ്ടതു്" എന്നു മററു പലരും പറയുകയാൽ "എന്നാൽ എല്ലാവരുടേയും ഇഷ്ടംപോലെയാവട്ടെ" എന്നു ചേരമാൻപെരുമാൾ സമ്മതിക്കുകയും ഉടനെ തന്ത്രി പ്രതിഷ്ഠ നടത്തുകയും ചെയ്തു. കിഴക്കേച്ചുററമ്പലത്തിൽ മുളയറയിൽ ആ രാശിക്കു തന്നെ ഭഗവതിയെക്കുടിയിരുത്തുകയും കഴിച്ചു. ഇതു രണ്ടും കഴിഞ്ഞപ്പോൾ കൃഷ്ണപ്പരുന്തു മന്ദം മന്ദം പറന്നു സ്തൂപാഗ്രത്തിങ്കൽ വന്നിരുന്നു അപ്പോൾ ചേരമാൻപെരുമാൾക്കും മററും വളരെ കുണ്ഠിതമുണ്ടായി. മുഹൂർത്തമാകുന്നതിനു മുൻപാണ് പ്രതിഷ്ഠ നടത്തിയതെന്നു് എല്ലാവൎക്കും തോന്നി. "എന്തെങ്കിലും കാൎയ്യം കഴിഞ്ഞുപോയ സ്ഥിതിക്കു പിന്നെ വളരെ വിചാരിക്കുകയും വിഷാദിക്കുകയും ചെയ്തതുകൊണ്ടു പ്രയോജനമൊന്നുമില്ലല്ലോ" എന്നു വിചാരിച്ചു യോഗ്യന്മാരെല്ലാവരും കൂടിയാലോചിച്ചു് ഇതിലേയ്ക്കു തല്ക്കാലം ചില പ്രായശ്ചിത്തങ്ങൾ ചെയ്തിട്ടു മുറജ്ജപം കലശം മുതലായവയും നടത്തി.

നാലാം കലശം കഴിഞ്ഞ ദിവസം തന്ത്രിയും ചേരമാൻപെരുമാളും മഴവഞ്ചേരിപ്പണിക്കർ മുതലായവരും മററും കൂടി ക്ഷേത്രത്തിൽ മേലാൽ നടക്കേണ്ടുന്ന പതിവുകളെല്ലാം നിശ്ചയിച്ചു. പ്രതിദിനം അഞ്ചു പൂജയും മൂന്നു ശീവേലിയും ആണ്ടുതോറും മകരമാസത്തിൽ രോഹിണിനാൾ കൊടിയേററും കുംഭമാസത്തിൽ രോഹിണിനാൾ ആറാട്ടുമായിട്ടു് ഇരുപത്തെട്ടു ദിവസത്തെ ഉത്സവവും വേണമെന്നും മററുമാണ് നിശ്ചയിച്ചതു്. ഈ ചേരമാൻപെരുമാൾ ചാക്യാരുകൂത്തിൽ വളരെ പ്രതിപത്തിയുള്ള ആളായിരുന്നതിനാൽ ക്ഷേത്രത്തിൽ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

എന്നും ചാക്യാരുകൂത്തു് വേണമെന്നും കൂത്തു വല്ല കാരണവശാലും ഒരു ദിവസമെങ്കിലും മുടങ്ങിപ്പോയാൽ ചാക്യാർ അതിനു പ്രായശ്ചിത്തമായി ഒരു കൂടിയാട്ടം നടത്തണമെന്നും ഇതിനും പുറമേ ആണ്ടിലൊരിക്കൽ മരംഗുലീയാങ്കം കൂത്തുകൂടി നടത്തണമെന്നും അതു് ആണ്ടുതോറും ഉത്സവത്തിനു മുമ്പായിരിക്കണമെന്നും ഇതു കൂടാതെ ആണ്ടുതോറും ഉത്സവകാലത്തു മുളയറയിൽ ഭഗവതിയുടെ പ്രീതിക്കായി മൂന്നു ദിവസം (കുംഭമാസത്തിൽ രേവതി, അശ്വതി, ഭരണി) തീയാട്ടുകൂടി വേണമെന്നും നിശ്ചയിച്ചു. ഇവയെല്ലാം ഇന്നും ശരിയായി നടത്തുന്നതിനു വേണ്ടുന്ന വസ്തുക്കൾ ദേവസ്വം പേരിൽ പതിച്ചുകൊടുക്കുകയും ക്ഷേത്രത്തിൽ കഴകത്തിനും, പൂജകൊട്ടു പാട്ടു മുതലായവയ്ക്കും, വാരിയന്മാരേയും മാരാന്മാരേയും അടുത്ത സ്ഥലങ്ങളിൽ നിന്നു വരുത്തി അവൎക്കു് ഇവിടെ താമസിക്കുന്നതിനു ഗൃഹങ്ങൾ പണിയിച്ചു കൊടുത്തു കോട്ടയ്ക്കകത്തുതന്നെ സ്ഥിരതാമസമാക്കുകയും ചെയ്തു. മഴവഞ്ചേരിപ്പണിക്കർ, ചേരിപ്പണിക്കർ പുല്ലമ്പില്ലായിക്കയ്മൾ എന്നീ നായന്മാൎക്കും കോട്ടയ്ക്കകത്തുതന്നെ ഗൃഹങ്ങളുണ്ടാക്കിച്ചുകൊടുത്തു് അവരുടേയും കുടുംബസഹിതമുള്ള സ്ഥിരവാസം അവിടെത്തന്നെയാക്കിയിരുന്നുവല്ലോ. എങ്കിലും കോട്ടയ്ക്കകത്തുള്ള ഗൃഹങ്ങളിൽവെച്ചു് ആരും മരിക്കാനും പ്രസവിക്കാനും പാടില്ലെന്നും കൂടി നിശ്ചയിക്കുകയും ആ വകയ്ക്കായി കോട്ടയ്ക്കു പുറത്തും മേല്പറഞ്ഞവൎക്കെല്ലാം ഓരോ ഭവനങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കിച്ചുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. ക്ഷേത്രത്തിൽ കൂത്തു പതിവായി നടത്തുന്നതിനു പൊതിയിൽ ചാക്യാരേ കുടുംബസഹിതം ഇവിടെ വരുത്തി, വെന്നിമല ക്ഷേത്രത്തിൽനിന്നു് ഏകദേശം നാലു നാഴിക പടിഞ്ഞാറു് 'ഉമ്പുകാട്ട്' എന്ന ദേശത്തു ഭവനമുണ്ടാക്കിച്ചു കൊടുത്തു് അവിടെത്താമസിപ്പിച്ചു. കൂത്തു നടത്തുന്ന വകയ്ക്കു് അനുഭോഗമായി ആ ഉമ്പുകാട്ട് എന്ന ദേശവും മററനേകം വസ്തുക്കളും അവൎക്കു പതിച്ചുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. അതിനു മുമ്പു് ഈ ചാക്യാർ താമസിച്ചിരുന്നതു് ആലങ്ങാട്ടു ത-

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ലൂക്കിൽ 'പൊതി' എന്ന ദേശത്തായിരുന്നു. അതിനാലാണ് ഇവക്കു പൊതിയിൽ ചാക്യാരെന്നുള്ള നാമം സിദ്ധിച്ചത്. അവർ ആ ദേശം വിട്ട് ഇവിടെപ്പോന്നിട്ടും ആ പൂർവ്വനാമത്തെ ഉപേക്ഷിച്ചില്ല; എങ്കിലും ഇപ്പോൾ ഇവരെ 'ഉമ്പുകാട്ടു ചാക്യാർ' എന്നും ചിലർ പറയാറുണ്ട്.

ക്ഷേത്രത്തിൽ ഓരോ പ്രവൃത്തികൾ നടത്തുന്നവക്കും ചേരമാൻപെരുമാൾ യഥായോഗ്യം ഓരോരോ അനുഭവങ്ങൾ കല്പിച്ചുകൊടുത്ത കൂട്ടത്തിൽ തീയാട്ടു നടത്തുന്നതിലേക്ക് ആ തീയാട്ടുണ്ണിയുടെ കുടുംബത്തിലേക്കു ഒൻപതു പറ പുഞ്ചനിലം അനുഭോഗമായിപതിച്ചുകൊടുത്തു. അതുഇതെഴുതുന്ന എന്റെ കുടുംബത്തിലേക്കാണെന്നുകൂടി ഇവിടെ കൃതജ്ഞതാപൂർവ്വം പറഞ്ഞുകൊള്ളുന്നു.

ഉത്സവം, കലശം മുതലായവയ്ക്കു തന്ത്രിക്കു കൂറ പവിത്രം കൊടുക്കുന്നതിന് അധികാരമുള്ള ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ടത് അത്യാവശ്യമാകയാൽ ചേരമാൻപെരുമാൾ ക്ഷേത്രത്തിലേ സമുദായസ്ഥാനം മേൽപ്പാഴൂർ നമ്പൂതിരിപ്പാട്ടിലേയ്ക്കു കൊടുക്കുകയും, കൂറ പവിത്രം കൊടുക്കുക എന്ന കൃത്യം അദ്ദേഹം നടത്തുന്നതിന് ഏർപ്പാടു ചെയ്യുകയും ചെയ്തു.

ഇത്രയുമൊക്കെച്ചെയ്തിട്ടും ആ ക്ഷേത്രത്തിൽ ശാന്തിക്കു ചേരമാൻപെരുമാൾ ആരേയും സ്ഥിരപ്പെടുത്തിയില്ല. അതിന് അപ്പോഴപ്പോൾ രണ്ടോ മൂന്നോ കൊല്ലത്തേയ്ക്കു മാത്രമായിട്ട് ആളുകളെ നിയമിച്ചാൽ മതിയെന്നാണ അദ്ദേഹം നിശ്ചയിച്ചത്.

ക്ഷേത്രകാര്യങ്ങളൊക്കെ നിശ്ചയിക്കുകയും അവയ്ക്കു വേണ്ടുന്ന വസ്തുക്കൾ പതിച്ചുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തതിന്റെ ശേഷം കുറച്ചുകാലം കൂടി ചേരമാൻപെരുമാൾ അവിടെത്താമസിച്ചിരുന്നു. പിന്നെ അദ്ദേഹം കേരളരാജ്യം തന്റെ ബന്ധുക്കൾക്കും സ്നേഹിതന്മാക്കും ആശ്രിതന്മാക്കും മററുമായി വിഭജിച്ചുകൊടുത്തു പരദേശത്തേയ്ക്കു യാത്രയായ കാലത്തു വെന്നിമലക്ഷേത്രം സംബന്ധിച്ചുള്ള സകല കാര്യങ്ങളും തന്നെ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

പ്പോടെ സമുദായവുമായി യോജിച്ചു നടത്തിക്കൊള്ളുന്നതിന്ന പറഞ്ഞു തെക്കുംകൂർ രാജാവിനെ ഏല്പിച്ചിട്ടാണു പോയതു് അതിനാൽ ചേരമാൻപെരുമാൾ കേരളം വിട്ടുപോയതിന്റെ ശേഷം അവിടെ ക്ഷേത്രകാര്യങ്ങളെല്ലാം അന്വേഷിച്ചു നടത്തുകയും നടത്തിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നതു തെക്കുംകൂർ രാജാവായിരുന്നു. എങ്കിലും ഈ സ്ഥലം കണ്ടുപിടിക്കുകയും ഇപ്രകാരമെല്ലാമാക്കിത്തീർക്കുകയും ചെയ്ത പെരുമാളെക്കുറിച്ചുള്ള സ്മരണ ജനങ്ങളുടെ മനസ്സിൽനിന്നു വിട്ടുപോകാതെയിരിക്കാനായിട്ടു സംഭാഷണങ്ങളിലും എഴുത്തുകുത്തുകളിലും ദേവന്റെ നാമം ഉപയോഗിക്കുന്നതു 'പെരുമാൾ' എന്നുള്ള ശബ്ദം കൂടി ചേർത്തു വേണമെന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തുകയും അതു നടപ്പാവുകയും ചെയ്തു. ഇപ്പോഴും ആ ദേവനെ ജനങ്ങൾ സാധാരണമായിപ്പറയുന്നതു 'വെന്നിമലപ്പെരുമാൾ' എന്നാണു്

വെന്നിമല ദേവസ്വകാര്യങ്ങൾ ഭരിക്കുന്നതിനുള്ള അധികാരം തെക്കുംകൂററിൽ അന്നന്നു മൂപ്പായിട്ടുള്ള രാജാവിനും സമുദായസ്ഥാനം മേൽപ്പാഴൂർ മനയ്ക്കൽ അന്നന്നു മൂപ്പായിട്ടുള്ള നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലേയ്ക്കുമായിരുന്നു. ദേവസ്വകാര്യങ്ങളെല്ലാം രാജാവും സമുദായവും കൂടിച്ചേർന്നും യോജിച്ചും നടത്തിക്കൊള്ളണമെന്നാണല്ലോ ചേരമാൻപെരുമാളുടെ കല്പന. അതിനാൽ തെക്കുംകൂർ വലിയ രാജാവും സമുദായവും മിക്ക സമയത്തും ക്ഷേത്രസന്നിധിയിൽത്തന്നെ താമസിക്കേണ്ടിയിരുന്നു വിശേഷിച്ചും കൂറ പവിത്രം കൊടുക്കുന്നതിനും കൊടിയേററിനും മററും ചോദ്യാനുവാദം അത്യാവശ്യമായിരുന്നതിനാൽ ഉത്സവമട്ടത്താൽപ്പിന്നെ ആറാട്ടു കഴിയുന്നതുവരെ അവക്കു രണ്ടു പേക്കും ക്ഷേത്രസന്നിധി വിട്ടുപോകാൻ ഒരു നിവൃത്തിയുമില്ലായിരുന്നു. അതിനും പുറമേ ഉത്സവത്തിൽ ആറാട്ടിന്റെ തലേദ്ദിവസം ദേവനെ പള്ളിവേട്ടയ്ക്കെഴുന്നള്ളിച്ചു കൊണ്ടുപോകുമ്പോൾ എഴുന്നള്ളത്തിനു മുമ്പിൽ വില്ലും ശരവും ധരിച്ചുകൊണ്ടു നടക്കുകയും പള്ളിവേട്ടയ്ക്കുള്ള സ്ഥലത്തു ചെന്നാൽ ദേവന്റെ പ്രതിപുരുഷനായി അവിടെ കാണുന്ന മൃഗത്തെ ലക്ഷ്യമാക്കി ശ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

രം പ്രയോഗിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിനു രാജാവുതന്നെ വേണ മെന്നായിരുന്നു നിശ്ചയിച്ചിരുന്നത്. ഇവ മുമ്പു നടത്തിയിരു ന്നതു ചേരമാൻപെരുമാൾ തന്നെയായിരുന്നു. അതിനാൽ അ ദ്ദേഹത്തിൻെറ പ്രതിനിധിയായ തെക്കുംകൂർ രാജാവും അപ്ര കാരമെല്ലാം നടത്തിപ്പോന്നിരുന്നു.

അങ്ങിനെയിരുന്ന കാലത്തു തെക്കുംകൂററിൽ മൂപ്പു മണി കണ്ഠൻ' എന്നു പ്രസിദ്ധനായിരുന്ന രാജാവിനായിത്തീൎന്നു. അദ്ദേഹവും വെന്നിമലപ്പെരുമാളുടെ ക്ഷേത്രകാൎയ്യങ്ങളെല്ലാം തൻെറ പൂൎവ്വന്മാർ നടത്തിപ്പോന്നിരുന്നതുപോലെതന്നെ നട ത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നു.

വെന്നിമലപ്പെരുമാളെ പള്ളിവേട്ടയ്ക്കു എഴുന്നള്ളിച്ചു കൊണ്ടുപോകുന്നതു ക്ഷേത്രത്തിൽനിന്നു ഏകദേശം അഞ്ചു നാ ഴിക തെക്കുപടിഞ്ഞാറു 'നാലുന്നാക്കൽ' എന്ന സ്ഥലത്തായി രുന്നു പതിവു്. മുൻകാലങ്ങളിൽ അവിടം ഒരു വനപ്രദേശ മായിരുന്നതിനാൽ അവിടെച്ചെന്നാൽ എന്തെങ്കിലും കാട്ടുമൃ ഗങ്ങളെക്കാണുക സാധാരണമായിരുന്നു. മണികണ്ഠരാജാ വിൻെറ കാലത്തു് ഒരാണ്ടിൽ പള്ളിവേട്ടയ്ക്കെഴുന്നള്ളിച്ചു അ വിടെച്ചെന്നപ്പോൾ ആദ്യം കണ്ടതു് ഒരു പശുവിനെയായിരു ന്നു. ഗോഹത്യ മഹാപാപമാണെങ്കിലും ആദ്യം കാണുന്ന മൃഗത്തെ ലക്ഷ്യമാക്കി ശരം പ്രയോഗിച്ചുകൊള്ളണമെന്നാ ണല്ലോ നിശ്ചയം ചെയ്തിരിക്കുന്നതു്. അതു ദേവകാൎയ്യമാക യാൽ അതിനു വീഴ്ചപ്പെടുത്തിയാൽ ദേവകോപമുണ്ടായെ ങ്കിലോ എന്നു ഭയപ്പെട്ടു രാജാവു് ആ പശുവിനെ ലക്ഷ്യമാ ക്കിത്തന്നെ ശരം പ്രയോഗിച്ചു. ശരമേററു പശു മരണവേ ദനയോടുകൂടി നിലവിളിച്ചുകൊണ്ടു കുറച്ചു ദൂരം വടക്കോട്ടു ഓടീട്ടു് അവിടെ ഒരു സ്ഥലത്തു വീണു കൈയും കാലുമടി ച്ചു മരിച്ചു. രാജാവിനു് ഇതു നിമിത്തം ദുസ്സഹമായ ദുഃഖ വും പശ്ചാത്താപവുമുണ്ടായി. അതിനാലദ്ദേഹം ഉത്സവം കഴിഞ്ഞതിൻെറ പിറേറദിവസംതന്നെ ഉഭയകുലപരിശുദ്ധ ന്മാരും മാഗമദേശാചാരനിരതന്മാരും വേദശാസ്ത്രാദിനിപുണ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ന്മാരുമായ അനേകം മഹാബ്രാഹ്മണരേ വരുത്തി യോഗം കൂട്ടി താൻ ചെയ്തുപോയ മഹാപാപത്തിനു പ്രതിവിധി എന്താണു ചെയ്യേണ്ടതു് എന്നു ചോദിച്ചു. ആ മഹാബ്രാഹ്മണർ എല്ലാവരുംകൂടി ആലോചിച്ചിട്ടു—മരിച്ച പശുവിന്റെ ശരീരം ഒരു വൃക്ഷശാഖാഗ്രത്തിങ്കൽ കെട്ടിത്തൂക്കണം. അതിന്റെ നേരെ താഴെയായിട്ടു രാജാവിരിക്കണം. ആ പശുവിന്റെ ശരീരം മുഴുവനും ദ്രവിച്ചു മുറിഞ്ഞു മുറിഞ്ഞു രാജാവിന്റെ തലയിൽ വീഴണം. അതു മുഴുവനും വീണു കഴിയുന്നതുവരെ രാജാവു് അവിടെനിന്നു മാറരുതു് മുഴുവനും വീണുകഴിഞ്ഞാൽ പ്പിന്നെ ആ പശു വീണു മരിച്ച സ്ഥലത്തു് ഒരു ക്ഷേത്രം പണിയിച്ചു വിഷ്ണുപ്രതിഷ്ഠ കഴിപ്പിക്കണം. അവിടെ പൂജാദികളും മററും എന്നും ശരിയായി നടക്കത്തക്കവണ്ണം വേണ്ടുന്ന വസ്തുവകകൾ ആ ദേവസ്വത്തിലേയ്ക്കു പതിച്ചുകൊടുത്തിട്ടു പോയി ഗംഗാസ്നാനവും സേതുസ്നാനവും നടത്തണം. ഇത്രയും ചെയ്താൽ ഈ മഹാപാപം തീരും എന്നു വിധിച്ചു. മണികണ്ഠരാജാവു ബ്രാഹ്മണവിധിപ്രകാരം ക്ഷേത്രംപണിയും പ്രതിഷ്ഠയും കഴിപ്പിച്ചതിന്റെ ശേഷം ഈ വിഷ്ണുക്ഷേത്രം തന്റെ ഒരു സ്മാരകമായിരിക്കണമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു് അതിനു 'മണികണ്ഠപുരം' എന്നു പേരിട്ടു. ആ ക്ഷേത്രത്തിനു് ഇപ്പോഴും പറഞ്ഞുവരുന്ന പേർ അതുതന്നെയാണു്

അനന്തരം മണികണ്ഠരാജാവു തീർത്ഥസ്നാനത്തിനായി യാത്രയായ സമയം തന്റെ ഗുരുനാഥനായ ചിത്രകൂടത്തിൽ പ്പിഷാരടിയുടെ അടുക്കൽച്ചെന്നു, "ഞാൻ ഗംഗാസ്നാനത്തിനായി പോകുന്നു. ഗംഗാസ്നാനവും സേതുസ്നാനവും കഴിഞ്ഞാൽ എവിടെയെങ്കിലും ഒരു പുണ്യസ്ഥലത്തു താമസിച്ചു് ആയുശ്ശേഷത്തെ നയിക്കണമെന്നല്ലാതെ ഇങ്ങോട്ടു മടങ്ങി വരണമെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ല. വെണ്ണിമലക്ഷേത്രത്തിന്മേലുള്ള അധികാരം മേലാൽ നമ്മുടെ കുടുംബത്തിലേക്കു് ആവശ്യമില്ലെന്നാണു് ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നതു് അതിനാൽ ആ ക്ഷേത്രത്തിന്മേൽ എനിക്കും എന്റെ കുടുംബക്കാർക്കുമുള്ള

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

സകലാധികാരങ്ങളും അവകാശങ്ങളും കർത്തവ്യങ്ങളുമെല്ലാം എന്റെ ഗുരുനാഥനായ അവിടേയ്ക്കു ഞാൻ പൂർണ്ണസമ്മതത്തോടുകൂടി ഒഴിഞ്ഞുതന്നിരിക്കുന്നു. ദേവസ്വകാര്യങ്ങളെല്ലാം എന്റെ പൂർവ്വന്മാരും ഞാനും നടത്തിവന്നിരുന്നതുപോലെ അവിടുന്നും അവിടുത്തെ അനന്തരവരും സമുദായവും കൂടിച്ചേൎന്നു നടത്തിക്കൊള്ളുമെന്നു ഞാൻ പൂർണ്ണമായി വിശ്വസിക്കുന്നു. അവിടേയ്ക്കു ദേവസ്വത്തിലുള്ള സ്ഥാനത്തിന്റെ പേരു 'കോയിമ്മ' എന്നായിരിക്കട്ടെ. ഈ സ്ഥാനം അവിടുത്തെ കുടുംബത്തിൽ അന്നന്നു മൂപ്പായിട്ടുള്ളവൎക്കായിരിക്കുന്നതാണ്" എന്നു പറഞ്ഞു വന്ദിച്ചു ഗുരുനാഥന്റെ അനുഗ്രഹവും വാങ്ങിക്കൊണ്ടു് അദ്ദേഹം ഉടൻതന്നെ പോവുകയും ചെയ്തു.

മണികണ്ഠരാജാവു് ഏതാനും ദിവസത്തെ വഴി വടക്കോട്ടു പോയതിന്റെ ശേഷം ഒരു ദിവസം രാത്രിയിൽ അദ്ദേഹം ഒരു സത്രത്തിലെത്തിക്കിടന്നു. ആ സമയം വഴിപോക്കരായ ചില ബ്രാഹ്മണരും അവിടെ വന്നുകൂടി. അവർ തമ്മിലുള്ള സംഭാഷണത്തിൽ ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ ശേഷമുണ്ടായിരുന്നവരോടു "തെക്കംകൂറിൽ മൂപ്പായിരുന്ന മണികണ്ഠരാജാവു് ഒരു ഗോഹത്യ ചെയ്തുപോകയാൽ തദ്ദോഷപരിഹാരാൎത്ഥം മഹാബ്രാഹ്മണവിധിപ്രകാരം ഒരു ക്ഷേത്രം പണിയിച്ചു വിഷ്ണുപ്രതിഷ്ഠയും കഴിപ്പിച്ചിട്ടു് അദ്ദേഹം തീൎത്ഥസ്നാനത്തിനായിട്ടു പോയി. ക്ഷേത്രം വളരെ രസികനായി. പക്ഷേ അവിടെച്ചെല്ലുന്നവൎക്കു കുളിക്കണമെങ്കിൽ വേറെ വല്ലിടത്തും പോകണം. രാജാവു് അവിടെ ഇത്രയുമൊക്കെ ചെയ്ത സ്ഥിതിക്കു് ഒരു ജലാശയംകൂടി ഉണ്ടാക്കിക്കേണ്ടതായിരുന്നു. അതു ചെയ്യാത്തതു വലിയ ദോഷമായിപ്പോയി. ഒരു ക്ഷേത്രമുണ്ടായാൽ അതിനടുത്തു് ഒരു കുളവുമുണ്ടായിരിക്കേണ്ടതത്യാവശ്യമാണു്. കുളമുണ്ടായാൽ ബ്രാഹ്മണർ കുളിച്ചു സന്ധ്യാവന്ദനം കഴിക്കുകയും പശുക്കളിറങ്ങി വെള്ളം കുടിക്കുകയും ചെയ്യുമല്ലോ. അതും പാപശാന്തിക്കു കൊള്ളാവുന്നതായിരുന്നു. അക്കാൎയ്യം പറയാൻ ആ മഹാബ്രാഹ്മണൎക്കും ചെയ്യാൻ രാജാവിനും തോ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ന്നാണെന്തു് എന്താണാവോ?" എന്നു പറഞ്ഞു. ബ്രാഹ്മണൻ ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞതു രാജാവവിടെക്കിടക്കുന്നുണ്ടെന്നു് അറിഞ്ഞുകൊണ്ടല്ലായിരുന്നു. എങ്കിലും രാജാവു് അതെല്ലാം കേൾക്കുകയും ഉടനെ എണീററു തെക്കോട്ടു നടന്നുതുടങ്ങുകയും ചെയ്തു. ഏതാനും ദിവസങ്ങൾകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം വീണ്ടും മണികണ്ഠപുരത്തു ക്ഷേത്രസന്നിധിയിലെത്തി, അവിടെ അമ്പലത്തിൻെറ വടക്കേ നടയിൽ വലിയതായിട്ടു് ഒരു ചിറ കുഴിപ്പിച്ചു മനുഷ്യർക്കു കുളിക്കാനും കന്നുകാലികൾക്കു വെള്ളം കുടിക്കാനും സൌകര്യപ്പെടത്തക്കവിധത്തിൽ പണിക്കുറ തീർപ്പിച്ചിട്ടു പിന്നെയും അദ്ദേഹം വടക്കോട്ടുതന്നെ പോയി. അദ്ദേഹത്തിൻെറ പിന്നത്തെക്കഥയൊന്നും ആർക്കും അറിയാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. മണികണ്ഠരാജാവു ക്ഷേത്രം പണിയിച്ചു പ്രതിഷ്ഠ കഴിപ്പിച്ചതും മററും കൊല്ലം ൩൭൦-ാമാണ്ടിടയ്ക്കാണെന്നുള്ളതിനു ചില ലക്ഷ്യങ്ങൾ കാണാനുണ്ടു്.

ചിത്രകൂടത്തിൽപ്പിഷാരടിക്കു വെന്നിമലക്ഷേത്രത്തിലെ കോയിമ്മസ്ഥാനം കിട്ടിയതിൻെറ ശേഷം അദ്ദേഹം ക്ഷേത്രസമീപത്തുതന്നെ ഒരു ഭവനം പണികഴിപ്പിച്ചു സ്ഥിരവാസം അവിടെയാക്കി. അതിനു മുൻപു് അവർ താമസിച്ചിരുന്നതു മൂവാററുപുഴത്തെക്കേക്കരയിലായ സ്ഥലത്തായിരുന്നു. ഇവരുടെ ശാഖാകുടുംബങ്ങൾ കിടങ്ങൂർ മുതലായി പല സ്ഥലങ്ങളിൽ ഇപ്പോഴുമുണ്ടു്.

തെക്കുംകൂർരാജാവു ദേവസ്വാധികാരം ഒഴിഞ്ഞുപോയതിൻെറ ശേഷം മേൽപ്പുഴൂർ നമ്പൂരിപ്പാടും താനിക്കു പകരം ഓരോ നമ്പൂരിമാരെ ഓരോ കാലാവധിവെച്ചു സമുദായമായി നിയമിച്ചു കാര്യങ്ങൾ നടത്തിച്ചുതുടങ്ങി. അങ്ങിനെയല്ലാതെ താൻതന്നെ പോയി കാര്യങ്ങൾ നടത്താതെയായി. തെക്കുംകൂർരാജ്യം തിരുവിതാംകൂറിലേക്കു് ഒതുങ്ങിയ കാലം മുതൽ ചിത്രകൂടത്തിൽപ്പിഷാരടിയുടെ കുടുംബത്തിൽ അന്നന്നു മൂപ്പായിട്ടുള്ളവരെ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലെ കല്പനപ്രകാരം കോയിമ്മയായി നിയമിക്കുകയും ആണ്ടാവധിമുറയും മേൽപ്പാ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

സ്സർ നമ്പൂരിപ്പാട്ട നിയമിക്കുന്ന സമുദായവും കൂടി ദേവസ്വകാര്യങ്ങൾ അന്വേഷിച്ചു നടത്തുകയും ചെയ്തു തുടങ്ങി. ഇപ്പോഴും അങ്ങിനെതന്നെ നടന്നുവരുന്നു.

വെന്നിമലക്ഷേത്രത്തിൽ കൂത്തു വളരെ പ്രധാനമായ ഒരു കാര്യമായിട്ടാണ് ചേരമാൻപെരുമാൾ നിശ്ചയിച്ചിരുന്നത് അദ്ദേഹം കേരളരാജ്യം വിട്ടുപോയതിനോടുകൂടിത്തന്നെ അക്കാര്യം അവിടെ വളരെ മോശമായി. പ്രതിദിനം കൂത്തു വേണമെന്നുള്ള ഏർപ്പാട് അദ്ദേഹം പോയതിനോടുകൂടിത്തന്നെ അസ്തമിച്ചു. പിന്നെ ആണ്ടിലൊരിക്കൽ ഒരംഗുലീയാങ്കംകൂത്തും ഉത്സവത്തിൽ ഇരുപത്തെട്ടുദിവസത്തെ കൂത്തും മാത്രം നടത്തിയിരുന്നു അതും ചിലപ്പോൾ ചിലകാരണങ്ങളാൽ മുടങ്ങുകയും അതിനു പ്രായശ്ചിത്തമായി ഓരോ കൂടിയാട്ടം നടത്തുകയും ചെയ്തിരുന്നു. അങ്ങിനെ പത്തുപതിനഞ്ചു കൂടിയാട്ടംവരെ നടത്തിയിരുന്നത് ഇതെഴുതുന്ന എനിക്കുതന്നെ ഓൎമ്മയുണ്ടെന്നല്ല, പലതും ഞാൻ കണ്ടിട്ടുമുണ്ട് കൂടിയാട്ടം എന്നാൽ സാധാരണ കൂടിയാട്ടങ്ങൾക്കുള്ളതുപോലെ പുരുഷാൎത്ഥങ്ങൾ പാകയും നിൎവ്വഹണമാടുകയും മററും അവിടെ പ്പതിവില്ല. ഒരു ദിവസംകൊണ്ടു കഴിയത്തക്കവണ്ണം ഏതെങ്കിലും ഒരു നാടകത്തിലെ ഒരങ്കത്തിന്റെ ഒരംശം അഭിനയിക്കുകമാത്രമേ അവിടെ പതിവുള്ളു. ആശ്ചൎയ്യചൂഡാമണി, തപതീസംവരണം മുതലായ ചില നാടകങ്ങളിലെ ഉദ്യാനഘടോൽകചാങ്കം, ശൂൎപ്പണഖാങ്കം, ബാലിവധം മുതലായ ചില ഭാഗങ്ങളാണ് അവിടെ അഭിനയിച്ചു കണ്ടിട്ടുള്ളത്. ഇതിലൊക്കെ ഒന്നോ രണ്ടോ വേഷത്തിലധികം ഉണ്ടായിരിക്കാറില്ല. അവിടെ അഭിനയിക്കുന്ന ശൂൎപ്പണഖാങ്കത്തിൽ ശൂൎപ്പണഖയുടെയും ശ്രീരാമന്റെയും വേഷം മാത്രമേ പതിവുള്ളൂ. ലക്ഷ്മണന്റെ വേഷം പതിവില്ല. അങ്ങിനെയായതിനേക്കുറിച്ചു കേട്ടിട്ടുള്ള ഐതിഹ്യം താഴെ ചേൎക്കുന്നു.

ഒരിക്കൽ ശൂൎപ്പണഖാങ്കം അഭിനയിച്ചപ്പോൾ ശൂൎപ്പണഖ സീതയുടെ നേരെ ചാടിയടുക്കുന്നതു കണ്ടു ശ്രീരാമൻ

ലക്ഷ്മണനേ വിളിച്ചു. അപ്പോൾ ശ്രീകോവിലിനകത്തുനിന്നു "ഇതാ ഞാൻ വരുന്നു" എന്നു വിളിച്ചുപറഞ്ഞതായി കേൾക്കപ്പെട്ടു. അപ്പോഴേയ്ക്കും ലക്ഷ്മണന്റെ വേഷം ധരിച്ചിരുന്നയാൾ പെട്ടെന്ന് അരങ്ങത്തു പ്രവേശിക്കുകയും ശൂർപ്പണഖയുടെ കർണ്ണനാസികാച്ഛേദനം ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. അതുകൊണ്ടു ശ്രീകോവിലകത്തുനിന്ന് ആരും പുറത്തേയ്ക്കു വന്നില്ല. എങ്കിലും പിന്നേയും ശ്രീകോവിലിനകത്തുനിന്ന് "ഇനി മേലാൽ ഇവിടെ എന്റെ വേഷം ആരും ധരിക്കരുത്" എന്നുംകൂടി വിളിച്ചുപറഞ്ഞതായി കേൾക്കപ്പെട്ടു. പിറേറ ദിവസം കാലത്തു ശാന്തിക്കാരൻ കുളിച്ചുവന്നു നട തുറന്ന് അകത്ത് ചെന്നപ്പോൾ ബിംബത്തിന്റെ ഒരു കാൽ മുൻപോട്ടു വെച്ചിരിക്കുന്നതായിക്കണ്ടു. അത് ഇപ്പോഴും അങ്ങിനെതന്നെയാണിരിക്കുന്നത്. ഇപ്രകാരമെല്ലാമുണ്ടായ കാലം മുതൽക്കാണ് അവിടെ ലക്ഷ്മണന്റെ വേഷം വേണ്ടെന്നു വെച്ചത് അവിടെ പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരിക്കുന്നതു സാക്ഷാൽ ലക്ഷ്മണസ്വാമിയേയാണല്ലോ.

മേൽപ്പറഞ്ഞ അത്ഭുതസംഭവങ്ങൾക്കു ശേഷം അവിടെ ശൂർപ്പണഖാങ്കം അഭിനയിച്ചിരുന്നപ്പോൾ ശൂർപ്പണഖയുടെ കർണ്ണനാസികാച്ഛേദനത്തിനു ലക്ഷ്മണൻ പ്രവേശിക്കേണ്ടുന്ന ഘട്ടമാകുമ്പോൾ ശൂർപ്പണഖാവേഷധാരിയായ ചാക്യാർ നടയിൽചെന്നുനിന്നു സ്വയമേവ മൂക്കും മുലയുമൊക്കെ ഛേദിച്ചു നിണവുമണിഞ്ഞ് അവിടെനിന്നു തുള്ളിയലച്ചു നിലവിളിച്ചുകൊണ്ട് അരങ്ങത്തേയ്ക്കു വരികയായിരുന്നു പതിവ് സ്വാമിതന്നെ കർണ്ണനാസികാച്ഛേദനം ചെയ്തുവിട്ടു എന്നാണ് സങ്കല്പം.

ഇപ്രകാരമെല്ലാം മാഹാത്മ്യമേറിയതായ ആ സ്ഥലത്തിന്റെ ഇപ്പോഴത്തേ സ്ഥിതി വിചാരിച്ചാൽ മഹാകഷ്ടമെന്നല്ലാതെ മറെറാന്നും പറയാൻ കാണുന്നില്ല. ദേവസ്വാധികാരികളുടെ അജ്ഞതയും അനൈകമത്യവും താന്തോന്നിത്വവുംകൊണ്ട് ആ ദേവസ്വമിപ്പോൾ ഏകദേശം ശൂന്യപ്രായ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

മായിരിക്കുന്നു എന്നുതന്നെ പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ദേവന്റെ സങ്കേതസ്ഥലവും ഋഷ്യാശ്രമതുല്യവുമായിരുന്ന കോട്ട ആരും വെട്ടിയഴിക്കരുതെന്നായിരുന്നുവല്ലൊ പൂൎവ്വനിശ്ചയം. ആ സ്ഥലം മിക്കവാറും ദേവസ്വക്കാർ അന്യന്മാൎക്കു കാണപ്പാട്ടമായി എഴുതിക്കൊടുക്കുകയാൽ ആ സ്ഥലത്തു കുടിയാന്മാർ തെങ്ങു, പിലാവു മുതലായ വൃക്ഷങ്ങൾ വെച്ചുപിടിപ്പിച്ച് ആദായമെടുത്തുതുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. വേറെയും അനേകം വസ്തുക്കൾ അന്യാധീനപ്പെടുത്തിക്കളഞ്ഞു. ആകപ്പാടെ ദേവസ്വത്തിലേക്കുള്ള ആദായമിപ്പോൾ മുൻപുണ്ടായിരുന്നതിൽ വളരെക്കുറഞ്ഞുപോയിട്ടുണ്ട് എങ്കിലുമവിടെ പൂജയും മററും മുട്ടിയതായി ഇതുവരെ കേട്ടുതുടങ്ങീട്ടില്ല. നാമമാത്രമായിട്ടെങ്കിലും ആണ്ടുതോറും ഉത്സവവും കഴിഞ്ഞുകൂടുന്നുണ്ട് ഉത്സവകാലത്തു പതിവുള്ളവയിൽ തീയാട്ടുമാത്രമേ ഇപ്പോളവിടെ ശരിയായി നടക്കുന്നുള്ളു. കൂത്ത് അവിടെയിപ്പോൾ ആകപ്പാടെയുള്ള കൂത്തുതന്നെ. ചാക്യാരുടെ ഒരു കൂത്തും അവിടെ ഒരു ദിവസംപോലുമില്ലാതെയായിട്ട് ഇപ്പോൾ ഏകദേശം പന്തീരാണ്ടു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

തെക്കുംകൂർരാജാവു ഗോഹത്യ ചെയ്തതിൽപ്പിന്നെ പള്ളിവേട്ടയ്ക്കു ദൂരസ്ഥലത്തേയ്ക്കു് എഴുന്നള്ളിച്ചുപോകാറില്ല. അക്കാലം മുതൽ ക്ഷേത്രത്തിൽനിന്നു് എഴുന്നള്ളിച്ചു സ്വല്പം പടിഞ്ഞാട്ടുപോയിട്ട് അവിടെ പള്ളിവേട്ടബലി തൂവുകയും അമ്പിടുകയും ചെയ്താൽ മതിയെന്നു തീൎച്ചപ്പെടുത്തി. അതിനൊരു സ്ഥലവും നിശ്ചയിച്ചു. ഇപ്പോഴും ആ സ്ഥലംവരെ എഴുന്നള്ളിച്ചുപോയി അവിടെ ബലിതൂവുകയാണ് പതിവ് ഇവിടെ പള്ളിവേട്ടബലി തന്ത്രി തൂവിക്കഴിഞ്ഞാൽ മഴവഞ്ചേരി മൂത്തപണിക്കരും തററുടുത്ത് ഉത്തരീയവുമിട്ടുവന്നു കൈവട്ടകയും പൂപ്പാലികയുമെടുത്തു തൂവണം എന്നൊരു ചട്ടം ചേരമാൻപെരുമാൾ നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ളതാണ് അതും ഇപ്പോഴും നടന്നുവരുന്നുണ്ട് ഈ ബലി തൂവാനുള്ള മന്ത്രം പണിക്കൎക്കു തന്ത്രിയാണ് ഉപദേശിച്ചുകൊടുക്കേണ്ടത് അതു മൂത്തപണിക്ക

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ശേയല്ലാതെ മററാരേയും ഗ്രഹിപ്പിക്കാറില്ല. തന്ത്രിയല്ലാതെ മററാരും ഉപദേശിക്കാറുമില്ല. ഒരു മൂത്തപണിക്കർ കഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെത്തേ മൂത്തപണിക്കർക്ക് ഉപദേശിച്ചുകൊടുക്കും അങ്ങിനെയാണ് ഇപ്പോഴും നടന്നുവരുന്നത്.

ഇതുകൂടാതെ ആ ക്ഷേത്രത്തിൽ വിശേഷവിധിയായി ഒരു പതിവുകൂടിയുണ്ട്. ചേരമാൻപെരുമാൾ വെന്നിമലവെച്ചാമസിച്ചിരുന്ന കാലത്തു ദേവനെ ശീവേലിക്കും മററും പുറത്തെഴുന്നള്ളിക്കുന്ന സമയങ്ങളിൽ എഴുന്നള്ളത്തിൻെറ പിന്നാലേ അദ്ദേഹവുംകൂടി നടക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. അപ്പോൾ മഴവഞ്ചേരിപ്പണിക്കർ മുതലായ മൂന്നുവീട്ടിൽ നായന്മാരുടെ കുടുംബങ്ങളിലേ ഓരോ സ്ത്രീകൾ ഓരോ കുത്തുവിളക്കെടുത്തുകൊണ്ടു പെരുമാളുടെ മുമ്പിലും നടക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. ചേരമാൻപെരുമാൾ ഇവിടം വിട്ടുപോയിട്ടും ആ സ്ത്രീകൾ ദേവനെയെഴുന്നള്ളിക്കുന്നതിൻെറ പിന്നാലെ കുത്തുവിളക്കെടുത്തുകൊണ്ടു നടക്കുകയെന്നുള്ള പതിവു വേണ്ടെന്നു വെച്ചില്ല. ദേവൻെറ പിന്നിൽ ചേരമാൻപെരുമാളിപ്പോഴുമുണ്ടെന്നാണ് സങ്കല്പം.

ഈ ദേവസ്വം നാമാവശേഷമായിപ്പോകാതെ യഥാപൂർവ്വം പുഷ്ടിപ്പെടുത്തുന്നതിനു കോയിമ്മയും സമുദായവും സ്ഥാനികളായ നായന്മാരും യോജിച്ച് ഐകമത്യത്തോടും ഈശ്വരവിചാരത്തോടും നല്ല മനസ്സോടുംകൂടി മനഃപൂർവ്വം ശ്രമിച്ചാൽ കാലക്രമേണ അതു സാധിക്കാവുന്നതാണ്. വെന്നിമലപ്പെരുമാൾതന്നെ അവർക്കതിനു നല്ല മനസ്സുണ്ടാക്കികൊടുക്കട്ടെ.

---

൯ നടുവിലേപ്പാട്ടു ഭട്ടതിരി

വികടത്വംകൊണ്ടു വിശ്വവിശ്രുതനും അപകടത്വംകൊണ്ട് അദ്വിതീയനുമായിരുന്ന നടുവിലേപ്പാട്ടു ഭട്ടതിരിയുടെ ഇല്ലം ബ്രിട്ടീഷുമലബാറിലുൾപ്പെട്ട പൊന്നാനിത്താലൂ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ക്കിൽ വന്നേരി എന്ന ദേശത്താണെന്നാണ് കേട്ടിട്ടുള്ളത്. ഇദ്ദേഹം ചെറുപ്പത്തിൽ വേദാദ്ധ്യയനം ചെയ്തു താമസിച്ചിരുന്നതു തൃശ്ശിവപേരൂർ ബ്രഹ്മസ്വംമഠത്തിലായിരുന്നു. അതിനു ശേഷവും ചില കാരണവശാൽ ഇദ്ദേഹം ബ്രഹ്മസ്വംമഠത്തിൽ വന്നു പലപ്പോഴും താമസിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. അതുകൂടാതെ കൊച്ചിരാജ്യത്തു തലപ്പിള്ളിത്താലൂക്കിൽ വടക്കാഞ്ചേരിക്കു സ്വല്പം പടിഞ്ഞാറുള്ള ചിററണ്ട ദേശത്തു ക്ഷേത്രത്തിലെ ഊരാളന്മാരിലൊരാളെന്ന നിലയിൽ പല തവണയായി അവിടെയും വളരെക്കാലം താമസിച്ചിരുന്നുവത്രേ.

ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ വികടത്വങ്ങൾ വിവരിക്കുകയാണെങ്കിൽ വളരെയുണ്ട്. പക്ഷേ അവയിൽ അധികവും അസഭ്യങ്ങളാകയാൽ അവയെ ഉപേക്ഷിച്ച് ഒരുവിധം സഭ്യങ്ങളായിട്ടുള്ളവ മാത്രം താഴെപ്പറഞ്ഞുകൊള്ളുന്നു:—

നമ്മുടെ കഥാനായകന്റെ അച്ഛനും നല്ല വികടൻ തന്നെയായിരുന്നു. ആ പാരമ്പര്യപ്രകാരമാണ് ഇദ്ദേഹം ഇങ്ങനെയായിത്തീർന്നത്. ഇദ്ദേഹത്തിനു ചെറുപ്പത്തിൽത്തന്നെ അച്ഛന്റെ അനുഗ്രഹവും കിട്ടീട്ടുണ്ടായിരുന്നു. പ്രസ്തുത ഭട്ടതിരി ഉപനയനം കഴിഞ്ഞു ബ്രഹ്മചാരിയായിരുന്ന കാലത്തു ചാച്ചുള്ള ഒരില്ലത്ത് ഏതാണ്ടു കേമമായിട്ട് ഒരടിയന്തിരമുണ്ടായി. അങ്ങോട്ടു പോകാനായി ഇവർ അച്ഛനും മകനും കൂടി യാത്രയായപ്പോൾ അങ്ങോട്ടു പോകാനായിട്ടുതന്നെ വേറെയും ചില നമ്പൂരിമാർ അവിടെയെത്തി കൂടി. പിന്നെ എല്ലാവരും കൂടിപ്പോയി. ഒന്നു രണ്ടു നാഴിക ദൂരം ചെന്നപ്പോൾ വഴിക്ക് ഒരു പുഴയുണ്ടായിരുന്നു. വേനൽക്കാലമായിരുന്നതിനാൽ പുഴയിൽ വെള്ളമധികമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഇറങ്ങിക്കടക്കാമായിരുന്നു. എങ്കിലും നടക്കു ചെല്ലുമ്പോൾ നിലച്ചെല്ലുമോ എന്നു ചിലർക്കു സംശയം. അതുകൊണ്ട് ആരും വെള്ളത്തിലിറങ്ങാതെ എല്ലാവരും സംശയിച്ചു കരയ്ക്കു നിന്നപ്പോൾ നമ്മുടെ കഥാനായകൻ "നിങ്ങൾക്കെല്ലാവർക്കും സംശയമാണെങ്കിൽ ആദ്യം ഞാനിറങ്ങി നോക്കാം. അപ്പോൾ സംശയം തീ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ണമല്ലോ" എന്നു പറഞ്ഞ് അദ്ദേഹം വെള്ളത്തിലിറങ്ങി നടന്നുതുടങ്ങി. കുറച്ചു നടന്നതിന്റെ ശേഷം ക്രമേണ താണു താണു നടക്കു ചെന്നപ്പോൾ അവിടെ ഇരുന്നു. അപ്പോൾ വെള്ളം അദ്ദേഹത്തിന്റെ കഴുത്തോളമായി. പിന്നെ കുറച്ചിട നിരങ്ങിനിരങ്ങിപ്പോയി. അപ്പോളൊക്കെ കരയ്ക്കു നിന്നിരുന്നവക്ക് അദ്ദേഹം നടന്നുപോകുന്നു എന്നുതന്നെയാണ് തോന്നിയത്. അങ്ങിനെ തോന്നത്തക്കവിധത്തിലായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ പോക്ക് പിന്നെ ക്രമേണ പൊങ്ങിപ്പൊങ്ങിയെണീറ്റു നടന്ന് അക്കരെച്ചെന്നു കയറി. അപ്പോൾ "ഈ ഉണ്ണിക്കു കഴുത്തോളം വെള്ളമുള്ള സ്ഥിതിക്കു നമുക്കു നനസ്സുമെന്നുള്ള കാര്യം തീച്ചതന്നെ" എന്നു പറഞ്ഞു നമ്പൂരിമാരെല്ലാവരും ഉടുത്തിരുന്ന മുണ്ടഴിച്ചു തലയിൽ കെട്ടിക്കൊണ്ടു പുഴയിലിറങ്ങി നടന്നു തുടങ്ങി അക്കരെച്ചെന്നു കയറുന്നതുവരെ അവൎക്കാൎക്കും ഒരിടത്തും മുട്ടോളംതന്നെ വെള്ളമുണ്ടായിരുന്നില്ല അപ്പോളാണ് ഈ ബ്രഹ്മചാരി സൂത്രം കാണിച്ചു തങ്ങളെ വിഡ്ഢികളാക്കുകയാണ് ചെയ്തതെന്നു നമ്പൂരിമാൎക്കു മനസ്സിലായത് മുട്ടോളം തന്നെ വെള്ളമില്ലായിരുന്ന പുഴയിൽ പകൽസമയത്തു ഒട്ടു വളരെപ്പേർ ഉടുത്തതും പറിച്ചു തലയിൽക്കെട്ടിക്കൊണ്ടു നടക്കുന്നതു കണ്ടിട്ടു രണ്ടു കരയിലും നിന്നിരുന്ന ആളുകൾ കൈ കൊട്ടിച്ചിരിച്ചു. നമ്പൂരിമാർ സാമാന്യത്തിലധികം മഌമമായിയെന്നുള്ളതു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. അക്കരെച്ചെന്നു കയറിയപ്പോൾ നമ്പൂരിമാർ "ഉണ്ണി ഞങ്ങളേയെല്ലാവരെയും മഌമമാക്കിയല്ലോ. ചെറുപ്പത്തിലേതന്നെ അപകടമാണല്ലേ പഠിക്കുന്നത്? തരക്കേടില്ല" എന്നു പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ അച്ഛൻഭട്ടതിരി "ഞാവു: മനസ്സിനു സമാധാനവും സന്തോഷവുമായി. എന്റെ കാലം കഴിഞ്ഞാൽപ്പിന്നെ ഈ പാരമ്പര്യം പുലത്തിക്കൊണ്ടുപോകുന്നതിനു് ആരുമില്ലാതെ വന്നേയ്ക്കുമോ എന്നുള്ള വിചാരം എനിക്കു വളരെ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഇപ്പോൾ അതു തീൎന്നു. എന്റെ ഉണ്ണി നന്നായ്വരട്ടെ! എന്നും അവനിങ്ങിനെതന്നെ ഓരോന്നു തോന്നട്ടെ!" എന്നും പറഞ്ഞു അ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

കാലംമുതല്ക്കാണ് നമ്മുടെ കഥാനായകൻ പ്രസിദ്ധനായി ത്തീൎന്നതു്. പിന്നെ അധികം താമസിയാതെ അച്ഛൻഭട്ടതിരി മരിച്ചു. അച്ഛന്റെ ദീക്ഷയും സമാവൎത്തനവും കഴിഞ്ഞയുടനെ നമ്മുടെ കഥാനായകൻ വേദാദ്ധ്യയനത്തിനായി തൃശ്ശിവപേരൂർ ബ്രഹ്മസ്വംമഠത്തിൽ ചെന്നുചേൎന്നു. പിന്നെ അദ്ദേഹം അവിടെവെച്ചു കാണിച്ചിട്ടുള്ള കണ്ടാമണ്ടികൾക്കും കസൃതികൾക്കും അവസാനമില്ല.

ഭട്ടതിരി ചെന്നുചേൎന്ന കൊല്ലം അക്ഷയതൃതീയദിവസം ബ്രഹ്മസ്വംമഠത്തിൽ കേമമായിട്ടു് ഒരു സദ്യയുണ്ടായിരുന്നു. മേടമാസം കാലമായിരുന്നതിനാൽ സദ്യയ്ക്കു മാമ്പഴപ്പുളിശ്ശേരിയും മാമ്പഴവും ധാരാളമായിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. മാമ്പഴമുള്ള കാലത്തു മോരു കൂട്ടിയാൽ മാമ്പഴംകൂടെ പിഴിഞ്ഞു കൂട്ടുക എല്ലാവൎക്കുംതന്നെ പ്രായേണ രസമായിട്ടുള്ളതാണല്ലോ. വിശേഷിച്ചും നമ്പൂരിമാൎക്കു് അതു ബഹുരസമായിട്ടുള്ളതാണ്. മാമ്പഴം ധാരാളമായിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ നൂറും നൂററൻപതും മാമ്പഴംവീതം പിഴിഞ്ഞു കൂട്ടുക നമ്പൂരിമാരുടെയിടയിൽ സാധാരണമാണ്. അന്നു സദ്യയ്ക്കു മാമ്പഴം ധാരാളമായിട്ടുണ്ടായിരുന്നുവെന്നു മാത്രമല്ല, നമ്പൂരിമാരും പതിവിൽ വളരെയധികം വന്നുകൂടീട്ടുണ്ടായിരുന്നു. എല്ലാവരും മാമ്പഴം ധാരാളമായി പിഴിഞ്ഞുകൂട്ടി. ഊണു് ഏകദേശം കഴിയാറായപ്പോൾ ഭട്ടതിരി ഒരു മാമ്പഴം പിഴിഞ്ഞു അതിന്റെ അണ്ടി തെറിപ്പിച്ചു. (തെററിച്ചു) ആ അണ്ടി ചാടിച്ചാടി ആ പന്തിയിലിരുന്ന പത്തുപതിനഞ്ചു നമ്പൂരിമാരുടെ ഇല അശുദ്ധപ്പെടുത്തി. ഉടനെ അവരൊക്കെ കൈ കുടഞ്ഞു് എണീററു. ഭട്ടതിരി അവിടെയിരുന്നു കരഞ്ഞു തുടങ്ങി. അപ്പോൾ ചില നമ്പൂരിമാർ "നടുവിലേപ്പാട്ടു് ഒട്ടും വിഷാദിക്കേണ്ട. ഞങ്ങൾക്കാൎക്കും ഇതുകൊണ്ടു് ഒരു പരിഭവവുമില്ല. ഇങ്ങിനെയൊക്കെ അബദ്ധം എല്ലാവൎക്കും വരുന്നതാണ്. നടുവിലേപ്പാടിനു ചെറുപ്പമല്ലേ? മേലാൽ ഇങ്ങിനെ വരാതെയിരിക്കാൻ സൂക്ഷിക്കണം" എന്നു പറഞ്ഞു. അതു കേട്ടിട്ടു ഭട്ടതിരി "ഇനി ഇങ്ങിനെ വരാതെയിരിക്കാൻ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഞാൻ കഴിയുന്നതും കരുതിക്കൊള്ളാം. പക്ഷേ ഞാൻ വിഷാദിക്കുന്നതിന്റെ കാരണം നിങ്ങൾ വിചാരിക്കുന്നതല്ല. എന്റെ അച്ഛൻ ഇങ്ങിനെ അണ്ടി തെറിപ്പിച്ചാൽ ആ അണ്ടി ആ പന്തിയിലുള്ള ഇലകളിലൊക്കെച്ചാടീട്ടു മറുപന്തിയിലും ചെന്ന് ഏതാനുമിലകൾ ശുദ്ധം മാററുമായിരുന്നു എന്നാണ് കേട്ടിട്ടുള്ളത്. ഞാൻ അണ്ടി തെറിപ്പിച്ചിട്ട് ഈ ഒരു പന്തിയിൽ തന്നെ മുഴുവനുമെത്തിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ലല്ലോ. അതു വിചാരിച്ചാണ് ഞാൻ വിഷാദിക്കുന്നത്. എങ്കിലും നിങ്ങൾ പറഞ്ഞതുപോലെ മേലാൽ ഇങ്ങിനെയായിപ്പോകാതിരിക്കാൻ ഞാൻ നല്ലപോലെ സൂക്ഷിച്ചുകൊള്ളാം" എന്നാണ് പറഞ്ഞത്. ഇതു കേട്ടപ്പോൾ നമ്പൂരിമാരിൽ ചിലക്ക് ദേഷ്യവും ചിലക്ക് ചിരിയും വന്നു. എല്ലാവരും "അമ്പെടാ! വീരാ!" എന്നു മാത്രം പറഞ്ഞിട്ടു കൈ കഴുകാൻ പോയി.

ഒരിക്കൽ ഭട്ടതിരി തൃശ്ശിവപേരൂർ പടിഞ്ഞാറേ പ്രദക്ഷിണവഴിയിൽ നിന്നിരുന്നപ്പോൾ ഒരുപട്ടരുടെ ശവം ചിലർ കൂടി കെട്ടിയെടുത്തു ശ്മശാനസ്ഥലത്തേക്കു കൊണ്ടുപോകുന്നതു കണ്ടിട്ട ഭട്ടതിരി "ഈ പട്ടക്ക് ദീനമെന്തായിരുന്നു?" എന്നു ചോദിച്ചു. അപ്പോൾ ആ കൂട്ടത്തിലുണ്ടായിരുന്നതിലൊരാൾ, "ദീനം വിശേഷിച്ചൊന്നുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. വിഷം തീണ്ടി മരിച്ചതാണ്" എന്നു പറഞ്ഞു. ഉടനെ ഭട്ടതിരി "എന്നാൽ എനിക്കുകൂടി ഒന്നു നോക്കണം. മരിച്ചുപോയിയെന്നുള്ള കാര്യം തന്നെ എനിക്കത്ര വിശ്വാസമായിട്ടില്ല. ശവം അവിടെ താഴെ വെയ്ക്കാൻ പറയുക" എന്നു പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ ഒരാൾ, "വാസുനമ്പ്യാർ, മാളിയ്ക്കൽക്കർത്താവു, കോക്കരനമ്പൂരി മുതലായ യോഗ്യന്മാരൊക്കെ പഠിച്ച വിദ്യകളെല്ലാം പരീക്ഷിച്ചു നോക്കീട്ടും ഒരു ഫലവുമുണ്ടായില്ല. മരിച്ചുപോയി എന്ന് അവരെല്ലാവരും തീർപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. ഇനി ഇദ്ദേഹമെന്തിനാണ് നോക്കുന്നത്? ഒന്നും വേണ്ടാ; നടക്കുവിൻ" എന്നു പറഞ്ഞു. ഉടനെ മറ്റൊരാൾ "അങ്ങിനെ തീർച്ചപ്പെടുത്ത [illegible] ശ്മശാനമാവച്ചു ഇ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ദ്ദേഹം നോക്കീട്ട ഫലമുണ്ടാകാതെന്നില്ലല്ലൊ. ഉണ്ടായില്ലെങ്കിൽ വേണ്ട. ഇതുകൊണ്ടു നമുക്ക ദോഷമൊന്നുംവരാനില്ലല്ലൊ. ഒരു സമയം ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രയോഗം ഫലിച്ചുവെങ്കിൽ വലിയ കാൎയ്യമായല്ലൊ. ഇല്ലെങ്കിൽപ്പിന്നെ നമുക്ക കൊണ്ടുപോയി ദഹിപ്പിക്കാം" എന്നു പറഞ്ഞു. ഏതെങ്കിലും ശവം താഴെയിറക്കി വെച്ചു. ഉടനെ ഭട്ടതിരി അടുത്തുചെന്നു കുനിഞ്ഞു ശവത്തിന്റെ ചെവിയിൽ "പെരുമനത്തമ്പലത്തിൽ തിരുവിതാംകൂർ മഹാരാജാവിന്റെ തിരുനാൾ സംബന്ധിച്ചുള്ള അമ്പലംകുളക്കി വാരം നാളെയാണ് ഇക്കൊല്ലം വിശേഷാൽ ഓരോ ഉറുപ്പിക പ്രതിഗ്രഹവുമുണ്ട്" എന്നു മൂന്നുപ്രാവശ്യം പറഞ്ഞു. ശവത്തിന് ഒരിളക്കവുമുണ്ടായില്ല. ഉടനെ ഭട്ടതിരി "എന്നാൽ കൊണ്ടുപോയി ദഹിപ്പിക്കാം. മരിച്ചുപോയതുതന്നെ. തീച്ചയായി. പട്ടരുടെ ഒരു തലയ്ക്കലെങ്കിലും സ്വല്പം ജീവനുണ്ടെങ്കിൽ സദ്യയും പ്രതിഗ്രഹവുമുണ്ടെന്നു കേട്ടാൽ തല പൊക്കാതെയിരിക്കയില്ല. എന്നാൽ ഇനി ഒരു കാൎയ്യംകൂടി ചെയ്യണം. വിഷമിറക്കാൻ ശ്രമിച്ചവരുടെ പേരു പറയുന്ന കൂട്ടത്തിൽ നടുവിലേപ്പാട്ട ഭട്ടതിരിയും നോക്കി എന്നുകൂടെ പറഞ്ഞേയ്ക്കണം. അത്രതന്നെ" എന്നു പറഞ്ഞു ശവം കൊണ്ടുവന്നവർ അതു ദഹിപ്പിക്കാൻ കൊണ്ടുപോവുകയും ചെയ്തു.

വാദ്ധ്യാൻനമ്പൂതിരിക്ക തൃശ്ശിവപേരൂർതന്നെ ഒരിടത്ത് ഉപായത്തിൽ ഒരു കിടപ്പിന്റെ വട്ടമുണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹം വേളി കഴിച്ചിരുന്ന ആളായിരുന്നതിനാൽ ഇത് ഏററവും ഗോപ്യമായിട്ടായിരുന്നു. വേളി കഴിച്ചിട്ടുള്ളവർ വേറെ ഒരു കിടപ്പിന്റെ വട്ടംകൂടിയുണ്ടാക്കുന്നത് ഏററവും നിഷിദ്ധമായിട്ടാണ് അക്കാലത്ത് എല്ലാവരും വിചാരിച്ചിരുന്നത് അതിനാൽ ഇത് ആരും അറിയരുതെന്നും അറിഞ്ഞിട്ടില്ലെന്നുമായിരുന്നു വാദ്ധ്യാൻനമ്പൂതിരിയുടെ വിചാരം. എങ്കിലും ഇത് എല്ലാവരും അറിഞ്ഞിട്ടുമുണ്ടായിരുന്നു. ഇതു ഇല്ലത്തറിഞ്ഞാൽ അന്തൎജ്ജനം മനസ്താപപ്പെടുകയും ശണ്ഠകൂടുകയും ചെയ്യുവെങ്കിലോ എന്നുള്ള വിചാരവും അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായി

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

രുന്നു. അതിനാൽ പതിവായി കിടപ്പ് ബ്രഹ്മസ്വംമഠത്തിൽ ത്തന്നെയാണെന്നാണ് അദ്ദേഹം എല്ലാവരോടും പറഞ്ഞിരുന്നത് അത്താഴം കഴിഞ്ഞാൽ അദ്ദേഹം ബ്രഹ്മസ്വംമഠത്തിൽ കിടക്കാറുമുണ്ടായിരുന്നു. പക്ഷേ അവിടെ എല്ലാവരും ഉറക്കമാകുമ്പോൾ അദ്ദേഹം പതുക്കെയെണീററു പുറത്തിറങ്ങിപ്പോകുമെന്നേ ഉള്ളൂ. ആരും കാണാതെയിരിക്കാനായി ഇരുട്ടത്താണു വാദ്ധ്യാൻനമ്പൂരിയുടെ എഴുന്നള്ളത്തു പതിവ്

വാദ്ധ്യാൻനമ്പൂരി പുറത്തിറങ്ങിപ്പോയാലുടനേ ഭട്ടതിരിയും പോകും. ഭട്ടതിരിയുടെ കിടപ്പ് ഇന്ന സ്ഥലത്തെന്നു നിശ്ചയമില്ല. തരമുള്ളിടത്തെന്നേ അദ്ദേഹം നിശ്ചയിച്ചിരുന്നുള്ളൂ. അതിനാൽ ഓരോ ദിവസം ഓരോ സ്ഥലത്തു മാറിമാറിയായിരിക്കും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കിടപ്പ് എവിടെയായിരുന്നാലും വാദ്ധ്യാൻനമ്പൂരി തിരിച്ചുവരുന്നതിന്നു മുൻപു ഭട്ടതിരി ബ്രഹ്മസ്വംമഠത്തിലെത്തും. അങ്ങിനെയാണു പതിവ് എന്നാൽ ചില ദിവസങ്ങളിൽ മുൻപേ മഠത്തിലെത്തുന്നതു വാദ്ധ്യാൻനമ്പൂരിയായിരിക്കും. അങ്ങിനെയുള്ള ദിവസങ്ങളിൽ വാദ്ധ്യാൻനമ്പൂരി ഭട്ടതിരിയേ ദേഷ്യപ്പെടുകയും ശകാരിക്കുകയും മററും ചെയ്യുകയും പതിവായിരുന്നു. അതു കൂടാതെയിരിക്കുന്നതിനു ഭട്ടതിരി ഒരു കൌശലം കണ്ടുപിടിച്ചു. കിടപ്പെവിടെയായിരുന്നാലും വെളുപ്പാൻകാലത്തേ പോയി കുളിച്ചു വടക്കുന്നാഥദർശനം കഴിക്കുക എന്നൊരു പതിവു വെച്ചു. മഠത്തിൽ ചെല്ലാൻ സ്വല്പം താമസിച്ചുപോയാലും "എവിടെപ്പോയിരുന്നു?" എന്നു വാദ്ധ്യാൻനമ്പൂരി ചോദിച്ചാൽ "കുളിച്ചു തൊഴാൻ പോയിരുന്നു" എന്നു പറയാമല്ലൊ. ഇതായിരുന്നു ഭട്ടതിരി കണ്ടുപിടിച്ച കൌശലം.

അക്കാലത്തു ജനങ്ങൾക്ക് ഈശ്വരഭക്തി ഇക്കാലത്തുള്ളതിൽ വളരെയധികമുണ്ടായിരുന്നു. അക്കാലത്തു തൃശ്ശിവപേരൂരുണ്ടായിരുന്ന സ്ത്രീകളിലും വെളുപ്പാൻകാലത്തേ പോയി ചിറയിൽച്ചെന്നു കുളിച്ചു വടക്കുന്നാഥദർശനം കഴിക്കാത്തവർ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

അധികമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഭട്ടതിരിക്കും ഇതൊരു വലിയ ഭാഗ്യമായിട്ടാണ തോന്നിയിരുന്നത് കാലത്തേ കളിച്ച്, അമ്പലത്തിലെത്തി, മണ്ഡപത്തിൽ കയറി ജപിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നാൽ തൊഴാനായി നടയിൽ വരുന്നവരെയൊക്കെ കാണാമല്ലൊ. എന്നാൽ ഭട്ടതിരിയുടെ ഇരിപ്പും ജപവുമൊക്കെ കണ്ടാൽ അദ്ദേഹം ഇഹലോകത്തിൽ നടക്കുന്ന കാൎയ്യങ്ങളൊന്നും കാണുകയും കേൾക്കുകയും അറിയുകയും ചെയ്യുന്നില്ലെന്നും അദ്ദേഹത്തിൻെറ മനസ്സു സാക്ഷാൽ പരമാത്മാവിങ്കൽ ലയിച്ചിരിക്കുകയാണെന്നും തോന്നുമായിരുന്നു. എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിൻെറ കണ്ണും ചെവിയും മനസ്സുമെല്ലാം നടയിൽ തൊഴാൻ ചെല്ലുന്നവരിൽതന്നെയായിരുന്നു. അതിനാൽ ഒരു സ്ത്രീ തനിച്ചു പതിവായി വടക്കുന്നാഥൻെറ നടയിൽചെന്നു തൊഴുതു വളരെ പതുക്കെ പ്രാൎത്ഥിച്ചിരുന്നതുകൂടി എന്താണെന്ന് അദ്ദേഹം മനസ്സിലാക്കി. ആ സ്ത്രീ പതിവായി പ്രാൎത്ഥിച്ചിരുന്നത് "എൻെറ വടക്കുന്നാഥാ! എനിക്ക് ഉടലോടുകൂടി സ്വൎഗ്ഗത്തിൽ പോകാൻ സംഗതിയാക്കിത്തരണേ" എന്നായിരുന്നു. ഒരു ദിവസം ആ സ്ത്രീ തൊഴാൻ വരുന്ന സമയത്തു ആരും കാണാതെ ഭട്ടതിരി ശ്രീകോവിലകത്തു കടന്നു ബിംബത്തിൻെറ പുറകിൽ ചെന്ന് ഒളിച്ചിരുന്നു. സ്ത്രീ വന്നു പതിവുപോലെ തൊഴുതു പ്രാൎത്ഥിച്ചപ്പോൾ ഭട്ടതിരി ശബ്ദം മാററി "അങ്ങിനെതന്നെ. അടുത്ത കറുത്ത വാവുനാൾ അൎദ്ധരാത്രി സമയത്തു ശ്രീമൂലസ്ഥാനത്തുള്ള ആൽത്തറയിൽ വന്നാൽ മതി. അവിടെ വിമാനം വരും" എന്നു പറഞ്ഞു. സ്ത്രീ അതുകേട്ട് "ഇതു വടക്കുന്നാഥൻതന്നെക്കുറിച്ചു പ്രസാദിച്ച് അരുളിച്ചെയ്തതാണ്" എന്നു വിശ്വസിച്ചു സന്തോഷസമേതം വീണ്ടും വന്ദിച്ചുകൊണ്ടു വീട്ടിലേക്കു മടങ്ങിപ്പോയി. സ്ത്രീ പോയയുടനേ ഭട്ടതിരി പുറത്തിറങ്ങി ബ്രഹ്മസ്വാമഠത്തിലേയ്ക്കും പോയി.

തനിക്കുണ്ടാകാൻ പോകുന്ന അഭ്യുദയത്തേക്കുറിച്ചു സ്ത്രീയും താൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നേ വിദ്യയേക്കുറിച്ചു ഭട്ടതിരിയും ആരോടും പറഞ്ഞില്ല. രണ്ടു പേരും കറുത്തവാവു വരാനായി

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

കാത്തിരുന്നു വാവുനാൾ രാത്രിയിൽ ബ്രഹ്മസ്വംമഠത്തിൽഎല്ലാവരും ഏകാദശമുറക്കമൊഴിച്ചപ്പോൾ ഭട്ടതിരി അവിടെ നിന്നിറങ്ങി, ഒരു സ്ഥലത്തുനിന്ന് ഒരു തൊട്ടിൽ കൈവശപ്പെടുത്തി, ഭംഗിയായി അലങ്കരിച്ച് അതും ഒരു കപ്പിയും കയറുമെടുത്തുകൊണ്ടു ശ്രീമൂലസ്ഥാനത്തു ചെന്ന് ആലിന്മേൽ കയറിയിരുന്നുകൊണ്ടു കപ്പിയും കയറുമിട്ടു തൊട്ടിൽ മേല്പെട്ടു വലിച്ചു കയററാനും കീഴ്പട്ട് ഇറക്കാനും സൗകര്യപ്പെടുത്തി ആലിന്റെ ഒരു കൊമ്പത്തു കെട്ടിത്തൂക്കിയുറപ്പിച്ചു പറഞ്ഞിരുന്ന സമയത്തുതന്നെ സ്ത്രീ അവിടെ ചെന്നുചേന്നു. ഉടനേ ഭട്ടതിരി കയറയച്ചു തൊട്ടിൽ മന്ദംമന്ദം ഇറക്കിക്കൊടുത്തു. ഇരുട്ടായിരുന്നുവെങ്കിലും നക്ഷത്രപ്രകാശംകൊണ്ടു സ്ത്രീ അതു കണ്ടു വിമാനംതന്നെ എന്നു തീച്ചപ്പെടുത്തി. അതിൽ കയറാനായി ഭാവിച്ചപ്പോൾ ഭട്ടതിരി വല്ലാത്ത ഒരു ശബ്ദത്തിൽ "വസ്ത്രമെല്ലാമഴിച്ചു താഴെയിട്ടിട്ടുവേണം കയറാൻ" എന്നു പറഞ്ഞു. സ്ത്രീ അപ്രകാരം ചെയ്തു. സ്ത്രീ തൊട്ടിലിൽ കയറിയിരുന്നു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഭട്ടതിരി കയറുപിടിച്ചു സാവധാനത്തിൽ മേല്പെട്ടു വലിച്ചു. സ്ത്രീക്കു കീഴ്പട്ടു ചാടാനും മേല്പെട്ടു കയറാനും ആലിന്റെ കൊമ്പത്തു പിടിക്കാനും ഒന്നും വയ്യാത്ത സ്ഥിതിയിലായപ്പോൾ കയറു ആലിന്റെ കൊമ്പത്തു കെട്ടിയുറപ്പിച്ചു. പിന്നെ ഭട്ടതിരി "ഇനി അവിടെയിരുന്നു സുഖിക്കാം. ഇതുതന്നെ സ്വർഗ്ഗം" എന്നു പറഞ്ഞിട്ടു ഇറങ്ങിപ്പോയി.

നേരം വെളുത്തപ്പോൾ സ്വാമിദശനത്തിനായിട്ടു വന്നവരും മററുമായി ശ്രീമൂലസ്ഥാനത്ത് അസംഖ്യമാളുകൾകൂടി. എല്ലാവരും മേല്പട്ടു നോക്കി "ഇതെന്തൊരത്ഭുതം!" എന്നു പറഞ്ഞു കൈകൊട്ടുകയും ചിരിക്കുകയും ആർത്തുവിളിക്കുകയും മററും ചെയ്തു കലശൽകൂട്ടി. അപ്പോൾ ആ സ്ത്രീക്കുണ്ടായ ലജ്ജയും വ്യസനവും എത്രമാത്രമെന്നു പറവാൻ പ്രയാസം. കുറച്ചു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ സ്ത്രീയുടെ വീട്ടുകാർ ഇതറിഞ്ഞ് ആളുകളെ അയച്ചു സ്ത്രീയെ താഴെയിറക്കി വസ്ത്രം ധരിപ്പിച്ചു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി. അതോടുകൂടി ആ സ്ത്രീ ഉടലോടുകൂടി സ്വ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഗ്ഗത്തിൽ പോകണമെന്നുള്ള ആഗ്രഹവും പ്രാത്ഥനയും വേണ്ടെന്നുവെച്ചു എന്നുമാത്രമല്ല, ലജ്ജകൊണ്ട് അധികം പുറത്തിറങ്ങി സഞ്ചരിക്കാതെയുമായി.

ഭട്ടതിരി ആ സ്ത്രീയെ സ്വഗ്ഗത്തിലാക്കാൻ പോയസമയത്തു വാദ്ധ്യാൻനമ്പൂരി ഭട്ടതിരിയെ അന്വേഷിക്കുകയും കാണാഞ്ഞിട്ട വളരെ ദേഷ്യപ്പെടുകയും ചെയ്തു. രാത്രി ഏകദേശം ഒരു മണി കഴിഞ്ഞപ്പോഴേയ്ക്കും ഭട്ടതിരി മഠത്തിലെത്തി. അപ്പോഴും വാദ്ധ്യാൻനമ്പൂരി ഉണന്നു കിടക്കുകയായിരുന്നു. അതിനാൽ ഭട്ടതിരി ചെന്നതറിഞ്ഞു ഉടനേ വിളിച്ചു വീണ്ടും വളരെ ദേഷ്യപ്പെട്ടിട്ട "നടുവിലേപ്പാട ഇനി പതിവായി ഞാൻ കിടക്കുന്ന കട്ടിലിന്റെ ചുവട്ടിൽത്തന്നെ കിടക്കണം. മാറിക്കിടന്നിട്ടാണ ഞാനറിയാതെ ഇറങ്ങിപ്പോകാനിടയാകുന്നത് കുളിക്കാനും തൊഴാനുമൊന്നും വെളുപ്പാൻകാലത്തു പോകണമെന്നില്ല. അതൊക്കെ നേരം വെളുത്തിട്ട മതി. വെളുപ്പാൻകാലത്തു കിടക്കുന്ന സ്ഥലത്തുതന്നെ ഇരുന്നു വല്ല സങ്കീത്തനങ്ങളോ മറോ ചൊല്ലിയാൽ മതി" എന്നു പറഞ്ഞു. ഭട്ടതിരി ഒരു സംധുവിനെപ്പോലെ അതെല്ലാം കേട്ടനുസരിച്ച് അപ്പോൾത്തന്നെ വാദ്ധ്യാൻനമ്പൂരിയുടെ കട്ടിലിന്റെ ചുവട്ടിൽ ചെന്നു കിടന്നുറങ്ങിത്തുടങ്ങി. പിന്നെ അതു പതിവായി അപ്പോൾ ഭട്ടതിരി "ഈ പതിവു വലിയ ഉപദ്രവമാണ് ഇതൊന്നു ഭേദപ്പെടുത്തണം. അതിനൊരു തരമുണ്ടാകും" എന്നു മനസ്സുകൊണ്ട് ആലോചിച്ചു തീച്ചയാക്കി തരംനോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ഒരുദിവസം വാദ്ധ്യാൻനമ്പൂരിയും അത്താഴം കഴിഞ്ഞാൽ ബ്രാഹ്മ മഠത്തിൽത്തന്നെ കിടക്കുകയല്ലാതെ പുറത്തേയ്ക്കിറങ്ങാറില്ലായിരുന്നു. അതിനാൽ ഭട്ടതിരിക്ക തരമൊന്നും കിട്ടിയില്ല.

അങ്ങിനെ പത്തുപതിനഞ്ചു ദിവസം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഒരു ദിവസം രാത്രിയിൽ മഠത്തിൽ എല്ലാവരും ഉറക്കമായ സമയം വാദ്ധ്യാൻനമ്പൂരി "നടുവിലേപ്പാട് ഉറക്കമായോ?" എന്നു ചോദിച്ചു. ഭട്ടതിരി അപ്പോൾ ഉറക്കമായിട്ടില്ലായിരുന്നു.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

എങ്കിലും മിണ്ടാതെ ഉറങ്ങിയതുപോലെ കിടന്നു. എല്ലാവരും ഉറക്കമായി എന്നു തീൎച്ചപ്പെടുത്തി വാദ്ധ്യാൻനമ്പൂരി പതുക്കെയെണീററു വാതിൽ തുറന്നു പുറത്തിറങ്ങി വാതിൽ ചാരിക്കൊണ്ട് അവിടെനിന്നു യാത്രയായി. വാദ്ധ്യാൻനമ്പൂരി പോയി സ്വല്പം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഭട്ടതിരിയും പിന്നാലെ പോയി. വാദ്ധ്യാൻനമ്പൂരി പോകുന്നതു് ഇന്നസ്ഥലത്തേക്കാണെന്നു നിശ്ചയമുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ ഭട്ടതിരി ഒരെളുപ്പവഴിയിൽ കൂടിപ്പോയി വാദ്ധ്യാൻനമ്പൂരിയെത്തുന്നതിനു മുൻപേ അവിടെയെത്തി ഒരു സ്ഥലത്തു് ഒളിച്ചിരുന്നു. അപ്പോൾ കൃഷ്ണപക്ഷമായിരുന്നതിനാൽ ആരും കാണുകില്ലെന്നുള്ള നിശ്ചയവുമുണ്ടായിരുന്നു. വാദ്ധ്യാൻനമ്പൂരി അവിടെയെത്തി വാതിലിനു മുട്ടിയപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാൎയ്യ വാതിൽ തുറന്നു. അകത്തു വിളക്കുണ്ടായിരുന്നില്ല. വാദ്ധ്യാൻനമ്പൂരി അകത്തു കടന്നയുടനെ കാൽ തേച്ചുകഴുകാനും മററുമായി ഓകറയിലേക്കു പോയി. വെള്ളം അവിടെയുണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ടു തികഞ്ഞില്ലെങ്കിലോ എന്നു വിചാരിച്ചു ഒരു തമല വെള്ളവുമെടുത്തുകൊണ്ടു പിന്നാലെ ഭാൎയ്യയും പോയി. വാതിൽ അടച്ചില്ല. തുറന്നുതന്നെ കിടന്നിരുന്നു. അതിനാൽ ആ തരത്തിനു ഭട്ടതിരി അകത്തു കടന്നു കട്ടിൽച്ചുവട്ടിൽച്ചെന്നു കിടന്നു. അവിടെ പിന്നെയും വിളക്കു കൊളുത്തുകയുണ്ടായില്ല. അതിനാൽ അദ്ദേഹത്തെ കാണാനിടയായുമില്ല.

വെളുപ്പാൻകാലമായപ്പോൾ ഭട്ടതിരി എണീററിരുന്നു "തുമ്പിക്കയ്യിലഴന്ന പൊൻകലശവും മററുള്ള കൈ പത്തിലും" ഇത്യാദി സങ്കീൎത്തനം ചൊല്ലിത്തുടങ്ങി. അന്നു് ഉറങ്ങാൻ താമസിച്ചതുകൊണ്ടു് ആ സങ്കീൎത്തനം കേട്ടാണു വാദ്ധ്യാൻനമ്പൂരി ഉണൎന്നതു്. ഉടനെ അദ്ദേഹം ദേഷ്യത്തോടും ലജ്ജയോടുംകൂടി! "ആരാണതു്, കട്ടിൽച്ചുവട്ടിൽ സങ്കീൎത്തനം തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നതു്?" എന്നു ചോദിച്ചു.

ഭട്ടതിരി— ഞാൻതന്നെ.

വാദ്ധ്യാൻ— ആരു്, നടുവിലേപ്പാടോ?

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഭട്ടതിരി—അതെ.

വാദ്ധ്യാൻ—എന്തേ! അപകടാ. താനെന്തിനാണ് ഇവിടെ വന്നത്?

ഭട്ടതിരി—ഞാൻ വാദ്ധ്യാൻ കിടക്കുന്ന കട്ടിലിന്റെ ചുവട്ടിൽതന്നെ കിടക്കണമെന്നും വെളുപ്പാൻകാലത്തു സങ്കീർത്തനം ചൊല്ലണമെന്നുമല്ലേ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത്? ഗുരുനാഥൻ പറയുന്നതുപോലെ ചെയ്യാതെയിരിക്കുന്നതു ഗുരുത്വത്തിനു പോരാത്തയാണല്ലോ എന്നു വിചാരിച്ചു ഞാനിവിടെ വന്നു കിടന്നു. വെളുപ്പാൻകാലമായതുകൊണ്ടു സങ്കീർത്തനം ചൊല്ലിത്തുടങ്ങിയതാണ്

വാദ്ധ്യാൻ—വെളുപ്പാൻകാലമായോ?

ഭട്ടതിരി—ഉവ്വ്

ഇതു കേട്ടപ്പോൾ വാദ്ധ്യാൻനമ്പൂരിക്കു പരിഭ്രമമായി. "എന്നാൽ നമുക്കു വേഗം പോകാം" എന്നു പറഞ്ഞു രണ്ടുപേരുംകൂടി അവിടെനിന്നു പോയി. വഴിക്കുവെച്ചു വാദ്ധ്യാൻനമ്പൂരി ഭട്ടതിരിയോട്, "മേലാൽ നടുവിലേപ്പാടിന്റെ ഇഷ്ടംപോലെ എവിടെയെങ്കിലും കിടക്കുകയോ പോവുകയോ ഒക്കെ ചെയ്തോളൂ. എന്നെ ഇങ്ങിനെയൊന്നും ഉപദ്രവിക്കാതെയിരുന്നാൽ മാത്രം മതി. നടുവിലേപ്പാടിനു ഞാൻ സ്വാതന്ത്ര്യം തന്നിരിക്കുന്നു" എന്നു പറഞ്ഞു. "എനിക്കു സ്വാതന്ത്ര്യം വേണമെന്നും മറ്റുമില്ല, എല്ലാം വാദ്ധ്യാന്റെ ഇഷ്ടംപോലെ മതി" എന്നു ഭട്ടതിരിയും പറഞ്ഞു. ഏതെങ്കിലും അന്നുമുതൽ ഭട്ടതിരി സ്വതന്ത്രനായിത്തീർന്നു. എവിടെ കിടന്നാലും എവിടെപ്പോയാലും എന്തായാലും ഒരു ചോദ്യവുമില്ലാതെയുമായി. അതിനാൽ ഭട്ടതിരി പിന്നെ വേദാദ്ധ്യയനം മതിയാക്കി കുറച്ചുകാലം ദേശസഞ്ചാരം ചെയ്തിരുന്നു.

ഒരിക്കൽ ഭട്ടതിരി കോഴിക്കോട്ടെത്തി താമസിച്ചിരുന്ന കാലത്തു 'കോപ്പാട്ടാട്ടി' എന്നു പ്രസിദ്ധയായിരുന്ന സ്ത്രീ എങ്ങിനെയോ അബദ്ധത്തിൽ കിണററിൽ വീണുപോകുന്നതിനിടയായി. കോപ്പാട്ടാട്ടിക്കു ഇരുപത്തേഴു ഭർത്താക്കന്മാരും പി

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ന്നെ ഒട്ടുവളരെ ഇഷ്ടന്മാരും അസംഖ്യം സേവന്മാരും സാവധി വേഴ്ചക്കാരുമുണ്ടായിരുന്നു. ആട്ടി കിണററിൽ പോയിയെന്നു കേട്ട ക്ഷണത്തിൽ അവരെല്ലാവരും അവിടെ ഓടിയെത്തി. ചെന്നവരെല്ലാം ആട്ടിയെ പിടിച്ചു കയററാനായി കിണററിലേക്കു ചാടി. അങ്ങിനെ ആളുകളെക്കൊണ്ടു കിണറു നിറഞ്ഞു. ആ സമയത്തു നടുവിലേപ്പാട്ടു ഭട്ടതിരിയും അവിടെയെത്തി. അപ്പോൾ ആളുകളെക്കൊണ്ടു കിണർ നിറഞ്ഞിരിക്കുന്നതായി കണ്ടു് അദ്ദേഹം അവിടെ നിന്നുപോയി അതിനടുത്ത വീട്ടിലെ കിണററിൽച്ചെന്നു ചാടി. കോപ്പാട്ടാട്ടിയെ എല്ലാവരും കൂടി കരെക്കു കയററി കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അടുത്ത വീട്ടിൽ ഒരു നിലവിളി കേൾക്കുകയാൽ അതിൻെറ കാരണമറിയുന്നതിനായി എല്ലാവരും അങ്ങോട്ടോടി. അവിടെയും കിണററിൽ തന്നെയായിരുന്നു നിലവിളി. ചെന്നു നോക്കിയപ്പോൾ കിണററിൽ നടുവിലേപ്പാട്ടു ഭട്ടതിരിയായിരുന്നു. എല്ലാവരുംകൂടി അദ്ദേഹത്തെയും കരെക്കു കയററീട്ടു് "അവിടെയ്ക്കെന്താണിങ്ങിനെ അബദ്ധം പററിയതു്?" എന്നു ചോദിച്ചപ്പോൾ ഭട്ടതിരി "എനിക്കു് അബദ്ധമൊന്നും പററിയില്ല. ഞാൻ കോപ്പാട്ടേ കിണററിൽച്ചെന്നു നോക്കിയപ്പോൾ അവിടെ സ്ഥലമൊട്ടുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. കോപ്പാട്ടാട്ടിയുടെ സേവ നമുക്കുമുണ്ടായാൽ കൊള്ളാമല്ലൊ എന്നു വിചാരിച്ചു ഞാൻ പിന്നെ ഇവിടെ വന്നു് ഈ കിണററിൽ ചാടി, അത്രേയുള്ളു" എന്നു പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ കാൎയ്യമൊന്നുമില്ലാതെ സേവെക്കുവേണ്ടി മാത്രം കിണററിൽ ചാടിയവരെല്ലാം സാമാന്യത്തിലധികം മൌഢ്യമമായിയെന്നുള്ളതു വിശേഷിച്ചു പറയണമെന്നില്ലല്ലൊ.

ഇങ്ങിനെ ഓരോ മന്ത്രങ്ങൾ കാണിച്ചുകൊണ്ടു കോഴിക്കോട്ടു കുറച്ചു ദിവസം താമസിച്ചതിൻെറ ശേഷം ഭട്ടതിരിയുടെ യാത്ര നേരെ തിരുവനന്തപുരത്തേക്കായിരുന്നു. തിരുവനന്തപുരത്തു ചെന്നു മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലേ മുഖം കാണിച്ചതിൻെറ ശേഷം ഏതാനും ദിവസം അവിടെ താമസിച്ചു. അവിടെവെച്ചും ഭട്ടതിരി അനേകം മന്ത്രങ്ങൾ കാണിക്കുകയും

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

പറയുകയുമുണ്ടായി. അപ്പൻ അനുഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ളതിൻെറ ഫലമോ എന്തോ ഭട്ടതിരിയുടെ ഫലിതപ്രയോഗങ്ങളും വാക്കുകളുമെല്ലാം തിരുമനസ്സിലേയ്ക്കു വളരെ രസിക്കുകയാണ ചെയ്തതു്. കുറച്ചു ദിവസംകൊണ്ടു ഭട്ടതിരി അവിടെ ഒരുവിധം സേവന്മാരുടെ കൂട്ടത്തിലായിത്തീൎന്നു. സമയം ചോദിക്കാതെ തിരുമുൻപിൽ ചെല്ലാം, വെടിപറയാം, ചിരിക്കാം ഇതിനൊന്നും വിരോധമില്ലാതെയായി. അവിടെയുള്ള സേവന്മാരും ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും മററുമൊക്കെ ഭട്ടതിരിക്കു പരിചിതന്മാരായിത്തീരുകയും ചെയ്തു.

ഇത്രയുമൊക്കെ ആയതിൻെറ ശേഷം ഒരു ദിവസം ഭട്ടതിരി പത്മതീൎത്ഥത്തിൻെറ തെക്കേക്കര നിന്നിരുന്നപ്പോൾ സൎവ്വാധികാൎയ്യക്കാർ അതിലേക്കൂടിക്കടന്നു വലിയ കൊട്ടാരത്തിലേക്കു പോയി. അദ്ദേഹം പൊന്നാഞ്ഞാണവും അരനിറച്ചു പൊന്നേലസ്സും ധരിച്ചു നേൎയ്യമുണ്ടുമുടുത്തു മാൎത്താണ്ഡവൎമ്മയിലെ വല്യത്തമ്പിയുടെ വേഷത്തിലായിരുന്നു പോയതു്. അതു കണ്ടിട്ടു ഭട്ടതിരി പഞ്ചപുച്ഛമൊതുക്കി, വാ പൊത്തി ഓച്ഛാനിച്ചുകൊണ്ടു പിന്നാലെ ചെന്നു. അപ്പോൾ സൎവ്വാധികാൎയ്യക്കാർ തിരിഞ്ഞു നോക്കീട്ടു ഗൌരവത്തോടുകൂടി "എന്താ?" എന്നു ചോദിച്ചു. അപ്പോൾ ഭട്ടതിരി മറ്റാരും കേൾക്കാത്തവിധത്തിൽ പതുക്കെ "മുറുസ്സാം കടിക്കാമോ?" എന്നു ചോദിച്ചു. അതുകേട്ടു സൎവ്വാധികാൎയ്യക്കാർ ദേഷ്യപ്പെട്ടു മുഖം വീൎപ്പിച്ചുകൊണ്ടു് ഒന്നും മിണ്ടാതെ ക്ഷണത്തിൽ പോയി തിരുമുൻപാകെച്ചെന്നായുടനെ വളരെവ്യസനത്തോടുകൂടി, "ഒരു വടക്കൻ പട്ടരി കുറച്ചു ദിവസമായി ഇവിടെത്താമസിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ. അദ്ദേഹത്തിൻെറ ശകാരംകൊണ്ടു് അടിയനു ഇവിടെ കഴിച്ചുകൂട്ടാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതെയായി. അദ്ദേഹത്തിനു് ഇന്നതേ പറയാവൂ എന്നില്ല. ശുദ്ധമേ അസഭ്യം തന്നെയാണു് പറയുന്നതു്. അടിയൻ ഇപ്പോൾ ഇങ്ങോട്ടു വിടകൊണ്ടപ്പോൾ തന്നേ അദ്ദേഹം ഒരു ചീത്തവാക്കു പറകയുണ്ടായി. ഇതൊക്കെ തിരുമനസ്സറിയിക്കാവുന്നതല്ലാത്തതുകൊണ്ടു് അറിയിക്കു

11 *

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ന്നില്ല. ഇവിടെ അദ്ദേഹത്തെ വേണ്ടതിലധികം കല്പിച്ചു ബഹുമാനിക്കുന്നുണ്ട് അതുകൊണ്ടാണ് അദ്ദേഹത്തിന് ആരെയും ഭയവും ബഹുമാനവും ഇല്ലാതെയാവുകയും അധികപ്രസംഗം വർദ്ധിക്കുകയും ചെയ്യുന്നത്'' എന്നും മറ്റും തിരുമനസ്സറിയിച്ചു ഉടനേ കല്പിച്ച് ഒരു ഹരിക്കാരനെ അയച്ചു വിളിപ്പിച്ചു ഭട്ടതിരിയെ തിരുമുൻപാകെ വരുത്തി, ''ഭട്ടതിരി സർവ്വാധികാര്യക്കാരെ ശകാരിച്ചു എന്നും മറ്റും പറയുന്നുണ്ടല്ലോ എന്താ അതു?'' എന്നു കല്പിച്ചു ചോദിച്ചു. അപ്പോൾ ഭട്ടതിരി ''ഞാൻ ശകാരിക്കുകയും മറ്റുമുണ്ടായില്ല. അങ്ങിനെ അറിയിച്ചുവെങ്കിൽ അതു ഭോഷ്ക്കാണ് ഉണ്ടായ സംഗതി ഞാനിവിടെ അറിയിക്കാം. സർവാധികാര്യക്കാർ ഈ നേര്യമുണ്ടുമുടുത്ത് ഇങ്ങോട്ടു പോന്നപ്പോൾ ഈ പൊന്നേലസ്സും പൊന്നരഞ്ഞാണവും വെളുത്തു ചുമന്ന് ഉരുണ്ടുതടിച്ച ഈ ആസനവും ഒക്കപ്പാടേ കണ്ടപ്പോൾ ഈ ആസനമൊന്നു കടിച്ചാൽക്കൊള്ളാമെന്ന് എനിക്കൊരു മോഹം തോന്നി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുവാദവും സമ്മതവും കൂടാതെ പിടിച്ചു കടിക്കുന്നതു ന്യായമല്ലല്ലോ എന്നു വിചാരിച്ചു ഞാൻ ''ആസനം കടിക്കാമോ?'' എന്നു ചോദിച്ചു. അതിനു ഇത്രമാത്രം ദേഷ്യപ്പെടാനും സങ്കടപ്പെടാനും തിരുമനസ്സറിയിക്കാനും മറ്റുമുള്ള കാര്യമൊന്നുമില്ല, മനസ്സുണ്ടെങ്കിൽ സമ്മതിക്കണം. ഇല്ലെങ്കിൽ മനസ്സില്ലെന്നു പറഞ്ഞേക്കണം. അല്ലാതെ വല്ലതുമുണ്ടോ?'' എന്നു തിരുമനസ്സറിയിച്ചു. ഉടനേ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു ''ഇതിനേക്കുറിച്ചാലോചിച്ചു വേണ്ടതുപോലെ ചെയ്തുകൊള്ളാം. ഇപ്പോൾ നിങ്ങൾക്കു പോകാം'' എന്നു കല്പിച്ചു രണ്ടു പേരെയും അയച്ചു.

സർവ്വാധികാര്യക്കാർ നേര്യമുണ്ടുമുടുത്തു തിരുമുൻപിൽ ചെല്ലുന്നതു തിരുമനസ്സിലേയ്ക്കും ഒട്ടും രസമല്ലായിരുന്നു. അതിനേക്കുറിച്ച് ഒന്നും കല്പിക്കാറില്ലായിരുന്നു എന്നേ ഉള്ളൂ. അങ്ങിനെയിരുന്നപ്പോൾ ഭട്ടതിരി ഈ വഴക്കുണ്ടാക്കിത്തീർത്തതു തിരുമനസ്സിലേക്കു വളരെ സന്തോഷമായി. അതിനാൽ, ''മേൽമുണ്ടു

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

കൂടാതെ ഒററമുണ്ട മാത്രം ഉടുത്തുകൊണ്ട മേലാൽ ആരും തിരുമുൻപിൽച്ചെന്നുകൂടാ" എന്നു അന്നുതന്നേ ഒരു കല്പന പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. ഇതു ഭട്ടതിരിക്കും മററു പലക്കും വളരെ സന്തോഷകരമായിയെങ്കിലും സർവ്വാധികാര്യക്കാർക്ക് ഒട്ടും രസമായില്ല. എങ്കിലും കല്പന അനുസരിക്കാതെയിരിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്തതിനാൽ അടുത്ത ദിവസം മുതൽ സർവ്വാധികാര്യക്കാരും മേൽമുണ്ടുപയോഗിച്ചു തുടങ്ങി. ആ കല്പന പിന്നീടാരും ഭേദപ്പെടുത്തിയില്ല. അതു് അങ്ങിനെതന്നേ സ്ഥിരപ്പെട്ടു. ഇപ്പോഴും അങ്ങിനെതന്നേ നടന്നുവരുന്നുമുണ്ടല്ലോ.

ആ സംഗതി ഇങ്ങിനെ അവസാനിച്ചുവെങ്കിലും സർവ്വാധികാര്യക്കാർക്ക ഭട്ടതിരിയോടുള്ള വിരോധം തീൎന്നില്ല. പക്ഷേ അതു ഫലിപ്പിക്കാൻ മാൎഗ്ഗമൊന്നുമില്ലാതെയിരുന്നതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹമതു മനസ്സിൽ വെച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. അതു ഭട്ടതിരി മനസ്സിലാക്കി എങ്കിലും കൂട്ടാക്കിയില്ല. ഭട്ടതിരി ആരെയും കൂട്ടാക്കുന്ന ആളല്ലല്ലോ. തരം കിട്ടിയാൽ ഇനിയും സർവ്വാധികാര്യക്കാരെ മദ്ധ്യമമാക്കണമെന്നു ഭട്ടതിരിയും നിശ്ചയിച്ചു.

ഒരു ദിവസം രാത്രിയിൽ ഭട്ടതിരി ഒരു റോഡരികിൽ മലവിസൎജ്ജനം ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്ന സമയം സർവ്വാധികാര്യക്കാർ ഗൂഢമായി ഒരു സ്ഥലത്തു പോകുന്നതിനായി ആ റോഡിൽക്കൂടിച്ചെന്നു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ കൂടെ ആരുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. അടുത്തു ചെന്നപ്പോൾ റോഡരികിൽ ഒരാൾ ഇരിക്കുന്നതായിത്തോന്നിട്ട് അദ്ദേഹം "ആരാതു്" എന്നു ചോദിച്ചു. ഉടനേ ഭട്ടതിരി "ആളറിഞ്ഞിട്ടെന്തുവേണം" എന്നു് അങ്ങോട്ടും ചോദിച്ചു. ഇരിട്ടുകൊണ്ടു കാണാൻ വയ്യാതിരുന്നുവെങ്കിലും ഒച്ചകേട്ടു പരസ്പരം ആളറിഞ്ഞു. അതിനാൽ സർവ്വാധികാര്യക്കാർ "മതി മതി മനസ്സിലായി" എന്നു പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ ഭട്ടതിരി "മതിയെങ്കിൽ ഇനി പ്രയാസപ്പെടണമെന്നില്ല. അധികമുള്ളതു് അവിടെക്കിടന്നോട്ടെ. പട്ടി തിന്നുകൊള്ളും" എന്നു പറഞ്ഞിട്ട് എണീററുപോയി "ഈ മന്നനോട് ഇനിയും സംസാരിച്ചാൽ വല്ലവരും കേട്ടേക്കും. അതു

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

കുറച്ചിലാണ്" എന്നു വിചാരിച്ച സർവ്വാധികാര്യക്കാരും പോയി. എങ്കിലും അദ്ദേഹം സാമാന്യത്തിലധികം മദ്ധ്യമമായിയെന്നുള്ളതു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

ഈ വിരോധമെല്ലാം മനസ്സിൽ വെച്ചുകൊണ്ടു സർവ്വാധികാര്യക്കാർ പിറ്റേദിവസം ഒരു കാര്യം ചെയ്തു. തിരുവനന്തപുരത്തു നമ്പൂരിമാർ എത്ര പേരു ചെന്നാലും അവരേയൊക്കെ മണ്ഡപത്തിൽ ജപത്തിനു ചാർത്തുകയും ജപക്കാർക്കു പ്രതിദിനം ഒരു പണം വീതം ദക്ഷിണ കൊടുക്കുകയും പതിവാണ്. അതനുസരിച്ചു ഭട്ടതിരിയും തിരുവനന്തപുരത്തു ചെന്ന ദിവസംതന്നെ ജപം ചാർത്തിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ആ പണം ഭട്ടതിരിക്കു വേണ്ട്യമാകുന്നതെന്നു നിശ്ചയിച്ചു സർവ്വാധികാര്യക്കാർ ജപം ചാർത്തുന്ന പിള്ളയെ വരുത്തി ഭട്ടതിരിയുടെ പേരു കുത്തിക്കളയാൻ ചട്ടംകെട്ടുകയും പിള്ള കുത്തിക്കളയുകയും ചെയ്തു. ഭട്ടതിരി അതറിഞ്ഞിട്ടു പിന്നെ മൂന്നു ദിവസം കൊട്ടാരത്തിൽപ്പോയില്ല. നാലാം ദിവസം തിരുമുൻപാകെച്ചെന്നപ്പോൾ "എന്താ, ഭട്ടതിരിയെ ഇയ്യിടെ ഇങ്ങോട്ടു കാണാതിരുന്നത്?" എന്നു കല്പിച്ചു ചോദിച്ചു.

ഭട്ടതിരി — മൂന്നു ദിവസത്തേയ്ക്കു ഒരശുദ്ധിയുണ്ടായിരുന്നു.

മഹാരാജാവ് — ആരാണു മരിച്ചത്?

ഭട്ടതിരി — സാരമില്ല, എന്റെ പേരാണ്

മഹാരാ — പേരോ? പേരു മരിക്കുമോ? അസംബന്ധം പറയുന്നതെന്താണ്?

ഭട്ട — അസംബന്ധമല്ല. വാസ്തവമാണ്. സർവ്വാധികാര്യക്കാർ എന്റെ പേരു കുത്തി. അദ്ദേഹം വലിയ താപ്പാനയാണെന്നാണ് എല്ലാവരും പറയുന്നത്. അദ്ദേഹം കുത്തിയാൽ മരിക്കാതെയിരിക്കുമോ?

ഇതു കേട്ടപ്പോൾ തിരുമനസ്സിലേയ്ക്കു കാര്യം മനസ്സിലായി. ഉടനെ ഭട്ടതിരിയുടെ പേരു വീണ്ടും ചാർത്തുന്നതിനും പേരു കുത്തിയ ദിവസങ്ങളിലെ ദക്ഷിണ കൂടി കൊടുക്കുന്നതിനും

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

കല്പിച്ച ചട്ടംകെട്ടി. അതിലും സവ്വാധികാൎയ്യക്കാർ മദ്ധ്യമമാവുകതന്നെ ചെയ്തു.

അങ്ങിനെ കുറച്ച ദിവസം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ട കല്പിച്ച് അമ്മച്ചിക്ക പുത്തനായിപ്പണിയിച്ചുകൊടുത്ത അമ്മവീട്ടിൻെറ വാസ്തുബലിയും പാലുകാച്ചമായി. പുണ്യാഹവും പാലുകാച്ചം അവിടെവെച്ചു കേമമായിട്ട് ഒരു ബ്രാഹ്മണസദ്യയും കഴിച്ച ഗൃഹപ്രവേശം നടത്തുകയെന്നാണ് തീച്ചപ്പെടുത്തിയത്. ജപത്തിനായും പള്ളിത്തേവാരത്തിനായും മററും തിരുവനന്തപുരത്തു താമസിച്ചിരുന്ന നമ്പൂരിമാരെയും സദ്യക്ക ക്ഷണിച്ചു. അപ്പോൾ നമ്പൂരിമാൎക്ക വലിയ സംശയമായിത്തീൎന്നു. "പുത്തനായിപ്പണിയിച്ചതാണെങ്കിലും അമ്മവീടെന്നു സങ്കല്പിച്ചിരിക്കുന്ന സ്ഥലത്തു പോയി ഊണു കഴിക്കാമോ?" എന്നായിരുന്നു അവരുടെ സംശയം. പോകാതെയിരുന്നാൽ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലേക്കു തിരുവുള്ളക്കേടുണ്ടായേക്കുമോ? എന്നുള്ള ശങ്കയും അവൎക്കുണ്ടാകാതെയിരുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടു നമ്പൂരിമാർ വലിയ പരുങ്ങലിലായിത്തീൎന്നു. ഒടുക്കം അവരെല്ലാവരും കൂടി നടുവിലേപ്പാടിനോടു കൂടി ആലോചിച്ചിട്ടു തീച്ചയാക്കാം എന്നു നിശ്ചയിച്ചു. അവരെല്ലാവരും ഒരു സ്ഥലത്തു കൂടിയിരുന്നുകൊണ്ടു ഭട്ടതിരിയെ വരുത്തി, ഈ വസ്തുതകളെല്ലാം പറഞ്ഞു. ഭട്ടതിരി മനസ്സുകൊണ്ടു സ്വല്പമാലോചിച്ചിട്ട്, "ഇതിനു ഞാൻ വല്ലതും സമാധാനമുണ്ടാക്കാം. നമ്മുടെ ആചാരത്തിന്നു കുറവു വരികയുമില്ല, തിരുവുള്ളക്കേടുണ്ടാവുകയുമില്ല. എന്നാൽപ്പോരേ? പക്ഷേ, ഒരു കാൎയ്യം വേണം. തൽക്കാലം നിങ്ങളിലാരെങ്കിലും രണ്ടോ മൂന്നോ ഉറുപ്പിക ഇപ്പോൾ തരണം. ഇന്നുതന്നെ വൈകുന്നേരം അതു മടക്കിത്തരികയും ചെയ്യാം. സദ്യ നാളെയാണല്ലോ. അതുകൊണ്ട് ഇനി ഒട്ടും താമസിക്കാൻ പാടില്ല" എന്നു പറഞ്ഞു.

അതു കേട്ട് സന്തോഷിച്ച് ഉടനെ ഒരു നമ്പൂരി മൂന്നു ഉറുപ്പിക കൊടുത്തു. ഭട്ടതിരി അതു ചാലക്കടയിൽ കൊണ്ടുചെന്നു

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

കൊടുത്തു് ഒരു കോളാമ്പി മേടിച്ചു. അപ്പോൾത്തന്നേ കച്ചവടക്കാരനോടു് "ഇതു് എനിക്കല്ല, മറെറാരാൾക്ക വേണ്ടിയാണ. ഇതുകൊണ്ടുചെന്നു് അയാളെക്കാണിച്ചിട്ട കോളാമ്പിയുടെ ഭാഷയും വിലയും അയാൾക്ക സമ്മതമായെങ്കിൽ കോളാമ്പിയെടുക്കും. അയാൾ സമ്മതിച്ചില്ലെങ്കിൽ കോളാമ്പി ഞാൻ തിരിയെ കൊണ്ടുവരും. അപ്പോൾ പണം മടക്കിത്തരണം" എന്നു ഭട്ടതിരി പറയുകയും അങ്ങിനെ ചെയ്യാമെന്നു കച്ചവടക്കാരൻ സമ്മതിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടാണ് കോളാമ്പി വാങ്ങിയതു്

ഭട്ടതിരി കോളാമ്പി ഒരു മുണ്ടിൽപ്പൊതിഞ്ഞു കക്ഷത്തിൽ വെച്ചുകൊണ്ടു് ഉടനേ തിരുമുൻപാകെച്ചെന്നു. അപ്പോൾ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു "കക്ഷത്തിലെന്താണ്?" എന്നു കല്പിച്ചു ചോദിച്ചു.

ഭട്ടതിരി—ഇതു ഇവിടെ അറിയിക്കാൻ തക്കവണ്ണമുള്ളതൊന്നുമല്ല. രണ്ടു മൂന്നു ദിവസത്തിനകം വടക്കോട്ടു പോയാൽ കൊള്ളാമെന്നുണ്ടു് അപ്പോൾ കൊണ്ടുപോകാനായിട്ടു് ഇപ്പോൾ ചാലക്കുടയിൽ നിന്നു വാങ്ങിയതാണ്

മഹാരാ—അതുകൊണ്ടു നമുക്ക കാണാൻ പാടില്ലെന്നുണ്ടോ?

ഭട്ടതിരി—എന്നൊന്നുമില്ല ഒരു നിസ്സാര സാധനമാണ്. എന്നേ ഉള്ളു

മഹാരാ—ആട്ടെ, എങ്കിലും കാണട്ടെ; എടുക്ക.

ഭട്ടതിരി പിന്നെയും വളരെ മടി ഭ വിച്ചു ഒടുക്കം തിരുമനസ്സിലെ നിർബ്ബന്ധംകൊണ്ടു കോളാമ്പി മുണ്ടിനകത്തുനിന്നെടുത്തു താഴെ വെച്ചു.

മഹാരാ — ഹേ! കോളാമ്പിയേ ? നല്ല ശിക്ഷയായി. നാം തന്നെ ഒന്നു മുറുക്കി ആദ്യം ഇതിൽത്തുപ്പാം.

ഭട്ടതിരി—അങ്ങിനെയാവാം പക്ഷേ അതു് ഇന്നു പാടില്ല. ഒരു വഴിപാടു നിശ്ചയിച്ചിട്ടുണ്ടു് അതു കഴിഞ്ഞിട്ടേ ഇതിൽത്തുപ്പാവു എന്നാണ വെച്ചിരിക്കുന്നതു്.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

മഹാരാ—എന്തു വഴിപാടാണ്?

ഭട്ടതിരി—ആദ്യം ഇതിൽ പാല്പായസം വെച്ചു പത്മനാഭസ്വാമിക്കു നിവേദിക്കുക; പിന്നെത്തൃപ്പിണ്ണുടങ്ങുക എന്നാണ് നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നത്

മഹാരാ—(തിരുമനസ്സിൽ സ്വല്പമൊന്നാലോചിച്ചിട്ട്) മനസ്സിലായി, പൊയ്ക്കൊള്ളൂ.

ഇതുകേട്ട ഭട്ടതിരി ഇറങ്ങിപ്പോയി, കോളാമ്പി ചാലക്കടയിൽക്കൊണ്ടു ചെന്നു കൊടുത്തു രൂപാ വാങ്ങി, അതു കൊടുത്ത നമ്പൂരിക്കു മടക്കിക്കൊടുത്തു. ഭട്ടതിരി പോയയുടനെ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ഒരമ്മവീട്ടിലേക്കു കല്പിച്ചാളയച്ചു ബ്രാഹ്മണസ്സദ്യ അമ്മവീട്ടിൽവെച്ചു വേണ്ടെന്നും അമ്പലങ്ങളിൽ എവിടെയെങ്കിലും വെച്ചു നടത്തിക്കൊള്ളാമെന്നും ചട്ടംകെട്ടി. അമ്മവീട്ടിൽ ആദ്യം ബ്രാഹ്മണസദ്യ നടത്തുകയും പിന്നീട് അമച്ചിപാക്കുകയും ചെയ്യുന്നതു കോളാമ്പിയിൽനിവേദ്യം വെച്ചു ആദ്യം ദേവനു നിവേദിക്കുകയും പിന്നീടു തുപ്പുകയും ചെയ്യുന്നതുപോലെയാണെന്നാണു ഭട്ടതിരിയുടെ വാക്കിൻെറ സാരംമെന്നു തിരുമനസ്സിലേക്ക് അതു കേട്ടപ്പോൾത്തന്നേ മനസ്സിലായിയെന്നു പിന്നീടുണ്ടായ ചട്ടംകെട്ടുകൊണ്ടു സ്പഷ്ടമാകുന്നുണ്ടല്ലോ.

ഭട്ടതിരി ഒരിക്കൽ ഒരു വഴിയാത്രയിൽ ഒരു ദിവസം നേരം വൈകിയപ്പോൾ അത്താഴം കഴിച്ചുപോകണമെന്നു വിചാരിച്ച് ഒരമ്പലത്തിങ്കൽ ചെന്നുചേൎന്നു. നേരം സന്ധ്യയാകാറായിട്ടും അവിടെ ശാന്തിക്കാരൻ വന്നു നടതുറക്കുകയോ ചിളക്കു വെയ്ക്കുകയോ ചെയ്തിരുന്നില്ല. നട തുറന്നു തൊഴുതിട്ടുപോയാൽ കൊള്ളാമെന്നു വിചാരിച്ച് അവിടെ ഒരാൾ കാത്തു നില്ക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. അയാളല്ലാതെ അവിടെയെങ്ങും വേറെ ആരുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. അതിനാൽ ഭട്ടതിരി ആ മനുഷ്യനോടുതന്നെ ആ ക്ഷേത്രം ആരുടെ വകയാണെന്നും അവിടുത്തെ പതിവുകളെങ്ങിനെയൊക്കെയാണെന്നും മററും ചോദിച്ചു. അപ്പോൾ ആ മനുഷ്യൻ "അമ്പലം ഇവിടെ അടു

ക്കൽത്തന്നെയുള്ള ഒരു മനസ്സുലേ വകയാണ് ഇവിടെ കാല ത്തു രണ്ടേകാലും വൈകുന്നേരം ഒന്നേകാലും ഇടങ്ങഴി അരി വീതമാണു പൂജാനിവേദ്യത്തിനു വകവെച്ചിരിക്കുന്നത് ഇതു കൂടാതെ കാലത്തും വൈകുന്നേരവും ഈരണ്ടു നമസ്കാരത്തി നും വകവെച്ചിട്ടുണ്ട് നമസ്കാരം വഴിപോക്കരായി വരുന്ന ബ്രാഹ്മണൎക്കു കൊടുക്കണമെന്നാണു വെച്ചിരിക്കുന്നതു് ഈ വ കയ്ക്കെല്ലാമുള്ള നെല്ലു മനസ്സുൽനിന്നു കഴകക്കാരൻ വാരിയ രെ ഏല്പിച്ചുകൊടുക്കും. വാരിയർ പതിവായി കണക്കപ്രകാര മുള്ള അരി കൊടുത്തുകൊള്ളണമെന്നാണ് ഏൎപ്പാട് എ ന്നാൽ ഇവിടെ ബ്രാഹ്മണൎക്കു നമസ്കാരം (ഭക്ഷണം) കൊടുക്ക കയാകട്ടെ കണക്കുപ്രകാരമുള്ള അരി മുഴുവനും വെച്ചു ദേവനു നിവേദിക്കുകയാകട്ടെ ഒരിക്കലും പതിവില്ല. നമസ്കാരത്തിനു ള്ള അരി മുഴുവനും ശാന്തിക്കാരൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മഠത്തിൽ ക്കൊണ്ടുപോയി വെച്ച് ഊണു കഴിക്കും. നിവേദ്യത്തിനു രണ്ടു നേരവും ഒഴക്കരിയിലധികം വാരിയർ കൊടുക്കാറില്ല. നെല്ലു മുഴുവനും പുഴുങ്ങിയുണങ്ങിക്കുത്തിവെച്ചു വാൎയ്യത്തുള്ളവരുണ്ടുക ഴിക്കും. ഒഴക്കരിയിൽ കൂടുതലിട്ടു നിവേദ്യം വെയ്ക്കണമെങ്കിൽ വഴിപാട്ടുകാരാരെങ്കിലും കൊണ്ടുവരണം. ഇങ്ങിനെയൊക്കെ യാണ് ഇവിടുത്തെ പതിവു്. സന്ധ്യ കഴിയാതെ ഇവിടെ ഒരു ദിവസവും നടതുറന്നു വിളക്കുവെയ്ക്കാറില്ല. പ്രതിദിനം മൂന്നാ ഴിയെണ്ണവീതം ഇവിടെ വിളക്കുവെയ്ക്കാൻ മനസ്സുൽനിന്നു കൊടു ക്കുന്നുണ്ട് അതു മുഴുവനും ശാന്തിക്കാരനും കഴകക്കാരനും കൂ ടി പങ്കുവെച്ച് എടുക്കുകയാണു പതിവു്. ഇവിടെ വിളക്കിനു വഴിപാട്ടുകാർ കൊണ്ടുവരുന്ന എണ്ണയും മുഴുവൻ വേണ്ട. രണ്ടുനേരവും മിന്നാമ്മിനുങ്ങിന്റെ പ്രകാശംപോലെ ഓരോ തി രി കൊളുത്തിവെച്ചാൽ മതിയല്ലോ. മനസ്സുലേയ്ക്ക് ഇതുപോ ലെ നാലുക്ഷേത്രങ്ങളുണ്ടു് എല്ലാ സ്ഥലങ്ങളിലും ദിവസം തോറും ചെന്നു കാൎയ്യങ്ങളന്വേഷിക്കുക പ്രയാസമാവുകയാൽ ഇവിടുത്തെ കാൎയ്യങ്ങൾക്കെല്ലാം ശാന്തിക്കാരനേയും കഴകക്കാ രനേയും ചുമതലപ്പെടുത്തിയിരിക്കുകയാണ് മനസ്സുൽനിന്ന്

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഷന്നും അന്വേഷിക്കാറില്ല എല്ലാം ശരിയായി നടക്കുന്നുണ്ടെന്നാണ് അവിടത്തെ വിശ്വാസം. അതുകൊണ്ടാണ് ഇവരുടെ അഴിമതിയും അക്രമവും ഇത്രത്തോളം വൎദ്ധിച്ചതു്. ചിലപ്പോഠം മനസ്സിൽനിന്ന വലിയ തിരുമേനി ഇവിടെ എഴുന്നള്ളുകയും ഇവരുടെ ചില കളവുകഠം കണ്ടുപിടിക്കുകയും കഴകക്കാരനേപ്പിടിച്ച പ്രഹരിക്കുകയും ശാന്തിക്കാരനെമ്പ്രാന്തിരിക്ക രണ്ടും നാലും പണവും മററും പ്രായശ്ചിത്തം നിശ്ചയിക്കുകയും ചെയ്യാറുണ്ട് എങ്കിലും ഇവിടെ ഇവരുടെ അക്രമങ്ങഠക്ക് ഇതുവരെ യാതൊരു കുറവും വന്നിട്ടില്ല" എന്നു പറഞ്ഞു. ഭട്ടതിരി ഇതെല്ലാം കേട്ടു ധരിച്ചതിന്റെ ശേഷം "ആട്ടെ, എങ്കിലും കുളി കഴിക്കാമല്ലോ" എന്നു പറഞ്ഞ് അമ്പലക്കളത്തിൽത്തന്നെയിറങ്ങി കുളികഴിച്ച് അമ്പലത്തിൽച്ചെന്നു മുണ്ടുകഠം രണ്ടും ഉണങ്ങാനിട്ടിട്ടു കൌപീനമാത്രധാരിയായി അവിടെയിരുന്നു. അപ്പോഠഴക്കും ഒരു ചെറിയ പാത്രത്തിൽ ഒഴക്കരിയും ഒരു തീക്കൊള്ളിയുമെടുത്തുകൊണ്ടു കഴകക്കാരനുമവിടെയെത്തി. ഉടനെ ഭട്ടതിരി "വാരിയരേ! നമുക്ക് അത്താഴം കഴിച്ചുപോയാൽക്കൊള്ളാമെന്നുണ്ട് അതിവിടെ തരമാകുമോ?" എന്നു ചോദിച്ചു. അതിനുത്തരമായി വാരിയർ "എന്തോ, എനിക്കറിഞ്ഞുകൂട. ശാന്തിക്കാരനോടു ചോദിക്കണം" എന്നു പറഞ്ഞു.

ഭട്ടതിരി—അങ്ങിനെ പറഞ്ഞാൽപ്പോര. നമുക്കിവിടെ ച്ചില വഴിപാടുകളും നടത്തേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അതിനൊക്കെ വാരിയരുടെ സഹായമാണു നമുക്കു പ്രധാനമായി വേണ്ടതു്.

വാരിയർ—ഠാൻ. വഴിപാട് എന്തൊക്കെയാണാവോ?

ഭട്ടതിരി—വിളക്കു, മാല, പഞ്ചാരപ്പായസനിവേദ്യം, പിന്നെ ഒരു രണ്ടേകാലിടങ്ങഴിയരി വെള്ളനിവേദ്യം ഇതൊക്കെ വേണം. വ്യാഴാഴ്ചതോറും ഇവയൊക്കെ ഒരു വിഷ്ണുക്ഷേത്രത്തിൽ നടത്താറുണ്ട്. ഒരു ബ്രാഹ്മണനേ കാൽകഴുകിച്ച് ഊട്ടുകയും വേണം. അതിനു ശാന്തിക്കാരനായാലും മതി. സാമാന്യം പോലെ ഒരു ഭക്ഷണത്തിന്റെ വട്ടമൊക്കെ വേണം. അതൊ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ട്ടും മോശമാകരുത്. നമ്മുടെ കയ്യിൽപ്പണമുണ്ട്. അതെത്ര വേണമെങ്കിലും ചെലവുചെയ്യാൻ തയ്യാറാണ്. എങ്കിലും വാരിയരുടെ സഹായംകൂടാതെ ഒന്നും നടക്കുകില്ലല്ലോ.

വാരിയർ—പണമുണ്ടെങ്കിൽ ഒക്കെ നടക്കും. അടിയൻ എല്ലാം ശരിയാക്കാം.

ഭട്ടതിരി—എന്നാൽ മതി. ഒടുക്കം വാരിയർ പറയുന്ന സംഖ്യ ബോദ്ധ്യപ്പെടുത്താം.

വാരിയർ—എന്നാൽ വേണ്ടതെല്ലാം ഇപ്പോൾ കൊണ്ടുവിടകൊള്ളാം.

എന്നു പറഞ്ഞു വാരിയർ ഓടിപ്പോയി. പോകുന്നവഴിക്കു ശാന്തിക്കാരനേക്കണ്ടു് "ഇന്നു വിശേഷാൽച്ചില വഴിപാടുകളുണ്ടു്. ക്ഷണത്തിൽക്കുളിച്ചു് അമ്പലത്തിലേയ്ക്കു ചെല്ലണം" എന്നുകൂടി പറഞ്ഞിട്ടാണു വാരിയർ പോയതു്. വാരിയരുടെ വാക്കുകേട്ടു തനിക്കും വല്ലതുമാദായമുണ്ടാകുമെന്നു വിചാരിച്ചു ശാന്തിക്കാരനും ക്ഷണത്തിൽ "കുളിച്ചു കുററിത്തലയും കുടഞ്ഞു്" അമ്പലത്തിലെത്തി. തന്റെ പതിവും ആവശ്യങ്ങളുമെല്ലാം ഭട്ടതിരി ശാന്തിക്കാരനോടും പറഞ്ഞു. അതു കേട്ടു ശാന്തിക്കാരനും സന്തോഷിച്ചു് ഓടിപ്പോയി അദ്ദേഹത്തിന്റെ മഠത്തിൽനിന്നു് അരിയും കറിക്കോപ്പുകളും പാലും മററും കൊണ്ടുവന്നു് എല്ലാം തയ്യാറാക്കിത്തുടങ്ങി. കുറച്ചു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ സകല സാധനങ്ങളുംകൊണ്ടു വാരിയരും അമ്പലത്തിലെത്തി. അപ്പോഴേയ്ക്കും ശാന്തിക്കാരൻ നിവേദ്യങ്ങൾ അടുപ്പത്താക്കുകയും കറിക്കു നുറുക്കുകയും കഴിച്ചിരുന്നു. അതു കണ്ടിട്ടു് എമ്പ്രാന്തിരി തന്നെ നഷ്ടപ്പെടുത്താൻ ഭാവിക്കുകയാണല്ലോ എന്നു വിചാരിച്ചു വാരിയരും വാരിയർ സാമാനങ്ങളെല്ലാം കൊണ്ടുവന്നിരിക്കുന്നതു തന്നെ നഷ്ടപ്പെടുത്തണമെന്നു വിചാരിച്ചാണല്ലോ എന്നു വിചാരിച്ചു എമ്പ്രാനും ദേഷ്യം കലശലായി. വാരിയർ എമ്പ്രാനോടു, "സാമാനങ്ങളെല്ലാം വട്ടംകൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരണമെന്നു് ആവശ്യക്കാരൻ എന്നോടാണു് ആദ്യം പറഞ്ഞതു്. അതുകൊണ്ടു ഞാൻ കൊണ്ടുവന്നിരിക്കുന്ന സാമാനങ്ങൾ തന്നെ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

എടുത്തു് ഉപയോഗിക്കണം. അങ്ങേടെ സാമാനമൊന്നും ഇവിടെ ഉപയോഗിക്കാൻ പാടില്ല" എന്നു പറഞ്ഞു. അതുകേട്ടു് എമ്പ്രാൻ "പോരിയരുടെ സാമാനങ്ങളൊന്നും ഇവിടെക്കൊള്ളുകില്ല. പാൽ വെള്ളം ചേർത്തതാണു് അരി വെളുത്തിട്ടില്ല" എന്നും മറ്റും പറഞ്ഞുതുടങ്ങി. അമ്പലത്തിൽ ജപിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ഭട്ടതിരി ഇവരുടെ വഴക്കു കേട്ടിട്ടു, "നിങ്ങൾ തമ്മിൽ ശണ്ഠകൂടേണ്ട. രണ്ടുപേരുടെ സാമാനങ്ങളും ഉപയോഗപ്പെടുത്തിക്കൊള്ളണം. അതുകൊണ്ടു ദോഷമൊന്നും വരാനില്ലല്ലോ. നിങ്ങൾക്കു രണ്ടുപേൎക്കും പണം കിട്ടണമെന്നല്ലേ ഉള്ളൂ. അതു ബോദ്ധ്യപ്പെടുത്താൻ ഞാനുണ്ടല്ലോ. വഴക്കും ശണ്ഠയും കൂടാതെ കാൎയ്യം നടക്കട്ടെ" എന്നു പറഞ്ഞു. അതുകേട്ടു രണ്ടുപേരും സമാധാനപ്പെടുകയും ചെയ്തു.

എമ്പ്രാന്തിരി വെപ്പെല്ലാം കഴിച്ചു പൂജക്കു പോയി. പ്രസന്നപൂജക്കു നടയടച്ചപ്പോൾ ഭട്ടതിരി തിടപ്പള്ളിയിലെത്തി ഒരിലയെടുത്തുവെച്ചു താനേ വിളമ്പി ഊണു തുടങ്ങി. എമ്പ്രാന്തിരി പൂജ കഴിഞ്ഞു വന്നപ്പോഴേക്കും ഭട്ടതിരിയുടെ ഊണു കഴിയാറായിരുന്നു. അതു കണ്ടിട്ടു് എമ്പ്രാന്തിരി "അല്ലാ! ഇങ്ങിനെയാണോ കാൽ കഴുകിച്ചൂട്ടുന്നതു്?" എന്നു ചോദിച്ചു. അതിനു മറുപടിയായി ഭട്ടതിരി "കാൽകഴുകിച്ചൂട്ടുക എന്നു പറഞ്ഞാൽ തന്റെ മുതൽ ചെലവുചെയ്തു് ഒരു ബ്രാഹ്മണനു ഭക്ഷണം കൊടുക്കുക എന്നേ അൎത്ഥമുള്ളൂ. പൊരുൾ പോകുന്നിടത്താണല്ലോ പുണ്യം. എമ്പ്രാന്റെ ഊണു കഴിയുമ്പോൾ കാൽകഴുകിച്ചൂട്ടിയതിന്റെ ഫലം എനിക്കു കിട്ടും. എമ്പ്രാനും ഒരിലയെടുത്തുവെച്ചു വിളമ്പിയുണ്ടോളൂ" എന്നു പറഞ്ഞു. ഉടനെ എമ്പ്രാന്തിരിയും ഉണ്ണാനിരുന്നു. പിന്നെ ഭട്ടതിരി എമ്പ്രാന്തിരിയുടെ കൈപ്പുണ്യത്തെ വൎണ്ണിച്ചുതുടങ്ങി.

"ഹേ! എമ്പ്രാൻ! ദേഹണ്ഡമൊക്കെ വളരെ നന്നായി. ഈ അമ്പലക്കിണററിലേ വെള്ളം വളരെ മാഹാത്മ്യമുള്ളതു തന്നെ. എന്നും കോരി ദേവന്റെ തലയിലൊഴിക്കുന്നതല്ലേ? അതങ്ങിനെയല്ലാതെയിരിക്കുമോ? അതോടുകൂടി എമ്പ്രാന്റെ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

കൈപ്പുണ്യവും ചേൎന്നപ്പോൾ മുഴുവനായി. പഞ്ചസാരപ്പായസത്തിനെന്നല്ല, സകല വിഭവങ്ങൾക്കും ഈ വെള്ളത്തിന്റെ സ്വാദാണ മുൻപിട്ട നില്ക്കുന്നത്. കുറേശ്ശ അമൃതിന്റെ സ്വാദുമുണ്ട്. അത് എമ്പ്രാന്റെ കൈപ്പുണ്യംകൊണ്ടു വന്നതായിരിക്കും" എന്നും മറ്റുമായിരുന്നു ഭട്ടതിരി പറഞ്ഞത്. ഈ ശകാരമെല്ലാം സ്തുതിയാണെന്നാണ് എമ്പ്രാന്തിരി മനസ്സിലാക്കിയത്. അതിനാൽ ഇതിനു മറുപടിയായി എമ്പ്രാന്തിരി പറഞ്ഞത് "ഇതൊന്നും നമ്മുടെ സാമൎത്ഥ്യംകൊണ്ടല്ല. എല്ലാം ഭഗവാന്റെ കൃപകൊണ്ടാണ്" എന്നായിരുന്നു.

ഭട്ടതിരിയും എമ്പ്രാന്തിരിയും ഊണു കഴിഞ്ഞു കൈ കഴുകി ബലിക്കൽപ്പുരയിൽപ്പോയിരുന്നു പണത്തിന്റെ കണക്കു പറഞ്ഞുതുടങ്ങി. വാരിയർ തിടപ്പള്ളിയിൽക്കയറി ഉണ്ണാനുമിരുന്നു. എമ്പ്രാന്തിരി പറഞ്ഞ കണക്കൊന്നും ഭട്ടതിരി സമ്മതിച്ചില്ല. ഒടുക്കം ഭട്ടതിരി "ഇവിടെ രണ്ടുനേരവും ഈരണ്ടുപേൎക്കു നമസ്കാരത്തിനു വകവെച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. അതെല്ലാം താൻ മോഷ്ടിച്ചെടുക്കുകയല്ലേ പതിവ്? ഇന്നു ഒരുനേരം ഞാനുണ്ടതിനു തനിക്കു പണം തരണമോ? ഞാനൊരു കാശും തരാൻ ഭാവമില്ല. താനെന്തു ചെയ്യും?" എന്നു ചോദിച്ചു. അതുകേട്ട് എമ്പ്രാന്തിരി കോപിച്ചു വിറച്ചു ഭട്ടതിരിയെ തല്ലാനായി കയ്യോങ്ങിക്കൊണ്ട് അടുത്തുചെന്നു. ഉടനേ ഭട്ടതിരി എണീറ്റു എമ്പ്രാന്തിരിയുടെ കൈക്കു് ഒരു തട്ടും ചെകിട്ടത്ത് ഒരടിയും വെച്ചുകൊടുക്കുകയും "അയ്യോ" എന്ന് ഉറക്കെ ഒന്നു നിലവിളിക്കുകയും ഒരുമിച്ചുകഴിച്ചു. അടികൊണ്ട ക്ഷണത്തിൽ എമ്പ്രാന്തിരി ബോധംകെട്ടു വിലത്തുവീണു. നിലവിളി കേട്ടു വാരിയർ പരിഭ്രമിച്ച് എച്ചിലൊടെ കടക്കിപ്പിടിച്ചുകൊണ്ടു ബലിക്കൽപ്പുരയിലേക്കു് ഓടിച്ചെന്നു "ഇവിടെ എന്താണ് ഒരു നിലവിളി കേട്ടത്? ആരാണു നിലവിളിച്ചത്?" എന്നു വാരിയർ ചോദിച്ചു. അപ്പോൾ ഭട്ടതിരി കരഞ്ഞുംകൊണ്ട് "ഈ എമ്പ്രാൻ ഞാൻ പണം കൊടുത്തതു പോരെന്നും പറഞ്ഞു് എന്നെത്തല്ലി. ഞാനാണ നിലവിളിച്ചത്. ഇതിനെല്ലാം സാ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ക്ഷി വാരിയമാണ് ഈ ഉണ്ടായ സംഗതികളെല്ലാം ക്ഷേത്രത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥനോട് ഈപ്രകാരംതന്നെ പറയണം. സാക്ഷിപറയാൻ വാരിയരും എന്റെ കൂടെ വരണം. ഊണു കഴിച്ച വിരു. വാരിയരുടെ പണം ഞാൻ ഒട്ടും കൊടുക്കയില്ല. എന്നെത്തല്ലിയതുകൊണ്ട് എമ്പ്രാന് ഇനി ഞാൻ ഒരു കാശുപോലും കൊടുക്കുകയില്ല. എമ്പ്രാന്നു കൊടുക്കാനുള്ളതുകൂടി വാരിയർക്കു തന്നേക്കാം" എന്നു പറഞ്ഞു. ഇതു കേട്ട സന്തോഷിച്ച വാരിയർ ഊണു കഴിക്കാനായിട്ട തിടപ്പള്ളിയിലേക്കു പോയി ക്ഷണത്തിൽ ഊണു കഴിച്ചു കയ്യും കഴുകി വാരിയർ വീണ്ടും ബലിക്കൽപ്പുരയിലെത്തി. എമ്പ്രാന്തിരി അപ്പോഴും പൂർവ്വസ്ഥിതിയിൽ ബോധരഹിതനായി അവിടെത്തന്നെ കിടന്നിരുന്നു. ഭട്ടതിരിയെ അവിടെയെങ്ങും കണ്ടുമില്ല. അദ്ദേഹം വാരിയർ വരുന്നതിനു മുൻപേ പമ്പകടന്നിരുന്നു.

പിന്നെയൊരിക്കൽ ഭട്ടതിരി ഒരു വഴിയാത്രയിൽ ഒരുദിവസം മദ്ധ്യാഹ്നസമയത്ത് ഊണുകഴിച്ചു പോകണമെന്നുള്ള ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടിത്തന്നെ ഒരില്ലത്തു കയറിച്ചെന്നു. അപ്പോൾ അവിടെ പുരയുടെ വാതിലുകളൊക്കെ അടച്ചിരുന്നതിനാൽ മുററത്തു നിന്നുകൊണ്ടു രണ്ടുമൂന്നു ചുമച്ചു. എന്നിട്ടും ആരേയും പുറത്തേക്കു കാണാതെയിരുന്നതിനാൽ ഇറയത്തു കയറിയിരുന്നുകൊണ്ടു "ഹേ ഹേ! ഇവിടെ ആരുമില്ലയോ? ഈ വാതിലൊന്നു തുറക്കണം" എന്ന് ഉറക്കെ വിളിച്ചുപറഞ്ഞു. അങ്ങിനെ നാലഞ്ചു പ്രാവശ്യം പറഞ്ഞപ്പോൾ ഗൃഹസ്ഥൻ നമ്പൂരിവന്നു വാതിൽ തുറന്നു ദുർമ്മുഖം കാണിച്ചുകൊണ്ടു പുറത്തേക്കു വന്ന് ഉച്ചസ്വരത്തിൽ "ആരാണിവിടെക്കയറിവന്നു കലശൽ കൂട്ടുന്നതു? പടിക്കു പുറത്തു പോകണം" എന്നു പറഞ്ഞു. അതു കേട്ടിട്ടു ഭട്ടതിരി "അയ്യോ! അങ്ങിനെ പറയരുതേ. ഞാൻ വഴിപോക്കനായ ഒരു ബ്രാഹ്മണനാണ്. വഴി നടന്നും വെയിലുകൊണ്ടും ഞാൻ ഏറ്റവും അവശനായിരിക്കുന്നു. വിശപ്പും ദാഹവും സഹിക്കവയ്യാതെയായിട്ടാണ് ഇവിടെ കയറിവന്നതു് എനിക്കിപ്പോൾ കുറച്ചു കഞ്ഞിയോ ചോറോ

വല്ലതും തന്നാൽ അതൊരു വലിയ സുകൃതമായിരിക്കും. ഒന്നും കഴിക്കാതെ ഇനി ഇവിടെനിന്ന് ഒരടിപോലും നടക്കാൻ ഞാൻ ശക്തനല്ല" എന്ന് ഏററവും താണസ്വരത്തിൽപ്പറഞ്ഞു. ഇതു കേട്ടിട്ടും ഗൃഹസ്ഥന്റെ മനസ്സിന് ഒരലിവുമുണ്ടായില്ല. അദ്ദേഹം വീണ്ടും ഉച്ചത്തിൽത്തന്നെ "പോകാനല്ലേ പറഞ്ഞതു്? നടക്കാൻ വയ്യെങ്കിൽ പടിക്കു പുറത്തു പോയിക്കിടന്നോളൂ. ഇവിടെ ഇരിക്കാൻ പാടില്ല. വരുന്നവൎക്കൊക്കെ കഞ്ഞിയോ ചോറോ കൊടുക്കാൻ ഇവിടെ വഴിയൂട്ടും മററുമില്ല. അതും കാണമിട്ടിട്ടുമില്ല. ഇങ്ങിനെ തട്ടിപ്പും പറഞ്ഞ് ഉണ്ണാനായിട്ടു കയറി വരുന്നവൎക്കൊക്കെ ചോറു കൊടുത്തിട്ടുള്ള പുണ്യം ഇവിടെ ആവശ്യമില്ല" എന്നു പറഞ്ഞു. ഉടനേ ഭട്ടതിരി "എന്നാൽ വെറുതേ വേണ്ട. ഞാൻ പണം തരാം എത്ര വിധത്തിലായാലും സ്വല്പം വല്ലതും കഴിക്കാതെ പോകാൻ നിവൃത്തിയില്ല. ഞാൻ സാമാന്യത്തിലധികം വലഞ്ഞു. അതുകൊണ്ടു പറയുന്നതാണ്. കൃപയുണ്ടാകണം" എന്നു പിന്നെയും പറഞ്ഞു. അതു കേട്ടിട്ടും ഗൃഹസ്ഥന്റെ മനസ്സിനു ഒരിളക്കവുമുണ്ടായില്ല. "എടോ! തന്റെ ജാടയൊന്നും ഇവിടെപ്പററുകില്ലെന്ന് ആദ്യമേ ഞാൻ പറഞ്ഞില്ലേ? അങ്ങോട്ടു പറയുന്നതൊന്നും മനസ്സിലാക്കാത്തതെന്താണു? തന്റെ മക്കടമുഷ്ടിയുംകൊണ്ടു താനിറങ്ങിപ്പോവൂ. ഇതൊന്നും ഇവിടെ പററുകില്ല. പണത്തിനു ചോറു കൊടുക്കാൻ ഇതു ഹോട്ടലും മററുമല്ല. പടിക്കു പുറത്തിറങ്ങിപ്പോവാനല്ലേ പറഞ്ഞതു്? ഇനിയും പോകാത്തപക്ഷം ഞാൻ തീക്കനൽ കോരിക്കൊണ്ടുവന്നു തന്റെ തലയിലിടും. അതിനിടയാക്കാതെ താനിറങ്ങിപ്പോവൂ" എന്നാണ് ഗൃഹസ്ഥൻ പറഞ്ഞതു്. ഇത്രയും കേട്ടിട്ടും ഭട്ടതിരി ഒഴിച്ചു പോയില്ല. അദ്ദേഹം പിന്നെയും താണു തൊഴുതുകൊണ്ടു്; അയ്യോ! മൂസ്സ് ഇതു കഠിനമാണ് ഇങ്ങിനെ പറയരുതു്. ഒരു നിവൃത്തിയുമില്ലാതെയായിട്ടു ഞാൻ പറയുന്നതാണ്. ഒരു പിടിച്ചോറെങ്കിലും തരുന്നതിനു ദയയുണ്ടാകണം. അതിനൊന്നിനും മനസ്സില്ലെങ്കിൽ കുറച്ചു പച്ചവെള്ളം തന്നാലും മതി. ഒ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ന്നം കഴിക്കാതെ എനിക്ക് എണീക്കാൻ പോലും വയ്യ. ഞാൻ വല്ലാതെ ക്ഷീണിച്ചു പോയി" എന്നു പറഞ്ഞു. ഇതിനു മറുപടിയായി ഗൃഹസ്ഥൻ പറഞ്ഞതു "തനിക്കു വെള്ളം കോരി കൊണ്ടുവന്നു തരാൻ തന്റെ ശമ്പളക്കാരാരും ഇവിടെയില്ല. വെള്ളം കുടിക്കണമെങ്കിൽ പുഴയിൽച്ചെന്നു കോരിക്കുടിക്കു. ഇവിടെ അതൊന്നും സാധ്യമല്ല. താനിവിടെനിന്ന് ഇറങ്ങിപ്പോവു. ഇനിയും താനിറങ്ങിപ്പോകാത്തപക്ഷം ഇവിടെപ്പാക്കുന്ന വൃഷലിപ്പെണ്ണിനെ ഞാനിങ്ങോട്ടു വിളിക്കും. അവൾ മുറമടിക്കുന്ന ആയുധവും കൊണ്ടിങ്ങോട്ടു വന്നാൽതന്നെ ഇവിടെനിന്നോടിക്കും. അതിനിടയാക്കാതെ ഇറങ്ങിപ്പോവുകയാണു നല്ലതു" എന്നാണ് ഇത്രയും കേട്ടപ്പോൾ ഭട്ടതിരി "ഇവിടെ മര്യാദകൊണ്ടു കാര്യമൊന്നും പററുകില്ല. എന്തെങ്കിലും ഒരു പൊടിക്കൈക്കൂടി പ്രയോഗിച്ചു നോക്കാം" എന്നു വിചാരിച്ചു കോപഭാവത്തോടുകൂടി എഴുന്നീററു രണ്ടാംമുണ്ട് അരയിൽ മുറുക്കിക്കെട്ടി കണ്ണും ചുവത്തി വിറച്ചുകൊണ്ടു ഗൃഹസ്ഥനോട് "എടോ! താൻ മഹാദുഷ്ടൻതന്നെ. തന്നെ മാത്രം വിചാരിച്ചാൽ പോരല്ലോ. ഇവിടെ ഒരന്തർജ്ജനവും രണ്ടുമൂന്നു കിടാങ്ങളുമുണ്ടല്ലോ പുരാതനമായ ഒരുബ്രാഹ്മണഗൃഹവുമാണല്ലോ എന്നു വിചാരിച്ചു ഞാനിതുവരെ ക്ഷമിച്ചു. ഞാനൊരു കടുംകൈ പ്രയോഗിച്ചാൽ അതു പ്രതിവിധി ഇല്ലാത്തതായിരിക്കും. നാലഞ്ചു ദിവസം മുൻപ് ഇതുപോലെ ഞാനൊരില്ലത്തു പോയിരുന്നു. അവിടത്തെ ഗൃഹസ്ഥനും തന്നെപ്പോലെ ഒരു ദുഷ്ടനായിരുന്നു. അവിടെയും ഞാൻ ആദ്യം വളരെ ക്ഷമിച്ചു. ഒടുക്കം അതുകൊണ്ടൊന്നും പററുകില്ലെന്നു തോന്നുകയാൽ ഞാനൊരു കടുംകൈ അവിടെ പ്രയോഗിച്ചു. അതുതന്നെ ഇവിടെയും പ്രയോഗിക്കാനാണ് ഞാൻ ഭാവിക്കുന്നതു്. അതു സമ്മതമാണോ എന്ന് അകത്തു ചെന്ന് അന്തർജ്ജനത്തോടുകൂടി ചോദിക്കും. പിന്നെ പശ്ചാത്തപിച്ചാൽ ഫലമൊന്നുമുണ്ടാവുകയില്ല. അതും ഞാനാദ്യമേ പറഞ്ഞേക്കാം" എന്നു പറഞ്ഞു. ഇവരുടെ സംവാദങ്ങളെല്ലാം കേട്ടുകൊണ്ട് അകത്തു നിന്നിരു

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഴ അന്തർജ്ജനം ഭട്ടതിരിയുടെ അപ്പോഴത്തെ ഭാവം കാണുകയും കടുകടം പറഞ്ഞ വാക്കും കേൾക്കുകയും ചെയ്തു വല്ലാതെ ഭയപ്പെട്ടു നമ്പൂരിയെ അകത്തേയ്ക്കു വിളിച്ച് "ഇയ്യാൾ സാമാന്യക്കാരനല്ലെന്നാണ തോന്നുന്നത് എന്തെല്ലാമനത്ഥങ്ങളാണാവോ ഉണ്ടാക്കിത്തീക്കുന്നതു്? രണ്ടുമൂന്നു കിടാങ്ങളുള്ളവക്കെങ്കിലും ആപത്തൊന്നും വരാതെ സൂക്ഷിക്കണമല്ലോ. അതുകൊണ്ടു ക്ഷണത്തിൽച്ചെന്നു് അദ്ദേഹത്തെ സമാധാനപ്പെടുത്തി ഭക്ഷണം കൊടുത്തു സന്തോഷിപ്പിച്ചയയ്ക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ വലിയ ആപത്തു വല്ലതും വന്നുകൂടുമെന്നാണ തോന്നുന്നതു്" എന്നു പറഞ്ഞു. ഭട്ടതിരിയും ഗൃഹസ്ഥൻനമ്പൂരിയും തമ്മിൽ അത്യുച്ചത്തിലുണ്ടായ സംവാദം കേട്ടു അതിന്റെ കാരണമറിയുന്നതിനായി അയൽവാസികളായ ഒട്ടുവളരെ ജനങ്ങളും അവിടെ വന്നുകൂടിയിരുന്നു. അവരെല്ലാവരും അന്തർജ്ജനം പറഞ്ഞതു പോലെത്തന്നെ പറഞ്ഞു. അതെല്ലാം കൂടി കേൾക്കുകയും കോപിച്ചു സംഹാരരുദ്രനെപ്പോലെയുള്ള ഭട്ടതിരിയുടെ നില കാണുകയും ചെയ്തപ്പോൾ ഗൃഹസ്ഥൻനമ്പൂരിയും ഭയവിഹ്വലനായിത്തീൎന്നു. ഉടനെ അദ്ദേഹം ഭട്ടതിരിയുടെ അടുക്കൽച്ചെന്നു പാദങ്ങളിൽ വീണു നമസ്കരിച്ചിട്ടു "അല്ലയോ ബ്രാഹ്മണോത്തമ! ക്ഷമിക്കണേ, ക്ഷമിക്കണേ. അങ്ങയുടെ മാഹാത്മ്യമറിയാതെ ഞാൻ പറഞ്ഞുപോയതെല്ലാം സദയം ക്ഷമിക്കണേ. കോപത്തെ അടക്കിയാലും. ആപത്തൊന്നുമുണ്ടാക്കിത്തീക്കാതെ എന്നെയും ഈ കുടുംബത്തേയും അവിടുന്നു രക്ഷിക്കണം. ക്ഷണത്തിൽ കുളിച്ചുവരിക. ഇവിടെ ഊണിനെല്ലാം കാലമായിരിക്കുന്നു. കുളിച്ചുവരാത്ത താമസമേ ഉള്ളു. അങ്ങേയ്ക്കു കുടിക്കാനീർ വിഴുത്തീട്ടുവേണം എനിക്കും ഉണ്ണാൻ" എന്നു പറഞ്ഞു. അതു കേട്ടു ഭട്ടതിരി തന്റെ കൌശലം ഫലിച്ചുവല്ലോ എന്നു വിചാരിച്ചു് ഉള്ളുകൊണ്ടു ചിരിച്ചു് "ഇപ്പോഴെങ്കിലും നല്ല ബുദ്ധിയുണ്ടായല്ലോ; ഭാഗ്യംതന്നെ. ഇവിടെ മറേറതിന്റെ കാലമായില്ലെന്നാണ തോന്നുന്നതു്. ഇനി എനിക്കു കോപവും ദ്വേഷവുമൊന്നുമില്ല. അതൊ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ക്കെത്തിനിരിക്കുന്നു. ഞാൻ ക്ഷണത്തിൽ കുളിച്ചു വന്നേയ്ക്കാം. എന്റെ ഒരു കുളിയും തേവാരവുമൊക്കെ രാവിലേ കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. വഴിശ്ശുദ്ധമായതുകൊണ്ട് ഒന്നു കുളിക്കണമെന്നേ ഉള്ളു. രണ്ടാംകുളിക്കു താമസത്തിനു വകയില്ലല്ലൊ. ഇപ്പോൾ വന്നേയ്ക്കാം" എന്നു പറഞ്ഞുപോയി ക്ഷണത്തിൽ കുളി കഴിച്ചുവന്നു ഭട്ടതിരി കുളിച്ചു വന്നപ്പോഴയ്ക്കും ഇലയും പലകയും വെച്ച് എല്ലാം തയ്യാറാക്കിയിരുന്നു. ഗൃഹസ്ഥൻതന്നെ സാദരം വിളമ്പികൊടുത്തു. ഭട്ടതിരി സുഖമായി ഊണു കഴിക്കുകയും ചെയ്തു. ഊണു കഴിഞ്ഞു കൈ കഴുകിക്കഴിഞ്ഞയുടനെ ഭട്ടതിരിയേ ഗൃഹസ്ഥൻനമ്പൂരി പുറത്തളത്തിൽ കൊണ്ടുപോയി ഒരു പായയും തലയിണയും മുറുക്കാനുള്ള സാധനങ്ങളും കൊണ്ടുചെന്നു കൊടുക്കുകയും "ഇനി ഇവിടെ ഇരിക്കുകയോ കിടക്കുകയോ മുറുക്കുകയോ ഒക്കെയാവാം. ഞാനും പോയി ഊണു കഴിച്ചുവരാം" എന്നു പറയുകയും ചെയ്തിട്ട് ഉണ്ണാൻ പോയി.

ഗൃഹസ്ഥൻനമ്പൂരി ഊണുകഴിച്ചു ഭട്ടതിരിയുടെ അടുക്കലെത്തിയപ്പോഴയ്ക്കും അവിടെ ദിവ്യനായിട്ട് ഒരാൾ വന്നിരിക്കുന്നു എന്നു കേട്ടു വേറേയും പലർ വന്നുകൂടി. അപ്പോൾ ഗൃഹസ്ഥൻനമ്പൂരി ഭട്ടതിരിയോട്, "ഇപ്പോൾ ഒക്കെ സമാധാനമായല്ലൊ. ഇനി വർത്തമാനമൊക്കെ പറയുക. ഇല്ലം എവിടെയാണ്?, ഇല്ലപ്പേരെന്താണ്? നാലഞ്ചു ദിവസം മുമ്പ് ഒരില്ലത്ത് ഒരു കടംകൈ പ്രയോഗിച്ചതായിപ്പറഞ്ഞുവല്ലൊ. അതെന്താണ്? ഇതൊക്കെ അറിഞ്ഞാൽ കൊള്ളാമെന്നുണ്ട്" എന്നു പറഞ്ഞു. ഉടനേ ഭട്ടതിരി "എന്റെ ഇല്ലം കുറച്ചു തെക്കാണ് ഇല്ലപ്പേര് 'നടുവിലേപ്പാട്' എന്നാണ് എന്നേ ജനങ്ങൾ 'നടുവിലപ്പാട്ട ഭട്ടതിരി' എന്നാണു സാധാരണമായി പറഞ്ഞുവരുന്നത് ഞാൻ പ്രയോഗിച്ച കടംകൈയിനേക്കുറിച്ചു ചോദിക്കേണ്ട. അതു കേൾക്കാതെയിരിക്കുകയാണു നല്ലത്. കേട്ടാൽ നിങ്ങളെല്ലാവരും മൂക്കത്തു കൈവിരൽ വെച്ചുപോകും. അതുകൊണ്ട് അതു പറയാൻ നിർബ്ബന്ധിക്കരുത്" എന്നു പറഞ്ഞു. അതു കേട്ട എല്ലാവ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

രും "അവിടന്ന് അങ്ങിനെ പറയുന്നതു സങ്കടമാണ്. അതു കേട്ടാൽകൊള്ളാമെന്നു ഞങ്ങൾക്കെല്ലാം വളരെ ആഗ്രഹമുണ്ട്. അതുകൊണ്ട് അതു നിശ്ചയമായിപ്പറയണമെന്നു ഞങ്ങളെല്ലാവരും നിർബ്ബന്ധപൂർവ്വം അപേക്ഷിച്ചുകൊള്ളുന്നു" എന്നു പറഞ്ഞു. ഉടനെ ഭട്ടതിരി "അത്ര നിർബ്ബന്ധമാണെങ്കിൽപ്പറയാം; കേട്ടോളൂ. ഞാൻ ആ ഇല്ലത്തു ചെന്നിട്ട് ആദ്യം ഇവിടെപ്പറഞ്ഞതുപോലെയൊക്കെ വളരെപ്പറഞ്ഞുനോക്കി. ഒടുക്കം അവിടെ പച്ചവെള്ളംപോലും കിട്ടുകയില്ലെന്നു തീർച്ചയായപ്പോൾ ഞാനെൻെറ രണ്ടാംമുണ്ടും കുടയുമെടുത്തു പടിക്കലിറങ്ങി എൻെറ വഴിക്കങ്ങു പോയി. അതാണ് ഒടുക്കം പ്രയോഗിച്ച കടുംകൈയ്. അതുതന്നെയാണു ഞാനിവിടെയും പ്രയോഗിക്കാൻ ഭാവിച്ചത്. അല്ലാതെ ഞാനെന്തു ചെയ്യും? ഞാനും നിങ്ങളേപ്പോലെ ഒരു മനുഷ്യനാണല്ലോ" എന്നു പറഞ്ഞു. ഇതു കേട്ടു നമ്പൂരിയെ നോക്കി എല്ലാവരും ചിരിച്ചു. തനിക്കു പററിയ വിഡ്ഢിത്തം വിചാരിച്ചു ഗൃഹസ്ഥൻനമ്പൂരി സാമാന്യത്തിലധികം ഇളിഭ്യനായി. ഭട്ടതിരി അവിടെനിന്നിറങ്ങിപ്പോവുകയും ചെയ്തു.

൰൭ ആറന്മുളദേവനും മങ്ങാട്ടു ഭട്ടതിരിയും

ഇപ്പോൾ കുമാരനല്ലൂർഗ്രാമക്കാരനായിരിക്കുന്ന മങ്ങാട്ടു ഭട്ടതിരിയുടെ ഇല്ലം പണ്ടു ചെങ്ങന്നൂർത്താലൂക്കിലുൾപ്പെട്ട കോട്ടൂർദേശത്തായിരുന്നു. അക്കാലത്ത് ആ ഇല്ലക്കാർ ധനപുഷ്ടികൊണ്ടും ദാനധർമ്മാദികൊണ്ടും ഈശ്വരഭക്തികൊണ്ടും പ്രബലന്മാരും പ്രസിദ്ധന്മാരുമായിരുന്നു. ആ ഇല്ലത്തു തിരുവോണംതോറും മഹാവിഷ്ണുവിനെപ്പൂജിച്ചു നിവൃത്തിയുള്ളിടത്തോളം ബ്രഹ്മചാരികളായിട്ടുള്ള ബ്രാഹ്മണബാലന്മാരേ കാൽകഴുകിച്ചൂട്ടുക പതിവായിരുന്നു.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

അങ്ങിനെയിരിക്കുമ്പോൾ ഒരു ചിങ്ങമാസത്തിൽ തിരുവോണത്തിന്നു കാൽകഴുകിച്ചൂട്ടാൻ ബ്രഹ്മചാരികളേ ആരെയും കിട്ടിയില്ല. അവിടെ അടുക്കലൊക്കെ ബ്രാഹ്മണഗൃഹങ്ങൾ ധാരാളമുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ തിരുവോണംതോറും ഉണ്ണാൻ പത്തും പന്ത്രണ്ടും ചിലപ്പോൾ അതിലധികവും ബ്രഹ്മചാരികൾ ഇവിടെ വരിക പതിവായിരുന്നു. ബ്രഹ്മചാരികൾ പതിവായി വരാറുള്ള സമയം കഴിഞ്ഞിട്ടും ആരെയും കാണാഞ്ഞിട്ടു ഗൃഹസ്ഥനായ മൂത്തഭട്ടതിരി ഏറ്റവും വിഷണ്ണനായിത്തീൎന്നു. ഉടനേ അദ്ദേഹം അടുക്കലുള്ള ഇല്ലങ്ങളിലെല്ലാം ചെന്നന്വേഷിച്ചിട്ടും ഒരു ബ്രഹ്മചാരിയേപ്പോലും കിട്ടിയില്ല. എല്ലാവരും ദൂരസ്ഥലങ്ങളിലേക്കു പൊയ്പോയിരുന്നു. തിരുവോണമൂട്ടു മുട്ടുമെന്നുതന്നെ ഏകദേശം തീൎച്ചയാക്കിയതിനാൽ ഭട്ടതിരിക്കു മനസ്താപം ദുസ്സഹമായിത്തീൎന്നു. വിഷ്ണുഭക്തശിരോമണിയും ശുദ്ധമാനസനും അത്യന്തം കൃത്യനിഷ്ഠയുള്ള ആളുമായ മൂത്തഭട്ടതിരി ദുഃഖം സഹിക്കവയ്യാതെയായിട്ടു മഹാവിഷ്ണുവിനെത്തന്നെ മനസ്സിൽ സ്മരിച്ചുകൊണ്ടു് ഇല്ലത്തിന്റെ പുറത്തിണ്ണയിൽ കമഴ്ന്നടിച്ചുകിടന്നു കരഞ്ഞുതുടങ്ങി.

അങ്ങിനെ കുറച്ചുസമയം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ മുറ്റത്തു നിന്നുകൊണ്ടു് ഒരാൾ "ഞാനൊരു വഴിപോക്കനാണ്, ഇന്നു് ഊണു കഴിച്ചിട്ടില്ല. കുളിച്ചു വന്നാൽ ഇവിടെ ഊണുകഴിച്ചു പോകുവാൻ തരമാകുമോ?" എന്നു ചോദിക്കുന്നതു കേട്ടു ഭട്ടതിരി തല പൊക്കി നോക്കിയപ്പോൾ കണ്ടതു് ഒരു ബ്രഹ്മചാരിയേത്തന്നെയായിരുന്നു. ഉടനേ ഭട്ടതിരി സീമാതീതമായ സന്തോഷത്തോടുകൂടി എണീറ്റു് "ഹേ! വളരെ വളരെ സന്തോഷമായി. ഇവിടെയിന്നു തിരുവോണത്തിന്നു കാൽ കഴുകിച്ചൂട്ടാൻ ഒരു ബ്രഹ്മചാരിയേക്കിട്ടാഞ്ഞിട്ടു ഞാൻ വിഷാദിച്ചു കിടക്കുകയായിരുന്നു. ഉണ്ണിയെ ഇപ്പോൾ ഇവിടെക്കു പറഞ്ഞയച്ചതു സാക്ഷാൽ മഹാവിഷ്ണുതന്നെയാണ്. അഥവാ മഹാവിഷ്ണുഭഗവാൻതന്നെ എന്റെ സങ്കടമറിഞ്ഞു സദയം

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഉണ്ണിയുടെ വേഷം ധരിച്ച് ഇവിടെ വന്നിരിക്കുകയല്ലയോ എന്നുകൂടി ഞാൻ സംശയിക്കുന്നു. എന്തെങ്കിലും ഇതൊരു മഹാഭാഗ്യമായി. ഇവിടെ ഊണിനെല്ലാം കാലമായിട്ടുണ്ട് ഉണ്ണി കുളിച്ചുവരാത്ത താമസമേ ഉള്ളൂ. എന്നാൽ വെറുംകുളിയായാൽപ്പോര, തേച്ചുകുളിക്കണം; അങ്ങിനെയാണ് ഇവിടെപ്പതിവ്" എന്നു പറഞ്ഞു് എണ്ണ, ഇഞ്ച മുതലായവയെല്ലാം ക്ഷണത്തിൽ എടുത്തു കൊണ്ടുചെന്നു കൊടുത്തു. ബ്രഹ്മചാരി സസന്തോഷം അവയെല്ലാം വാങ്ങിക്കൊണ്ടു പുഴക്കടവിൽപ്പോയി ക്ഷണത്തിൽ തേച്ചുകുളി കഴിച്ചു വരികയും ഭട്ടതിരി ആ ഉണ്ണിയേ മുറയ്ക്കു കാൽകഴകിച്ച് ഊട്ടുകയും പതിവിലിരട്ടി രണ്ടു പണം ദക്ഷിണ ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. ഊണിന്റെ വട്ടം വളരെക്കേമമായിരുന്നു. എല്ലാത്തിരുവോണത്തിനും അവിടെ ഊണ് ചതുർവ്വിധവിഭവങ്ങളോടു കൂടിയാണ് പതിവ്. അന്നു വിശേഷിച്ചു ചിങ്ങമാസത്തിൽ തിരുവോണമായിരുന്നതിനാൽ ഭക്ഷണത്തിന്റെ വട്ടം കെങ്കേമമാക്കിയിരുന്നു.

ഊണു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ബ്രഹ്മചാരി "ഹേ! മൂസ്സ്! ഭക്ഷണം വളരെക്കേമവും സുഖവുമായി. ഞാൻ ഭംഗി പറയുകയാണെന്നു വിചാരിക്കരുത് വാസ്തവമാണ് ഞാൻ പറയുന്നത് ഇത്രയൊന്നും ഞാൻ വിചാരിച്ചിരുന്നില്ല. എന്നാൽ ഊണു സുഖമായതു വിഭവങ്ങളുടെ ധാരാളത്വവും പാചകഗുണവും കൊണ്ടുമാത്രമല്ല. നിങ്ങളുടെ മനോഗുണം കൊണ്ടു കൂടിയാണ് വെളുത്ത ചോറും കറുത്ത മുഖവുമായിരുന്നാൽ ഊണ് സുഖമാവുകയില്ല. വലിയ വട്ടമൊന്നുമില്ലെങ്കിലും ഉള്ളതു മനസ്സോടും സന്തോഷത്തോടും കൂടികൊടുത്താൽ ഉണ്ണുന്നവർക്കു തൃപ്തിയാകും. ഇപ്രകാരം തിരുവോണമൂട്ടിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന നിങ്ങളുടെ കുടുംബത്തിൽ ഒരുകാലത്തും സന്തതിയില്ലാതെ വരികയില്ല. എന്നാൽ ഇനി പിന്നെക്കാണാം. എനിക്കു പല ബദ്ധപ്പാടുകളുള്ളതുകൊണ്ടു താമസിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ല." എന്നു പറഞ്ഞു യാത്രയായപ്പോൾ മൂ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ത്തഭട്ടതിരി "വത്തമാനമൊന്നും പറഞ്ഞില്ലല്ലൊ. ഉണ്ണി എവിടെയുള്ള ഏതില്ലത്തേതാണെന്നുതന്നെ എനിക്ക മനസ്സിലായില്ല. നിവൃത്തിയുണ്ടെങ്കിൽ എല്ലാത്തിരുവോണത്തിനും ഇവിടെ വന്നാൽകൊള്ളാം" എന്നു പറഞ്ഞു. അതുകേട്ട ബ്രഹ്മചാരി "വത്തമാനമൊക്കെ താമസിയാതെ അറിയിച്ചുകൊള്ളാം. ഇപ്പോൾ എനിക്ക താമസിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ല. എല്ലാത്തിരുവോണത്തിന്നും ഇവിടെ വരുന്ന കാൎയ്യം അസാദ്ധ്യമാണ്. എങ്കിലും ചിങ്ങമാസത്തിൽ തിരുവോണത്തിന് ഇനി ആണ്ടുതോറും ഭട്ടതിരിയുടെ അന്നംതന്നെ ഭക്ഷിക്കണമെന്നാണ് എന്റെ ആഗ്രഹം. എന്നാൽ പിന്നെ കാണാം" എന്നു പറഞ്ഞു പുഴക്കടവിൽച്ചെന്നു തടിക്കച്ചവടക്കാർ പുഴയിൽകൂടി കൊണ്ടുപൊയ്ക്കൊണ്ടിരുന്ന ഒരു തടിച്ചങ്ങാടത്തിൽക്കയറി അവിടെനിന്നു പോയി.

അടുത്തകൊല്ലം ചിങ്ങമാസത്തിൽ തിരുവോണത്തിന് ഏതാനം ദിവസങ്ങൾക്ക മുൻപ് ഒരുദിവസം രാത്രിയിൽ മങ്ങാട്ട മൂത്തഭട്ടതിരി കിടന്നുറങ്ങിയപ്പോൾ ഒരു സ്വപ്നം കണ്ടു. മുൻകൊല്ലം ചിങ്ങമാസത്തിൽ തിരുവോണദിവസം ഇല്ലത്തു വന്ന് ഊണു കഴിച്ചുപോയ ബ്രഹ്മചാരി തന്റെ അടുക്കൽ വന്ന് "അടുത്ത ചിങ്ങമാസത്തിൽത്തിരുവോണത്തിന് ഉണ്ണാൻ ഇല്ലത്തു വരാൻ എനിക്ക നിവൃത്തിയില്ല. അതിനാൽ അന്ന് എനിക്ക ഭക്ഷണത്തിന്ന വേണ്ടുന്നതെല്ലാം ഞാനിരിക്കുന്ന സ്ഥലത്തു കൊണ്ടുവരണം. ആ ഒരു ദിവസം ഞാൻ ഭട്ടതിരിയുടെ അന്നമല്ലാതെ ഭക്ഷിക്കയില്ലെന്നു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലൊ. ഞാനിപ്പോൾത്താമസിക്കുന്നതു് ആറന്മുളക്ഷേത്രത്തിലാണ് അതിനാൽ ആ ക്ഷേത്രത്തിൽ ആ ഒരു ദിവസത്തെ പൂജ മുതലായവയ്ക്കു വേണ്ടുന്ന സകലസാധനങ്ങളും ഭട്ടതിരി അവിടെക്കൊണ്ടുവന്നു സകലകാൎയ്യങ്ങളും വീഴ്ചകൂടാതെ നടത്തണം. ഇതു് ഇക്കൊല്ലം മാത്രം പോരാ. എന്നും ചിങ്ങമാസത്തിൽ പതിവായി നടത്തിക്കൊള്ളണം" എന്നു പറഞ്ഞു എന്നായിരുന്നു സ്വപ്നം. ഉടനെ ഭട്ടതിരി ഉണൎന്നു കണ്ണു തുറന്നു നോക്കിയപ്പോൾ അവിടെയെങ്ങും ആരെയും കണ്ടില്ല.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

അടുത്തദിവസംതന്നെ ഭട്ടതിരി അതിസമൎത്ഥനായ ഒരു പ്രശ്നക്കാരനെവരുത്തി പ്രശ്നംവെയ്പിച്ചുനോക്കിച്ചപ്പോൾ കഴിഞ്ഞകൊല്ലം ചിങ്ങമാസത്തിൽ തിരുവോണദിവസം ബ്രഹ്മചാരിയുടെ വേഷത്തിൽ ഇല്ലത്തു വന്ന് ഊണുകഴിച്ചുപോയതും സ്വപ്നത്തിൽക്കാണപ്പെട്ടതും ആറന്മുളദേവൻ തന്നെയാണെന്നും ഭഗവാൻ അരുളിച്ചെയ്തപ്രകാരമെല്ലാം ചെയ്തില്ലെങ്കിൽ ദേവന്റെ കോപവും ചെയ്താൽ മേൽക്കുമേൽ ശ്രേയസ്സുമുണ്ടാകുമെന്നും പ്രശ്നക്കാർ വിധിച്ചു. അതിനാൽ ഭട്ടതിരി ഭഗവാനരുളിച്ചെയ്തപ്രകാരം നടത്തുന്നതിനു വേണ്ടതെല്ലാമൊരുക്കിത്തുടങ്ങി.

ഇപ്രകാരമുള്ള കാൎയ്യങ്ങൾ നടത്തുന്നതിനു മങ്ങാട്ടു ഭട്ടതിരിക്കു യാതൊരു പ്രയാസവുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ചെങ്ങന്നൂർ താലൂക്കിലുൾപ്പെട്ട കാട്ടൂർ, അയിരൂർ എന്നീ രണ്ടു ദേശങ്ങളിലുള്ള സ്ഥാവരവസ്തുക്കളെല്ലാം അക്കാലത്തു ഭട്ടതിരിയുടെ വകയും ജനങ്ങളെല്ലാം ഭട്ടതിരിയുടെ കൊഴവ (കുടിയാന്മാ)രുമായിരുന്നു. ആ രണ്ടു കരകളിലും ഭട്ടതിരിക്കു നെല്പുരകളും മഠങ്ങളുമുണ്ടായിരുന്നു. ചിങ്ങമാസത്തിൽ ഉത്രാടത്തുനാൾ ഭട്ടതിരി കാട്ടൂർമഠത്തിൽച്ചെന്നിരിക്കുകയും കുടിയാന്മാരെല്ലാവരും ഓണക്കാഴ്ചയായി നേന്ത്രക്കുല, ചേന, മത്തങ്ങാ മുതലായ സാധനങ്ങൾ അവിടെക്കൊണ്ടു ചെന്നു കൊടുക്കുകയും കുടിയന്മാൎക്ക് ഓണച്ചെലവുവകയ്ക്കുള്ള നെല്ല് ഭട്ടതിരി, നെൽപ്പുരയിൽനിന്നു യഥായോഗ്യം കൊടുപ്പിക്കുകയും പതിവായിരുന്നു.

ആറന്മുളദേവനു ചിങ്ങമാസത്തിൽത്തിരുവോണത്തുന്നാൾ നിവേദ്യത്തിന് അൻപതുപറ അരിയാണ് പതിവ്. ആ ദിവസം ഉണ്ണാനായി ക്ഷേത്രസന്നിധിയിൽച്ചെല്ലുന്നവൎക്കെല്ലാം ഭക്ഷണം കൊടുക്കണമെന്നാണ് ചട്ടം. അതിനു നിവേദ്യച്ചോറുതന്നെയാണ് പതിവ്. സാമാന്യംപോലെ ഒരു ഊണിന്റെ വട്ടങ്ങളുമുണ്ടായിരിക്കണം. ഇവ വകയ്ക്കു വേണ്ടുന്നവയെല്ലാം ഭട്ടതിരി കുടിയാന്മാർ മുഖാന്തരം ഉത്രാട

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ത്തുന്നാൾ ഉച്ചയ്ക്കു മുൻപായി കാട്ടൂർ മഠത്തിൽ വരുത്തിച്ചേർക്കപ്പെട്ടിരിച്ചു. കാണക്കാഴ്ചവകസ്സാമാനങ്ങൾ ധാരാളമായി വന്നിട്ടുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ കറിക്കോപ്പുകളൊന്നും വേറെ അന്വേഷിക്കേണ്ടതായിട്ടുണ്ടായിരുന്നില്ല.

ഉത്രാടത്തുന്നാൾ രാത്രിയിൽ ക്ഷേത്രത്തിലെ ഊരാളന്മാർ മുതലായവർക്കു ഒരു സ്വപ്നമുണ്ടായി. അതു, "നാളെ ക്ഷേത്രത്തിൽ പൂജ മുതലായവയ്ക്കു വേണ്ടുന്നതെല്ലാം മങ്ങാട്ടു ഭട്ടതിരി ഇവിടെക്കൊണ്ടുവന്നു സകല കാര്യങ്ങളും അദ്ദേഹം നടത്തിക്കൊള്ളും. നാളെ ക്ഷേത്രകാര്യങ്ങളെല്ലാം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആജ്ഞപ്രകാരം നടത്തിക്കൊള്ളണം" എന്നായിരുന്നു

ഉത്രാടത്തുന്നാൾ അത്താഴം കഴിഞ്ഞു മങ്ങാട്ടു ഭട്ടതിരി നിവേദ്യത്തിനുള്ള അൻപതു പറ ഉണക്കലരിയും കറിക്കോപ്പുകളും വിറകു മുതലായവയുമെല്ലാം വള്ളങ്ങളിലാക്കിച്ചു കൊണ്ടു ഭട്ടതിരിയും ഭൃത്യന്മാരുമെല്ലാം വള്ളങ്ങളിൽക്കയറി, വഞ്ചിപ്പാട്ടും ആർപ്പുവിളിയും വാദ്യഘോഷങ്ങളും പൊടിപൊടിച്ചു കൊണ്ടു കാട്ടൂർ മഠക്കടവിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ടു വെളുപ്പാൻകാലത്തു് ഏഴര നാഴിക വെളുപ്പാനുള്ളപ്പോൾ ആറന്മുളെ അമ്പലക്കടവിലെത്തുകയും ഉടനെ ഭൃത്യന്മാർ മുതലായവർ കല്പിച്ചു സാമാനങ്ങളെല്ലാമെടുത്തു് അമ്പലത്തിലേക്കു കൊണ്ടുപോവുകയും ഭട്ടതിരി കുളിച്ചു താറുടുത്തു് അമ്പലത്തിലെത്തുകയും ചെയ്തു. പിന്നെ ക്ഷേത്രത്തിൽ പള്ളിയുണർത്തുക മുതലായി സകലകാര്യങ്ങളും ഭട്ടതിരിയുടെ അനുവാദപ്രകാരം നടത്തപ്പെട്ടു. അന്നു് അത്താഴശ്ശീവേലി വരെയുള്ള സകലകാര്യങ്ങളും മുറയ്ക്കു നടത്തിയതിന്റെ ശേഷം ഭട്ടതിരി സപരിവാരം കാട്ടൂരേക്കു മടങ്ങിപ്പോരികയും ഇപ്രകാരം അദ്ദേഹം ആണ്ടുതോറും ശരിയായി നടത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയും അതവിടെ ഒരു പതിവായിത്തീരുകയും ഭട്ടതിരിക്കു ശ്രേയസ്സു ക്രമേണ വർദ്ധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്തു.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

അക്കാലത്തു കാട്ടൂർ, അയിരൂർ മുതലായ പ്രദേശങ്ങളിൽ മങ്ങാട്ടു ഭട്ടതിരിയുടെ സ്വജനങ്ങളായി നമ്പൂതിരിമാരുടെ ഇല്ലങ്ങൾ ധാരാളമുണ്ടായിരുന്നു. ആ ഇല്ലക്കാരുടെ മനസ്സ് ഒട്ടും നല്ലതല്ലായിരുന്നു. ഭട്ടതിരിക്ക് ഐശ്വര്യവും യശസ്സും പ്രതിദിനം വർദ്ധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതു കണ്ടിട്ട് അവർക്കു സഹിക്കവയ്യാതെയുള്ള അസൂയയുണ്ടായി. അതിനാലവർ നിവൃത്തിയുള്ളിടത്തോളം നാനാവിധത്തിൽ ഭട്ടതിരിയെ ഉപദ്രവിച്ചുതുടങ്ങി. അതു ഭക്തവത്സലനായ ആറന്മുളയപ്പന് ഒട്ടും രസിച്ചില്ല. അതിനാൽ ഭഗവാന്റെ കോപം ആ ഇല്ലക്കാരുടെ മേൽ കലശലായിട്ടുണ്ടായി. അതുനിമിത്തം ആ ഇല്ലക്കാർ ക്രമേണ നശിച്ചു നശിച്ച് ഒടുക്കം നാമാവശേഷന്മാരായിത്തീർന്നു. അതും ഒരുവിധത്തിൽ ഭട്ടതിരിക്ക് ഉപദ്രവമായിട്ടാണ് തീർന്നത്. ശ്രാദ്ധാദികൾക്കും മറ്റും സമീപത്തു സ്വജനങ്ങളില്ലാതെയിരുന്നാൽ ജാതിമര്യാദപ്രകാരം കഴിഞ്ഞുകൂടാൻ വളരെ പ്രയാസമായിത്തീരുമല്ലോ.

ദൂരസ്ഥലങ്ങളിൽനിന്ന് ആളുകളെ വരുത്തി ശ്രാദ്ധാദികളും മറ്റും നടത്തുന്നതിനുള്ള ബുദ്ധിമുട്ടും ചെലവും ക്രമത്തിലധികം വർദ്ധിക്കുകയും ചിലപ്പോൾ ചില അടിയന്തിരങ്ങൾ മുട്ടുകയും ചെയ്തുതുടങ്ങിയപ്പോൾ ഭട്ടതിരിക്കു വളരെ മനസ്താപമുണ്ടായി. ഭട്ടതിരിയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇല്ലത്തുള്ളവരെല്ലാവരും ആറന്മുളദ്ദേവനെ തങ്ങളുടെ കുടുംബപരദേവതയായി വിചാരിക്കുകയും ആചരിക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടാണിരുന്നിരുന്നത്. ആ ഇല്ലത്തുള്ളവർ കൂടെക്കൂടെ ആറന്മുളെപ്പോയി സ്വാമിദർശനം നടത്തുകയും വഴിപാടുകൾ കഴിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ഈ ദേശം വിട്ടു സ്വജനങ്ങളുള്ള ദൂരസ്ഥലങ്ങളിൽപ്പോയിത്താമസിച്ചാൽപ്പിന്നെ അതിനൊന്നിനും അത്രയെളുപ്പമില്ലല്ലോ എന്നു വിചാരിച്ചും അവർക്കു വളരെ മനസ്താപമുണ്ടായി.

അങ്ങിനെയിരുന്ന കാലത്ത് അന്നത്തെ മൂത്ത ഭട്ടതിരിക്കും ഒരു സ്വപ്നമുണ്ടായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടുക്കൽച്ചെ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ന്ന് ഒരാൾ "സ്വജനങ്ങളില്ലാത്ത ഈ ദിക്കിൽത്താമസിച്ച് അങ്ങു കഷ്ടപ്പെടണമെന്നില്ല. എന്നേക്കുറിച്ചു വിചാരിച്ചും അങ്ങു വിഷാദിക്കേണ്ട. എന്റെ സഹോദരിയായ കാത്ത്യായിനി അധിവസിക്കുന്ന സ്ഥലമായ കുമാരനല്ലൂർപ്പോയി അങ്ങു കുടുംബസഹിതം താമസിച്ചുകൊള്ളണം. അവിടെ സ്വജനങ്ങൾ ധാരാളമുണ്ടല്ലോ. കുടുംബസഹിതം അങ്ങു താമസിക്കുന്ന സ്ഥലത്ത് എന്നെക്കൂടിയിരുത്തി ഭക്തിപൂർവ്വം പൂജിച്ചുകൊണ്ടാൽ എന്റെ സാന്നിധ്യം അവിടെയുമുണ്ടായിരിക്കും. ഇവിടെ വരുന്നതിനു പകരം എന്നെ അവിടെ സേവിക്കുകയും വന്ദിക്കുകയും ചെയ്താൽ മതി. അതുകൊണ്ടു ഞാൻ പ്രസാദിക്കുകയും സകലാഭീഷ്ടങ്ങളും സാധിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തുകൊള്ളാം. എന്നാൽ ചിങ്ങമാസത്തിൽത്തിരുവോണത്തിന് എന്റെ അടുക്കൽവന്ന് ഇപ്പോൾ നടത്തിടപ്പാരുന്നതുപോലെയെല്ലാം എന്നും നടത്തണം. അതു വേണ്ടെന്നുവെയ്ക്കാൻ പാടില്ല. അതിന് ആയില്യത്തുനിന്ന് ഒരാൾ വന്നാൽ മതിയല്ലോ" എന്നു പറഞ്ഞു എന്നായിരുന്നു സ്വപ്നം. ആ വൃദ്ധ ഭട്ടതിരിയും കണ്ണു തുറന്നു നോക്കിയപ്പോൾ അവിടെയെങ്ങും ആരെയും കണ്ടില്ല. അതിനാലദ്ദേഹവും അടുത്തദിവസംതന്നെ ഒരു പ്രശ്നക്കാരനെ വരുത്തി പ്രശ്നം വെയ്പിച്ചുനോക്കുകയും സ്വപ്നം കാണിച്ചത് ആറന്മുളയപ്പൻതന്നെയാണെന്നു പ്രശ്നക്കാർ വിധിക്കുകയും ചെയ്തു.

അനന്തരം മങ്ങാട്ടു ഭട്ടതിരി കുമാരനെല്ലൂർ ദേശത്തു വന്നു തനിക്ക് ഇല്ലം പണിയിച്ചു പാർക്കുന്നതിനു ഒരു പുരയിടം വാങ്ങിക്കൈവശപ്പെടുത്തിയതിന്റെ ശേഷം വീണ്ടും കാട്ടൂരേയ്ക്കു പോയി. അവിടെച്ചെന്ന് അദ്ദേഹത്തിനു കാട്ടൂർ, അയിരൂർ എന്നീ ദേശങ്ങളിലുണ്ടായിരുന്ന സകല സ്ഥാവരവസ്തുക്കളും ആറന്മുളദേവസ്വത്തിലേയ്ക്ക് എഴുതിക്കൊടുക്കുകയും ഈ വസ്തുക്കളിൽനിന്നുള്ള ആദായംകൊണ്ടു താൻ ചിങ്ങമാസത്തിൽത്തിരുവോണദിവസം ക്ഷേത്രത്തിൽ നടത്തിവരുന്ന അടിയന്തിരങ്ങളെല്ലാം ദേവസ്വക്കാർ നടത്തിക്കൊ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ള്ളതെന്നും താൻ ഉത്രാടത്തുന്നാൾ കാട്ടൂർ മഠത്തിലെത്തു മെന്നും അപ്പോഴേയ്ക്കും പതിവുപോലെ സകല സാധനങ്ങളും അവിടെശ്ശേഖരിച്ചിരിക്കണമെന്നും അടിയന്തിരം കഴിച്ച ബാക്കിവരുന്ന പണം കണക്കുതീർത്തു തനിക്കു തരണമെന്നും പറഞ്ഞു ചട്ടംകെട്ടീട്ട് ഇല്ലം പൊളിപ്പിച്ച് വള്ളങ്ങളിലാക്കി ച്ചുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം കുടുംബസഹിതം കുമാരനല്ലൂക്ക് പോന്നു.

കുമാരനല്ലൂരെത്തി അദ്ദേഹം സ്വജനങ്ങളിലൊരാളുടെ ഇല്ലത്തു കുടുംബസഹിതം താമസിച്ചുകൊണ്ടു താൻ വാങ്ങി യിരുന്ന പുരയിടത്തിൽ ഇല്ലം പണികഴിപ്പിച്ച് പുണ്യാഹം, പാലുകാച്ച മുതലായവ നടത്തി സുമുഹൂത്തത്തിൽ കുടുംബസ ഹിതം അവിടെത്താമസവും തുടങ്ങി. ചെങ്ങന്നൂർ താലൂ ക്കിൽച്ചേൎന്ന കാട്ടൂർദേശത്തു താമസിച്ചിരുന്ന മങ്ങാട്ടു ഭട്ടതി രി കുടുംബസഹിതം കുമാരനല്ലൂർ ദേശത്തു വന്നു താമസമായ തു് ഇങ്ങിനെയാണ്.

മങ്ങാട്ടു ഭട്ടതിരി കുമാരനല്ലൂർദേശത്തു വന്നു താമസമാ യതിന്റെ ശേഷം, പാൎത്ഥസാരഥിയായ ആറന്മുളദ്ദേവന്റെ ഒരു വിഗ്രഹമുണ്ടാക്കിച്ച് യഥാവിധി ഇല്ലത്തു കുടിയിരുത്തി ഭക്തിപൂർവ്വം പൂജിച്ച സേവിച്ചുതുടങ്ങി. അങ്ങിനെ ഇപ്പോഴും ചെയ്തുവരുന്നുമുണ്ട്. ആറന്മുളദ്ദേവന്റെ സാന്നിദ്ധ്യം വേണ്ട തുപോലെ ഇവിടെ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതിലേയ്ക്ക് അനേകം ദൃഷ്ടാന്തങ്ങൾ കണ്ടിട്ടുണ്ടെന്നല്ല, ഇപ്പോഴും കണ്ടുകൊണ്ടുമാ ണിരിക്കുന്നതു് ചിലർ ചില കാൎയ്യങ്ങൾക്കായി ആറന്മുളദ്ദേ വനു പന്തിരുനാഴി, ചതുശ്ശതം മുതലായ ചില വഴിപാടു കൾ പ്രാൎത്ഥിച്ചിട്ട് അവിടെച്ചെന്നു നടത്താൻ പ്രയാസമാ യിത്തീരുകയാൽ അവ മങ്ങാട്ടു ഭട്ടതിരിയുടെ ഇല്ലത്തുവെച്ച നടത്താറുണ്ട്. എന്നാൽ പിന്നീടു പ്രശ്നം വെച്ചുനോക്കി യാൽ ഇതുകൊണ്ടു് ആറന്മുളദ്ദേവനു തൃപ്തിയായി എന്നല്ലാ തെ ഒരിക്കലും കാണാറില്ല.

ഊരാളന്മാരുടെ വകയായിരുന്നു ആറന്മുളക്ഷേത്രം. തി രുവിതാംകൂർ സൎക്കാർ വകയായതിന്റെ ശേഷവും അവിടെ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

മങ്ങാട്ട ഭട്ടതിരിയുടെ പതിവുകൾക്കൊന്നിനും യാതൊരു ഭേദഗതിയും വന്നിട്ടില്ല. ഇപ്പോഴും അവയെല്ലാം ശരിയായിത്തന്നെ നടന്നുപോരുന്നുണ്ട്. ഇപ്പോഴും ഭട്ടതിരി ചിങ്ങമാസത്തിലുത്രാടത്തുനാൾ കാട്ടൂർമഠത്തിലെത്തുമ്പോഴേയ്ക്കും ആറന്മുളയ്ക്കു കൊണ്ടുപോകാനുള്ള ഉണക്കലരി മുതലായ സകല സാധനങ്ങളും ദേവസ്വക്കാർ അവിടെ ശേഖരിച്ചുവെച്ചിരിക്കും. കുടിയാന്മാരെല്ലാവരും ഭട്ടതിരിയ്ക്കു് കാണക്കാഴ്ച കൊണ്ടുവന്നു കൊടുക്കുകയും ചെയ്യും. കാണക്കാഴ്ചയായി വരുന്ന നേന്ത്രക്കുല മുതലായ സാധനങ്ങളിൽ മൂന്നിൽ രണ്ടു ഭാഗം ആറന്മുളയ്ക്കു കൊണ്ടുപോവുകയും ഒരു ഭാഗം ഭട്ടതിരി ഇല്ലത്തേയ്ക്കു കൊണ്ടുപോരികയുമാണു പതിവു്

കാട്ടൂർ മഠത്തിൽനിന്നു അത്താഴം കഴിഞ്ഞു പൂജ മുതലായവയ്ക്കുള്ള സാധനങ്ങളും വള്ളത്തിലാക്കിക്കൊണ്ടു ഭട്ടതിരിയും ദേവസ്വക്കാർ മുതലായവരും വള്ളങ്ങളിൽക്കയറി വാദ്യഘോഷങ്ങൾ, വഞ്ചിപ്പാട്ടുകൾ മുതലായവയോടുകൂടിപ്പോവുകയും വെളുപ്പാൻകാലത്തു് ആറന്മുളക്ഷേത്രക്കടവിലെത്തുകയും ഉടനേ ഭട്ടതിരി കുളിച്ചു തററുടുത്തു ക്ഷേത്രത്തിലെത്തുകയും ഭട്ടതിരിയുടെ അനുവാദത്തോടുകൂടി ക്ഷേത്രകാര്യങ്ങളെല്ലാം നടത്തുകയും മററും ഇപ്പോഴും യഥാപൂർവ്വം നടന്നുവരുന്നുണ്ടു് ഭട്ടതിരി ദേവസ്വത്തിലേയ്ക്കു കൊടുത്തിട്ടുള്ള വസ്തുക്കളിലേ ആദായത്തിൽ ചെലവു കഴിച്ചു ബാക്കി വരുന്ന പണം കണക്കു തീർത്തു ദേവസ്വക്കാർ ഭട്ടതിരിക്കു കൊടുത്തു വന്നിരുന്നതുപോലെ ഇപ്പോഴും കൊടുക്കുന്നുണ്ടു് എന്നാൽ ആ പണം അവർ കൊണ്ടുപോരാറില്ല. ദേവൻെറ ഭണ്ഡാരത്തിലിട്ടു തൊഴുതുപോരികയാണു പതിവു്. അങ്ങിനെതന്നെ ഇപ്പോഴും ചെയ്തുപോരുന്നു.

മങ്ങാട്ടു ഭട്ടതിരിയുടെ ഇല്ലത്തുള്ളവർക്കു ചിങ്ങമാസത്തിൽ തിരുവോണത്തിനു് ആറന്മുളയ്ക്കു പോകാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്തവിധത്തിൽ എന്തെങ്കിലും പ്രതിബന്ധം ഒരിക്കലെങ്കിലും നേരിട്ടിട്ടുള്ളതായി കേട്ടുകേൾവിപോലുമില്ല. ആ ഇല്ലത്തുള്ള

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

വരിൽ ആരെങ്കിലും പ്രസവമോ മരണമോ ആസന്നമായിരുന്നാൽ ആറന്മുളയ്ക്കു പോകാനുള്ള ദിവസമാകുമ്പോഴേയ്ക്കും അശുദ്ധി കഴിയാൻ തക്കവണ്ണം പ്രസവിക്കുകയൊ മരിക്കുകയൊ ചെയ്യും. അല്ലെങ്കിൽ പോകാനുള്ള ആൾ പോയിവന്നതിനു ശേഷമേ പ്രസവിക്കുകയോ മരിക്കുകയോ ചെയ്യാറുള്ളൂ. ഇങ്ങിനെയൊക്കെയാണ് ഇപ്പോഴും കണ്ടുവരുന്നത്. ആ ഇല്ലത്തു ബാലമരണമോ കുട്ടികൾക്കു പക്ഷിബാധ മുതലായ സുഖക്കേടുകളോ ഒരിക്കലും ഉണ്ടാകാറില്ല. അവിടെ ഇപ്പോഴും ഐശ്വര്യം വർദ്ധിച്ചുകൊണ്ടുതന്നെയാണിരിക്കുന്നത്. ഭഗവൽകൃപകൊണ്ടു മേലാലും അങ്ങിനെ തന്നെയിരിക്കട്ടെ.

൬. മുണ്ടേമ്പിള്ളി കൃഷ്ണമാരാർ.

മുണ്ടേമ്പിള്ളി മാരാരുടെ ഗൃഹം കൊച്ചിരാജ്യത്ത് തൃപ്പൂണിത്തുറെയാണ് എന്നു മാത്രമല്ല, തൃപ്പൂണിത്തുറ ക്ഷേത്രത്തിൽ പതിവായിട്ടുള്ള കൊട്ടു, പാട്ടു മുതലായ അടിയന്തിരങ്ങൾ നടത്താനുള്ള സ്ഥാനവും ആ കുടുംബത്തേയ്ക്കായിരുന്നു.

ഇക്കാലത്തു കുലവിദ്യയായ ചെണ്ടകൊട്ടുംമറ്റും അഭ്യസിക്കുന്നതും ക്ഷേത്രപ്രവൃത്തി നടത്തുന്നതും മാത്രമല്ല, മാരാന്മാരെന്നു പറയുന്നതുതന്നെ വലിയ കുറച്ചിലാണെന്നുള്ള വിചാരം അവരിൽ പലക്കുമുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. അതിനാലവർ ജാതിപ്പേരു മാററി നായര്, പിള്ള, പണിക്കർ ഇത്യാദി നാമങ്ങൾ സ്വീകരിച്ചുതുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. കൊച്ചിരാജ്യത്തുള്ള ഈ ജാതിക്കാർ ആധാരങ്ങളിലും മറ്റും എഴുതുന്നതു മാരാർ എന്നുതന്നെയാണെങ്കിലും അവരോടാരെങ്കിലും ജാതിയെന്താണെന്നു ചോദിച്ചാൽ 'അമ്പലവാസി' എന്നാണ് അവർ മറുവടി പറയുന്നത്. എങ്കിലും അമ്പലത്തിലേ പ്രവൃത്തികൾ നടത്താൻ അവരുടെ ദുരഭിമാനം അവരെ അനുവദിക്കുന്നുമില്ല. അമ്പലത്തിലെ വാസമെന്നല്ല, അമ്പലത്തിൽ പോകുന്നതുതന്നെ അവമാനകരമാണെന്നു വിചാരിക്കുന്നവർ അമ്പലവാ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

നികളാകുന്നതെങ്ങിനെയാണാവോ? കുലവിദ്യയായ ചെണ്ടകൊട്ടു, പാണികൊട്ടു മുതലായവ അഭ്യസിച്ചിട്ടുള്ളവർക്ക് ആഭിജാത്യം കുറയും എന്നുള്ള നാട്യവും ഇവരിൽ പലക്കും കണ്ടുവരുന്നുണ്ടു്. ജാതിത്തൊഴിൽ അഭ്യസിക്കാതെയും പാരമ്പര്യമുറയ്ക്കു നടത്തിവന്നിരുന്ന ക്ഷേത്രപ്രവൃത്തികൾ നടത്താതെയുമിരിക്കുക നിമിത്തം പതിവായി കിട്ടിവന്നിരുന്ന ചോറു കിട്ടാതെയും ക്ഷേത്രദർശനത്തിനുപോലും സംഗതിയാകാതെയും കഷ്ടപ്പെട്ടു് അലഞ്ഞുനടക്കുന്നവർ ഇവരുടെ കൂട്ടത്തിലിപ്പോൾ ധാരാളമായിരിക്കുന്നു.

എന്നാൽ കൃഷ്ണമാരാർ ഇക്കൂട്ടത്തിലുള്ള ഒരാളല്ലായിരുന്നു. കുലവിദ്യ അഭ്യസിക്കുകയും അതു സാമാന്യംപോലെ പ്രവൃത്തിക്കാറാവുകയും പ്രവൃത്തിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതു കുറച്ചിലല്ലെന്നും പ്രത്യുത അതു മാന്യതയാണെന്നുമായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായം. അതിനാൽ കൃഷ്ണമാരാർ അക്ഷരാഭ്യാസത്തോടുകൂടിത്തന്നെ കുലവിദ്യയും അഭ്യസിച്ചുതുടങ്ങുകയും സാമാന്യംപോലെ എഴുതാനും വായിക്കാനും പഠിച്ചുകഴിഞ്ഞപ്പോഴേയ്ക്കും ചെണ്ട, തിമില, മദ്ദളം, ഇടയ്ക്ക മുതലായവ കൊട്ടാനും സോപാനത്തിങ്കൽ സാധാരണമായി പാടാറുള്ള കീർത്തനങ്ങൾ, അഷ്ടപദി മുതലായവ പാടാനും ശീലമാക്കി. കൃഷ്ണമാരാർ ചെണ്ടകൊട്ടു മുതലായവ അഭ്യസിച്ചതു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മാതുലന്മാരുടെ അടുക്കൽത്തന്നെയായിരുന്നു. അവരും മാരാന്മാർക്കു വേണ്ടുന്ന തൊഴിലുകളെല്ലാം പഠിച്ചിരുന്നവരും പ്രവൃത്തിക്കുന്നവരുമായിരുന്നു. കുലവിദ്യ പ്രവൃത്തിക്കുന്നതു് അപമാനകരമാണെന്നുള്ള വിചാരവും അതിനെക്കുറിച്ചു നിന്ദയും അവർക്കുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. അവരെ ജാതിപ്പേരു ചേർത്തുവിളിക്കുന്നതിൽ സന്തോഷമല്ലാതെ വിരോധവും അവർ ഭാവിച്ചിരുന്നില്ല.

കൃഷ്ണമാരാർ കൊട്ടു, പാട്ടു മുതലായവ പഠിക്കുകയും അവയെല്ലാം സാമാന്യംപോലെ പ്രയോഗിക്കാറാവുകയും ചെയ്തതിന്റെ ശേഷം എവിടെയെങ്കിലും ചെന്നു സ്വവിദ്യകൾക്കു സ്വല്പംകൂടി നൈപുണ്യം സമ്പാദിക്കണമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

സ്വദേശം വിട്ടുപോയി. അങ്ങിനെ ഒന്നര ദിവസത്തെ വഴി വടക്കോട്ടു ചെന്നപ്പോൾ വഴിക്കുവെച്ചു ചില മലയാളികളെ കാണുകയും അവർ മൂകാംബിയിൽ ഭജനത്തിനു പോകുന്നവരാണെന്നു പറയുകയും ചെയ്കയാൽ അവരോടുകൂടി കൃഷ്ണമാരാരും മൂകാംബിയിലെത്തി ഭജനം തുടങ്ങി.

മൂകാംബിയിൽ ചില വിശേഷങ്ങളുണ്ടു. അവിടെ അത്താഴപ്പൂജ കഴിഞ്ഞു നടയടയ്ക്കുന്ന സമയം ത്രിമധുരനിവേദ്യത്തിനു വേണ്ടുന്ന തേനും കദളിപ്പഴവും പഞ്ചസാരയും കൂടി ഒരു പാത്രത്തിലാക്കി ബിംബത്തിന്റെ മുൻപിൽ വെച്ചിട്ടു വേണം നടയടയ്ക്കാൻ. അതു ദേവിയ്ക്കു നിവേദിക്കുന്നതു ദേവന്മാരാണു. ദേവന്മാർ രാത്രികാലങ്ങളിൽ പതിവായി അവിടെ വരികയും ഈ ത്രിമധുരം നിവേദിച്ചു ദേവിയെ വന്ദിച്ചുപോവുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ട്. അതിനാൽ മിക്ക ദിവസങ്ങളിലും കല്പവൃക്ഷകുസുമങ്ങൾ ബിംബത്തിങ്കൽ കാണും. അതൊന്നും ശാന്തിക്കാർ ആരെയും കാണിക്കുകയും ആരോടും പറയുകയും ചെയ്യാറില്ല. "അകത്തു കണ്ടതു പുറത്തു പറയുകയില്ല" എന്നു സത്യം ചെയ്യിച്ചിട്ടാണ് അവിടെ ശാന്തിക്കാരെ അവരോധിക്കുന്നതു്. ഏഴര നാഴിക വെളുപ്പാനുള്ളപ്പോൾ ശാന്തിക്കാർ കുളിച്ചു ചെന്നു നട തുറന്നു നിർമ്മാല്യം (തലേദിവസത്തെ പൂവും മാലയും) വാങ്ങി അതും ദേവന്മാർ നിവേദിക്കുന്ന ത്രിമധുരവും കൂടി കൊണ്ടുപോയി ഒരു കിണററിലിടുകയാണു പതിവ്. ആ ത്രിമധുരം ആർക്കും കൊടുക്കാറില്ല. ആ ത്രിമധുരംസേവിച്ചാൽ മലയാളികൾ ഏററവും ബുദ്ധിമാന്മാരും വലിയ വിദ്വാന്മാരുമായിത്തീരും. പരദേശികൾ സേവിച്ചാൽ ഒരു വിശേഷവുമുണ്ടാവുകയുമില്ല.

കൃഷ്ണമാരാർ ഭജനം തുടങ്ങി രണ്ടുമൂന്നു ദിവസം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഈ വിശേഷങ്ങളെല്ലാം ആരൊ പറഞ്ഞറിയുകയാൽ ഏതുവിധവും ആ ത്രിമധുരം സ്വല്പമെങ്കിലും സേവിക്കണമെന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തി. പക്ഷെ അതത്ര ക്ഷിപ്രസാദ്ധ്യമായ കാര്യമല്ലായിരുന്നു. ശാന്തിക്കാർ മനസ്സറിഞ്ഞു് അതാർക്കും കൊടുക്കുകയില്ല. ത്രിമധുരം കൊണ്ടുചെന്നിടുന്ന കിണറിന് അടപ്പും

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

പൂട്ടം അവിടെ കാവൽക്കാരുമുണ്ട്. ശാന്തിക്കാർ ത്രിമധുരം കൊണ്ടുചെല്ലുന്ന സമയം കാവല്ക്കാർ പൂട്ട തുറന്നു അടപ്പു മാറുകയും ശാന്തിക്കാർ ത്രിമധുരം കിണററിലിട്ടിട്ട പോവുകയും ഉടനേ കാവല്ക്കാർ കിണറടച്ചു പൂട്ടുകയുമാണ് പതിവ്. ഈ സ്ഥിതിയിൽ മാരാരുടെ ആഗ്രഹം സാധിക്കുന്നതെങ്ങിനെയാണ്? എങ്കിലും പ്രകൃത്യാതന്നെ അപകടനും വക്രബുദ്ധിയുമായിരുന്ന ആ മനുഷ്യൻ ഈ വിവരങ്ങളൊക്കെ അറിഞ്ഞിട്ടും നിരുത്സാഹനായില്ല. പതിവായി ശാന്തിക്കാർ കുളിച്ചുവന്നു നട തുറക്കുമ്പോഴേയ്ക്കും കൃഷ്ണമാരാരും കുളിച്ചു നിർമ്മാല്യം തൊഴാനായി അമ്പലത്തിലെത്തും. അത് ഏഴര നാഴിക വെളുപ്പിനായിരിക്കുമല്ലോ. ആ സമയത്തു ശാന്തിക്കാർക്കു കിണററിൻകരയിലേയ്ക്കു വെളിച്ചം കാണിച്ചുകൊടുക്കാൻ ക്ഷേത്രത്തിലെ നടകാവല്ക്കാരനും കുളിച്ച് അവിടെയെത്തിയിരിക്കണമെന്നാണ് ചട്ടം. എന്നാൽ ചില ദിവസം അയാൾ വരാൻ സ്വല്പം താമസിച്ചുപോകും. അങ്ങിനെ വരുന്ന ദിവസങ്ങളിൽ വിളക്കു കാണിച്ചു കൊടുക്കാൻ ശാന്തിക്കാർ കൃഷ്ണമാരാരോടു പറയുകയും ആ മനുഷ്യൻ സസന്തോഷം വിളക്കു കാണിച്ചുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തുതുടങ്ങി. അങ്ങിനെ രണ്ടു മൂന്നു ദിവസം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ കുശാഗ്രബുദ്ധിയായ മാരാർ ഒരു കൌശലം കണ്ടുപിടിച്ചു. വെളുപ്പാൻകാലത്തു കിടന്നുറങ്ങാതെ ശാന്തിക്കാർ ത്രിമധുരവും കൊണ്ടുചെല്ലുന്നതുവരെ കാത്തുനില്ക്കുന്ന കാര്യം വലിയ ബുദ്ധിമുട്ടായിട്ടുള്ളതാകയാൽ കിണറുകാവല്ക്കാർ ഒരുറക്കം കഴിഞ്ഞുണരുമ്പോൾ പന്ത്രണ്ടു മണിക്കോ, ഒരു മണിക്കോ, രണ്ടു മണിക്കോ എപ്പോളെങ്കിലും കിണററിൻെറ പൂട്ട തുറന്നിട്ടേയ്ക്കും. പിന്നെയതു പൂട്ടുന്നത്, അവർ രണ്ടാമത് ഉണരുമ്പോളാണ് അതു ചിലപ്പോൾ നേരം വെളുത്തിട്ടായിയെന്നും വരും. ഇത് ഏററവും രഹസ്യമായിട്ടുള്ള ഒരേർപ്പാടാണ് ഈ പതിവു ശാന്തിക്കാർക്കും ആ കാവല്ക്കാർക്കുമല്ലാതെ മററാർക്കും അറിഞ്ഞുകൂടായിരുന്നു. എങ്കിലും രണ്ടു മൂന്നു ദിവസത്തെ സഹകരണംകൊണ്ടു സൂക്ഷ്മഗ്രാ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഹിയായ മാരാർ അതു മനസ്സിലാക്കി. അതിനാൽ ആ മനുഷ്യൻ പിന്നെ തക്കം നോക്കിത്തുടങ്ങി. ഒരു ദിവസം വെളുപ്പാൻകാലത്തു കുളിയും നിർമ്മാല്യം തൊഴുകയും കഴിഞ്ഞു, ത്രിമധുരമിടുന്ന കിണററിൻകരെച്ചെന്നു് ഇരിട്ടത്തു മാറി ഒളിച്ചിരുന്നു. ആ സമയം ശാന്തിക്കാർ പതിവുപോലെ ത്രിമധുരവും പൂവും മാലയും എല്ലാംകൂടെ കിണററിലിട്ടിട്ടു പോയതു കാണുകയും കാവല്ക്കാർ നല്ലയുറക്കമാണെന്നു് അറിയുകയും ചെയ്യുകയാൽ മാരാർ പെട്ടെന്നു ചെന്നു കിണററിലിറങ്ങി തപ്പിനോക്കിയപ്പോൾ വെള്ളത്തിൽ പൊങ്ങിക്കിടന്നിരുന്ന മാലയിന്മേൽ പററിയിരുന്ന ഒരു കദളിപ്പഴക്കഷണം കൈയിൽ കിട്ടിയതു വായിലാക്കി ഇറക്കിക്കൊണ്ടു് ഉടനേ കയറി അമ്പലത്തിലേക്കു പോയി. ആ കദളിപ്പഴക്കഷണത്തിന്മേൽ കുറെശ്ശെ തേനും പഞ്ചസാരയും പുരണ്ടിട്ടുണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ടു മാരാർ ത്രിമധുരം സേവിച്ചു എന്നുതന്നെ പറയാം. പക്ഷേ ഇങ്ങിനെ കള്ളക്കൌശലം പ്രയോഗിച്ചു ത്രിമധുരം സേവിച്ചാൽ ഉണ്ടാകുന്ന വിപത്തോടുകൂടി സ്വല്പമൊരപകടത്തവും. സംഭവിക്കും. വൈക്കത്തു മുട്ടത്തു നമ്പൂരിക്കു പററിയ അബദ്ധവും അതാണല്ലോ. എങ്കിലും ആ ത്രിമധുരത്തിൻെറ മാഹാത്മ്യം ഒട്ടും ഇല്ലാതെ പോവുകയില്ല. കുട്ടഞ്ചമാരാർ ചെണ്ടകൊട്ടു്, മദ്ദളംകൊട്ടു്, തിമിലകൊട്ടു്, എടയ്ക്കകൊട്ടു്, മൃദംഗവായന, നാഗസ്വരവായന, വീണവായന, ഫിഡിൽവായന, പാട്ടു മുതലായവയിൽ അദ്വിതീയനും അതി പ്രസിദ്ധനുമായിത്തീൎന്നതു് ആ ത്രിമധുരത്തിൻെറ മാഹാത്മ്യംകൊണ്ടുതന്നെയാണു് ഗുരുമുഖേനയുള്ള അഭ്യാസം മാരാക്കു ബാല്യത്തിലുണ്ടായിട്ടുള്ളതു കൂടാതെ അധികമൊന്നുമുണ്ടായിട്ടില്ല. ദേവീപ്രസാദവും വാസനാബലവുംതന്നെയായിരുന്നു ആ മഹാന്റെ പ്രധാനമായിട്ടുണ്ടായിരുന്നതു്.

ഇപ്രകാരം വിശ്വവിശ്രുതനായിത്തീൎന്ന കുട്ടഞ്ചമാരാക്കു ശിഷ്യസമ്പത്തു വളരെ ചുരുക്കമായിരുന്നു ഗുരുക്കന്മാർ പറഞ്ഞുകൊടുത്തിട്ടു പഠിക്കുന്നവൎക്കു ആരും ശിഷ്യന്മാൎക്കു പറ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഞ്ഞുകൊടുത്തു പഠിപ്പിക്കാൻ കഴികയുള്ളു. കൃഷ്ണമാരാരുടെ പ്രയോഗങ്ങളെല്ലാം അപ്പോഴപ്പോൾ പുത്തൻപുത്തനായിത്തോന്നുന്ന മനോധർമ്മപ്രകാരമുള്ളവയായിരുന്നു. ഒരിക്കൽ പ്രയോഗിക്കുന്നതുപോലെ പിന്നീടൊരിക്കൽക്കൂടി പ്രയോഗിക്കുന്ന കാര്യം ആ മനുഷ്യനു സാദ്ധ്യമല്ലായിരുന്നു. അങ്ങിനെയുള്ള ഒരാൾക്കു ശിഷ്യന്മാരുണ്ടാകുന്നതെങ്ങിനെയാണ്?

മൂകാംബിയിലെ ഭജനം കഴിഞ്ഞതിന്റെശേഷം കൃഷ്ണമാരാർ കുറച്ചുകാലം പരദേശങ്ങളിൽ സഞ്ചരിച്ചിരുന്നു. അക്കാലത്തു വലിയ സംഗീതവിദ്വാന്മാരായ പലരുടെ പാട്ടും നാഗസ്വരവായനയും കേൾക്കാനിടയായതുകൊണ്ടു മാരാർക്ക് ആ വിഷയത്തിലുണ്ടായിരുന്ന പാണ്ഡിത്യത്തിനു പൂർണ്ണത സിദ്ധിച്ചു. അതുകൂടാതെ അദ്ദേഹം ആ ദിക്കുകളിൽനിന്നു പലരോടുമായി ചെപ്പടിവിദ്യ, ആൾമാറാട്ടം (അന്യാനുകരണം) മുതലായവയിലും നൈപുണ്യം സമ്പാദിച്ചു.

കൃഷ്ണമാരാരു സ്വദേശത്തു മടങ്ങിയെത്തിയതു മേൽമീശയും പിൻകുടുമയും ധരിച്ചു സോമനുമൊത്തു കേവലം പാണ്ടിക്കാരന്റെ വേഷത്തിലായിരുന്നു. സ്വദേശത്തെത്തി കലവിദ്യകൾ പ്രയോഗിച്ചുതുടങ്ങിയപ്പോൾ നാട്ടുകാർക്കു മാരാരെക്കുറിച്ചുണ്ടായിരുന്ന ബഹുമാനം ശതഗുണീഭവിച്ചു. കൃഷ്ണമാരാരുടെ കൊട്ടോ പാട്ടോ ഉണ്ടെന്നു കേട്ടാൽ ജനങ്ങൾ ഊണും ഉറക്കവുമുപേക്ഷിച്ചു ചെന്നുകൂടിത്തുടങ്ങി.

ചെണ്ട കൊട്ടുന്നതിനു കൃഷ്ണമാരാർക്കു തുല്യനായിട്ട് ഒരാൾ അക്കാലത്ത് ഒരിടത്തുമുണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നല്ല, അതിനു മുൻപും പിന്നെയും ഉണ്ടായിട്ടുമില്ല. ഇനി ഉണ്ടാകുന്നകാര്യം അസാദ്ധ്യവുമാണ്. കൃഷ്ണമാരാരുടെ മേളം, പറവു മുതലായ ചെണ്ടപ്രയോഗങ്ങൾ എല്ലാംതന്നെ അന്യാദൃശങ്ങളായിരുന്നു. വിശേഷിച്ചും തായമ്പക അത്യത്ഭുതകരവുമായിരുന്നു. ആ വിദ്വാൻ തായമ്പകയ്ക്കു കൊട്ടുന്നതു് അന്യന്മാർ കൊട്ടുന്ന എണ്ണങ്ങളൊന്നുമല്ലെന്നു മാത്രമല്ല, ഒരിക്കൽ കൊട്ടുന്ന എണ്ണങ്ങളൊന്നുമായിരിക്കയില്ല പിന്നെയൊരിക്കൽ കൊ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ട്ടുന്നതു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രയോഗങ്ങളൊക്കെ അപ്പൊഴു ളപ്പോൾ പുത്തൻപുത്തനായി തോന്നുന്ന മനോധർമ്മപ്രകാര മാണെന്നു മുൻപു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ. ചിലപ്പോൾ ചിലർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടുക്കൽ ചെന്നു് "ഇന്നലെ തായമ്പക യ്ക്കു കൊട്ടിയ എണ്ണങ്ങൾ കേട്ടിട്ടു മതിയായില്ല. ഇന്നുകൂടി അവതന്നെ കൊട്ടിക്കേട്ടാൽ കൊള്ളാമെന്നുണ്ടു്" എന്നു പറ ഞ്ഞിട്ടു് "എന്റെ കുട്ടികളേ! അതു മാത്രം എന്നോടു പറയരു തു്. അതു എന്നാൽ സാദ്ധ്യമല്ല. ഇതൊന്നും ഞാൻ അഭ്യ സിച്ചു പഠിച്ചിട്ടുള്ളവയല്ല. ഇന്നലെ കൊട്ടിയവ എന്തെല്ലാ മായിരുന്നുവെന്നും ഇന്നിനി കൊട്ടുന്നതെന്തെല്ലാമായിരിക്കുമെ ന്നും എനിക്കു നിശ്ചയമില്ല" എന്നു പറഞ്ഞതായി കേട്ടി ട്ടുണ്ടു്.

കൃഷ്ണമാരാർ പരദേശത്തുനിന്നു തിരിച്ചുവന്നു സ്വദേശ ത്തു താമസിച്ചിരുന്ന കാലത്തു ബ്രിട്ടീഷുമലബാറിൽ ചെർപ്പുള ശ്ശേരിദേശത്തു ചെണ്ടകൊട്ടിനു പ്രസിദ്ധന്മാരായ ചില പുതു വാളന്മാരുണ്ടായിരുന്നു. അവരെക്കുറിച്ചു പലരും പുകഴ്ത്തുന്നതു കേട്ടിട്ടു ദുശ്ശിവപേരൂരുണ്ടായിരുന്ന ചില മേളപ്രിയന്മാർ ഒരു കൊല്ലം പൂരത്തിനു അവരെ വരുത്തി കൊട്ടിച്ചു. അന്നു കൃ ഷ്ണമാരാരും അവിടെയെത്തിയിരുന്നു. പുതുവാളന്മാരു ടെ കൊട്ടിനേക്കുറിച്ചു കൃഷ്ണമാരാരുടെ അഭിപ്രായമറി യുന്നതിനായി ചിലർ ചോദിച്ചിട്ടു "ചെണ്ടയിന്മേൽ 'പു തോം', 'പുതോം' എന്നു ശബ്ദംകേൾപ്പിക്കാനവർക്കറിയാം. അ തുകൊണ്ടല്ലേ അവരേ 'പുതു'വാൾ 'പുതു'വാൾ എന്നെല്ലാവ രും പറയുന്നതു്?" എന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ മറുപടി. കൃഷ്ണമാരാർക്കു സമന്മാരായ കൊട്ടുകാരും പാട്ടുകാരും അക്കാ ലത്തു എങ്ങുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ആ കൊട്ടുകാരായ പുതുവാള ന്മാരിൽ 'കൃഷ്ണൻ' എന്നു പേരായിട്ടു് ഒരാൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. അവരിൽ പ്രധാനൻ ആ കൃഷ്ണപ്പുതുവാളായിരുന്നു. ആ മനു ഷ്യനേക്കുറിച്ചുള്ള അഭിപ്രായം പ്രത്യേകം ചോദിച്ചപ്പോൾ കൃ ഷ്ണമാരാർ പറഞ്ഞ മറുപടി.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

"മാരഃ കൃഷ്ണഃ പുത്രഃ കൃഷ്ണഃ കോഭേദഃ പുത്രമാരയോഃ?
ഇണ്ടിണ്ടികാലേ സമ്പ്രാപ്തേ മാരോ മാരഃ പുത്രഃ പുത്രഃ"

എന്നായിരുന്നു. ഇതിൽ സ്വല്പം ആത്മപ്രശംസകൂടി സ്ഫുരിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും കൃഷ്ണമാരാർ ഒരു രസികനാം സരസനും ഫലിതക്കാരനുമായിരുന്നെന്നും സ്പഷ്ടമാകുന്നുണ്ടല്ലോ.

സംഗീതവിഷയത്തിൽ അതിപ്രസിദ്ധനായിരുന്ന മഹാവൈത്തി ഭാഗവതർ ഒരിക്കൽ തൃശ്ശിവപേരൂർ ചെന്നിരുന്നപ്പോൾ അവിടെയുണ്ടായിരുന്ന ചില സംഗീതരസികന്മാരുത്സാഹിച്ച് ഒരു പാട്ടുകച്ചേരി നടത്തുകയുണ്ടായി. അന്നവിടെ കേൾവിക്കാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ കൃഷ്ണമാരാരുമുണ്ടായിരുന്നു. ഭാഗവതർക്ക് അധികം നൈപുണ്യമുണ്ടായിരുന്നതു രാഗവിസ്താരത്തിലായിരുന്നു. താളത്തിന് സ്വല്പം വലിവുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ പല്ലവി പാടിയതു കൃഷ്ണമാരാർക്ക് അത്ര രസിച്ചില്ല. പാട്ടുകച്ചേരി പിരിഞ്ഞതിന്റെ ശേഷം ഭാഗവതരുടെ പാട്ടിനെക്കുറിച്ചു ചിലർ കൃഷ്ണമാരാരോട് അഭിപ്രായം ചോദിച്ചപ്പോൾ "ഭാഗവതരുടെ പേരു യഥാർത്ഥമാണ് അദ്ദേഹം മഹാ വൈത്തി തന്നെ" എന്നാണ് മറുപടി പറഞ്ഞത്. ഇതുകൊണ്ടു കൃഷ്ണമാരാർക്കു സകല വിദ്വാന്മാരെക്കുറിച്ചും പുച്ഛമായിരുന്നു എന്നു ആരും തെററിദ്ധരിക്കരുത്. അദ്ദേഹത്തിനു തോന്നുന്നതു മറച്ചുവെയ്ക്കാതെ നേരേ തുറന്നുപറയും എന്നേ ഉള്ളൂ.

പാട്ടിനു രാഘവഭാഗവതരും വീണവായനയ്ക്കു കല്യാണകൃഷ്ണഭാഗവതരും കഴിഞ്ഞല്ലാതെ ആരുമില്ലെന്നായിരുന്നു കൃഷ്ണമാരാരുടെ അഭിപ്രായം. അവരേ രണ്ടുപേരെയും കുറിച്ചു മാരാർക്കുണ്ടായിരുന്ന ബഹുമാനം സീമാതീതമായിരുന്നു. അപ്രകാരംതന്നെ കല്യാണകൃഷ്ണഭാഗവതർക്കു കൃഷ്ണമാരാരെക്കുറിച്ചും വളരെ ബഹുമാനമുണ്ടായിരുന്നു. "കൃഷ്ണമാരാർ ചെണ്ട കൊട്ടുകയല്ല; വായിക്കുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്" എന്നാണ് കല്യാണകൃഷ്ണഭാഗവതർ പറയാറുള്ളത്.

കൃഷ്ണമാരാർക്കു കൊട്ടു, പാട്ടു മുതലായവയിൽ മാത്രമല്ല

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

അഭിജ്ഞതയുണ്ടായിരുന്നത് മാതംഗലീല, വസൂരിചികിത്സ, തച്ചുശാസ്ത്രം, തന്ത്രസമുച്ചയം മുതലായവയിലും നല്ല പരിജ്ഞാനമുണ്ടായിരുന്നു മദിളകിപ്പാഞ്ഞു നടക്കുന്ന വലിയ കൊലകൊമ്പന്മാരെപ്പോലും യാതൊരു ദേഹോപദ്രവവും ഏല്പിക്കാതെ പിടിച്ചു ബന്ധിക്കാൻ കൃഷ്ണമാരാർക്കു യാതൊരു പ്രയാസവുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. തൃപ്പൂണിത്തുറ ക്ഷേത്രത്തിൽ ഉത്സവകാലത്തു ആനപ്പിണക്കമുണ്ടാവുക സാധാരണമാണ്. എന്നാൽ കൃഷ്ണമാരാരവിടെയുണ്ടായിരുന്ന കാലങ്ങളിലൊന്നും അതുകൊണ്ടു് ആർക്കും യാതൊരുപദ്രവവും ഉണ്ടാകാറില്ല. ആന പിണങ്ങാൻ ഭാവിക്കുന്നുവെന്നറിഞ്ഞാൽ എത്രാനയായാലും ഉടനേ കൃഷ്ണമാരാർ ചെന്നു പിടിച്ചു ബന്ധിക്കും. പിന്നെ ഉപദ്രവങ്ങളുണ്ടാവാൻ സംഗതിയാവുകയില്ലല്ലോ. ഇതു് എവിടെയായാലും പതിവാണ്.

കാശിയിൽവെച്ചു കഴിഞ്ഞുപോയ പാലിയത്തു വലിയച്ചനും കൃഷ്ണമാരാരും തമ്മിൽ വലിയ സ്നേഹമായിരുന്നു. അതിനാൽ കൃഷ്ണമാരാർ ചിലപ്പോൾ ചേന്നമംഗലത്തു ചെന്നു താമസിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. ഒരിക്കൽ കൃഷ്ണമാരാർ അങ്ങനെ അവിടെച്ചെന്നു താമസിച്ചിരുന്നപ്പോൾ പാലിയം വക 'കേട്ടി' എന്നു പേരായിരുന്ന കൊമ്പനാന മദഭ്രാന്തിയിളകി ആനക്കാരനേ കുത്തിക്കൊന്നതിന്റെ ശേഷം അവിടെയെല്ലാം ഓടി നടന്നു പല വിധത്തിലുള്ള ഉപദ്രവങ്ങൾ ചെയ്തു തുടങ്ങി. ആ ആന മഹാവികൃതിയായിരുന്നുവെങ്കിലും കണ്ടാൽ നല്ല ഭംഗിയും ദേഹപുഷ്ടിയുമുള്ളതായിരുന്നതിനാൽ വലിയച്ചനു് അവനെക്കുറിച്ചു വളരെ വാത്സല്യമുണ്ടായിരുന്നു. ആ ആനയെ ദേഹോപദ്രവമേല്പിക്കുന്ന കാര്യം വലിയച്ചനു വലിയ സങ്കടവുമായിരുന്നു. ആന ഓടി നടന്നു കണ്ടവരെ കുത്തിത്തുടങ്ങിയപ്പോഴേയ്ക്കും അവിടെയെല്ലാവരും നിലവിളിക്കുകയും പേടിച്ചു പലരും പുരയ്ക്കകത്തു കയറി വാതിലടച്ചിരിപ്പാവുകയും ചെയ്തു. അപ്പോൾ വലിയച്ചൻ കൃഷ്ണമാരാരോടു "ഈ ആനയെ ഒന്നു പിടിച്ചുകെട്ടാൻ നല്ല വല്ല വഴിയുമുണ്ടോ? ഉണ്ടെങ്കിൽ അങ്ങു

നെ ചെയ്താൽക്കൊള്ളാം. അവനേ വേദനപ്പെടുത്താതെ സാധിക്കണം" എന്നു പറഞ്ഞു ഉടനേ മാരാർ "ഞാനൊന്നു പരീക്ഷിച്ചുനോക്കട്ടെ" എന്നു പറഞ്ഞിട്ടു ഒരു ചെറിയ കോലെടുത്ത് അതുകൊണ്ട് ആനയുടെ നേരേ ചില ആംഗ്യങ്ങൾ കാണിച്ചു. ആന തൽക്ഷണം മാരാരുടെ മുൻപിൽച്ചെന്നു കൊമ്പുകുത്തി. മാരാർ ഉടനേ ആനയേ പിടിച്ചു ബന്ധിക്കുകയും ചെയ്തു.

കൃഷ്ണമാരാർ പ്രകൃത്യാ ദീനദയാലുവും ഉദാരശീലനുമായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിനു വസൂരിദീനമുണ്ടായിട്ടില്ലെങ്കിലും അഗതികളായിട്ടുള്ളവർ ആ ദീനം പിടപെട്ടു രക്ഷകരില്ലാതെ കഷ്ടപ്പെടുന്നതായി അറിഞ്ഞാൽ അദ്ദേഹം ചെന്ന് അവരേ വേണ്ടതുപോലെ ശുശ്രൂഷിച്ചു രക്ഷിക്കുക പതിവായിരുന്നു. അതിലേയ്ക്ക് അദ്ദേഹം യാതൊരു പ്രതിഫലവും ആഗ്രഹിക്കാറില്ലെന്നു മാത്രമല്ല, വേണ്ടിവന്നാൽ സാധുക്കൾക്കു വേണ്ടി യഥാശക്തി വല്ലതും ചെലവുചെയ്യാനും അദ്ദേഹം സന്നദ്ധനായിരുന്നു. മാരാരുടെ വസൂരിചികിത്സയ്ക്ക് ഒരു വിശേഷവിധി കൂടിയുണ്ടായിരുന്നു. സാധാരണവസൂരിചികിത്സകന്മാർ അപഥ്യമെന്നു വിചാരിച്ചു വരുന്നവ ചെയ്താണ് മാരാർ ദീനക്കാരേ രക്ഷിക്കുക പതിവ്. അതിനേക്കുറിച്ചു പലരും അത്ഭുതപ്പെടാറുണ്ട്.

മാന്യന്മാരെ മാനിക്കുന്നതിനു കൃഷ്ണമാരാക്കു ഒട്ടും മടിയുണ്ടായിരുന്നില്ല. എങ്കിലും ആൾഭേദം വിചാരിക്കാതെ എല്ലാവരോടും ഒരുപോലെ സംസാരിക്കുകയും പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന സ്വഭാവവും അദ്ദേഹത്തിനു ധാരാളമുണ്ടായിരുന്നു. ചിലപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാക്കുകളും പ്രവൃത്തികളും കേൾക്കുകയും കാണുകയും ചെയ്താൽ അദ്ദേഹം ഒന്നാംതരം മുട്ടാളനാണെന്നും ചിലപ്പോൾ വലിയ വിനയശാലിയാണെന്നും തോന്നുമായിരുന്നു. ആകപ്പാടെ വിചാരിച്ചാൽ മാരാർ ഒരു പരിശുദ്ധസ്വഭാവനായിരുന്നുവെന്നുതന്നെ പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

മാരാർ പരദേശത്തുനിന്നു തിരിച്ചു വന്നകാലത്ത് അന്നത്തെ കൊച്ചിവലിയതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു മാരാരെ തിരുമുൻപാകെ വരുത്തി, "കൃഷ്ണന്റെ ഈ വേഷം മാററണം. പിൻകുടുമ്മയും മേൽമീശയും മലയാളികൾക്കു ചേർന്നതല്ല. ഈ വേഷത്തിൽ ക്ഷേത്രപ്രവൃത്തികൾ നടത്തുന്നതുതന്നെ ശരിയല്ല" എന്നു കല്പിച്ചു. ഇതിനു മറുപടിയായി കൃഷ്ണമാരാർ അറിയിച്ചതു, "കല്പന അനുസരിക്കേണ്ടത് അടിയന്റെ കൃത്യമാണ് ആശ്രിതന്മാരുടെ അഭീഷ്ടം അനുവദിച്ചു കൊടുക്കുകയെന്നുള്ളത് ഇവിടുത്തെ ധർമ്മവുമാണ് അതിനാൽ ഈ കാര്യം രാജിയായിട്ടു തീർത്താൽ കൊള്ളാമെന്നാണ് അടിയന്റെ അപേക്ഷ. പിൻകുടുമ്മ മാററണമെന്നു കല്പന സാദരം അടിയൻ സമ്മതിച്ചിരിക്കുന്നു. ഉടനെ അതു കളഞ്ഞു മുൻകുടുമ്മ വെച്ചുകൊള്ളാം. മേൽമീശ ശ്രൗതപ്രമുഖരായ പുരുഷന്മാർക്ക് ആവശ്യം വേണ്ടതാകയാൽ അതു് ഇരുന്നുകൊള്ളട്ടെ എന്നു കല്പിച്ചനുവദിക്കുകയും വേണം ഇതാണ് രാജിയുടെ സ്വഭാവം" എന്നായിരുന്നു മാരാരോടു നിർബന്ധിച്ചാൽ ഫലിക്കുകയില്ലെന്നു തിരുമനസ്സിലേയ്ക്കു നല്ല നിശ്ചയമുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ ഒടുക്കം "എന്നാൽ കൃഷ്ണന്റെ ഹിതംപോലെയാവട്ടെ" എന്നു കല്പിച്ചു. കൃഷ്ണമാരാർ അന്നുതന്നെ പിൻകുടുമ്മ മാററി മുൻകുടുമ്മയാക്കുകയും ചെയ്തു.

കൃഷ്ണമാരാരുടെ വീടു പഴക്കംകൊണ്ടു വളരെ ജീർണ്ണപ്പെട്ടിരുന്നതിനാൽ ആ വിവരം ഒരിക്കൽ കൊച്ചിവലിയതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ അടുക്കൽ അറിയിക്കുകയാൽ പുരപണിക്കായി രണ്ടായിരം രൂപാ കല്പിച്ചുകൊടുത്തു. അതുകൊണ്ടുപോയി കൃഷ്ണമാരാർ പറമ്പിനു മതിൽ കെട്ടിച്ചുതുടങ്ങി. തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു ആ വിവരമറിഞ്ഞ് അതിനെക്കുറിച്ചു കല്പിച്ചുചോദിച്ചപ്പോൾ "പറമ്പിനകത്താണല്ലോ പുര. പറമ്പിനു രക്ഷയില്ലാഞ്ഞാൽ പുരയ്ക്കുറപ്പു മതിയാവുകയില്ലല്ലോ എന്നു വിചാരിച്ചാണ്" എന്നു തിരുമനസ്സറിയിച്ചു. കല്പിച്ചുകൊടുത്ത പണം തീർന്നപ്പോൾ മതിൽ കെട്ടും മതിയാക്കി. ഒടുക്കം മതിൽ മുഴ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

വനായുമില്ല, പുര പണിയിച്ചുമില്ല. അക്കാൎയ്യം അങ്ങിനെ തിന്നു.

കൊച്ചിയിലെ മിഥുനമാസത്തിൽ തീപ്പെട്ട വലിയതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടും കൃഷ്ണമാരാരും സമപ്രായക്കാരായിരുന്നു. കൃഷ്ണമാരാരുടെ കെട്ടു, പാട്ടു മുതലായവയുടെ ഗുണമറിഞ്ഞു രസിക്കുന്നതിനും യോഗ്യതാനുരൂപം ബഹുമാനിക്കുന്നതിനും വേണ്ടുന്ന ജ്ഞാനം ആ തിരുമനസ്സിലേക്കു ധാരാളമായിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. എങ്കിലും അവിടത്തെ സേവന്മാർ മാരാരുടെ യോഗ്യതക്കു തക്കവണ്ണമുള്ള സംഭാവനകൾ കല്പിച്ചുചെയ്വാൻ ഇടയാക്കാതെയിരിക്കുകയും തരംപോലെ ചില ഏഷണികൾ പ്രയോഗിച്ചു കൂടക്കൂടെ മാരാരുടെ പേരിൽ തിരുവുള്ളക്കേടുണ്ടാക്കിത്തീൎക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. സേവന്മാൎക്കു മാരാരോടു വിരോധത്തിനു കാരണം അവരെ മാരാർ ക്രമത്തിലധികം ബഹുമാനിക്കാതെയിരുന്നതാണു്. മാരാർ തമ്പുരാക്കന്മാരല്ലാതെ സേവന്മാരെ അത്ര വകവെക്കാറില്ല. ദേവനെയല്ലാതെ ബലിക്കല്ലുകളെക്കൂടി വന്ദിക്കുവാൻ കഴികയില്ല എന്നായിരുന്നു മാരാരുടെ അഭിപ്രായം. ഏഷണിമൂലമുണ്ടാകുന്ന കല്പനയേയും മാരാരത്ര വകവെക്കാറില്ല. അങ്ങിനെ വല്ല കല്പനയുമുണ്ടായാൽ ഉടനേ എന്തെങ്കിലും അപകടം കാണിക്കുകയോ പറയുകയോ ആണു് മാരാരുടെ പതിവു്.

ഒരിക്കൽ തൃപ്പൂണിത്തുറക്ഷേത്രത്തിൽ ഉത്സവകാലത്തു കൃഷ്ണമാരാർ ക്ഷേത്രത്തിന്റെ മതിൽക്കകത്തു കടക്കരുതെന്നൊരു കല്പനയുണ്ടായി. ഇതു സേവന്മാരുടെ ഏഷണിനിമിത്തമുണ്ടായതാണെന്നു അറിയാമായിരുന്നതുകൊണ്ടു മാരാർ മദ്ദളപ്പുറപ്പാടിന്റെ സമയത്തു ഒരു മദ്ദളമെടുത്തുകൊണ്ടു മതിലിന്മേൽ കയറിയിരുന്നു കൊട്ടിത്തുടങ്ങി. അതുകണ്ടു കാരണമെന്തെന്നു ചിലർ ചോദിച്ചപ്പോൾ "ഞാൻ മതിൽക്കകത്തു കടക്കരുതെന്നു കല്പനയുണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. കല്പന അനുസരിക്കാതെയിരിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ലല്ലോ. എന്നാൽ എന്റെ ക്ഷേത്രപ്രവൃത്തി കല്പിച്ചുവിരോധിച്ചിട്ടുമില്ല. അതുകൊണ്ടു് എന്റെ തൊ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഴിൽ നടത്താതെയിരിക്കാനും എനിക്കു നിവൃത്തിയില്ല. അതു കൊണ്ട് ഇവിടെനിന്നു കൊട്ടുന്നതാണ്" എന്നായിരുന്നു മറുപടി പറഞ്ഞത്. ഈ വർത്തമാനങ്ങളെല്ലാം അപ്പോൾത്തന്നെ സേവന്മാർ മുഖാന്തരം തിരുമനസ്സിലേക്കറിവു കിട്ടുകയാൽ കല്പിച്ച് മാരാരെ അയച്ചു വിളിപ്പിച്ചു മാരാരെ തിരുമുൻപാകെവരുത്തിട്ടു, "ഇനി കൃഷ്ണനെ നമ്മുടെ രാജ്യത്തു കാണരുത്" എന്നു കല്പിച്ചു. ഇതിനു മറുപടിയായി മാരാർ തിരുമനസ്സറിയിച്ചതു, "റാൻ, ഒരു വിരൽ നീളത്തിൽ ഒരു മുറിത്തിരി കൂടിത്തരാൻ കല്പനയുണ്ടാകണം" എന്നായിരുന്നു. മാരാരുടെ ഈ വാക്കിന്റെ സാരം, കൊച്ചിരാജ്യം ഒരു മുറിത്തിരികൊണ്ടു മറുരാജ്യത്തെത്താവുന്ന വിധത്തിൽ ഏറ്റവും ചെറിയതാണെന്നും ഭൂമി വിപുലയായതുകൊണ്ട് എവിടെയെങ്കിലും പോയി കാലക്ഷേപം ചെയ്തു കൊള്ളാമെന്നുമാണല്ലോ. രാജഭക്തനായിരുന്ന കൃഷ്ണമാരാർ ഇപ്രകാരം തിരുമനസ്സറിയിച്ചതു തമ്പുരാനെക്കുറിച്ചുള്ള വൈരസ്യംകൊണ്ടോ ധിക്കാരംകൊണ്ടോ അല്ലായിരുന്നു. സേവന്മാരെക്കുറിച്ചുള്ള പുച്ഛംകൊണ്ട് അവരെ മദ്ധ്യമമാക്കാനായിട്ടു മാത്രമായിരുന്നു.

തിരുമനസ്സിലേക്കു തിരുവുള്ളക്കേടുണ്ടായാൽ അതു മാറുന്നതിനു മാരാക്കു ഒരു നല്ല കൌശലമുണ്ടായിരുന്നു. അക്കാലത്തു കോവിലകത്തു കഥകളിയില്ലാത്ത ദിവസം ചുരുക്കമായിരുന്നു. എന്നാൽ കഥകളിക്കു കൊട്ടാൻ കൃഷ്ണമാരാർ അധികം പോകാറില്ല. കളി തൃക്കൺപാൎക്കുന്നതിനു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു തോടയം, പുറപ്പാടു, മഞ്ജുതര മുതലായവയൊക്കെക്കഴിഞ്ഞു കഥ തുടങ്ങിയതിന്റെ ശേഷമേ പുറത്തു എഴുന്നള്ളിയിരിക്കാറുള്ളു. മാരാരോടു തിരുവുള്ളക്കേടായിരിക്കുന്ന കാലങ്ങളിൽ മാരാർ മഞ്ജുതരയാകുമ്പോൾ അരങ്ങത്തെത്തി ചെണ്ടയെടുത്തു തോളത്തിട്ടു കൊട്ടിത്തുടങ്ങും. ഉടനെ പുറത്തെഴുന്നള്ളും. കൃഷ്ണമാരാരുടെ ഇടംകൈ ചെണ്ടപ്പുറത്തു വീണാലുള്ള ശബ്ദം തിരുമനസ്സിലേക്കു പ്രത്യേകമറിയാമായിരുന്നു. തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് എഴുന്നള്ളിയിരുന്നാൽ കളികഴിയു

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ന്നതുവരെ മാരാർ കൊട്ടുകയും മാരാർ കൊട്ടന്നുണ്ടായാൽ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു കളി കഴിയുന്നതുവരെ എഴുന്നള്ളിയിരുന്നു തൃക്കൺപാർക്കുകയും പതിവാണ്. ഒടുക്കം എന്തെങ്കിലും ഒരു സമ്മാനം മാരാർക്കു കല്പിച്ചുകൊടുക്കുകയും അതോടുകൂടി തിരുവുള്ളക്കേടു തീരുകയും ചെയ്യും. ഇതാണ് മാരാരുടെ കൌശലം. ഇതിൽ സേവന്മാരുടെ സൂത്രമൊന്നും ഫലിക്കാറുമില്ല.

ഒരിക്കൽ തൃപ്പൂണിത്തുറക്ഷേത്രത്തിൽ കൃഷ്ണമാരാർ ഉച്ചപ്പൂജയ്ക്കു കൊട്ടുകയും പാടുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടുനിന്നു. പതിവിൽ ഇരട്ടി സമയമായിട്ടും തന്ത്രിനട തുറക്കാഞ്ഞതിനാൽ മാരാർ ഇടയ്ക്കു അവിടെ നിർത്തിയിട്ടു വീട്ടിലേയ്ക്കു പോയി. അന്ന് ഉച്ചതിരിഞ്ഞപ്പോൾ തന്ത്രി ചെന്നു വിവരം തിരുമനസ്സറിയിച്ചു. ഉടനെ മാരാരെ തിരുമുൻപാകെ വരുത്തി, "പൂജ കഴിഞ്ഞു നട തുറക്കുന്നതിനു മുമ്പു കൊട്ടുനിർത്തിപ്പോയതു എന്താണെ"ന്നു കല്പിച്ചുചോദിച്ചു. അതിനു മാരാരുടെ മറുപടി, "പ്രസന്നപൂജയ്ക്കു ഇത്ര സമയം വേണമെന്ന് അടിയനു നിശ്ചയമുണ്ട്. അതു അടിയൻ പ്രമാണസഹിതം ഇവിടെ ബോധപ്പെടുത്താം. ആവശ്യമുള്ളതിൽ ഇരട്ടിസമയം അടിയൻ കൊട്ടുകയും പാടുകയും ചെയ്തു. പിന്നെയും നട തുറക്കാതെയിരുന്നതു അടിയന്റെ കുറ്റമല്ല" എന്നായിരുന്നു. മാരാരറിയിച്ചതു വാസ്തവമാണെന്നു തിരുമനസ്സിലേയ്ക്കു തോന്നി. എങ്കിലും തന്ത്രിയുടെ പരാതി അവിടെ വകവെച്ചില്ലെന്നു വരുത്തുന്നതു ശരിയല്ലല്ലോ എന്നു വിചാരിച്ചു "ഇങ്ങിനെ സമാധാനം പറഞ്ഞാലും മതിയും പോര; ഇന്നത്തേതേതെങ്കിലും കഴിഞ്ഞുവല്ലോ. ഇനി അതിനെക്കുറിച്ചൊന്നും പറയുന്നില്ല. മേലാൽ ഇങ്ങിനെ വരരുത്. തന്ത്രി അകത്തു കയറി വാതിലടച്ചാൽ തുറക്കുന്നതുവരെ കൊട്ടിക്കൊള്ളണം" എന്നു കല്പിച്ചു. "റാൻ, മേലാലങ്ങിനെ ചെയ്തുകൊള്ളാം" എന്നറിയിച്ചിട്ടു മാരാർ പോയി.

തന്ത്രിക്ക് ഉച്ചയ്ക്കു ഊണു കഴിഞ്ഞാൽ ഉടനെ കിടന്നു ഒരു രണ്ടു നാഴിക നേരമെങ്കിലും ഉറങ്ങാഞ്ഞാൽ വലിയ സു

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

സുഖക്കേടാണു അദ്ദേഹം ആ പകലുറക്കം ഒരു നിത്യകർമ്മം പോലെ പതിവായി നടത്തിയിരുന്നു. അതിനു വിഘ്നമുണ്ടാകുന്നതു് അദ്ദേഹത്തിനു പരമസങ്കടമായിരുന്നു. മാരാരെക്കുറിച്ചു പരാതി തിരുമനസ്സറിയിച്ചതിന്റെ പിറ്റേദിവസം ഉച്ചയ്ക്കു തന്ത്രി ഊണുകഴിഞ്ഞു പുരയ്ക്കകത്തു കയറി വാതിലടച്ചു കിടന്നു നല്ലയുറക്കമായപ്പോൾ കൃഷ്ണമാരാർ ഒരു ചെണ്ടയുംകൊണ്ടു് അവിടെയെത്തി പുറത്തു നിന്നു കേമമായിട്ടു കൊട്ടിത്തുടങ്ങി. കൊട്ടു കേട്ടു തന്ത്രി ഉണർന്നു ശുണ്ഠികടിച്ചുകൊണ്ടെണീറ്റു വാതിൽ തുറന്നു. ഉടനെ മാരാർ കൊട്ടും നിർത്തി. തന്ത്രി ദേഷ്യപ്പെട്ടു പല്ലുകടിച്ചുകൊണ്ടു "എന്താ കൃഷ്ണാ! ഇങ്ങിനെ ഉപദ്രവിക്കുന്നതു്?" എന്നു ചോദിച്ചു. അതിനു മാരാരുടെ മറുപടി "വലിയതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ കല്പന അവിടുന്നും കേട്ടില്ലേ? തന്ത്രി അകത്തു കയറി വാതിലടച്ചാൽ തുറക്കുന്നതുവരെ കൊട്ടണം എന്നല്ലേ കല്പിച്ചതു? കല്പനപ്രകാരം ചെയ്യാതിരിക്കാൻ എനിക്കു നിവൃത്തിയുണ്ടോ" എന്നായിരുന്നു. ഉച്ചസമയത്തു അകാരണമായിക്കേട്ട കൊട്ടിന്റെ കാരണമറിയുന്നതിനായി അവിടെ വന്നുകൂടിയിരുന്നവരെല്ലാം മാരാരുടെ ഈ മറുപടി കേട്ടു പൊട്ടിച്ചിരിച്ചു. തന്ത്രി ഏറ്റവും ഇളിഭ്യനായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. പിന്നെ ഒരിക്കലും തന്ത്രി പൂജയടച്ചാൽ തുറക്കുന്നതിനു ക്രമത്തിലധികം താമസിച്ചു മാരാരെ ബുദ്ധിമുട്ടിച്ചിരുന്നില്ല.

കൃഷ്ണമാരാർ പരദേശങ്ങളിൽ സഞ്ചരിച്ചിരുന്നപ്പോൾ ചെപ്പടിവിദ്യയും ആൾമാറാട്ടവും പഠിച്ചതായി മുൻപു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ. ആ രണ്ടു വിദ്യകളും മാരാർ തൃപ്പൂണിത്തുറെ ഉത്സവകാലത്തു കാണിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. തൃപ്പൂണിത്തുറക്ഷേത്രത്തിൽ ആണ്ടുതോറും പതിവുള്ള മൂന്നുത്സവങ്ങളിൽ പ്രാധാന്യം വൃശ്ചികമാസത്തിലേതിനാണു്. വൃശ്ചികമാസത്തിൽ ചോതിക്കൊടിയേറ്റും തിരുവോണം ആറാട്ടുമാണു് പതിവു്. അതിൽ നാലാമുത്സവം മുതൽക്കേ അവിടെ വളരെ പ്രധാനമാണു്. അന്നു് അവിടെ ദേവദർശനം വളരെ പ്രധാനമാകയാൽ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

മററുള്ളദിവസങ്ങളിലേക്കാൾ വളരെയധികം ആൾക്കൂട്ടമുണ്ടാകം. അന്നത്തെ എഴുന്നള്ളിപ്പിനു 'തൃക്കേട്ടപ്പുറപ്പാട്' എന്നാണ് പറഞ്ഞുവരുന്നത് വലിയതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് എഴുന്നള്ളത്തു തൃക്കൺപാർക്കുന്നതിന് എഴുന്നള്ളിയിരിക്കുന്നതു തെക്കേ നടയിലും പടിഞ്ഞാറേ നടയിലും എഴുന്നള്ളത്തു തൃക്കൺപാൎക്കാവുന്ന വിധത്തിൽ പടിഞ്ഞാറെത്തട്ടിന്മേൽ (മതിൽ മാളികയിൽ) ആണ് പതിവ് എഴുന്നള്ളിപ്പു തിരുമനസ്സിലെ തിരുമുൻപിലാകുന്ന സമയത്താണ് മാരാന്മാർ മേളം പൊടിപൊടിക്കുന്നത് അതിനു പറഞ്ഞുവരുന്ന പേരുതന്നെ 'തിരുമുൻപിൽ മേളം' എന്നാണ് ഒരു കൊല്ലം നാലാമുത്സവദിവസം വിളക്കിന്റെ തിരുമുൻപിൽ മേളസമയത്ത് ഒരു പുതിയ കുറുങ്കുഴൽക്കാരൻ അവിടെയെത്തി കുഴലൂതിത്തുടങ്ങി. ഈ കുഴൽക്കാരൻ അവിടെയെല്ലാവൎക്കും അപരിചിതനും അത്ര്യംതന്നെ ചെന്നു ചാൎത്തിക്കാതെ നാലാമുത്സവദിവസം രാത്രിയിൽ ചെന്നുചേൎന്നയാളുമായിരുന്നതിനാൽ അവിടെയുണ്ടായിരുന്ന മററു കുഴൽക്കാർ ഈ പുതിയ മനുഷ്യനു മാന്യസ്ഥാനം കൊടുത്തില്ല. അതിനാൽ ആ മനുഷ്യൻ സ്വല്പം പിന്നോക്കം മാറിനിന്നാണ് ഊതിയത്. ആ കുഴലൂത്തിന്റെ രസികത്വം തിരുമനസ്സിലേയ്ക്കു സൎവ്വോപരി കൎണ്ണാനന്ദകരവും മനസ്സമാകൎഷകവുമായിത്തീരുകയാൽ ആ കുഴൽക്കാരനെക്കുറിച്ച് അപ്പോൾത്തന്നെ കല്പിച്ചന്വേഷിക്കുകയും വിളക്കിനെഴുന്നള്ളിച്ചതിന്റെ ശേഷം വന്നുചേൎന്ന ഒരു പുതിയയാളാണെന്നു മനസ്സിലാക്കുകയും ചെയ്തു. തിരുമുൻപിൽ മേളം കലാശിച്ചയുടനെ ഒരാളെ അയച്ച് ആ കുഴൽക്കാരനെ തിരുമുൻപാകെ വരുത്തി, "കുഴൽ ഇന്നേ ചാൎത്തിയുള്ളു അല്ലേ?" എന്നു കല്പിച്ചുചോദിച്ചു.

കുഴൽക്കാരൻ—റാൻ.

തമ്പുരാൻ—ആദ്യംതന്നെ വരാഞ്ഞതെന്താണ്?

കുഴൽക്കാരൻ—ആദ്യംതന്നെ വിടകൊണ്ടിട്ടുണ്ടായിരുന്നു.

തമ്പുരാൻ—കുഴൽക്കാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ കാണാറില്ലല്ലോ.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

കുഴൽക്കാരൻ— ഇന്നലെവരെ ചെണ്ടകൊട്ടുകയായിരുന്നു.

തമ്പുരാൻ—സ്വദേശം എവിടെയാണ്?

കുഴൽക്കാരൻ— ഇവിടെ അടുത്തുതന്നെയാണ്.

തമ്പുരാൻ—പേരെന്താണ്?

കുഴൽക്കാരൻ—മുണ്ടേമ്പിള്ളി കൃഷ്ണൻ.

തമ്പുരാൻ—ഹേ! നമ്മുടെ കൃഷ്ണനോ? അത്ഭുതംതന്നെ!

കണ്ടിട്ടു നാം അശേഷമറിഞ്ഞില്ല. കൃഷ്ണൻ ഇങ്ങിനെ ചിലവിദ്യകൾ പഠിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു നാം ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്, അനുഭവപ്പെട്ടതിന്നാണ്. സന്തോഷമായി. എന്നു കല്പിക്കുകയും ചില സമ്മാനങ്ങൾ കല്പിച്ചുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. ഇങ്ങിനെ കൃഷ്ണമാരാർ വേഷമാററവും മോടി (ചെപ്പടി) വിദ്യകളും കാണിച്ചു തിരുമനസ്സിലെ തൃക്കൈയിൽനിന്നു കൂടെക്കൂടെ സമ്മാനങ്ങൾ വാങ്ങിയിരുന്നു. വിസ്തരഭയത്താൽ അവയൊന്നും വിവരിക്കുന്നില്ല.

കൃഷ്ണമാരാർ കൂടെക്കൂടെ ദേശസഞ്ചാരം ചെയ്യുകയും ചെല്ലുന്ന ദിക്കുകളിലെല്ലാം പണം ധാരാളമായി കിട്ടുകയും ചെയ്തിരുന്നു. എന്നാൽ വല്ലതും സ്വല്പം സമ്പാദിക്കണമെന്നുള്ള വിചാരം ആ മനുഷ്യന്നു ലേശംപോലുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. കിട്ടുന്നതെല്ലാം ചെലവുതന്നെ. ഒരിക്കലും കൈവശം പണമുണ്ടായിരിക്കാറില്ല.

ഒരിക്കൽ മാരാർ ദേശസഞ്ചാരത്തിനു പുറപ്പെട്ടപ്പോൾ ഉടുത്തിരുന്നതുൾപ്പടെ മുണ്ടല്ലാതെ പണമായിട്ടു കൈവശം അധികമൊന്നുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഒരു ഭൃത്യനെക്കൂടെ കൊണ്ടുപോയിട്ടുമുണ്ടായിരുന്നു. അതിനാൽ കോയമ്പത്തൂരെത്തിയപ്പോഴേയ്ക്കും കൈവശമുണ്ടായിരുന്ന പണം മുഴുവനും തീർന്നു. അന്ന് അവിടെ ഒരു ബ്രാഹ്മണഗൃഹത്തിൽ കെങ്കേമമായിട്ടുള്ള ഒരു വിവാഹമടിയന്തിരമായിരുന്നു. മാരാരും ഭൃത്യനും കൂടി അവിടെച്ചെന്നു കയറി. അപ്പോൾ അവിടെ മഹായോഗ്യന്മാരായ ഭാഗവതർമാരും മൃദംഗക്കാരും കൂടിയിരുന്നുള്ള ഒരു പാട്ടുകച്ചേരിയായിരുന്നു. കൃഷ്ണമാരാർ ഒരു മൃദംഗക്കാരൻെറ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

അടുക്കൽ ചെന്നുകൂടി. കുറച്ചു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ മാരാർ ആ മൃദംഗക്കാരനോട്, "ക്ഷീണമാണെങ്കിൽ ഇനിക്കൊച്ചനേരം ഞാനാവാം" എന്നു പറഞ്ഞു. മൃദംഗവായനയ്ക്കു തന്നോളം യോഗ്യതയുണ്ടായിട്ട ലോകത്തിലാരുമില്ലെന്നായിരുന്നു ആ മൃദംഗക്കാരന്റെ വിചാരം. അതിനാൽ മാരാർ പറഞ്ഞതു് അയാൾക്ക ഒട്ടും രസിച്ചില്ല. ഇയ്യാൾ ഒരു വിഡ്ഢിയാണ്. അല്ലെങ്കിൽ എന്നോടിങ്ങിനെ പറയുമോ? ഇയ്യാളുടെ വിഡ്ഢിത്തമൊന്നു പുറത്താക്കണം. ഇയ്യാൾ മൃദംഗം വായിച്ചുതുടങ്ങുമ്പോൾ ഇയ്യാളെ ജനങ്ങൾ ഇവിടെനിന്നു് ആട്ടിയോടിക്കും. അപ്പോൾ ഇയ്യാളുടെ ഗർവ്വു ശമിക്കും" എന്നൊക്കെ വിചാരിച്ചു് ആ മൃദംഗക്കാരൻ "എന്നാലാവട്ടെ" എന്നു പറഞ്ഞു മൃദംഗം മാററി വെച്ചുകൊടുത്തു. മാരാർ ഉടനെ വായനയും തുടങ്ങി. മാരാരുടെ മൃദംഗപ്രയോഗം സ്വല്പം കേട്ടപ്പോഴേയ്ക്കും അവിടെയുണ്ടായിരുന്നവരെല്ലാം ആനന്ദാത്ഭുതപരവശന്മാരായിത്തീർന്നു. ഇത്രയും സരസവും സുഖവഹിയിലുമുള്ളതുമായ മൃദംഗവായന അതിനുമുൻപു് അവരാരും കേട്ടിരുന്നില്ല. ഉടനെ പ്രധാനന്മാർ ചെന്നു മാരാരെ കളഭം പൂശിച്ചു വെററില പാക്ക കൊടുത്തു മാന്യസ്ഥാനത്തു മാററിയിരുത്തി. പാട്ടുകച്ചേരി കഴിഞ്ഞയുടനെ മാരാരെയും ഭൃത്യനെയും ചതുർവ്വിധവിഭവങ്ങളോടുകൂടി ഊണുകഴിപ്പിക്കുകയും വിവാഹത്തിന്റെ ചടങ്ങുകൾ നാലു ദിവസത്തേയ്ക്കുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ നാലു ദിവസം താമസിക്കുന്നതിനു മാരാരെ ക്ഷണിക്കുകയും ചെയ്തു. മാരാർ സുഖമായിട്ടു നാലു ദിവസം അവിടെ താമസിച്ചു. ഒടുക്കം മാരാൎക്കു വളരെ സമ്മാനങ്ങളും ഭാഗവതർമാരോടൊപ്പം പണവും കൊടുത്താണ് അവർ അവിടെനിന്നയച്ചതു്.

മാരാർ പിന്നെയും പല സ്ഥലങ്ങളിൽ സഞ്ചരിക്കുകയും ഒട്ടുവളരെ സമ്മാനങ്ങളും പണവും കിട്ടുകയും ചെയ്തു. എങ്കിലും തിരിച്ചു സ്വദേശത്തു വന്നപ്പോൾ പോയസമയം കൊണ്ടുപോയ രണ്ടു മുണ്ടും ആ ഭൃത്യനുമല്ലാതെ യാതൊന്നുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. മാരാൎക്കു സ്ത്രീവിഷയത്തിൽ ക്രമത്തിലധികം

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഭ്രമമുണ്ടായിരുന്നുവെന്നും കിട്ടുന്നതെല്ലാം ചെലവുചെയ്തിരുന്നതു് ആ വിഷയത്തിലായിരുന്നുവെന്നുമാണ് കേൾവി. ഇതല്ലാതെ വേറെ ഒരു ദുർന്നടപ്പും മാരാർക്കുണ്ടായിരുന്നതായി ആരും പറഞ്ഞുകേട്ടിട്ടില്ല.

യോഗ്യന്മാരായിട്ടുള്ളവരെ മദ്ധ്യമരാക്കുന്നതു് ഒരു യോഗ്യതയാണെന്നുള്ള വിചാരം മാരാർക്കു ധാരാളമായിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. യോഗ്യന്മാരായ പലരെ മദ്ധ്യമമാക്കുന്നതിനു മാരാർ ശ്രമിക്കുകയും പലപ്പോഴും അതു സാധിക്കുകയും എന്നാൽ ചിലപ്പോൾ സാധിക്കാതെപോവുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്.

ശങ്കരപ്പണിക്കർ എന്ന പ്രസിദ്ധനായിട്ടു് ഒരു കുഴൽക്കാരനുണ്ടായിരുന്നു. അയാളോടു കൃഷ്ണമാരാർക്കു സാമാന്യത്തിലധികം സ്വല്പവും അയാളെ ഒന്നു് മദ്ധ്യമമാക്കിയാൽ കൊള്ളാമെന്നു വളരെ മോഹവുമുണ്ടായിരുന്നു. അതിനു തരം നോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ ഒരിക്കൽ തൃപ്പൂണിത്തുറ ക്ഷേത്രത്തിൽ സന്ധ്യവേലയ്ക്കു് അവർ രണ്ടു പേരും കൂടിക്കൂടാനിടയായി. മാരാർ ചെണ്ടയും പണിക്കർ കുഴലുമായിരുന്നു എടുത്തിരുന്നതു്. ഇടക്കലാശങ്ങളിൽ വെച്ചു പണിക്കരെ താളം പിഴപ്പിക്കാനായിട്ടു മാരാർ വളരെ ശ്രമിച്ചുനോക്കി. പണിക്കർക്കു താളത്തിനു നല്ല നിശ്ചയവും ഉറപ്പുമുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ മാരാരുടെ വിദ്യയൊന്നും ഫലിച്ചില്ല. അയാളെ താളം തെററിക്കാൻ സാധിക്കയില്ലെന്നു തീർച്ചയായപ്പോൾ മാരാർ "ഈ ചെണ്ട അങ്ങോട്ടു തരാം, കുഴൽ ഇങ്ങോട്ടും തരിക, എന്നിട്ടു നമുക്കൊന്നു നോക്കാം" എന്നു പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ പണിക്കർ "അതു ഞാൻ അഭ്യസിച്ചിട്ടില്ല. ഇതു ഞാൻ അഭ്യസിച്ചിട്ടുണ്ടു് ഇതിൽ എന്നെ തോല്പിക്കാമെങ്കിൽ താൻ യോഗ്യനെന്നു ഞാൻ സമ്മതിക്കാം. പഠിച്ചിട്ടില്ലാത്തതു പ്രയോഗിക്കണമെന്നു പറയുന്നതു യോഗ്യതയല്ല" എന്നു പറഞ്ഞു. അതിനാൽ മാരാർ ഇളിഭ്യഭാവത്തോടുകൂടിപ്പിരിയേണ്ടതായിവന്നു. മാരാർക്കു ഇങ്ങിനെ ഒരു തോൽവിയല്ലാതെ വേറെ ഒന്നും ഒരിക്കലും ഉണ്ടായിട്ടില്ല.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

കൃഷ്ണമാരാർ പല ദേശങ്ങളിലും സഞ്ചരിക്കാറുണ്ടായിരു ന്നുവെങ്കിലും തിരുവനന്തപുരത്തു പോകാറില്ലായിരുന്നു. തിരുവനന്തപുരം മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിൽ ഉത്സവങ്ങൾക്കും മററും സർവ്വപ്രധാനമായിട്ടുള്ളതു പാണ്ടിവാദ്യവും നാഗസ്വരവുമാണ്. കൊമ്പു, കുഴൽ മുതലായവയോടുകൂടിയുള്ള ചെണ്ടമേളവും തായമ്പകയും മററും ആ ദിക്കുകളിൽ അത്ര പ്രധാനങ്ങളല്ല. അതിനാൽ ചെണ്ട മുതലായ വാദ്യങ്ങളിൽ പ്രതിപത്തിയും അവയിലുള്ള പ്രയോഗചാതുര്യമറിയുന്നതിനുള്ള ശക്തിയും തെക്കൻദിക്കിലുള്ളവക്ക് ഇല്ലെന്നായിരുന്നു മാരാരുടെ ധാരണ. അതുകൊണ്ടായിരുന്നു ആ മനുഷ്യൻ തിരുവിതാംകൂറിൽ സഞ്ചരിക്കാതെയിരുന്നതു്

കൊല്ലം ഫൊമ്പതാമാണ്ടു നാടുനീങ്ങിയ മാർത്താണ്ഡവർമ്മ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു കഥകളിയിൽ വളരെ പ്രതിപത്തിയുള്ള ആളായിരുന്നുവല്ലൊ. അക്കാലത്തു കൊട്ടാരത്തിൽ കഥകളിയില്ലാത്ത ദിവസം വളരെ ചുരുക്കമായിരുന്നു. "കഥകളിക്കു ചെണ്ട കൊട്ടുന്നതിനു മുണ്ടെമ്പിള്ളികൃഷ്ണനു ശരിയായിട്ടു ലോകത്തിലാരുമില്ല" എന്നും മററും ചില നമ്പൂരിമാർ തിരുമനസ്സറിയിക്കുകയാൽ കല്പനപ്രകാരം എഴുതി അയച്ചു വരുക്കിൽ കൃഷ്ണമാരാരെ തിരുവനന്തപുരത്തു വരുത്തിയിരുന്നു. കൃഷ്ണമാരാർ തിരുവനന്തപുരത്തെത്തിയ ദിവസംതന്നെ മുഖം കാണിക്കുകയും കല്പനപ്രകാരം കഥകളിക്കു ചെണ്ട കൊട്ടുകയും ചെയ്തു. മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലെ സേവന്മാരിലും കഥകളിയോഗത്തിലും പ്രധാനൻ ഈശ്വരപിള്ള വിചാരിപ്പുകാരദ്ദേഹമായിരുന്നുവല്ലൊ. അതിനാൽ അദ്ദേഹത്തെത്തന്നെ കന്നമ്പലമാക്കണമെന്നു മാരാർ നിശ്ചയിച്ചു. എന്നാൽ മാരാക്കു ഇങ്ങിനെയൊരപകടസ്വഭാവവും കരുതലുമുണ്ടെന്നുള്ളതു വിചാരിപ്പുകാരദ്ദേഹം അറിഞ്ഞിരുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടും മാരാർ കരുതിക്കൂട്ടിക്കൊണ്ടു് അപകടമായിട്ടു കൊട്ടിയതിനാലും വിചാരിപ്പുകാരദ്ദേഹത്തിൻെറ കരൈടുത്തു കലാശം അപതാളത്തിലായിപ്പോയി. കഥകളി തൃക്കൺപാ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ത്തുകൊണ്ടു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടും എഴുന്നള്ളിയിരിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. മാരാർ മനഃപൂർവ്വമായി വിചാരിപ്പുകാരദ്ദേഹത്തെ അബദ്ധത്തിലാക്കുകയാണു ചെയ്തതെന്നു തിരുമനസ്സിലേക്കു് അപ്പോൾതന്നെ മനസ്സിലായി. എങ്കിലും അപ്പോൾ അതിനെക്കുറിച്ചൊന്നും കല്പിച്ചില്ല. ഒരിക്കൽ അബദ്ധം പററിയതിനാൽ പിന്നെ വിചാരിപ്പുകാരദ്ദേഹം നല്ലപോലെ കരുതിയതുകൊണ്ടും "ഒന്നു പററിയല്ലൊ അത്ര മതി" എന്നു വിചാരിച്ചു മാരാർ പിന്നെ അപകടമായിട്ടു കൊട്ടാതെയിരുന്നതിനാലും വിചാരിപ്പുകാരദ്ദേഹത്തിനു് ആ ഒരു പ്രാവശ്യമല്ലാതെ പിന്നെ അബദ്ധമൊന്നും പററിയില്ല. പിന്നെ മാരാർ അപകടമൊന്നും കൂടാതെ കൊണ്ടുപിടിച്ചു കൊട്ടുകയും ചെയ്തു. വിചാരിപ്പുകാരദ്ദേഹത്തെ അവതാളത്തിലാക്കിയതുകൊണ്ടു തിരുമനസ്സിലേക്കു് ആദ്യം സ്വല്പം തിരുവുള്ളക്കേടുണ്ടായെങ്കിലും പിന്നെ മാരാരുടെ കൊട്ടുകേട്ടു് അവിടുന്നു വളരെ സന്തോഷിക്കുകയും ചെയ്തു.

പിറേറദിവസം ഉച്ചതിരിഞ്ഞ സമയം മാരാർ തിരുമുൻപാകെ ചെന്നു. അപ്പോൾ വിചാരിപ്പുകാരദ്ദേഹവും അവിടെയുണ്ടായിരുന്നു മാരാരെ കണ്ടയുടനെ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് "ഇന്നലെ കൃഷ്ണൻ ഈശ്വരന്റെ ഒരു കലാശം പിഴപ്പിച്ചു ഇല്ലേ?" എന്നു കല്പിച്ചുചോദിച്ചു. അതിനു മറുപടിയായി മാരാർ തിരുമനസ്സറിയിച്ചതു "ഗുരുക്കന്മാരുടെ അടുക്കൽ അഭ്യസിച്ചു പഠിച്ചിട്ടുള്ളവർക്ക് മററാരാൾ പിഴപ്പിച്ചാലും ഒന്നും പിഴയ്ക്കുകയില്ല" എന്നായിരുന്നു. അതും തിരുമനസ്സിലേക്കു നല്ല രസമായില്ല. എങ്കിലും തിരുവുള്ളക്കേടായിട്ടു് ഒന്നും കല്പിച്ചില്ല. "ആട്ടെ കൃഷ്ണൻ കുറച്ചുദിവസംകൂടി ഇവിടെ താമസിച്ചിട്ടേ പൊയ്ക്കൂടയാവു. കൃഷ്ണന്റെ കൊട്ടു കേട്ടിട്ടു മതിയായില്ല" എന്നാണു് അവിടുന്നു കല്പിച്ചതു്.

കല്പനപ്രകാരം മാരാർ ഏതാനും ദിവസം തിരുവനന്തപുരത്തു താമസിക്കുകയും പതിവായി കഥകളിക്കു വിചാരിപ്പുകാരദ്ദേഹം മുതലായ പ്രധാനവേഷക്കാരുടെ ആട്ടത്തിനു കൊ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ട്ടുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ഒടുക്കം മാരാർ യാത്രയറിയിച്ചസമയം ഒരു വീരശൃംഖലയെടുത്തു തൃക്കൈയിൽ പിടിച്ചുകൊണ്ടു കൈനീട്ടാൻ കല്പിച്ചപ്പോൾ മാരാർ ഇടത്തു കൈ നീട്ടി. ഉടനെ വലത്തുകൈ നീട്ടാൻ കല്പിച്ചു. അപ്പോൾ മാരാർ "അതു അടിയന്റെ തമ്പുരാൻ വല്ലതും കല്പിച്ചുതരുമ്പോഴത്തേയ്ക്കിരിക്കട്ടെ" എന്നറിയിച്ചു. ഉടനെ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് ഒരു വീരശൃംഖലകൂടി തൃക്കൈയിലെടുത്തു. അപ്പോൾ മാരാർ രണ്ടു കൈകളും നീട്ടിക്കൊടുത്തു. തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു മാരാരുടെ രണ്ടു കൈയ്ക്കും വീരശൃംഖല ഇട്ടുവിച്ചുകൊടുക്കുകയും മാരാർക്കു വഴിച്ചെലവിനായി നിത്യച്ചെലവു് വകയിൽനിന്നു നൂറുരൂപ കല്പിച്ചുകൊടുപ്പിച്ചു സന്തോഷിപ്പിച്ചയയ്ക്കുകയും ചെയ്തു.

പിന്നെ കുഞ്ഞുമാരാർ ൧൦൫൫-ാമാണ്ടു നാടുനീങ്ങിയ ആയില്യംതിരുനാൾ തിരുമനസ്സിലെക്കാലത്തും ൬൦-ാമാണ്ടു നാടുനീങ്ങിയ വിശാഖംതിരുനാൾ തിരുമനസ്സിലെക്കാലത്തും തിരുവനന്തപുരത്തു പോവുകയും മാരാരുടെ കൊട്ടു, പാട്ടു മുതലായവ കേട്ടു സന്തോഷിച്ചു് ആ രണ്ടു മഹാരാജാക്കന്മാരും മാരാർക്കു പല സമ്മാനങ്ങളും കല്പിച്ചുകൊടുക്കുകയുമുണ്ടായി.

കുഞ്ഞുമാരാർക്കു സാമൂതിരിപ്പാടുതമ്പുരാക്കന്മാരും വീരശൃംഖല മുതലായ സമ്മാനങ്ങൾ കല്പിച്ചുകൊടുക്കുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. ഇങ്ങനെ മൂന്നു സംസ്ഥാനത്തുനിന്നും രാജസംഭാവനകൾ ലഭിച്ചിട്ടുള്ള മാരാന്മാർ വേറെ ഉണ്ടായിരുന്നതായി കേട്ടിട്ടില്ല. ഇപ്പോൾ ഇല്ലെന്നുള്ള കാര്യം തീർച്ചയും ഇനി ഉണ്ടാകുന്ന കാര്യം സംശയവുമാണ്.

൯. മണ്ണാറശാലമാഹാത്മ്യം

കേരളഭൂമിയുടെ ഉത്ഭവവും അതിനെ സംബന്ധിച്ചുള്ള ചരിത്രവും ഏതുവിധമെങ്കിലും ആയിരുന്നുകൊള്ളട്ടെ. അതിനെക്കുറിച്ചു ചിന്തിക്കുകയോ തീർച്ചപ്പെടുത്തുകയോ ചെയ്യണ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

മെന്നു് ഇവിടെ വിചാരിക്കുന്നില്ല. മേല്പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ക്ഷേത്രത്തെ സംബന്ധിച്ചു പഴമപരിചയമുള്ളവരായവൃദ്ധന്മാരിൽനിന്നു കേട്ടിട്ടുള്ള ഐതിഹ്യങ്ങൾ മാത്രം ചുരുക്കത്തിൽ വിവരിക്കണമെന്നേ ഇപ്പോൾ ഉദ്ദേശിക്കുന്നുള്ളു.

ശ്രീപരശുരാമൻ പരദേശങ്ങളിൽനിന്നു ബ്രാഹ്മണരെ കൊണ്ടുവന്നു കേരളത്തിൽ താമസിപ്പിച്ചകാലത്തു ഇവിടെ സർവ്വത്ര സർപ്പങ്ങളുടെ ഉപദ്രവമുണ്ടായിരുന്നു എന്നു മാത്രമല്ല, ഓരില്ലാത്ത നല്ല വെള്ളം കേരളഭൂമിയിൽ ഒരിടത്തും കിട്ടുകയുമില്ലായിരുന്നു. അതിനാൽ ഇവിടെ താമസിക്കുന്ന കാര്യം പ്രയാസമാണെന്നു തോന്നുകയാൽ ബ്രാഹ്മണരെല്ലാവരും വന്നവഴിയെ പരദേശങ്ങളിലേയ്ക്കുതന്നെ മടങ്ങിപ്പോയി. അപ്പോൾ പരശുരാമൻ ഏററവും വിഷണ്ണനായിത്തീൎന്നു. പിന്നെ അദ്ദേഹം കൈലാസത്തിൽ ചെന്നു പവിത്രാംഗനും സർപ്പഭൂഷണനും തന്റെ ഗുരുനാഥനുമായ ശ്രീപരമേശ്വരനെ കണ്ടു വിവരമറിയിച്ചപ്പോൾ ശിഷ്യവത്സലനായ ഭഗവാൻ ശ്രീപരമേശ്വരൻ "സർപ്പരാജാവായ വാസുകിയെ സേവിച്ചു പ്രസാദിപ്പിച്ചാൽ ഇതിന്നൊക്കെ സമാധാനമുണ്ടാക്കിത്തരും" എന്നരുളിച്ചെയ്തു. അതു കേട്ടു പരശുരാമൻ വീണ്ടും കേരളത്തിൽ വന്നു വാസുകിയെക്കുറിച്ചു തപസ്സുചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. പരശുരാമന്റെ തപസ്സു അതികഠിനമായിരുന്നതിനാൽ വാസുകി അചിരേണ സന്തുഷ്ടനായിത്തീരുകയും പ്രത്യക്ഷമായി പരശുരാമന്റെ അടുക്കൽച്ചെന്നു്, "അല്ലയോ മഹാത്മൻ! ഭവാന്റെ അതിഘോരമായ ഈ തപസ്സുകൊണ്ടു ഞാൻ അത്യന്തം പരിതുഷ്ടനായിരിക്കുന്നു. അവിടുത്തെ അഭീഷ്ടമെന്താണെന്നു പറഞ്ഞാൽ അപ്രകാരം ചെയ്വാൻ ഞാൻ സന്നദ്ധനായിരിക്കുന്നു" എന്നു പറഞ്ഞു. വാസുകിയുടെ ഈ വാക്കു കേട്ടു പരശുരാമൻ, "അല്ലയോ സർപ്പകുലാധിപതേ! ഈ കേരളഭൂമിയിൽ ഭവാന്റെ വംശ്യന്മാരും പരിജനങ്ങളും മററുമായ സർപ്പങ്ങളുടെ സാർവ്വത്രികമായ സഞ്ചാരംകൊണ്ടും ഇവിടെയുള്ള വെള്ളമെല്ലാം ലവണരസപൂൎണ്ണമായിരിക്കുന്നതിനാലും

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഈ പ്രദേശത്തു മനുഷ്യർ നിവസിക്കുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതെയിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഈ രണ്ടു സംഗതികൾക്കും പരിഹാരമുണ്ടാക്കി ഭവാൻ ഈ ഭൂഭാഗം മനുഷ്യവാസയോഗ്യമാക്കിത്തരണമെന്നാണ് എന്റെ അപേക്ഷ" എന്നു പറഞ്ഞു.

വാസുകി —"ഭവാന്റെ ഇഷ്ടംപോലെ, ഈ കേരളഭൂമിയിലുള്ള വെള്ളത്തിൽ കലന്നിരിക്കുന്ന ലവണരസമെല്ലാം ഞാൻ ആകർഷിച്ചു സമുദ്രത്തിലും അതോടു ചേന്നുള്ള ജലാശയങ്ങളിലുമാക്കാം. സർപ്പങ്ങൾ മിക്കവയും ഭവാൻ തപസ്സുചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്ന ഈ വനപ്രദേശത്തു വന്നു മനുഷ്യോപദ്രവം ചെയ്യാതെ താമസിച്ചുകൊള്ളുന്നതിനും അന്യത്ര താമസിക്കുന്നതായാലും ഭൂദ്വാരങ്ങളിൽ ഇരുന്നുകൊള്ളുന്നതിനും ചട്ടം കെട്ടാം. എന്നാൽ കേരളവാസികൾ അവരവരുടെ വാസഗൃഹങ്ങളുടെ സമീപത്ത് ഓരോ കാവിൻകൂട്ടങ്ങളുണ്ടാക്കി, അതാതു സ്ഥലങ്ങളിലുള്ള സർപ്പങ്ങളെ ആ കാവുകളിൽ കുടിയിരുത്തുകയും തങ്ങളുടെ പരദൈവങ്ങളെന്നു വിചാരിച്ച് അവരെ ആദരിക്കുകയും ആചരിക്കുകയും പൂജിക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിനു കേരളത്തിൽ താമസിക്കുന്ന മനുഷ്യരോടു ഭവാനും ആജ്ഞാപിക്കണം. അവരെ ആദരിക്കുകയും ആചരിക്കുകയും പൂജിക്കുകയും ചെയ്യാതിരിക്കുകയോ ഏതെങ്കിലും വിധത്തിൽ ഉപദ്രവിക്കുകയോ ചെയ്താൽ അവർ ഉപദ്രവിക്കുമെന്നും സർപ്പങ്ങൾ സന്തോഷിച്ചാൽ സന്തതിയും സമ്പത്തും സകലവിധ സുഖങ്ങളും സൌഭാഗ്യങ്ങളും ഉണ്ടാക്കിക്കൊടുക്കുന്നതിനും കോപിച്ചാൽ സകലവിധത്തിലുള്ള അനത്ഥങ്ങളും ആപത്തുകളും ഉണ്ടാക്കിത്തീക്കുന്നതിനും ശക്തിയുള്ള വകക്കാരാണെന്നും ഭവാൻ മനുഷ്യരെ ഗ്രഹിപ്പിക്കുകയും വേണം. ഇപ്രകാരമെല്ലാം ചെയ്താൽ ഈ ഭൂഭാഗം മനുഷ്യവാസയോഗ്യമായിത്തീരും."

ഇപ്രകാരം വാസുകി പറഞ്ഞതിനെ കേട്ട് അപ്രകാരമെല്ലാം ചെയ്തുകൊള്ളാമെന്നു പരശുരാമൻ സമ്മതിച്ചു. ഇങ്ങിനെ അവർ തമ്മിൽ പറഞ്ഞു സമ്മതിച്ചതിന്റെ ശേഷം

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

പരശുരാമൻ പിന്നെയും പരദേശങ്ങളിൽപ്പോയി ബ്രാഹ്മണരേയും മററും കൂട്ടിക്കൊണ്ടു കേരളത്തിൽ വന്നു. അപ്പോഴേക്കും ഇവിടെ വെള്ളത്തിനുണ്ടായിരുന്ന ലവണരസം മാറി സർവത്ര ശുദ്ധജലം കാണപ്പെട്ടു. സർപ്പങ്ങൾ മിക്കവയും പരശുരാമൻ തപസ്സുചെയ്തിരുന്ന വനത്തിൽച്ചെന്നു താമസമായി. ശേഷമുണ്ടായിരുന്നവ വിലേശയങ്ങളായും തീർന്നിരുന്നു. അതിനാൽ പരദേശങ്ങളിൽനിന്നു വന്നവരാരും മടങ്ങിപ്പോകാതെ കേരളത്തിൽത്തന്നെ ഗൃഹങ്ങളുണ്ടാക്കി താമസമുറപ്പിച്ചു. പരശുരാമന്റെ ആജ്ഞപ്രകാരം എല്ലാവരും ഒന്നും രണ്ടും അതിലധികവും കാവുകളുണ്ടാക്കി അവിടെയെല്ലാം സർപ്പങ്ങളെ കുടിയിരുത്തി (നാഗപ്രതിമകൾ പ്രതിഷ്ഠിച്ചു) പൂജയും മററും നടത്തിത്തുടങ്ങുകയും ചെയ്തു.

അനന്തരം പരശുരാമൻ താൻ തപസ്സുചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്ന സ്ഥലത്തുചെന്ന് അവിടെ നാഗരാജാവിനെ (വാസുകിയേയും) നാഗയക്ഷിയേയും പ്രതിഷ്ഠിക്കുകയും പരിവാരങ്ങളായ മററനേകം സർപ്പങ്ങളെ കുടിയിരുത്തുകയും ചെയ്തു. ആ സർപ്പങ്ങൾ വസിക്കുന്ന ഏതാനും സ്ഥലം (ഇപ്പോഴത്തെ അളവുപ്രകാരം 14 ഏക്കർ) സർപ്പക്കാവാക്കി നിശ്ചയിച്ച് അതിരിട്ടു തിരിക്കുകയും ശേഷം സ്ഥലത്തു കാടുവെട്ടിത്തെളിച്ചു ഗൃഹങ്ങളുണ്ടാക്കി ജനങ്ങൾ നിവസിച്ചുകൊള്ളുവാനനുവദിക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ സർപ്പങ്ങൾക്കു പതിവായി പൂജ നടത്തുന്നതിനും ഈ കാവു ആരും വെട്ടിയഴിക്കാതെ സൂക്ഷിക്കുന്നതിനും മററുമായി കാവിന്റെ അതിരിനകത്തുതന്നെ ഒരു ഗൃഹം പണിയിച്ച് ഒരു ബ്രാഹ്മണകുടുംബക്കാരെ അവിടെ താമസിപ്പിച്ചു. ഈ കാവു സംബന്ധിച്ചുള്ള സർവ്വാധികാരങ്ങളും അവകാശങ്ങളും ഈ കുടുംബക്കാർക്കായി കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. അവർ ആ കാലം മുതൽ സർപ്പങ്ങളെ തങ്ങളുടെ പരദേവതമാരാക്കി വെച്ചു പൂജിക്കുകയും സേവിക്കുകയും ചെയ്തുതുടങ്ങി. അതിന് ഇപ്പോഴും യാതൊരു ഭേദഗതിയും അവർ വരുത്തിട്ടില്ല. ആ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഇല്ലക്കാരെയാണ് ഇപ്പോൾ മണ്ണാറശാല നമ്പ്യാതിരിമാർ എന്നു പറഞ്ഞുവരുന്നതു.

മേല്പറഞ്ഞപ്രകാരം കേരളത്തിൽ സൎപ്പങ്ങൾ നിമിത്തമുണ്ടായിരുന്ന ഉപദ്രവങ്ങൾ തീൎക്കുകയും ജനങ്ങൾക്കു സുഖമായി താമസിക്കുന്നതിന്നു വേണ്ടുന്ന സകല സൌകൎയ്യങ്ങളും ഉണ്ടാക്കിക്കൊടുക്കുകയും ചെയ്തതിന്റെ ശേഷം പരശുരാമൻ തപസ്സിന്നായി പോയി. അനന്തരം അനേകകാലങ്ങൾ കഴിഞ്ഞതിന്റെ ശേഷം യുഗാന്തരത്തിലുണ്ടായ ചില സംഗതിയാണ് ഇനിയിവിടെ പറയാൻ ഭാവിക്കുന്നതു്.

ഇപ്പോൾ അമ്പലപ്പുഴത്താലൂക്കിലുൾപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന മിക്ക ഭാഗവും പണ്ടു വലിയ വനമായിരുന്നു. ആ വനത്തേയാണ് 'ഖാണ്ഡവ'വനമെന്നു പറഞ്ഞിരുന്നതു്. ഖാണ്ഡവവനം മദ്ധ്യമപാണ്ഡവനായ അൎജ്ജുനൻ ചുട്ടു ദഹിപ്പിച്ചതിനാൽ ആ പ്രദേശത്തിന്നു "ചുട്ട നാട്" എന്നു പേരുണ്ടായി. അതു കാലക്രമേണ "കുട്ടനാട്" എന്നായിത്തീൎന്നു.

ഖാണ്ഡവവനത്തിന്നു പിടിച്ച തീയ്യ് അവിടെനിന്നു കിഴക്കോട്ടു പടൎന്നുപിടിച്ചു പരശുരാമൻ പ്രതിഷ്ഠിച്ച സൎപ്പങ്ങളുടെ വാസസ്ഥലമായ കാവുവരെയെത്തി. ആ കാവിന്റെ രക്ഷയ്ക്കായി അവിടെ പരശുരാമൻ സ്ഥാപിച്ച ഇല്ലത്തുണ്ടായിരുന്ന അമ്മമാർ അതു കണ്ടു കാവിന്ന് അഗ്നിബാധയുണ്ടാകാതെയിരിക്കാൻ അടുക്കലുള്ള കുളത്തിൽനിന്നു വെള്ളം കോരിയൊഴിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. അതിനാൽ ആ കാവു നശിക്കാനിടയായില്ല. എങ്കിലും അഗ്നിജ്വാല തട്ടി മണ്ണിന്നു ചൂടുപിടിക്കുകയും ചൂടു ദുസ്സഹമായിത്തീരുകയാൽ സൎപ്പങ്ങൾ വളരെ കഷ്ടപ്പെടുകയും ചെയ്തു. അഗ്നി ശമിച്ചിട്ടും മണ്ണിന്റെ ചൂടാറുന്നതുവരെ ആ അമ്മമാർ വെള്ളം കോരിയൊഴിച്ചുംകൊണ്ടിരുന്നു. മണ്ണിന്റെ ചൂടാറിയപ്പോൾ "ഇപ്പോൾ മണ്ണാറി. അതിനാൽ ഈ സ്ഥലത്തിന്റെ നാമം മേലാൽ 'മണ്ണാറിശ്ശാല' എന്നായിരിക്കട്ടെ" എന്ന് ആരോ വിളിച്ചുപറഞ്ഞതു് എല്ലാവരും കേട്ടു. അതു പറഞ്ഞതാരാണെന്ന് ആൎക്കും അറിഞ്ഞുകൂ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ടായിരുന്നു എങ്കിലും ഇതു സാക്ഷാൽ വാസുകിയുടെ അരുളപ്പാടാണെന്നാണ് എല്ലാവരും കൂടി തീർച്ചയാക്കിയത്. അതിനാൽ അക്കാലംമുതൽ ആ സ്ഥലത്തെ എല്ലാവരും 'മന്നാറിശ്ശാല' എന്നുതന്നെ പറഞ്ഞുവന്നിരുന്നു. കാലക്രമേണ അതു 'മണ്ണാർശ്ശാല' എന്നായിത്തീർന്നു. ഈ സ്ഥലം തിരുവിതാംകൂർ സംസ്ഥാനത്തു കാർത്തികപ്പള്ളിത്താലൂക്കിൽ അരിപ്പാട്ട സുബ്രഹ്മണ്യക്ഷേത്രത്തിൽനിന്നു സ്വല്പം പടിഞ്ഞാറു മാറിയാണ്.

ഖാണ്ഡവദാഹാനന്തരം ഒരു കാലത്തു മണ്ണാർശാലയില്ലത്തു സഭർത്തൃകയായ ഒരമ്മയ്ക്കു പുരുഷസന്താനമുണ്ടാകാതെയിരുന്നതിനാൽ ഒരു പുത്രനുണ്ടാകണമെന്നുള്ള ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി കുടുംബപരദേവതകളായ സർപ്പങ്ങളെ ഭക്തിപൂർവ്വം ഭജിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. അങ്ങിനെ കുറച്ചുകാലം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ആ അമ്മ ഗർഭം ധരിക്കുകയും യഥാകാലം രണ്ടു ആൺകുട്ടികളെ ഒരുമിച്ചു പ്രസവിക്കുകയും ചെയ്തു. പക്ഷേ അതിൽ ഒന്നുമാത്രമേ മനുഷ്യക്കുട്ടിയായിരുന്നുള്ളു. മറേറതു ഒരു സർപ്പക്കുട്ടിയായിരുന്നു. ആ സർപ്പശിശു മാത്രസ്സിടയിൽ വളർന്നു സംസാരിച്ചുതുടങ്ങി. അതു അതിന്റെ മാതാപിതാക്കന്മാരോടു താഴെ കാണുന്നപ്രകാരം പറഞ്ഞു.

"അല്ലയോ മാതാവേ! സർപ്പങ്ങൾക്കെല്ലാം ഈ കുടുംബക്കാരോട് ആകപ്പാടെ വളരെ സന്തോഷവും സ്നേഹവും വാത്സല്യവുമുണ്ട്. എന്നാൽ ഇവിടെയുള്ള സ്ത്രീജനങ്ങളോടാണു സർപ്പങ്ങൾക്ക് അധികം സന്തോഷം. ഇവിടെ ഉള്ള സർപ്പങ്ങളെയെല്ലാം അഗ്നിബാധയിൽനിന്നു രക്ഷിച്ചതു് ഈ കുടുംബത്തിലുള്ള സ്ത്രീജനങ്ങളാണല്ലോ. പ്രാണരക്ഷ ചെയ്തവരോടുണ്ടാകുന്ന കൃതജ്ഞതയും സന്തോഷവും എത്രമാത്രമായിരിക്കുമെന്നുള്ളതു വിശേഷിച്ചു പറയണമെന്നില്ലല്ലോ. അതിനാൽ ഇവിടെ സർപ്പങ്ങളുടെ പൂജയും മററും അമ്മമാരിൽ അന്നന്നു മൂത്തയാൾ നടത്തണം. അങ്ങിനെയാകുന്നതാണു സർപ്പങ്ങൾക്ക് അധികം സന്തോഷകരമായിരിക്കുന്നതു്. എ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

നാൽ മൂപ്പു സിദ്ധിച്ച സർപ്പപൂജ നടത്താൻ അർഹകളായിത്തീരുന്ന അമ്മമാർ സഭർത്തൃകകളായിരുന്നാലും അവർ മൂപ്പു സിദ്ധിക്കുന്ന ദിവസംമുതൽ ബ്രഹ്മചര്യവ്രതത്തോടുകൂടി ഇരിക്കുകയും വേണം. സർപ്പങ്ങളുടെ പൂജയും മററും ഇപ്പോൾ നടത്തിവരുന്ന രീതിക്കു സ്വല്പം ചില ഭേദഗതികൾ വരുത്താനുണ്ടു്. അവയെല്ലാം എന്റെ അമ്മയ്ക്കു ഞാൻ ഉപദേശിച്ചുതരാം. ഇവിടെയുള്ള അമ്മമാരിൽ ഇപ്പോൾ മൂപ്പു എന്റെ അമ്മയ്ക്കാണല്ലോ. അമ്മയ്ക്കു പ്രസവചികിത്സകളെല്ലാം കഴികയും ശരീരം ശുദ്ധമാവുകയും ചെയ്താൽ പിന്നെ അമ്മതന്നെ സർപ്പങ്ങളുടെ പൂജയും മററും നടത്തിത്തുടങ്ങണം. അമ്മയ്ക്കു പൂജയും മററും നടത്താൻ വയ്യാതെയാകുന്ന കാലത്തു് അടുത്ത മൂപ്പുസ്ഥാനം ആൎക്കാണെന്നു വെച്ചാൽ അവൎക്കു ഞാൻ അമ്മയ്ക്കു് ഉപദേശിച്ചുതരുന്നതെല്ലാം അമ്മ ഉപദേശിച്ചുകൊടുക്കണം. അങ്ങിനെ തലമുറതോറും ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കണം. ഈ കുടുംബത്തിൽ ജനിച്ച ഞാൻ ഈ സ്ഥലം വിട്ടു കാവിലും മററും പോയിരിക്കുകയില്ല. ഈ കുടുംബത്തിന്റെ രക്ഷയ്ക്കായി ഞാൻ ഇവിടെത്തന്നെ ഇരിക്കും. എന്നെ ആരും ഉപദ്രവിക്കരുതു്. ഞാൻ ഇരിക്കുന്ന സ്ഥലത്തു ആരും കയറിപ്പാർക്കുകയുമരുതു്" എന്നു പറഞ്ഞു്, ആ സർപ്പബാലൻ പൂജാക്രമങ്ങളും മന്ത്രങ്ങളുമെല്ലാം തന്റെ അമ്മയ്ക്കു് ഉപദേശിച്ചുകൊടുത്തിട്ടു് ഇല്ലത്തിന്റെ നിലവറയിൽ കയറി ഇരിപ്പായി.

ആ സർപ്പബാലന്റെ ഉപദേശപ്രകാരമുള്ള മന്ത്രതന്ത്രങ്ങളോടുകൂടി അക്കാലംമുതൽ അവിടെ അന്നന്നു മൂപ്പായിട്ടുള്ള അമ്മമാർ സർപ്പങ്ങളുടെ പൂജാദികളെല്ലാം നടത്തുകയും അവർ ബ്രഹ്മചര്യവ്രതത്തോടുകൂടി ഇരിക്കുകയും ചെയ്തുതുടങ്ങി. അതിനു് ഇപ്പോഴും അവിടെ യാതൊരു വ്യത്യാസവും വരുത്തീട്ടില്ല.

സർപ്പബാലൻ കയറിയിരുന്ന നിലവറയ്ക്കകത്തു് അതിൽപ്പിന്നെ മനുഷ്യരാരും കടന്നിട്ടില്ല. നിലവറയുടെ വാതിൽ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

അത്യാവശ്യപ്പെട്ട ചില പൂജകർമ്മാദികൾക്കല്ലാതെ തുറക്കാറില്ല. എല്ലായ്പോഴും അടച്ചിട്ടേയ്ക്കുകയാണു പതിവു്; ഇപ്പോൾ വാതിൽ തുറന്നു നോക്കിയാൽ അവിടെ പുററുകളല്ലാതെ മററൊന്നും കാണ്മാനില്ല. ഇല്ലത്തിനു പഴക്കംകൊണ്ടു കേടുകൾ സംഭവിക്കുന്ന കാലങ്ങളിൽ ജീർണ്ണോദ്ധാരണം ചെയ്യിക്കാറുണ്ടെങ്കിലും നിലവറ ഇളക്കാറില്ല. അടുത്ത കാലത്തുതന്നെ ഇല്ലം പുതുക്കിപ്പണിയിക്കുകയും അവിടെ ചില പരിഷ്കാരങ്ങളെല്ലാം വരുത്തുകയും ചെയ്തു. എങ്കിലും നിലവറ പൂർവ്വസ്ഥിതിയിൽ വെച്ചുകൊണ്ടാണു് അവയെല്ലാം നടത്തിയതു്

സർപ്പശിശുവിനോടുകൂടി ജനിച്ച ബാലൻ പുരുഷപ്രായമായതിന്റെ ശേഷം നാഗരാജാവിനും നാഗയക്ഷിക്കും മററും പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം അമ്പലങ്ങൾ പണിയിച്ചു കലശം മുതലായവ നടത്തിച്ചു. ആ അമ്പലത്തിനാണു 'മണ്ണാർശ്ശാലക്ഷേത്ര'മെന്നു പറഞ്ഞുവരുന്നതു് ആ അമ്പലവും ചില കാലങ്ങളിൽ ജിർണ്ണോദ്ധാരണം ചെയ്യിക്കുക ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. എങ്കിലും ബിംബങ്ങൾ ഇളക്കി പ്രതിഷ്ഠിക്കുക ഒരിക്കലും ഉണ്ടായിട്ടില്ലെന്നാണു കേട്ടിട്ടുള്ളതു് അതു വാസ്തവമാണെന്നു് അവ കണ്ടാൽ തോന്നുകയും ചെയ്യും. എന്തെന്നാൽ പ്രധാനബിംബങ്ങളുടെ പീഠങ്ങൾ ബിംബങ്ങൾക്കു ചേർന്നവയായിട്ടല്ല അവിടെ കാണുന്നതു് ബിംബങ്ങൾ എപ്പോഴെങ്കിലും ഇളക്കി പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരുന്നുവെങ്കിൽ ആ പീഠങ്ങൾ മാറാതെയിരിക്കാനിടയില്ലല്ലോ

മണ്ണാർശ്ശാലയില്ലത്തുനിന്നു പണ്ടൊരിക്കൽ ഒരു കന്യകയെ കായംകുളത്തിനു സമീപം വെട്ടിക്കോട്ടുദേശത്തുള്ള മേപ്പള്ളി നമ്പ്യാതിയുടെ ഇല്ലത്തേക്കു വിവാഹം കഴിച്ചുകൊടുത്തു. അതിനു മണ്ണാർശ്ശാലയില്ലത്തുനിന്നു സ്ത്രീധനമായി കൊടുത്തതു് ഒരു സർപ്പത്തെയായിരുന്നു. സർപ്പത്തെ ഒരു ഓലക്കുടയുടെ മുളങ്കാലിനകത്തു കയററിയാണത്രെ കൊടുത്തതു് വധുവിനായി കൊടുത്തതിനെ വരൻ സന്തോഷസമേതം സ്വീകരി

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ച്ച കൊണ്ടുപോയി. മേപ്പള്ളിയില്ലത്തു ചെന്നപ്പോൾ ആ സപ്പം അവിടത്തെ നിലവറയിൽ കയറിയിരിപ്പായി. എന്നു മാത്രമല്ല, ആ സ്ഥലത്തും മണ്ണാർശാലയിലെപ്പോലെ കാവും കുളവുമെല്ലാം ഉണ്ടാക്കി സപ്പപ്രതിഷ്ഠകൾ നടത്തണമെന്നു നിർബ്ബന്ധപൂർവ്വം ആ സപ്പം ആവശ്യപ്പെടുകയും ചെയ്തു. അതിനാൽ ആ ഇല്ലക്കാർ അപ്രകാരമെല്ലാം ചെയ്തു. അതിനാൽ മേപ്പള്ളി മണ്ണാർശാലയുടെ ഒരു പ്രതിബിംബംപോലെയായിത്തീന്നു. നൂറും പാലും കൊടുക്കുക, സപ്പബലി, സപ്പപ്പാട്ടു മുതലായവ നടത്തുക എന്നിവയൊന്നും ഇപ്പോൾ ഒരു സ്ഥലത്ത് (മണ്ണാർശാലയിലൊ, മേപ്പള്ളിയിലൊ) മാത്രമായി നടത്താൻ പാടില്ല. മേൽപ്പറഞ്ഞവയിലെന്തെങ്കിലും ഒരു സ്ഥലത്തു നടത്തുകയാണെങ്കിൽ മറേറ സ്ഥലത്തും നടത്തണം. അതു ഒരു ദിവസംതന്നെയായിരിക്കുകയും വേണം. ഒരു സ്ഥലത്തു മാത്രമായി വിശേഷിച്ചെന്തെങ്കിലും നടത്തിയാൽ സപ്പകോപവും തന്നിമിത്തം വലിയ അനത്ഥങ്ങളുമുണ്ടാവുക പതിവാണ്. അതിനാൽ ഇപ്പോൾ സർപ്പങ്ങളെ ഉദ്ദേശിച്ചു വിശേഷാൽ എന്തെങ്കിലും നടത്തുന്നുണ്ടെങ്കിൽ രണ്ടില്ലക്കാരുംകൂടിയാലോചിച്ചു ദിവസം നിശ്ചയിച്ചു രണ്ടു സ്ഥലത്തും ഒരേദിവസംതന്നെ നടത്തുകയാണു പതിവ്

ഇനി മണ്ണാർശ്ശാലയിലെ ചില മാഹാത്മ്യവിശേഷങ്ങൾ കൂടി പറഞ്ഞിട്ട് ഈ ഉപന്യാസം അവസാനിപ്പിക്കാമെന്നു വിചാരിക്കുന്നു.

സർപ്പങ്ങൾക്കു നൂറും പാലും കൊടുക്കുന്നതിനു പാത്രങ്ങളിൽ നൂറും പാലും (അരിപ്പൊടിയും മഞ്ഞൾപ്പൊടിയുംകൂടി പാലിൽ) കലക്കിവെച്ചു പൂജിച്ചിട്ടു തർപ്പിക്കുകയും തർപ്പിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ പാത്രങ്ങൾ കമഴ്ത്തുകയുമാണല്ലൊ പതിവ്. എന്നാൽ മണ്ണാർശ്ശാലയില്ലത്തെ നിലവറയിലുള്ള സർപ്പങ്ങൾക്കു നൂറും പാലും കൊടുക്കുമ്പോൾ തർപ്പിക്കുകയും പാത്രങ്ങൾ കമഴ്ത്തുകയും പതിവില്ല. പൂജ കഴിഞ്ഞാൽ വാതിലടച്ചിട്ട് എല്ലാവരും പോരും പിറേറദിവസം വാതിൽ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

തുറന്നുനോക്കുമ്പോൾ പാത്രങ്ങളിൽ യാതൊന്നും കാണുകില്ല. ഇതു് ഇപ്പോഴും കണ്ടുവരുന്ന ഒരത്ഭുതമാണ്. ആ നിലവറയിൽ ആദ്യം ഒരു സർപ്പം മാത്രമേ കയറിയിരുന്നുള്ളുവെങ്കിലും അവിടെയിപ്പോൾ അസംഖ്യം പുററുകൾ കാണുന്നതുകൊണ്ടു് അവിടെ വേറെയും ചില സർപ്പങ്ങൾ പിന്നീടു് വന്നുചേരുകയും അവറ്റ ക്രമേണ സന്തതികൾ വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നു വിചാരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

മണ്ണാർശ്ശാലയില്ലത്തുള്ളവരെ സർപ്പങ്ങൾ കാരണംകൂടാതെ ദംശിക്കാറില്ല. അഥവാ ദംശിച്ചാലും അവരിൽ വിഷം വ്യാപിക്കുകയോ അതിന് എന്തെങ്കിലും പ്രതിവിധി ചെയ്യുകയോ പതിവില്ല. ചില കാരണങ്ങളാൽ അവിടെയുള്ളവരെ ചിലപ്പോൾ സർപ്പങ്ങൾ ദംശിക്കുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. ഒരിക്കൽ ഒരു സർപ്പം കാവിലുള്ള കാട്ടിൽ സഞ്ചരിച്ചപ്പോൾ ഒരു ചെറുങ്ങണമരത്തിന്മേൽ ചെന്നു കയറി. അപ്പോൾ ഒരു മുള്ളു് അതിന്റെ വയററത്തു കുത്തിക്കയറുകയാൽ അതിനു അവിടെനിന്നു പോകാനെന്നല്ല, ഇളകാൻപോലും വയ്യാതെയായി. ആ വിധത്തിൽ ആ സർപ്പം അവിടെ എത്ര ദിവസം കിടന്നുവെന്നു നിശ്ചയമില്ല. ഒരു ദിവസം ആ ഇല്ലത്തുള്ള ഒരാൾ സർപ്പം ഇപ്രകാരം ആകപ്പെട്ടുകിടക്കുന്നതു കണ്ടിട്ടു് ഒരുവിധത്തിൽ ആ മരത്തിന്മേൽ കയറിച്ചെന്നു മുള്ളിൽനിന്നു സർപ്പത്തെ വലിച്ചെടുത്തു. അപ്പോൾ സർപ്പത്തിനു വേദനയുണ്ടായിട്ടോ എന്തോ ഏതെങ്കിലും അതു നമ്പ്യാതിരിയെ ഒന്നു കടിച്ചിട്ടു താഴെ ചാടി ഓടിപ്പോയി. നമ്പ്യാതിരിയും താഴെയിറങ്ങി ഇല്ലത്തേക്കുപോയി. സർപ്പദംശനംകൊണ്ടു് അദ്ദേഹത്തിനു യാതൊരു സുഖക്കേടുമുണ്ടായില്ല. ഇങ്ങിനെ ഓരോ കാരണവശാൽ ആ ഇല്ലത്തുള്ളവരെ പലപ്പോഴും സർപ്പം ദംശിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അടുത്ത കാലത്തുതന്നെ ചില കാരണവശാൽ ആ ഇല്ലത്തുള്ള ചിലക്കു് സർപ്പദംശനമുണ്ടായി. അതുകൊണ്ടു് അവിടെയാക്കും ഇതുവരെ യാതൊരു സുഖക്കേടുമുണ്ടായിട്ടില്ല.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

മണ്ണാർശ്ശാലയില്ലത്തു പാത്രങ്ങളും മററും മററുള്ള സ്ഥലങ്ങളിലെപ്പോലെ ശരിയായി സൂക്ഷിക്കാറില്ല. ഓട്ടുപാത്രങ്ങളും ചെമ്പുപാത്രങ്ങളും മററും രാത്രിയിലും മുററത്തും പറമ്പിലുമൊക്കെ കിടക്കാറുണ്ട്. എന്നാൽ അവിടെനിന്നു ആരും ഒന്നും എടുത്തുകൊണ്ടുപോകാറില്ല. മോഷ്ടാക്കൾക്ക് ആ ഇല്ലത്തു കയറാൻതന്നെ ഭയമാണ്. ആരെങ്കിലും എന്തെങ്കിലും മോഷ്ടിച്ചെടുത്താൽ അപ്പോൾ അവിടെ സർപ്പങ്ങളെത്തും. ആ ഇല്ലത്തെ കാവൽക്കാർ സർപ്പങ്ങളാണെന്ന് എല്ലാവർക്കുമറിയാം. അതുകൊണ്ടാണ് അവിടെനിന്ന് ആരുമൊന്നും മോഷ്ടിക്കാത്തത്.

മണ്ണാർശ്ശാലയില്ലത്തു കറിക്കോപ്പുകളൊന്നും വിലയ്ക്കു മേടിക്കാറില്ല. ചക്ക, മാങ്ങ, വെള്ളരിക്ക, വഴതനങ്ങ, മത്തങ്ങ, കുമ്പളങ്ങ, വാഴക്കുലകൾ മുതലായവയെല്ലാം അവിടെ വഴിപാടായി ധാരാളം വന്നുചേരും. അവ ഇല്ലത്തെ ആവശ്യങ്ങൾക്കു മതിയായിട്ടു വളരെയധികമുണ്ടായിരിക്കും. എന്നാൽ അവ അവിടെ ആരുമെടുത്തു സൂക്ഷിക്കുകയും അന്യന്മാർ മോഷ്ടിച്ചുകൊണ്ടുപോവുകയും ചെയ്യാറില്ല. ഇങ്ങിനെയുള്ള സാധനങ്ങൾ വഴിപാടുകാർ കൊണ്ടുവന്നു നടയിൽ വെച്ചാൽ നിവേദ്യം കഴിച്ചിട്ട് ഇല്ലത്തേയ്ക്കാവശ്യമുള്ളവയെടുത്തുകൊണ്ടുപോകും. ശേഷമുള്ളവയെല്ലാം അവിടെ കിടക്കും. അങ്ങിനെയാണ് പതിവ്.

ഒരിക്കൽ അവിടെ വഴിപാടുവന്ന ഒരു മത്തങ്ങ ഒരാൾ മോഷ്ടിച്ചുകൊണ്ടുപോയി. അയാളുടെ വീട്ടിൽ കൊണ്ടുചെന്ന് അതു മുറിച്ചപ്പോൾ അതിൽനിന്ന് ഒരു സർപ്പം പുറത്തേക്കു ചാടി. അതു കണ്ടു വീട്ടിലുണ്ടായിരുന്നവരെല്ലാം പേടിച്ചു നാലു പുറത്തേയ്ക്കുമോടി. മോഷ്ടിച്ചയാൾ ദൂരെമാറിനിന്നു തൊഴുതുകൊണ്ട്, "എന്റെ സർപ്പത്താനേ! എനിക്ക് ഇങ്ങിനെ ഒരു ദോഷത്തെ പ്രവർത്തിക്കുവാൻ തോന്നുകയും ഞാനിങ്ങനെ പ്രവർത്തിച്ചുപോവുകയും ചെയ്തു. ഈ തെററിനെ അവിടുന്നു സദയം ക്ഷമിച്ച് എന്നെയും എന്റെ കുടുംബത്തിലുള്ളവരെയും

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

രക്ഷിക്കണം. ഞാൻ ഈ മത്തങ്ങായും ഇതെടുത്തതിനു പ്രായശ്ചിത്തമായി പത്തു ചക്രവും കൂടി ഇപ്പോൾത്തന്നെ നടയിൽ കൊണ്ടുചെന്നു വെച്ചേക്കാം" എന്നു പറഞ്ഞു. ഉടനെ ആ സർപ്പം അന്തർദ്ധാനം ചെയ്തു. അതു് എങ്ങോട്ടാണ് പോയതെന്നു് ആരും കണ്ടില്ല. മോഷ്ടാവു് ഉടൻതന്നെ ആ മത്തങ്ങായും പത്തു ചക്രവുംകൂടി നടയിൽ കൊണ്ടുചെന്നു വെച്ചു തൊഴുതുപോന്നു. ഇങ്ങിനെ അവിടെ അനേകമത്ഭുതങ്ങളുണ്ടായിട്ടുണ്ടു് ഇപ്രകാരമുള്ള സ്ഥലത്തു് ആരും കയറി ഒന്നും മോഷ്ടിക്കാത്തതു് ഒരത്ഭുതമല്ലല്ലൊ.

ഈ അടുത്ത കാലത്തു—രണ്ടു മൂന്നു കൊല്ലം മുമ്പു്— പന്തളത്തുകാരായ ഒരു നായർ കുടുംബക്കാർ മാന്നാർശ്ശാല ക്ഷേത്രത്തിൽ ഭജനത്തിനായി വന്നിരുന്നു. അവർ അവിടെ വന്നിട്ടു സ്വയംപാകംചെയ്തു് ഊണു കഴിച്ചാണു താമസിച്ചിരുന്നതു് അരിയും കറിക്കോപ്പുകളും മററും അവർ കൊണ്ടുവന്നിരുന്നു. രണ്ടു നേരവും വെയ്ക്കാനുള്ള അരി അളന്നെടുക്കാൻ ഒരു ചങ്ങഴി (അളവുപാത്രം) ഇല്ലത്തുനിന്നു മേടിച്ചാണു അവർ ഉപയോഗിച്ചിരുന്നതു് അവർ ഭജനം കഴിഞ്ഞു മടങ്ങിപ്പോയ സമയം ചങ്ങഴി തിരിയെ ഇല്ലത്തു കൊടുത്തേല്പിക്കാൻ മറന്നുപോവുകയാൽ ചെലവുകഴിച്ചു ബാക്കിയുണ്ടായിരുന്ന അരിയോടുകൂടി ചാക്കിനകത്തു കിടന്നിരുന്ന ചങ്ങഴിയും അവർ കൊണ്ടുപോയി. വീട്ടിലെത്തി അവർ അരിച്ചാക്കഴിച്ചപ്പോൾ അതിനകത്തു ചങ്ങഴിയും ചങ്ങഴിക്കകത്തു് ഒരു സർപ്പവുമിരിക്കുന്നതു കണ്ടു. അപ്പോൾ ആ വീട്ടുകാർക്കുണ്ടായ ഭയം സീമാതീതമായിരുന്നു. ഉടനെ ആ വീട്ടുകാർ സർപ്പത്തെ തൊഴുതുകൊണ്ടു്, "ഈ ചങ്ങഴി ഞങ്ങൾ ഓർമ്മകേടുകൊണ്ടു കൊണ്ടുപോന്നതാണ് ഇതിനെക്കുറിച്ചു കോപിക്കരുതു് ചങ്ങഴി ഇപ്പോൾത്തന്നെ കൊടുത്തയച്ചു് ഇല്ലത്തെത്തിക്കാം. ഈ അബദ്ധത്തിനു പ്രായശ്ചിത്തമായി നൂററൊന്നു ചക്രം നടയ്ക്കു വെയ്ക്കുകയും ചെയ്യാം" എന്നു പറഞ്ഞു. ഉടനെ സർപ്പം ചങ്ങഴിയിൽനിന്നിറങ്ങി മുററംവരെ പോകുന്നതു് എല്ലാവരും ക

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ണ്ടു. പിന്നെ അതു് എങ്ങോട്ടാണു പോയതെന്നു് ആരും ക ണ്ടില്ല. വീട്ടുകാർ ചങ്ങഴി കൊടുത്തയച്ചു് ഇല്ലത്തെത്തിക്കുക യും നടയ്ക്കു നൂറെറാന്നു ചക്രം വെയ്ക്കുകയും ചെയ്തു.

മണ്ണാർശ്ശാലക്ഷേത്രത്തിൽ വഴിപാടായി ചക്ക, മാങ്ങ മു തലായ സാധനങ്ങളും ധാരാളം വരുമെന്നു മുമ്പു പറഞ്ഞിട്ടു ണ്ടല്ലോ. അതും ചില പ്രാർത്ഥനകൾ മൂലം വരുന്നതാണു് ഒ രിക്കൽ അമ്പലപ്പുഴയ്ക്കു സമീപം തകഴി എന്ന ദേശത്തു ഒരു വീട്ടിൽ ഒരു പിലാവുണ്ടായി വളർന്നു കായ്ക്കുാനുള്ള പ്രായമായി ട്ടും കായ്ക്കാതെ നിന്നിരുന്നു. അതു കണ്ടിട്ടു് ഒരയൽക്കാരൻ ആ വീട്ടിലെ കാരണവരോടു് "ഈ പിലാവിന്മേൽ ആദ്യമുണ്ടാകു ന്ന ചക്ക മണ്ണാർശ്ശാലയിലേയ്ക്കു കൊടുത്തയക്കാമെന്നു പ്രാ ർത്ഥിച്ചാൽ ഈ പിലാവു കായ്ക്കും" എന്നു പറയുകയും ആ കാ രണവർ അപ്രകാരം പ്രാർത്ഥിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇങ്ങിനെ പറ യുകയും പ്രാർത്ഥിക്കുകയും ചെയ്തതു് ഒരു ഇടവമാസത്തിലായി രുന്നു. ചിങ്ങമാസത്തിൽ ആ അയൽക്കാരൻ ആ കാരണവ രോടു "നിങ്ങളുടെ പിലാവിൽ ചക്കയുണ്ടായോ?" എന്നു ചോ ദിച്ചു. അതിനുത്തരമായിട്ടു് ആ കാരണവർ "ഇതുവരെ ഒ ന്നും ഉണ്ടായിക്കണ്ടില്ല. ഇനി ഞാൻ മണ്ണാർശ്ശാലയിലേക്കു കൊടുക്കുന്നതു് ഇരട്ടച്ചക്കയാണു്" എന്നു പറഞ്ഞു. ചക്കയു ണ്ടാവുന്നതു സാധാരണയായി മഞ്ഞുകാലത്താണെന്നും വർഷ കാലത്തു ചുരുക്കമാണെന്നും ഓർക്കാതെയാണു് ആ കാരണവർ ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞതെന്നുള്ളതു തീർച്ചയാണല്ലോ. എന്തെ ങ്കിലും വൃശ്ചികമാസമായപ്പോൾ ആ പിലാവിന്മേൽ നിറച്ചു ചക്കയുണ്ടായി. അതെല്ലാം ഇരട്ടച്ചക്കതന്നെയായിരിക്കുകയും ചെയ്തു. അതു കണ്ടപ്പോൾ ജനങ്ങൾ 'ഇതു മണ്ണാർശ്ശാലയി ലെ നാഗരാജാവിന്റെ വിദ്യതന്നെയാണു് ഈശ്വരന്മാരേ ആരും പരീക്ഷിക്കുകയും പരിഹസിക്കുകയും ചെയ്യരുതു്. ഇ രട്ടച്ചക്കയാണു് കൊടുക്കുന്നതെന്നു പറഞ്ഞപ്പോൾ ഉണ്ടായ തെല്ലാം ഇരട്ടച്ചക്കതന്നെ. ഈ ചക്ക മുഴുവനും മണ്ണാർശ്ശാല യിൽത്തന്നെ കൊണ്ടുപോയി കൊടുക്കണം. ഇരട്ടച്ചക്കയ്ക്കു മ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ററാക്കും അവകാശമില്ല" എന്നും മററും പറഞ്ഞുതുടങ്ങി. ചക്കയുടെ ഉടമസ്ഥനും അതു ശരിയാണെന്നു തോന്നുകയാൽ അക്കൊല്ലമുണ്ടായ ചക്ക മുഴുവനും പറിച്ചു വള്ളങ്ങളിലാക്കി മണ്ണാർശ്ശാലയിൽ കൊണ്ടുപോയി നടയ്ക്കുവെച്ചു തൊഴുതുപോന്നു. പിന്നത്തെക്കൊല്ലം മുതൽ ആ പിലാവിന്മേൽ ഇരട്ടയും മററുമല്ലാതെ സാമാന്യംപോലെയുള്ള ചക്ക ധാരാളമായിട്ടുണ്ടായിത്തുടങ്ങി. ആ വീട്ടുകാർ ആ പിലാവിന്മേൽ ആണ്ടുതോറുമുണ്ടാകുന്ന ചക്ക ആണ്ടുതോറും മണ്ണാർശ്ശാലയിൽ കൊണ്ടുപോയി കൊടുത്തുതുടങ്ങുകയും ചെയ്തു. അങ്ങിനെ ഇപ്പോഴും നടന്നുവരുന്നു. ഇങ്ങിനെ ഓരോ കാരണവശാലാണ് അവിടെ ജനങ്ങൾ കറിക്കോപ്പുകൾ കൊണ്ടുചെന്നു കൊടുക്കുന്നത്.

സന്താനാത്ഥമായും രോഗശമനത്തിനായും ബാധോപദ്രവങ്ങൾ നീങ്ങാനായും മററും മണ്ണാർശ്ശാലയിൽ പത്തും പതിനഞ്ചും അതിലധികവും ഭജനക്കാർ എന്നുമുണ്ടായിരിക്കും. അവിടെ ഭജനക്കാരും വഴിപാട്ടുകാരുമില്ലാതെ ഒരു ദിവസം പോലും ഉണ്ടായിരിക്കുന്നില്ല. ഭജിക്കുന്നവക്കാക്കും ഫലസിദ്ധി ഉണ്ടാകാതെയുമിരിക്കുന്നില്ല. നാല്പതും നാല്പത്തഞ്ചും വയസ്സുവരെ പ്രസവിക്കാതെയിരുന്നിട്ടു മണ്ണാർശ്ശാലയിൽ ഭജിക്കുകയും വഴിപാടുകൾ കഴിക്കുകയും ചെയ്തതിന്റെ ശേഷം ഗർഭം ധരിച്ചു പ്രസവിച്ചിട്ടുള്ള സ്ത്രീകൾ ഇപ്പോഴും ധാരാളമുണ്ട്. ബാധോപദ്രവങ്ങളുള്ള സ്ത്രീകളും മററും അവിടെ പന്ത്രണ്ടോ നാല്പതോ ദിവസം ഭജനമിരിക്കുമ്പോൾ തുള്ളി സത്യംചെയ്തു ബാധകളെല്ലാം ഒഴിഞ്ഞുപോവുക സാധാരണമാണ്. അപ്രകാരം തന്നെ അവിടെ ഭജിച്ചിട്ടു രോഗങ്ങൾ ശമിച്ചിട്ടുള്ള ജനങ്ങളും വളരെയുണ്ട്. മണ്ണാർശ്ശാലയിൽ ഭജിച്ചാൽ ഏതു മഹാരോഗവും ശമിക്കുമെന്നുള്ളതു പ്രസിദ്ധവും ഇപ്പോഴും കണ്ടുവരുന്നതുമാണ്. ഈ അടുത്തകാലത്തുതന്നെ അതികഠിനമായ കുഷ്ഠരോഗം ബാധിച്ച പലർ മണ്ണാർശ്ശാലയിൽ ചെന്നു ഭജിച്ചു രോഗം നിശ്ശേഷം മാറി പൂർണ്ണസുഖത്തെ പ്രാപിച്ചുപോയിട്ടുണ്ട്. എന്തിനു വളരെ പറയുന്നു? ഭക്തിയോടും വിശ്വാസ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ത്തോടും കൂടി മണ്ണാർശ്ശാലയിൽ ഭജിച്ചാൽ സകലാഭിഷ്ടസി ദ്ധിയുമുണ്ടാകുമെന്നുള്ളതു തീച്ചയാണ് അതിനാൽ ഈ സ്ഥലത്തു ഹിന്തുക്കൾ മാത്രമല്ല, ഇതരമതക്കാരും ധാരാളമായി വരികയും വഴിപാടുകൾ നടത്തുകയും ചെയ്തുവരുന്നുണ്ട്

മണ്ണാർശ്ശാലയിൽ ആട്ടവിശേഷആണ്ടുവിശേഷമായി പണ്ടേതന്നെ നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ളതു കന്നിമാസത്തിലായില്യമാണ് ആയല്യം സൎപ്പങ്ങളുടെ നാളാണല്ലൊ. അന്ന് അവിടെ വിശേഷാൽ ചില പൂജകളും എഴുന്നള്ളിപ്പും സദ്യയും മററും പതിവുണ്ട് ആ ദിവസം ദർശനത്തിനായും എഴുന്നള്ളിപ്പും മററും കാണുന്നതിനായും കച്ചവടത്തിനായും മററും അസംഖ്യമാളുകൾ കൂടുക പതിവാണ്

൯൭൨-ാമാണ്ടു നാടുനീങ്ങിയ കാൎത്തികതിരുനാൾ രാമവൎമ്മമഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു ചെറുപ്പത്തിൽ ഏതാനുംകാലം കാൎത്തികപ്പള്ളികൊട്ടാരത്തിൽ എഴുന്നള്ളി താമസിച്ചിരുന്നുവല്ലൊ. അക്കാലത്ത് ആ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ആണ്ടുതോറും കന്നിമാസത്തിലായില്യത്തിനു മണ്ണാർശ്ശാലയിലെഴുന്നള്ളി ദർശനം നടത്തുക പതിവായിരുന്നു. അങ്ങിനെയിരുന്നപ്പോൾ ഒരാണ്ടിൽ കന്നിമാസത്തിൽ എന്തോ ഒരു അത്യാവശ്യകാൎയ്യത്തിന്നായി നാഗരുകോവിലേയ്ക്കു എഴുന്നള്ളേണ്ടതായി വന്നു. ആയില്യമാകുമ്പോഴയ്ക്കും തിരിച്ചെഴുന്നള്ളാമെന്നു വിചാരിച്ചാണ് എഴുന്നള്ളിയതു് എങ്കിലും കാൎയ്യാന്തരഗൌരവം നിമിത്തം അതു സാധിച്ചില്ല. ആയല്യം കഴിഞ്ഞതിന്റെ ശേഷമാണ് കാൎത്തികപ്പള്ളിയിൽതിരിച്ചെഴുന്നള്ളിയതു് ആയില്യത്തിനു മണ്ണാർശാലയിൽ എഴുന്നള്ളി ദർശനം കഴിക്കാൻ സാധിക്കാഞ്ഞതുനിമിത്തം തിരുമനസ്സിൽ അസാമാന്യമായ കുണ്ഠിതമുണ്ടായി. അതിനാൽ ഒരു ദിവസം കല്പിച്ച് ഒരാളയച്ചു നമ്പ്യാതിരിയെ തിരുമുമ്പിൽ വരുത്തി "ഈ കന്നിമാസത്തിൽ ആയില്യത്തിനു നമുക്ക് അവിടെ വന്നു ദർശനം നടത്താൻ സാധിച്ചില്ല. അടുത്ത (തുലാമാസത്തിൽ) ആയില്യത്തിനു വന്നു ദർശനം നടത്തണമെ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ന്നാണ് വിചാരിച്ചിരിക്കുന്നത്. അന്നുകന്നിമാസത്തിലായില്യ ത്തിനു പതിവുള്ള വിശേഷങ്ങളെല്ലാം അവിടെ ഉണ്ടായിരിക്ക ണം. അതിലേക്കു വിശേഷാൽ വേണ്ടിവരുന്ന ചെലവിനു ക ണക്കയച്ചാൽ പണമിവിടെനിന്നു തന്നേക്കാം" എന്നു കല്പി ച്ചു. നമ്പ്യാതിരി കല്പനപോലെ നടത്തിക്കൊള്ളാമെന്നു സ മ്മതിക്കുകയും അപ്രകാരം നടത്തുകയും തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് എഴുന്നള്ളി എല്ലാം തൃക്കൺപാർത്തു സന്തോഷിക്കുകയും ന മ്പ്യാതിരിയുടെ കണക്കിൻ പ്രകാരമുള്ള പണം കല്പിച്ചയക്കുക യും ചെയ്തു. അടുത്തകൊല്ലവും കന്നിമാസത്തിലെപ്പോലെത ന്നെ തുലാമാസത്തിലെ ആയില്യവും ഘോഷിക്കണമെന്നു ക ല്പിക്കുകയും നമ്പ്യാതിരി അപ്രകാരം നടത്തുകയും കണക്കനു സരിച്ചുള്ള പണം കല്പിച്ചു കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. അങ്ങിനെ ഏതാനും കൊല്ലം നടക്കുകയും കാലക്രമേണ അതു പതിവാ യിത്തീരുകയുംചെയ്തു. ഇപ്പോഴും അവിടെ കന്നി, തുലാം രണ്ടു മാസങ്ങളിലെ ആയില്യവും ഘോഷിച്ചുവരുന്നുണ്ട് എന്നാൽ ഇപ്പോൾ കന്നിമാസത്തിലെ ആയില്യത്തേക്കാൾ കേമമാകു ന്നതു തുലാമാസത്തിലെ ആയില്യമാണ് കാഴ്ചക്കാരും കച്ച വടക്കാരും മററും അധികം വന്നുകൂടുന്നതും നടവരവധികമു ണ്ടാകുന്നതുമന്നാണ് അതു മഹാഭാഗ്യനിധിയായിരുന്ന ആ മഹാരാജാവുതിരുമനസ്സുകൊണ്ടു കല്പിച്ചുനിശ്ചയിച്ചതായതു കൊണ്ടായിരിക്കാം.

൩. ഒരു സ്വാമിയാരുടെ ശാപം

തിരുവിതാംകൂറിലുള്ള ഭഗവതിക്ഷേത്രത്തിൽ പ്രഥമഗ ണനീയമായിരിക്കുന്ന കുമാരനല്ലൂർ കാർത്ത്യായിനിക്ഷേത്രം കു മാരനേ (സുബ്രഹ്മണ്യസ്വാമിയേ) പ്രതിഷ്ഠിക്കണമെന്നു വി ചാരിച്ച് ഒരു ചേരമാൻപെരുമാളാണ് ഇദംപ്രഥമമായി പ ണിയിച്ചതെന്നും കുമാരനേ പ്രതിഷ്ഠിപ്പിക്കാനായി പണിയി ച്ചതാകകൊണ്ടാണ് ആ ക്ഷേത്രത്തിന് 'കുമാരനല്ലൂർ' എന്നു

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

നാമം സിദ്ധിച്ചതെന്നും മററുമുള്ള ഐതിഹ്യങ്ങൾ പ്രസിദ്ധങ്ങളാണല്ലൊ. ആ ക്ഷേത്രം പണി കഴിപ്പിച്ച ചേരമാൻപെരുമാൾക്കു മൃഗയാവിനോദത്തിൽ വളരെ ഭ്രമമുണ്ടായിരുന്നു. അതിനാലദ്ദേഹം കുമാരനല്ലൂർ ദേശത്തു താമസിച്ചിരുന്ന കാലത്തു് ഒരു ദിവസം തെള്ളകം കുന്നിൻപുറത്തു നായാട്ടിനായി പോയി. ഏററുമാനൂരിന്നും കുമാരനല്ലൂരിന്നും മദ്ധ്യേയുള്ള തെള്ളകം് അക്കാലത്തു വലിയ വനപ്രദേശമായിരുന്നു. ആ വനത്തിൽ അന്നു പുലി, കരടി, പന്നി മുതലായി ചില കാട്ടുമൃഗങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നതിനാലാണ ചേരമാൻപെരുമാൾ വേട്ടയ്ക്കു് അങ്ങോട്ടു പോയതു്. അവിടെ ചെന്നു ചേരമാൻപെരുമാൾ അനുചരന്മാരെക്കൊണ്ടു കാടിളക്കിക്കുകയും പേടിച്ചു പായുന്ന ദുഷ്ടമൃഗങ്ങളെ ലാക്കാക്കി വെടിവെച്ചു തുടങ്ങുകയുംചെയ്തു.

പെരുമാളുടെ അനുചരന്മാർ കാടിളക്കുന്ന കോലാഹലവും വെടികളുടെ ശബ്ദവും കേട്ടു സമീപപ്രദേശത്തു് ഒരിടത്തു മേഞ്ഞുകൊണ്ടുനിന്നിരുന്ന ഒരു പശു വിരണ്ടു കാട്ടിലേയ്ക്കു പാഞ്ഞുകയറി. മൃഗയോത്സാഹംകൊണ്ടു മതിമറന്നു നിന്നിരുന്ന പെരുമാൾ ഓടുന്ന പശുവിനെ കാട്ടുമൃഗമാണെന്നു തെററിദ്ധരിച്ചു വെടിവെക്കുകയും വെടിയേററ പശു മരണവേദനയോടുകൂടി കരഞ്ഞുകൊണ്ടു കുറച്ചു ദൂരംകൂടെ ഓടിയതിൻെറ ശേഷം നിലത്തു വീണു കാലും കൈയുമടിച്ചു ക്ഷണത്തിൽ ചാകുകയും ചെയ്തു. പശുവിൻെറ ശബ്ദം കേട്ടിട്ടു സംശയം തോന്നുകയാൽ പിന്നാലെ ചെന്നു നോക്കിയപ്പോൾ തൻെറ വെടിയേററു ചത്തതു പശുവാണെന്നറിഞ്ഞു ചേരമാൻ വളരെ വ്യസനിച്ചു. ഉടനെ അദ്ദേഹം നായാട്ടു മതിയാക്കി കുമാരനല്ലൂർക്കുതന്നെ മടങ്ങിപ്പോരുകയും ചെയ്തു.

അനന്തരം ചേരമാൻപെരുമാൾ ഉഭയകുലപരിശുദ്ധന്മാരും രാഗദ്വേഷാദിരഹിതന്മാരും വേദശാസ്ത്രാദി നിപുണന്മാരുമായ അനേകം മഹാബ്രാഹ്മണരെ കുമാരനല്ലൂർക്ഷേത്രസന്നിധിയിൽ വരുത്തി ഒരു സഭ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു തനിക്കു പററിയ അബദ്ധത്തെ പശ്ചാത്താപപൂർവ്വം ആ ബ്രഹ്മസദസ്സിൽ അറിയി

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ക്കുകയും തദ്ദോഷപരിഹാരാർത്ഥം എന്തെങ്കിലും പ്രതിവിധി കല്പിക്കണമെന്ന് അപേക്ഷിക്കുകയും ചെയ്തു. ആ മഹാബ്രാഹ്മണരെല്ലാവരും കൂടിയാലോചിച്ച് ആ പശു കിടന്നു മരിച്ച സ്ഥലത്ത് ഒരു ക്ഷേത്രം പണിയിച്ചു വിഷ്ണുപ്രതിഷ്ഠ നടത്തിക്കുകയും ആ ക്ഷേത്രത്തിൽ നിത്യനിദാനം, മാസവിശേഷം, ഉത്സവം, ആട്ടവിശേഷം മുതലായ വകയ്ക്കു വേണ്ടുന്നിടത്തോളം വസ്തുവകകൾ പതിച്ചുകൊടുത്തിട്ട് ആ ദേവസ്വംസകലവസ്തുക്കളോടും കൂടി മഹാബ്രാഹ്മണർക്ക് ദാനം ചെയ്യുകയും യഥാവിധി ഗംഗാസ്നാനവും സേതുസ്നാനവും നടത്തുകയുംചെയ്താൽ ഈ ഗോഹത്യാദോഷം തീരുമെന്നു വിധിച്ചു. പെരുമാൾ അതനുസരിച്ചു ക്ഷേത്രം പണിയും വിഷ്ണുപ്രതിഷ്ഠയും നടത്തിക്കുകയും ദേവസ്വത്തിലേക്കു നിത്യനിദാനാദികൾക്കു വേണ്ടുന്ന വസ്തുക്കൾ പതിച്ചുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തതിന്റെ ശേഷം അവയെല്ലാംകൂടി ദാനംചെയ്വാനായി ശ്രമിച്ചതിൽ ഓണന്തുരുത്തു, കുമാരനല്ലൂർ കിടങ്ങൂർ കാടമുറി എന്നീഗ്രാമക്കാരാരും ആ ദാനം വാങ്ങുവാൻ വഴിപ്പെട്ടില്ല. പിന്നെ പെരുമാൾ മീനച്ചിൽത്താലൂക്കിൽ പുലിയന്നൂർ എന്ന ദേശത്തും കോട്ടയം താലൂക്കിൽ പാറമ്പുഴ എന്ന ദേശത്തുമായി താമസിച്ചിരുന്ന നാല്പത്തിരണ്ടില്ലക്കാർക്കായി ആ ദേവസ്വം സർവ്വവസ്തുക്കളോടും കൂടി ദാനം ചെയ്തിട്ടു തീർത്ഥസ്നാനത്തിനായി പോയി. ഈ ദാനം വാങ്ങിയവർ മേല്പറഞ്ഞ നാലുഗ്രാമങ്ങളിലുമുൾപ്പെട്ടവരല്ലായിരുന്നുവെങ്കിലും അവർ നാല്പത്തിരണ്ടില്ലക്കാരും പരസ്പരം ഇന്നവരും ചേദാഹന്മാരുമായിരുന്നു. അവരിൽ പ്രാധാന്യം ചെമ്മുണ്ട, പിച്ചകശ്ശേരി എന്നീ രണ്ടില്ലക്കാർക്കായിരുന്നു. അതിനാൽ അവർക്ക് ചേരമാൻപെരുമാൾ 'പണിക്കർ' എന്ന സ്ഥാനംകൂടി കല്പിച്ചുകൊടുത്തിട്ടാണു തീർത്ഥാടനത്തിനു പോയത് തന്നിമിത്തം അക്കാലം മുതൽ അവരെ എല്ലാവരും ചെമ്മുണ്ടപ്പണിക്കരെന്നും പിച്ചകശ്ശേരിപ്പണിക്കരെന്നും പറഞ്ഞു തുടങ്ങുകയും തെല്ലകം ദേവസ്വം ലഭിച്ചതിനോടുകൂടി ആ നാല്പത്തിരണ്ടില്ലക്കാരും ആ ദേവസ്വ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ത്തിലെ ഊരാളന്മാരായിത്തീരുകയാൽ അവരിൽ ചിലർ അവരുടെ ഇല്ലങ്ങൾ തെള്ളകം ദേശത്തേയ്ക്കു മാററി സ്ഥാപിക്കുകയും സ്ഥിരവാസം അവിടെയാക്കുകയും ചെയ്തു. പണ്ടേ തന്നെ ഡംഭം അഹങ്കാരവും ധാരാളമായിട്ടുണ്ടായിരുന്ന അവർക്ക് ഊരാണ്മസ്ഥാനം കൂടി കിട്ടിയപ്പോഴേയ്ക്കും അവരുടെ ഗർവ്വം ശതഗുണീഭവിച്ചു. കുമാരനല്ലൂർദേവസ്വം ഊരാണ്മയോഗക്കാരും തങ്ങളും തുല്യന്മാരാണെന്നു അവർ ഭാവിക്കുകയും പരസ്യമായി പറയുകയും ചെയ്തിരുന്നു. എന്നാൽ അവരങ്ങിനെ ഭാവിക്കുകയും പറയുകയും മാത്രമല്ല, ദേവസ്വകാര്യങ്ങളെല്ലാം വളരെ ഭംഗിയായി നടത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു.

ഇനി ഇവിടെ മറെറാരു ക്ഷേത്രത്തിൻെറ ഉത്ഭവത്തെക്കുറിച്ചുകൂടി സ്വല്പം പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഒരിക്കൽ ഒരു വില്വമംഗലത്തു സ്വാമിയാർ (വില്വമംഗലത്തു സ്വാമിയാന്മാർ പല കാലങ്ങളിലായി പലരുണ്ടായിരുന്നുവത്രേ) വടക്കുനിന്നു തെക്കോട്ടു ജലമാർഗ്ഗമായി പെയ്ക്കൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ വേമ്പനാട്ടുകായലിൽ കുഴക്കോൽകുത്തിയ ഒരു സ്ഥലത്തു രക്തം പൊങ്ങിവരുന്നതായി കണ്ടു. തോണിക്കാരൻ ആ വിവരം സ്വാമിയാരെ ഗ്രഹിപ്പിച്ചു. ഉടനെ സ്വാമിയാർ "അവിടെ എന്തെങ്കിലും വിശേഷം കാണും. തോണി അവിടെ നിൎത്തുക" എന്നു പറഞ്ഞു തോണി നിൎത്തിക്കുകയും വെള്ളത്തിൽ ചാടി മുങ്ങിത്തപ്പിനോക്കുകയും ചെയ്തു. അപ്പോൾ സ്വാമിയാരുടെ കയ്യിൽ ഒരു ശ്രീകൃഷ്ണവിഗ്രഹംകിട്ടി. സ്വാമിയാർ അതുകൊണ്ടുപിന്നെയുംതോണിയിൽകയറി കുറച്ചുകൂടിതെക്കോട്ടുപോയി. അപ്പോൾ സ്വാമിയാക്ക് മൂത്രവിസൎജ്ജനം ചെയ്യണമെന്നുതോന്നുകയാൽ തോണികരയ്ക്കടുപ്പിക്കുവാൻകല്പിച്ചു. തോണിക്കാരൻ അതനുസരിച്ചുതോണികിഴക്കേക്കരയ്ക്ക് അടുപ്പിച്ചു. ഉടനെ സ്വാമിയാർ ശ്രീകൃഷ്ണവിഗ്രഹവും കയ്യിലെടുത്തുംകൊണ്ടു കരയ്ക്കു ഇറങ്ങി. ബിംബം കയ്യിൽവെച്ചുകൊണ്ടുമൂത്രവിസൎജ്ജനംചെയ്യുന്നതും, ദേവവിഗ്രഹം വെറും നിലത്തു വെക്കുന്നതും യുക്തമല്ല. അതിനാൽ എന്താണു വേണ്ടതെന്നു വിചാരിച്ചു സ്വാമിയാർ ക

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

രണ്ടെല്ലാം നോക്കിയപ്പോൾ തോണിക്കടവിൽനിന്നു സ്വല്പം അകലത്തു ഒരു വാപ്പ് ഇരിക്കുന്നതായിക്കണ്ടു് അതിന്റെ അടുക്കൽ ചെന്നു ബിംബം ആ വാപ്പിനകത്തു വെച്ചിട്ടു മൂത്രവിസൎജ്ജനവും ശൌചവും മററും കഴിച്ചു വീണ്ടും ബിംബമെടുക്കാനായി ചെന്നുനോക്കിയപ്പോൾ വാപ്പിനും ബിംബത്തിനും കേടുവരുത്താതെ ഇളക്കിയെടുക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്ത വിധത്തിൽ ബിംബം വാപ്പിനകത്തു വിളക്കിപ്പിടിപ്പിച്ചതുപോലെ കുടുങ്ങിച്ചേൎന്നിരിക്കുന്നതായി കാണുകയാൽ സ്വാമിയാൎക്കു വലിയ വിചാരമായി. യാതൊരു കേടുമില്ലാത്തതും ലക്ഷണമൊത്തതും ഒരു സുമുഹൂൎത്തത്തിൽ ഒരു ഉത്തമസ്ഥലത്തു പ്രതിഷ്ഠിക്കാൻ യോഗ്യവുമായ ബിംബത്തിനു കേടു വരുത്തുന്നതു കഷ്ടവും അന്യന്റെ വാപ്പ് തല്ലിപ്പൊട്ടിക്കുന്നതു് അന്യായവുമാകയാൽ ഇവിടെ എന്താണു ചെയ്യേണ്ടതെന്നു വിചാരിച്ചു സ്വാമിയാർ ഇതികൎത്തവ്യതാമൂഢനായി അങ്ങിനെ നിന്നസമയം ഒരു മനുഷ്യൻ അവിടെ ചെന്നു സ്വാമിയാരെ കണ്ടു വന്ദിച്ചതിന്റെശേഷം സ്വാമിയാർ വിഷണ്ണനായി അവിടെ നില്ക്കുന്നതിന്റെ കാരണമെന്തെന്നു ചോദിക്കുകയും സ്വാമിയാർ വിവരമെല്ലാം ആ മനുഷ്യനെ ഗ്രഹിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. ഉടനെ ആ മനുഷ്യൻ, "തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു ഇതിനെക്കുറിച്ചു ഒട്ടും വിചാരപ്പെടേണ്ട. ഈ വാപ്പും ഇതിരിക്കുന്ന സ്ഥലവും അടിയന്റെ വകയാണു് ഇവിടുത്തെ ഇഷ്ടംപോലെ എന്തു ചെയ്യുന്നതിനും അടിയനു വിരോധമില്ല. ഇനി എന്താണു് ഇവിടെ ചെയ്യേണ്ടതെന്നു ആലോചിച്ചു തീൎച്ചപ്പെടുത്താം. വാപ്പും ബിംബവും ഇപ്പോൾ ഇവിടെത്തന്നെ ഇരിക്കട്ടെ. അടിയൻ ഇവിടെ കാവലിനു ആളുകളെയാക്കി സൂക്ഷിച്ചുകൊള്ളാം. തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു തല്ക്കാലം ഇവിടെ അടുത്തുള്ള സ്വാമിയാർമഠത്തിലെഴുന്നള്ളി താമസിക്കുകയും ഇവിടെയുള്ള സ്വാമിയാന്മാരോടുകൂടി ഇതിനെക്കുറിച്ചു് ആലോചിക്കുകയും ചെയ്താൽ കൊള്ളാമെന്നാണു് അടിയനു തോന്നുന്നതു്. ഇവിടെയുള്ള സ്വാമിയാർമഠം തൃശ്ശിവപേരൂർ മ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

റത്തിലെ കീഴ്ടടായിട്ടുള്ളതാണ്'' എന്നു പറഞ്ഞു. അതു കേട്ട സ്വാമിയാർ, ''ബിംബം ഇവിടെ വെച്ചേക്കുന്നതു യുക്തമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. ഇവിടെ അടുത്തുതന്നെ ഒരു സ്വാമിയാർമഠമുള്ള സ്ഥിതിയ്ക്കു ബിംബം തല്ക്കാലം വാള്പ്പോടുകൂടി പിടിച്ച് അവിടെ കൊണ്ടുപോയി സൂക്ഷിച്ചുവെക്കുകയും പിന്നിട വേണ്ടതു് ഇവിടെയുള്ള സ്വാമിയാന്മാരോടുകൂടി ആലോചിച്ചു തീച്ച്യയാക്കുകയും ചെയ്താൽ കൊള്ളാമെന്നാണ് എന്റെ ആഗ്രഹം. പക്ഷേ ഈ വാൾപ്പു പിടിച്ചെടുത്തുകൊണ്ടുപോകാൻ ബ്രാഹ്മണർതന്നെ വേണം. ബിംബത്തിനു തല്ക്കാലം ഒരു പുണ്യാഹം കഴിച്ച് ഇന്നുതന്നെ പൂജ തുടങ്ങിയാൽ കൊള്ളാമെന്നുണ്ട് ഈ വാൾപ്പു പിടിച്ചെടുത്തുകൊണ്ടുപോകുവാൻ നാലാളിൽ കുറഞ്ഞാൽ മതിയാകുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. അത്രയും മലയാളബ്രാഹ്മണരെ ഈ ദിക്കിൽ കിട്ടുമോ, എന്തോ? കണ്ടുപാഷിച്ചാൽ കൊള്ളാം'' എന്നരുളിച്ചെയ്തു. ഉടനെ വാൾപ്പിന്റെ ഉടമസ്ഥനായ മനുഷ്യൻ, ''മലയാളബ്രാഹ്മണർ നാലോ എട്ടോ വേണമെങ്കിലും സ്വാമിയാർമഠത്തിലുണ്ടായിരിക്കും. അടിയൻ തന്നെ പോയി വിളിച്ചുകൊണ്ടുവരാം'' എന്നു പറഞ്ഞ് അവിടെനിന്നുപോയി.

ആ മനുഷ്യൻ പോയതിന്റെ ശേഷം സ്വാമിയാർ ''ഔദാര്യനിധിയായ ഈ മനുഷ്യൻ ആരാണ്? ഇയ്യാളുടെ സ്ഥിതി ഏതുപ്രകാരമാണ്?'' എന്നു ചിലരോടു ചോദിച്ചു. അപ്പോൾ അവിടെ നിന്നിരുന്നവർ, ''ഈ മനുഷ്യൻ ഈ ദേശത്തുള്ള പ്രധാനന്മാരായ നായന്മാരിൽ ഒരാളാണ് ഇവർ സ്ഥാനമാനങ്ങളും മറ്റുമുള്ള പുരാതന തറവാട്ടുകാരും വലിയ ധനവാന്മാരും യോഗ്യന്മാരുമാണ് 'കുന്നങ്കരി' എന്നാണു വീട്ടുപേര് കുന്നങ്കരി മേനോന്മാരെന്നാണ് ഇവരെ സാധാരണമായി പറഞ്ഞുവരുന്നതു ഈ പ്രദേശത്തുള്ള മിക്ക നിലംപുരയിടങ്ങളും അവരുടെ വകയാണ് അവർ എന്തെങ്കിലും പറഞ്ഞാൽ സമ്മതിക്കാത്തവരായി ഈ ദേശത്താരുമില്ല'' എന്നും മറ്റും സ്വാമിയാരെ ഗ്രഹിപ്പിച്ചു അപ്പോഴേയ്ക്കും കുന്നങ്കരി

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

മേനോൻ വാപ്പു കെട്ടിയെടുക്കാനുള്ള തണ്ടും കയറുമെടുപ്പിച്ചു നാലു നമ്പൂരിമാരെയുംകൊണ്ടു് അവിടെ എത്തിക്കഴിഞ്ഞു ആ നാലു നമ്പൂരിമാരിൽ ഒരാൾ പിച്ചകശ്ശേരിപ്പണിക്കരായിരുന്നു. അദ്ദേഹം തലേദിവസംതന്നെ ദൈവഗത്യാ സ്വാമിയാർമഠത്തിൽ വന്നുചേർന്നിരുന്നു അദ്ദേഹം നല്ല ദേഹബലമുള്ള ആളായിരുന്നു. വാപ്പിന്റെ മുകളിൽ തെക്കുവടക്കായി തണ്ടു വെച്ചു കെട്ടി. മൂന്നു നമ്പൂരിമാർകൂടി തണ്ടിന്റെ വടക്കേത്തലയും പിച്ചകശ്ശേരിപ്പണിക്കർ തനിച്ചും പിടിച്ചെഴുന്നു. അപ്പോൾ സ്വാമിയാർ തെക്കേത്തല പണിക്കർ തനിച്ചു പിടിച്ചതുകൊണ്ടു പണിക്കർക്കു തെക്കേത്തലപ്പണിക്കർ എന്നുകൂടി ഒരു പേരു് ഇരിക്കട്ടെ എന്നു് അരുളിച്ചെയ്തു. അങ്ങിനെ അന്നുമുതൽ അദ്ദേഹത്തിനു തെക്കേത്തലപ്പണിക്കർ എന്നുകൂടി ഒരു നാമം സിദ്ധിച്ചു. എങ്കിലും അധികം പ്രസിദ്ധി പിച്ചകശ്ശേരി പണിക്കരെന്നുള്ള പഴയ പേരിന്നു തന്നെയാണ്

വാപ്പോടുകൂടി ബിംബം സ്വാമിയാർമഠത്തിൽ കൊണ്ടു ചെന്നതിന്റെ ശേഷം അഞ്ചുപേർ കൂടി പുണ്യാഹംകഴിച്ചു അന്നു മുതൽതന്നെ ബിംബത്തിങ്കൽ പൂജ തുടങ്ങി. ഉടനെ സ്വാമിയാർ ഈ വിവരങ്ങളെല്ലാം അന്നു നാടുവാണിരുന്ന തെക്കുംകൂർ രാജാവിന്റെ പേൎക്കു എഴുതിയയയ്ക്കുകയും അടുത്ത ദിവസംതന്നെ രാജാവു പരിവാരസമേതം അവിടെ എത്തുകയും പെട്ടെന്നു് അമ്പലം പണിയും പ്രതിഷ്ഠയും കലശവും നടത്തിക്കുകയും ചെയ്തു. സ്വാമിയാർ നോക്കിയപ്പോൾ വാപ്പിരിക്കുന്നതായി ആദ്യം കണ്ട സ്ഥലത്തുതന്നെയാണ് അമ്പലം പണിയിച്ചതു് ആ പുരയിടം കന്നുകുഴി മേനവന്റെ വകയായിരുന്നു. അമ്പലം പണിയിക്കുന്നതിനായി അദ്ദേഹം ആ സ്ഥലം വിലവാങ്ങാതെ സസന്തോഷം വിട്ടുകൊടുത്തു. ശ്രീകൃഷ്ണസ്വാമിയെ അവിടെ പ്രതിഷ്ഠിച്ചതു് ആ വാപ്പോടുകൂടിത്തന്നെയാണ് അതിനാൽ ആ ക്ഷേത്രത്തിന്നു തിരുവാപ്പു എന്നു നാമം സിദ്ധിച്ചു. പിന്നീടു് ആ ദേശത്തിനും ആ പേ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

രുതന്നെയായിരുന്നു. ബിംബം പ്രതിഷ്ഠിക്കാൻ വാല്പോട്ടുകു ടി എടുത്തു കൊണ്ടുപോയപ്പോഴും തെക്കേത്തല പിടിച്ചതു തെക്കേത്തലപ്പണിക്കർ തന്നെയാണ്. പ്രതിഷ്ഠ നടത്തിയതു വാസ്തവത്തിൽ വില്വമംഗലത്തു സ്വാമിയാരായിരുന്നുവെങ്കിലും തന്ത്രിയുടെ സ്ഥാനം വഹിച്ചതു ഒ്രകാളി മററപ്പള്ളി നമ്പൂരിപ്പാടായിരുന്നു.

പ്രതിഷ്ഠയും കലശവും കഴിഞ്ഞു നാലാം കലശദിവസം തന്ത്രിയും തെക്കംകൂർ രാജാവും വില്വമംഗലത്തു സ്വാമിയാരും തിരുവാപ്പിൽ സ്വാമിയാരും കുന്നങ്കരി മേനവനുംകൂടി മേലാൽ നടക്കേണ്ടുന്ന ക്ഷേത്രകാൎയ്യങ്ങളെല്ലാം നിശ്ചയിച്ചു. "ഇതൊരു അടിയന്തിരക്ഷേത്രമായിരിക്കണം. ഉഷപ്പൂജ പതിവായി ഏഴരനാഴിക വെളുപ്പിനു കഴിയണം. പന്തീരടിപ്പൂജ ഉച്ചപ്പൂജ മുതലായതിനും നേരനീക്കം വരരുത്. ഗ്രഹണമുണ്ടായാൽപ്പോലും പൂജകൾക്കു നേരനീക്കം വരുത്താൻ പാടില്ല. എന്നു മാത്രമല്ല, ഗ്രഹണസമയത്തുതന്നെ ഒരു പൂജ വിശേഷാൽ നടത്തണം. അതിനു ഗ്രഹണപ്പൂജ എന്നു നാമമായിരിക്കണം. ക്ഷേത്രകാൎയ്യങ്ങൾ നടത്താനുള്ള പ്രധാന ചുമതല എന്നും കുന്നങ്കരിമേനവന്റെ വീട്ടിൽ അന്നന്നു മൂത്തയാൾ നടത്തണം. ആ ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ പേർ വലിയമേനോൻ എന്നായിരിക്കണം എന്നും താമരപ്പൂകൊണ്ടു ദേവനു പുഷ്പാഞ്ജലി വേണം. ക്ഷേത്രത്തിൽ പൂജാകാൎയ്യങ്ങൾക്കു നേരനീക്കം വരാതെയിരിക്കുന്നതിനു അന്നന്നു സ്വാമിയാർ മഠത്തിലുണ്ടായിരിക്കുന്ന സ്വാമിയാന്മാരും പ്രത്യേകം മനസ്സുവെക്കണം. ക്ഷേത്രത്തിലേക്കു നെയ്യ്, ശൎക്കര, അരി, താമരപ്പൂവു മുതലായി എന്തെങ്കിലും ആവശ്യപ്പെട്ടാൽ സ്വാമിയാർമഠത്തിൽ നിന്നു കൊടുക്കണം. ക്ഷേത്രത്തിൽ ഒരു ദിവസത്തെ പൂജാദികൾക്കു വേണ്ടുന്ന സകല സാധനങ്ങളും സദാ മഠത്തിൽ തയ്യാറാക്കി വെച്ചിരിക്കണം. പൂജാദികൾക്കു വേണ്ടുന്ന സാധനങ്ങൾ വീഴ്ചകൂടാതെ വലിയ മേനവന്റെ ആജ്ഞപ്രകാരം ശേഖരിച്ചു കൊടുക്കുന്നതിനു തെക്കേത്തല (തെക്കേത്ത

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ല എന്നും ചിലർ പറയാറുണ്ടു) പണിക്കരേ ചന്തിരക്കാരനായി നിയമിക്കണം. ഇവിടെ ആണ്ടുതോറും മേടസ്സംക്രാന്തിക്കു കൊടിയേറി പത്തു ദിവസത്തെ ഉത്സവം വേണം. ഉത്സവകാലത്തു ദേവനേ എഴുന്നെള്ളിക്കുന്നതിന്റെ മുമ്പിൽ തെക്കേത്തലപ്പണിക്കർ കളഭം പൂശി, കട്ടിയും കവണിയുമുടുത്തു്, ഒരു വടിയും പിടിച്ചു് അകമ്പടി സേവിക്കണം. ഈ ദേശത്തുള്ള നായന്മാരുടെ പെൺകുട്ടികളുടെ താലികെട്ടു കല്യാണത്തിനു മുമ്പായി വരുന്ന ഉത്സവകാലത്തു എഴുന്നെള്ളത്തിന്റെ മുമ്പിൽ അവരെക്കൊണ്ടു വിളക്കെടുപ്പിക്കണം. ഉത്സവം കൊടിയേറുന്നതിനു മുമ്പായി ഈ ദേശത്തുള്ള പുരകളെല്ലാം കെട്ടിമേച്ചിൽ കഴിപ്പിക്കണം. കൊടിയേററുനാൾ ഒരാനയെ മതില്ക്കകത്തേയ്ക്കു് ഓടിച്ചു കയററണം" എന്നും മററുമാണു് അവർ നിശ്ചയിച്ചതു്. ഈ വകകൾക്കെല്ലാം വേണ്ടുന്ന വസ്തുക്കൾ തെക്കുംകൂർരാജാവു ദേവസ്വത്തിലേക്കു പതിച്ചുകൊടുത്തു. ഇങ്ങിനെ അവിടെ വേണ്ടുന്നതെല്ലാം ഏർപ്പാടു ചെയ്തതിന്റെ ശേഷം വില്വമംഗലത്തു സ്വാമിയാർ അവിടം വിട്ടു പോവുകയും ചെയ്തു. അന്നു നിശ്ചയിച്ച ചട്ടപ്രകാരമാണു് ഇപ്പോഴും തിരുവാറ്റിൽ ക്ഷേത്രകാര്യങ്ങൾ നടത്തിയും നടന്നും പോരുന്നതെന്നാണു വെച്ചിരിക്കുന്നതു് കാലഭേദംകൊണ്ടു സ്വല്പം ചില ഭേദഗതികൾ വന്നിട്ടില്ലെന്നുമില്ല.

ഇങ്ങിനെ എതാനും കാലം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ തെക്കേത്തലപ്പണിക്കർക്കു് തിരുവാറ്റിൽനിന്നു് ഒരു സ്വാമിയാരെ ക്ഷണിച്ചു തനിക്കുകൂടി ഊരാണ്മയുള്ള തെള്ളകം ക്ഷേത്രത്തിൽ കൊണ്ടുപോയി ഒരു ഭിക്ഷയമൃതേത്തു നടത്തണമെന്നു് ഒരു മോഹം തോന്നുകയും ആ വിവരം ഒരു ദിവസം സ്വാമിയാരുടെ അടുക്കൽ അറിയിക്കുകയും ചെയ്തു. പണിക്കർ ക്ഷേത്രത്തിലെ ഒരു ജോലിക്കാരനും സ്വാമിയാരുടെ ഇഷ്ടനുമായിരുന്നതിനാൽ സ്വാമിയാർ അതു സന്തോഷം സമ്മതിച്ചു. പിന്നെ പണിക്കർ [illegible]

ല്ലാം വട്ടംകൂട്ടുകയും ചെയ്തിട്ട വിവരം സ്വാമിയാരെ അറിയിക്കുകയും നിശ്ചിതദിവസം രാവിലെ സ്വാമിയാർ തെള്ളകം ക്ഷേത്രസന്നിധിയിൽ എത്തുകയും ചെയ്തു. മാദ്ധ്യന്ദിനം കഴിച്ച സ്വാമിയാർ ചെന്നപ്പോഴേയ്ക്കും ഭിക്ഷയ്ക്ക (ഭക്ഷണത്തിന്) എല്ലാം കാലമായിരുന്നു. വെക്കാനും വിളമ്പാനും പ്രധാനമായി പിച്ചകശേരിപ്പുണിക്കർതന്നെയായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തെസ്സഹായിക്കാൻ ചെമ്മുണ്ടപ്പുണിക്കരുമുണ്ടായിരുന്നു. ശേഷം നാല്പതില്ലക്കാൎക്കും ഈ സ്വാമിയാരെക്കുറിച്ച വളരെ പുച്ഛമായിരുന്നതിനാൽ അവരാരും യാതൊന്നും ഉത്സാഹിക്കാനായി പോയില്ല. എന്നു മാത്രമല്ല, അവർ സ്വാമിയാരെ കഠോരം പരിഹസിക്കുകയും ചെയ്തു അതു പരസ്യമായിട്ടല്ലായിരുന്നുവെങ്കിലും സ്വാമിയാരറിയാതെയിരുന്നില്ല. എങ്കിലും പിച്ചകശ്ശേരിപ്പുണിക്കരാണല്ലോ തന്നെ ക്ഷണിച്ചതെന്നു വിചാരിച്ച സ്വാമിയാർ ഭിക്ഷയ്ക്കു ചെന്നിരുന്നു. പിച്ചകശ്ശേരിപ്പുണിക്കർ മുറയ്ക്കു ഓരോന്നു വിളമ്പിക്കൊടുത്തുതുടങ്ങി. ഭിക്ഷക്കുള്ള വിഭവങ്ങളിൽ പ്രധാനമായിട്ടുണ്ടായിരുന്നതു വെളിന്താൾ(മടന്തത്താൾ)കൊണ്ടുള്ള എരിശ്ശേരിയായിരുന്നു. തെള്ളകംദേശത്തു വെളിഞ്ചേമ്പു ധാരാളമുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ അതിന്റെ താൾകൊണ്ടുള്ള എരിശ്ശേരി ധാരാളമായിട്ടുണ്ടാക്കിയിരുന്നു. ഈ താൾകൊണ്ടുള്ള കറി സ്വാമിയാൎക്ക ഒട്ടും ഇഷ്ടമല്ലായിരുന്നു. എന്നു മാത്രമല്ല, ഈ താൾകൊണ്ടു പുളി കൂട്ടാതെ എന്തു കറിയുണ്ടാക്കിയാലും ചൊറിയുകയും ചെയ്യും. സ്വാമിയാൎക്ക ഭിക്ഷയ്ക്കു (ഭക്ഷണത്തിന്) എന്തൊരു പദാൎത്ഥം കൊണ്ടുചെന്നു വിളമ്പിയാലും വേണ്ടെന്നും മതിയെന്നും പറയരുതെന്നും, വിളമ്പുന്നവയിൽ യാതൊന്നും ശേഷിപ്പിക്കരുതെന്നുമാണു പ്രമാണം. അതിനാൽ ഈ താളെരിശ്ശേരി വിളമ്പാൻ കൊണ്ടുചെന്നിട്ട സ്വാമിയാർ ഒന്നും മിണ്ടിയില്ല. ആ ഉപദ്രവം ആദ്യമേ തീരട്ടെ എന്നു വിചാരിച്ച സ്വാമിയാർ ആ എരിശ്ശേരി മുഴുവനും ക്ഷണത്തിൽ ഭക്ഷിച്ചു തീൎത്തു. അതു കണ്ടിട്ട സ്വാമിയാൎക്ക താളെരിശ്ശേരി ഏററവും

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഇഷ്ടമാണെന്നു നിശ്ചയിച്ചു പണിക്കർ പിന്നേയും വിളമ്പി. സ്വാമിയാർ അതും ഒരുവിധത്തിൽ തിന്നുതീർത്തു. ഇങ്ങനെ പിന്നെയും പിന്നെയും വിളമ്പിവിളമ്പി അവിടെയുണ്ടാക്കിയിരുന്ന എരിശ്ശേരി മുഴുവനും പണിക്കർ സ്വാമിയാരെ കുടിപ്പിച്ചു. അപ്പോഴത്തേക്കും സ്വാമിയാർക്കുണ്ടായ ബുദ്ധിമുട്ട് എത്രമാത്രമെന്നു പറവാൻ പ്രയാസം. ഭിക്ഷ കഴിഞ്ഞു കൈ കഴുകി കലുക്കഴിഞ്ഞിട്ടും സ്വാമിയാർക്കു വായിലെ ചൊറിച്ചിൽ മാറിയില്ല. ആകെപ്പാടെ സ്വാമിയാർ സാമാന്യത്തിലധികം ഖിഷമിച്ചു.

ഭിക്ഷയമൃതേത്തു കഴിഞ്ഞതിന്റെശേഷം ദക്ഷിണയായി സ്വാമിയാന്മാർക്കു ദക്ഷിണസ്ഥ് വസ്ത്രവും, യഥാശക്തി പണവും, ചുക്കും, കട്ടക്കയുംകൂടി അവരുടെ മുമ്പിൽ വെച്ചു നമസ്കരിക്കുകയാണു പതിവ്. വസ്ത്രവും പണവും മററും കാഴ്ചവക്കുന്നതു ഭിക്ഷനടത്തിയയാൾ മാത്രമേ പതിവുള്ളുവെങ്കിലും നമസ്കരിക്കാൻ ആ സ്ഥലത്തുള്ള ബ്രാഹ്മണരെല്ലാവരും ചെല്ലുകയാണു പതിവ്. ഇവിടെ നമസ്കരിക്കുന്നതിനു പിച്ചകശ്ശേരിപ്പണിക്കരും ചെമ്മുണ്ടപ്പണിക്കരും മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു. അതിനാൽ ദക്ഷിണകഴിഞ്ഞപ്പോൾ സ്വാമിയാർ അനുഗ്രഹിക്കുന്നതിനു പകരം ശപിക്കുകയാണു ചെയ്തതു്. തന്നെ മടത്താൾ തീററി വിഷമിപ്പിച്ച പിച്ചകശ്ശേരിപ്പണിക്കർക്കും അതിനു സഹായിച്ച ചെമ്മുണ്ടപ്പണിക്കർക്കും ബ്രാഹ്മണ്യമില്ലാതെയായിപ്പോകട്ടെ എന്നും, തെള്ളകംദേശത്തു മടന്തച്ചേമ്പു കിളുക്കാതെയായിപ്പോകട്ടെ എന്നും ധിക്കാരികളായ മറേറ നാല്പതില്ലക്കാരും കാലക്രമേണ ക്ഷയിച്ചു നാമാവശേഷന്മാരായിപ്പോകട്ടെ എന്നുമായിരുന്നു സ്വാമിയാരുടെ ശാപം. ഈ ശാപം ശരിയായി ഫലിച്ചു. സ്വാമിയാരുടെ ശാപംനിമിത്തം മററുള്ള ബ്രാഹ്മണർ കൂട്ടത്തിൽക്കൂട്ടാതെയാവുകനിമിത്തം പിച്ചകശ്ശേരിപ്പണിക്കരും ചെമ്മുണ്ടപ്പണിക്കരും കുടുംബസഹിതം ഒരുവക അമ്പലവാസികളെപ്പോലെ അന്തരാള

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ജാതിക്കാരായിത്തീൎന്നു. തെള്ളകംദേശത്തു് ഇന്നും മടന്ത ച്ചേമ്പു വിളയുന്നില്ല. ധിക്കാരികളായ നാല്പതില്ലക്കാരും കാലക്രമേണ നശിച്ചു നാമാവശേഷന്മാരായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. അഞ്ചെട്ടുകൊല്ലംമുമ്പു ചെമ്മുണ്ടപ്പണിക്കരുടെ കുടുംബവും അന്യംനിന്നു.

സ്വാമിയാർ ശപിച്ചയുടനെ പിച്ചകശ്ശേരിപ്പണിക്കർ ശാപമോക്ഷത്തിനപേക്ഷിക്കയാൽ സ്വാമിയാർ "ആട്ടെ പണിക്കരുടെ കടവിൽ ആററിൽ ഒരു വരുന്നകാലത്തു നിങ്ങളുടെ ശാപം തീൎന്നു നിങ്ങൾക്കു ബ്രാഹ്മണ്യമുണ്ടാകും" എന്നരുളിച്ചെയ്തു. പിച്ചകശ്ശേരിപ്പണിക്കരുടെ ഇല്ലം കോട്ടയംതാലൂക്കിൽ വിജയപുരം പകുതിയിൽ പാറമ്പുഴദേശത്തു കൊടുണാറെന്നുകൂടി പേരുള്ള മീനച്ചിലാററിന്റെ വക്കത്താണു്. അവിടെ ഇതുവരെ ഓരു വന്നുതുടങ്ങീട്ടില്ല. പിച്ചകശ്ശേരിപ്പണിക്കരുടെ കുടുംബത്തിൽ ഇപ്പോൾ കേശവൻ എന്നു പേരായിട്ടു് ഒരു പുരുഷൻ മാത്രമേ ഉള്ളു. ആയാൾക്കു ഇപ്പോൾ പ്രായം എൺപത്തൊന്നു വയസ്സായിട്ടുണ്ടു് അതിനാൽ അവരുടെ കടവിൽ ഓരു വരുന്നതിനു മുമ്പു് ആ കുടുംബവും അന്യംനിന്നുപോകുമെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല.

തെള്ളകം ദേവസ്വത്തിലെ ഊരാളന്മാർ മിക്കവരും അന്യംനിന്നതിന്റെശേഷം ശേഷമുണ്ടായിരുന്നവർ ആ ദേവസ്വം കുമാരനല്ലൂർ ദേവസ്വത്തിലേക്കു വിട്ടുകൊടുത്തു. കുമാരനല്ലൂർ ദേവസ്വക്കാർ അതു് ആ ക്ഷേത്രത്തിലെ ഒരു ജോലിക്കാരനായ വട്ടപ്പള്ളി മൂത്തതിനു കൊടുത്തു. ഇപ്പോൾ ആ വിഷ്ണുക്ഷേത്രം വട്ടപ്പള്ളിമൂത്തതിന്റെ വകയായിട്ടാണിരിക്കുന്നതു്

൧൦ പുല്ലങ്കോട്ടനമ്പൂരി.

പണ്ടു ബ്രിട്ടീഷുമലബാറിൽ തളിപ്പറമ്പിനു സമീപം (എന്നാണ് കേട്ടിട്ടുള്ളതു്) പുല്ലങ്കോട്ടെന്നു പ്രസിദ്ധമായിട്ട് ഒ രില്ലമുണ്ടായിരുന്നു. ആ ഇല്ലത്തു് ഒരു കാലത്തു് ഒരു നമ്പൂരിയും അദ്ദേഹത്തിൻെറ ധമ്മപത്നിയും മാത്രമായിത്തീൎന്നു. നമ്പൂരിക്കു ഷഷ്ടിപൂത്തിയായിട്ടും പുരുഷസന്താനമുണ്ടാകാതെയിരുന്നതിനാൽ അദ്ദേഹം സന്താനാത്ഥമായി സേതുസ്നാനം ഗംഗാസ്നാനം മുതലായി അനേകം സൽക്കമ്മങ്ങൾ നടത്തി അവയുടെയെല്ലാം ഫലമായിട്ടു നമ്പൂരിയുടെ അറുപത്തഞ്ചാമത്തേ വയസ്സിൽ അന്തജ്ജനം ഗഭം ധരിച്ചു. അപ്പോൾ ആ ദമ്പതിമാക്കുണ്ടായ സന്തോഷം സീമാതീതമായിരുന്നു എന്നുള്ളതു പറയണമെന്നില്ലല്ലോ.

പിന്നെ നമ്പൂരി അന്തജ്ജനം പ്രസവിച്ചുണ്ടാകുന്നതു് ഉൽകൃഷ്ടപുരുഷസന്താനം തന്നെയായിരിക്കുന്നതിനു വെണ്ണ മുതലായവ സ്വയമേവ സന്മന്ത്രങ്ങൾ ജപിച്ചും അനേകം പേരെക്കൊണ്ടു ജപിപ്പിച്ചും കൊടുത്തുകൊണ്ടിരിക്കുകയും അന്തജ്ജനം യഥാകാലം പ്രസവിച്ചു പുരുഷപ്രജതന്നെ ജനിക്കുകയും ചെയ്തു. നമ്പൂരി അന്നും അനേകം ദാനധമ്മാദികൾ ചെയ്യുകയും കളിച്ചുവന്നു പുത്രൻെറ ജാതകമ്മം നടത്തുകയും ചെയ്തു.

പിന്നെ നമ്പൂരി പുത്രൻെറ നാമകരണം, അന്നപ്രാശനം, ചൌളം, ഉപനയനം, സമാവത്തനം എന്നീ ക്രിയകൾ യഥാകാലം വേണ്ടതുപോലെ നടത്തുകയും അതിനിടയ്ക്കു വിദ്യാഭ്യാസത്തിനും വേദാദ്ധ്യയനത്തിനും വേണ്ടുന്ന ഏപ്പാടുകൾ ചെയ്തുകൊടുക്കുകയുംചെയ്തു. എന്നാൽ മഹൻ നമ്പൂരിയുടെ മനസ്സ് അച്ഛൻ നമ്പൂരി വിചാരിച്ചവഴിയേയെങ്ങുമല്ല പോയതു് അദ്ദേഹത്തിന്ന് ഏകദേശം പുരുഷപ്രായമായപ്പോൾ മുതൽ ചില കൂട്ടുകാരോടുകൂടി ചീട്ടു, ചേക്കു, പാശി മുതലായ കളികൾ തുടങ്ങി. കളികളിൽ മഹൻനമ്പൂരിക്കു

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

മിക്കപ്പോഴും തോൽവിതന്നെയാണ് ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരുന്നതു്. എങ്കിലും അവയിലുള്ള ഭ്രമം അദ്ദേഹത്തിനു പ്രതിദിനം വർദ്ധിച്ചുകൊണ്ടുതന്നെയിരുന്നു, അതിനാൽ ഒട്ടുവളരെ കടം വന്നുകൂടി. കടം കൊടുത്തവർ പണത്തിനായി ഇല്ലത്തു ചെന്നു മുട്ടിക്കൂടി. പുത്രവാത്സല്യത്തിൻെറ ആധിക്യം കൊണ്ടു് അച്ഛൻ നമ്പൂരി വിരോധമൊന്നും പറയാതെ മകൻെറ കടമെല്ലാം തീർത്തു. പിന്നെയും മകൻ നമ്പൂരിക്കു കളിയിലുള്ള ഭ്രമം നിലച്ചില്ല. അദ്ദേഹം പിന്നെയും പണം കടംവാങ്ങി കളി മുറയ്ക്കു നടത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നു. കടം കൊടുക്കുന്നവർ വന്നു മകനോടു ഞെരുക്കിത്തുടങ്ങുമ്പോൾ അച്ഛൻനമ്പൂരി പണം കൊടുത്തു കടം വീട്ടിക്കൊണ്ടുമിരുന്നു.

അങ്ങിനെ കുറച്ചുകാലം കഴിഞ്ഞതിൻെറ ശേഷം ഒരു ദിവസം അച്ഛൻനമ്പൂരി മകനേ അടുക്കൽ വിളിച്ചു്, "ഉണ്ണീ! നിൻെറ നടപടികൾ നന്നായിരിക്കുന്നില്ല നിന്നോടഹിതം പറയാതെ കഴിച്ചുകൂട്ടണമെന്നു വിചാരിച്ചു ഞാനിതുവരെ ക്ഷമിച്ചു. ഇപ്പോൾ നിവൃത്തിയില്ലാതെയായിട്ടു പറയുന്നതാണ് ഇപ്പോൾ നീ ഇഹലോകത്തിലും പരലോകത്തിലും യാതൊരു ഗുണത്തിനും വകയില്ലാത്ത കളികൾക്കായി അസംഖ്യം പണം നശിപ്പിച്ചു. ഇങ്ങിനെയായാൽ ഇതിൻെറ അവസാനമെവിടെയാണു. ഞാനിതു നിനക്കുവേണ്ടിപ്പറയുന്നതാണ് എൻെറ കാൎയ്യത്തെക്കുറിച്ചു ഇനി അധികമൊന്നും വിചാരിക്കാനില്ല. എനിക്കു വയസ്സിപ്പോൾ എണ്പത്തഞ്ചു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഇനി ഞാൻ ജീവിച്ചിരുന്നാൽ എത്രനാളിരിക്കും? നിനക്കു ചെറുപ്പമാണല്ലോ. കുടുംബഹാനി സംഭവിക്കാതെയിരിക്കാനായിട്ടെങ്കിലും നിനക്കിനിയൊന്നു വേളികഴിക്കാതിരിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ല. ഈശ്വരകാരുണ്യത്താൽ അതിൽച്ചില സന്താനങ്ങളും ഉണ്ടാകുമെന്നുതന്നെ വിചാരിക്കാം. അപ്പോൾ അവരെയൊക്കെ സംരക്ഷിക്കാനുള്ള ചുമതല നിനക്കായിത്തീരും. കുടുംബത്തിലുള്ള സ്വത്തെല്ലാം ഇപ്രകാരം നശിപ്പിച്ചാൽ അക്കാലത്തു നീ കഷ്ടപ്പെടുമ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ല്ലൊ എന്നു വിചാരിച്ചാണു ഞാൻ പറയുന്നത്. എന്റെ ഓമനക്കുട്ടൻ ഇനിയെങ്കിലും ഈ നാശകരമായ കളിയിൽ ചേൎന്നു കുടുംബസ്വത്തു നശിപ്പിക്കാതെയിരുന്നാൽക്കൊള്ളാമെന്ന് എനിക്കു വളരെ ആഗ്രഹമുണ്ട്" എന്നു പറഞ്ഞു. അതിനുത്തരമായി മഹൻനമ്പൂരി "അച്ഛൻ ഇതിനേക്കുറിച്ച് ഇനി വിചാരിച്ചു വ്യസനിക്കാനും പറയാനും ഞാൻ ഇടയാക്കുകയില്ല. വന്നതൊക്കെവന്നു. ഇനി ഞാൻ നിമിത്തം ഈ കുടുംബത്തേയ്ക്കു കാൽക്കാശുപോലും കടം വരികയില്ല, നിശ്ചയംതന്നെ" എന്നു പറഞ്ഞിട്ടു അവിടെനിന്ന് ഇറങ്ങിപ്പോയി. മഹന്റെ മറുപടി കേട്ട് അച്ഛൻനമ്പൂരി വളരെ സന്തോഷിക്കുകയും "എന്റെ ഉണ്ണി നന്നായിവരട്ടെ" എന്നു മനസ്സുകൊണ്ട് അനുഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്തു.

അച്ഛൻനമ്പൂരിയുടെ സന്തോഷം അധികം നീണ്ടുനിന്നില്ല. മഹൻനമ്പൂരി ഇല്ലത്തുനിന്ന് ഇറങ്ങിപ്പോയിട്ടു പിന്നെ മടങ്ങിവന്നില്ല. അപ്പോൾ അച്ഛൻനമ്പൂരിക്കു ദുസ്സഹമായ ദുഃഖമുണ്ടായിത്തീൎന്നു ഒരു ദിവസം കഴിഞ്ഞു, ഒരാഴ്ചവട്ടം കഴിഞ്ഞു, ഒരുമാസം കഴിഞ്ഞു എന്നിട്ടും മഹൻനമ്പൂരി തിരിച്ചുവന്നില്ല. അപ്പോൾ അച്ഛൻനമ്പൂരിക്കു സൎവ്വസ്വവും നശിച്ചാലും വേണ്ടില്ല തന്റെ മഹനേ ഒന്നു കണ്ടാൽമതി എന്നു തോന്നിത്തുടങ്ങി. ഒടുക്കം വ്യസനം ദുസ്സഹമായിത്തീരുകയാൽ അച്ഛൻനമ്പൂരി കുടയും വടിയുമെടുത്തുകൊണ്ടു മഹനേ അന്വേഷിച്ചു പുറപ്പെട്ടു. അച്ഛൻനമ്പൂരിക്കു പ്രായാധിക്യം നിമിത്തമുള്ള ക്ഷീണംകൊണ്ടു നടക്കാൻ വളരെ പ്രയാസമുണ്ടായിരുന്നു. എങ്കിലും പുത്രവാത്സല്യത്തിന്റെ ശക്തികൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന് ഒരു ദിക്കിൽ അടങ്ങിപ്പാൎക്കാൻ ധൈൎയ്യമുണ്ടായില്ല. അതിനാലദ്ദേഹം മഹനേ അന്വേഷിച്ചുകൊണ്ടു പല ദേശങ്ങളിലും അലഞ്ഞുനടന്നു.

മഹൻനമ്പൂരി ഇല്ലത്തുനിന്ന് ഇറങ്ങിട്ടു നേരേ തെക്കോട്ടാണ് നടന്നത്. എതാനുംദിവസംകൊണ്ട് അദ്ദേഹം തിരുവനന്തപുരത്തു ചെന്നുചേൎന്നു. തിരുവനന്തപുരം വേദമോ ശാ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

സ്ത്രമോ സംഗീതമോ സാഹിത്യമോ ചൂതുകളിയോ മദ്യപാനമോ മോഷണമോ എന്തുവേണമെങ്കിലും പഠിക്കാനും പഠിപ്പിക്കാനും ശീലിക്കാനും പ്രവൎത്തിക്കാനും സൌകൎയ്യമുള്ള ഒരു സ്ഥലമാണല്ലോ. മലയാളബ്രാഹ്മണൎക്ക് ഇത്രയും സുഖപ്രദമായ മറ്റൊരു സ്ഥലം കേരളത്തിലുണ്ടോ എന്നുതന്നെ സംശയമാണ്. മണ്ഡപത്തിൽ ജപം ചാൎത്തിച്ചാൽ അതിനു പ്രതിദിനം ഒരു പണം വീതം ദക്ഷിണ നിശ്ചയമായിക്കിട്ടും. പിന്നെ ഭാഗ്യമുണ്ടെങ്കിൽ ഇടയ്ക്കു തിരുവോണം, തിരുനാൾ, ദ്വാദശി, അമാവാസി മുതലായ വിശേഷദിവസങ്ങളിൽ വല്ല ഗോമൂല്യമോ പത്തുമഞ്ഞൂറും ആയിരവും അതിലധികവും പണമുള്ള വലിയ ദാനങ്ങളോ കിട്ടിയേക്കാം. അന്ന് ഇരുപത്തിരണ്ടാമാണ്ടു നാടുനീങ്ങിയ സ്വാതിതിരുനാൾ രാമവൎമ്മമഹാരാജാവുതിരുമനസ്സിലെ കാലമായിരുന്നതിനാൽ വലിയ കൊട്ടാരത്തിൽ വലിയ വലിയ ദാനങ്ങൾ കൂടെക്കൂടെ ഉണ്ടാകമായിരുന്നു. രണ്ടു നേരവും അഗ്രശാലയിൽ ഭക്ഷണവും കിട്ടുമല്ലോ. ഇതെല്ലാം വിചാരിച്ചായിരിക്കണം പുല്ലങ്കോട്ടു മഹൻനമ്പൂരി തിരുവനന്തപുരത്തു ചെന്നുചേൎന്നത്.

അദ്ദേഹം തിരുവനന്തപുരത്തു ചെന്നിട്ടും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പതിവിനു യാതൊരു വ്യത്യാസവും വരുത്തിയില്ല. ചീട്ടുകളിയോ പാശികളിയോ എന്തെങ്കിലും ഒരു കളി പതിവായി നടത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ചിലപ്പോൾ കൈവശം പണമില്ലാതെയും കടം കിട്ടാതെയും വന്നിട്ട് അദ്ദേഹം വളരെ വിഷമിക്കാറുമുണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹമൊരു സരസനും സുമുഖനും സമൎത്ഥനുമായിരുന്നതിനാൽ സാമാന്യക്കാരൊക്കെ അദ്ദേഹം ചോദിച്ചാൽ കടംകൊടുക്കുമായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൈവശം പണം വരുന്ന സമയം ചെന്നു മുട്ടിച്ചുകൂടിയാൽ കൊടുക്കാനുള്ളതു കുറച്ചു അദ്ദേഹം കൊടുക്കാറുമുണ്ട്. പക്ഷേ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൈവശം പണമുണ്ടായിരിക്കുന്ന സമയം വളരെച്ചുരുക്കമായിരിക്കും.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

പുല്ലംകോട്ടു മഠൻനമ്പൂരി തിരുവനന്തപുരത്തു ചെന്നു ഏതാനും ദിവസം കഴിഞ്ഞപ്പോഴേയ്ക്കും അവിടെയുള്ള പുഷ്പാഞ്ജലിസ്വാമിയാരുടെ വലിയ സേവകനായിത്തീൎന്നു അപ്പോൾ മിക്ക ദിവസവും ഊണു സ്വാമിയാരുമഠത്തിൽത്തന്നെയായി. മഠൻനമ്പൂരി പിന്നെ അധികം അഗ്രശാലയിൽ പോകാറില്ല.

മഠൻനമ്പൂരിയുടെ താമസം മിക്കവാറും സ്വാമിയാരുമഠത്തിലായെങ്കിലും അദ്ദേഹം പതിവുള്ള കളി വേണ്ടെന്നുവെച്ചില്ല. അതു മുടങ്ങാതെ നടത്തിക്കൊണ്ടു തന്നെയിരുന്നു. അങ്ങനെയിരുന്നപ്പോൾ സ്വാമിയാരുടെ പെട്ടിയിലിരുന്ന കുറെപ്പണം കാണാതെയായി. അതു് ഈ മഠൻനമ്പൂരി എടുത്തുകൊണ്ടുപോയി പാശികളിച്ചുകളഞ്ഞതാണെന്നു സ്വാമിയാരും മഠത്തിലുണ്ടായിരുന്ന മറെറല്ലാവരും ഊഹിക്കാതെയിരുന്നില്ല. എങ്കിലും പ്രത്യക്ഷമായിക്കാണാതെ ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ ഒരു കളവു ചെയ്തുവെന്നു പറയുന്നതു യുക്തമല്ലല്ലോ എന്നു വിചാരിച്ചു് അതിനേക്കുറിച്ചു് ആരുമൊന്നും പറഞ്ഞുമില്ല.

സ്വാമിയാർമഠത്തിലുള്ളവർ ഇതിനേക്കുറിച്ചൊന്നും പറഞ്ഞില്ലെങ്കിലും ഈ സംഗതി മഹാരാജാവുതിരുമനസ്സുകൊണ്ടറിയുകയും ഈ നമ്പൂരി മേലാൽ സ്വാമിയാരുമഠത്തിൽ കയറുന്നതിനനുവദിക്കാതെയിരിക്കുന്നതിനും അദ്ദേഹത്തിനു് അഗ്രശാലയിൽ ചോറു കൊടുക്കാതെയിരിക്കുന്നതിനും കല്പിച്ചു ചട്ടംകെട്ടി. അതു നിമിത്തം നമ്പൂരിക്കു തിരുവനന്തപുരത്തു താമസിച്ചാൽ ഭക്ഷണം കിട്ടാൻ മാൎഗ്ഗമില്ലാതെയായിത്തീൎന്നു. അതിനാലദ്ദേഹം പിന്നെ അവിടെ താമസിക്കാതെ ശുചീന്ദ്രത്തേയ്ക്കു പോയി. അവിടെ നമ്പൂരിക്കു നല്ല തരംകിട്ടി. അദ്ദേഹം അവിടെ എത്തിയപ്പോൾ അവിടെ കീഴ്ശാന്തിക്കു് ഒരാൾ പോരാതെയിരിക്കുകയായിരുന്നു. അതിനാൽ കീഴ്ശാന്തിക്കാരനായി താമസിക്കാമോ? എന്നു് അദ്ദേഹത്തോടു ചോദിക്കുകയും അദ്ദേഹം സമ്മതിക്കുകയും അദ്ദേഹത്തെ അവിടെ ഒരു കീഴ്ശാന്തിക്കാരനായി നിയമിക്കുകയും ചെയ്തു.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

അതിനാലദ്ദേഹത്തിനവിടെ ശാന്തിക്കാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ സുഖമായി ഭക്ഷണം കഴിക്കുന്നതിനും കുറേശ്ശ പണം കിട്ടുന്നതിനും തരമായി. എന്നു മാത്രമല്ല, അക്കാലത്ത് അവിടെയുണ്ടായിരുന്ന ശാന്തിക്കാർ മിക്കവരും ചീട്ടുകളിക്കാരായിരുന്നതിനാൽ അതിനും അദ്ദേഹത്തിന്നവിടെ ഒട്ടും ബുദ്ധിമുട്ടുണ്ടായില്ല. ക്ഷേത്രത്തിലെ ജോലി കഴിഞ്ഞാൽപിന്നെ മിക്കസമയത്തും കളിതന്നെ ആയിരുന്നു കളിക്കാൻ കൂട്ടുകാർ ശാന്തിക്കാരും കളിസ്ഥലം ശാന്തിക്കാരുടെ മഠവുമായിരുന്നതിനാൽ വളരെ സൌകര്യമുണ്ടായി. കളിക്കാരെയും കളിസ്ഥലവുമന്വേഷിച്ചു ദൂരെയെങ്ങും പോകണ്ടല്ലൊ.

ഇങ്ങിനെയിരുന്ന കാലത്ത് ഒരു ദിവസം രാത്രിയിൽ ക്ഷേത്രത്തിലെ ജോലികളും അത്താഴവും കഴിഞ്ഞു കളിക്കാരെല്ലാവരും ശാന്തിക്കാരുടെ മഠത്തിൽക്കൂടി മുറയ്ക്കു ചീട്ടുകളി തുടങ്ങി. കുറച്ചു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അതികഠിനമായ കാററും മഴയുമാരംഭിച്ചു. കാററിൻെറ ശക്തികൊണ്ടു വിളക്കു കെട്ടുപോകുമെന്നു തോന്നുകയാൽ വാതിലടച്ചു മുറിക്കകത്തിരുന്നാണ് കളിച്ചത്. അക്കാലത്തു നിലവിളക്കു, മാടമ്പിവിളക്കു മുതലായവയല്ലാതെ ചിമ്മിനിയുള്ള വിളക്കുകളധികമുണ്ടായിരുന്നില്ലല്ലൊ.

പുല്ലങ്കോട്ടു മഹൻനമ്പൂരിക്കു വെററിലമുറുക്കു കലശലായിട്ടുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ അദ്ദേഹം മുറുക്കിക്കൊണ്ടാണ് കളിച്ചിരുന്നതു. കുറച്ചു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിനു തുപ്പാൻ വൈകി. വാതിൽ തുറന്നാൽ വിളക്കു കെട്ടുപോയെങ്കിലോ എന്നു വിചാരിച്ച് അദ്ദേഹം വളരെനേരം തുപ്പാതെ കഴിച്ചുകൂട്ടി. അങ്ങിനെ കുറേകഴിഞ്ഞപ്പോൾ തുപ്പൽ വായ്ക്കകത്തു നിറയുകയാൽ തുപ്പാതെയിരിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതെയായി. അപ്പോഴേക്കും കാററും മഴയും സ്വല്പം ശമിക്കുകയും ചെയ്തു. ഉടനെ നമ്പൂരി പെട്ടെന്നു വാതിൽതുറന്ന് അകത്തുനിന്നുകൊണ്ടു മുററത്തേയ്ക്കു നീട്ടിയൊരു തുപ്പുവെച്ചുകൊടുത്തു അ-

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ത്തു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ആ മുറ്റത്തുനിന്ന് "ആരാണത്? ഉണ്ണിയല്ലേ?" എന്നൊരു ചോദ്യംകേട്ടു. മുറ്റത്തു വലിയ ഇരുട്ടായിരുന്നതിനാൽ ഒന്നും കാണാൻ വയ്യായിരുന്നു. എങ്കിലും ശബ്ദം കേട്ടപ്പോൾ സംശയം തോന്നുകയാൽ മഹൻനമ്പൂരി പെട്ടെന്നു വിളക്കെടുത്തുകൊണ്ടു ചെന്നു നോക്കിയപ്പോൾ അദ്ദേഹം സംശയിച്ചതുപോലെതന്നെ മുറ്റത്തു നിന്നിരുന്നതു് അച്ഛൻനമ്പൂരിതന്നെയായിരുന്നു. മകന്റെ തുപ്പലിൽ അച്ഛന്റെ ദേഹം മുഴുവനും മുഴുകിയിരുന്നു.

അച്ഛൻനമ്പൂരി മകനെ അന്വേഷിച്ചു പല സ്ഥലങ്ങളിൽ സഞ്ചരിച്ച് ഒടുവിൽ ഈ ദിക്കിൽ വന്നുചേർന്നപ്പോൾ ഈ മഠത്തിൽ കാണുമെന്ന് ആരോ പറഞ്ഞറിയുകയാൽ ഇങ്ങോട്ടു പുറപ്പെട്ടു. അപ്പോൾ കാറ്റും മഴയും ഇരുട്ടും വരികയാൽ നനഞ്ഞൊലിച്ചും കിടുകിട വിറച്ചും തപ്പിത്തടഞ്ഞും ഒരു വിധത്തിൽ ആ മുറ്റത്തു വന്നു ചേർന്ന സമയത്തായിരുന്നു മഹൻ വീട്ടിപ്പിടിച്ചു തുപ്പിയതു്. തുപ്പൽ വായിക്കകത്തു നിറച്ചുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ അച്ഛൻ നമ്പൂരിയുടെ ദേഹം മുഴുവനും തുപ്പലിൽ കുളിച്ചതുപോലെ ആയിത്തീർന്നു. അതു കണ്ടു മഹൻ സാമാന്യത്തിലധികം വിഷണ്ണനായിത്തീർന്നു. അദ്ദേഹം ക്ഷണത്തിൽപോയി വെള്ളം കോരിക്കൊണ്ടുവന്ന് അച്ഛനേക്കുളിപ്പിച്ചു ഉടുത്തിച്ച് ഈറൻ മാറിച്ചതിന്റെ ശേഷം "എന്റെ സമസ്താപരാധങ്ങളും അച്ഛൻ സദയം ക്ഷമിച്ച് എന്നെ അനുഗ്രഹിക്കണം" എന്നു സഗൽഗദം പറഞ്ഞു പാദത്തിങ്കൽ വീണു നമസ്കരിച്ചു. വയോവൃദ്ധനായ അച്ഛൻനമ്പൂരി കരഞ്ഞുകൊണ്ടു മഹനേ പിടിച്ചെണീപ്പിച്ചു മാറിലണച്ചു ഗാഢാശ്ലേഷം ചെയ്തിട്ട്, "എന്റെ ഉണ്ണി എന്തുചെയ്താലും എന്റെ പൊന്നോമനക്കുട്ടനോട് എനിക്കു ഒരിക്കലും വിരോധം തോന്നുകയില്ല. എന്റെ തങ്കക്കുട്ടന് ഇനിയെങ്കിലും ഈശ്വരൻ നല്ലതു തോന്നിക്കട്ടെ" എന്നു പറഞ്ഞു തലയിൽത്തൊട്ടനുഗ്രഹിച്ചു.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

വാദ്ധക്യംകൊണ്ടും വഴിനടപ്പുകൊണ്ടും വളരെ ക്ഷീണി ച്ചിരുന്ന അച്ഛൻനമ്പൂരിക്കു മഹൻനമ്പൂരി ശയനോപകരണ ങ്ങൾ കൊടുത്തു വേഗത്തിൽ കിടത്തുകയും അച്ഛൻനമ്പൂരി കിടന്നിട്ടു ക്ഷണത്തിൽ ഉറങ്ങിത്തുടങ്ങുകയും ചെയ്തു പിന്നെ മഹൻനമ്പൂരിയും പോയിക്കിടന്നു. എങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിനു മനോവിചാരങ്ങൾകൊണ്ട് ഉറക്കം വന്നില്ല. അച്ഛൻ അനേകം സൽകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്തതിന്റെ ഫലമായിട്ടാണു താ നുണ്ടായതെന്നും അച്ഛനു തന്നെക്കുറിച്ച് അളവററ വാത്സ ല്യമുണ്ടെന്നും അദ്ദേഹത്തിനറിയാമായിരുന്നു. നടക്കാൻ വ യ്യാതെയായിരിക്കുന്ന ഈ വാദ്ധക്യകാലത്തു തന്നെ അന്വേ ഷിച്ച് അനേകം ദിവസത്തെ വഴി നടന്നുവന്ന അച്ഛന്റെ സ്നേഹാധിക്യത്തെക്കുറിച്ചും അദ്ദേഹം വിചാരിച്ചു. ഇപ്രകാ രം ശുദ്ധാത്മാവായിരിക്കുന്ന അച്ഛന്റെ മുഖത്തു മനഃപൂർവ്വമാ യിട്ടല്ലെങ്കിലും തുപ്പാനിടയായതിനേക്കുറിച്ചുള്ള വിഷാദവും അദ്ദേഹത്തിനു സാമാന്യമായിട്ടുണ്ടായി. ഉത്തമ ബ്രാഹ്മണ കുലത്തിൽ ജനിച്ച താൻ ബ്രാഹ്മണവൃത്തിയെ വിട്ടു കേവലം നീചനേപ്പോലെ ചൂതുകളിയിൽ ഭ്രമിച്ചു നടന്നുപോയതിനേ ക്കുറിച്ചുള്ള പശ്ചാത്താപവും അദ്ദേഹത്തിനു സാമാന്യത്തില ധികമുണ്ടായി. ഇവയെല്ലാം കൊണ്ടുമാണ് അദ്ദേഹത്തിനു് ഉറക്കം വരാഞ്ഞത്. കഴിഞ്ഞുപോയ ജീവിതകാലം മുഴുവ നും നിഷ്ഫലമായിപ്പോയതിനാൽ ആയുശ്ശേഷമുള്ള ഈശ്വ രസേവകൊണ്ടു തന്നെ നയിക്കണമെന്ന് അദ്ദേഹം തീർച്ചയാ ക്കുകയും ചെയ്തു. അപ്പോഴേയ്ക്കും നേരം ഏഴരനാഴിക വെളു പ്പായതിനാൽ അദ്ദേഹമെണീററു കുളിക്കാൻ പോയി. കുളി യും നിത്യകർമ്മാനുഷ്ഠാനവും കഴിച്ച് അദ്ദേഹം ക്ഷേത്രത്തിൽ പ്പോയി ദിവ്യമന്ത്രങ്ങൾ ജപിച്ച് ഈശ്വരനെ സേവിച്ചുകൊ ണ്ടിരുന്നു. നേരം വെളുത്തതിന്റെശേഷം അച്ഛൻനമ്പൂരി യും കുളിച്ചു നിത്യകർമ്മാദികൾ കഴിച്ചു ക്ഷേത്രത്തിൽ ചെന്നു

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

പ്പോൾ മഹൻ ഭക്തിപൂർവ്വം ഈശ്വരനെ സേവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതു കണ്ടു വളരെ സന്തോഷിച്ചു.

ക്ഷേത്രത്തിൽ ഉച്ചപ്പൂജ കഴിഞ്ഞതിൻെറ ശേഷം ശാന്തിക്കാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ അച്ഛനും മഹനും ഊണു കഴിച്ചു. പിന്നെ അച്ഛൻനമ്പൂരി മകനെ വിളിച്ച് "ഉണ്ണീ! നമുക്കിനി വടക്കോട്ടു പോവുകയല്ലേ? നിൻെറ അമ്മ നിന്നെക്കാണാഞ്ഞിട്ടു വളരെ വ്യസനിയ്ക്കുന്നുണ്ട്" എന്നു പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ മഹൻ "ഞാനിവിടെ ഇന്നുമുതൽ ഒരു സംവത്സരഭജനം നടത്തണമെന്നു നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുകയാണു. അതു കഴിയാതെ എങ്ങോട്ടും പോകാൻ നിവൃത്തിയില്ല" എന്നുപറഞ്ഞു.

അച്ഛൻനമ്പൂരി— ഈശ്വരനെ സേവിക്കുന്നതു നല്ലതുതന്നെ. നിൻെറ അമ്മയുടെ കഥ വിചാരിച്ചിട്ടാണ് ഞാൻ പറഞ്ഞത്. നീ ഇങ്ങിനെ തീർച്ചപ്പെടുത്തിയിരിക്കുകയാണെങ്കിൽ ഒരു കൊല്ലം ഞാനുമിവിടെത്താമസിക്കാം. നമുക്കൊരുമിച്ചുതന്നെ വേണം വടക്കോട്ടു പോകാൻ.

മഹൻനമ്പൂരി—അച്ഛൻ ഇക്കാര്യത്തിൽ നിർബ്ബന്ധം പിടിക്കരുത്. എൻെറ നിശ്ചയത്തെ ഭേദപ്പെടുത്താൻ നിവൃത്തിയില്ല. ഒരു കൊല്ലം മുഴുവനും അച്ഛനിവിടെത്താമസിച്ചു ബുദ്ധിമുട്ടുന്നതെന്തിനാണ്? അച്ഛനേയും കാണാതെയിരുന്നാൽ അമ്മയ്ക്കു വ്യസനമധികമാവുമല്ലോ. അതിനേക്കാൾ നല്ലതു് അച്ഛൻ ചെന്നു എന്നെക്കണ്ടുവെന്നും ഞാൻ ഈശ്വരനെ സേവിച്ചുകൊണ്ടു സുഖമായിട്ട് ഇവിടെ താമസിക്കുന്നുവെന്നും സംവത്സരഭജനം കഴിഞ്ഞാലങ്ങോട്ടു ചെല്ലുമെന്നും മററും പറഞ്ഞ് അമ്മയെ സമാധാനപ്പെടുത്തുകയല്ലയോ? അച്ഛൻ ഉടനെ വടക്കോട്ടു പോവുകയാണു നല്ലതു് ഇനിയും ഞാൻ യഥാപൂർവ്വം നീചവൃത്തി കൈക്കൊണ്ടേക്കുമെന്നു അച്ഛൻ സംശയിക്കേണ്ട. എൻെറ മനസ്സ് ഈശ്വരസേവയിങ്കൽ ഉറച്ചുപോയി. അതു് ഒരിക്കലും ഇളകുന്നതല്ല.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഇങ്ങിനെയൊക്കെ പറഞ്ഞു സമ്മതിപ്പിച്ച് അപ്ഫനെ ഇല്ലത്തേക്കു മടക്കി അയച്ചിട്ട മഹൻനമ്പൂരി ഭഗവാനെ സേവിച്ചുകൊണ്ടു ശുചീന്ദ്രത്തുതന്നെ താമസിച്ചു. ഒരുനേരം മാത്രം ഉണ്ടുകൊണ്ടാണ് അദ്ദേഹം ഭജനമാരംഭിച്ചത്. ആറുമാസം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അതും വേണ്ടെന്നുവെച്ചു. നാഴിപ്പാലും രണ്ടോ മൂന്നോ പഴവും മാത്രം ഒരു നേരം കഴിച്ചുകൊണ്ടാണ പിന്നെ ഭജിച്ചത്

ഇങ്ങിനെ ശുചീന്ദ്രത്ത് ഒരു സംവത്സരത്തെ ഭജനം നിർവ്വഹിച്ചതിന്റെ ശേഷം മഹൻനമ്പൂരി തിരുവനന്തപുരത്തേക്കു പോയി. അവിടെച്ചെന്നു പത്മനാഭസ്വാമിക്ഷേത്രത്തിൽ ഭജനം തുടങ്ങി. അതു മൌനവ്രതത്തോടു കൂടിയായിരുന്നു. അന്നും ഭക്ഷണം പ്രതിദിനം മദ്ധ്യാഹ്നമാകുമ്പോൾ മാദ്ധ്യന്ദിനകർമ്മം കഴിച്ചതിന്റെ ശേഷം നാഴിപ്പാലും രണ്ടോ മൂന്നോ കദളിപ്പഴവും മാത്രമായിരുന്നു. അതുതന്നെ വല്ലവരും കൊണ്ടുചെന്നു കൊടുത്താൽ കഴിക്കുമെന്നല്ലാതെ വേണമെന്നു നിർബ്ബന്ധമില്ലായിരുന്നു

സ്വാമിയാരുടെ പെട്ടിയിലിരുന്ന പണം തട്ടിയെടുത്തുകൊണ്ടുപോയി പാരി കളിച്ചു കളഞ്ഞു എന്നു കേട്ടപ്പോൾ പെട്ടെന്നുണ്ടായ കോപം നിമിത്തം ആ നമ്പൂരിക്ക് അഗ്രശാലയിൽ ചോറു കൊടുക്കരുതെന്നു കല്പിച്ചുചട്ടംകെട്ടിയെങ്കിലും പിന്നീടു തിരുമനസ്സിലേക്കു അതിനെക്കുറിച്ചു പശ്ചാത്താപമുണ്ടായി. ഒരു ബ്രാഹ്മണകുലത്തിൽ ജനിച്ചയാൾ എങ്ങിനെയിരുന്നാലും അദ്ദേഹത്തിനു ചോറു കൊടുക്കരുതെന്നു താൻ വിരോധിച്ചതു വലിയ സാഹസവും കഷ്ടവുമായിപ്പോയി എന്നാണ പിന്നീടു തിരുമനസ്സിൽ തോന്നിയത് അദ്ദേഹത്തെ വരുത്തി മനസ്താപം തീർത്തു സന്തോഷിപ്പിക്കണമെന്നും തിരുമനസ്സിൽ വിചാരിച്ചു. കാര്യാന്തരങ്ങൾ കൊണ്ട് അതു സാധിച്ചില്ലെന്നു മാത്രമേ ഉള്ളൂ. അങ്ങിനെ ഇരുന്നപ്പോളാണ് ആ നമ്പൂരി സന്ന്യാസിവൃത്തി സ്വീകരിച്ചുകൊണ്ടു തിരുവന

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ന്തപുരത്തു വന്നു പത്മനാഭസ്വാമിക്ഷേത്രത്തിൽ ഭജനം തുട ങ്ങിയിരിക്കുന്നു എന്നു തിരുമനസ്സിലേയ്ക്കു് അറിവു കിട്ടിയതു്.

അടുത്തദിവസം കോവിലെഴുന്നെള്ളത്തുസമയത്തു് അദ്ദേഹം ഒററക്കല്ലുമണ്ഡപത്തിൽ കണ്ണുമടച്ചിരുന്നു ജപിക്കുന്നതു കല്പിച്ചു കാണുകയും ചെയ്തു. താപസവേഷത്തെ ധരിച്ചും ബ്രഹ്മതേജസ്സിൽ മുഴുകിയുമിരുന്ന അദ്ദേഹത്തെക്കണ്ടിട്ടു തിരുമനസ്സിലേയ്ക്കു് അസാമാന്യമായ ഭക്തിയും ബഹുമാനവും തോന്നി. തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹത്തെ സൂക്ഷിച്ചുനോക്കിക്കൊണ്ടു കുറച്ചു നേരം അവിടെ എഴുന്നള്ളിനിന്നു. അതിനിടയ്ക്കു നമ്പൂരി കണ്ണു തുറക്കുകയും തിരുമേനിയേക്കാണുകയും സ്വല്പമായി മന്ദസ്മിതം ചൊരിയുകയും ചെയ്തു. ഉടനെ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു മന്ദഹാസത്തോടുകൂടി "അവിടേയ്ക്കു വല്ലതും ആവശ്യമുണ്ടെങ്കിൽ പറയണം. എന്നാൽകഴിയുന്നതൊക്കെ ചെയ്വാൻ ഞാൻ സന്നദ്ധനാണ്" എന്നു കല്പിച്ചു. അപ്പോൾ നമ്പൂരി "എനിക്കു് ആവശ്യമായിട്ടുള്ളതു് ഈശ്വരനെ കാണുകയാണ്. വേറെ യാതൊന്നും എനിക്കാവശ്യമില്ല" എന്നു നിലത്തെഴുതിക്കാണിച്ചു. അതു കണ്ടിട്ടു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് "അതിനു ഞാനൊന്നും ചെയ്യേണ്ടതായിട്ടില്ലല്ലോ" എന്നു കല്പിച്ചിട്ടു കൊട്ടാരത്തിലേക്കെഴുന്നള്ളി. നമ്പൂരിക്കു പതിവായി നാഴിപ്പാലും മൂന്നുകദളിപ്പഴവും മാത്രമേ ആഹാരമുള്ളു എന്നറിയുകയാൽ പതിവായി മദ്ധ്യാഹ്നമാകുമ്പോൾ അത്രയും പാലും പഴവും ഒററക്കല്ലുമണ്ഡപത്തിൽ കൊണ്ടുചെന്നു വെച്ചു കൊടുക്കുന്നതിനു കല്പിച്ചു ചട്ടം കെട്ടുകയും ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ പതിവായി അതു കൊണ്ടുചെന്നു കൊടുക്കുകയും നമ്പൂരി അതെടുത്തു കഴിക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു.

നമ്പൂരി ഇപ്രകാരം പത്മനാഭസ്വാമിയെ സേവിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന കാലത്തു ക്ഷേത്രത്തിൽ [illegible] ...മിടുക്കു് [illegible]ഷി ചെല്ലുന്നവരു[illegible] [illegible] [illegible] നാലും അതില

ധികവും പണം വീതം നമ്പൂരിയുടെ മുമ്പിലും വച്ചു വന്ദിച്ചിരുന്നു. നമ്പൂരി ആ പണമെല്ലാമെടുത്തു ശേഖരിച്ചുവെച്ചു സ്വാമിയാർ പതിവായി പത്മനാഭസ്വാമിക്കു പുഷ്പാഞ്ജലി കഴിക്കാനായി ക്ഷേത്രത്തിൽ ചെല്ലുമ്പോൾ അതെടുത്തുകൊണ്ടുപോയ്ക്കൊള്ളുവാൻ കൈകൊണ്ട് ആംഗ്യം കാണിക്കുകയും സ്വാമിയാർ എടുത്തുകൊണ്ടു പോവുകയും പതിവായി. അങ്ങിനെ സ്വാമിയാക്ക് മുമ്പു കാണാതെ പോയ സംഖ്യ കഴിഞ്ഞു പതിനിട്ടി അധികമായിട്ടും നമ്പൂരി ആ പതിവിനെ ഭേദപ്പെടുത്തിയില്ല. നമ്പൂരിക്കു പതിവായി വളരെ പണം കിട്ടുകയും കിട്ടുന്നതെല്ലാം സ്വാമിയാക്ക് കൊടുക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു

അങ്ങിനെ ഒരു വത്സരം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ നമ്പൂരി ഭജനവും മൌനവ്രതവും മതിയാക്കീട്ട് സ്വാമിയാരു മഠത്തിൽ ചെന്നു സ്വാമിയാരെക്കണ്ടു നമസ്കരിച്ചിട്ടു സന്ന്യാസം കൊടുക്കണമെന്നപേക്ഷിച്ചു. അപ്പോൾ സ്വാമിയാർ "അങ്ങേക്കു സന്ന്യാസം തരുവാൻ തക്കവണ്ണമുള്ള യോഗ്യത എനിക്കില്ല. തപശ്ശക്തികൊണ്ടും ഈശ്വരഭക്തികൊണ്ടും അങ്ങ് എന്നെ അതിശയിച്ചിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഇക്കാര്യം എന്നെക്കാൾ യോഗ്യതയുള്ളവരുടെ അടുക്കൽ അപേക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്" എന്നു പറഞ്ഞു. ഉടനെ നമ്പൂരി "അവിടുന്നു ഇങ്ങിനെ അരുളിച്ചെയ്യുന്നതു സങ്കടമാണ് അവിടത്തെ ഞാൻ എന്റെ ശ്രീഗുരുക്കളായി മനസ്സുകൊണ്ടു സ്വീകരിച്ചു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഇനി ഞാൻ ഇക്കാര്യത്തിനായി മറ്റൊരാളുടെ അടുക്കൽ അപേക്ഷിക്കണമെന്നു വിചാരിക്കുന്നില്ല" എന്നു പറഞ്ഞു നിർബ്ബന്ധപൂർവ്വം മുട്ടിക്കുടുകയാൽ ഒടുക്കം സ്വാമിയാർ സമ്മതിച്ചു നമ്പൂരിക്കു യഥാവിധി സന്ന്യാസം കൊടുത്തു. അപ്പോൾ മുതൽ അദ്ദേഹത്തിനു 'പുല്ലുകോട്ട മഹൻ നമ്പൂരി' എന്നുണ്ടായിരുന്ന പേരുപോയി 'പുല്ലുകോട്ട സ്വാമിയാർ' എന്നു നാമം സിദ്ധിച്ചു.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

അനന്തരം പുല്ലങ്കോട്ട് സ്വാമിയാർ തന്റെ ശ്രീഗുരുക്കളായ പുഷ്പാഞ്ജലി സ്വാമിയാരെ വന്ദിച്ച് അനുവാദം വാങ്ങിക്കൊണ്ട് അവിടെനിന്നു പോയി. പൂർവ്വാശ്രമമായ പുല്ലങ്കോട്ടില്ലത്തെത്തി, മാതാപിതാക്കന്മാരെ കണ്ടു താൻ സന്യസിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നും ഗംഗാസ്നാനത്തിനു പോവുകയാണെന്നുമുള്ള വിവരം അറിയിച്ചു. അപ്പോൾ അച്ഛൻ നമ്പൂരി "ഇനി ഞങ്ങളിവിടെ താമസിക്കുന്നതെന്തിനാണ്? കുടുംബം നാമാവശേഷമാവുക എന്നുള്ളത് ഇപ്പോൾതന്നെ കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഞങ്ങൾ ഇവിടെ കിടന്നു മരിച്ചാൽ ശേഷക്രിയ ചെയ്യാനും ആരുമില്ലല്ലോ. അതിനാൽ ഞങ്ങളും ഗംഗാസ്നാനത്തിനുതന്നെ പോരികയാണ്" എന്നു പറയുകയും സ്വാമിയാർ അതു പൂർണ്ണമായി സമ്മതിക്കുകയും ചെയ്തു.

അവർ മൂന്നു പേരുംകൂടി സ്വദേശത്തുനിന്നു പുറപ്പെട്ടു യഥാകാലം കാശിയിലെത്തി മുറയ്ക്കു ഗംഗാസ്നാനവും വിശ്വനാഥദർശനവും നടത്തിക്കൊണ്ടു സസുഖം അവിടെ താമസിച്ചു. അങ്ങിനെ കുറച്ചു കാലം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അച്ഛൻനമ്പൂരിയും തദനന്തരം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ധർമ്മപത്നിയും കാലധർമ്മത്തെ പ്രാപിക്കുകയും അവരുടെ മൃതശരീരം സ്വാമിയാർ ചില ബ്രാഹ്മണരെക്കൊണ്ടെടുപ്പിച്ചു ഗംഗയിലിടുവിക്കുകയും ചെയ്തു. പിന്നെ യഥാകാലം സ്വാമിയാരും സ്വർഗ്ഗാരോഹണം ചെയ്തു. പുല്ലങ്കോട്ട് അച്ഛൻനമ്പൂരി തന്റെ സഹധർമ്മചാരിണി ഗർഭം ധരിച്ചിരുന്ന കാലത്തു വെണ്ണ മുതലായവ ജപിച്ചും പലരെക്കൊണ്ടു ജപിപ്പിച്ചും കൊടുത്തതുകൊണ്ടാണല്ലോ ഒടുക്കം അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുത്രൻ സദ്വൃത്തനും സന്യാസിയുമായിത്തീർന്നത്. അതിനാൽ ദിവ്യമന്ത്രങ്ങളുടെ ശക്തി എപ്പോഴെങ്കിലും ഫലിക്കുമെന്നുതന്നെ വിശ്വസിക്കാം.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

൫൫. പനച്ചിക്കാട്ടു സരസ്വതി.

പനച്ചിക്കാടെന്നു പറയപ്പെടുന്നതു് ഉത്തരതിരുവിതാംകൂറിൽ കോട്ടയംതാലൂക്കിൽച്ചേൎന്നതും കടമുറി ഗ്രാമത്തിലുൾപ്പെട്ടതുമായ ഒരു പ്രദേശമാണ്. അവിടെയുള്ള കിഴപ്പുറത്തു നമ്പൂരിയുടെ ഇല്ലത്തു പണ്ടൊരു കാലത്തു (കൊല്ലവൎഷം ആറാം ശതാബ്ദത്തിലെന്നാണു കേൾവി) ഒരു നമ്പൂരിയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ധൎമ്മപത്നിയും മാത്രമായിത്തീൎന്നു. നമ്പൂരിക്കു ഷഷ്ടിപൂൎത്തി കഴിഞ്ഞിട്ടും പുത്രസന്താനമുണ്ടായില്ല. അതിനാൽ നമ്പൂരി "അപുത്രസ്യ കുതോ മുക്തിഃ" എന്നു വിചാരിച്ചു വിഷാദിച്ചു ഗംഗാസ്നാനത്തിനായിപ്പുറപ്പെട്ടു. അങ്ങിനെ പോയ വഴിക്ക് അദ്ദേഹം മൂകാംബിയിൽ ചെന്നുചേരുകയും അവിടെ ഏതാനും ദിവസം ഭഗവതിയെ ഭജിച്ചിട്ടു പോകാമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു ഭജനമാരംഭിക്കുകയും ചെയ്തു.

നമ്പൂരി ദൃഢഭക്തിയോടുകൂടി ഒരു സംവത്സരം ഭജിച്ചു. അതിനിടക്കു ഒരു ദിവസം രാത്രിയിൽ അദ്ദേഹം കിടന്നു് ഉറങ്ങിയിരുന്നപ്പോൾ സൎവാംഗസുന്ദരിയായ ഒരു സ്ത്രീ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടുക്കൽചെന്നു്, "അങ്ങു് ഇനി ഗംഗാസ്നാനം ചെയ്താലും അങ്ങേക്കു് ഈ ജന്മത്തിൽ സന്തതിയുണ്ടാവുക അസാദ്ധ്യമാണ്. അതിനാൽ അതിനായി കഷ്ടപ്പെടേണമെന്നില്ല. നാളെത്തന്നെ സ്വദേശത്തേക്കു മടങ്ങിപ്പൊയ്ക്കോളൂ. അങ്ങയുടെ ഇല്ലത്തിനടുത്തുള്ള കരുനാട്ടില്ലത്തു് ഇപ്പോൾ ഒരന്തൎജ്ജനത്തിന്നു ഗൎഭമുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. അവിടെച്ചെന്നു് ആ ഇല്ലത്തെ ഗൃഹസ്ഥനോട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അന്തൎജ്ജനം പ്രസവിച്ചു രണ്ടുണ്ണികളുണ്ടാകുമെന്നും അതിലൊരുണ്ണിയെ അങ്ങേക്കു തരണമെന്നും പറയുക. അദ്ദേഹം സമ്മതിച്ചു സസന്തോഷം ഒരുണ്ണിയെ അങ്ങേക്കു തരും. ആ ഉണ്ണിയെ മുലകുടി മാറിയാലുടനെ വാങ്ങി അങ്ങയുടെ ഔരസപുത്രനെപ്പോലെ വളൎത്തുകയും ചൌളം, ഉപനയനം മുതലായവ യഥാകാലം നടത്തുകയും ആ പുത്രനെക്കൊണ്ടു

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

കാലമാകുമ്പോൾ വിവാഹം ചെയ്യിക്കുകയും വേണം. അദ്ദേഹത്തിനു പത്തു പുത്രന്മാരുണ്ടാകും. പിന്നെ എന്നും അങ്ങയുടെ ഇല്ലത്തു പുരുഷന്മാർ പത്തുപേരിൽ കുറയാതെ ഉണ്ടായിരിക്കും. അങ്ങ് മറ്റും സംശയിക്കേണ്ട. സകല കാൎയ്യങ്ങളും സാധിപ്പിച്ചു തരുന്നതിനായി ഞാനും അങ്ങയുടെ കൂടെപ്പോരാം" എന്നു പറഞ്ഞതായി തോന്നി. ഉടനെ അദ്ദേഹമുണൎന്നു കണ്ണു തുറന്നു നോക്കീട്ട് അവിടെയെങ്ങും ആരേയും കണ്ടില്ല. എങ്കിലും ഇതു മൂകാംബികാദേവിയുടെ അരുളപ്പാടാണെന്നു വിശ്വസിച്ചു നമ്പൂരി പിറ്റേദിവസംതന്നെ രാവിലെ കുളിച്ചു ദേവിയെ വന്ദിച്ചിട്ടു ഊണും കഴിച്ചു മടങ്ങിപ്പോന്നു.

അദ്ദേഹം സ്വദേശത്തെത്തിയ ക്ഷണത്തിൽത്തന്നെ കരുനാട്ടില്ലത്തു ചെന്ന് അവിടത്തെ ഗൃഹസ്ഥൻനമ്പൂതിരിയെ കണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അന്തൎജ്ജനത്തിനു ഗൎഭമുണ്ടെന്നും ആ അന്തൎജ്ജനം ഇരട്ട പ്രസവിച്ചു രണ്ടുണ്ണികളുണ്ടാകുമെന്നും അതിലൊരുണ്ണിയെ തനിക്കു തരണമെന്നും പറഞ്ഞു. അവിടെ അപ്പോൾ അന്തൎജ്ജനത്തിനു ഗൎഭമുണ്ടോ ഇല്ലയോ എന്നു സംശയിച്ചിരിക്കുകയായിരുന്നു. കിഴപ്പുറത്തു നമ്പൂരിയുടെ വാക്കു കേട്ടപ്പോൾ കരുനാട്ടു നമ്പൂരി ഏറ്റവും സന്തോഷിക്കുകയും രണ്ടുണ്ണികളുണ്ടാകുന്ന പക്ഷം ഒരുണ്ണിയെ കൊടുത്തേക്കാമെന്നു സമ്മതിക്കുകയും ചെയ്തു.

അനന്തരം കിഴപ്പുറത്തു നമ്പൂരി കുളിച്ചു ക്ഷേത്രത്തിൽ ചെന്നു സ്വാമിദൎശനം കഴിച്ചിട്ട് ഇല്ലത്തേക്കു പോകാമെന്നു വിചാരിച്ചു കുളിക്കാൻ പോയി. അവിടെ ആ ദേശത്തുള്ള ചില നമ്പൂരിമാരുടെ വകയായി പണ്ടുതന്നെയുള്ള വലിയ ക്ഷേത്രത്തിന്റെ തെക്കുവശത്തു സ്വല്പം കിഴക്കോട്ടു മാറിയുള്ള കുളത്തിലാണ് കിഴപ്പുറത്തു നമ്പൂരി കുളിക്കാൻ പോയത്. നമ്പൂരി തന്റെ കയ്യിലുണ്ടായിരുന്ന ഓലക്കുട കുളത്തിന്റെ പടിഞ്ഞാറെ കരയിൽ വെച്ചിട്ടു കുളത്തിലിറങ്ങി കുളിച്ചു. കുളികഴിഞ്ഞുവന്നു അദ്ദേഹം കുടയെടുക്കുവാൻ നോക്കിയപ്പോൾ കുട നിലത്തുനിന്ന് ഇളകാത്ത വിധത്തിൽ അവിടെ ഉറച്ചു

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

പോയിരുന്നു. "ഇതെന്തൊരത്ഭുതം!" എന്നു വിചാരിച്ചു് അദ്ദേഹം ഇതികർത്തവ്യതാമൂഢനായി അങ്ങിനെ അവിടെ നിന്ന സമയം എവിടെനിന്നോ ഒരു ദിവ്യപുരുഷൻ അവിടെ ചെന്നു് അദ്ദേഹത്തോടു "മൂകാംബികാദേവി അങ്ങയുടെ കൂടെപ്പോന്നു് ഈ കുടയിൽ ഇരുന്നുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. ദേവിയെ ഈ കുടയിൽ നിന്നു് ആവാഹിച്ചു് ഒരു വിഗ്രഹത്തിന്മേലാക്കി കുടിയിരുത്തിയല്ലാതെ കുട ഇവിടെനിന്നു ഇളകിപ്പോരികയില്ല. ഈ കുളത്തിന്റെ പടിഞ്ഞാറു ഭാഗത്തുള്ള മലയുടെ മുകളിൽ സ്വല്പം തെക്കുമാറി കാട്ടിനകത്തു് ഒരു ശിലാവിഗ്രഹം കിടക്കുന്നുണ്ടു് അതെടുത്തുകൊണ്ടുവന്നു ദേവിയെ അതിന്മേലാവാഹിച്ചു കുടിയിരുത്തിയാൽ മതി. എന്നാൽ ആ വിഗ്രഹം പണ്ടു് ഈ വനത്തിൽ തപസ്സുചെയ്തു താമസിച്ചിരുന്ന ചില ദിവ്യന്മാർ വെച്ചു പൂജിച്ചിരുന്നതാകയാൽ ആ ബിംബത്തിങ്കൽ പൂജ കഴിക്കുവാൻ തക്കവണ്ണം തപശ്ശക്തിയുള്ളവർ ഇപ്പോൾ ഭൂലോകത്തിലുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. അതിനാൽ ആ ബിംബത്തിന്മേൽ ദേവിയെ ആവാഹിച്ചു് ഇവിടെ കിഴക്കോട്ടു ദർശനമായി കുടിയിരുത്തുക മാത്രം ചെയ്താൽ മതി. പതിവായി പൂജിക്കുന്നതിനു് ആ ബിംബത്തിന്റെ നേരെ പടിഞ്ഞാട്ടു ദർശനമായി ഒരു അർച്ചനാബിംബം കൂടി സ്ഥാപിച്ചുകൊള്ളണം. പൂജാനിവേദ്യാദികളെല്ലാം ആ അർച്ചനാബിംബത്തിങ്കൽ മാത്രം മതി. മറേറ ബിംബത്തിങ്കൽ പൂജിക്കുകയും ചെയ്താൽ മതി. ഇങ്ങിനെയൊക്കെ ചെയ്താൽ ദേവി പ്രസാദിക്കും. എന്നാൽ കാട്ടിൽ കിടക്കുന്ന ആ ബിംബം എടുത്തു കൊണ്ടുപോരുന്നതിനു സ്വല്പമാത്രം പ്രതിബന്ധമുണ്ടു് അതും പറഞ്ഞേക്കാം. ആ ബിംബത്തിന്റെ കാവലായി അവിടെ ഒരു യക്ഷിയുടെ വാസമുണ്ടു. ആ യക്ഷിയെ സന്തോഷിപ്പിച്ചു സമ്മതിപ്പിക്കാതെ ബിംബമെടുത്തു കൊണ്ടുപോന്നാൽ ആ യക്ഷി എന്തെങ്കിലും ഉപദ്രവമുണ്ടാക്കാതിരിക്കയില്ല. എന്നാൽ ആ യക്ഷിയെ പ്രസാദിപ്പിക്കാൻ വലിയ പ്രയാസമൊന്നുമില്ല. കുറച്ചു തിരിപ്പൊടിയും (വറപൊടിയും) ശർക്കരയും ഒരു കരിക്കുംകൂടി കൊണ്ടുപോയി ഒരു നിവേദ്യം കഴിച്ചാൽ മതി. പിന്നെ യാതൊരുപദ്രവവുമുണ്ടാവുകയില്ല" എന്നു പറഞ്ഞിട്ടു ആ ദിവ്യൻ അപ്പോൾതന്നെ മറയുകയും ചെയ്തു.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

പിന്നെ കിഴപ്പുറത്തുനമ്പൂരി ആ ദിവ്യൻ പറഞ്ഞതുപോലെയെല്ലാം ചെയ്യുകയും അവിടെ സരസ്വതിദേവിയുടെ സാന്നിധ്യവും ചൈതന്യവും വേണ്ടതുപോലെ ഉണ്ടായിത്തിരുകയും അപ്പോൾ നമ്പൂരിയുടെ കാലകുട വെച്ചസ്ഥലത്തുനിന്ന് ഏട്ടക്കാറാവുകയും ചെയ്തു. ഇപ്രകാരമാണ് പനച്ചിക്കാട്ട സരസ്വതിയുടെ ആഗമം. അവിടെ ദേവിയെ ആവാഹിച്ച് ആദ്യം കുടിയിരുത്തിയ ബിംബത്തിന്നു മാത്രമേ സ്വരൂപം കാണുന്നുള്ളു. അച്ചനാംബിംബമായി സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്നതു മയിൽക്കുററി (നാഴികക്കല്ലു)പോലെയുള്ള ഒരു ശില മാത്രമാണ് ഈ ബിംബങ്ങൾ സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്ന സ്ഥലത്തു ചുററും മതിലുണ്ടെന്നല്ലാതെ ശ്രീകോവിലും മററുമില്ല. ആ സ്ഥലത്തിൻെറ നാലുപുറവും ഉയൎന്ന സ്ഥലങ്ങളാകയാൽ അവിടെ ചെന്നു നോക്കിയാൽ സരസ്വതീദേവിയിരിക്കുന്നത് ഒരു കുളത്തിലാണെന്നു തോന്നും തെക്കും പടിഞ്ഞാറുമുള്ള മലകളിൽനിന്ന സദാ വെള്ളം ഊറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതിനാൽ ദേവിയെ കുടിയിരുത്തിയിരിക്കുന്ന സ്ഥലത്തു വെള്ളമില്ലാത്ത കാലം ചുരുക്കമാണ് ബിംബത്തിൻെറ പീഠത്തിന്മേൽനിന്നു മുളച്ചു കാട്ടും വള്ളികളും പടൎന്നുപിടിച്ചു വന്നിട്ടു മിക്കപ്പോഴും ബിംബം സ്പഷ്ടമായിക്കാണാൻ വയ്യാതെയുമിരിക്കും. അവിടെച്ചെന്നു നോക്കിയാൽ ആകപ്പാടെ അവിടം ഒരു പുണ്യസ്ഥലമാണെന്ന് ആൎക്കും തോന്നുകയും കേവലം നാസ്തികന്മാൎക്കുപോലും ഈശ്വരഭക്തി മനസ്സിൽ അങ്കുരിക്കുകയും ചെയ്യുമെന്നുള്ളതു നിശ്ചയമാണ്.

അവിടെ ദേവിക്കു രാവിലെ അഭിഷേകം കഴിഞ്ഞാലുടനെയുള്ള നിവേദ്യം ത്രിമധുരമാണു പതിവ്. ആവകയ്ക്കും പതിവായി മുന്നാഴി അരി പൂജാനിവേദ്യം വകയ്ക്കും ആദ്യംതന്നെ കിഴപ്പുറത്തു നമ്പൂരി വക വെച്ചിട്ടുണ്ട്. ആ വകയ്ക്കായി നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള വസ്തുവിൽനിന്നുള്ള ആദായംകൊണ്ട് അതു ഇപ്പോഴും പതിവായി നടന്നുവരുന്നുമുണ്ട്. ഇതുകൂടാതെ പതിവായി എന്നും ത്രിമധുരനിവേദ്യം നടത്തുന്നതിന് അനേകമാളുകൾ ദേവസ്വത്തിൽ ഏല്പിച്ചിട്ടുള്ള മുതലിൻെറ പലിശ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

കൊണ്ടും അനേകം ത്രിമധുരനിവേദ്യം അവിടെ പതിവായി നടന്നുവരുന്നുണ്ട്. ഇതിനു പുറമെ ഏകാദശിതോറും ഒരു പന്തിരുനാഴി (പന്ത്രണ്ടേകാലിടങ്ങഴി) വെച്ചു ദേവിക്കു നിവേദ്യം കഴിച്ചു് അതിന്നു ശേഷം അന്ന വിഭവങ്ങളോടുകൂടി വിളമ്പിക്കൊടുത്തു ബ്രാഹ്മണഭോജനം നടത്തുക പതിവാണു്. ഇപ്രകാരം തന്നെ നവരാത്രികാലത്തു പ്രതിദിനം ഇരുപത്തഞ്ചേകാലിടങ്ങഴി അരിവീതം വെച്ചു ദേവിക്കു നിവേദിച്ചു ബ്രാഹ്മണർ മുതലായ ഭക്തന്മാർക്കു വിളമ്പിക്കൊടുത്തു് ഊട്ടുകയും പതിവാണു്. ഈ രണ്ടു് ഊട്ടുകളും കോട്ടയം താലൂക്കിൽചേർന്ന ചാന്നാനിക്കാട്ട ദേശത്തുള്ള കൊച്ചുപ്പു്വീട്ടുകാരുടെ വകയായിട്ടാണു് നടന്നുവരുന്നതു്. ഇതുകൾക്കു വേണ്ടുന്ന മുതൽ ആ വീട്ടുകാർ വസ്തുക്കളിന്മേൽ സമ്പാദിച്ചു ദേവസ്വത്തിലേല്പിച്ചിരിക്കുകയാണ്. ഇതുപോലെ അനേകം പേർ ദേവസ്വത്തിൽ മുതലേല്പിച്ചു പലയടിയന്തിരങ്ങൾ ഇവിടെ പതിവായി നടത്തിപ്പോരുന്നുണ്ട്.

൧൦൭൦ാമാണ്ടു നാടുനീങ്ങിയ കാർത്തിക തിരുനാൾ രാമവർമ്മ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് ഈ സ്ഥലത്തിന്റെയും ദേവിയുടെയും മാഹാത്മ്യത്തെക്കുറിച്ചു കേട്ടറിയുകയാൽ ഒരിക്കലിവിടെ എഴുന്നള്ളുകയുണ്ടായി. ദർശനത്തിനായി നടയിൽ എഴുന്നള്ളിയ സമയം സരസ്വതീദേവിക്കു് അഞ്ചിഴയിലുള്ള ഒരു ശരപ്പൊളി മാലയും വിഷ്ണുവിനു സ്വർണ്ണം കെട്ടിയ ഒരു പവിഴമാലയും കല്പിച്ചു നടയ്ക്കൽവെയ്ക്കുകയും സരസ്വതിക്കു പ്രതിദിനം ഇരുപതിടങ്ങഴി പാൽകൊണ്ടു പഞ്ചസാരപ്പായസം വെച്ചു നിവേദിച്ചു ബ്രാഹ്മണർക്കു വിളമ്പിയൂട്ടുന്നതിനും വിഷ്ണുവിനു പ്രതിദിനം ഇരുനാഴിയരികൊണ്ടു കൂട്ടുപായസവും ഇരുനാഴിയരികൊണ്ടു വെള്ളനിവേദ്യവും വെച്ചു നിവേദിക്കുന്നതിനും കൂട്ടുപായസം ബ്രാഹ്മണർക്കു വിളമ്പിയൂട്ടുന്നതിനും വെള്ളനിവേദ്യമെല്ലാം ബ്രാഹ്മണരുണ്ണുന്ന ഇലയെടുത്തു തളിക്കുന്ന കഴകക്കാർക്കു കൊടുക്കുന്നതിനും കല്പിച്ചു് ഏർപ്പാടുചെയ്തു. കല്പിച്ചു നിശ്ചയിച്ച ഈ പതിവുകൾ ദേവസ്വക്കാർ കോട്ടയം താലൂക്കിൽനിന്നു പണം കെട്ടിവാങ്ങി ഇപ്പോഴും നടത്തിവരു

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ന്നുണ്ടെന്നു മാത്രമല്ല, അന്നു കല്പിച്ചു നടയ്ക്കു വെച്ച മാലകൾ ഇപ്പോഴുമവിടെക്കാണാനുമുണ്ടു.

കിഴപ്പുറത്തു നമ്പൂരിയോടു മൂകാംബികാദേവി അരുളിച്ചെയ്തതുപോലെ കരുനാട്ടില്ലത്തെ അന്തർജ്ജനം ഇരട്ട പ്രസവിച്ചു രണ്ടുണ്ണികളുണ്ടാവുകയും ആ ഉണ്ണികളുടെ അച്ഛനായ നമ്പൂരി മുൻപു സമ്മതിച്ചിരുന്നതുപോലെ ഒരുണ്ണിയെ കിഴപ്പുറത്തു നമ്പൂരിക്കു കൊടുക്കുകയും കിഴപ്പുറത്തു നമ്പൂരി ആ ഉണ്ണിയെ ഉപനയനം, സമാവർത്തനം മുതലായവ കഴിച്ചു തൻെറ പുത്രനാക്കി വളർത്തികൊണ്ടുവരികയും യഥാകാലം അദ്ദേഹത്തെക്കൊണ്ടു വിവാഹം കഴിപ്പിക്കുകയും അതിൽ അദ്ദേഹത്തിനു മുറയ്ക്കു പത്തു പുത്രന്മാരുണ്ടാവുകയും ചെയ്തു. അക്കാലം മുതൽ കിഴപ്പുറത്തില്ലത്തു പത്തു പേരിൽ കുറയാതെ പുരുഷന്മാരുണ്ടായിരിക്കുക പതിവാണു്. ഇപ്പോൾ ആയില്ലത്തു കുട്ടികളുൾപ്പെടെ പതിനാലു പുരുഷന്മാരുണ്ടെന്നാണറിയുന്നതു്; ആയില്ലക്കാരിപ്പോഴും ദേവിയെ ഭക്തിയോടുകൂടി സേവിച്ചുപോരുന്നതുകൊണ്ടു് അവിടെ ഇനിയും പുരുഷസന്താനങ്ങൾ വർദ്ധിച്ചുവരാനല്ലാതെ കുറഞ്ഞുപോകാൻ കാരണം കാണുന്നില്ല.

പനച്ചിക്കാട്ടു സരസ്വതീദേവിയെ ഭക്തിപൂർവ്വം ഭജിക്കുന്നവർക്കു സകലാഭീഷ്ടങ്ങളും സിദ്ധിക്കുമെന്നുള്ളതു തീർച്ചയാണു് അതിനാലിവിടെ നവരാത്രികാലത്തും മറ്റും ഭജനത്തിനായി പ്രതിവത്സരം അസംഖ്യമാളുകൾ വരുന്നുണ്ടു്. അവിടെ എന്നു ഭജിച്ചാലും ഫലം സിദ്ധിക്കുമെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. എങ്കിലും നവരാത്രിയുൾപ്പെടെ പന്ത്രണ്ടു ദിവസം വിതം മൂന്നു കൊല്ലം മുടങ്ങാതെ ഭ[illegible] റിശേഷം [illegible] മു[illegible]ടങ്ങാതെ ഭജി[illegible] സാധിക്കുന്നവർക്കു സകലാഭീഷ്ടപ്രസി[illegible]ദ്ധിക്കുമെന്നുള്ളതിനു യാതൊരു സംശയവുമില്ല [illegible] അതു സാധിക്കുന്നതു മിക്കവാറും അസാദ്ധ്യമാ[illegible] വ[illegible] ഭജിക്കുന്നവരിൽ നൂറിനു് അഞ്ചുവീതമെങ്കിലുംകൂടി[illegible]പോലും വിചാ

രിക്കുന്നിടത്തോളം ദിവസം ഭജനം നിർവ്വിഘ്നമായി നടത്താൻ സാധിക്കാറില്ല. പന്ത്രണ്ടു ദിവസമെന്നു വിചാരിച്ചു ഭജനം തുടങ്ങിയാൽ ഏഴോ എട്ടോ ദിവസം കഴിയുമ്പോൾ മുടങ്ങും. അങ്ങിനെയാണ് പ്രായേണ പതിവ്. പുരുഷപ്രായമായവരാണു ഭജിക്കുന്നതെങ്കിൽ രാത്രിയിൽ കിടന്നുറങ്ങുമ്പോൾ സ്വപ്നം കണ്ടു ശരീരം ശുദ്ധം മാറും. കുട്ടികളാണെങ്കിൽ വയറുകടി മുതലായ ബാധിച്ചു കുളിക്കാൻ വയ്യാതെയാകും. ഇങ്ങിനെയൊക്കെയാണ് കണ്ടുവരുന്നത്. സ്വപ്നം കാണിച്ചു ശരീരം ശുദ്ധം മാറുന്നത് അവിടെയുള്ള യക്ഷിയാണ്. അവിടെ അമ്പലത്തിന്റെ തെക്കേയിൽ ഒരു യക്ഷിയുടെ വാസമുണ്ടെന്നു മുമ്പു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ. ദേവിയുടെ വിഗ്രഹം കാത്തുകൊണ്ടു മലയിൽ വസിച്ചിരുന്ന ആ യക്ഷി സർവ്വാംഗസുന്ദരിയായ ഒരു സ്ത്രീയുടെ വേഷമായി വന്നാണ് ഭജനത്തിനു വിഘ്നമുണ്ടാക്കിത്തീർക്കുന്നത്. അതിനാൽ അവിടെ ഭജനത്തിനായി ചെല്ലുന്നവർ ആദ്യംതന്നെ ആ യക്ഷിക്ക് ഒരു വറനിവേദ്യം കഴിപ്പിച്ചിട്ടാണ് ഭജനം തുടങ്ങുക പതിവ്. എന്നാലും മനസ്സിനു നല്ല ധൈര്യവും ദേവിയെക്കുറിച്ചു നല്ലപോലെ ഭയഭക്തിവിശ്വാസങ്ങളുമുള്ളവർക്കു മാത്രമേ അവിടെ ഭജനം നിർവ്വിഘ്നമായി നടത്താൻ സാധിക്കയുള്ളൂ. അങ്ങിനെ സാധിച്ചിട്ടുള്ള ചില ഭക്തന്മാർ സംഗീതത്തിലും സാഹിത്യത്തിലും അതിവിദഗ്ദ്ധന്മാരും പ്രസിദ്ധന്മാരുമായിത്തിരുകയും മറ്റു ചില ഉദ്ദിഷ്ടകാര്യങ്ങൾ സാധിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഇപ്പോഴും ചിലർ ആ ദേവിയെ ഭക്തിവിശ്വാസങ്ങളോടുകൂടി ഭജിച്ച് അഭീഷ്ടങ്ങൾ ലഭിച്ചുപോരുന്നുമുണ്ട്. അതിനാൽ ദേവിയുടെ ചൈതന്യവും സാന്നിദ്ധ്യവും ഇപ്പോഴും അവിടെ ഒട്ടും കുറഞ്ഞിട്ടില്ലെന്നുതന്നെ വിശ്വസിക്കാം.

ഇന്ദുകാന്താനനേ! ദേവി! തിന്ദുകാരണ്യവാസിനി!
എന്നുമെൻ നാവിൽ വന്നമ്മേ! നിന്നു നർത്തനമാടുക.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

൫൨. വെള്ളാട്ട നമ്പൂരി

ഇപ്പോൾ പുലാമന്തോൾ മൂസ്സ്, കുട്ടഞ്ചേരി മൂസ്സ്, ആലത്തൂർ നമ്പി, പഴനെല്ലിപ്പുറത്ത (തൃശ്ശിവപേരൂർ) തൈക്കാട്ട മൂസ്സ്, എളേടത്ത തൈക്കാട്ട മൂസ്സ്, വെള്ളാട്ട നമ്പൂരി, ചിരട്ടമൺ മൂസ്സ്, വയസ്കര മൂസ്സ് ഇങ്ങിനെ എട്ടില്ലക്കാർ മാത്രമായിരിക്കുന്നു അഷ്ടവൈദ്യന്മാർ. ഒരു കാലത്ത ശാഖോപശാഖകളായി വർദ്ധിച്ച പതിനെട്ട് ഇല്ലങ്ങളായിത്തീർന്നിരുന്നു. അക്കാലത്ത വെള്ളാട്ട നമ്പൂരിയും രണ്ടില്ലങ്ങളായിട്ടാണ് താമസിച്ചിരുന്നത്. അവയിൽ ഒന്നു കൊച്ചിസംസ്ഥാനത്ത ചാലക്കുടിയിലും മറ്റൊന്ന് എളങ്കുന്നപ്പുഴ എന്ന ദേശത്തുമായിരുന്നു. ചാലക്കുടിയിൽ താമസിച്ചിരുന്നവരെ 'ഉഭയൂർമൂസ്സ്' എന്നും എളങ്കുന്നപ്പുഴെ താമസിച്ചിരുന്നവരെ 'അടിയാക്കൽ മൂസ്സ്' എന്നുമാണ് പറഞ്ഞുവന്നിരുന്നത്

ആ രണ്ടില്ലക്കാരും കൊല്ലം തൊള്ളായിരാമാണ്ടിടക്ക് എന്തോ ചില കാരണങ്ങളാൽ ആ സ്ഥലങ്ങൾ വിട്ട തിരുവിതാംകൂറിൽ വന്നു വൈക്കത്തും ചേർത്തല താലൂക്കിൽ 'മരുത്തോർവട്ടം' എന്ന ദേശത്തും താമസമുറപ്പിച്ചു. അപ്പോൾ ആ രണ്ടില്ലക്കാരും അവരുടെ ഇല്ലപ്പേരും മാറ്റി വെള്ളാട്ട നമ്പൂരി എന്നാക്കി. അതിപ്പോൾ അങ്ങിനെതന്നെ ഇരിക്കുന്നു.

വൈക്കത്ത പെരുംതൃക്കോവിൽ ക്ഷേത്രത്തിൽ ഉത്സവത്തിന്നു പതിമൂന്നഹസ്സും വൃശ്ചികമാസത്തിൽ കറുത്ത അഷ്ടമിയുടെ പിറ്റെ ദിവസം ആറാട്ടാകത്തക്കവണ്ണം കൊടിയേറുകയുമാണല്ലോ പതിവ്. ഒരു കൊല്ലം വൃശ്ചികമാസത്തിൽ ഉത്സവത്തിന്റെ ആറാട്ടുനാൾ ഒരു വൃദ്ധബ്രാഹ്മണൻ വൈക്കത്ത താമസിച്ചിരുന്ന വെള്ളാട്ട നമ്പൂരിയുടെ അടുക്കൽ ചെന്ന് "ഇവിടെ ക്ഷേത്രത്തിലെ ഉത്സവസ്സദ്യ പത്തു പന്ത്രണ്ടു ദിവസം പതിവായിട്ട് ഉണ്ണുകകൊണ്ട് എനിക്കു കടവയ്യ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

റിൽ നല്ല സുഖമില്ലാതെയിരിക്കുന്നു; അതിനെന്താണ ചെയ്യേണ്ടത്?" എന്നു ചോദിച്ചു. അതുകേട്ടിട്ട നമ്പൂരി "അതു സാരമില്ല; ഞാനൊരു മുക്കുടിയുണ്ടാക്കിത്തരാം, അതു സേവിച്ചാൽ സുഖമാവും" എന്നു പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ ആ വൃദ്ധബ്രാഹ്മണൻ "എന്നാൽ മുക്കുടിയുണ്ടാക്കിത്തരണമെന്നില്ല; മുക്കുടിക്കുള്ള മരുന്നുകൾ അരച്ചുരുട്ടി പെരുംതൃക്കോവിൽ ശ്രീകോവിലിന്റെ പടിയിന്മേൽവെച്ചു കൊടുത്താൽ മതി. ശാന്തിക്കാരെടുത്തു മുക്കുടിയുണ്ടാക്കി എനിക്കു തന്നുകൊള്ളും. ശാന്തിക്കാരൊക്കെ എനിക്കു പരിചയമുള്ളവരായിട്ടുള്ളവരാണ്; അവരോട ഞാൻ പറഞ്ഞുകൊള്ളാം. എന്റെ സ്ഥിരതാമസം ഇപ്പോൾ അമ്പലത്തിൽത്തന്നെയാണ്" എന്നു പറഞ്ഞു. ഉടനെ നമ്പൂരി "എന്നാൽ അങ്ങിനെയാവട്ടെ; നാളെ കാലത്തെ ഞാൻ അരച്ചുരുട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി ശ്രീകോവിലിന്റെ പടിയിന്മേൽ വെച്ചേക്കാം" എന്നു പറഞ്ഞു. ഉടനെ ആ വൃദ്ധബ്രാഹ്മണൻ അവിടെനിന്നു മറയുകയും ചെയ്തു. അപ്പോൾ വെള്ളാട്ട നമ്പൂരി "ഇതു കേവലം ബ്രാഹ്മണനാണെന്നു തോന്നുന്നില്ല. ആരെങ്കിലുമാകട്ടെ; പറഞ്ഞതുപോലെ ചെയ്തേക്കാം" എന്നു മനസ്സിൽ വിചാരിച്ചു. എങ്കിലും അതിനെക്കുറിച്ച് ആരോടും ഒന്നും പറഞ്ഞില്ല.

അന്നു രാത്രി വടക്കുംകൂർ രാജാവിന്നും ക്ഷേത്രത്തിലെ തന്ത്രിക്കും ഊരാളന്മാക്കും ശാന്തിക്കാക്കും ഒരു സ്വപ്നമുണ്ടായി. ഒരു ദിവ്യൻ അടുക്കൽ വന്നു "നാളെക്കാലത്തു വെള്ളാട്ട നമ്പൂരി ചില മരുന്നുകൾ അരച്ചുരുട്ടി ശ്രീകോവിലിന്റെ പടിയിന്മേൽ കൊണ്ടുവന്നു വെയ്ക്കും. അതെടുത്തു കലക്കി മുക്കുടിയാക്കി ദേവനു നിവേദിക്കണം" എന്നു പറഞ്ഞു എന്നായിരുന്നു സ്വപ്നം. അതു രാജാവു മുതൽ ക്ഷേത്രസംബന്ധികൾ വരെ എല്ലാവക്കും ഒരേ വിധത്തിൽത്തന്നെയായിരുന്നു. നേരം വെളുത്തപ്പോൾ എല്ലാവരും ഈ സ്വപ്നവർത്തമാനം രാജസന്നിധിയിൽ അറിയിച്ചു. ഇവർ അറിയിച്ചതുപോലെ രാജാവും സ്വപ്നം കണ്ടിരുന്നതിനാൽ രാജാവ് ഒരു പ്രശ്നക്കാരനെ വരു

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ത്തി പ്രശ്നംവെപ്പിച്ചുനോക്കിയപ്പോൾ ഇതു പെരുംതൃക്കോവിലപ്പന്റെ കല്പനയാണെന്നും അതിനാൽ മുക്കുടിയുണ്ടാക്കി നിവേദിക്കേണ്ടതു് അത്യാവശ്യമാണെന്നും അങ്ങിനെ ചെയ്തില്ലെങ്കിൽ ദേവകോപമുണ്ടാകുമെന്നും പ്രശ്നക്കാരൻ വിധിച്ചു. അപ്പോഴേയ്ക്കും വെള്ളോട്ട നമ്പൂരി മരുന്നുകളരച്ചുരുട്ടി ശ്രീകോവിലിന്റെ പടിയിന്മേൽ കൊണ്ടുചെന്നു വെക്കുകയും ശാന്തിക്കാരൻ അതെടുത്തു മുക്കുടിയുണ്ടാക്കി പന്തിരടിപൂജയ്ക്കു ദേവനു നിവേദിക്കുകയും ചെയ്തു.

ഇതു് ആറാട്ടിന്റെ പിറ്റെദിവസമായിരുന്നു. അന്നു രാത്രിയിലും വടക്കുംകൂർ രാജാവു മുതലായവർക്കും വെള്ളോട്ടനമ്പൂരിക്കും, ആണ്ടുതോറും ഇപ്രകാരം ആറാട്ടിന്റെ പിറ്റെദിവസം ചെയ്തുകൊള്ളണമെന്നു സ്വപ്നമുണ്ടായി. ഇതു പെരുംതൃക്കോവിലപ്പന്റെ കല്പനയാണെന്നു പ്രശ്നക്കാരൻ വിധിക്കുകയാൽ അതിനെ എല്ലാവരും വിശ്വസിക്കുകയും അങ്ങിനെ നടത്തുന്നതിനു തീർച്ചപ്പെടുത്തുകയും ദേവസ്വംവക പതിവുകണക്കിൽ ഇതുകൂടി ചേർക്കുകയും മരുന്നുകൾ അരച്ചുരുട്ടി ശ്രീകോവിലിന്റെ പടിയിന്മേൽ കൊണ്ടുചെന്നു വെക്കുന്നതിനു പ്രതിഫലമായി വെള്ളോട്ടനമ്പൂരിക്കു ദേവസ്വത്തിൽനിന്നു ചില അനുഭവങ്ങൾ ആണ്ടുതോറും കൊടുക്കണമെന്നും നിശ്ചയിച്ചതു കൂടാതെ ഏതാനും ഭൂസ്വത്തുക്കൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ തറവാട്ടേയ്ക്കു കരമൊഴിവായി പതിച്ചുകൊടുക്കുകയും അങ്ങിനെ ആണ്ടുതോറും ആറാട്ടിന്റെ പിറേറദിവസം വൈക്കത്തപ്പനു് ഒരു മുക്കുടിനിവേദ്യം പതിവായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. ഈ മുക്കുടിനിവേദ്യം അവിടെ ഇപ്പോഴും ആറാട്ടിന്റെ പിറെറദിവസം പതിവായി നടന്നുവരുന്നുണ്ടു്

വൈക്കത്തുണ്ടായിരുന്ന വെള്ളോട്ടില്ലത്തു കാലക്രമേണ ആളുകൾ കുറഞ്ഞുകുറഞ്ഞു് ഒടുക്കം അവിടെ വാധവയായ ഒരന്തൎജ്ജനം മാത്രം ശേഷിച്ചു. അതിനാൽ ആ അന്തൎജ്ജനവും മരുത്തോർ വട്ടത്തുള്ള ഇല്ലത്തേക്കു പോയി അവിടെ താമസമാക്കി. ഒരു കാലത്തു ജനബാഹുല്യം നിമിത്തം ഒ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ണ്ടായിത്തീൻ ആ ഇല്ലം ജനച്ഛൂരുക്കം നിമിത്തം ഇങ്ങിനെ പിന്നേയും യഥാപൂർവ്വം ഒന്നായിത്തീൻ. വൈക്കത്തുണ്ടായിരുന്ന ഇല്ലത്ത് ആരും ഇല്ലാതെയായതിൻെറ ശേഷം മരുത്തോർവട്ടത്തുള്ള വെള്ളോട്ടവില്ലത്തെ ആളുകൾ വൈക്കത്തു പെരുംതൃക്കോവിൽക്ഷേത്രത്തിൽ മുക്കുടിക്കുള്ള മരുന്നുകൾ അരച്ചുരുട്ടി യഥാകാലം പതിവായി ശ്രീകോവിൽ പടിയിന്മേൽ കൊണ്ടുചെന്നു വെക്കുകയും ദേവസ്വത്തിൽനിന്നു പതിവുള്ള അനുഭവം വാങ്ങുകയും ചെയ്തുതുടങ്ങി. ഇപ്പോഴും അങ്ങിനെ തന്നെ നടന്നുവരുന്നു. എന്നാൽ ആ ഇല്ലത്തേക്കു കരമൊഴിവായി പതിച്ചുകൊടുത്തിരുന്ന വസ്തുക്കളെല്ലാം ഓരോ കാലത്ത് ഓരോ വിധത്തിൽ അന്യാധീനപ്പെട്ടുപോകുകയാൽ ഇപ്പോൾ അവയിലൊന്നും ആ കുടുംബക്കാൎക്കു കൈവശവും അനുഭവവുമില്ല. ദേവസ്വത്തിൽനിന്നു കൊടുത്തുവന്നിരുന്ന അനുഭവങ്ങളും ദേവസ്വം പരിഷ്കാരത്തോടുകൂടി വളരെ കുറഞ്ഞുപോയി. ഇപ്പോൾ ഈവകയ്ക്കു വെള്ളോട്ടനമ്പൂരിക്കു ദേവസ്വത്തിൽനിന്നു കൊല്ലംതോറും കിട്ടിവരുന്ന അനുഭവം നാലുപണം മാത്രമാണ്

വെള്ളോട്ടനമ്പൂരിക്കു കുടുംബപരദേവതകളായി അനേകം മൂൎത്തികളുണ്ട് അവയിൽ ഇപ്പോൾ പ്രാധാന്യം ധന്വന്തരിക്കാണ് അവിടെ പരദേവതകളായിട്ടുള്ള മററു മൂൎത്തികളെയെല്ലാം ഇല്ലത്തുള്ള തേവാരങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽതന്നെയാണ് കുടിവെച്ചിരുത്തിയിരിക്കുന്നത് എന്നാൽ ധന്വന്തരിക്കു മാത്രം പ്രത്യേകം ക്ഷേത്രം പണിയിച്ചു മുറപ്രകാരം ബിംബപ്രതിഷ്ഠ നടത്തിയിട്ടുണ്ട് അതിനുണ്ടായ കാരണം താഴെ പറഞ്ഞുകൊള്ളുന്നു.

പടിഞ്ഞാറിക്കൽ ചേൎത്തലത്താലൂക്കിൽ വയലാർദേശത്തുള്ള പുതിയക്കാൽ (പുതിയ ...) കോവിലകത്തെ ഒരു തമ്പുരാനു ... ഒരു വേദന തുടങ്ങി. അതുനിമിത്തം യാതൊന്നും ഭക്ഷിക്കാൻ പാടില്ലാതെ അദ്ദേഹം എററവും വിവശനായിത്തീൻ ആ രോഗത്തിൻെറ ശ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

മനത്തിന്നായി അദ്ദേഹം അനേകം ചികിത്സകൾ ചെയ്തു നോക്കി. ഒന്നുകൊണ്ടും ഒരു ഫലവുമുണ്ടായില്ല. ഒടുക്കം തമ്പാൻ വൈക്കത്തു പെരുംതൃക്കോവിലപ്പനെത്തന്നെ ശരണം പ്രാപിച്ച് അവിടെ സംവത്സരഭജനം തുടങ്ങി. ഏറ്റവും നിഷ്ഠയോടുകൂടിയായിരുന്നു ഭജനം. ക്ഷേത്രത്തിൽ സദ്യയുള്ള ദിവസങ്ങളിൽ സദ്യ, അല്ലെങ്കിൽ അമ്പലത്തിലെ നിവേദ്യച്ചോറ് ഏതായാലും ഒരു നേരമേ അദ്ദേഹം ഭക്ഷണം കഴിച്ചിരുന്നുള്ളൂ. അതേതായാലും അദ്ദേഹത്തിനു വയററിൽ വേദനയുണ്ടാകാറുമില്ലായിരുന്നു. അങ്ങിനെ ഒരു സംവത്സരം പെരുംതൃക്കോവിലപ്പനെ സേവിച്ചുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം അവിടെ താമസിച്ചു. അതിനിടയ്ക്ക് ഒരു ദിവസംപോലും അദ്ദേഹത്തിനു വയററിൽ വേദനയുണ്ടായതുമില്ല. ഭജനം കാലംകൂടുന്നതിൻെറ തലേദിവസം തമ്പാൻ രാത്രിയിൽ അമ്പലത്തിൽ കിടന്ന് ഉറങ്ങിയിരുന്ന സമയം ആരോ അദ്ദേഹത്തിൻെറ അടുക്കൽചെന്നു "നിൻെറ വയറുവേദന ഭേദമായിട്ടില്ല. ഇവിടെ താമസിക്കുമ്പോൾ വേദന വരികയില്ലായിരിക്കും. ഇവിടെനിന്നുപോയാൽ ഇനിയും അതുവരും. ആ വേദന നിശ്ശേഷം വിട്ടുമാറണമെങ്കിൽ നീയൊരു കാര്യം ചെയ്യണം. എന്തെന്നാൽ, ചേർത്തലെ തെക്കുംമുറിയിൽ 'കേളൻകുളം' എന്നു പേരായിട്ട് ഒരു വലിയ കുളമുണ്ടല്ലോ. നീ പോയി ആ കുളത്തിലിറങ്ങി മുങ്ങിത്തപ്പണം. അപ്പോൾ മൂന്നു ശിലാവിഗ്രഹങ്ങൾ നിനക്കു കിട്ടും. അവയിൽ ആദ്യം കിട്ടുന്നത് അവിടെത്തന്നെ ഇട്ടേയ്ക്കണം. അതുവെച്ചു പൂജിക്കുവാൻ ശക്തരായിട്ടു ഭൂലോകത്തിലാരുമില്ല. രണ്ടാമതു കിട്ടുന്നതു ധന്വന്തരിയുടെ വിഗ്രഹമായിരിക്കും. അതെടുത്തു നീയൊരു ബ്രാഹ്മണനു ദാനം ചെയ്യണം. മൂന്നാമതു കിട്ടുന്നതു് ഒരു വിഷ്ണുവിഗ്രഹമായിരിക്കും. അതെടുത്തു നീതന്നെ ഒരു ക്ഷേത്രം പണിയിച്ചു പ്രതിഷ്ഠകഴിപ്പിക്കണം. ഇത്രയും ചെയ്താൽ നിൻെറ രോഗം നിശ്ശേഷം വിട്ടുമാറി നിനക്കു പൂർണ്ണസുഖം സിദ്ധിക്കും. ഇങ്ങിനെ ചെയ്യില്ലെങ്കിൽ നിൻെറ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ദീനം ആ ജീവനാന്തം ഭേദമാവുകയുമില്ല" എന്നു പറഞ്ഞതാ യി അദ്ദേഹത്തിനു തോന്നി. ഉടനെ ഉണൎന്ന് അദ്ദേഹം ക ണ്ണു തുറന്നു നോക്കീട്ട് അവിടെയെങ്ങും ആരേയും കണ്ടുമില്ല. തന്റെ അടുക്കൽവന്ന് ഇങ്ങിനെയൊക്കെ പറഞ്ഞത് ആ രായിരിക്കാം? ആരെങ്കിലുമാകട്ടെ. ഒരു സമയം വെറും പേ ക്കിനാവാനെന്നും വരാമല്ലോ എന്നു വിചാരിച്ചു തമ്പാൻ പിന്നെയും കിടന്നുറങ്ങി.

പിറ്റെ ദിവസം ഭജനം കാലംകൂടി തമ്പാൻ കോവില കത്തു മടങ്ങിയെത്തി. ഉടനെ വയററിൽ വേദനയുമാരംഭി ച്ചു. അതു പൂൎവ്വാധികം കലശലായിട്ടായിരുന്നു. അതിനാൽ തമ്പാൻ അടുത്ത ദിവസംതന്നെ പോയി കേളൻകുളത്തിലിറ ങ്ങി മുങ്ങിത്തപ്പി. ആദ്യം കിട്ടിയ വിഗ്രഹം അവിടെത്ത ന്നെ ഇട്ടിട്ട പിന്നെയും മുങ്ങിത്തപ്പിനോക്കുകയും ഒരു വിഗ്രഹം കിട്ടുകയും ചെയ്തു. അതു ധന്വന്തരിയുടെ വിഗ്രഹംതന്നെ യായിരുന്നു. ആ വിഗ്രഹവും എടുത്തുകൊണ്ടു തമ്പാൻ ക ൎക്കയറി. കുറച്ചുദൂരം ചെന്നപ്പോൾ വഴിയിൽവെച്ചു വെ ള്ളാട്ട നമ്പൂരിയെ കാണുകയും വിഗ്രഹം അദ്ദേഹത്തിനു ദാ നംചെയ്യുകയും ചെയ്തു. തമ്പാൻ പിന്നെയും വന്നു കുളത്തി ലിറങ്ങി മുങ്ങിത്തപ്പിയപ്പോൾ ഒരു വിഷ്ണുവിഗ്രഹം കിട്ടി. അ തുകൊണ്ടുപോയി അദ്ദേഹം സ്വദേശത്തുതന്നെ ഒരു ക്ഷേത്രം പണിയിച്ചു മുറപ്രകാരം പ്രതിഷ്ഠ കഴിപ്പിക്കുകയും ആ ക്ഷേത്ര ത്തിനു 'കേരളാദിത്യ (ആദിച്ച) പുരം' എന്നു പേരിടുകയും ചെയ്തു. ആ ക്ഷേത്രം കാലാന്തരത്തിൽ തിരുവിതാംകൂർ സ ൎക്കാർവകയായിത്തീൎന്നു. ഇപ്പോഴും അങ്ങിനെതന്നെയിരി ക്കുന്നു.

തമ്പാൻ വെള്ളാട്ടനമ്പൂരിക്കു കൊടുത്ത വിഗ്രഹം അ ദ്ദേഹം ഇല്ലത്തു കൊണ്ടുപോയി തന്റെ ദേവാലയങ്ങളുടെ കൂട്ട ത്തിൽ വെച്ചു പൂജിച്ചുകൊണ്ടു സുഖമായിരുന്ന കാ ലത്തു മലബാറിൽ ടിപ്പുസ്സുൽത്താന്റെ ... യാൽ അങ്ങാടിപ്പുറത്തു താമസിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ചിറട്ടമൺമൂ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

സ്സ് അവിടെനിന്നു കുടുംബസഹിതം പോന്നു തിരുവിതാംകൂറിലെത്തി മഹാരാജാവിന്റെ സഹായത്തോടുകൂടി മരുത്തോർവട്ടത്തു തന്റെ സ്വജനമായ വെള്ളോടുനമ്പൂരിയുടെ ഇല്ലത്തിനു സമീപംതന്നെ ഒരില്ലം പണിയിച്ചു താമസമുറപ്പിച്ചു.

അനന്തരം ഒരു ദിവസം ചീരട്ടമൺമൂസ്സ വെള്ളോടുനമ്പൂരിയുടെ ഇല്ലത്തു ചെന്നസമയം ധന്വന്തരിയുടെ ആ വിഗ്രഹം അവിടെ തേവാരങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിലിരിക്കുന്നതു കണ്ടിട്ട് "ഈ വിഗ്രഹത്തിന്റെ ശ്രേഷ്ഠത വിചാരിച്ചാൽ ഇതു ഇങ്ങിനെ വെച്ചേക്കേണ്ടതല്ല. ഇതിനു പ്രത്യേകം അമ്പലം പണിയിച്ചു പ്രതിഷ്ഠ നടത്തിക്കുവാൻ തക്ക യോഗ്യതയുണ്ട്" എന്നു പറഞ്ഞു. അതു കേട്ടിട്ടു നമ്പൂരി "കാര്യമിതു വാസ്തവമാണ്; പക്ഷേ ഞാൻ വിചാരിച്ചാൽ ഇതൊന്നും സാധിക്കയില്ലെന്നേയുള്ളൂ. എനിക്ക് അതിനുതക്കവണ്ണം ധനപുഷ്ടിയില്ലല്ലോ" എന്നു പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ മൂസ്സ് "എന്നാൽ അങ്ങ് ഒന്നും നടത്തിക്കണമെന്നില്ല. അങ്ങേക്കു സമ്മതമുണ്ടെങ്കിൽ ക്ഷേത്രപ്പണിയും പ്രതിഷ്ഠയും കലശവുമെല്ലാം ഞാൻ നടത്തിച്ചുകൊള്ളാം" എന്നു പറഞ്ഞു. അതിനെ നമ്പൂരി സമ്മതിക്കുകയും ക്ഷേത്രപ്പണി മുതലായവയെല്ലാം മൂസ്സ നടത്തിക്കുകയും ചെയ്തു. ക്ഷേത്രത്തിൽ നിത്യനിദാനം, മാസവിശേഷം ആട്ടവിശേഷം മുതലായവയ്ക്കു വേണ്ടുന്ന മുതലും മൂസ്സുതന്നെ വകവെച്ചുകൊടുത്തു. നമ്പൂരി ഒരു കാശുപോലും ചെലവുചെയ്തില്ല. എങ്കിലും ബിംബം നമ്പൂരിയുടെ വകയായിരുന്നതിനാൽ ക്ഷേത്രാധികാരം രണ്ടുകൂട്ടർക്കും ഒരുപോലെയായിരിക്കണമെന്നു അവർ ഒരുക്കം പറഞ്ഞു നിശ്ചയിച്ചു [illegible] ക്ഷേത്രത്തിൽ [illegible] യി [illegible] ത്തു മലർനിവേദ്യം കഴിക്കുമ്പോൾ [illegible] മാറും [illegible] ദിവസം മാറിമാറി ഓരോ ഇല്ലത്തുകാരും കൊണ്ടുപോയ്ക്കൊള്ളുക എന്നും അവർ തീർച്ചപ്പെടുത്തി. മലർനിവേദ്യത്തിനു [illegible] ദിനം മൂന്നാഴി മലരും മൂന്നു കദളിപ്പഴവും മൂന്നു പ[illegible]മാണ്. പതിവു [illegible] ഇതു ഇല്ലങ്ങളിൽ കൊണ്ടുപോയാൽ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

കുട്ടികൾക്കു കൊടുക്കുകയാണ് പതിവ്. അതു രാവിലെ കിട്ടുന്നതു കുട്ടികൾക്കു വലിയ കാര്യവും ഏററവും സന്തോഷപ്രദവുമായിരുന്നു. എന്നാൽ ഇതു തങ്ങൾക്കു രണ്ടാടൻദിവസമേ കിട്ടാൻ ന്യായമുള്ളു എന്നും അങ്ങിനെയാണ് വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിരിക്കുന്നതു് എന്നും മററും കുട്ടികൾക്ക് അറിഞ്ഞുകൂടല്ലൊ. അതിനാൽ രണ്ടില്ലത്തെ കുട്ടികളും കാലത്തുകാലത്തു മലരും പഴവും വേണമെന്നു പറഞ്ഞു സിദ്ധാന്തം പിടിച്ചു കരയുക പതിവായിരുന്നു.

അങ്ങിനെയിരിക്കുമ്പോൾ കുട്ടികളുടെ അലട്ടം നിർബ്ബന്ധവും കൊണ്ടും നിമിത്തം ഒരു ദിവസം മലരും മററും വാങ്ങിക്കൊണ്ടുപോയ ഇല്ലക്കാർതന്നെ പിറേറദിവസവും വാങ്ങിക്കൊണ്ടുപോയി. അതു് അന്നു മുറപ്രകാരം മലരും മററും കിട്ടേണ്ടവരായ ഇല്ലക്കാൎക്കു് ഒട്ടും രസിച്ചില്ല. അതിനാൽ അവർ രണ്ടുദിവസം മലരും മററും അടപ്പിച്ചു വാങ്ങിക്കൊണ്ടുപോയവൎക്കു മേലാൽ ഒരിക്കലും അവ കൊടുക്കുകയില്ലെന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തി. അതിനാൽ ആ രണ്ടില്ലക്കാരും തമ്മിൽ ഈ നിസ്സാരസംഗതിക്കായി പിടിയും വലിയും, അടിയും ഇടിയും, വെട്ടും കുത്തുമൊക്കെയുണ്ടായി ഒടുക്കം പരസ്പരം ബദ്ധവിരോധികളായിത്തീൎന്നു. വെള്ളൊട്ടനമ്പൂരിയുടെ വിരോധംനിമിത്തം മരത്തോർവട്ടത്തു താമസിക്കുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതെയാകയാൽ ചീരട്ടമൺമൂസ്സു വിവരമെല്ലാം മഹാരാജാവിൻെറ അടുക്കൽ അറിയിച്ചു. അതിനാൽ മൂസ്സിൻെറ ഇഷ്ടപ്രകാരം കല്പിച്ചു കോട്ടയത്തുനിന്നു നാലുനാഴിക പടിഞ്ഞാറു് 'ഒളശ' എന്ന ദേശത്തു മൂസ്സിന്നു് ഇല്ലം പണിയിച്ചുകൊടുത്തു കുടുംബസഹിതം അങ്ങോട്ടു മാററിത്താമസിപ്പിച്ചു. കൊല്ലം ൻ൨൫-ാമാണ്ടു മാർത്താണ്ഡവൎമ്മ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു മുറജപം തുടങ്ങിയപ്പോൾത്തന്നെ ചീരട്ടമൺമൂസ്സിന്നു തിരുവനന്തപുരത്തു ചില സ്ഥാനമാനങ്ങൾ കല്പിച്ചുകൊടുത്തിരുന്നുവല്ലൊ. അക്കാലംമുതല്ക്കുതന്നെ ചീരട്ടമൺമൂസ്സിനെക്കുറിച്ചു മഹാരാജാക്കന്മാൎക്കു പ്രത്യേകമൊരു കാരുണ്യം ഉ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ണ്ടായിത്തീൎന്നു അതുകൊണ്ടാണ് മൂസ്സിന്റെ ഇഷ്ടപ്രകാരം ളേശയിൽ ഇല്ലം കല്പിച്ചു പണിയിച്ചുകൊടുക്കുകയും മറ്റും ചെയ്തതു്.

ചീരട്ടമൺമൂസ്സ മതത്തോൾവട്ടത്തെ താമസം മതിയാക്കി അവിടെനിന്നു കുടുംബസഹിതം പോയിയെങ്കിലും വെള്ളോട്ടനമ്പൂരിക്കു പിന്നേയും സൈ്വരമായില്ല. വെള്ളോട്ടനമ്പൂരി സകലാധികാരവുമൊഴിഞ്ഞു ധന്വന്തരിയുടെ ക്ഷേത്രം വിട്ടുകൊടുക്കുകയൊ അല്ലെങ്കിൽ ക്ഷേത്രംപണി മുതലായവയ്ക്കു ചിലവായിട്ടുള്ള പണം കൊടുക്കുകയൊ ചെയ്യണമെന്നു മൂസ്സു വാദിച്ചു. താൻ തന്റെ പരദേവതയായി ആചരിച്ചും സേവിച്ചുംവരുന്ന ധന്വന്തരിയുടെ ക്ഷേത്രം വിട്ടുകൊടുക്കുന്നതിനു മനസ്സും പണം കൊടുക്കുന്നതിന്നു നിവൃത്തിയുമില്ലായ്കയാൽ വെള്ളോട്ടനമ്പൂരി മൂസ്സിന്റെ കണക്കിൻപ്രകാരമുള്ള പണത്തിനു തന്റെ ഭൂസ്വത്തുക്കളിലേതാനും മൂസ്സിന്നു് എഴുതിക്കൊടുത്തു. ആവക വസ്തുക്കൾ ഇപ്പോഴും ചീരട്ടമൺമൂസ്സിന്റെ കൈവശാനുഭവത്തിൽത്തന്നെ ഇരിക്കുന്നു.

ആദ്യകാലത്തു പരസ്പരം സ്നേഹത്തോടും വിശ്വാസത്തോടുംകൂടിയിരുന്ന ആ ഇല്ലക്കാർ തമ്മിൽ ഇടക്കാലത്തു പിണങ്ങാനിടയായെങ്കിലും ഇപ്പോൾ അവർ വളരെ വേഴ്ചയോടും ചാച്ചയോടും ഐകമത്യത്തോടുംകൂടിയാണിരിക്കുന്നതു്.

വെള്ളോട്ടനമ്പൂരിമാർ പണ്ടു ചികിത്സാവിഷയത്തിൽ ഏററവും പ്രസിദ്ധന്മാരും സമൎത്ഥന്മാരുമായിരുന്നു. അവർ ചെയ്തിട്ടുള്ള അത്ഭുതകൎമ്മങ്ങളെല്ലാം വിവരിക്കുന്ന കാൎയ്യം അസാദ്ധ്യമാകയാൽ ചിലതുമാത്രം താഴെ പറഞ്ഞുകൊള്ളുന്നു.

ഒരിക്കൽ വെള്ളോട്ടില്ലത്തു് ആലത്തൂർ നമ്പിയുടെ ഭാഗിനേയനായിട്ടു ഒരു നമ്പൂരിയുണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹം ശാസ്ത്രജ്ഞാനംകൊണ്ടും ബുദ്ധികൊണ്ടും യുക്തികൊണ്ടും കൈപ്പുണ്യംകൊണ്ടും നൈപുണ്യംകൊണ്ടും മററും ചെറുപ്പത്തിൽത്തന്നെ വിശ്വവിശ്രുതനായിത്തീൎന്നു. ഒരിക്കൽ അദ്ദേഹം [illegible] നമ്പിയുടെ ഇല്ലത്തു ചെന്നിരുന്നപ്പോൾ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

അദ്ദേഹത്തിൻെറ മാതുലന്മാരായ നമ്പിമാരാരും അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ചില രോഗികളെക്കാണിക്കാനായി ആളുകൾ വന്നു. എല്ലാവരേയും ഓരോ ദൂരസ്ഥലങ്ങളിൽ കൊണ്ടുപോയിരിക്കുകയായിരുന്നു. അക്കാലത്ത് ഈ നമ്പൂരിയുടെ മാതുലപത്നിയായ ഒരന്തൎജ്ജനം അവിടെ കുഷ്ഠരോഗബാധിതയായി വളരെ കഷ്ടസ്ഥിതിയിൽ കിടക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ഈ നമ്പൂരി ചെന്നു ആ അന്തൎജ്ജനത്തെക്കണ്ടസമയം അന്തൎജ്ജനം, "എൻെറ ഉണ്ണി! ഞാനീസ്ഥിതിയിലായിത്തീൎന്നു. പാപശക്തികൊണ്ടായിരിക്കും. നിൻെറ അമ്മാവന്മാരെല്ലാം അനേകചികിത്സകൾ ചെയ്തുനോക്കീട്ടും ഒരു ഫലവുമുണ്ടായില്ല. ചികിത്സകൾ ചെയ്യുമ്പോൾ രോഗങ്ങൾ വൎദ്ധിക്കുകയാണു ചെയ്യുന്നത് അതിനാൽ അവരെല്ലാവരും ഉപേക്ഷിച്ചു. ഇനി ഇങ്ങിനെ കിടന്നു കഷ്ടപ്പെടാതെ വേഗത്തിൽ മരിച്ചാൽ കൊള്ളാമെന്നുമാത്രമേ എനിക്കാഗ്രഹമുള്ളു. അമ്മാവന്മാരെല്ലാവരും ചികിത്സിച്ചിട്ടു ഭേദമാകാത്ത ഈ ദീനം ഉണ്ണി ചികിത്സിച്ചാലും ഭേദമാവുകയില്ലായിരിക്കുമല്ലോ" എന്നു പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ നമ്പൂരി "അങ്ങിനെ തീൎച്ചയാക്കേണ്ട. ഈ ദീനം ഞാൻ ചികിത്സിച്ചിട്ടു ഭേദമാകണമെന്നാണ് ഈശ്വരൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നതെങ്കിൽ ഭേദമാകാതെ കഴികയില്ലല്ലോ" എന്നു പറഞ്ഞു. ഉടനെ അന്തൎജ്ജനം "എന്നാൽ എൻെറ ഉണ്ണി! നീ വല്ലതും ചെയ്തുനോക്കണം. എൻെറ ഈ ദീനം ഭേദമാകുകയാണെങ്കിൽ അതു നിനക്കു ശ്രേയസ്സിനും യശസ്സിന്നും കാരണമായിത്തീരും. വലിയ പുണ്യവുമായിരിക്കും" എന്നു പറഞ്ഞു. അതു കേട്ടപ്പോൾ നമ്പൂരി "അമ്മായി തേച്ചുകുളിക്കാറുണ്ടോ?" എന്നു ചോദിച്ചു അതിന്നു മറുപടിയായി അന്തൎജ്ജനം "ശിവ ശിവ! തേച്ചുകുളിയൊ? എനിക്കു കുളിതന്നെ ഇല്ലാതായിട്ടു വളരെ നാളായി. മേലെങ്ങും തൊലിയില്ല. സൎവ്വത്ര വ്രണമാണ് എനിക്ക് എണീക്കാനും വയ്യ. പിന്നെ തേച്ചുകുളിക്കുന്നതെങ്ങിനെയാണ്?" എന്നു പറഞ്ഞു. ഉടനെ നമ്പൂരി "അമ്മാ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

യിയെ ഇന്നു ഞാനൊന്നു തേച്ചുകുളിപ്പിക്കാം. തേച്ചുകുളിച്ചാൽതന്നെ ഈ ദീനം ഭേദമാകും" എന്നു പറഞ്ഞു അവിടെനിന്നു ഇറങ്ങിപ്പോയി എന്തോ ചില കാട്ടുചെടികളുടെ ഇലകൾ കുറെപ്പറിച്ചുകൊണ്ടുവന്നു് ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞു നീരെടുത്തു് അതിൽ എണ്ണയും നെയ്യും ആവണക്കെണ്ണയും ചേർത്തു് ഒരു കുഴമ്പുകാച്ചിയരിച്ചുവെച്ചു. പിന്നെ നമ്പൂരി ഒരു വലിയ ചെമ്പു പിടിപ്പിച്ചെടുത്തു് അടുപ്പത്തുവെച്ചു അതിൽ നിറച്ചു വെള്ളമൊഴിച്ചു തിളപ്പിക്കുന്നതിനു് അവിടെ ശേഷമുണ്ടായിരുന്ന അന്തർജ്ജനങ്ങളോടു പറഞ്ഞു. അവർ അപ്രകാരം ചെയ്തു. അതിനിടയ്ക്കു നമ്പൂരി പിന്നെയും ഇറങ്ങിപ്പോയി ചിലയിലകൾ പറിച്ചുകൊണ്ടുവന്നു ചതച്ചു ആ വെള്ളത്തിലുമിട്ടു. വെള്ളം നല്ലപോലെ തിളച്ചപ്പോൾ നമ്പൂരി വെട്ടെന്നു ചെന്നു രോഗിണിയായ അന്തർജ്ജനത്തെ എടുത്തുകൊണ്ടു ചെന്നു് ആ തിളച്ചുകിടന്നിരുന്ന വെള്ളത്തിലിട്ടു. അതു കണ്ടു ശേഷമുള്ള അന്തർജ്ജനങ്ങളും മററും "അയ്യോ! ഇതെന്തൊരക്രമമാണു്" എന്നു പറഞ്ഞു ഉറക്കെ നിലവിളിച്ചു. നമ്പൂരി അതൊന്നും അത്ര വകവെച്ചില്ല. സ്വല്പസമയം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അദ്ദേഹം വെള്ളത്തിൽകിടന്ന അന്തർജ്ജനത്തെ വലിച്ചെടുത്തു നിലത്തിട്ടു. അപ്പോൾ ആ അന്തർജ്ജനത്തിനു ബോധമുണ്ടായിരുന്നില്ല. അവർ മരിച്ചുപോയി എന്നു നിശ്ചയിച്ചു മററുള്ള അന്തർജ്ജനങ്ങളും മററും പൂർവ്വാധികം ദുഃഖിച്ചുകരഞ്ഞു. ഏകദേശം മൂന്നേമുക്കാൽ നാഴിക കഴിഞ്ഞപ്പോൾ രോഗിണിയായ അന്തർജ്ജനത്തിനു ബോധംവീഴുകയും അവർ എഴുന്നീററിരിക്കുകയും ചെയ്തു. അപ്പോൾ അവിടെ എല്ലാവർക്കും സമാധാനവും സന്തോഷവുമായി. ഉടനെ നമ്പൂരി താൻ മുൻപേ കാച്ചിവെച്ച കുഴമ്പെടുത്തുകൊടുത്തിട്ടു്, ഈ അന്തർജ്ജനത്തിന്റെ തലയിൽ എണ്ണയും മേലൊക്കെ ഈ കുഴമ്പും തേപ്പിച്ചു, ചെമ്പിൽ കിടക്കുന്ന വെള്ളമെടുത്തു ചൂടു പാകമാക്കി കുളിപ്പിക്കാൻ അവിടെ വേറെ ഉണ്ടായിരുന്ന അന്തർജ്ജനങ്ങളോടു പറയുകയും അവർ കുളിപ്പി

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ക്കുകയും ചെയ്തു. തേച്ചുകളി കഴിഞ്ഞപ്പോഴേയ്ക്കും അന്തർജ്ജനത്തിന്റെ ദേഹത്തിലുണ്ടായിരുന്ന വ്രണങ്ങളൊന്നും കാണാനില്ലാതെയായി. അന്തർജ്ജനം എണീററു നടന്നുതുടങ്ങുകയും ചെയ്തു. ആ കുഴമ്പു തേപ്പിച്ച അന്തർജ്ജനത്തെ മൂന്നു ദിവസം കുളിപ്പിച്ചു. അപ്പോഴേയ്ക്കും അവർ പൂർണ്ണസുഖത്തെ പ്രാപിച്ചു. അവരെക്കണ്ടാൽ അവക്കു ഇങ്ങിനെയൊരു ദീനമുണ്ടായിരുന്നു എന്നു തോന്നുകപോലുമില്ലാതെയായി. നാലാംദിവസം നമ്പൂരി സ്വദേശത്തേയ്ക്കു മടങ്ങിപ്പോരികയും ചെയ്തു.

അനന്തരം രണ്ടുമൂന്നു ദിവസം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ നമ്പിമാരെല്ലാവരും അവരുടെ ഇല്ലത്തു മടങ്ങിയെത്തി അപ്പോൾ മുമ്പ് രോഗബാധിതയായി എണീക്കാൻ വയ്യാതെ കിടന്നിരുന്ന അന്തർജ്ജനം സ്വസ്ഥശരീരയായി എണീററു നടക്കുന്നതു കണ്ടിട്ട് ആ അന്തർജ്ജനത്തിന്റെ ഭർത്താവായ നമ്പി അത്യാശ്ചര്യത്തോടുകൂടി "നമ്മുടെ വെള്ളാട്ടവിലെ ഉണ്ണി ഇവിടെ വന്നിരുന്നുവോ?" എന്നു ചോദിച്ചു. അപ്പോൾ അന്തർജ്ജനം വെള്ളാട്ടവിലെ ഉണ്ണി നമ്പൂരി അവിടെ ചെന്നിരുന്നതും അദ്ദേഹം ചെയ്തതുമെല്ലാം വിസ്തരിച്ചു പറഞ്ഞു കേൾപ്പിച്ചു. അതൊക്കെ കേട്ടപ്പോൾ നമ്പി "അവനല്ലാതെ ഈ വകയൊക്കെച്ചെയ്യാൻ നിശ്ചയവും ധൈര്യവുമുണ്ടാകയില്ല. അവന്റെ ഗുരുത്വവും കൈപ്പുണ്യവും ഭാഗ്യവും ഒക്കെ ഒന്നു വേറെതന്നെയാണ്. ഈശ്വരൻ അവനു ദീർഘായുസ്സുകൂടി കൊടുക്കട്ടെ" എന്നു പറഞ്ഞു.

ഒരിക്കൽ ഒരു വാണിയൻ (എള്ളും മററും ആട്ടുന്ന ജാതിക്കാരൻ) ഒരു കാളയേയുംകൊണ്ടു വെള്ളാട്ടവില്ലത്തു ചെന്നു. അപ്പോൾ അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്ന അച്ഛൻനമ്പൂരിയുടെ അടുക്കൽ "ഈ കാളയ്ക്കു ചാണകം പോകാതെയായിട്ടു നാലു ദിവസമായി അതുകൊണ്ടു കാള പുല്ലും വെള്ളവുമൊന്നും കഴിക്കുന്നില്ല വയർ സാമാന്യത്തിലധികം വീർത്തിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതു തിരുമേനിയ്ക്കു കാണാവുന്നതാകയാൽ അടിയൻ അറി

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

യിക്കുന്നതെന്നില്ലല്ലോ. അടിയൻ എള്ളും തേങ്ങയും മററും ആട്ടുന്നതിനു ചക്കിൻകണയിൽ കെട്ടി അടിയ്ക്കുന്നതു ഈ കാളയെയാണു. ഈ കാള ചത്തുപോയാൽ അടിയന്റെ ഉപജീവനം മുട്ടും. മറെറാരു കാളയെ വാങ്ങാൻ പാവപ്പെട്ട അടിയങ്ങൾക്ക അത്ര എളുപ്പമില്ല. അതിനാൽ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു ദയയുണ്ടായിട്ട് ഈ കാളയെ രക്ഷിച്ചുതരണം" എന്നു വളരെ സങ്കടത്തോടുകൂടി പറഞ്ഞു. അച്ഛൻനമ്പൂരി സ്വല്പനേരം മനസ്സുകൊണ്ടാലോചിച്ചിട്ട "ഒരു മുഴം നീളവും പെരുവിരലിന്റെ വണ്ണവുമുള്ള ഒരു മുരിക്കിൻവടി കൊണ്ടുവരിക" എന്നു വാണിയനോടു പറഞ്ഞു. വാണിയൻ കാളയെ അവിടെ കെട്ടീട്ട് ഓടിപ്പോയി മുരിക്കിൻവടി കൊണ്ടുവന്നു. അച്ഛൻനമ്പൂരി അതെടുത്ത് അതിന്റെ മററത്തു കൈകൊണ്ടു പിടിക്കാൻ തക്കവണ്ണം മുള്ളു ചികിക്കളഞ്ഞു പിടിച്ചുകൊണ്ടു കാളയെ കിടത്തി, കാലു നാലും കെട്ടി, മുകൈ പിടിച്ചുകൊള്ളുവാൻ വാണിയനോട് പറഞ്ഞു: അവൻ അപ്രകാരം ചെയ്തപ്പോൾ അച്ഛൻ നമ്പൂരി അടുത്തു ചെന്നു മുരിക്കിൻവടി കാളയുടെ മലദ്വാരത്തിൽക്കൂടി അകത്തേയ്ക്കു കടത്തി രണ്ടുമൂന്നു തിരിച്ചിട്ട വലിച്ചെടുത്തു. അപ്പോൾ ആ മുരിക്കിൻവടിയോടുകൂടി ഒരു വലിയ പഴന്തുണിയും അതിന്റെ പിന്നാലെ കട്ടവളരെ ചാണകവും പുറത്തേയ്ക്കു പോന്നു. അപ്പോൾ അച്ഛൻനമ്പൂരി വാണിയനോട് "ഇതു നീ എണ്ണമുക്കിപ്പിഴിയുന്ന തുണിയല്ലേ? ഇതു തിന്നിട്ടാണ് കാളയ്ക്കു ചാണകം പോകാതായത്. ഇനി ഇങ്ങിനെ വരാതെ സൂക്ഷിച്ചുകൊള്ളണം" എന്നു പറഞ്ഞു. കാളയുടെ മലദ്വാരം മുള്ളുകൊണ്ട് മുറിഞ്ഞിരുന്നതിനു ഒരു മരുന്നും പുരട്ടി അയച്ചു. കാളയ്ക്കു സുഖമാവുകയും ചെയ്തു.

ഒരിക്കൽ ചേർത്തലത്താലൂക്കിൽതന്നെ തൈക്കാട്ടുദേശത്തു തൈക്കാട്ടു നമ്പൂരിയുടെ ഇല്ലത്ത് ഒരു അന്തർജ്ജനത്തിന്റെ മൂക്കിൽ ഒരു ദശയുണ്ടായി. അതു ശ്വാസം പുറത്തേയ്ക്കു പോകുമ്പോൾ ഒരംഗുലം നീളത്തിൽ പുറത്തേയ്ക്കിറങ്ങുകയും

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ശ്വാസം മേല്പട്ട വലിക്കുമ്പോൾ മൂക്കിനകത്തേയ്ക്കു കയറിപ്പോവുകയും ചെയ്യുമായിരുന്നു. അതിന് ആരാണ്ടേക്കൊണ്ടൊക്കെ പല ചികിത്സകൾ ചെയ്യിച്ചിട്ടുംഭേദമാകായ്കയാൽകടക്കാം തൈക്കാട്ടനമ്പൂരി വെള്ളാട്ട നമ്പൂരിയുടെ അടുക്കൽച്ചെന്നു വിവരം പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ വെള്ളാട്ടനമ്പൂരി "ആട്ടെ ഞാൻ നാളെ അവിടെ വന്നുനോക്കിയിട്ട എന്തെങ്കിലും ചികിത്സ നിശ്ചയിക്കാം. ഞാനവിടെ വരുമ്പോഴേയ്ക്കും കാൽത്തുലാം ഭാരമുള്ള ഒരു ഇയ്യക്കട്ടി ഇരിമ്പുകൊണ്ടു ഒരു കുഴയുമുണ്ടാക്കിച്ചു തെയ്യാറാക്കിവെച്ചിരിക്കണം. ശേഷമൊക്കെ ഞാൻ വരുമ്പോൾ പറഞ്ഞുകൊള്ളാം" എന്നു പറഞ്ഞു തൈക്കാട്ടനമ്പൂരിയെ അയച്ചു. പിറേറദിവസം വെള്ളാട്ടനമ്പൂരി തൈക്കാട്ടില്ലത്തു ചെന്നപ്പോഴേയ്ക്കും തലേദിവസം പറഞ്ഞിരുന്നതുപോലെ ഇരുമ്പുകുഴയോടുകൂടിയ ഒരിയ്യക്കട്ടി അവിടെ തയ്യാറാക്കിവെച്ചിരുന്നു. വെള്ളാട്ടനമ്പൂരി ഒരു നൂൽച്ചരടുകൂടികൊണ്ടുപോയിരുന്നു. ആ ചരടിന്റെ ഒരററം ഇയ്യക്കട്ടിയുടെ കുഴയിലിട്ടു കെട്ടിമുറുക്കീട്ടു മറേറ അററത്തു ഒരു കുടുക്കമിട്ടു തൈക്കാട്ടനമ്പൂരിയെ ഏല്പിച്ചുകൊടുത്തിട്ട്, "അന്തർജ്ജനത്തെ വിളിച്ചു അടുക്കലിരുത്തീട്ടു ദശ പുറത്തേക്കു വരുമ്പോൾ ചരടിന്റെ അററത്തുള്ള കുടുക്ക് ആ ദശയിന്മേലിട്ടു മുറുക്കണം. പിന്നെ അന്തർജ്ജനത്തോടു ചത്തുക്കെ എണീററു കുനിഞ്ഞു സ്വല്പം നടക്കാൻ പറയണം" എന്നു പറഞ്ഞു. തൈക്കാട്ടനമ്പൂരി അപ്രകാരമെല്ലാം ചെയ്തു അന്തർജ്ജനം എണീററു നടന്നപ്പോൾ ഇയ്യക്കട്ടിയുടെ ഭാരംകൊണ്ടു ദശ വേരോടുകൂടി പറിഞ്ഞു താഴെ വീണു. പിന്നെ വെള്ളാട്ടനമ്പൂരി അന്തർജ്ജനത്തിന്റെ തലയിൽ തേക്കുന്നതിന് ഒരെണ്ണയും കുറിച്ചു കൊടുക്കുകയും "ഈ മരുന്നുണ്ടാക്കി പുരട്ടിയാൽ മൂക്കിനകത്തെ വ്രണം ഉണങ്ങുകയും എണ്ണ കാച്ചിത്തേച്ചാൽ ഇനിയും മൂക്കിൽ ദശവരാതെ ഇരിക്കുകയും തലയ്ക്കുവേദന ഉണ്ടാകാതെയിരിക്കുകയും ചെയ്യും" എന്നു പറയുകയും ചെയ്തിട്ടു മടങ്ങിപ്പോയി. ആ മരുന്നും എണ്ണയുംകൊണ്ടു അന്തർജ്ജനത്തിനു സുഖമാവുകയും ചെയ്തു

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഒരിക്കൽ ബ്രിട്ടീഷ് മലബാറിലെ ഒരു വലിയ ജന്മിയും പ്രസിദ്ധനുമായ കതിരവട്ടത്തു മൂപ്പിൽ നായക്ക് ഒരു സുഖക്കേടുണ്ടായി. മലശോധനയില്ലായ്കയായിരുന്നു സുഖക്കേട. അതിനു പല വൈദ്യന്മാർ പഠിച്ചവിദ്യകളൊക്കെ പ്രയോഗിച്ചുനോക്കീട്ടും ഒരു ഭേദവുമുണ്ടായില്ല മലശോധനയില്ലാതെയായപ്പോൾ ഭക്ഷണവുമില്ലാതെയായി അപ്പോൾ ക്ഷീണം കലശലായി. ആകപ്പാടെ മൂപ്പിൽ നായർ ഏററവും അവശനായിത്തീൎന്നു. അതിനാൽ മൂപ്പിൽനായർ ഉടനെ വെള്ളോടനമ്പൂരിയെ അങ്ങോട്ട പറഞ്ഞയയ്ക്കണമെന്നു പാലിയത്തു വലിയച്ഛന്റെ പേൎക്ക എഴുത്തയച്ചു. അന്നത്തെ മൂപ്പിൽ നായരും വലിയച്ഛനും തമ്മിൽ അത്യന്തം സ്നേഹമായിരുന്നു. എഴുത്തു കിട്ടിയ ക്ഷണത്തിൽ വലിയച്ഛൻ വിവരം വെള്ളോടനമ്പൂരിയെ ഗ്രഹിപ്പിക്കുകയും സഹായത്തിനു വേണ്ടുന്ന ആളുകളേയും മററും കൂട്ടി മലബാറിലേയ്ക്കു പറഞ്ഞയയ്ക്കുകയും ചെയ്തു.

നമ്പൂരികതിരവട്ടത്തെത്തിയപ്പോൾ മൂപ്പിൽനായർ ഏററവും ക്ഷീണിച്ചു എണീക്കാൻ വയ്യാതെ കിടപ്പിലായിരുന്നു. തല്ക്കാലം നമ്പൂരി ചുരുക്കത്തിൽ ഒരു കുഴമ്പിനു കുറിച്ചുകൊടുത്തിട്ട് ആ കുഴമ്പു ക്ഷണത്തിൽ കാച്ചിയരിച്ചു വെയ്ക്കുകയും മൂപ്പിൽനായൎക്ക കുളിക്കുന്നതിനു കാഞ്ഞവെള്ളവും ഭക്ഷണത്തിനു വേണ്ടവയുമെല്ലാം തയ്യാറാക്കുകയും ചെയ്തുകൊള്ളുന്നതിനു ചട്ടംകെട്ടി. പിന്നെ നമ്പൂരി കുളിക്കാൻ പോയി. അദ്ദേഹം കുളിയും ഭക്ഷണവുമെല്ലാം കഴിഞ്ഞുവന്നപ്പോഴേയ്ക്കും ചട്ടംകെട്ടിയിരുന്നവയെല്ലാം തയ്യാറായിരുന്നു. വെള്ളോടനമ്പൂരിയുടെ പ്രയോഗമെന്താണെന്ന് അറിയുന്നതിന്നായി അപ്പോൾ അവിടെ വൈദ്യന്മാരായിട്ടും മൂപ്പിൽനായരുടെ സ്നേഹിതന്മാരായിട്ടും ബന്ധുക്കളായിട്ടും ആശ്രിതന്മാരായിട്ടും അസംഖ്യമാളുകൾ വന്നുകൂടുകയും ചെയ്തിരുന്നു.

നമ്പൂരി മൂപ്പിൽനായരുടെ അടുക്കൽ ചെന്നിരുന്നുകൊണ്ട് അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്ന ഭൃത്യന്മാരിൽ ബലവാന്മാരായ നാലുപേരെ വിളിച്ചു കാച്ചിവെച്ചിരുന്ന കുഴമ്പു നായരുടെ ക

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഴത്തിനു താഴെയെല്ലാം ധാരാളമായി തേച്ചിട്ട നായരെ താങ്ങിപിടിച്ചു ആ പൂമുഖത്തു തെക്കോട്ടും വടക്കോട്ടും നടത്താൻ പറഞ്ഞു. അങ്ങിനെ അവർ അഞ്ചാറു പ്രാവശ്യം നടത്തിയപ്പോഴേയ്ക്കും നായൎക്ക വയറിളകി പൂമുഖമാകപ്പാടെ അമേദ്ധ്യമയമായി. പിന്നെ നമ്പൂരി നായരെക്കൊണ്ടുപോയി കാഞ്ഞ വെള്ളമൊഴിച്ചു കുളിപ്പിച്ചിട്ട ഭക്ഷണംകഴിപ്പാൻ പറഞ്ഞയച്ചു. ഭൃത്യന്മാർ നായരെ കൊണ്ടുപോയി കുളിയുമൂണും കഴിപ്പിച്ചുകൊണ്ട കട്ടിലിൽ കൊണ്ടുചെന്നു കിടത്തി. വളരെദ്ദിവസം കൂടീട്ട മലം ധാരാളം കഴിഞ്ഞുപോവുകയും കാഞ്ഞവെള്ളത്തിൽ കുളിക്കുകയും വേണ്ടതുപോലെ ഊണു കഴിക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ട നായർ കിടന്ന ഉടനെ ഉറങ്ങിത്തുടങ്ങി. ആ സമയത്തു വെള്ളാട്ടനമ്പൂരി മൂപ്പിൽനായരുടെ കാൎയ്യസ്ഥനോട്, "ഇനിയിപ്പോൾ നായൎക്ക സുഖക്കേടൊന്നുമില്ല. ക്ഷീണം മാറണമെന്നെ ഉള്ളു. അതു ഭക്ഷണം ശരിയാകുമ്പോൾ ക്രമേണ മാറിക്കൊള്ളും. ഇന്നു കാച്ചിയ കഴമ്പുതന്നെ കാച്ചിവെച്ചിരുന്നു പതിവായി തേച്ചുകുളിച്ചുകൊണ്ടാൽ വേണ്ടതുപോലെ മലശോധനയുണ്ടാകും. അപ്പോൾ മുറയ്ക്കു ഭക്ഷണം കഴിക്കാറുമാകും" എന്നു പറഞ്ഞിട്ട ആരോടും യാത്രപറയാതെ മടങ്ങിപ്പോന്നു.

നമ്പൂരി പറഞ്ഞതുപോലെതന്നെ പത്തുപതിനഞ്ചുദിവസംകൊണ്ട മൂപ്പിൽനായൎക്ക ക്ഷീണം മാറി നല്ല സുഖമായി. പിന്നെ നായർ തന്റെ കൃതജ്ഞതയെ പ്രകടിപ്പിക്കാനായി നമ്പൂരിയുടെ അടുക്കൽവന്നു കണ്ടു സന്തോഷസമേതം അനേകം സമ്മാനങ്ങൾ കൊടുത്തു വന്ദനംപറഞ്ഞു മടങ്ങിപ്പോയി.

പണ്ടുണ്ടായിരുന്ന വെള്ളാട്ട നമ്പൂരിമാർ ചികിത്സാസംബന്ധമായി ഇങ്ങിനെ അനേകം അത്ഭുതകൎമ്മങ്ങൾ ചെയ്തിട്ടുണ്ട് അവയെല്ലാം പറഞ്ഞുതീൎക്കുന്ന കാൎയ്യം അസാദ്ധ്യമാകയാൽ അതിനായി തുനിയുന്നില്ല. ഇത്രയും പറഞ്ഞതുകൊണ്ടുതന്നെ ആ ഇല്ലത്തു പണ്ടുണ്ടായിരുന്നവർ അമാനുഷപ്രഭാവന്മാരായിരുന്നുവെന്നു സ്പഷ്ടമാകുന്നുണ്ടല്ലോ.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

വെള്ളോട്ടുവില്ലത്തു പണ്ടൊരിക്കൽ ശാക്തേയനായിട്ടും ഒരാളുണ്ടായിരുന്നുവത്രേ. അദ്ദേഹവും പുളിയാമ്പിള്ളി നമ്പൂരി മുതലായവരെപ്പോലെ അമാവാസിനാൾ ചന്ദ്രനെ ഉദിപ്പിക്കുക, മദ്യം കളിയടയ്ക്കയാക്കി കാണിയ്ക്കുക മുതലായി അനേകം അത്ഭുതകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നാണ് കേൾവി. അഷ്ടവൈദ്യന്മാരിലൊരാളും ബ്രാഹ്മണനുമായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിനു ശക്തിപൂജയും മറ്റും അത്യാവശ്യമായിട്ടുള്ളവയല്ലായിരുന്നതിനാലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അത്ഭുതകർമ്മങ്ങൾ ചികിത്സാസംബന്ധമായിട്ടുള്ളവയല്ലായിരുന്നതുകൊണ്ടും അവയെയും ഇവിടെ വിസ്തരിക്കുന്നില്ല. അതിനാൽ പ്രസിദ്ധപ്പെട്ട ആ ഇല്ലത്തു പണ്ടത്തെപ്പോലെ ഇനിയും ജനോപകാരാർത്ഥം നല്ല വൈദ്യന്മാരുണ്ടായിത്തീരുന്നതിനു സർവ്വേശ്വരൻ സദയം കടാക്ഷിക്കുമാറാകട്ടെ എന്നു പ്രാർത്ഥിച്ചുംകൊണ്ടു വിരമിക്കുന്നു.

൫൨. ആറന്മുള വലിയ ബാലകൃഷ്ണൻ.

മുമ്പൊരു കാലത്ത് ആറന്മുളദേവസ്വം വകയായി വലിയബാലകൃഷ്ണൻ എന്നു പ്രസിദ്ധനായിട്ട് ഒരാനയുണ്ടായിരുന്നു. കാഴ്ചയിലും കാര്യത്തിലും ഇത്രയും യോഗ്യതയുള്ള ഒരാന അക്കാലത്തു വേറെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നല്ല, അതിനു മുമ്പും അതിൽപ്പിന്നെയും ഉണ്ടായിട്ടുമില്ല. ആ ആനയെ ആറന്മുള സമൂഹക്കാർ അവിടെ ദേവനു നടയ്ക്കിരുത്തിയതായിരുന്നു. സമൂഹക്കാർ ആ ആനയെ നടയ്ക്കിരുത്താനുണ്ടായ കാരണം താഴെപ്പറയുന്നു:—

൯൬൭-ാമാണ്ടു നാടുനീങ്ങിയ കാർത്തികതിരുനാൾ രാമവർമ്മമഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു തിരുപ്പട്ടത്തിന്റെ ശേഷം ൯൩൪-ാമാണ്ട് ആദ്യമായി നടത്തിയ മുറജപത്തിനു കൂടിയിരുന്ന നമ്പൂരിമാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ പ്രത്യേകം സാപ്പാടിനെത്തു ഭക്ഷിക്കുന്ന ആളായിട്ട് ഒരു വടക്കൻ നമ്പൂരിയുണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹം വലിയ ഭക്ഷണപ്രിയനുമായിരുന്നു. ഉ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ണ കഴിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോഠം അദ്ദേഹം ഓരോ ദിക്കിലെവി ശേഷസാധനങ്ങളേക്കുറിച്ചു പറയുകയും സേവന്മാർ മുഖാന്തരം മഹാരാജാവുതിരുമനസ്സുകൊണ്ട് അതു് അറിയുകയും ആ സാധനങ്ങഠം തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു തിരുവനന്തപുരത്തു വരുത്തി മുറജപസ്സദ്യയ്ക്കു വിളമ്പിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു എന്നുംആ ക്കൂട്ടത്തിൽ ഈ നമ്പൂരി ഒരു ദിവസം "പാണ്ടമ്പറമ്പത്തു കോടൻഭരണിയിലെ ഉപ്പുമാങ്ങ"യേക്കുറിച്ചു പ്രസ്താവിക്കുകയും അതും തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു തിരുവനന്തപുരത്തു വരുത്തി സദ്യയ്ക്കു വിളമ്പിക്കുകയും ചെയ്തു എന്നും മററുമുള്ള ഐതിഹ്യങ്ങഠം പ്രസിദ്ധങ്ങളാണല്ലോ. അങ്ങിനെ ആ നമ്പൂരി ഒരു ദിവസം ഓരോന്നു പറഞ്ഞക്കൂട്ടത്തിൽ "ആറന്മുളക്ഷേത്രത്തിലെ ഉത്സവസ്സദ്യയുടെ എരിശ്ശേരിപോലെ നല്ലതായിട്ടുള്ള എരിശ്ശേരി മറെറങ്ങുമില്ല" എന്നു പ്രസ്താവിച്ചു. മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് അതു് അറിയുകയും ആറന്മുളസ്സമൂഹക്കാരേ വരുത്തുന്നതിനു കല്പിച്ചു ചട്ടംകെട്ടുകയുംചെയ്തു.

ആറന്മുളക്ഷേത്രം ഊരാളന്മാരുടെ വകയായിരുന്ന കാലത്തുതന്നേ അയിരൂരു, ചെറുകോൽ, മാലക്കര, കോയിപ്പുറം ഈ നാലു കരയിലുമുള്ള ജനങ്ങഠംക്കുകൂടി ക്ഷേത്രത്തിൽ ചില അധികാരങ്ങളും അവകാശങ്ങളും മററുമുണ്ടായിരുന്നു. ഈ നാലു കരകളിലുംകൂടി രണ്ടായിരത്തഞ്ഞൂറു വീട്ടുകാരുണ്ടായിരുന്നുവെന്നാണു് കേഠംവി. ആ നാലു കരയിലേയും നാഥത്വം അയിരൂർ തോട്ടാവള്ളിൽകുറുപ്പിനായിരുന്നു. കുറുപ്പിനു് ആ കരകളിലെ ഗുരുസ്ഥാ വുമുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ ആ കുടുംബക്കാരെ തോട്ടാവള്ളി[illegible] എന്നും പറഞ്ഞിരുന്നു. കുറുപ്പിനു് ഇങ്ങിനെ കരനാഥത്വവും ഗുരുസ്ഥാനവുമുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ ആറന്മുളദേശത്തും ക്ഷേത്രത്തിലും സകല കാര്യങ്ങളും കുറുപ്പിന്റെ വരുതിപ്രകാരമാണു് നടന്നിരുന്നതു് ക്ഷേത്രം സക്കാരിൽ ചേർത്തതിന്റെ ശേഷവും കുറച്ചുകാലത്തേക്കുകൂടി കുറുപ്പിന്റെ അധികാരം അവിടെ ഒരുവിധം നിലനിന്നിരുന്നു. അതിനാൽ സമൂഹക്കാരെ തിരുവനന്തപുരത്തു മുറജപസ്സദ്യ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഷ്ക്ക് എരിശ്ശേരിവെക്കാൻ അയച്ചുകൊടുക്കണമെന്നു കല്പനപ്രകാരം എഴുതിയയയച്ചതു തോട്ടാവള്ളിൽകുറുപ്പിന്റെ പേക്കായിരുന്നു.

എഴുത്തു കിട്ടിയ ഉടനേ കുറുപ്പു സമൂഹക്കാരെക്കണ്ടു വിവരം പറഞ്ഞു. അപ്പോളവർ, "ഇതു വലിയ സങ്കടമായിട്ടുള്ള കാര്യമാണ്. ഞങ്ങളിവിടെ ഉത്സവസ്സദ്യയുടെ ദേഹണ്ഡവും മററും കഴിച്ചുകൂട്ടുന്നുണ്ടെങ്കിലും ദൂരസ്ഥലങ്ങളിൽ പോയി വലിയ ഒരടിയന്തിരങ്ങൾക്ക ദേഹണ്ഡം നടത്തി ഞങ്ങൾക്ക പരിചയമില്ല. മുറജപം എററവും വലിയതായ അടിയന്തിരമാണ് അവിടെപ്പോയാൽ ഞങ്ങൾ ഇപ്പോളുള്ള മാനവും കളഞ്ഞു് അവമാനത്തോടുകൂടി മടങ്ങിപ്പോരേണ്ടതായി വരും. അതിനാൽ ഈക്കാര്യത്തിൽ ഞങ്ങളോടു നിർബന്ധിക്കരുതു്" എന്നു പറഞ്ഞു. ഉടനേ കുറുപ്പു "ഇതു് ഇങ്ങിനെയൊക്കെപ്പറഞ്ഞു ഒഴിയാവുന്ന കാര്യമല്ല; കല്പനയാണ് നിങ്ങൾ പോവുകതന്നേ വേണം. നിങ്ങളെല്ലാവരും കുളിച്ചു ക്ഷേത്രത്തിൽച്ചെന്നു സ്വാമിദശനം കഴിച്ചു യഥാശക്തി എന്തെങ്കിലും ഒരു വഴിപാടു പ്രാത്ഥിച്ചിട്ടു പോകുവിൻ; നിങ്ങൾക്ക് അവമാനത്തിനു സ്വാമി ഇടയാക്കുകയില്ല. ബഹുമാനത്തോടുകൂടിത്തന്നേ തിരിച്ചുപോരാൻ നിങ്ങൾക്കു തിരുവാറന്മുളയപ്പൻ സംഗതിയാക്കും" എന്നു നിർബ്ബന്ധപൂർവ്വം പറയുകയാൽ അവരെല്ലാവരും പോയി കുളിച്ചു ക്ഷേത്രത്തിൽച്ചെന്നു ഭഗവാനേ വന്ദിച്ച് ഒരു വഴിപാടും നിശ്ചയിച്ചിട്ടു തിരുവനന്തപുരത്തേക്കു പോയി.

സമൂഹക്കാർ തിരുവനന്തപുരത്തെത്തി എരിശ്ശേരിവെച്ചു സദ്യക്കു വിളമ്പി. വടക്കൻനമ്പൂരി ആ എരിശ്ശേരി കൂട്ടിയപ്പോൾ "ഹേ! ആറന്മുളയെരിശ്ശേരിയും ഇവിടെ വന്നുവല്ലോ. ഈ മഹാരാജാവു വിചാരിച്ചാൽ സാധിക്കാത്തതായിട്ടൊന്നുമുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. ഒരു സമയം ദേവലോകത്തുനിന്നു അമൃതു് ഇവിടെ വരുത്തണമെന്നു വിചാരിച്ചാലും സാധിച്ചേക്കുമെന്നാണ് തോന്നുന്നതു്" എന്നു പറഞ്ഞു. അതും തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് ഉടനേ അറിഞ്ഞു. പിന്നെ മുറജപംകഴിയുന്നതുവ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

രെ എരിശ്ശേരിവെച്ചു ആറന്മുളസ്സമൂഹക്കാർതന്നെയാണ് നടത്തിയതു്.

മുറജപം കഴിഞ്ഞതിന്റെ ശേഷം സമൂഹക്കാരെ തിരുമുൻപാകെ വരുത്തി സസന്തോഷം ചിലതൊക്കെ കല്പിക്കുകയും അവർക്കെല്ലാവർക്കും യഥായോഗ്യം സമ്മാനങ്ങൾ കല്പിച്ചു കൊടുക്കുകയും അവർക്കു പതിവിലിരട്ടി ദേഹണ്ഡപ്പണം കൊടുക്കുന്നതിനു കല്പിച്ചു ചട്ടംകെട്ടുകയും ചെയ്തു. അപ്പോൾ സമൂഹക്കാർ, "ഇപ്പോൾ കല്പിച്ചുതന്ന സമ്മാനങ്ങൾകൊണ്ടുതന്നെ ഞങ്ങൾക്കു ധാരാളം തൃപ്തിയായിരിക്കുന്നു. ഇനി ദേഹണ്ഡപ്പണവും മററും വേണമെന്നില്ല. എന്നാൽ ഞങ്ങൾക്കു ഒരു കാര്യം തിരുമനസ്സറിയിക്കാനുണ്ടു്. ഞങ്ങൾ ഇങ്ങോട്ടു പോന്നസമയം ആറന്മുളദേവനെ വന്ദിച്ചു് ഇവിടെനിന്നു അപമാനത്തിനിടയാകാതെ തിരിച്ചുപോകുവാൻ സംഗതിയായാൽ അവിടെ ചെല്ലുമ്പോൾ ഒരാനയെ നടയ്ക്കിരുത്തിയേക്കാം എന്നു പ്രാർത്ഥിച്ചിട്ടാണു പോന്നതു്. ഇവിടെ വന്നിട്ടു ഞങ്ങൾക്കു ബഹുമാനത്തിനാണല്ലോ ഇടയായതു. അതിനാൽ ഞങ്ങൾക്കു തിരുവാറന്മുളയപ്പന്റെ നടയ്ക്കിരുത്തുന്നതിനായി ഒരാനയെത്തരുന്നതിനു കല്പനയുണ്ടാകണം" എന്നറിയിച്ചു. ഉടനേ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു ലായംകാര്യക്കാരെ തിരുമുൻപാകെ വരുത്തി, "ഈ സമൂഹക്കാരെക്കൊണ്ടുപോയി ലായം കാണിച്ചു അവിടെയുള്ളതിൽ ഇവർ ആവശ്യപ്പെടുന്ന ഒരാനയെ ഇവർക്കു കൊടുക്കണം" എന്നു കല്പിച്ചു. കാര്യക്കാർ സമൂഹക്കാരോടുകൂടി ലായത്തിലെത്തിയസമയം സമൂഹക്കാരിൽ ഒരാൾ തുള്ളി "എനിക്കു് ഇതു മതി—ഇതുതന്നേ വേണം" എന്നു ഒരാനയെ തൊട്ടു കാണിച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു. ഇതു തിരുവാറന്മുളദേവന്റെ കല്പനയാണെന്നു വിശ്വസിച്ചു സമൂഹക്കാരെല്ലാവരും ആ ആനയെത്തന്നേ കിട്ടിയാൽ മതിയെന്നു സമ്മതിച്ചു പറഞ്ഞു. ആ ആന വല്ലാതെ ക്ഷീണിച്ചു് എണീററുനടക്കാൻപോലും ശക്തിയില്ലാതെയായിപ്പോയിരുന്നതിനാൽ അതു താമസിയാതെ ചരിഞ്ഞു (മരിച്ചു) പോകു

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

മെന്നു കാൎയ്യക്കാരും മററും തീച്ചപ്പെടുത്തിയിരിക്കയായിരു ന്നു. ആ ആനയെക്കിട്ടിയാൽ മതിയെന്നു സമ്മതിച്ചതി നാൽ ഈ സമൂഹക്കാർ കേവലം വിഡ്ഢികളാണെന്നു ആ ലത്തിലുണ്ടായിരുന്നവരെല്ലാവരും തീച്ചപ്പെടുത്തി. എ ങ്കിലും അവരാരും ഒന്നും പറഞ്ഞില്ല. കാൎയ്യക്കാരും സമൂഹ ക്കാരും കൂടി വീണ്ടും തിരുമുമ്പാകെച്ചെല്ലുകയും സമൂഹക്കാർ ആനയെക്കൊണ്ടുപോകുന്നതിന്നു ആറന്മുളെച്ചെന്നിട്ട് ആള യച്ചുകൊള്ളാമെന്നും യാത്രയുമറിയിച്ചുകൊണ്ട് അപ്പോൾത്ത ന്നേ അവിടെനിന്നു പോവുകയും ചെയ്തു. സമൂഹക്കാർ പോ യതിന്റെ ശേഷം കാൎയ്യക്കാരും ആ ആനയുടെ സ്ഥിതി തിരു മനസ്സറിയിച്ചിട്ടു തിരുമുൻപിൽനിന്നു പോയി.

സമൂഹക്കാർ യഥാകാലം ആറന്മുളെ എത്തുകയും സക ല വിവരങ്ങളും തോട്ടാവള്ളിൽക്കുറുപ്പിനെ ഗ്രഹിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. കല്പിച്ചുതന്ന ആനയെക്കൊണ്ടുപോരുന്നതിനു വല്ല വരേയും പറഞ്ഞയച്ചാൽപ്പോരെന്നും താൻതന്നേ പോയി കൊണ്ടുവരാമെന്നും കുറുപ്പു സമ്മതിച്ചു. അക്കാലത്ത് ആറ ന്മുളെ കക്കഴിപ്പിട്ടുകാർ ആനപ്പുഴക്കിൽ ഏററവും സമൎത്ഥന്മാ രും പ്രസിദ്ധന്മാരുമായിരുന്നതിനാൽ ആ വീട്ടിൽനിന്നു നാ രായണൻനായരെന്നും രാമൻനായരെന്നും പ്രസിദ്ധന്മാരായി രുന്ന രണ്ടുപേരേയും അയിരൂർ മുതലായ നാലു കരകളിൽനി ന്നും യോഗ്യന്മാരായ ഓരോരുത്തരേയും കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി കുറുപ്പു തിരുവനന്തപുരത്തെത്തി ലായത്തിൽച്ചെന്നു സമൂഹ ക്കാർ നോക്കി നിശ്ചയിച്ചിരുന്ന ആനയെക്കണ്ടു. കുറുപ്പിനും ആനയെ വളരെ ബോധിച്ചു. ആ ആനയ്ക്കു തലക്കട്ടയും കൊമ്പുകളുടെ വലിപ്പവും ഭംഗിയും ഉടലിന്റെ നീളവും മ ററും അസാമാന്യമായിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ദേഹം വളരെ ക്ഷീ ണിച്ചിരുന്നു എന്നു മാത്രമേ ഒരു ദോഷമുണ്ടായിരുന്നുള്ളു.

ആനയേക്കണ്ടതിന്റെ ശേഷം കുറുപ്പു വലിയകൊട്ടാര ത്തിൽച്ചെന്നു മുഖംകാണിച്ചു. അപ്പോൾ തിരുമനസ്സുകൊ ണ്ടു, "നാം സമൂഹക്കാൎക്കു കൊടുത്ത ആനയെ കൊണ്ടുപോ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

കാനായിട്ടു വന്നിരിക്കുകയാണ് അല്ലേ? കുറുപ്പ് ആ ആനയെ കണ്ടുവോ?" എന്നു കല്പിച്ചു ചോദിച്ചു. ഉടനെ കുറുപ്പ്, "ഏൻ അടിയൻകണ്ടു" എന്നറിയിച്ചു.

തിരുമനസ്സുകൊണ്ട്—ആ ആന വളരെ ക്ഷീണിച്ചിരിക്കുന്നതായിക്കേട്ടു. ആറന്മുളദേവനു നടസ്ഥിരുത്താനായി നാം കൊടുക്കുന്ന ആന നന്നായിരിക്കണമല്ലോ. അതിനാൽ ഇവിടെ ലായത്തിലുള്ളതിൽ വേറെ ഏതാനയെ വേണമെങ്കിലും കൊണ്ടുപോകുന്നതിനു വിരോധമില്ല.

കുറുപ്പ്—ആനകളുടെ ഗുണദോഷങ്ങളേയും ലക്ഷണങ്ങളേയും വിവരിക്കുന്നതായി 'മാതംഗലീല' എന്നൊരു ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥമുള്ളതു തൃക്കണ്ണപാർത്തിട്ടുണ്ടായിരിക്കുമല്ലോ. ആ ശാസ്ത്രപ്രകാരം നോക്കുന്നതായാൽ ഇതുപോലെ സകല ശുഭലക്ഷണങ്ങളും തികഞ്ഞതായ ഒരാന ഈ ലായത്തിലെന്നല്ല, എങ്ങുംതന്നേ വേറെ കാണുമെന്നും തോന്നുന്നില്ല. അതിനാൽ ആറന്മുളെ നടസ്ഥിരുത്താൻ ഈ ആനതന്നേ മതിയെന്നാണ് അടിയനു പഴമനസ്സിൽ തോന്നുന്നത്. ഈ ആന ഇങ്ങിനെ ക്ഷീണിച്ചുപോയതു വേണ്ടതുപോലെ രക്ഷിക്കാഞ്ഞിട്ടാണ് ആറന്മുളെ കൊണ്ടുപോയി വേണ്ടതുപോലെ രക്ഷിക്കുകയും പതിവായി ആ പമ്പാനദിയിൽ നനസ്സുകയും ചെയ്താൽ ആനയുടെ ക്ഷീണം കുറച്ചുദിവസംകൊണ്ടു തീർന്നുപോകും. എന്നു തിരുമനസ്സറിയിച്ചതിന്റെശേഷം മാതംഗലീലയിലെ നാലഞ്ചു ശ്ലോകങ്ങളും ചൊല്ലിക്കേൾപ്പിച്ചു.

തിരുമനസ്സുകൊണ്ട്—എന്നാൽ കുറുപ്പിന്റെ അഭിപ്രായംപോലെ ആ ആനയെത്തന്നെ കൊണ്ടുപൊയ്ക്കോളൂ; നാം മാതംഗലീല എന്നൊരു ശാസ്ത്രമുണ്ടെന്നു കേട്ടിട്ടുള്ളതല്ലാതെ കണ്ടിട്ടില്ല. കുറുപ്പിന്റെ കയ്യിൽ ആ ഗ്രന്ഥമുണ്ടെങ്കിൽ ഒരു പ്രതി പകർത്തിയെഴുതിച്ച് ഇവിടെ അയച്ചുതന്നാൽ കൊള്ളാം.

കുറുപ്പ്—ഏൻ. താമസിയാതെ ഒരു പ്രതി ഇവിടെ എത്തിച്ചുകൊള്ളാം.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

അനന്തരം തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് കുറുപ്പിനു യഥായോഗ്യം ചില സമ്മാനങ്ങൾ കല്പിച്ചുകൊടുക്കുകയും കുറുപ്പു യാത്രയറിയിച്ചുകൊണ്ടു് അന്നുതന്നേ ആനയേയുംകൊണ്ടു തിരുവനന്തപുരത്തുനിന്നു പോരികയുംചെയ്തു.

കുറുപ്പു് ആനയേയുംകൊണ്ടു് ആറന്മുളെ എത്തിയതിന്റെ പിറേറദിവസംതന്നെ സമൂഹക്കാരെക്കൊണ്ടു് ആനയെ നടയ്ക്കിരുത്തിക്കുകയും നടയിൽവെച്ചുതന്നെ ആനയ്ക്കു 'വലിയ ബാലകൃഷ്ണൻ' എന്നു പേരിടുവിക്കുകയും അതു സംബന്ധിച്ചു കളഭം, വിളക്കു, സദ്യ മുതലായവ കെങ്കേമമായി നടത്തിക്കുകയും ചെയ്തതിന്റെ ശേഷം അധികം താമസിയാതെ മാതംഗലീലയുടെ ഒരു പകൎപ്പെഴുതിച്ചു കൊട്ടാരത്തിലേയ്ക്കു് അയയ്ക്കുകയും ചെയ്തു.

അക്കാലത്തു് അവിടെ ദേവസ്വം വകയായി ബാലകൃഷ്ണൻ എന്നും കുട്ടികൃഷ്ണൻ എന്നും രണ്ടാനകൾ മുൻപേതന്നെ ഉണ്ടായിരുന്നു. ബാലകൃഷ്ണൻ, കരക്കാരും തോട്ടാവള്ളിൽ കുറുപ്പുംകൂടി വിലയ്ക്കു വാങ്ങി നടയ്ക്കിരുത്തിയതായിരുന്നു. കുട്ടികൃഷ്ണനെ നടയ്ക്കിരുത്തിയതു റാന്നികൎത്താവായിരുന്നു. റാന്നിക്കൎത്താക്കന്മാൎക്കു് ആറന്മുളെ ക്ഷേത്രത്തിനകത്തു കയറിത്തൊഴണമെങ്കിൽ ഒരാനയെ നടയ്ക്കിരുത്തണമെന്നൊരേൎപ്പാടുണ്ടായിരുന്നു. ആ ഏൎപ്പാടുപ്രകാരം ഒരു കൎത്താവു് അമ്പലത്തിനകത്തു കയറിത്തൊഴുതവകയ്ക്കു നടയ്ക്കിരുത്തിയതായിരുന്നു കുട്ടികൃഷ്ണൻ. സമൂഹക്കാർ ഇരുത്തിയ ആന മറേറ രണ്ടാനകളേക്കാളും വലിയതായിരുന്നതിനാലാണു് ആ ആനയ്ക്കു വലിയ ബാലകൃഷ്ണൻ എന്നു പേരിട്ടതു്. വലിയ ബാലകൃഷ്ണന്റെ പ്രധാന പാപ്പാൻ (ആനക്കാരൻ) കക്കുഴി നാരായണൻ നായർതന്നെയായിരുന്നു. അയാൾ ആ ആനയെ തന്റെ പ്രാണനേക്കാളധികം സ്നേഹിച്ചു വേണ്ടതുപോലെ രക്ഷിച്ചിരുന്നതിനാൽ രണ്ടുമൂന്നു മാസംകൊണ്ടുതന്നെ വലിയ ബാലകൃഷ്ണന്റെ ക്ഷീണം മിക്കവാറും മാറി. മൂന്നു കൊല്ലം കഴിഞ്ഞപ്പോഴേയ്ക്കും ക്ഷീണം മുഴുവനും മാറിയെന്നല്ല, തടിച്ചു കൊഴു

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ത്തു് ആ ആനയെ മുമ്പു കണ്ടിട്ടുള്ളവർ കണ്ടാലറിയാത്ത വിധത്തിലായി.

വലിയ ബാലകൃഷ്ണന്റെ ക്ഷീണമൊക്കെമാറി അവന്റെ ഉടലിനു് അസാമാന്യമായ പുഷ്ടിയും ബലവും സിദ്ധിച്ചിരിക്കുന്നതായി മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു കല്പിച്ചറിയുകയും അവനെ ഒന്നു കണ്ടാൽകൊള്ളാമെന്നു തിരുമനസ്സിൽ തോന്നുകയുംനിമിത്തം ആനയെ തിരുവനന്തപുരത്തു കൊണ്ടു ചെല്ലുന്നതിനു കല്പനപ്രകാരം എഴുതിവരികയാൽ കുറുപ്പും നാരായണൻനായരും കൂടി ആ ആനയെ തിരുവനന്തപുരത്തു കൊണ്ടുപോയി തിരുമുൻപാകെ ഹാജരാക്കി. തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് ആ ആനയെക്കണ്ടിട്ടു് സമ്മാനക്കാർക്ക് കൊടുത്ത ആന ഇതുതന്നെയാണോ എന്നു ആദ്യം സ്വല്പം സംശയിച്ചു. പിന്നെ അവന്റെ തലക്കെട്ടിയും കൊമ്പിന്റെ ഭംഗിയും മറ്റുംകൊണ്ടു് ആ ആനതന്നെ എന്നു തിട്ടപ്പെടുത്തിട്ടു "വലിയ ബാലകൃഷ്ണാ! നിന്നെ ഈ സ്ഥിതിയിൽക്കാണാൻ സംഗതിവരുമെന്നു നാം വിചാരിച്ചിരുന്നില്ല ഇപ്പോൾ സന്തോഷമായി" എന്നു കല്പിച്ചു. അതു കേട്ടു വലിയ ബാലകൃഷ്ണൻ മുൻനട മടക്കി തുമ്പിക്കൈ പൊക്കി വന്ദിച്ചിട്ടു സന്തോഷസൂചകമായ ഒരു ശബ്ദം പുറപ്പെടുവിച്ചു. ഉടനെ കല്പിച്ചു പഴക്കുലകളും ശർക്കരയും നാളികേരവും വരുത്തി വലിയ ബാലകൃഷ്ണനു ധാരാളമായി കൊടുപ്പിക്കുകയും കുറുപ്പിനും നാരായണൻനായർക്കും യഥായോഗ്യം സമ്മാനങ്ങൾ കല്പിച്ചുകൊടുക്കുകയും "വലിയ ബാലകൃഷ്ണനെ ഒരിക്കലും ഒരുവിധത്തിലും വേദനപ്പെടുത്തരുതു്" എന്നു നാരായണൻനായരോടു പ്രത്യേകം കല്പിക്കുകയും ചെയ്തു. തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് ഒരിക്കൽ മൂന്നു ആനച്ചങ്ങലകൾ കല്പിച്ചുവരുത്തിയിരുന്നു. അവയിൽ ഓരോന്നു കൊട്ടാരക്കരച്ചന്ദ്രശേഖരനെന്നും തിരുവട്ടാറു് ആദികേശവനെന്നും കേൾവിപ്പെട്ട രണ്ടാനകൾക്കും കല്പിച്ചുകൊടുത്തതിന്റെ ശേഷം ഒരു *ചങ്ങലയുണ്ടായിരുന്നതു ധരിക്കാൻതക്കവണ്ണം യോഗ്യതയുള്ള ഒരാനയില്ലാതെയിരു

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ന്നതിനാൽ ആ ചങ്ങല കല്പനപ്രകാരം അവിടെ സൂക്ഷി ച്ചുവെച്ചിരുന്നു. വലിയബാലകൃഷ്ണനെക്കണ്ടപ്പോൾ ആ ച ങ്ങല അവനു ചേരുമെന്നും അവൻ ധരിച്ചിരുന്ന ചങ്ങല അ വനു തീരെപ്പോരെന്നും തിരുമനസ്സിൽ തോന്നുകയാൽ അവി ടെ സൂക്ഷിച്ചിരുന്ന ചങ്ങല കല്പിച്ചെടുപ്പിച്ചുവരുത്തി വലി യ ബാലകൃഷ്ണനെ ധരിപ്പിച്ചു. ആ ചങ്ങല ധരിച്ചുകഴി ഞ്ഞപ്പോൾ വലിയ ബാലകൃഷ്ണന്റെ തല പൂർവ്വാധികമുയരുക യും അവന്റെ യോഗ്യതയ്ക്കു പൂർണ്ണത സിദ്ധിക്കുകയും ചെയ്തു. കുറുപ്പും നാരായണൻനായരും അന്നുതന്നെ യാത്രയറിയിച്ചു കൊണ്ടു വലിയബാലകൃഷ്ണനേയുംകൊണ്ടു പോന്നു. നാലാം ദിവസം ആറന്മുളെ വന്നുചേൎന്നു.

ആറന്മുളെ ക്ഷേത്രക്കടവിൽനിന്നു് ഏകദേശം കാൽനാ ഴിക കിഴക്കു് ആറ്റിന്റെ വടക്കേക്കരയിൽ 'നിക്ഷേപമാലി' എന്നു പേരായിട്ടു ഒരു സ്ഥലം ഇപ്പോഴുമുണ്ടല്ലോ. ആറന്മുള ദേവന്റെ നിക്ഷേപങ്ങളെല്ലാം ആ സ്ഥലത്താണു ഇരിക്കുന്ന തെന്നും അതുകൊണ്ടാണു ആ സ്ഥലത്തിന്നു ആ പേരു സിദ്ധി ച്ചതെന്നുമാണു ഐതിഹ്യം. അതെങ്ങിനെയുമിരിക്കട്ടെ. പണ്ടു നദി ആ സ്ഥലത്തുനിന്നുകുറച്ചുകൂടി വടക്കോട്ടു കടന്നുകിടന്നി രുന്നു. അപ്പോൾ നിക്ഷേപമാലി ഒരു തുരുത്തുപോലെ പുഴയു ടെ മദ്ധ്യഭാഗത്തായിരുന്നു. ആ തുരുത്തിന്റെ സമീപത്തു ചെറുതായി ഒരു കയമുണ്ടായിരുന്നു. വേനൽക്കാലങ്ങളിൽ മിക്കസമയത്തും വലിയബാലകൃഷ്ണന്റെ കിടപ്പു് ആ കയത്തി ലായിരുന്നു. ശിവേലിക്കു പാണികൊട്ടുന്നതു കേട്ടാലുടനെ വ ലിയബാലകൃഷ്ണൻ കയത്തിൽനിന്നു കരയ്ക്കു കയറി മതിൽക്കക ത്തെത്തും. അപ്പോൾ കക്കുഴിനാരായണൻനായർ അവിടെയു ണ്ടായിരിക്കും. അയാൾ കയറി തലയിൽക്കെട്ടു കെട്ടിക്കും. ദേവനെ അകത്തുനിന്നു് എഴുന്നള്ളിച്ചുകൊണ്ടുവരുന്നതിന്റെ കുത്തുവിളക്കു കണ്ടാലുടനെ വലിയബാലകൃഷ്ണൻ കൊടിമര ത്തിന്റെ വടക്കുവശത്തുചെന്നു മടക്കും. ശിവേലി കഴി ഞ്ഞാൽ ഇറക്കിയെഴുന്നള്ളിക്കുന്നതിനു കൊടിമരത്തിന്റെ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

തെക്കുവശത്തു ചെന്നും മടക്കം. ഇതൊന്നും ആരും പറഞ്ഞി ട്ടുവേണ്ട. എല്ലാം വലിയബാലകൃഷ്ണനറിയാമായിരുന്നു. എഴുന്നള്ളിക്കുന്ന കാൎയ്യത്തിൽ ആനക്കാരൻ ചെയ്യേണ്ടതായിട്ടു തലയിൽകെട്ടു കെട്ടിക്കുകയും പിന്നെ അതഴിച്ചുകൊടുക്കുകയും മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു. ശേഷം കാൎയ്യങ്ങളെല്ലാം വലിയ ബാലകൃഷ്ണന് അറിയാമായിരുന്നു.

വലിയബാലകൃഷ്ണൻ ആരെയും ഉപദ്രവിക്കാറില്ല. അവന്റെ വലിപ്പവും ഭംഗിയും സ്വഭാവഗുണവും നിമിത്തം എല്ലാവൎക്കും അവനെക്കുറിച്ചു വളരെ സന്തോഷവും ബഹുമാനവുമുണ്ടായിരുന്നു. അതിനാൽ അക്കാലത്തു ആറന്മുള ക്ഷേത്രത്തിൽ സ്വാമിദൎശനത്തിനായിച്ചെല്ലുന്നവരെല്ലാം വലിയബാലകൃഷ്ണന പഴക്കുലകൾ, ശൎക്കര, നാളികേരം മുതലായവ കൊണ്ടുചെന്നു കൊടുക്കുക പതിവായിരുന്നു. എന്നാലങ്ങിനെ കിട്ടുന്നവയെല്ലാം വലിയബാലകൃഷ്ണൻ തിന്നാറില്ല. കിട്ടുന്നതിന്റെ കൂടുതൽകുറവനുസരിച്ച് അവൻ കുറേശ്ശ ബാലകൃഷ്ണനും കുട്ടികൃഷ്ണനുംകൂടി കൊടുക്കാറുണ്ട്. മൂന്നാനകൾക്കും മതിയായാൽ പിന്നെ ശേഷിപ്പുവരുന്നവ ക്ഷേത്രത്തിൽ ദൎശനത്തിനായി വരുന്നവൎക്കും വലിയബാലകൃഷ്ണൻ കൊടുക്കുക പതിവായിരുന്നു. വലിയബാലകൃഷ്ണന്റെ മുൻപിൽനിന്നു പഴമോ നാളികേരമോ എന്തെങ്കിലും മനുഷ്യരാരെങ്കിലും സ്വയമേവ എടുത്തു തിന്നുന്നതിനും അവനു വിരോധമില്ലായിരുന്നു. പക്ഷേ പേടിച്ചിട്ടു സാമാന്യക്കാരാരും അവന്റെ അടുക്കൽച്ചെന്നു ഒന്നും എടുക്കാറില്ല. വലിയബാലകൃഷ്ണന്റെ മുമ്പിൽ പഴക്കുലയും മററും കിടക്കുന്നസമയം ആരെങ്കിലും ചെന്നു ദൂരെ മാറിനിന്നുകൊണ്ടു "വലിയബാലകൃഷ്ണാ! എനിക്കു വിശക്കുന്നു വല്ലതും തന്നാൽക്കൊള്ളാം" എന്നു പറഞ്ഞാൽ അവൻ പഴക്കുലയും മററുമെടുത്തു മാററിയിട്ടുകൊടുക്കും. എന്നാൽ കൊടുക്കുന്നതെല്ലാം അവിടെയിരുന്നു തന്നെ തിന്നണം. ആരായാലും യാതൊന്നും അവിടെനിന്നു കൊണ്ടുപോകുവാൻ അവൻ സമ്മതിക്കയില്ല.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

മനുഷ്യർക്ക് അവൻ കൊടുക്കാതെതന്നെ എന്തെങ്കിലും അവന്റെ മുൻപിൽനിന്ന് എടുത്തു തിന്നുന്നതിനു വിരോധമില്ലായിരുന്നു എന്നു പറഞ്ഞുവല്ലോ. എന്നാൽ ആനകൾക്ക് അവൻ കൊടുത്താലല്ലാതെ അവന്റെ മുൻപിൽനിന്നു യാതൊന്നും എടുക്കാൻ പാടില്ലെന്നായിരുന്നു വലിയബാലകൃഷ്ണന്റെ നിശ്ചയം. ഒരിക്കൽ 'വക്കലജനാർദ്ദനൻ' എന്നു പ്രസിദ്ധനായിരുന്ന ആനയെ ആറന്മുളെ ഉത്സവത്തിനു കൊണ്ടുവന്നിരുന്നു. വലിയബാലകൃഷ്ണന്റെ മുൻപിൽ ധാരാളം പഴക്കുല കിടക്കുന്നതു കണ്ടിട്ട് ആ ആന ഒരു പഴക്കുല കടന്നെടുത്തു. ഉടനെ വലിയ ബാലകൃഷ്ണൻ തിരിഞ്ഞുനിന്നുകൊണ്ടു പുറങ്കാൽകൊണ്ടു ജനാർദ്ദനനാനയ്ക്കു ഒരു തൊഴി വെച്ചുകൊടുത്തു. തൊഴികൊണ്ടു ജനാർദ്ദനൻ ഉറക്കെ നിലവിളിച്ചുകൊണ്ടു മതിൽക്കു വെളിയിലിറങ്ങി ഓടീട്ടു വക്കലെച്ചെന്നിട്ടേ നിന്നുള്ളു. പിന്നെ വലിയബാലകൃഷ്ണന്റെ കാലംകഴിഞ്ഞിട്ടും ആ ജനാർദ്ദനനാനയെ ഒരിക്കലും ആറന്മുളെ കൊണ്ടുപോകുവാൻ സാധിച്ചില്ല. വലിയബാലകൃഷ്ണന്റെ തൊഴിയെക്കുറിച്ചുള്ള ഭയം ജനാർദ്ദനനാനയുടെ മനസ്സിൽ ആജീവനാന്തം മാറാതെ കിടന്നിരുന്നു.

വലിയബാലകൃഷ്ണനെക്കുറിച്ചുള്ള സന്തോഷവും ബഹുമാനവും നിമിത്തം ജനങ്ങൾ അവന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട പാപ്പാനായ നാരായണൻനായർക്ക് ചിലപ്പോൾ സമ്മാനമായി മുണ്ടും പണവും മററും കൊടുക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ ബാലകൃഷ്ണന്റെ പാപ്പാനായ ചെമ്പന്തുർക്കാരനയ്യപ്പൻപിള്ളയ്ക്കു അങ്ങിനെ ആരുമൊന്നും കൊടുത്തിരുന്നില്ല. അതിനാൽ അയ്യപ്പൻപിള്ളയ്ക്കു നാരായണൻനായരെക്കുറിച്ചു സഹിക്കവയ്യാതെകണ്ടുള്ള അസൂയ ഉണ്ടായിത്തീർന്നു. എന്നു മാത്രമല്ല, എന്തെങ്കിലും ചില കാരണങ്ങളുണ്ടാക്കി നാരായണൻനായരെ മാററിച്ചു തനിക്കു വലിയബാലകൃഷ്ണന്റെ പാപ്പാനായിത്തീരണമെന്നുള്ള മോഹം അതികഠിനമായി അയാളുടെ മനസ്സിൽ അങ്കുരിക്കുകയും അതിനായി അയാൾ ചില 'കൌശലങ്ങൾ പ്രയോഗിച്ചുതുടങ്ങുകയും ചെയ്തു.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

അയ്യപ്പൻപിള്ള ഒരുദിവസം ക്രമത്തിലധികം മദ്യം സേവിച്ച മദോന്മത്തനായി ഒരു കരിമ്പിൻവേലിക്കകത്തു കടന്നു നാലഞ്ചു കരിമ്പ് ഒടിച്ചെടുത്തു. ആ വിവരം കരിമ്പിന്റെ ഉടമസ്ഥനറിഞ്ഞോടിച്ചെന്ന് അയാളെപ്പിടിച്ചു ധാരാളം പ്രഹരിച്ചയച്ചു. ആറന്മുള കരിമ്പുകൃഷി ധാരാളമായിട്ടുള്ള പ്രദേശമായതുകൊ[ണ്ടു] കരിമ്പിന്റെ ഉടമസ്ഥന്മാരിലാരോടു ചോദിച്ചാലും നാലോ അഞ്ചോ കരിമ്പു വേണമെങ്കിൽ വെറുതേ കൊടുക്കുമായിരുന്നു. എങ്കിലും അയ്യപ്പൻപിള്ളയ്ക്കു തല്ലു കൊള്ളുവാനുള്ള കാലമടുത്തിരുന്നതുകൊണ്ടോ എന്തോ അയാൾക്ക് അങ്ങിനെയല്ല തോന്നിയത്.

അയ്യപ്പൻപിള്ള അയാൾക്കു തല്ലിയതിന്റെ പകവീട്ടാതെയിരുന്നില്ല. അന്നു രാത്രിയിൽത്തന്നെ അയാൾ ബാലകൃഷ്ണനേയുംകൊണ്ട് ആററിലിറങ്ങിപ്പോയി. അയാളെ തല്ലിയ ആളുടെ കരിമ്പിൻവേലിക്കകത്തു കടന്ന് അവിടെയുണ്ടായിരുന്ന കരിമ്പെല്ലാം ബാലകൃഷ്ണനെക്കൊണ്ടു ചവിട്ടിച്ചും പറിപ്പിച്ചും ഒടിപ്പിച്ചും നശിപ്പിച്ചതിന്റെ ശേഷം ബാലകൃഷ്ണനെ അവിടെനിന്നു നാലഞ്ചുനാഴിക ദൂരെ ഒരു സ്ഥലത്തു കൊണ്ടുപോയിത്തളച്ചു. പിറേറദിവസം കാലത്തു കരിമ്പിന്റെ ഉടമസ്ഥൻ വേലിക്കകത്തു ചെന്നു കരിമ്പു നശിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതുകണ്ടു വളരെ വ്യസനിച്ചു. ആ സമയം അയ്യപ്പൻപിള്ളയുടെ ഇഷ്ടന്മാരായ ചിലർ അയ്യപ്പൻപിള്ളയുടെ ഉപദേശപ്രകാരം ആ സ്ഥലത്തുചെന്നു കരിമ്പിന്റെ ഉടമസ്ഥനോട് "ഇന്നലെ രാത്രിയിൽ നാരായണൻനായർ വലിയ ബാലകൃഷ്ണന്റെ പുറത്തു കയറി ആററിൽക്കൂടി ഇങ്ങോട്ടു പോരുന്നതു കണ്ടു. ഈ നാശം ചെയ്യാനാണു പോന്നതെന്ന് അപ്പോൾ ഞങ്ങൾക്കു മനസ്സിലായില്ല. ആനയുടെ കാൽച്ചുവടു കണ്ട് ആളറിയാതെയിരിക്കാനാണ് അയാൾ ആനയെ ആററിലിറക്കിക്കൊണ്ടു പോന്നത്. ഏതെങ്കിലും ഇതു വലിയ അക്രമമായിപ്പോയി. ആ ദ്രോഹി നാരായണൻനായർ തന്നെയാണ് ഈ അക്രമം പ്രവൎത്തിച്ചത്. അല്ലാതെ ആ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

രുമല്ല" എന്നും മററും പറഞ്ഞു കരിമ്പിന്റെ ഉടമസ്ഥനെ വിശ്വസിപ്പിച്ചു.

കരിമ്പിന്റെ ഉടമസ്ഥനും ചില കൂലിക്കാരുംകൂടി അവിടെ ആന ചവിട്ടിയൊടിച്ചിട്ടിരുന്ന കരിമ്പെല്ലാം വാരിക്കെട്ടിയെടുത്തുകൊണ്ട് അന്ന് ഉച്ചശ്ശീവേലി കഴിഞ്ഞസമയം മതിൽക്കകത്തു ചെന്നു കരിമ്പുകെട്ടുകളെല്ലാം വലിയബാലകൃഷ്ണന്റെ മുൻപിലിട്ടു "തിന്ന്, തിന്ന്; നിനക്കും നിന്റെ പാപ്പാനും തൃപ്തിയാകട്ടെ! ഇതൊന്നുംകൊണ്ടു ഞാൻ നശിച്ചുപോവുകയും മററുമില്ല. ഈ ദ്രോഹം ചെയ്തവർതന്നെ നശിക്കും. തിരുവാറന്മുളയപ്പന്റെ കൃപയുണ്ടെങ്കിൽ ഞാനേതുവിധവും കഴിഞ്ഞുകൂടും" എന്നും മററും പറഞ്ഞ് അയാൾ വലിയബാലകൃഷ്ണനെയും നാരായണൻനായരെയും വളരെ ശകാരിക്കുകയും ശപിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടു നടയ്ക്കുനേരെ നിന്നുകൊണ്ട് "എന്റെ തിരുവാറന്മുളയപ്പാ! എന്നെ ദ്രോഹിച്ചവക്ക് അതിന്റെ കൂലി കൊടുക്കണേ" എന്നു പ്രാത്ഥിച്ചിട്ടു മടങ്ങിപ്പോയി. ഈ ശകാരവും മററും കേട്ടപ്പോൾ വലിയബാലകൃഷ്ണനു വളരെ മനസ്താപമുണ്ടായി. എന്നാൽ നാരായണൻനായക്ക് ഒരു കൂസലുമുണ്ടായില്ല. ഈക്കായ്യത്തിൽ താൻ അപരാധിയല്ലെന്നുള്ളവിശ്വാസം അയാൾക്കുണ്ടായിരുന്നു. എന്നു മാത്രമല്ല, അന്നു തോട്ടാവള്ളിൽ മൂത്തകുറുപ്പിന്റെ ജന്മനക്ഷത്രമായിരുന്നതിനാൽ കാലത്തു് ഉണ്ണൊണിററാച്ചുടനെ വലിയബാലകൃഷ്ണനെ കണികാണുന്നതിനായി ആ ആനയെ തലേദിവസംതന്നെ കുറുപ്പിന്റെ ആവശ്യപ്രകാരം തോട്ടാവള്ളിലെ പുറത്തൊരിടത്തു തളച്ചിരുന്നത് നാരായണൻനായർ കിടന്നിരുന്നതും അവിടെത്തന്നെയായിരുന്നു. തലേദിവസം സന്ധ്യമുതൽ പിറേറദിവസം നേരം വെളുക്കുന്നതുവരെ വലിയബാലകൃഷ്ണനും നാരായണൻനായരും അവിടെനിന്ന് എങ്ങും പോയിട്ടില്ലെന്നുള്ളതിനു കുറുപ്പുതന്നെ സാക്ഷിയായിരുന്നു. പിന്നെ പേടിക്കാനൊന്നുമില്ലെന്നുള്ള ധൈയ്യമായിരുന്നു നാരായണൻനായക്കുണ്ടായിരുന്നത്.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

കുറുപ്പിന്റെ ജന്മനക്ഷത്രദിവസം അദ്ദേഹത്തിന്റെ വീട്ടിൽ കരക്കാർക്കെല്ലാം സദ്യയും ദേവസ്വംവക മൂന്നാനകൾക്കും ചോറും പായസവും മററും കൊടുക്കുകയും പതിവായിരുന്നു. ഉച്ചശ്ശീവേലി കഴിഞ്ഞു നാരായണൻനായർ മുതലായവർ ആനകളേയുംകൊണ്ടു കുറുപ്പിന്റെ വീട്ടിലേയ്ക്കു പോകുവാൻ യാത്രയായ സമയത്താണു കരിമ്പിന്റെ ഉടമസ്ഥൻ അവിടെ ചെല്ലുകയും മററുമുണ്ടായത്. അയാൾ പോയയുടനെ നാരായണൻനായരും മററും ആനകളേയുംകൊണ്ടു യാത്രയായി. അപ്പോൾ വലിയബാലകൃഷ്ണൻ അവിടെക്കിടന്നിരുന്ന കരിമ്പുകെട്ടുകളെല്ലാംകൂടി താങ്ങിയെടുത്തുകൊണ്ടു ക്ഷേത്രത്തിനു പ്രദക്ഷിണമായിവന്നു നടക്കുനേരെ നിന്നു സങ്കടത്തോടുകൂടി ഉറക്കെ മൂന്നുപ്രാവശ്യം നിലവിളിച്ചിട്ടു നടന്നുതുടങ്ങി. വലിയബാലകൃഷ്ണൻ നടന്നാൽ പിന്നാലെ നടക്കുക ബാലകൃഷ്ണനാണു പതിവ്. എങ്കിലും സമയമായപ്പോൾ ബാലകൃഷ്ണനും അയ്യപ്പൻപിള്ളയും അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. അതിനാൽ വലിയബാലകൃഷ്ണന്റെ പിന്നാലെ പോയതു കുട്ടിക്കൃഷ്ണനായിരുന്നു. അവർ കുറുപ്പിന്റെ പടിക്കലെത്തിയയുടനെ വലിയബാലകൃഷ്ണൻ ഉറക്കെ ഒന്നു നിലവിളിച്ചു. ആ സമയം അവിടെ കുറുപ്പും മററു ചില മാന്യന്മാരുംകൂടി പുറനാൾസ്സദ്യ ഊണുകഴിഞ്ഞു മുറുക്കി വെടിയും പറഞ്ഞ് ഇരിക്കുകയായിരുന്നു. വലിയബാലകൃഷ്ണന്റെ നിലവിളി കേട്ടപ്പോൾത്തന്നെ കുറുപ്പ് "ഓ! ഇന്നു വലിയബാലകൃഷ്ണന് എന്തോ സങ്കടം നേരിട്ടിട്ടുണ്ട്" എന്നു പറഞ്ഞെഴുന്നീററു വേഗത്തിൽ പടിക്കലേക്കു പോയി. പിന്നാലെ അവിടെയുണ്ടായിരുന്ന മാന്യന്മാരുമെത്തി. കുറുപ്പിനെക്കണ്ടയുടനെ വലിയബാലകൃഷ്ണൻ കരിമ്പുകെട്ടുകൾ കുറുപ്പിന്റെ മുമ്പിലിട്ടിട്ടു മുൻനട മടക്കി നമസ്കരിച്ചു. ഉടനെ കുറുപ്പ് ഇതിന്റെ കാരണമെന്തെന്നു ചോദിക്കുകയും നാരായണൻനായർ ഉണ്ടായ സംഗതികളെല്ലാം വിവരമായി പറഞ്ഞുകേൾപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. ഉടനെ കുറുപ്പ് "ആട്ടെ ഇതിനേക്കുറിച്ചന്വേഷിച്ചു വേണ്ടതുപോലെയൊക്കെച്ചെയ്യാം. ക്ഷേ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ണം കഴിയട്ടെ" എന്നു പറഞ്ഞിട്ട് "ആനകളേക്കൊണ്ടുപോയി ചോറും മററും കൊടുക്കു" എന്നു നാരായണൻനായരോടു പറഞ്ഞു. ചോറു കൊടുക്കാനായിട്ടു നാരായണൻനായർ വിളിച്ചിട്ടു വലിയബാലകൃഷ്ണൻ പോയില്ല. വലിയബാലകൃഷ്ണൻ പോകാതെ കുട്ടികൃഷ്ണൻ പോറുകയില്ലെന്നുള്ളതു തീച്ചയാണല്ലോ. വലിയബാലകൃഷ്ണൻ പോകാതിരുന്നതു കേട്ടിട്ടു കുറുപ്പു "എന്താ! കാൎയ്യം തീച്ചയാക്കിയതിനു ശേഷമേ ഭക്ഷണം കഴിക്കയുള്ളു എന്നാണോ വലിയബാലകൃഷ്ണൻ തീച്ചയാക്കിയിരിക്കുന്നതു്?" എന്നു ചോദിച്ചു. വലിയബാലകൃഷ്ണൻ "അതേ" എന്ന ഭാവത്തിൽ തലകുലുക്കുകയും തൻെറ പുറത്തു കയറുന്നതിനു തുമ്പിക്കൈകൊണ്ടു കുറുപ്പിൻെറ നേരെ ആംഗ്യം കാണിച്ചിട്ടു നടനാലും മടക്കി ഇരുന്നു കൊടുക്കുകയും കുറുപ്പു വലിയബാലകൃഷ്ണൻെറ പുറത്തു കയറുകയും വലിയബാലകൃഷ്ണൻ കുറുപ്പിനേയുംകൊണ്ടു നടന്നുതുടങ്ങുകയും ചെയ്തു. ഉടനെ അവിടെയുണ്ടായിരുന്ന നാലു മന്ത്രിന്മാരും നാരായണൻനായരും കൂടി കുട്ടികൃഷ്ണൻെറ പുറത്തു കയറി പിന്നാലെയെത്തി. മുമ്പേ വലിയബാലകൃഷ്ണനും പിന്നാലെ കുട്ടികൃഷ്ണനുമായിപ്പോയി കരിമ്പുകൃഷി നശിപ്പിച്ചിരുന്ന വേലിക്കകത്തെത്തി. ഉടനെ വലിയബാലകൃഷ്ണൻ കുറുപ്പിനെ താഴെയിറക്കീട്ട് അവിടെ ബാലകൃഷ്ണൻെറ കാൽച്ചുവടു പതിഞ്ഞുകിടന്നിരുന്നതു തുമ്പിക്കൈകൊണ്ടു തൊട്ടും ആ കാൽച്ചുവട്ടിൽ തൻെറ കാലുകൾ വെച്ചും കുറുപ്പിനേക്കാണിച്ചു. അവിടെ പതിഞ്ഞുകിടന്നിരുന്ന കാൽപ്പാടുകൾക്കു വലിയബാലകൃഷ്ണൻെറ കാൽച്ചുവടുകളുടെ മുക്കാൽഭാഗം വലിപ്പമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു. കരിമ്പുകൃഷി നശിപ്പിച്ചതു വലിയബാലകൃഷ്ണനല്ലെന്നും അതു് അയ്യപ്പൻപിള്ള ബാലകൃഷ്ണനെക്കൊണ്ടു ചെയ്യിച്ചതാണെന്നും കുറുപ്പിനു മുൻപേതന്നെ അറിയാമായിരുന്നു. കാൽച്ചുവടുകളുടെ വ്യത്യാസംകൊണ്ടു് അതു കുറുപ്പിനു നല്ലപോലെ ഉറപ്പാവുകയും ചെയ്തു. ഉടനെ കുറുപ്പു വലിയബാലകൃഷ്ണനോട് "ഇതിനേക്കുറിച്ചു വലിയബാലകൃഷ്ണൻ ഒട്ടും വ്യസനിക്കേണ്ട.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

വാസ്തവമെല്ലാം എനിക്കു മനസ്സിലായി. ഈ അക്രമം പ്രവ ത്തിച്ചവരെ ഞാൻ മറച്ചു ശിക്ഷിച്ചുകൊള്ളാം" എന്നു പറ ഞ്ഞിട്ടു ബാലകൃഷ്ണനോടുകൂടി അയ്യപ്പൻപിള്ളയെ വിളിച്ചുകൊ ണ്ടുവരുന്നതിന് അപ്പോൾത്തന്നെ നാലുപേരെ പറഞ്ഞയക്കു കയും വലിയബാലകൃഷ്ണൻ മുതലായവരോടുകൂടി മടങ്ങിപ്പോരി കയും ചെയ്തു. അവർ തോട്ടാവള്ളിലെത്തിയ ഉടനെ വലി യബാലകൃഷ്ണനും കുട്ടികൃഷ്ണനും ചോറും പായസവും പഴക്കുല കളും ധാരാളമായിക്കൊടുക്കുകയും നാരായണൻനായരും കുട്ടി കൃഷ്ണൻെറ ആനക്കാരനും ഊണുകഴിക്കുകയും ചെയ്തു.

അയ്യപ്പൻപിള്ളയെ അന്വേഷിച്ചുപോയവർ ചെങ്ങ ന്നൂർ അയ്യപ്പൻപിള്ളയുടെ വാസസ്ഥലമായ കൊങ്കോത്തു വീ ട്ടിൽച്ചെന്ന് അയാളെക്കണ്ടു "ഇന്നു അയ്യപ്പൻപിള്ള ബാല കൃഷ്ണനേയുംകൊണ്ടു കരുപ്പദ്ദേഹത്തിൻെറ പുറനാൾസ്സദ്യയ്ക്കു ചെല്ലാഞ്ഞതു മറന്നുപോയിട്ടായിരിക്കുമല്ലൊ. ഉടനെ ചെ ല്ലണമെന്നു കരുപ്പദ്ദേഹം പറഞ്ഞയച്ചിരിക്കുന്നു" എന്നു പറ ഞ്ഞു. അതു കേട്ട് അയ്യപ്പൻപിള്ള "മറന്നുപോയിട്ടുതന്നെ യാണ്; ഇപ്പോൾത്തന്നെ പോകാം" എന്നു പറഞ്ഞു ബാല കൃഷ്ണനോടുകൂടി യാത്രയായി. പിന്നാലെ കരുപ്പിൻെറ ആളു കളും പോയി. അവർ പോയതു തലേദിവസം അയ്യപ്പൻപി ള്ള കരിമ്പുകൃഷി നശിപ്പിച്ച സ്ഥലത്തിൻെറ സമീപത്തുകൂടി യായിരുന്നു. ആ സ്ഥലത്തു ചെന്നപ്പോൾ അയ്യപ്പൻപിള്ള "അയ്യോ! ഈ ദ്രോഹം ചെയ്തതാരായിരിക്കും? വലിയ കഷ്ട മായിപ്പോയി! ഇതു് ആ നാരായണച്ചെട്ടൻ വലിയബാലകൃ ഷ്ണനെക്കൊണ്ടു ചെയ്യിച്ചതായിരിക്കണം. അല്ലാതെയാരും ഇങ്ങിനെ ചെയ്യുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല" എന്നു പറഞ്ഞു. മു മ്പേതന്നെ കോപരസം തുളുമ്പിക്കൊണ്ടിരുന്ന ബാലകൃഷ്ണ ൻെറ മുഖത്തു് ഇതു കേട്ടപ്പോൾ ആ രസം മിഴുങ്ങിനിഭവിച്ചു. എന്നു മാത്രമല്ല, കോപത്തോടുകൂടി അവൻ അത്യുച്ചത്തിൽ ഒ ന്നു ഗർജ്ജിക്കുകയും ചെയ്തു. ഭക്ഷണം കഴിഞ്ഞു കരുപ്പിൻെറ വീട്ടുമുററത്തു നിന്നിരുന്ന വലിയബാലകൃഷ്ണൻ ബാലകൃഷ്ണൻെറ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഗൎജ്ജനം കേട്ട ക്ഷണത്തിൽ അവിടെനിന്നു ഓടി. വലിയ ബാലകൃഷ്ണൻ അടുത്തുചെന്നപ്പോഠം കണ്ടതു ബാലകൃഷ്ണൻ അയ്യപ്പൻപിള്ളയുടെ കാലിന്മേൽപ്പിടിച്ചു തൂക്കിയെടുത്തു മേല്പോട്ടെറിഞ്ഞിട്ട് അയാഠം കൊമ്പിന്മേൽ വന്നു വീഴത്തക്കവണ്ണം കൊമ്പുകളുയൎത്തിപ്പിടിച്ചുകൊണ്ടു നില്ക്കുന്നതാണ്. വലിയ ബാലകൃഷ്ണൻ പെട്ടെന്നടുത്തു ചെന്നു ബാലകൃഷ്ണനെ തള്ളിനീക്കീട്ടു അയ്യപ്പൻപിള്ളയേ തുമ്പിക്കൈകൊണ്ടു താങ്ങിപ്പിടിച്ചു നിലത്തു നിൎത്തി. അതുകൊണ്ട് അയ്യപ്പൻപിള്ള മരിക്കാനിടയായില്ല. അക്രമം പ്രവൎത്തിക്കുകയോ പ്രവൎത്തിപ്പിക്കുകയോ ചെയ്യുന്നവരെ ഉടനെ കൊല്ലണം എന്നായിരുന്നു ബാലകൃഷ്ണന്റെ അഭിപ്രായം. എന്തായാലും ആരെയും കൊല്ലരുതെന്നായിരുന്നു വലിയബാലകൃഷ്ണന്റെ പക്ഷം. ഉച്ചസ്സമതില്ക്കകത്തുവെച്ചു ബാലകൃഷ്ണന്റെ മുഖഭാവം കണ്ടിട്ടുതന്നെ അവൻ അന്നുതന്നെ അയ്യപ്പൻപിള്ളയുടെ കഥ കഴിക്കുമെന്നു വലിയബാലകൃഷ്ണനു തോന്നിയിരുന്നു. അതുകൊണ്ടാണു ബാലകൃഷ്ണന്റെ ഗൎജ്ജനം കേട്ട ക്ഷണത്തിൽ അവൻ അവിടെ ഓടിയെത്തിയത്. വലിയബാലകൃഷ്ണൻ അവിടെയെത്താൻ സ്വല്പം താമസിച്ചുപോയിരുന്നുവെങ്കിൽ അയ്യപ്പൻപിള്ളയുടെ കഥ അപ്പോഠംത്തന്നെ തീരുമായിരുന്നു എന്നുള്ളതു നിശ്ചയമാണല്ലോ.

അയ്യപ്പൻപിള്ളയെ രക്ഷിച്ചതിന്റെ ശേഷം വലിയബാലകൃഷ്ണനും നാരായണൻനായരും വീണ്ടും കുറുപ്പിന്റെ വീട്ടിലെത്തി. പിന്നാലെ ബാലകൃഷ്ണനോടുകൂടിത്തന്നെ അയ്യപ്പൻപിള്ളയും അവിടെച്ചെന്നുചേൎന്നു ബാലകൃഷ്ണനും ചോറും പായസവും പഴക്കുലയും കൊടുക്കുകയും അയ്യപ്പൻപിള്ള ഊണുകഴിക്കുകയും ചെയ്തതിന്റെ ശേഷം കുറുപ്പ് അയ്യപ്പൻപിള്ളയെ വിളിച്ചു കരിമ്പുകൃഷി നശിപ്പിച്ചതാരാണെന്നു ചോദിച്ചു. കുറുപ്പിനോടു വ്യാജം പറയാൻ ധൈൎയ്യമുണ്ടാകായ്കകൊണ്ടൊ വ്യാജം പറഞ്ഞാൽ ഫലിക്കയില്ലെന്നു തോന്നിയതുകൊണ്ടോ എന്തോ അതു താൻതന്നേ ബാലകൃഷ്ണനെക്കൊണ്ടു ചെയ്യിച്ചു

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

താണെന്ന് അയ്യപ്പൻപിള്ള ഏററുപറഞ്ഞു. അങ്ങിനെ അ ക്രമം പ്രവൎത്തിച്ചതിന്റെ കാരണമെന്തെന്നു കുറുപ്പു വീണ്ടും ചോദിച്ചപ്പോൾ ആ കരിന്പുകൃഷിക്കാരൻ തന്നെ തല്ലിയതി നാലാണെന്നും അയാൾ പറഞ്ഞു കുറുപ്പു പിന്നെ "എന്നാ ലതു നാരായണൻനായർ വലിയബാലകൃഷ്ണനെക്കൊണ്ടു ചെ യ്യിച്ചതാണെന്ന് ആക്കിത്തീൎക്കാൻ ശ്രമിച്ചതെന്തിനാ"ണെ ന്നു ചോദിച്ചപ്പോൾ അയ്യപ്പൻപിള്ള "വെഞ്ചിത്തറക്കോശിമാ പ്പിളയ്ക്ക് ഒരു വലിയ തടി ഞാനും ഈ നാരായണൻചേട്ട നും കൂടി വളരെ ദൂരത്തുനിന്നു വലിയബാലകൃഷ്ണനേക്കൊണ്ടു പിടിപ്പിച്ചു കൊണ്ടുചെന്നുകൊടുത്തു. എനിക്കും നാരായണൻ ചേട്ടനും പത്തു പണം വീതം തരാമെന്നും വലിയബാലകൃഷ്ണ ന് ഒരു തുലാം ശൎക്കരയും പത്തു പഴക്കുലയും കൊടുക്കാമെന്നും കോശിമാപ്പിള ആദ്യംതന്നെ സമ്മതിച്ചിരുന്നു. തടി പിടിപ്പി ച്ചു കൊടുത്തതിന്റെ ശേഷം കോശിമാപ്പിള വലിയബാലകൃ ഷ്ണനു കൊടുക്കാമെന്നു സമ്മതിച്ചിരുന്ന ശൎക്കരയുടേയും പഴക്കു ലകളുടേയും വിലയും ഞങ്ങൾക്കു തരാമെന്നു പറഞ്ഞിരുന്ന പ ണവുംകൂടി ഒരിലയ്ക്കകത്തു പൊതിഞ്ഞു നാരായണൻചേട്ട ന്റെ കയ്യിൽ കൊടുക്കുകയും എനിക്കുള്ള പണവും അതിലു ണ്ടെന്നു കോശിമാപ്പിള എന്നോടു പറയുകയും ചെയ്തു. എ ന്നിട്ട് ഈ നാരായണൻചേട്ടൻ വലിയബാലകൃഷ്ണന് ഒരു പ ഴക്കുലയെങ്കിലും മേടിച്ചുകൊടുക്കുകയോ എനിക്ക് ഒരു കാശെ ങ്കിലും തരികയോ ചെയ്യാതെ ആ പണം മുഴുവനുമെടുത്തു. ഞാൻ പലതവണ ചോദിച്ചിട്ടും എനിക്കൊന്നും തന്നില്ല. എന്നാൽ ഇയ്യാളെയും ഒന്നു പാഠിക്കണം എന്നു വിചാരിച്ചു ഞാനിങ്ങിനെ ചെയ്തതാണു" എന്നു പറഞ്ഞു. വെഞ്ചിത്തറ- ക്കോശിമാപ്പിള എല്ലാവരെയും വഞ്ചിക്കുന്ന ആളായിരുന്നതി നാൽ അയാൾ ഇവരേയും ചതിച്ചു എന്നു നിശ്ചയിച്ചു അ യാളുടെ പേരു കേട്ടപ്പോൾത്തന്നെ അവിടെക്കൂടിയിരുന്നവ രെല്ലാം ചിരിച്ചു. ഉടനെ കുറുപ്പ് "അയ്യപ്പൻപിള്ള പറഞ്ഞ തെല്ലാം പരമാൎത്ഥമല്ലേ?" എന്നു നാരായണൻനായരോടു

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ചോദിച്ചു. അതിനു നാരായണൻനായർ പറഞ്ഞ മറുപടി "ഞാൻ പണമപഹരിച്ചു എന്നു പറഞ്ഞതു മാത്രം സത്യമല്ല. ശേഷമെല്ലാം ശരിയാണ്. കോശിമാപ്പിള പണമൊന്നും തന്നില്ല" എന്നായിരുന്നു. അപ്പോൾ കുറുപ്പു "കോശിമാപ്പിള തന്ന ഇലപ്പൊതിക്കകത്തു എന്തായിരുന്നു? എന്നു ചോദിച്ചു. പൊതിക്കകത്തു വട്ടത്തിൽ മുറിച്ച ഏതാനും കാലക്കഷണങ്ങൾ മാത്രമായിരുന്നു. പണമായിട്ട് ഒരു കാശുപോലുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. കോശിമാപ്പിള പൊതി തന്നപ്പോൾ ഞാനതു മേടിച്ചു മടിയിൽ വെച്ചതല്ലാതെ അഴിച്ചുനോക്കിയില്ല. അയ്യപ്പൻപിള്ള പണം ചോദിച്ചപ്പോളാണ് ഞാൻ പൊതി അഴിച്ചു നോക്കിയത്. അപ്പോളതിൽ ഓലക്കഷണങ്ങൾ മാത്രമെ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു. ഈ പററിയ വിഡ്ഢിത്തം അന്യന്മാരെ അറിയിക്കുന്നതു കുറച്ചിലാണെന്നു വിചാരിച്ചു ഞാനിതു് ആരോടും പറഞ്ഞില്ല. അയ്യപ്പൻപിള്ള എന്നോടു കൂടെക്കൂടെ പണം ചോദിക്കാറുണ്ട്. അപ്പോളൊക്കെ "കോശിമാപ്പിള പണമൊന്നും തന്നില്ല. അയാൾ തന്നാൽ ഞാൻ തരാം" എന്നു ഞാൻ മറുപടി പറയുകയും പതിവാണ്. പക്ഷേ ഞാൻ പറയുന്നതു ശുദ്ധമേ വ്യാജമാണെന്നാണ് അയ്യപ്പൻപിള്ളയുടെ വിചാരം; അതിനു ഞാനെന്തുചെയ്യുന്നു? ഞാൻ പറയുന്നതു സത്യമാണെന്ന് അയാളുടെ മനസ്സിൽ തോന്നിക്കാൻ ഞാൻ വിചാരിച്ചാൽ സാദ്ധ്യമല്ല. ഒരിക്കൽ ഈ അയ്യപ്പൻപിള്ള ക്രമത്തിലധികം മദ്യപാനം ചെയ്തുകൊണ്ടു പണത്തിന് എന്നോടു മുറുകിക്കൂടി. അപ്പോഴും ഞാൻ പതിവുപോലെ "കോശിമാപ്പിള തന്നാൽ തരാം. അല്ലാതെ നിവൃത്തിയില്ല" എന്നു പറഞ്ഞു. ഉടനെ ഇയ്യാൾ "എന്നാൽ നിന്റെ കണക്ക് ഇപ്പോൾത്തന്നെ തീർത്തേക്കാം" എന്നും പറഞ്ഞു വലിയ പിശ്ശാങ്കത്തിയുംകൊണ്ട് എന്റെ നേരെ പാഞ്ഞുവന്നു. അതുകണ്ടു വലിയബാലകൃഷ്ണൻ അപ്പോളവിടെയില്ലായിരുന്നുവെങ്കിൽ ഇയ്യാൾ എന്റെ കഥ അന്നുതന്നെ കഴിക്കുമായിരുന്നു" എന്നു നാരായണൻനായർ പറ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഞ്ഞു. ഉടനെ കുറുപ്പ് "അതൊക്കെ വല്ലതുമാവട്ടെ; നാരായണൻനായരോടുള്ള വിരോധംകൊണ്ട് അയ്യപ്പൻപിള്ള ഒരന്യന്റെ കരിമ്പുകൃഷി നശിപ്പിച്ചത് അക്രമമായിപ്പോയി. അതിന് എന്തെങ്കിലും ശിക്ഷ നിശ്ചയിക്കാതെയിരിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ല. സത്യം പറഞ്ഞതുകൊണ്ടു വലിയ ശിക്ഷയൊന്നും ഞാൻ നിശ്ചയിക്കുന്നില്ല. ഇവിടെ തിരുവാറന്മുളയപ്പനെസ്സേവിച്ചുകൊണ്ട് അനേകംപേർ പാർക്കുന്നുണ്ടല്ലോ. അവരിൽ ദ്ദരസ്ഥന്മാരും അഗതികളുമായ പന്ത്രണ്ടു ഭജനക്കാർക്കു ചതുർവ്വിധവിഭവങ്ങളോടുകൂടി അയ്യപ്പൻപിള്ള നാളെത്തന്നെ ഭക്ഷണം കൊടുക്കണം. ഇത്രമാത്രമേ ഞാനിപ്പോൾ ശിക്ഷ നിശ്ചയിക്കുന്നുള്ളൂ. ഭജനക്കാർക്കു ഭക്ഷണം കൊടുക്കുന്നതു ഭഗവാനു സന്തോഷകരമായിട്ടുള്ള ഒരു വഴിപാടുമാണല്ലോ. ഇതിനു സമ്മതമില്ലാത്തപക്ഷം അയ്യപ്പൻപിള്ളയോട് ഇപ്പോൾത്തന്നെ യാത്രപറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ബാലകൃഷ്ണന്റെ ആനക്കാരനായി ഇവിടെ വേറെ ഒരാളെ നിയമിച്ചുകൊള്ളാം" എന്നു പറഞ്ഞു. കുറുപ്പിന്റെ ഈ വിധി അവിടെക്കൂടിയിരുന്നവരെല്ലാം ശരിവെച്ചു. "എന്താ ഇതു പോരേ?" എന്നു കുറുപ്പു വലിയബാലകൃഷ്ണനോടു ചോദിക്കുകയും മതിയെന്നു സമ്മതിച്ചു വലിയബാലകൃഷ്ണൻ തലകുലുക്കുകയും ചെയ്തു. അയ്യപ്പൻപിള്ളയും കുറുപ്പിന്റെ ഈ വിധിയെ വിസമ്മതിച്ചില്ല. വിധിപ്രകാരം അയാൾ അടുത്തദിവസംതന്നെ പന്ത്രണ്ടു ഭജനക്കാർക്കു ഭക്ഷണം കൊടുത്തു. ആ സംഗതി അങ്ങിനെ അവസാനിക്കുകയും ചെയ്തു.

ഒരു ദിവസം രാത്രിയിൽ വലിയബാലകൃഷ്ണനെ ആറന്മുളക്ഷേത്രത്തിന്റെ കിഴക്കേ നടയിൽ തെക്കുഭാഗത്തുള്ള ഒരു പുരയിടത്തിൽ തളച്ചിരുന്നു. പിറേറദിവസം നേരം വെളുത്തു പതിവുസമയമായിട്ടും ആനക്കാരൻ വന്നു വലിയബാലകൃഷ്ണനെ അഴിച്ചു നനസ്ക്കാൻ (കുളിപ്പിക്കാൻ) കൊണ്ടുപോയില്ല. നാരായണൻനായർ കാലത്തെ എവിടേയൊ പോയിരുന്നു. അതുകൊണ്ടാണു വരാൻ താമസിച്ചത്. വലിയ ബാലകൃ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഷ്ണൻ നാരാണൻനായരെ കാണാതെ അവിടെ അങ്ങിനേ നി ന്നിരുന്നപ്പോൾ അടുത്തുതന്നെ ഒരു തെങ്ങിൻെറ ഓരോലമ ടൽ (പട്ട) ചാഞ്ഞുകിടക്കുന്നതു കണ്ടു് അതു പിടിച്ചുവലിച്ചെ ടുത്തു. ആ പുരയിടത്തിൻെറ ഉടമസ്ഥനായ മൂത്തതു കണ്ടി ട്ടു് ഒരു കല്ലെടുത്തു് ആനയെ ഒന്നെറിഞ്ഞു. ആ ഏറു വലി യബാലകൃഷ്ണൻെറ ഒരു കാലിന്മേൽ കൊള്ളുകയും അവനു സാമാന്യത്തിലധികം വേദനയുണ്ടാവുകയും ചെയ്തു. അതി നാൽ അവൻ ഉറക്കെ ഒന്നു നിലവിളിച്ചു. അതു കേട്ടു് ആ ദിക്കിലുള്ളവരെല്ലാം അവിടെ വന്നുകൂടി. അപ്പോഴേയ്ക്കും നാരാ യണൻനായരും പരിഭ്രമിച്ചു് അവിടെ ഓടിയെത്തി. ആന നിലവിളിച്ചതിൻെറ കാരണം ചിലർ പറഞ്ഞറിഞ്ഞതിൻെറ ശേഷം നാരായണൻനായർ അടുത്തുചെന്നു് ആനയെ അഴി ച്ചു. വലിയബാലകൃഷ്ണൻെറ അപ്പോഴത്തെ മുഖഭാവം കണ്ടി ട്ട നാരായണൻനായക്കും ഭയം തോന്നാതെയിരുന്നില്ല. എങ്കി ലും അയാൾ എന്തെങ്കിലുമാവട്ടെ എന്നു വിചാരിച്ചു "മക നേ! വലിയബാലകൃഷ്ണാ! നീ എന്നെ ഒന്നും ചെയ്യരുതേ" എ ന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടാണു ചെന്നഴിച്ചതു് ആന അയാളെ ഒ ന്നും ചെയ്തുമില്ല. അഴിച്ചയുടനെ വലിയബാലകൃഷ്ണൻ അവ നെ എറിഞ്ഞ കല്ലും തുമ്പിക്കൈയിലെടുത്തുകൊണ്ടു കിഴക്കേ നടയിൽ ചെന്നിട്ട നേരെ കിഴക്കോട്ട നടന്നുതുടങ്ങി. വലിയ ബാലകൃഷ്ണന് എന്തെങ്കിലും സങ്കടം നേരിട്ടാൽ തോട്ടാവ ള്ളിൽ വലിയ കുറുപ്പിൻെറ അടുക്കൽച്ചെന്നു് അറിയിക്കുകയാ ണു പതിവു് അതിനാൽ അവൻെറ ഈ പോക്കും കുറുപ്പി ൻെറ അടുക്കലേക്കാണെന്നു തീച്ചയാക്കിക്കൊണ്ടു നാരായ ണൻനായരും പിന്നാലെപോയി.

വലിയബാലകൃഷ്ണനു കുറുപ്പിനെക്കാണുന്നതിന് അദ്ദേഹ ത്തിൻെറ വീട്ടിലോളം പോകേണ്ടതായി വന്നില്ല. പകുതിവ ഴി ചെന്നപ്പോൾ കുറുപ്പും നാലഞ്ചു് അനുചരന്മാരുംകൂടി ഇ ങ്ങോട്ട വരുന്നുണ്ടായിരുന്നു. വലിയബാലകൃഷ്ണൻെറ നിലവി ളി കേട്ടു് അതിൻെറ കാരണമറിയാനായിട്ടുതന്നെയായിരുന്നു

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

കുറുപ്പു പുറപ്പെട്ടിരുന്നതു് വലിയബാലകൃഷ്ണൻ അതിവേഗത്തിലാണു ചെന്നിരുന്നതു് കുറുപ്പിനെ ദൂരെക്കണ്ടപ്പോൾ അവൻ കുറച്ചുകൂടി വേഗത്തിൽ നടന്നു. വലിയ ബാലകൃഷ്ണൻ പാഞ്ഞുചെല്ലുന്നതു കണ്ടു കുറുപ്പിൻെറ കൂടെയുണ്ടായിരുന്നവർ പേടിച്ചു പല വഴിയായി ഓടിമാറി. കുറുപ്പിനു് ഒരിളക്കവുമുണ്ടായില്ല. അദ്ദേഹം വഴിയിൽത്തന്നെനിന്നു. വലിയബാലകൃഷ്ണൻ കുറുപ്പിൻെറ മുമ്പിൽച്ചെന്നു മുൻനട മടക്കി നമസ്കരിക്കുകയും തുമ്പിക്കൈയിലിരുന്ന കല്ലും ഏറുകൊണ്ട സ്ഥലവും കുറുപ്പിനെ കാണിക്കുകയും ഒരു ദീനസ്വരം പുറപ്പെടുവിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇതിൻെറ കാരണമെന്തെന്നു കുറുപ്പു ചോദിക്കുകയാൽ ഉണ്ടായ സംഗതികളെല്ലാം നാരായണൻനായർ പറഞ്ഞുകേൾപ്പിച്ചു. കുറുപ്പു ചില സാന്ത്വനവാക്കുകൾകൊണ്ടു വലിയബാലകൃഷ്ണനെ ഒരുവിധം സമാധാനപ്പെടുത്തി. പിന്നെ എല്ലാവരുംകൂടി അമ്പലത്തിലേക്കു പോയി. അപ്പോഴേയ്ക്കും നേരത്തേയുള്ള ശിവേലിക്കെഴുന്നള്ളിക്കാൻ സമയമായിരുന്നതിനാൽ വലിയബാലകൃഷ്ണൻ പുഴയിൽപ്പോയി മുങ്ങിക്കുളിച്ചു മതിൽക്കകത്തെത്തുകയും പതിവുപോലെ ശിവേലി നടത്തുകയും ചെയ്തു.

കുറുപ്പു മൂത്തതിൻെറ ഇല്ലത്തുചെന്നു മൂത്തതിനെക്കണ്ടു "വലിയബാലകൃഷ്ണൻ ഒരുതെങ്ങിൻെറ ഓലമടൽകടിച്ചതിനു് അങ്ങു് അവനെ കല്ലെടുത്തെറിഞ്ഞതു് ഒട്ടും മര്യാദയായില്ല. വലിയബാലകൃഷ്ണൻ ആറന്മുളദേവൻെറ സ്വന്തമാണു്. അങ്ങു പതിവായിത്തിന്നുന്ന ചോറും ആ ഭഗവാൻെറ വകയാണു് അതോർക്കാതെ ഇങ്ങിനെ ചെയ്തതു കേവലം നിന്ദയായിപ്പോയി. ഇനി അങ്ങു് അവൻെറ പുറത്തു കയറുന്നതു വളരെ സൂക്ഷിച്ചുവേണം" എന്നു പറഞ്ഞു. അതിനു മറുപടിയായി മൂത്തതു പറഞ്ഞതു് "ആട്ടെ, എൻെറ കാര്യം ഞാൻ നോക്കിക്കൊള്ളാം. എനിക്കാരും ഗുണദോഷങ്ങൾ പറഞ്ഞുതരണമെന്നില്ല" എന്നാണു്. അതു കേട്ടിട്ടു കുറുപ്പിനൊട്ടും രസിച്ചില്ല. കുറുപ്പു പിന്നെ ഒന്നും മിണ്ടാതെ അവിടെനിന്നിറങ്ങി മതിൽ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ക്കകത്തെത്തി. അപ്പോൾ വലിയബാലകൃഷ്ണൻ കിഴക്കേ നട യിൽത്തന്നെ നില്ക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. കുറുപ്പ് അവന്റെ അടു ക്കൽച്ചെന്നു, "വലിയബാലകൃഷ്ണാ! ആ മൂത്തതു വലിയ അധി കപ്രസംഗിയും ധിക്കാരിയുമാണു. ഞാൻ പറഞ്ഞിട്ട് അയാൾ തെററു സമ്മതിക്കുന്നില്ല. അതുകൊണ്ട് അയാൾ നിന്നോടു ചെയ്തതിനു പകരം നീ തന്നെ ചെയ്തുകൊള്ളണം. പോരാ ത്തതു് ആറന്മുളദ്ദേവനും ആയാൾക്കു കൊടുത്തുകൊള്ളും" എ ന്നു പറഞ്ഞു. വലിയബാലകൃഷ്ണൻ അതു കേട്ടു സമ്മതഭാവ ത്തോടുകൂടി തലകുലുക്കി.

മേല്പറഞ്ഞ സംഗതിയുണ്ടായതു് ഒരു ധനുമാസത്തിലാ യിരുന്നു. മകരമാസത്തിൽ ക്ഷേത്രത്തിൽ ഉത്സവമായി. എ ഴാമുത്സവദിവസം കാലത്തു ശീവേലിക്കെഴുന്നള്ളിക്കാൻ വലി യബാലകൃഷ്ണനെ എറിഞ്ഞ മൂത്തതുതന്നെയാണു പുറപ്പെട്ട തു്. എഴുന്നള്ളത്തിന്റെ കുത്തുവിളക്കു കണ്ട ക്ഷണത്തിൽ വ ലിയബാലകൃഷ്ണൻ പതിവുപോലെ കൊടിമരത്തിന്റെ വടക്കു വശത്തു ചെന്നു മടക്കി. മൂത്തതു് എഴുന്നള്ളിച്ചുകൊണ്ടുവ ന്നു ചട്ടം (കോലം) മററൊരു മൂത്തതിന്റെ കയ്യിൽ കൊ ടുത്തിട്ട് ആനപ്പുറത്തു കയറുന്നതിനായി ആനയുടെ ചെവി ക്കു പിടിച്ചുകൊണ്ടു മടക്കിയിരുന്ന വലത്തേക്കാലിന്മേൽക്കയ റി. ഉടനെ വലിയ ബാലകൃഷ്ണൻ എഴുന്നേററുനിന്നു് ഒന്നു കു ടഞ്ഞു. അതോടുകൂടി മൂത്തതു തെറിച്ചു ബലിക്കൽപ്പുരയ്ക്കകത്തു ചെന്നു വീഴുകയും ബലിക്കൽപ്പുരയുടെ കരിങ്കൽപ്പടിയിന്മേൽ മുട്ടി മൂത്തതിന്റെ ഒരു കാലൊടിയുകയും ഉടനെ അയാളെ ക്കെട്ടിയെടുത്തു അയാളുടെ ഇല്ലത്തേക്കു കൊണ്ടുപോകയും ചെയ്തു.

വലിയബാലകൃഷ്ണൻ പിന്നെ അവിടെനിന്നു പതുക്കെ കിഴക്കോട്ടു നടന്നു മതിൽക്കു പുറത്തിറങ്ങി വടക്കോട്ടു ചെന്നു പുഴയിലിറങ്ങി മുങ്ങിക്കുളിച്ചു. അവൻ പിന്നെ അവിടെനിന്നു കയറി സമൂഹമഠത്തിൻമഠത്തിന്റെ മുററത്തു ചെന്നു നല്ലപോ ലെ വെയിലുള്ള ഒരു സ്ഥലത്തു നിന്നു വലിയബാലകൃഷ്ണന്റെ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

തലയിൽക്കെട്ട് അഴിച്ചിരുന്നില്ല. അതോർക്കാതെയായിരിക്കാം അവൻ ആററിൽച്ചെന്നു മുങ്ങിയത്. തലയിൽക്കെട്ടു നനച്ചതു ശരിയായില്ലെന്നു പിന്നീടു തോന്നീട്ട് അതുണക്കാനായിട്ടായിരിക്കാം അവൻ വെയിലത്തു ചെന്നു നിന്നത്.

ആറന്മുളക്ഷേത്രത്തിലെ ഉത്സവത്തിൽ കേമത്തവും പ്രാധാന്യവും ഏഴാമുത്സവം മുതൽ ആറാട്ടുവരെയുള്ള നാലുദിവസങ്ങൾക്കാണ് അതിനാൽ ഏഴാമുത്സവത്തിന്റെ ശീവേലിക്കു വലിയബാലകൃഷ്ണന്റെ പുറത്തുതന്നെ എഴുന്നള്ളിച്ചാൽ കൊള്ളാമെന്നു വിചാരിച്ചു തോട്ടാവള്ളിക്കുറുപ്പും ആറന്മുളക്കൊട്ടാരത്തിലെ വലിയ തമ്പുരാനും സമൂഹത്തിലെ കിഴിക്കാരനും മററും വലിയബാലകൃഷ്ണന്റെ അടുക്കൽച്ചെന്നു മതിൽക്കകത്തേക്കു ചെല്ലുന്നതിനു വളരെയൊക്കെ പറഞ്ഞുനോക്കി. അതൊന്നും വലിയബാലകൃഷ്ണൻ വകവെച്ചില്ല. തോട്ടാവള്ളിക്കുറുപ്പിന്റെ വാക്കിനെ വലിയബാലകൃഷ്ണൻ അന്നൊരുദിവസം മാത്രമേ അനുസരിക്കാതെയിരുന്നിട്ടുള്ളു. വലിയബാലകൃഷ്ണന്റെ സമ്മതം കൂടാതെ അവനെ എങ്ങും കൊണ്ടുപോകുവാൻ ആരുവിചാരിച്ചാലും സാധിക്കയില്ലല്ലൊ. അതിനാൽ അന്നു ശീവേലിക്കു ബാലകൃഷ്ണന്റെ പുറത്താണ് എഴുന്നള്ളിച്ചത്.

ശീവേലി ഏകദേശം പകുതിയായപ്പോൾ വലിയബാലകൃഷ്ണൻ നിന്നിരുന്ന സ്ഥലത്തുനിന്നു പതുക്കെയിറങ്ങി മതില്ക്കകത്തേക്കു ചെന്നു. അപ്പോൾ അവിടെയുണ്ടായ തിക്കും തിരക്കും പരിഭ്രമവും ബഹളവും കോലാഹലവുമെല്ലാം അപരിമിതങ്ങളും അവർണ്ണനീയങ്ങളുമായിരുന്നു. "ബാലകൃഷ്ണന്റെ പുറത്തെഴുന്നള്ളിച്ചതു വലിയബാലകൃഷ്ണന് ഒട്ടും രസിച്ചിരിക്കയില്ല, വലിയബാലകൃഷ്ണൻ കടന്നു ബാലകൃഷ്ണനെ ഇപ്പോൾ കുത്തും, അതിനാണ് അവൻ ഇപ്പോൾ ഇങ്ങോട്ടു വന്നതു, ബാലകൃഷ്ണനെ കുത്തിയാൽ അവൻ ഒഴിച്ചുപോകുമോ? ഈ വലിയ ആനകൾ രണ്ടുംകൂടി നേരിട്ടാൽ ഈ മതിൽക്കകത്തുണ്ടാകുന്ന ബഹളം ചില്ലറയായായിരിക്കുമോ? ഇവിടെ എന്തെ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ല്ലാമാപത്തുമനത്ഥവുമൊക്കെയുണ്ടാകുമെന്നു തിരുവാറന്മുളയപ്പ നുമാത്രമറിയാം. ഈശ്വരോ രക്ഷതു'' എന്നും മററുമായിരുന്നു ജനങ്ങളുടെ വിചാരവും സംസാരവും. ജനങ്ങൾ അപ്രകാരമെല്ലാം വിചാരിക്കയും പറകയും ചെയ്തതു് അത്ഭുതമല്ലതാനും. അന്നു് ഏഴാമുത്സവമായിരുന്നതിനാൽ ബാലന്മാരും വൃദ്ധന്മാരും സ്ത്രീകളും പുരുഷന്മാരും ദീനക്കാരും ഭജനക്കാരും മററുമായി മണ്ണുനുള്ളിയിട്ടാൽ താഴെ വീഴാത്തവണ്ണം ജനങ്ങളവിടെ കൂടിയിരുന്നു. അവിടെവെച്ചു് ഈ രണ്ടു വലിയ കൊമ്പനാനകൾ തമ്മിൽപ്പിണങ്ങിയാൽ അനേകവിധത്തിലുള്ള അപകടങ്ങളൊക്കെ വരാമല്ലൊ. ജനങ്ങളിപ്രകാരമൊക്കെ വിചാരിക്കയും പറയുകയും ചെയ്തുവെങ്കിലും വലിയബാലകൃഷ്ണനു് ഒരു ദുർവ്വിചാരവുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. അവൻ സാവധാനത്തിൽ മതിൽക്കകത്തുകടന്നു തെക്കോട്ടുമാറി തെക്കെ മതിലിനോടു ചേർന്നു് ആക്രമോപദ്രവമുണ്ടാകാത്തവിധത്തിൽ വടക്കോട്ടു നോക്കിക്കൊണ്ടു വെയിലത്തുതന്നെ നിന്നു. എന്നിട്ടും ജനങ്ങളുടെ മനസ്സിലെ ദുശ്ശങ്ക വിട്ടുമാറിയില്ല. "എഴുന്നള്ളത്തു തെക്കുവശത്താകുമ്പോൾ ബാലകൃഷ്ണനെ കുത്താൻ തരംനോക്കിക്കൊണ്ടാണു വലിയബാലകൃഷ്ണൻ വടക്കോട്ടു തിരിഞ്ഞുനില്ക്കുന്നതു്'' എന്നായിരുന്നു ജനങ്ങളുടെ പിന്നത്തെ ശങ്ക.

ഈശ്വരകൃപകൊണ്ടും വലിയബാലകൃഷ്ണന്റെ ബുദ്ധിഗുണംകൊണ്ടും യാതൊരപകടവും ബഹളവും കൂടാതെ ശീവേലി ഭംഗിയായിട്ടുതന്നെ കഴിഞ്ഞുകൂടി. അപ്പോഴെല്ലാം തലയിൽക്കെട്ടു നല്ലപോലെ ഉണങ്ങുകയും ചെയ്തിരുന്നതിനാൽ വലിയബാലകൃഷ്ണൻ പതുക്കെ കൊടിമരത്തിന്റെ തെക്കുവശത്തുചെന്നു മടക്കി. ഉടനെ നാരായണൻനായർ കയറി തലയിൽക്കെട്ടഴിച്ചു താഴെക്കൊടുത്തു. അയാൾ താഴെയിറങ്ങിയപ്പോഴെല്ലാം ഓരോരുത്തർ വലിയബാലകൃഷ്ണനു പഴക്കുലകൾ കൊണ്ടുചെന്നു കൊടുത്തുതുടങ്ങി. ക്ഷണനേരംകൊണ്ടു വലിയബാലകൃഷ്ണന്റെ മുമ്പിൽ പലരുമായി അസംഖ്യം പഴക്കുലകൾ കൊണ്ടുചെന്നു കൂട്ടി. വലിയബാലകൃഷ്ണൻ അതിലൊന്നുപോലും എടുത്തുതിന്നില്ല. എല്ലാം ബാലകൃഷ്ണനും കുട്ടികൃഷ്ണ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

നുമായി വീതിച്ചുകൊടുത്തിട്ടു വലിയ ബാലകൃഷ്ണൻ പതുക്കെ മതിൽക്കു പുറത്തിറങ്ങി സമൂഹത്തിൻ മഠത്തിന്റെ മുററത്തു ചെന്നു പഴയ സ്ഥാനത്തുതന്നെ നിന്നു. അവനെക്കൊണ്ടു വല്ലതും ആഹാരം കഴിപ്പിക്കുന്നതിനു പലരും ശ്രമിച്ചുനോക്കി; ഒന്നും ഫലിച്ചില്ല. വലിയ ബാലകൃഷ്ണൻ അന്നു യാതൊന്നും തിന്നില്ലെന്നല്ല, വെള്ളം കുടിയ്ക്കുകപോലും ചെയ്തില്ല. അതിന്റെ വാസ്തവകാരണം ആർക്കുമറിഞ്ഞുകൂടാ. മൂത്തതിനോടു താൻ ചെയ്ത പ്രതികാരം കുറച്ചധികമായിപ്പോയി എന്നു പിന്നീടു തോന്നുകയാലുണ്ടായ പശ്ചാത്താപംകൊണ്ടാണു വലിയ ബാലകൃഷ്ണൻ ആഹാരമൊന്നും കഴിക്കാത്തതെന്നായിരുന്നു കുറുപ്പു മുതലായ ചില പ്രധാനന്മാരുടെ ഊഹം.

പിറെറദ്ദിവസം രാവിലെ വലിയ ബാലകൃഷ്ണൻ ആററിലിറങ്ങികുളിച്ചു മതിൽക്കകത്തെത്തി. അപ്പോൾ കുറുപ്പു തന്നെ ആദ്യം ഒരു പഴക്കുല കൊണ്ടുചെന്നു കൊടുത്തു; അതു അവൻ മേടിച്ചുതിന്നു അതു കണ്ടപ്പോൾ വേറെയും ചിലർ പഴക്കുലകൾ കൊണ്ടുചെന്നു കൊടുത്തുതുടങ്ങി. മാത്രനേരംകൊണ്ടു വലിയ ബാലകൃഷ്ണന്റെ മുമ്പിൽ അസംഖ്യം പഴക്കുലകൾ പലരായിട്ടു കൊണ്ടുചെന്നു കൂട്ടി. അവൻ തിന്നുകഴിഞ്ഞിട്ട് അധികമുണ്ടായിരുന്നത് അവൻ ബാലകൃഷ്ണനും കുട്ടികൃഷ്ണനും വീതിച്ചുകൊടുത്തു. ആ ആനകൾക്കും മതിയായിട്ടു പിന്നേയും പഴക്കുലകൾ വളരെ അധികമുണ്ടായിരുന്നു. അതൊക്കെ ആരെങ്കിലുമെടുത്തു തിന്നുകൊള്ളുന്നതിനു വലിയ ബാലകൃഷ്ണൻ ആംഗ്യം കാണിക്കുകയാൽ നാരായണനായർ വിളിച്ചുപറഞ്ഞതു കേട്ടു പലരും വെന്നെടുത്തു തിന്നു.

വലിയ ബാലകൃഷ്ണനു *ചിലപ്പോൾ മദമ്പാടുണ്ടാകാറുണ്ടായിരുന്നു. എങ്കിലും അവൻ ആരേയും ഒരുവിധത്തിലും ഉപദ്രവിച്ചിരുന്നില്ല. അവൻ ഒരക്രമം പ്രവൎത്തിച്ചതായിപ്പറയാൻ ഒരു സംഗതി മാത്രമേയുള്ളൂ. ഒരിക്കൽ ആറന്മുള ക്ഷേത്രത്തിൽ നിന്ന് ആറാട്ടിനു എഴുന്നള്ളിച്ചുപോയപ്പോൾ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

മാരാമണ്ണുപള്ളിയിലുണ്ടായിരുന്ന വലിയ മണി ഏതാനും കരക്കാരാണവന്മാർ അടിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. അതു കേട്ട കരയിൽ പ്രധാനന്മാരായ ചില നായന്മാർ "ഇതു് ഏററവും ദുസ്സഹമായിരിക്കുന്നു" എന്നു പറഞ്ഞു. വലിയ ബാലകൃഷ്ണനും അതൊരുപദ്രവമായിത്തന്നെ തോന്നിയിരിക്കാം. ഏതെങ്കിലും ആറാട്ടു കഴിഞ്ഞു ഇറക്കിയെഴുന്നള്ളിച്ചയുടനെ വലിയ ബാലകൃഷ്ണൻ പോയി യാതൊരു കേടും വരുത്താതെ ആ മണി പറിച്ചെടുത്തു് ആറന്മുള ക്ഷേത്രത്തിൻെറ നടയിൽ കൊണ്ടുവന്നു വെച്ചു. കരക്കാരുമായിട്ടുണ്ടായിരുന്ന ഐകമത്യംകൊണ്ടോ എന്തോ ഏതെങ്കിലും അതിനെക്കുറിച്ചു പള്ളിക്കാർ യാതൊരു വഴക്കുമുണ്ടാക്കിയില്ല. ആ മണി ഇപ്പോഴും ആറന്മുള കിഴക്കേ ഗോപുരത്തിൻെറ പടിഞ്ഞാട്ടുള്ള മുഖപ്പിൽ തെക്കുവശത്തായി തൂക്കിയിട്ടുണ്ടു്.

വലിയ ബാലകൃഷ്ണൻ മണി പറിച്ചുകൊണ്ടു പോന്നതിനെക്കുറിച്ചു പള്ളിക്കാർ നേരിട്ടു് വഴക്കിനു പുറപ്പെട്ടില്ലെങ്കിലും അവരിൽച്ചിലർ വലിയ ബാലകൃഷ്ണനെ അപായപ്പെടുത്തുന്നതിനു ഗൂഢമായി ഒരു വിദ്യ പ്രയോഗിച്ചു. അടുത്ത കൊല്ലം ആറാട്ടടുത്തപ്പോൾ ചിലർ ചെന്നു പ്രസിദ്ധ മാന്ത്രികനായിരുന്ന താമരശ്ശേരി നമ്പിയെക്കണ്ടു പറഞ്ഞു് അദ്ദേഹത്തെക്കൊണ്ടു് ആറാട്ടിനു എഴുന്നള്ളിച്ചുപോകുന്ന വഴിയിൽ ഒരു കൂടപത്രം സ്ഥാപിപ്പിച്ചു. വലിയ ബാലകൃഷ്ണൻ അതു മറികടന്നുപോയാൽ ഉടനെ അവിടെ വീണു മരിക്കത്തക്കവണ്ണമായിരുന്നു ആ ആഭിചാരപ്രയോഗം. പതിവുപോലെ ആറാട്ടിനെഴുന്നള്ളിച്ചിട്ടു കൂടപത്രം സ്ഥാപിച്ചിരുന്ന സ്ഥലത്തിനു സമീപത്തെത്തിയപ്പോൾ ആറന്മുളദേവൻ തോന്നിച്ചിട്ടോ എന്തോ വലിയ ബാലകൃഷ്ണൻ മുമ്പോട്ടു നടക്കാതെ പിന്തിരിഞ്ഞുനിന്നു. വലിയ ബാലകൃഷ്ണൻെറ സമ്മതംകൂടാതെ അവനെ നടത്തിക്കൊണ്ടുപോകുവാൻ സാധിക്കയില്ലല്ലോ. എന്തെങ്കിലും തക്കതായ കാരണംകൂടാതെ അവനങ്ങിനെ പിന്മാററാമിടയില്ല. ആ കപ്പാടെ ദേവസ്വം കാര്യസ്ഥന്മാ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

രും കരക്കാരും കാൎയ്യക്കാരുമെല്ലാം വലിയ പരുങ്ങലിലായി ത്തീൎന്നു. ആ സമയത്തു് അവിടെ അടുക്കൽതന്നെയുള്ള ഭ ഗവതിക്ഷേത്രത്തിലെ വെളിച്ചപ്പാടു തുള്ളി ആ സ്ഥലത്തു ചെന്നു ശൂലംകൊണ്ടു കുത്തി കൂടപ്പ മെടുത്തു് അതു ചുട്ടുക ളയുന്നതിന്നു തോട്ടാവള്ളിൽക്കറുപ്പിനെ ഏല്പിച്ചതിന്റെ ശേ ഷം വലിയ ബാലകൃഷ്ണനെപ്പിടിച്ചു മുമ്പോട്ടു നടത്തിവിട്ടു. പിന്നെ വലിയ ബാലകൃഷ്ണൻ മടികൂടാതെ നടക്കുകയും ആ റാട്ടു പതിവുപോലെ ഭംഗിയായി കഴിഞ്ഞുകൂടുകയും ചെയ്തു.

ആറന്മുളയുത്സവം മകരമാസത്തിലാണല്ലോ. വലിയ ബാലകൃഷ്ണനെ അകപ്പെടുത്താൻ ആഭിചാരം ചെയ്ത താമര ശ്ശേരി നമ്പി ആ ആണ്ടിരുതന്നെ ഇടവമാസത്തിൽ വസൂ രിദീനം പിടിപെട്ടു മരിക്കുകയും അതോടുകൂടി അദ്ദേഹത്തി ന്റെ കുടുംബം അന്യന്നില്ലാകുകയും ചെയ്തു.

ബലിക്കൽപ്പുരയിൽനിന്നു കെട്ടിയെടുത്തുകൊണ്ടുപോയ മൂത്തതിനു ചില ചികിത്സകൾ ചെയ്തപ്പോൾ ദേഹത്തിനു ണ്ടായിരുന്ന അസ്വാസ്ഥ്യം മിക്കവാറും ഭേദമായി. എങ്കി ലും ഒടിഞ്ഞുപോയ കാൽ നേരെയായില്ല. അതിനാൽ ആ യാൾക്കു് ആജീവനാന്തം പിന്നെ ഒരാനയുടെ പുറത്തും ക യറാൻ സാധിച്ചിട്ടില്ല.

ഒരിക്കൽ ആറന്മുളക്ഷേത്രത്തിന്റെ ചില അററകുററപ്പ ണികൾക്കു് ഏതാനും തടികൾ മുറിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു വരുന്നതി നായി ദേവസ്വംവക കാൎയ്യസ്ഥന്മാരിലൊരാൾ നാലഞ്ചു കൂ ലിവേലക്കാരോടുകൂടി സമീപത്തുള്ള 'നോരങ്ങാനം' എന്ന സ്ഥലത്തു പോയിരുന്നു. ആ വനത്തിൽ അക്കാലത്തു് എ വിടെനിന്നോ ഒരു വലിയ വ്യാഘ്രം വന്നുചേൎന്നിരുന്നു. ആ കടുവാ കാൎയ്യസ്ഥനേയും ചില കൂലിക്കാരേയും പിടിച്ചുതിന്നു. ബാക്കിയുണ്ടായിരുന്ന രണ്ടു വേലക്കാർ അവിടെനിന്നു മര ണഭീതിയോടുകൂടി ഓടി ഒരുവിധത്തിൽ ആറന്മുളെ മടങ്ങി യെത്തി. അപ്പോൾ ക്ഷേത്രംപണിയെസ്സംബന്ധിച്ചുതന്നെ ചില കാൎയ്യങ്ങൾ ആലോചിച്ചു നിശ്ചയിക്കാനായി തോട്ടാവ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ള്ളിക്കറുപ്പും കരയിൽ പ്രധാനന്മാരായ മററു ചിലരും ക്ഷേത്ര സന്നിധിയിങ്കൽ കൂടിയിരുന്നു. മടങ്ങിവന്ന കൂലിവേലക്കാർ ആ സ്ഥലത്തു ചെന്നു വനത്തിൽ പോയിട്ടുണ്ടായ അത്യാപത്തുകളെല്ലാം പറഞ്ഞുകേൾപ്പിച്ചു. "തടി വെട്ടിക്കൊണ്ടുവരേണ്ടതു് അത്യാവശ്യമാണ്. ഈ സ്ഥിതിക്കു കൂലിവേലക്കാരും മററും പേടിച്ചിട്ടു് ആ വനത്തിലേക്കു പോവുകയുമില്ല. ഇനി എന്താണു നിവൃത്തി?" എന്നായിരുന്നു കറുപ്പു മുതലായവരുടെ പിന്നത്തെ ആലോചന. ഈ വത്തമാനങ്ങളെല്ലാം കേട്ടുകൊണ്ടു വലിയ ബാലകൃഷ്ണനും അവിടെ നില്ക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. എല്ലാം കേട്ടുകഴിഞ്ഞപ്പോൾ വലിയ ബാലകൃഷ്ണൻ നാരായണൻനായരുടെ നേരേ തുമ്പിക്കൈകൊണ്ടു് എന്തോ ഒരാഗ്യം കാണിച്ചിട്ടു കിഴക്കോട്ടു നടന്നുതുടങ്ങി- പിന്നാലെ നാരായണൻനായരും പോയി. ക്ഷണത്തിൽ നാരങ്ങാനം വനത്തിലെത്തി. വലിയ ബാലകൃഷ്ണൻ ആ കാടു് ആകപ്പാടെ ഒന്നിളക്കി. ഉടനെ കടുവാ വലിയ ബാലകൃഷ്ണൻെറ നേരെ ചാടിച്ചെന്നു. വലിയ ബാലകൃഷ്ണൻ കടുവായുടെ കാലും വാലും കൂട്ടിപ്പിടിച്ചെടുത്തു് ഒരു പാറപ്പുറത്തു ഒരടി കൊടുത്തു. അതോടുകൂടി കടുവായുടെ കഥകഴിഞ്ഞു. വലിയ ബാലകൃഷ്ണൻ കടുവായെ കൊമ്പിന്മേൽ കുത്തിക്കോർത്തെടുത്തു നാരായണൻനായരേയും പുറത്തു കയററിക്കൊണ്ടു നേരേ പടിഞ്ഞാട്ടു നടന്നു കറുപ്പു മുതലായവരിരുന്നിരുന്ന സ്ഥലത്തെത്തി കടുവായെ താഴെയിട്ടു. അവിടെ കൂടിയിരുന്നവരെല്ലാം ആ കടുവായെക്കണ്ടു് അത്ഭുതപ്പെട്ടു. അത്ര്യും വലിയ കടുവായെ അവരാരും അതിനു മുമ്പു കണ്ടിട്ടില്ലായിരുന്നു. ഇങ്ങിനെ കടുവായെക്കുറിച്ചുണ്ടായ ഭയം തീന്നതിനാൽ പിന്നെ മുറസ്സു ദേവസ്വം കാൎയ്യസ്ഥന്മാരും കൂലിവേലക്കാരുംകൂടിപ്പോയി നാരങ്ങാനം മലയിലും മററു പല മലകളിലുംനിന്നു അമ്പലംപണിക്കു് ആവശ്യമായിരുന്ന തടി മുഴവനും മുറിച്ചെടുത്തു. ആ തടികളെല്ലാം പിടിച്ചു് ആററിലിറക്കുകയും അമ്പലക്കടവിൽ കൊണ്ടുവന്നാൽ പിടിച്ചു കരയ്ക്കു കയററുകയും

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ചെയ്തു ദേവസ്വംവക ആനകൾ മൂന്നും കൂടിത്തന്നെയായിരുന്നു.

ഒരു മലയുടെ ചരിവിൽ മുകളിൽ വലിയ ബാലകൃഷ്ണനും താഴെ ബാലകൃഷ്ണനും നിന്നുകൊണ്ട് ഒരു വലിയ തടി പിടിച്ചിറക്കിയപ്പോൾ പിടുത്തം ശരിയാകാഞ്ഞിട്ടോ എന്തോ ബാലകൃഷ്ണൻെറ പുറത്തിരുന്നുകൊണ്ട് അയ്യപ്പൻപിള്ള ബാലകൃഷ്ണനെ അടികൊണ്ട ക്ഷണത്തിൽ ബാലകൃഷ്ണൻ തടി വിട്ടിട്ട തല ഒന്നടിച്ചു. ഒന്നു കുടയുകയും മുമ്പോട്ടൊന്നു കുതിയുകയും ചെയ്തു. അതോടുകൂടി അയ്യപ്പൻപിള്ള താഴെ ബാലകൃഷ്ണൻെറമുമ്പിൽ വീണ്. ഉടനെ ബാലകൃഷ്ണൻ അയാളെ തൂക്കിയെടുത്തു മേല്പട്ടെറിഞ്ഞിട്ട കൊമ്പുമുയത്തിപ്പിടിച്ചുകൊണ്ടുനിന്നു. അയ്യപ്പൻപിള്ള വന്നു ബാലകൃഷ്ണൻെറ കൊമ്പിന്മേൽ വീണ് പിന്നേയും ആയാളെ ബാലകൃഷ്ണൻ നിലത്തിട്ട രണ്ടുമൂന്നുകൂടികുത്തി കഥകഴിച്ചിട്ട് വലിച്ചെടുത്ത് ആററിലേക്കെറിഞ്ഞു. വലിയ ബാലകൃഷ്ണന് ആരേയും കൊല്ലുന്നത് ഇഷ്ടമല്ലായിരുന്നു. നിവൃത്തിയുണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ അയ്യപ്പൻപിള്ളയെ കൊല്ലാൻ അവൻ സമ്മതിക്കയില്ലായിരുന്നു വലിയ ബാലകൃഷ്ണൻ തടിയിൽനിന്നു പിടിവിട്ടിട്ട് അയ്യപ്പൻപിള്ളയെ രക്ഷിക്കാൻ വന്നാൽ ആ വലിയ തടി ഉരുണ്ടുവന്ന് അയ്യപ്പൻപിള്ളയും ബാലകൃഷ്ണനും കുട്ടികൃഷ്ണനും മററനേകം വേലക്കാരും മരിക്കുമായിരുന്നു. അതിൽ ഭേദം ഒരാൾമാത്രം മരിക്കുന്നതാണല്ലോ നല്ലത് എന്നു വിചാരിച്ചാണു വലിയ ബാലകൃഷ്ണൻ അയ്യപ്പൻപിള്ളയെ രക്ഷിക്കാൻ പോകാഞ്ഞത്. ഇതു മുമ്പൊരിക്കലുണ്ടായ സംഗതികൊണ്ടറിയാവുന്നതുമാണല്ലോ.

അയ്യപ്പൻപിള്ള കഴിഞ്ഞതിൻെറശേഷം അയാൾക്കു പകരം നിയമിച്ചത് അയാളുടെ അനുജനായ പത്മനാഭപിള്ളയെ ആയിരുന്നു. പത്മനാഭപിള്ളയ്ക്കു ബാലകൃഷ്ണൻ തൻെറ ജ്യേഷ്ഠനെക്കൊന്നവനാണല്ലോ എന്നു വിചാരിച്ചു അവനോടു സാമാന്യത്തിലധികം വിരോധമുണ്ടായിരുന്നു. അതിനാലയാൾ അധികം താമസിക്കാതെതന്നെ വിഷം കൊടുത്തോ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

മറെറാ ബാലകൃഷ്ണനെ കൊല്ലുകയും വയററിലുണ്ടായ ഒരു വേദനനിമിത്തം മരിച്ചതാണെന്നു പറഞ്ഞു പരസ്യപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു.

അനന്തരം അധികം താമസിയാതെ പ്രായാധിക്യംനിമിത്തം നാരായണൻനായർ മരിച്ചു. അയാൾക്കുപകരം നിയമിച്ചതു ബാലകൃഷ്ണനെക്കൊന്ന ദ്രോഹിയായ പത്മനാഭപിള്ളയെയാണ്. പത്മനാഭപിള്ളയെ സഹായിക്കുന്നതിനു നാരായണൻനായരുടെ അനന്തരവനായ കൊച്ചുകൃഷ്ണനേയും നിയമിച്ചു. തന്റെ കൂട്ടുകാരനായിരുന്ന ബാലകൃഷ്ണനും പാപ്പാനായിരുന്ന നാരായണൻനായരും പോയ്പ്പോയതിനാൽ വലിയ ബാലകൃഷ്ണനുണ്ടായ ദുഃഖം അപരിമിതമായിരുന്നു. അതിനു കൊച്ചുകൃഷ്ണൻ കൂടെയുണ്ടല്ലോ എന്നൊരു സമാധാനം മാത്രമേ വലിയ ബാലകൃഷ്ണനുണ്ടായിരുന്നുള്ളു. വലിയ ബാലകൃഷ്ണനു നാരായണൻനായരെ കുറിച്ചുണ്ടായിരുന്നതുപോലെയുള്ള സ്നേഹം കൊച്ചുകൃഷ്ണനെക്കുറിച്ചും വലിയ ബാലകൃഷ്ണനെക്കുറിച്ചു നാരായണൻനായർക്കുണ്ടായിരുന്നതുപോലെയുള്ള സ്നേഹം കൊച്ചുകൃഷ്ണനുമുണ്ടായിരുന്നു. "ദുഃഖങ്ങൾ വരുന്നേരമൊക്കയും കൂട്ടത്തോടെ" എന്നുള്ളതുപോലെ നാരായണൻനായർ കഴിഞ്ഞിട്ട് അധികം താമസിയാതെ തോട്ടാവള്ളിൽ മൂത്ത കുറുപ്പും മരിച്ചു. അതുനിമിത്തമുണ്ടായ ദുഃഖവും വലിയ ബാലകൃഷ്ണനു കേവലം ദുസ്സഹംതന്നെയായിരുന്നു. തന്റെ സകല സങ്കടങ്ങളുടേയും പരിഹാരകർത്താവായിരുന്ന കുറുപ്പു കഴിഞ്ഞതിന്റെശേഷം വലിയ ബാലകൃഷ്ണൻ സന്താപസന്തപ്തഹൃദയനായിത്തന്നെയാണ് ഓരോ ദിവസങ്ങളേയും നയിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നത്.

ഒരിക്കൽ 'ചെറിയനാട്ട്' എന്ന ദേശത്തുള്ള മൂത്തതിന്റെ ഇല്ലംപണിവകയ്ക്കു ഒരു വലിയ തടി ഒരു സ്ഥലത്തുനിന്നു പിടിച്ചു പണിസ്ഥലത്തു കൊണ്ടുചെന്നു കൊടുക്കുന്നതിനു വലിയ ബാലകൃഷ്ണനെക്കൊണ്ടു പോയിരുന്നു. തടി പണിസ്ഥലത്താക്കിക്കൊടുത്തതിന്റെ ശേഷം മൂത്തതു പത്മനാ

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഭപിള്ളയ്ക്കു പത്തു പണവും ഒരു കൂട്ടം മുണ്ടും നേര്യതും കൊടു ത്തു. കൂടെച്ചെന്നു് ഒരുപോലെ അദ്ധ്വാനിച്ച കൊച്ചുകൃഷ്ണ ന്നു യാതൊന്നും കൊടുത്തുമില്ല. മൂത്തതിന്റെ ഇല്ലത്തുനിന്നു പുറത്തിറങ്ങിയപ്പോൾ കൊച്ചുകൃഷ്ണൻ മനസ്താപത്തോടുകൂടി, "വലിയ ബാലകൃഷ്ണനേയുംകൊണ്ടു് എവിടെപ്പോയാലും എ ന്നെ ഇങ്ങിനെ ആരും പൂജ്യമാക്കിവിടാറില്ല. ഞാനും കൂട്ട കാരനോടൊപ്പം അദ്ധ്വാനിച്ചവനാണെന്നുള്ളതു പരമാൎത്ഥം ആ മൂത്തതറിഞ്ഞില്ലല്ലോ. വേണ്ട, ഈശ്വരനറിയുമല്ലോ അ തു മതി" എന്നു പറഞ്ഞു. അതു കേട്ടു് വലിയ ബാലകൃഷ്ണൻ പോയി തടിപിടിച്ചു മുമ്പു കിടന്നിരുന്ന സ്ഥലത്തു കൊണ്ടു ചെന്നിട്ടു. അങ്ങിനെ ചെയ്യാതിരിക്കാൻ പത്മനാഭപിള്ള വലിയ ബാലകൃഷ്ണനോടു വളരെ പറഞ്ഞുനോക്കി. എങ്കിലും അവൻ അതു് ഒട്ടും വകവെച്ചില്ല. അതിനാൽ വലിയ ബാ ലകൃഷ്ണനെക്കുറിച്ചു പത്മനാഭപിള്ളയുടെ മനസ്സിൽ വൈരം അങ്കുരിക്കുകയും അപ്പോൾത്തന്നെ കഴിഞ്ഞുവെങ്കിലും തോട്ടാ വള്ളിലെ അന്നത്തെ മൂത്ത കുറുപ്പു മുമ്പിലത്തെ മൂത്തകുറുപ്പി നെപ്പോലെ ശാന്തനല്ലെന്നും അത്യുഗ്രമൂൎത്തിയും കഠിനഹൃദ യനും കുററക്കാരെ കഠിനമായി ശിക്ഷിക്കുന്ന നിർദ്ദാക്ഷിണ്യനു മാണെന്നും നല്ലപോലെ അറിയാമായിരുന്നതുകൊണ്ടു് പത്മ നാഭപിള്ള വലിയ ബാലകൃഷ്ണന്റെ നേരെ ഉടനെ കടുംകൈ ഒന്നും പ്രവൎത്തിച്ചില്ല.

ആറന്മുളയ്ക്കു സമീപംതന്നെ ആററിൽ അത്യഗാധമായ ഒരു സ്ഥലമുണ്ടു് ആ സ്ഥലത്തിന്നു 'കയ്യുഴക്കയം' എന്നാ ണ് പേരു പറഞ്ഞുവരുന്നതു് ആ കയത്തിനടുത്തുള്ള മല യിൽക്കിടന്നിരുന്ന രണ്ടു തടികൾ പിടിച്ചു കയത്തിനുസമീപ മാക്കിക്കൊടുക്കണമെന്നു് ഒരാൾ ആവശ്യപ്പെടുകയാൽ പത്മ നാഭപ്പിള്ള വലിയബാലകൃഷ്ണനേയുംകൊണ്ടു പോയിരുന്നു. ആ മലയുടെ മുകളിൽനിന്നു തടി പിടിച്ചു താഴെയിറക്കി കയ ത്തിന്റെ സമീപത്താക്കുന്ന കാൎയ്യം ഏററവും കൃച്ഛ്രസാദ്ധ്യമാ യിരുന്നു എങ്കിലും വലിയ ബാലകൃഷ്ണൻ ഒരു തടിപിടിച്ചു

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

കയത്തിൽ നിശ്ചിതസ്ഥലത്താക്കി. രണ്ടാമത്തെ തടി പിടിച്ചിറക്കിയപ്പോൾ പത്മനാഭപിള്ള ആനയുടെ ചങ്ങലയും തടിയുംകൂടി ബന്ധിച്ചു. ചങ്ങലയുടെ ഒരറ്റം തടിയുടെ വക്കത്തെ തുളയിൽക്കോർത്താണ ബന്ധിച്ചത് ഇതൊരപകടമാണെന്നു വലിയ ബാലകൃഷ്ണന് അപ്പോൾത്തന്നെ തോന്നാതെയിരുന്നില്ല. എങ്കിലും കൃത്യം നിർവ്വഹിക്കാതെയിരിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതെയിരുന്നതിനാൽ അവൻ ഒരുവിധത്തിൽ തടി പിടിച്ചുകൊണ്ടുപോയി. കയത്തിനു സമീപം ചെന്നപ്പോൾ പത്മനാഭപിള്ള സ്ഥാനംനോക്കി ഒരടി വെച്ചുകൊടുത്തു. അക്കാലംവരെ ഒരിക്കൽപ്പോലും അടികൊണ്ടിട്ടില്ലാത്ത വലിയ ബാലകൃഷ്ണന് അത് അത്യന്തം ദുസ്സഹമായിരുന്നു. അടിയുടെ വേദന സഹിക്കവയ്യാഞ്ഞിട്ട വലിയ ബാലകൃഷ്ണൻ തടിയോടുകൂടി കയത്തിലേക്കു ചാടി. തടി ചങ്ങലയോടുകൂടി ബന്ധിച്ചിരുന്നതിനാൽ അതു വേർപെടുത്താനും തടിയുംകൊണ്ടു കയത്തിൽനിന്നു കരേറ്റു കയറാനും നിവൃത്തിയില്ലാഞ്ഞതിനാൽ വലിയബാലകൃഷ്ണൻ കയത്തിൽ അകപ്പെട്ടു. ഉടലിനു സാമാന്യത്തിലധികം പൊക്കമുണ്ടായിരുന്ന വലിയബാലകൃഷ്ണൻ കയത്തിലകപ്പെട്ടിട്ട് അവന്റെ തുമ്പിക്കൈയിന്റെ അഗ്രം മാത്രമേ വെള്ളത്തിനുമുകളിൽ കാണ്മാനുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. അതുതന്നെ അവൻ ശ്വാസംമുട്ടാതിരിക്കാനായിട്ട് ഉയർത്തിപ്പിടിച്ചതിനാലാണ്

വലിയ ബാലകൃഷ്ണന്റെ ഈ കഷ്ടസ്ഥിതി കണ്ടുകൊണ്ടു പത്മനാഭപിള്ള കരേറ്റു നിന്നിരുന്നു. ആ സമയം എവിടെനിന്നോ ഒരു കാട്ടുപോത്ത് അവിടെ ചാടിച്ചെന്നു പത്മനാഭപിള്ളയെ വെട്ടി നാലഞ്ചാക്കി ഖണ്ഡിച്ചു കയത്തിലേക്കു തട്ടിയിട്ടിട്ടു വന്നവഴിയേ പോയി. വലിയ ബാലകൃഷ്ണനെ കൊന്നിട്ടു തനിക്കു സുഖമായിരിക്കാമെന്നായിരുന്നുവല്ലോ പത്മനാഭപിള്ളയുടെ വിചാരം. അന്യന്മാരെ ദ്വേഷിച്ചിട്ടു തങ്ങൾക്കു സുഖമുണ്ടാക്കാമെന്നു വിചാരിക്കുന്നവർക്കൊക്കെ ഒടുക്കമുണ്ടാകുന്ന [illegible]യായിരിക്കുമെന്ന് എല്ലാവരുമോർക്കേണ്ടതാണ്

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

അന്നുച്ചയ്ക്കു തോട്ടാവള്ളിയിൽ മൂത്തകുറുപ്പ് ഉണ്ടുകൊണ്ടിരു ന്നപ്പോൾ ചോററിൽ തലമുടി കണ്ടു. അതിനാൽ പിന്നെയു ണ്ണാതെ ബദ്ധപ്പെട്ടെഴുന്നീററു കൈ കഴുകാനായി പുറത്തേയ്ക്കിറ ങ്ങിയപ്പോൾ കാൽ വാതിൽപ്പടിയിന്മേൽ മുട്ടി പെരുവിരൽ മുറിഞ്ഞു. അദ്ദേഹം ദുർന്നിമിത്തങ്ങളുടെ കാരണമെന്തായിരി ക്കുമെന്നു വിചാരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ ക്ഷേത്രത്തിൽനിന്ന് ഒരാൾ അവിടെ ചെന്ന് ഉച്ചപ്പൂജയുടെ പ്രസന്നപൂജ കഴി ഞ്ഞു നട തുറന്നപ്പോൾ ശ്രീകോവിലകത്തെ വിളക്കുകൾ മി ക്കവയും കെട്ടിരുന്നുവെന്നും ഉച്ചശ്ശീവേലിയുടെ പാണിക്കു കൊളുത്തിവെച്ച വിളക്കും മൂന്നു പ്രാവശ്യം കെടുകയുണ്ടായി യെന്നും ശീവേലിക്കെഴുന്നള്ളിച്ച മനുഷ്യന്റെ തല കട്ടളക്കാ ലിന്മേൽ മുട്ടി മുറിഞ്ഞുവെന്നും വലിയബാലകൃഷ്ണൻ വരാഞ്ഞ യാൽ കുട്ടികൃഷ്ണന്റെ പുറത്താണ് ഉച്ചശ്ശീവേലിക്കെഴുന്നള്ളി ച്ചതെന്നും പറഞ്ഞു. ഇതെല്ലാം കേൾക്കുകയും തനിക്കുണ്ടാ യ അനുഭവം വിചാരിക്കുകയും ചെയ്തിട്ട് കുറുപ്പ് "എല്ലാം കൊണ്ടും നമുക്ക് എന്തോ ഒരാപത്ത് അടുത്തിരിക്കുന്നു എന്നു തന്നെ വിചാരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അതെന്താണെന്നു തിരു വാറന്മുളദ്ദേവനുതന്നെയറിയാം. ഈശ്വരോ രക്ഷതു" എന്നു പറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞപ്പോഴേയ്ക്കും ഒരാൾ വ്യസനാക്രാന്തനായി ക ണ്ണീരൊലിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു കുറുപ്പിന്റെ അടുക്കലെത്തി, പത്മ നാഭപിള്ള തള്ളി വലിയ ബാലകൃഷ്ണനെ കൈപ്പുഴക്കയത്തിൽ ച്ചാടിച്ചുവെന്നും അവന്റെ ചങ്ങലയും ഒരു വലിയ തടിയും കൂടിക്കൂട്ടി ബന്ധിച്ചിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടു കരയ്ക്കു കയറാൻ നിവൃത്തി യില്ലാതെ അവൻ കയത്തിൽത്തന്നെ കിടക്കുന്നു എന്നും പ ത്മനാഭപിള്ളയെ ഒരു കാട്ടുപോത്തു വന്നു വെട്ടിനുറുക്കി കയ ത്തിലേക്കു തള്ളിയെന്നും മററും പറഞ്ഞുകേൾപ്പിച്ചു. ഈ വ ർത്തമാനം കേട്ടു വ്യസനാക്രാന്തനായ കുറുപ്പു പരിഭ്രമിച്ച് അ ങ്ങോട്ടോടി. കുറുപ്പു കയത്തിന്റെ സമീപത്തെത്തിയപ്പോൾ അവിടെ സ്ത്രീകളും പുരുഷന്മാരുമായി ആബാലവൃദ്ധം അസം ഖ്യം ജനങ്ങൾ രണ്ടു കരയിലും തിങ്ങിക്കൂടിയിരുന്നു. ആ ക

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ക്കൂട്ടത്തിൽ കണ്ണീർ പൊഴിക്കാതെ ഒരു കുട്ടിപോലുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. കൊച്ചുകൃഷ്ണൻ ഒരിടത്തു കിടന്നു മാറത്തടിച്ചു കരയുന്നു. കുട്ടികൃഷ്ണൻ കയത്തിലേക്കു നോക്കിക്കൊണ്ടുനിന്ന് ഉറക്കെ നിലവിളിക്കുന്നു. ആകപ്പാടെ അപ്പോളവിടെ ഒരു ഭ്രകമ്പംതന്നെയായിരുന്നു. ആ സമയത്തും വലിയബാലകൃഷ്ണന്റെ തുമ്പിക്കൈയിന്റെ അഗ്രം വെള്ളത്തിനു മീതെ കാണ്മാനുണ്ടായിരുന്നു. അതിനാൽ അവനെ കരയ്ക്കു കയറ്റാനായി പലരും പല വിദ്യകൾ പ്രയോഗിച്ചുനോക്കി. ഒരു ഫലവുമുണ്ടായില്ല. നേരം സന്ധ്യയാകുന്നതുവരെ ശ്രമിച്ചിട്ടും ഒരു ഫലവുമുണ്ടാകാത്തതിനാൽ പിന്നെയെല്ലാവരും കണ്ണീരൊലിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു പിരിഞ്ഞുപോയി. അന്ന് ആ ദേശത്ത് ഒരാൾ പോലും അത്താഴമുണ്ണുകയെന്നല്ല, വെള്ളം കുടിക്കുകപോലുമുണ്ടായില്ല. ഗംഭീരാശയനായിരുന്ന തോട്ടാവള്ളിൽക്കുറുപ്പ് ഒരുവിധത്തിൽ വീട്ടിൽച്ചെന്നെത്തി വെറും നിലത്തു കിടന്നിട്ട് എണീറ്റതു മൂന്നു ദിവസം കഴിഞ്ഞതിന്റെ ശേഷമാണ്. അപ്പോഴേക്കും വലിയബാലകൃഷ്ണന്റെ കഥ കഴിയുകയും ചെയ്തിരുന്നു. പത്മനാഭപിള്ളയുടെ ദുഷ്കൃത്യംനിമിത്തമാണല്ലോ താൻ മരിക്കുന്നതെന്നുള്ള വിചാരം ബാലകൃഷ്ണനു് ഉണ്ടായിരുന്നിരിക്കാം. എങ്കിലും കാട്ടുപോത്തു വെട്ടി അയാളേയും ആ കയത്തിൽത്തന്നെ ഇട്ടതിനാൽ അവസാനകാലത്ത് അയാളുടെ ചോരയിൽക്കുളിച്ചിട്ടു മരിക്കാൻ സംഗതിയായല്ലോ എന്നുള്ള സമാധാനവും അവന്റെ മനസ്സിൽ തോന്നിയിരിക്കാം.

കുട്ടികൃഷ്ണനും ചിലപ്പോൾ മദമ്പാടുണ്ടാവുകയും നീരുവന്നു പൊട്ടുകയും ഭ്രാന്തിളകി ഓടിനടക്കുകയും ചെയ്യാറുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ അവനും ആരെയും ഉപദ്രവിക്കയില്ല. അവനൊരു കളിഭ്രാന്തനായിരുന്നു. ആരെങ്കിലും വിളിച്ചു "കുട്ടികൃഷ്ണാ! നിന്റെ ഭ്രാന്തൊന്നു കാണട്ടെ" എന്നു പറഞ്ഞു ശർക്കരയോ പഴമോ വല്ലതും കൊടുത്താൽ അവൻ ഭ്രാന്തിളകി [illegible] ഓടിനടന്നു കാണിക്കുമായിരുന്നു

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ബാലകൃഷ്ണനും വലിയ ബാലകൃഷ്ണനും കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അവന്റെ ഉത്സാഹവും സന്തോഷവും കളിയുമെല്ലാം നശിച്ചു. പിന്നെ അവൻ കേവലം നിരുത്സാഹനായിട്ടാണ് ജീവിതത്തെ നയിച്ചിരുന്നത്. അങ്ങിനെ അഞ്ചാറുകൊല്ലം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ കുട്ടികൃഷ്ണനും കഥാവശേഷനായിത്തീൎന്നു.

ബാലകൃഷ്ണനും അയ്യപ്പൻപിള്ളയെ അല്ലാതെ മററാരേയും കൊന്നിട്ടില്ല. കാഴ്ചയിലും കാൎയ്യത്തിലും ഈ മൂന്നാനകളെപ്പോലെ—വിശേഷിച്ചും വലിയബാലകൃഷ്ണനെപ്പോലെ യോഗ്യത തികഞ്ഞ ഒരാന—ഈ ആനകളുടെ കാലത്തിന്നു മുമ്പും അതിൽപ്പിന്നെയും ആറന്മുളെ വന്നുചേൎന്നിട്ടില്ല. പിന്നെ എഴുന്നള്ളിപ്പിനു പിടിക്കുന്നതായിട്ട കോന്നിയിൽ കൊച്ചയ്യപ്പൻ മാത്രമുണ്ടായിരുന്നു എന്നു പറയാം.

മണ്ണാർശാല മാഹാത്മ്യം

ഇനി ഇയ്യിടെയുണ്ടായ ചില വിശേഷങ്ങൾകൂടി പറയാം. ഇതെഴുതുന്ന ഞാൻ ഇക്കഴിഞ്ഞ വൃശ്ചികമാസത്തിൽ ഒരു ദിവസം കോട്ടയത്തുള്ള മാന്യനായ ഒരു ക്രിസ്ത്യാനിയുടെ വീട്ടിൽ ഒരു കാൎയ്യവശാൽപ്പോയിരുന്നു. അപ്പോൾ ആ മനുഷ്യൻ എന്നോട്, "സാറേ, ഇവിടെ ഒരത്ഭുതമുണ്ടായിരിക്കുന്നു. 'മണ്ണാർശാലമാഹാത്മ്യം' എന്ന തലക്കെട്ടോടുകൂടി സാർ എഴുതിയതും, 'ഭാഷാപോഷിണി'മാസികയിൽ ചേൎത്തു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിരുന്നതുമായ ലേഖനം വായിച്ചപ്പോൾ ഇതാ ഈ മുററത്തു നില്ക്കുന്ന പിലാവിന്മേൽ ചക്കയുണ്ടായാൽ ആദ്യമുണ്ടാകുന്ന ചക്ക മണ്ണാർശാലയിലേക്ക കൊടുത്തയച്ചേക്കാമെന്നു ഞാൻ മനസ്സിൽ വിചാരിച്ചു. ഇതാ ഇപ്പോൾ ഇതിന്മേൽ നാലു ചക്ക ഉണ്ടായിരിക്കുന്നു. ഈ പിലാവു കാച്ചോറു

കാച്ചുപിടിക്കാതെ നിന്നിരുന്നതു ചിട്ടിയല്ല്—പ്രസാധകൻ.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

ഉള്ള കാലം കഴിഞ്ഞിട്ടു വളരെക്കാലമായി എന്ന് ഇതു കൊ
ണ്ടുതന്നെ അറിയാമല്ലോ. ഇതിനേക്കാൾ പ്രായം കുറഞ്ഞ
ചക്കകൾ ഇവിടെ ധാരാളം അമ്പോറുണ്ട്. അവ കായ്ച്ചു
തുടങ്ങീട്ട് എട്ടും പത്തും കൊല്ലംവീതമായിരിക്കുന്നു. ഇവ
യിന്മേൽ ഇതിനു മുൻപ് ഒരു ചക്കപോലും ഒരിക്കലുമുണ്ടാ
യിട്ടില്ല. ഇങ്ങിനെ ഞാനൊരു വഴിപാടു നിശ്ചയിച്ചു എന്നും
മണ്ണാർശാലയിലേക്കു ചക്ക കൊടുത്തയച്ചു എന്നും, ഞങ്ങ
ളുടെ കൂട്ടുകാരറിഞ്ഞാൽ എന്നെ പരിഹസിക്കും. ഇങ്ങിനെ ഉ
ണ്ടായിരിക്കുന്ന സ്ഥിതിക്കു ചക്ക കൊടുത്തയയ്ക്കാതെയിരിക്കു
ന്നതു ശരിയുമല്ല. അതുകൊണ്ട് എന്തു വേണ്ടു എന്നു സംശയി
ക്കുന്നു" എന്നു പറയുകയും, ആ ആദ്യമായി ഉണ്ടായ ചക്ക
എന്നെ കാണിക്കുകയും ചെയ്തു. അപ്പോൾ ഞാൻ, "ഇവ
ന്റെ നാട്ടുകാർ കണ്ടു നിശ്ചയിക്കുന്ന വിലയും, വിവരത്തിന്
ഒരെഴുത്തുംകൂടി ഗൂഢമായി ഒരാളുടെപക്കൽ കൊടുത്തു മ
ണ്ണാർശാല നമ്പ്യാതിരിയുടെ അടുക്കൽ എത്തിച്ചുകൊടുത്താൽ മ
തി. അവിടെ ക്രിസ്ത്യാനികളും മഹമ്മദീയരും മറ്റും ഉ
ന്റെ രഹസ്യമായി ഇപ്പോഴും വഴിപാടുകൾ കൊടുത്തയ
ക്കുണ്ട്" എന്നു മറുപടിയും പറഞ്ഞു.

ഇതുകൂടാതെ ഇയ്യിടെതന്നെ ഒരു സംഗതികൂടിയു
ണ്ടായി. എന്തെന്നാൽ, ദേവസ്വം കമീഷണരാപ്പീസിൽ ഒരു
ദ്യോഗമായി തിരുവനന്തപുരത്തു താമസിക്കുന്ന എം. എ. ബി
രുദം ലഭിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു മഹാനും, 'ഭാഷാപോഷിണി'മാസികയി
ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിരുന്ന മേൽപ്പറഞ്ഞ ലേഖനം വായിക്കുകയും, ഒരു
കാര്യം സാധിക്കുന്നതിന്നായി മണ്ണാർശാലയിലേക്ക് ഒരു വഴി
പാടു നിശ്ചയിക്കുകയും, കാൎയ്യം ഉടൻ സാധിക്കുകയും, പ
ണം അയച്ചുകൊടുത്തു വഴിപാടു നടത്തിക്കുകയുമുണ്ടായി. വഴി
പാടു നടത്തുന്നതിനുള്ള പണം അയച്ചുകൊടുക്കുന്നതിനു ന
മ്പ്യാതിരിയുടെ മേൽവിലാസം അറിയിച്ചുകൊടുക്കണമെന്ന്
ആ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ ആവശ്യപ്പെടുകയാൽ അതറിയിച്ചുകൊ
ടുത്തതും ഇതെഴുതുന്നയാൾതന്നെയാണ്.

Digitised By Kerala Sahitya Akademi

മംഗളോദയം പ്രസ്സിൽ വില്പാൻ തയ്യാറുള്ള ചില രസികൻ പുസ്തകങ്ങൾ—

1.	ഇന്ത്യയിലെ മഹതികൾ		0	12	0
2.	മഹാരാഷ്ട്രനായകൻ		0	8	0
3.	ദിവാന്റെ പുത്രി		0	6	0
4.	അമ്മായി പഞ്ചതന്ത്രം		0	5	0
5	പാറക്കോടീപരിണയം		0	8	0
6	ഭാര്യാധർമ്മം		0	5	0
7	കഥയുള്ള കഥകൾ	P I.	1	0	0
8.	ടി.	P II	1	0	0
9	ടി.	P III	1	0	0
10	ടി.	P IV	1	0	0
11.	വിമലാദേവി		1	12	0
12.	ചാകലതിക		0	4	0
13	സുധാബിന്ദു		1	8	0
14.	വെള്ളവം		1	4	0
15.	ആനന്ദമഠം		1	4	0
16.	ആരാമനരഹസ്യം		1	4	0
17.	മദനവിലാസസംഘന		0	8	0
18.	അനംഗരംഗം (കാമശാസ്ത്രം)		0	12	0
19.	മാധവീകങ്കണം		1	8	0
20.	സരസകഥാരത്നമാല		0	12	0
21.	കാമലീല		0	10	0

മാനേജർ

മംഗളോദയം പ്രസ്സ്,

തൃശ്ശിവപേരൂർ.

—— :o: ——

Digitised By Kerala Sahitya Akademi